MISTERUL PORTOCALIULUI PE LUNĂ

O „pată" de culoare pe fondul cenușiu al Lunii a intrigat. De altfel caracteristicile acestui sol portocaliu sugerau o apropiere cu o activitate vulcanică, ceea ce avea să-i divulge și virsta pentru că activitatea vulcanică pe Lună a încetat acum aproximativ 3 miliarde de ani. A fost și concluzia la care a ajuns echipa științifică, condusă de dr. Olivier Shaeffer, Universitatea Statului New-York, ocupată cu datarea acestor eșantioane aduse de Apollo-17. Geologul misiunii, Harrison Schmidt le credea cu mult mai tinere ; doar cîteva zeci de milioane de ani.

ASFALTUL — SUGATIVĂ!

Plouă torențial. Străzile se transformă în rîuri, pentru că scurgerile colectoare nu mai prididesc. Iată o situație într-un fel banală, dar prin aceasta nu și plăcută. Dar există o soluție, spune E. Telen, din Philadelphia, ca oricît ar ploua, străzile să apară doar ca „proaspăt spălate". Cum ? Folosind un asfalt poros care să absoarbă apa. Pentru aceasta, masa uscată a asfaltului se cerne, ca particulele mici să fie înlăturate, creindu-se spații de „infiltrare". Un fel de asfalt burete care poate înghiți într-o oră un strat de apă gros de 1,50 m. Nu mai e nevoie nici de rigole pentru scurgerea apei.

Cum visează cei ce nu aud

Dintr-o anchetă făcută mai de mult de dr. Jack H. Mendelson, Philip Solomon și Leonard Sieger din Washington, rezultă că visele celor ce nu aud sînt colorate și în... trei dimensiuni. În majoritatea viselor, oamenii comunică între ei, prin semnele convenționale cunoscute, așa cum fac și în viață. Cei ce au devenit surzi în urma unor accidente, visează în imagini „negru și alb" și nu au intensitatea pe care o au visele celor surzi din naștere. Concluzia anchetatorilor medicali : visele surdo-muților sînt comparabile cu cele ale persoanelor care trăiesc izolat și a căror imaginație este mult mai bogată.

FIZICĂ

CUI FOLOSEȘTE ȘTIINȚA ?

„Este nevoie să existe între oamenii de știință și cei din industrie o bună cunoaștere reciprocă și o bună cunoaștere a problemelor reciproce" — ne-a declarat prof. dr. Charles Townes*, 58 de ani, laureat al Premiului Nobel pentru fizică.

— Laserul care pînă nu de mult ne apărea ca ceva straniu și extrem de fascinant a devenit, am putea spune chiar, o unealtă a zilei, în sensul că devine utilă în foarte multe domenii de lucru, într-o gamă de aplicații de mare varietate. Dar maserul ? Cum se explică faptul că e mai puțin... „popular" ?

— Schimbările pe care le-a produs în tehnologii, în științe, noile posibilități pe care le oferă au făcut ca laserul să apară cu mult mai important decît maserul. Și în acest sens este perfect justificată popularitarea lui. Să nu uităm însă că maserul a fost elementul de bază din care s-a dezvoltat laserul. Sigur că dacă restringem maserul ca amplificator numai în domeniul microundelor, iar laserul, în amplificarea undelor de lumină, amîndouă folosind același principiu, atunci apare clar că laserul este cu mult mai important. Dacă v-aș vorbi de domeniile de aplicație ale laserului, nu ar părea deloc neinteresante. Noile comunicații transatlantice prin satelit folosesc maserele. Multe dintre convorbirile dintre Europa și S.U.A. sînt o aplicație a maserului ca și comunicațiile în spațiul cosmic. Comunicațiile spre și dinspre Lună au fost făcute cu amplificatoare maser. Noul domeniu de cercetare pe care-l numim electronică cuantică este bazat pe lasere. El oferă posibilitatea controlării și folosirii luminii tot așa cum electronica controlează undele radio. Iată cum din îngemînarea opticii, a luminii și electronicii s-a născut acest domeniu care va fi de mare utilitate în aproape orice ramură a tehnologiei.

— Atunci cînd ați lucrat la crearea laserului și maserului, v-ați gîndit, vă interesau, vă preocupau, aplicațiile practice ale acestei descoperiri ?

— Este o întrebare interesantă pentru că laserele și maserele s-au dezvoltat din lucrări de știință fundamentală, la intersecția dintre microunde și molecule. Mulți și-au pus întrebarea cum de s-a născut ceva atît de important practic dintr-o arie de cercetări atît de ezoterice. Or, principiile generale și ideile de laser și maser au apărut într-adevăr din asemenea cercetări. Și așa cum se întîmplă de obicei, nu mi-am imaginat întreaga gamă de aplicații, dar parte dintre ele le-am înțeles de atunci. Nu eram deloc neinteresat de aplicații. Aveam experiență în acest sens din activitatea mea în laboratoarele industriale. Sigur, că în primul rînd mă preocupa, în dezvoltarea maserului, să construiesc un oscilator cu care să pot împinge mai departe munca de cercetare, să fac deci un instrument pentru cercetare.

— Care este, după opinia dv. viitorul fizicii ?

— Nu știu dacă acesta este sensul exact al întrebării dv. dar pot să vă spun că fizica este o știință de bază, folosită în majoritatea celorlalte științe. Și că mereu mai mult civilizația noastră depinde de știință și tehnologie. De altfel, singurul mod de a îmbunătăți condițiile de viață ale oamenilor este îmbunătățirea științei și tehnologiei. Or, gîndindu-ne cît de dependentă este bunăstarea oamenilor de dezvoltarea științei și tehnologiei, reiese, cred, clar importanța în viitor a fizicii — fundamentale și aplicative.

— Domeniul dv. de preocupare actualmente este astrofizica. Ce sperați de la ea ? Și, în primul rînd, ce urmăriți dv. ?

— Este o încercare de a înțelege, cu ajutorul fizicii, ce se petrece „în afara" pămîntului. E un cîmp foarte larg de cercetare în care lucrează cercetători din și pe domenii foarte variate. Eu, de pildă, încerc să îmbunătățesc sensibilitatea cu care putem determina noi microunde, astfel ca să le folosim în astronomie. Doresc de asemenea să îmbunătățesc sensibilitatea cu care putem detecta, controla și analiza razele infraroșii. Este evident că orice progres în înțelegerea lor sau în producerea de noi instrumente este important, util. Să privim acum problema din alt punct de vedere. Se poate pune întrebarea : la ce folosește să cunoaștem ce se întîmplă în afara pămîntului ? Ce-i folosesc omului toate acestea ? Se poate răspunde în două feluri. Primul. Omul vrea să știe ce este Universul ? Cum s-a născut el ? Ce înseamnă de fapt ? Care este sensul vieții omenești ? ș.a.m.d. Și satisfacerea acestei curiozități, înnăscută, care face parte din însăși natura umană, este importantă. Importantă din punct de vedere intelectual. Și artistic. Pentru că la urma urmei, la ce folosește muzica ? Ce valoare are arta, în general ? Sînt puțini cei care ar putea răspunde. La fel și în ce privește știința. La ce folosește ? La satisfacerea aspirațiilor omului. Îi stimulează intelectual, îi înalță gîndirea, într-un mod care, probabil nu-i îmbunătățește situația economică dar din-tr-un punct de vedere îi îmbogățește viața. E o bucurie a ei. Deci acesta este un mod de a răspunde. Încercînd să înțelegi Universul, ai aceeași enormă satisfacție, aceeași bucurie, pe care ți-o dă arta, muzica. Se poate răspunde și altfel. În astronomie, întîlnim situații, condiții care nu puteau fi la început imaginate în laborator. Cu totul noi. Și orice înțelegere, orice dezvoltare a ideilor, a legilor fizicii poate folosi în timp pentru noi elemente de dezvoltare a tehnologiei ca și pentru noi științe aplicative. Prin urmare, dezvoltînd fiecare cunoaștere științifică, aceasta devine importantă în perspectivă dacă ne gîndim mereu cum s-o folosim. Să vă dau un exemplu. În ultimii cîțiva ani am descoperit masere în spațiul interstelar. Cu siguranță că ele existau acolo de sute de mii de ani, poate de un milion sau și mai bine de ani. Așteptau să le privim, să le descoperim. Și am fi putut ușor să le luăm în ultimele cîteva decade. Le-am găsit abia acum, după ce, cu puțin timp înainte le creasem în laborator. Or, dacă am fi studiat astronomia cu mai multă aplicație aș spune, am fi descoperit maserele în spațiile interstelare și înțelegînd, am fi făcut apoi în laborator masere, apoi lasere... Nefăcînd aceasta, descoperirea lor a fost întîrziată. Vedeți, nimănui nu-i trecea prin minte că uitîndu-se spre cer, o să poată descoperi noi amplificatoare, o să poată realiza noi modalități de comunicație, noi emisii de raze de lumină intense... Și iată că problema nu se pune numai în a înțelege mai bine ci și că această cunoaștere, această înțelegere permite, în perspectivă, aplicații utile care contribuie direct la îmbunătățirea vieții omului.

— Cum lucrați ? Ce vă atrage, ce vă stimulează în munca pe care o faceți ?

— Îmi iubesc munca.

— Ce hobby aveți ?

— Am foarte multe. Dar niciodată nu păstrez unul pentru mult timp, deși mă preocupă cînd îl am. Pentru că, adevăratul meu hobby, singurul permanent și care-mi ocupă tot timpul, e fizica.

Catinca MUSCAN

**) Este consilier guvernamental al S.U.A., președinte activ al Comisiei Spațiale a Academiei americane de științe, președinte al Consiliului științific de la General Motors, prof. la Universitatea din California, afiliat la Departamentul de Fizică de la Berkeley, în cercetările de astrofizică.*

In anul 1954, a obținut prima emisie de maser. În 1964, a obținut Premiul Nobel alături de savanții sovietici Prohorov și Basov pentru contribuția sa la descoperirea maserilor și laserilor.

GEOTEHNIE

CE SÎNT ȘI DE CE SE PRODUC ALUNECĂRILE DE TEREN

Firește, nu neapărat o definiție ne poate înlesni clarificarea acestei probleme, de altfel, în general cunoscută, explicată și cu alte prilejuri. Inginerul GHEORGHE MOCANU ne îndeplinește totuși rugămintea de a încerca să dăm o definiție care ar putea constitui startul dialogului purtat.

— Alunecările de teren — ne spune dînsul — sînt procese geologice dinamice actuale, naturale, materializate în deplasarea maselor de roci pe pantele versanților cu diverse înclinări.

— Reținem definiția. De ce au apărut astfel de alunecări cu precădere acum ?

— Permiteți-mi, în primul rînd, să subliniez că aceste procese naturale sînt declanșate de mai mulți factori, printre care: litologia depozitelor (ce pot fi formate din argilă, nisip, pietrișuri, calcare, gresie etc.), infiltrația apei și capacitatea rocilor de a o reține (de pildă, pietrișurile și nisipul permit infiltrația apei dar au capacitate mai mică de reținere, în timp ce argilele și prafurile nu permit o infiltrație puternică dar reține o mare cantitate de apă), înclinarea versanților, defrișarea pădurilor, pășunatul nerațional și alți factori de mai mică importanță.

— Care anume sînt esențiali pentru declanșarea alunecărilor de teren ?

— Apa care produce schimbări lente în masa rocilor, variază consistența lor, mărește greutatea depozitelor, intensifică alterarea și dezagregarea în timp, în perioadele de cîte 10 pînă la 20 de ani, după care se pot ivi alunecările. În general, perioadele de precipitații abundente coincid și cu perioadele de intensificare a alunecărilor de teren.

— Cum trebuie să intervină omul pentru a le combate ?

— Vedeți, combaterea este și ea în funcție de forma și de mărimea alunecărilor. Poate că e bine să amintim aici că alunecările de teren pot fi liniare și areale (de diferite alte forme), că în privința consistenței lor pot fi structurale (structura rocilor nu se modifică cu totul), consistente (n-au apă multă), plastice (materie ce se poate frămînta, modela), curgătoare (mai apoase) și sufozionare (cu goluri subterane). Dimensiunile variază și ele : lungimea — de la cîțiva zeci de metri la 2—3 km ; lățimea — de la zeci la sute de metri ; adîncimea — de la cîțiva la 30—40 de metri.

Așadar, potrivit formei și dimensiunii alunecărilor, se poate interveni prin drenarea excesului de apă, prin nivelarea suprafeței afectate de alunecări, prin plantarea acesteia cu esențe de arbori cu rădăcini adînci (nuc, salcîm etc.), prin construirea zidurilor de sprijin precum și prin folosirea unor procedee de stabilizare pe cale chimică, termică.

— Nu pot fi și prevenite ?

— Bineînțeles, mai ales că zonele în care există condiții prielnice alunecărilor sînt cunoscute. Ca mijloace de prevenire se indică evitarea defrișărilor neraționale, plantarea arborilor de care pomeneam mai sus, construirea de-a lungul riurilor, a piraielor, torenților, a unor așa-numite distrugătoare de energie (mici digulețe care să joace rol de baraje în calea apelor, întreruperi de pantă) din anrocamente.

— Cum sînt studiate aceste procese geologice care fac obiectul convorbirii noastre ?

— Geologi, geomorfologi, geografi, geotehnicieni lucrează la elaborarea unei hărți în care vor fi inventariate toate zonele cu alunecări de teren din țară. La această lucrare sînt antrenați și specialiști ai întreprinderii noastre. De asemenea, aici, la noi, s-au făcut și se fac studii pe arii mai restrînse asupra unor locuri în care sînt afectate diferite obiective și așezări omenești, dîndu-se soluțiile potrivite pentru stabilizarea fenomenelor respective. Ele sînt cuprinse în zonele despre care v-am vorbit.

Lucia MANOLESCU

Surprinsă de alunecarea pămîntului, această casă dintr-un sat buzoian s-a surpat.

EXTRACȚII DENTARE FĂRĂ DURERI

„Cred că va trebui să-mi scot dintele, doctore", spune pacientul, nu fără teamă. Cui nu i-e teamă la dentist ?! „Să vedem dacă e cazul", răspunde doctorul. „Poate nu e". Pacientul începe să spere. Cine știe, poate-l amînă ! Deschide gura. Medicul minuiește un instrument prevăzut cu un oscilator de mare viteză. Două secunde mai tîrziu : „Gata", spune medicul. „Îl scoateți ? Îmi faceți anestezia ?" întreabă omul „Nu e nevoie de nici o anestezie V-a durut ?" „Ce ?" „Extracția !" replică medicul arătînd dintele cu rădăcină. În două secunde, noul instrument pus la punct de dr. E. Mumaw și colaboratorii săi permite o extragere fără dureri. În cazul cînd rădăcinile sînt în stare foarte proastă, durează mai mult, dar nu depășește niciodată două minute ! Și riscurile de hemoragie sînt minime. Cel puțin așa susțin medicii inventatori din Philadelphia.

MATERIALE PLASTICE SAU OȚEL?

Competiția dintre materialele plastice și cele tradiționale este abia la început. Una dintre problemele cercetării actuale este de a realiza noi polimeri care vor avea o rezistență la căldură comparabilă cu cea a aluminiului. Și specialiștii cred că aceasta va fi o realitate înainte de sfîrșitul secolului. De altfel un polimer este socotit a fi interesant dacă poate fi folosit timp de mai multe mii de ore la temperaturi de 250°C, mai multe sute de ore la cele în jur de 300°C și timp de mai multe ore, la peste 300°C. Pentru a se realiza un astfel de polimer, este nevoie, evident, să se mărească coeziunea lanțurilor macromoleculare. Și se știe că în afara polimerilor în scară, care promit mult în viitor, mulți cercetători își orientează investigațiile spre domeniul polimerilor anorganici și semiorganici, cei care încorporează atomi de siliciu, fosfor, germaniu, aluminiu. De altfel, între polimerii sintetizați, siliconii rămîn și acum, după 30 de ani, singurii care, în ciuda unei stabilități termice relative (se depolimerizează la 350°C) răspund exigențelor industriei. Dar aspirînd la recorduri în competiția cu materialele tradiționale, cercetătorii trebuie să obțină polimeri nu numai rezistenți la temperaturi înalte dar care să aibă acele proprietăți mecanice, chimice, electrice, deci, în același timp toată gama de proprietăți care să facă din materialul plastic... oțelul de mîine.

POȘTAȘUL E UN... CALCULATOR ELECTRONIC

Un calculator capabil să „citească" adresele scrise pe plicuri este într-adevăr un admirabil funcționar poștal. Gîndiți-vă că un trior manual poate ajunge la recordul de a manipula 2 000 de scrisori pe oră, repartizîndu-le în 40 de căsuțe. Calculatorul indexează 42.000 de scrisori pe oră. Dar nu numai atît, el, identificînd numărul codului poștal și numele orașului, se ocupă și cu verificarea lor, controlînd dacă codul poștal înscris corespunde într-adevăr cu localitatea menționată. Ideea nu este un deziderat. Anul acesta a intrat în funcțiune primul centru de triere automată a scrisorilor, avînd un asemenea dispozitiv de lectură optică. Este în Franța, la Orleans-La Source.

Un antricot de... legume

Mai trebuie să amintim importanța proteinelor ? Lipsa lor în alimentația copiilor se „traduce" printr-un comportament apatic — și mai grav decît atît — prin scăderea capacității de a învăța. Dar de unde proteine suficiente pentru toată lumea ? Aceasta este una dintre problemele importante de rezolvat. Se știe că anual se consumă aproximativ 100 de milioane de tone de proteine și că 70% din această cantitate provin din vegetale. Una dintre soluțiile cele mai practice este de a mări cantitatea și calitatea proteinelor din cereale și leguminoase astfel ca să se poată asigura ceea ce este atît de important în alimentația cotidiană. Ușor de spus. Dar cum să schimbi tradițiile alimentare ale popoarelor ? ! Specialiștii afirmă însă că se poate interveni mult, ameliorînd calitatea alimentelor consumate. Tehnicile nucleare aduc un inestimabil ajutor în acest sens. Un program de cinci ani, finanțat de R.F.G. și executat de către Divizia mixtă F.A.O./A.I.E.A. (Agenția internațională pentru energie atomică — cu sediul la Viena) are ca scop aplicarea tehnologiei nucleare la ameliorarea proteinelor conținute în cereale și leguminoase. Mutațiile sau schimbările în structura genetică a plantei sînt provocate de radiațiile ionizante. Dar cum e un foarte mic procent din aceste plante care pot prezenta caracteristici ameliorate, este nevoie de o serie de cercetări de laborator pentru a tria din mii și mii de eșantioane de plante, pe cele mai adecuate îmbunătățirii. Trierea poate fi accelerată tot prin metode nucleare, de la simpla detectare cu ajutorul radioizotopilor pînă la metodele de iradiere foarte complexe.

Ce se poate spera totuși ? În fiecare an, aproape un miliard de tone de cereale și leguminoase sînt recoltate în lume, reprezentînd peste 130 de milioane de tone de proteine. O creștere de numai 2% a conținutului de proteine, ar reprezenta deci 20 de milioane de tone de proteine suplimentare pentru alimentația mondială. Adică mai mult decît actuala producție mondială de proteine de origină animală. Agronomii prevăzători încearcă astăzi să acorde mai multă importanță leguminoaselor și culturii oleaginoaselor, adevărate izvoare de proteine.

În concluzie ? Aplicarea de urgență a tehnologiei moderne la toate nivelele industriei agricole, care este de departe —, afirmă specialiștii A.I.E.A. — cea mai mare industrie a lumii. Și nu este neinteresant un fapt de semnalat : în țările foarte dezvoltate se acordă sumele cele mai mari pentru cercetarea agricolă.

Care este diferența dintre o veveriță și un cal ?

De fapt întrebarea care i-a frămîntat pe cercetătorii americani Tylor, Caldwell și Rowntree era de a înțelege de ce veverița, de pildă, poate să alerge pe trunchiul unui copac, deci pe verticală, tot atît de bine cît aleargă pe sol ? Același lucru se observă și la șoricei. Dar omul nu poate ! S-ar părea că într-adevăr micile rozătoare au o viteză fantastică pe verticală fiindcă la orizontală sînt mai puțin... eficiente. Aceasta, pusă în ecuație, înseamnă că metabolismul lor este egal cu energia a trei pătrimi din greutatea corpului. Mai clar, un șoricel consumă 30 g oxigen într-un ritm de 13 ori mai mare decît un cal de 1 000 kg. Or, efortul necesar pentru a ridica un kg la un metru este același pentru cele două animale. Deci, creșterea relativă a energiei consumate pentru a se cățăra pe verticală nu înseamnă pentru șoarece decît a treisprezecea parte din cea necesară unui cal. În experimentările făcute, cei trei cercetători au constatat că pentru a se cățăra cu o viteză de 2 km/oră, consumul de oxigen crește cu 23,5% pentru șoarece, cu 189% pentru un cimpanzeu și cu 630% pentru un cal de povară. Iată pînă la urmă că este aici descifrată o problemă de randament legată de consum și forță mecanică.

Lapte pentru toate gusturile...

Sîntem tentați să spunem (categoric) „Nu e adevărat !" și (cu prudență) „Nu se exagerează totuși ?!" Cercetătorii de la Universitatea din Pennsylvania au reușit să „convingă" vacile, — cu ajutorul unui regim alimentar adecvat — să producă lapte... dietetic. Încă nu e nici o mirare. Dar... ei mai încearcă acum o soluție, probabil pentru cei care au o singură vacă ce trebuie să hrănească o familie cu copii sănătoși, dar cu părinți supuși dietei. Prin urmare, o specie de vacă ce va oferi prin două mamele, lapte complet și prin celelalte două... lapte smîntînit. Nu ne rămîne decît să așteptăm rezultatele experiențelor.

ALCOOLUL ȘI EFECTELE SALE ASUPRA SĂNĂTĂȚII

Prof. dr. docent Iulian MINCU

șeful Catedrei de Nutriție și Boli Metabolice — I.M.F. București

De obicei, conținutul în alcool al unei băuturi se socotește în grade, un grad corespunzînd unui gram de alcool la 100 g de băutură. După cantitatea de alcool pe care o conțin, băuturile alcoolice se pot împărți în trei categorii :

— **Băuturi slabe**, care au un procent redus de alcool, maximum pînă la 9 la sută (berea, mustul).

— **Băuturi de tărie mijlocie**, cu conținut în alcool de 8—12°. În această categorie intră vinurile.

— **Băuturi alcoolice tari**, cu un conținut de alcool de 30—50° (coniac, whisky).

Băuturile alcoolice se mai pot clasifica și după modul de preparare în :

a). — Băuturi ce rezultă din fermentația directă a sucurilor de fructe.

b). — Băuturi ce rezultă din distilarea băuturilor fermentate sau a fructelor și plantelor fermentate.

Alcoolurile industriale rezultă din fermentarea substanțelor zaharate de origine vegetală : porumb, orez, cartofi etc.

Pentru a înțelege de ce alcoolul nu numai că nu este un aliment, sursă de energie, de forță musculară, de rezistență cum este considerat de unii, ci este de-a dreptul dăunător atît pentru sănătate cît și pentru societate, să urmărim ce se întîmplă cu alcoolul în organism și care sînt efectele lui.

Alcoolul odată ingerat se absoarbe foarte rapid din intestin și trece în sînge. O parte din acest alcool este eliminată ca atare (circa 20 la sută) iar restul este oxidat (ars) exclusiv de către ficat. Trebuie menționat aici că o parte din alcool se fixează în țesuturi, după o ardere parțială, jucînd astfel un rol important în geneza manifestărilor patologice din alcoolismul cronic.

Reabsorbția alcoolului din intestin și trecerea lui în sînge depind de mai mulți factori dintre care mai importanți sînt :

— **Natura băuturilor ingerate.** Băuturile care stau mai mult în stomac determină o creștere mai înceată a alcoolemiei. Diluția este, de asemenea, importantă. Alcoolemia crește mai repede după ingestia băuturilor tari decît a celor slabe. Astfel alcoolul crește cu 30—40 la sută mai mult în sînge la coniac și whisky decît la bere.

— **Ritmul de ingestie a alcoolului.** Rezultatele sînt diferite după cum întreaga cantitate de alcool este ingerată deodată sau în mai multe prize repartizate de-a lungul zilei. De asemenea, cînd stomacul este plin, trecerea alcoolului în sînge este mult mai lentă decît atunci cînd el este gol. De exemplu alcoolul, într-o cantitate de 2 g/kgr corp (circa 140 g alcool la un individ de 70 kg) se resoarbe în 80 minute pe nemîncate și 2—3 ore cînd este băut după masă. Așadar cînd se bea în mai multe prize, distanțate între ele sau se bea după masă, alcoolul se resoarbe mai încet și nu inundă dintr-o dată sîngele și țesuturile.

O importantă deosebită pentru nivelul alcoolemiei prezintă și **calitatea alimentelor ingerate.** Cele care împiedică cel mai mult resorbția alcoolului din intestin nu sînt nici glucidele, nici grăsimile cum se credea, ci proteinele.

Am insistat asupra acestor modificări de resorbție a alcoolului în sînge, în raport de factorii amintiți pentru că alcoolul este cu atît mai dăunător cu cît resorbția lui este mai rapidă și cantitatea care ajunge în sînge la un moment dat este mai mare. De ce ?

Alcoolul se arde la nivelul ficatului. La această ardere participă o enzimă specială existentă numai în ficat — alcool dehidrogenaza. Cofactorul acestei enzime este o altă enzimă NA DH_2 care are în compoziția sa și vit. PP și care are un rol esențial în alte metabolisme intermediare. La omul sănătos, aceste enzime reușesc să oxideze 2 g/kgr corp/24 ore de alcool. În situația cînd se consumă mai mult sau dacă omul este insuficient hrănit sau suferind de stomac, ficat etc. alcoolul se oxidează pe alte căi și devine periculos pentru celule. Iau naștere la nivelul celulelor organismului o serie de corpi toxici de tipul apei oxigenate s.a. care duc la distrugerea protoplasmei și la influențarea unor sisteme de sinteze proteice deosebit de importante pentru organism. Se ajunge chiar la pancreatite necrozante, hepatite necrotice, etc. Celula își arde propria sa structură pentru a produce apa oxigenată care-i servește la arderea alcoolului.

În fața unei astfel de situații se pune întrebarea: este **alcoolul un aliment? Putem afirma cu toată răspunderea că nu !**

Într-adevăr, în cantități mici, alcoolul este un excitant al secreției digestive și un stimulent general și se poate arde eliberînd 7,07 cal. pe gram alcool ingerat. Dar alcoolul nu poate fi utilizat pentru eliberare de energie musculară, pentru că alcoolul nu se transformă în glucoză și glicogen — surse de energie. Alcoolul nu are nici măcar rolul de a apăra organismul împotriva frigului, așa cum se spune. Senzația de căldură pe care o simt cei care ingeră o anumită cantitate de alcool se datorește unei vasodilatații periferice. Individul nu mai percepe frigul, dar pierde o mare cantitate de căldură prin piele fapt ce favorizează răcirea organismului. Adesea, alcoolicul indus în eroare de această senzație falsă, surprins de frigul iernii, poate să degere sau să moară înghețat.

Alcoolul băut mai ales pe nemîncate și sub formă concentrată, poate duce la gastrite, hepatice cronice, ciroze hepatice, polinevrite, boli de inimă și boli nervoase. De asemenea, poate avea influență asupra urmașilor direcți, provocîndu-le adesea, o serie de tare metabolice.

Am spus că în cantitate mică, la omul sănătos, consumat după mese, alcoolul este ars complet și nu reprezintă nici un pericol. Dar este greu de făcut demarcația de unde începe pericolul și care este doza tolerată de organism. Periculos este și faptul că dozele mici pot crea obișnuința la alcool și pot duce la toxicomanie.

De aceea, considerăm că alcoolul trebuie contraindicat la absolut toate virstele și toate profesiile, dar mai ales la copii și tineret, tocmai avînd în vedere rezultatele nefaste și obișnuința la care pot duce.

Un panou cu buzunare

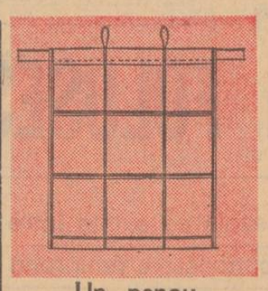

Pentru a avea la îndemînă diferite lucruri : ciorapi, batiste, mănuși, cordoane, cravate și alte mărunțișuri necesare zilnic, vă recomand un panou cu buzunare.

Folosiți pentru confecționare : un batic vechi, poalele unei fuste sau rochițe, aceasta în cazul cînd nu sînteți dispuse să cumpărați un material nou (și acesta foarte ieftin) înflorat sau uni. Hotărîți singure dimensiunile după necesarul și spațiul de care dispuneți. Tăiați materialul de jur împrejur, avînd grijă ca la partea de sus să faceți un tiv mai lat prin care să poată intra o vergea de fier, o linie de lemn sau o coadă de la o mătură scoasă din uz, aceasta fiind partea ce susține panoul. Pe lățimea panoului, coaseți fîșii din material plastic transparent (din pungi mai mari ce se găsesc în comerț). Aveți grijă să faceți buzunarele în funcție și de lățimea panoului. Fiecare buzunar va avea un mic pliu care îi dă lărgimea necesară. Pentru durabilitate și aspect agreabil, întăriți toate cusăturile cu un șiret sau cu panglicuță. La partea de sus, veți face două agățători. Suportul de lemn poate să fie mai lung decît lățimea panoului, după dorință. (Veți îmbrăca ambele capete cu același material ca al panoului). Pe aceste prelungiri veți păstra cordoane, cravate, panglici. În buzunărele veți așeza ciorapi, mănuși, batiste etc. Panoul se poate agăța pe interiorul ușii dulapului de haine, pe ușa unei debarale, pe un perete disponibil de la debara, oriunde credeți că vă este la îndemînă. **(MARIETA MAROTINEANU, București).**

IDEI ALE CITITORILOR PENTRU... CITITORI

Dintr-un pahar spart

S-a spart un frumos pahar cu picior ! Ce ne facem ? Îl aruncăm ? Nu ! Cu puțin gust și talent îl transformăm într-o păpușică decorativă. Îi facem un șorț dintr-un carton tighelit și ornamentat, îi pictăm obrazul (pe sticla paharului) și-i aranjăm părul din cîteva fire de lînă lipite în interiorul paharului și tunse apoi la o lungime potrivită, după gust și după modă. **(CONSTANȚA PAULIAN, București).**

Cutia pentru telefon

Telefonul va suna mai discret dacă va sta închis în această casetă care are aparența unor cărți mari ce se pot închide în orele de somn.

Alt avantaj : în caseta pu-

teți avea la îndemînă creion și bloc pentru notițe. **(C. MARIAN, Constanța).**

O scîndură de călcat... decorată cu haz

Inspirîndu-vă din totemurile indiene, confecționați o husă pentru scîndura dv. de călcat, cu

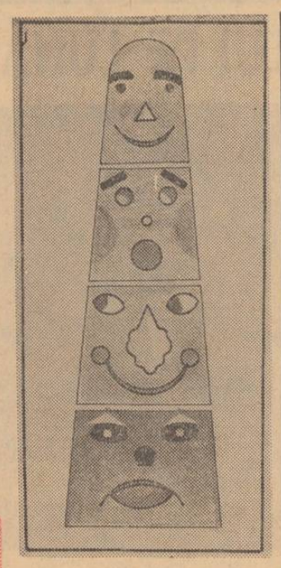

care veți acoperi îmbrăcămintea obișnuită. Astfel va fi ferită de praf și va deveni un obiect amuzant pentru bucătărie unde își va găsi un loc. O puteți, de pildă, fixa pe un perete gol. Scîndura îl va înfrumuseța și nu va incomoda. Locul pe care îl ocupa înainte va putea fi utilizat altfel, amănunt important în apartamentele mici. Din resturi de pînză, croiți, nasturi, ochi, sprincene, guri, de forme și dimensiuni diferite. Coaseți-le pe husă ca în desenul nostru și veți obține figuri suprapuse întocmai ca un totem indian. **(GABRIEL VIECELLI, București).**

PROGNOZĂ METEOROLOGICĂ

PENTRU LUNA APRILIE 1973

prezentată de Dumitru BACINSCHI

director adjunct științific al Institutului de Meteorologie și Hidrologie

Înainte de toate, cîteva considerații asupra vremii din acest capricios și contradictoriu martie 1973, raportate evident la prognoza noastră.

Dacă prima decadă a lunii s-a încadrat destul de bine în prevederile formulate, cea de-a doua decadă ne-a oferit surprize de mari proporții. Atunci cînd mulți puseseră iarna la arhivă, dovedindu-se pripiți, vremea a evoluat brusc și neobișnuit, iarna revenind în actualitate într-o perioadă ce nu-i era caracteristică.

În consecință, s-au produs căderi abundente de zăpadă în sudul și estul țării, al căror echivalent în apă a reprezentat de 3—4 ori cantitatea medie lunară de precipitații. Concomitent, vîntul tare și în rafale a viscolit zăpada, punînd într-o ingrată dificultate și pe meteorologii previzionisti.

Poate că s-ar cuveni să mai adăugăm că ciclonii din Marea Mediterană sau din Tunis au ajuns pe meleagurile noastre cu o viteză de 60—70 km/oră, viteză comparabilă cu cele atinse de taifunurile tropicale.

După 18, 19 martie am revenit, din punct de vedere al prognozei, la normal iar după 20 martie, vremea a fost frumoasă și călduroasă, cu temperaturi maxime de 20° și mai mari, confirmîndu-se cu exactitate prognoza noastră. Ultimele cinci zile au evoluat, în general, în limitele preconizate de noi.

Așadar, fără alte comentarii, prognoza pe martie a fost bună la început, nesatisfăcătoare pentru a doua decadă, excelentă pentru intervalul 20—25 martie și bună pentru ultimele cinci zile.

În ceea ce privește evoluția probabilă a vremii în cursul lunii aprilie 1973, am putea arăta că ne vom apropia de condițiile meteorologice din luna aprilie 1968, lună indicată ca analog.

În general, apreciem că regimul precipitațiilor din luna aprilie se va situa, în medie, sub valorile normale, multianuale. Temperatura medie lunară se prognozează a fi mai ridicată decît cea normală.

A doua decadă a lunii so estimează a fi cea mai rece, semnalîndu-se precipitații și sub formă de lapoviță și ninsoare iar local și brume.

Cîteva intervale caracteristice :

1—8 APRILIE : În regiunile din estul țării, vreme relativ frumoasă. În celelalte regiuni, ploi locale. Temperaturi minime între 0° și 10°, iar cele maxime, între 10° și 20°.

9—14 APRILIE : Vreme în răcire. Ploi mai ales în primele zile. Pe alocuri ploile se vor transforma în lapoviță și chiar ninsoare. Temperaturile minime vor coborî și sub 0° cînd se va produce brumă. Temperaturi maxime între 5° și 15°.

15—20 APRILIE : Vreme în curs de încălzire. Cu totul local va ploua. Temperatura aerului în creștere, maximele urcînd pînă 15°—21° Dimineața brumă locală în primele zile.

21—25 APRILIE : Vreme frumoasă și călduroasă.

26—30 APRILIE : Vremea devine instabilă. Averse de ploaie însoțite de descărcări electrice. Temperatura aerului va scădea ușor.

RĂSPUNDEM LA ÎNTREBĂRILE DUMNEAVOASTRĂ

Sfaturi pentru horticultorii amatori

ANDREI POPA — Reghin. Ne-ați cerut să identificăm după frunzele trimise, planta de ghiveci la care țineți foarte mult și totodată să vă sfătuim cum trebuie îngrijită pentru a înflori normal.

Planta se numește violeta de Africa (Saintpoulia). În apartament este bine să fie așezată în apropierea ferestrei. Nu suporta mutarea din loc a ghivecelor, iar temperatura cea mai potrivită iarna este de 14—18 grade. Planta se udă des, însă aveți grijă să nu stropiți frunzele deoarece acestea se pătează. Dacă e posibil este bine să se folosească apă de ploaie.

Pentru a înlesni o înflorire bogată, plantele vor fi ținute în ghivece de dimensiuni mici, avînd diametrul de 8—10 cm. Dacă ghiveciul este prea mare, planta produce pui mulți și frunziș bogat însă înfloresțe puțin.

GHEORGHE PANAITIU — Breaza — jud. Prahova. Pentru prevenirea unor boli care atacă plantele și bulbii de gladiole este necesar să păstrați bulbii în încăperi uscate, aerisite, la o temperatură de 5—10 grade. Se păstrează bine în nisip de rîu uscat sau într-o lădiță cu fundul protejat de o rețea de sîrmă.

Primăvara, înainte de plantare se controlează bulbii, înlăturîndu-se cei bolnavi. Cu o săptămînă înainte de plantare, bulbii sănătoși sînt tratați înmuindu-i, timp de o oră, într-o soluție de Captan 0,2 la sută sau Formalină 0,4 la sută. În prealabil, bulbii sînt curățați de pielița uscată (tunica) acoperitoare.

CONST. D. NEAGU — com Salcea, jud. Suceava. Am reținut din scrisoarea dv. că doriți să obțineți puieți de corn din simburi și nu puteți realiza acest lucru, deoarece simburii semănați nu încolțesc.

Explicația constă în faptul că simburii de corn au o perioadă de repaos foarte lungă (pînă la două luni). Deci, germinația are loc după mai bine de un an de la însămînțare.

Există totuși cîteva metode care accelerează germinația simburilor. Iată două dintre ele.

1) Fructele se recoltează din pom atunci cînd sînt în pîrgă, deci cînd nu sînt complet coapte (în luna august). Imediat, simburii se separă de partea cărnoasă și se seamănă. Dacă semănătura este udată permanent, germinația simburilor are loc în primăvara anului următor.

2) Simburii rezultați din fructele coapte recoltate toamna se păstrează într-un săculeț pînă în luna februarie, cînd se seamănă în lădiță cu nisip umed.

Imediat după însămînțare, lădița se introduce într-o răsadniță caldă care se acoperă cu geam. Atît nisipul din lădiță cît și pămîntul din răsadniță trebuie păstrate în permanență, umede. Prin luna mai, simburii încep să încolțească, urmînd ca puieții să se repice în cîmp.

Ing. Ștefan BĂLĂNESCU
profesor la Liceul agricol „Ion Ionescu de la Brad", Roman, jud. Neamț

Aeidoscop

PARKING LA ETAJUL 10

De fapt, orice automobilist își poate parca mașina la oricare dintre cele zece etaje ale garajului care se construiește la Moscova. El va putea adăposti 540 autoturisme, are două lifturi pentru transportul persoanelor iar la parterul înaltului garaj se va amenaja un magazin cu piese de schimb pentru automobile.

EXPRESUL MAGNETIC — 500 KM PE ORĂ

Foarte curînd, pista circulară experimentală (diametru : 280 m) construită la Erlangen, în Bavaria, va permite testarea unui nou mijloc de transport în comun adaptat secolului urbanizării excesive. Sistemul propus, expresul magnetic, este foarte rapid — 500 km pe oră — și folosește suportul magnetic sau perna magnetică, cum se mai obișnuiește să i se spună.

PICTURA ÎN SCOICI

Pasiunea pentru colecționarea scoicilor l-a Anglia este se pare, veche de două secole, Patricia Cocburn are, pe lîngă pasiunea de a colecționa cele mai felurite scoici, care durează de 15 ani, și talentul de a le combina în picturi delicate. Acum ea își prezintă operele în expoziții care încîntă, prin mirajul culorilor și rafinamentul combinării scoicilor de diverse forme. Picturile sale creează o lume aparte, de nespusă frumusețe. Iată o îndeletnicire foarte plăcută pentru timpul liber. În special, pentru o femeie...

ÎNGRIJIȚI-VĂ SĂNĂTATEA

PETRE ȘCHIOPUL — Buzău — *Pruritul pe care îl prezentați este în legătură cu afecțiunea dv. cronică — colita. Constipația — prin rezorbție de toxine — poate determina reacțiile alergice. Deci în primul rînd veți respecta regimul alimentar care vi s-a indicat, veți face mai multă mișcare, sport. Nu veți lua purgative. Reacția alergică va fi calmată printr-un tratament local cu Synalar unguent și tratament general cu Anghirol, trei dragele pe zi și Nilfan, un drageu. Este obligatoriu să completați cu băi calde de plante (mentă). Se interzice gratajul (scărpinatul), deoarece există pericolul de a se produce leziuni și complicații nedorite.*

O.A. — Drumul Taberei, București. *Reacțiile nevrotice sînt polimorfe și în general, tabloul clinic apare pe un anumit fond — structură — constituție. Aceasta din urmă determină specificul fiecărui bolnav. A vă trata cu o simplă rețetă prin corespondență nu ni se pare rezonabil. Medicul psihiatru trebuie să se apropie de bolnav. Această comunicare cu pacientul ajută la clarificarea diagnosticului, cunoașterea fondului lui anterior. Bolnavul trebuie să respecte medicul și să-i acorde toată încrederea, iar medicul trebuie să-și iubească profesia și să se dăruiască bolnavului. Aceste condiții îndeplinite creează premisele vindecării. Psihoterapia poate revela miracole mai mari decît chimioterapia, uneori însă cele două metode se completează.*

MEMET MUZEIM — Tulcea. *Ne întrebați dacă băiatul dv. poate urma o cură heliomarină, deoarece a avut o bronhopneumonie. Dacă nu prezintă nimic suspect la examenul radiologic și din punct de vedere clinic va fi găsit normal, la vară îl veți putea expune la soare.*

Referitor la afecțiunea fetiței dv. : se numește „pavor nocturn", spaimele nocturne. Poate fi o relație cu intoxicația medicamentoasă din antecedente care ar fi putut determina leziuni toxice ale sistemului nervos central. Ne scrieți că ați făcut electrocardiogramă — dar în cazul fetiței dv. este obligatorie o electroencefalogramă. Ulterior se poate preciza conduita terapeutică.

VASILE BOCȘA — Gura Humorului. *Regretăm vă veți fi dezamăgit — un tatuaj al pielii vă va însoți în viață. Nu s-a descoperit un remediu pe cale chimică, medicamentoasă.*

Aceste rînduri pot atrage atenția și unor tineri influențabili, care ar accepta un tatuaj — prin imitație, fără a se gîndi la consecințe.

I. POPESCU — Botoșani. *Hipertensiunea arterială reclamă îngrijiri atente medicale și respectarea regimului de viață recomandat de medic. Numai după normalizarea tensiunii se poate discuta dacă este oportună intervenția chirurgicală pentru extirparea adenomului de prostată. Dacă este un adenom benign sau dacă va avea o evoluție malignă, este evident că nu o putem preciza prin corespondență. Vă sfătuim să fiți examinat periodic la cabinetul de urologie, la același medic care va urmări atent evoluția afecțiunii dv.*

Politețea în lumea adolescenților

Neînțelegerile

Uneori neînțelegerile dintre părinți și copii par contradicții de neîmpăcat, menite să-i separe tot mai mult pe unii de ceilalți. În realitate ei rămîn foarte legați căci dezacordul e de suprafață.

UN MOTIV DE DISCORDIE. Întoarcerile tîrzii **constituie unul din principalele motive ale ciocnirilor cu părinții. Tinerii promit că se vor înapoia acasă la o anumită oră și vin mult timp după limita fixată. Îndelungata așteptare îi neliniștește pe părinți. Oricît de largi ar fi vederile lor, pe măsură ce trec orele, nu pot să nu se întrebe : „Oare ce s-o fi întîmplat ?". Spaima unui accident stăruie în sufletele lor. Dragostea ce-o poartă copiilor îi ține treji pînă la întoarcerea acestora. Tinerii nu par deloc conștienți de această grijă firească și o consideră drept tiranie. Sînt vinovați și totuși în loc să-și exprime părerea de rău ei protestează, se revoltă.**

Cea mai elementară politețe (ca să nu mai vorbim de afecțiune) trebuia să-i îndemne să-și ceară scuze că i-au ținut pe părinți într-o asemenea neliniște. Multe certuri cu familia s-ar aplana dacă tinerii ar putea înțelege că au înaintea lor toată viața ca să se întoarcă acasă cînd vor.

PĂRINȚII SÎNT DEMODAȚI ? E o învinuire pe care tinerii o aduc adesea părinților. „Nu mai e ca pe vremea lor". Nu pot să înțeleagă noua mentalitate, fiindcă au o optică deformată de vechile lor opinii. De ce atunci să mai ții cont de părerea, de sfatul lor ? Tinerii greșesc. Părinții fac parte din altă generație, au alte gusturi, alte deprinderi, dar au acumulat o experiență de viață care nu poate fi neglijată. Dacă tinerii ar vrea să țină cont de această experiență și să-i adauge dinamismul lor, ar cîștiga un timp prețios, pierdut mai ales în tot felul de greșeli, dintre care unele pot să-i coste foarte scump.

GUSTURI DIFERITE. Muzica. **Tinerii preferă o muzică dificilă pentru urechile părinților. De obicei cînd își ascultă melodiile preferate, vibrează ferestrele. Trebuie să ai „volum" ca să te faci auzit. Nu e oare o dovadă de bună cuviință să cauți mijlocul de a asculta ce-ți dorește inima în lipsa părinților sau mai încet într-o altă cameră ?**

Vestimentația. **Tineretul a fost întotdeauna atras de o vestimentație fantezistă iar părinții au avut întotdeauna ceva de spus împotrivă. De ce însă să înveninezi lucrurile prin proteste violente, aroganță ? Pacea familiei merită să faci unele mici sacrificii evitînd să mergi prea departe cu fantezia. Evident, alegerea veșmintelor ține de gustul fiecăruia dar să împingi îndrăzneala pînă la extravaganță nu înseamnă că ai reușit să fii bine îmbrăcat. Sobrietatea, discreția, crearea unei armonii între toate elementele care compun îmbrăcămintea, iată ce e important.**

Și fiindcă am pornit de la ideea conflictelor familiale pe această temă să nu uităm că buna cuviință a cerut dintotdeauna tinerilor să tacă și să aștepte ca furtuna să se potolească.

Relațiile. **E bine ca tinerii să-și prezinte prietenii familiei. Au părinții ceva împotriva lor ? Tinerii pot întreba cu calm. Ei pot să-și apere prietenii vorbind de meritele și calitățile ce i-au determinat să le prefere tovărășia. Dar aceste merite trebuie să fie reale, căci nu e o noutate că unele prietenii rău alese pot avea o influență nefastă cu consecințe grave.**

Pentru tinerele gospodine

LECȚIE DE BUCĂTĂRIE

SAVARINA

Preparare : **30 de minute.** Copt : **50 minute. (Se face cu 6 ore înainte de a fi servită).** Ingrediente : **250 g făină, 100 g unt, 100 g zahăr pudră, 100 g stafide, 3 ouă, 20 g drojdie de bere, 1/2 dl de lapte călduț, un praf de sare.**

1) Se desface drojdia cu două linguri de lapte călduț. Folosind o lingură se amestecă cu 60 g făină, pînă ce se obține un aluat moale. Se lasă vasul la loc călduț pînă își dublează volumul.

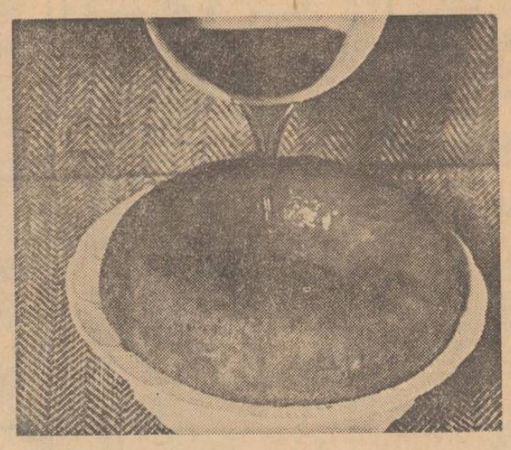

2) Se adaugă untul, topit pe flacăra foarte mică sau în bain-marie, ouăle întregi (albuș și gălbenuș), zahărul, restul de făină și praful de sare. Se frămîntă cu putere în vas, timp de cel puțin 10 minute. Se adaugă stafidele.

3) Se unge din abundență o formă în coroană (rotundă și cu horn la mijloc — vezi fotografia). Se toarnă înăuntru aluatul. Forma trebuie să fie suficient de mare ca să se umple numai pe jumătate.

4) Se lasă la crescut pînă ce aluatul ajunge aproape de marginile formei și se dă la copt, în cuptor, încălzit din timp cu foc slab.

Ca orice aluat cu drojdie de bere, savarina trebuie coaptă mai întîi cu foc moale apoi potrivit și la urmă iute. În felul acesta ea crește încet și nu dă înapoi cînd e scoasă din cuptor.

5) Se scoate din formă și se stropește cît mai caldă cu un sirop cu rom : 1/2 l de **apă, 125 g zahăr, 2 dl de rom.** Se încălzește apa cu zahărul și romul. Se ia de pe foc după primul clocot. Se folosește cald. Dacă nu vă place romul puteți stropi savarina cu un lichior — de portocale — de exemplu.

6) Savarina poate fi servită simplă sau cu golul din mijloc umplut cu frișcă îndulcită și la dorință amestecată cu fructe zaharisite (coji de portocale — dacă am însiropat-o cu lichior din același fruct).

Olimpia ȘTEFĂNESCU

Ce cameră de dormit alegeți?

Cînd pornește să colinde magazinele în căutarea unei garnituri de mobilă, orice cumpărător se ghidează după cîteva criterii. Dorește o mobilă cu aspect frumos, într-o culoare potrivită ambianței locuinței sale, cu piese ușoare care să nu ocupe mult spațiu, să poată fi folosite — la nevoie, și separat și, firește să fie rezistente.

Dacă dorim să aranjăm o cameră de dormit, alegerea noastră se poate opri de pildă la garniturile : „Drobeta", „Semenic", „Rodica", sau „Armonia". Toate garniturile au divan de colț care se folosește, dacă ne avantajează și drept pat de mijloc. Toate au ladă pentru așternut, ceea ce este foarte comod, dulapuri încăpătoare cu două și trei uși, toalete cu oglindă, mese extensibile și scaune tapițate, uneori și taburete-banchete sau tapițate.

Aspectul plăcut pe care-l caută cumpărătorul este datorat atît materialelor folosite (plăci înnobilate, lacuri și rășini sintetice, materiale plastice) cît și liniei lor moderne. Construite pe principiul modulării, avînd o rezistență sporită, mobila prezintă, în același timp, posibilități foarte largi pentru folosirea ei în locuință.

Divanul de colț al garniturii **„Drobeta"** sau al altor garnituri poate fi așezat și ca pat de mijloc, ceea ce schimbă dintr-o dată aspectul unei camere destinată exclusiv dormitului, făcînd-o mai intimă, mai elegantă. Vitrinele dulapurilor pot servi și ca mici biblioteci. Garnitura **„Rodica"**, cu cele nouă piese ale ei, cu dulapuri mari cu corpuri suprapuse oferă mai multe variante pentru aranjarea lor și chiar posibilitatea de a fi împărțită în două camere.

— 1 —

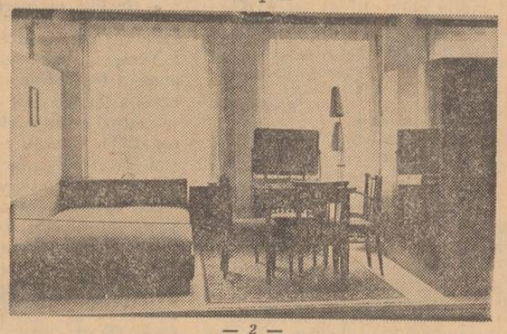

— 2 —

Prețurile garniturilor respective sînt accesibile. De altfel, mobila se vinde și în rate lunare. De asemenea, pentru a veni în ajutorul cetățenilor, magazinele asigură atît mijloacele necesare transportării mobilei acasă cît și montarea ei în apartament, conform unor tarife avantajoase.

Fotografiile noastre reprezintă : **DORMITORUL „DROBETA"** (foto nr. 1) format din divan de colț cu ladă de așternut, dulap cu două uși, alt dulap cu trei uși și vitrină, toaletă cu oglindă, taburet tapițat, masă extensibilă, avînd ca preț de vînzare : 9 547 lei și **DORMITORUL „ARMONIA"**, compus dintr-un divan de colț sau pat, ladă de așternut, dulap pentru haine cu două sau trei uși, noptieră, toaletă, cu oglindă reglabilă, taburet tapițat, la prețul de 5 102-6 479 lei, în funcție de stofa de mobilă folosită.

ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG

VERIFICAȚI-VĂ CUNOȘTINȚELE

O experiență curioasă

Cu aproape patru decenii în urmă, trei medici români au făcut o comunicare la Societatea medicală a spitalelor din București, referitoare la un curios automatism biologic, constatat la oameni. La vremea sa, comunicarea a stîrnit interes și în presa din străinătate, și nu numai în publicațiile de specialitate. Fenomenul la care se refereau cercetările medicilor români a fost semnalat mai înainte de fiziologii Schwartz și Meyer însă aceștia s-au limitat în studiile lor numai la membrele superioare ale corpului omenesc. Dar, despre ce este vorba ? Dacă ne așezăm în picioare, lîngă un perete, cu mîinile întinse în jos și cu palmele răsucite spre exterior, stînd cu planul corpului perpendicular pe perete și dacă ridicăm apoi una din mîini, apăsînd puternic cîtva timp cu palma pe zid, se va produce ulterior un fenomen curios. Încetînd apăsarea, îndepărtîndu-ne de zid și lăsînd mîna respectivă în jos, deci în poziția sa inițială, după cîteva secunde, mîna se va ridica singură, fără voia noastră, ajungînd la orizontală, paralel cu podeaua.

Medicii români au constatat că acest fenomen este general, el putînd să fie reprodus de orice mușchi supus unui anumit efort în timp, intensitatea sa depinzînd de mărimea și durata efortului.

De altfel, experiența poate fi efectuată de oricine, dacă este curios.

Întrebarea care se pune este următoarea : **cine au fost medicii români care au studiat acest fenomen ?**

Arcane matematice ?

Poate da. Urmăriți cele expuse în continuare, de cititorul nostru **ing. GHEORGHE MOLDOVEAN** din Tîrgu Jiu, și apoi vă veți da părerea.

Prima arcană este următoarea :

Se dau numerele 61 ; 52 ; 63 ; 94 ; X ; 18.

Ele se găsesc într-o anumită relație, bine definită. Descoperind această relație, se cere să se indice valoarea lui x.

A doua arcană :

Suma a două numere, formate fiecare din trei cifre, este egală cu 999. Cele două numere nu sînt, evident, egale. Dacă la unul din aceste numere, cel mai mare, se va atașa numărul mai mic, va rezulta un număr cu șase cifre, care va fi de șase ori mai mare decît numărul care se obține prin atașarea numărului mare la cel mic.

Care sînt cele două numere ?

În sfîrșit, a treia arcană :

Să se obțină numărul 1 000 000 din produsul a două numere, care însă nu trebuie să conțină nici unul cifra zero. Mulțumim cititorului nostru pentru material, iar dv., în afară de curiozitate, vă dorim... succes !

Răspunsurile la întrebările publicate în numărul trecut

Cu oglindă și fără

1. Numărul alcătuit din două cifre, care privit prin reflecție într-o oglindă se mărește de 4,5 ori este 18. Într-adevăr, numărul 18, va apare ca 81. Multiplicînd cu 4,5 pe 18, se obține 81.

2. Pentru a se obține un număr mai mare decît 2, însă mai mic decît 3, între aceste două cifre trebuie pusă o virgulă. Astfel se obține numărul 2,3 care îndeplinește condițiile cerute.

3. Pentru a căpăta valoarea 1, trebuie puse următoarele semne între cifrele de la 1 la 9 :

(1×2+3+4—5+6+7—8) : 9=1.

Mărul lui Newton ?...

Copilul, scuturînd copacul, a făcut să cadă din acesta doar un măr. Astfel, în pom nu se mai găseau „mere", și nici pe jos nu puteau să existe „mere".

Este deci clar că nu s-au întîmplat minuni cu merele, ci, poate, doar s-au minunat unii din cititorii noștri de simplitatea răspunsului. Dar așa a fost și cu oul lui Columb !

Poșta cititorilor

Pentru întrebările din rubrica noastră apărute în revista nr. 803 din 24.02.73, am primit multe răspunsuri bune. Sortind aceste răspunsuri, menționăm pe următorii : Prof. **Gheorghe Brașoveanu — Urlați**, București ; **Gheorghe Paschia**, București ; **Silvia Alexe**, economist, I.C.R.A., Constanța, **Mihăițoiu Vasile**, elev, Șc. Generală nr. 175, București ; **Livia Pavel**, Arad ; **Angela Rusu**, elevă, Tîrnăveni, jud. Mureș, (nu am reținut propunerea, întrucît s-a mai publicat un asemenea material) ; Prof. **Maina Ianoș**, Lic. teoretic, com. Pogoanele, jud. Buzău.

Popescu Dumitru, pensionar, Drobeta Turnu-Severin. Materialele pe care le-ați propus par a fi interesante dar ați omis să expediați și soluțiile. V-am ruga să reveniți, precizînd atît întrebările, cît și răspunsurile.

Beleca Constantin Cîmpulung, Moldovenesc, jud. Suceava, **Chiriliuc Ioan**, București, **Junea Mihai**, Timișoara și **C. I.**, București. Dv. ne-ați sesizat că materialul „Revederea", publicat în rubrica noastră din nr. 803 al revistei, propus de cititorul Mamut Ion, este preluat din cartea „Duelul minții", de V. Rădulescu, publicată de Editura Militară în 1972. Am apreciat faptul că dv. ați citit volumul menționat care este într-adevăr foarte interesant, însă trebuie să vă spunem că cititorul nostru nu și-a declinat vreo paternitate asupra materialului și, tot atît de bine precum autorul cărții precizează în introducere că unele materiale sînt inspirate din diverse surse, este foarte posibil ca și tov. Mamut să fi citit materialul respectiv exact din sursa primară. De fapt această similitudine am remarcat-o întîmplător și noi, mai de mult, însă, în cadrul rubricii nu am pretins nimănui să precizeze sursele bibliografice. Nici nu am avea suficient spațiu și pentru aceasta.

AU FOST REȚINUTE pentru publicare materialele expediate de următorii cititori, cărora le mulțumim : **Turcu Daniel**, Băilești, jud. Dolj ; **Apostol Gheorghe Crinu**, Pitești ; **Moisa Gheorghe**, Iași ; **Fudulu Constantin**, Craiova și **Merluță Mihaela**, București.

Ing. Liviu MACOVEANU

„Stimați tovarăși,

Aveți mai jos o tăietură din ziarul „Înainte" — Brăila (numărul din 12. 1. 1973). Cel despre care este vorba în această însemnare, Fani Mocanu *(Fane în ziarul local), sînt eu, autorul rîndurilor de față. Dar nu numai 50 de zile am stat în spital, datorită loviturii de cuțit primite de la numitul* Florin Artin (Antim în ziarul local), *din str. Sebeș nr. 147, ci și alte 25 de zile, fiind atacat, de astă dată, tot cu cuțitul, de doi huligani care au acționat la sugestia aceluiași* F.A., *drept „replică" la faptul că l-am dat în judecată.*

Așadar, în septembrie anul trecut, la orele 19,30, eram cu un prieten în drum spre un alt prieten. Mîncam semințe. Tocmai le terminasem. Am fost opriți în drum de un individ (F.A.) și somați să-l servim cu semințe. I-am răspuns că nu mai am, fiindcă le-am terminat, el mi-a dat o palmă, m-a înjurat, noi ne-am grăbit s-o ștergem, dar m-am pomenit cu o lovitură în spate și nu știam ce să mai cred (mă lovise cu cuțitul). Apoi l-am văzut fugărindu-l pe prietenul meu. Înjunghiat deasupra rinichiului, am reușit să ajung la un spital, unde mi s-au aplicat două copci. A doua zi starea mea se înrăutățește. Am fost internat și pus pe masa de operație. În vremea asta, cel vinovat se plimba în voie. Părinții mei, îngroziți, au făcut apel la cei în drept. Li s-au cerut certificate peste certificate și au fost sfătuiți să aștepte și să ceară sprijinul tribunalului. Între timp, mama celui vinovat a venit acasă la noi și a propus părinților mei să primească o sumă de bani, ca să nu se mai facă demersuri la tribunal. Am alungat-o. După ieșirea din spital am deschis acțiune la Tribunalul municipiului Brăila. Procesul durează de trei luni și jumătate (scrisoarea datată : 1. II. 73 — n.n.). Sîntem la a patra înfățișare și sentința tot nu e dată. Nu doresc răzbunare, însă cel vinovat trebuie pedepsit după lege (pare-se că e crescut de părinți adoptivi, exmatriculat în clasa a VII-a, ajuns la maturitate fără să aibă nici o ocupație, cu o primejdioasă concepție despre conviețuirea în societate). Să creadă oare laudele celui care m-a înjunghiat, după care tatăl său ar fi „mare și tare" nu știu pe unde ? ! Ar fi extrem de trist pentru mine să mi se confirme asta, căci sînt elev în anul al II-lea al Grupului școlar pentru industrializarea lemnului — Brăila și am crezut și cred în ceea ce ni se spune de la catedră despre oameni, despre adevăr, despre dreptate. De altfel, se cuvine să mulțumesc și colectivului școlii mele, tovarășilor profesori, tuturor colegilor care mi-au înțeles situația specială și, în ciuda dificultăților, a absențelor forțate, m-au ajutat să-mi continui învățătura.

Sămînță de... ceartă

Intîlnind doi tineri, Florin Antim (str. Sebeș nr. 147), fără ocupație, a căutat sămînță de... gîlceavă.

— Ce rondații ?
— Semințe.
— Dați-mi și mie !
— Le-am terminat.

O ceartă și o palmă au încheiat discuția. Nemulțumit doar cu atît, Florin l-a urmărit pe Fane Mocanu (Bărăganului nr. 36) și l-a împuns cu un... cuțit. Au urmat 50 de zile îngrijiri medicale și... procesul.

Cine caută sămînță de ceartă culege... zile negre !

Da, să crezi în ceea ce ți se spune de la catedră !

— Așteptăm prompt răspunsurile celor în drept —

de Mihai STOIAN

Al doilea atac (tot cu cuțitul, de astă dată în plămîn) a fost comis de Ionel Bîrdan, *din com. Smîrdan, jud. Tulcea (vis-a-vis de Brăila, peste Dunăre), fost elev la Grupul școlar petrol-chimie. S-a*

CURIER SĂPTAMÎNAL

găsit de cuviință ca eu să mă duc acolo, în Smîrdan, la Comisia de împăciuire (în 23 ian. 1973) ; m-am deplasat, cu părinții. am fost amînați pe 31 ian. 1973 (nu se întrunise comisia). Noi pe drumuri — eu, victima — iar vinovații liberi, punînd la cale cine știe ce alte „isprăvi" la fel de odioase. Cer sprijinul dv. și al opiniei publice, pentru a se face în sfîrșit lumină și pentru ca dreptatea să biruie și în cazul acesta.

elev FANI MOCANU,
str. Bărăganului nr. 38 cartier Radu Negru, Brăila"

Dragă Fani, scrisoarea primită, plus tăietura din ziarul „Înainte", sînt convingătoare. Îmi este realmente greu să înțeleg motivele legale ale amînărilor de care te plîngi, mai ales că, în situații dintr-acestea, există un text de lege care impune chiar judecarea urgentă a vinovaților. Sper că acum, după apariția publică a cazului tău, atît de revoltător, lucrurile se vor lămuri prompt și deplin, iar tu vei continua, așa cum este firesc, să crezi ceea ce ți se spune de la catedră despre oameni, despre adevăr, despre dreptate. Scrie-mi numaidecît (și cît era de întemeiată replica lui *F. A.* cu privire la tatăl său).

POST-SCRIPTUM. Reproduc, cu deosebită satisfacție, rîndurile primite de la *Nicolae Carp* din Galați, str. Vultur nr. 30 : *„Mulțumesc prin intermediul dv. tuturor tinerilor care s-au grăbit să-mi dea curaj, cît și virstnicilor. În prezent sînt, în sfîrșit, salariat la „Exportlemn"-Galați, în funcția de primitor-distribuitor mărfuri-cherestea. Grație, în primul rînd, organelor de partid locale, mi-am rezolvat situația, lucrez alături de oameni, între oameni care mă respectă ca pe un om întreg. Pot să vă asigur că în toamna acestui an voi fi elev în clasa a XI-a a liceului teoretic, și poate voi urma și mai departe. Am fost primit în audiență de către primul secretar al Comitetului județean de partid, tovarășul Constantin Dăscălescu. M-au mai sprijinit în soluționarea cazului meu și tov. ing. Ioan Vlad (directorul cu problemele de muncă și ocrotiri sociale ale jud. Galați), tov. Ioan Zamfir (directorul „Exportlemnului") și mulți alții care au înțeles să mă ajute fără amînări de la o zi la alta. Încă o dată le mulțumesc din suflet tuturor și, cine știe, poate cu bunăvoința medicilor specialiști, voi ajunge într-o bună zi să string mîna fiecăruia, cu o mînă a mea, integră. NICUȘOR".*

Te felicit, dragă Nicușor Carp. Și să auzim numai de bine... Mă alătur — împreună cu cititorii acestei rubrici — mulțumirilor întemeiate adresate acelora care au înțeles să rezolve pe loc situația specială în care te aflai.

În atenția forurilor în drept ale jud. Covasna. Am primit o scrisoare de la *Ana Bogdan*, de 84 ani, din Căpeni-orașul Baraolt, singură și suferindă, căreia — susține corespondenta — niște „răufăcători" i-ar fi spart geamurile ca s-o forțeze să părăsească locuința în care stă (săptămîni întregi a avut geamurile sparte). „Nu pot s-o părăsesc, în casa asta m-am născut, în casa asta am crescut și am îmbătrînit". Și nici o măsură ! Pe de altă parte, i s-a făgăduit ajutor din partea Direcției județene a muncii, asta s-a și întîmplat o singură lună, apoi iarăși...nimic.

Ilie Rad — Luduș. Iartă-mă că-ți răspund cu destulă întîrziere. Cred că-i bine să nu pui temei pe „vorbe" (ce zice unul, ce zice altul), învață sistematic și comunică-mi (îți voi răspunde rapid) ce-ai hotărît ; *Gheorghe Onofrei — Hunedoara.* Ceea ce căutați dumneavoastră se află la București, în str. Negustori nr. 8, fiind Întreprinderea de protezare (cu secție de internare). Am înaintat scrisoarea celor în drept. Comunicați-mi ce-ați reușit ; *Elisabeta Mátyus — com. Chibed.* Scrieți-mi, vă rog, dacă v-ați rezolvat situația ; *S.O. — Sibiu.* Regret, dar nu vă pot da întîlnire (de altfel, același răspuns este valabil și pentru alți corespondenți care solicită întrevederi la redacție, la domiciliul lor, sau răspunsuri individuale, în plic) ; *Niculai Colăcel — Comănești.* Dumneavoastră credeți că este omenește posibil ca, peste toate, să mai și expediezi retur, la cerere, scrisorile unor corespondenți ? Știți doar că există niște practici recunoscute : *corespondența nu se înapoiază.* Mă văd nevoit să v-o reamintesc (ca și faptul că mă cheamă *Mihai*, nu *Ioan*).

REBUS

DECONECTARE

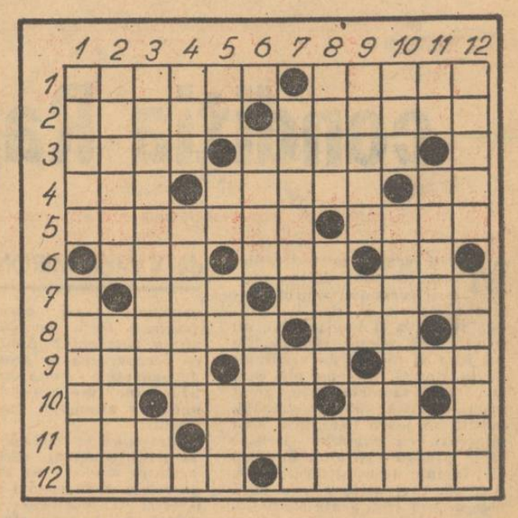

ORIZONTAL : 1) O „piesă"... din salba de perle a litoralului — Covor cu încrustații de aur și argint la limita cu marele peisaj albastru ; 2) Însuflețita afluență în lunile de concediu — Ruda cea mai primitoare și cea mai atrăgătoare către mrejele mării ; 3) Țesătură de mătase. — Privitor la întinsul cîmp de unde ; 4) Ornament (abr.) — Explozie de veselie — Din sport ! ; 5) Un șirag de perle marine — Orășel din Canada ; 6) Particulă onomastică engleză. — Val mic... — În larg ! ; 7) Model — Ape, ape (sing.) ; 8) A potrivi marea cu sarea... — Element de protecție ; 9) Porție servită în taină ! — Monedă franțuzească. — Detaliu cabalin (pl.) ; 10) Rădulescu Lucian — Element de preamărire — Vas de lut ; 11) Marchează o reluare. — Trasee de odihnă și deconectare în multașteptata vacanță. 12) Piinea trecutului. — Detaliu tineresc la munte și la mare.

VERTICAL : 1) Fond negru cu apreciate calități cu-rative. — Punct de atracție pentru admiratorii lui Neptun ; 2) Două perle ce seamănă ca două picături... — Contur „montan" de inspirație eoliană pe-ntinsul apelor ; 3) Încrustații policromatice care dau mult farmec peisajului — Primii riverani ! 4) Circuit — Binemeritată răsplată a muncii ; 5) Flux în final ! — Repere ! — Pusă sus ! — Romancier portughez ; 6) Unul la o mie — Azimiine... ; 7) Semn de pace. — În mod sigur ; 8) Mijloc de inspirație (pop.) — Nume masculin — Sus, la cabană ! ; 9) A proceda la reproducerî. — Posezi. — Rîu și munți în Africa de Sud ; 10) Calapod. — Apreciat oraș în peisajul nostru marin ; 11) Creație populară cu riuri și flori. — Tomisul de ieri și de azi. — Cutere ! ; 12) O armă tăioasă — Centru de cercetare marin.

I. PĂTRAȘCU

Cuvinte rare : Moar, Orn Amos, Ead, Ecu, Eca, Nare, Oub.

PASTILE...

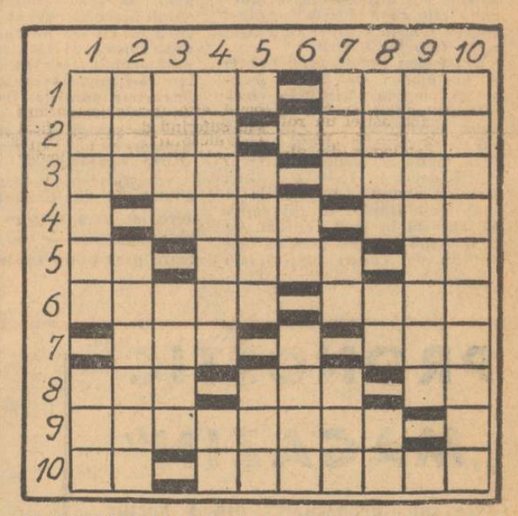

ORIZONTAL : 1) Se prinde la banc... — Se prăjesc ; 2) Se duc învîrtindu-se — Arde... de nerăbdare ; 3) Se prăjesc... la bere — Bun pentru a se trage... în mai multe exemplare ! 4) Face mai multe servicii omului (abr.) — Pălărie pe spate ! ; 5) Păcălit la urmă ! — Îl poți avea la mînă... — Sifon la început și la sfîrșit ! ; 6) A executa un serviciu de casă, de exemplu — Arde cu mare ușurință ; 7) Un „topit" la tavă ! — La 1, 3 și 4 aprilie ! ; 8) Pusă pe foc — E acum la Iași — Servește... la piață ! ; 9) Una care se prinde la banc ; 10) Zi din urmă ! — Trasă pe sfoară în văzul oamenilor.

VERTICAL : 1) S-a ars în mod sigur — În cămin ! ; 2) Zeul vînturilor — E circul lumii... (mulți consideră că ăsta-i totul în circ) ; 3) Aici poți fi înțepat... — Străsnic (mold.) ; 4) S-a prins pe loc (fem.) — Unge un corn !! 5) Scoate foc pe gură... — Dus cu colindul... ; 6) Regata ! — Căpetenie la arabi ; 7) Cum s-a întors ?! (asta s-o aflați) — Colb într-un colț ! — Solid și gras... ; 8) Prinde ața... — ...în brad ! — Inimă de hain ! ; 9) Un du-te-vino... la serviciul tehnic (pl.) ; 10) Luată în focuri.

Simona NICOLAU

Cuvinte rare: AMU, AVAN, EMIR.

Dezlegările jocurilor apărute în numărul trecut

VEGETAȚIE

ORIZONTAL : Fir de iarbă — Omatuțe — Ol — Aam — Carota — Icui — Le — Am — Eur — Oi — Ana — Vlăstar — Ii — Ea — Lan — Oco — Rti — V — N — Aa — Dăunător — R — E — Ta — Grasă.

TRANDAFIRI

ORIZONTAL : Aman — Montană — Răsură — Răzor — Irina — Monaco — Ii — Trei — Anim — Tra — Gris — Vi — Mai — V — Enes — T — O — — Afinat — Tei — Lr — Iri — Icre — Dobos — Mila — M — Omuleți — Aule — Vază — Crimson — Ane — Eminescu.

UMOR STRĂIN

ȘOFERIȚA : — Nu-l băgați în seamă, e soțul meu care este foarte gelos...

— Te rog să închizi ușa, draga mea, nici nu știi cît de rău îmi face cînd te văd lucrînd atîta...

LEGENDARA „CETATE" DIN DEALUL GROZĂVEȘTI

Cînd în 1965, în cadrul unui colectiv, efectuam o serie de observații arheologice pe Dealul Grozăvești, acolo unde se desfășurau lucrările șantierului de construcție a noului institut politehnic, am rămas impresionat de o enigmatică ruină așezată în vîrful mamelonat al dealului ce domina cursul lenes și meandrat al Dîmboviței de altădată, ruină pentru a cărei dărîmare lucrau din plin cîteva tractoare și alte utilaje. În jurul ei, localnicii brodaseră legende fascinante, presărate adesea cu fapte istorice susținute de un patos ce admitea cu greu contrazicerea.

„Cetatea", căci așa o numeau, ar fi fost făcută de către Vlad Țepeș la mijlocul frămîntatului secol al XV-lea, atunci cînd, după o lungă plămădeală, orașul București începuse să se afirme. Legenda nu se dădea în lături să afirme că mult căutata cetate ridicată de voievod în 1458—1459 își transmitea mesajul peste timp prin clădirea cenușie din Dealul Grozăvești. Știrile culese din aceeași sursă erau întreținute de prezența în apropiere și a altor ziduri ce fuseseră atribuite unor construcții anexe, dintre care nu lipseau spînzurătorile, fîntîna pentru cazurile de asediu, faimoasa țeapă, ca și tradiționalul tunel ale cărui închideri s-ar fi datorat morții misterioase a nu mai puțin legendarului Țepeș. Voievodul ar fi fost purtătorul cheilor și singur cunoscător al traseului ce trebuia să-i asigure ieșirea din „cetate", dacă ea ar fi fost asediată de otomani, sprijinitorii celuilalt candidat la tron, Radu cel Frumos !...

Să fi avut Țepeș atît de aproape de București o altă cetate, lîngă zidurile căreia s-au decis sorții unei bătălii neconsemnate pînă acum de istorie ? În anul 1965 eforturile cercetătorilor erau încă deosebit de susținute pentru depistarea vetrei vechi a orașului. Trebuia ea, oare, căutată pe malul drept al rîului, atît de departe de cetatea despre care se știau foarte puține lucruri ?

Mai există enigme?

Interesul specialiștilor a fost sporit, deoarece săpăturile relevau și materiale atribuite cu certitudine secolului al XV-lea. Locul oferea condiții optime pentru o așezare, mărginită de Dîmbovița, către est. Înconjurată de văioage largi. Terasa din jurul zidurilor a cunoscut locuirea omenească încă din epoca bronzului, densitatea locuințelor fiind însă și mai mare pentru secolele IX—XI, cînd de-a lungul rîului se împleteau o puzderie de asemenea așezări, cea mai întinsă dintre ele fiind cea observată din zona Curtea Veche pînă către actuala Piață a Operetei.

Cuptoarele locuințelor acestei perioade au fost descoperite înțesate de material ceramic, simbol al prosperității. Dar cum se va fi numit satul acesta de aici, din perioada feudalismului timpuriu, probabil nu vom ști niciodată, deși păstrăm zestrea acestor înaintași ai noștri de acum zece veacuri. Tot atunci au fost observate locuințe și numeroase morminte aparținînd așezării din secolul al XV-lea de pe acest loc, menționat documentar drept satul Grozăvești, la 9 octombrie 1492. Inventarul mormintelor denota că satul din apropierea Cetății de Scaun era cu mult mai vechi decît arată documentele.

Noile lucrări și dislocarea unor mari cantități de pămînt pentru fundațiile Facultății de electronică au prilejuit descoperirea de către lucrători a unei noi serii de morminte, dispuse pe o terasă mai înaltă a dealului. Săpăturile arheologilor au căutat să stabilească o relație între cele două terase cu morminte, moment realizat datorită descoperirii unei zone ocupate de locuințele modeste de pe vremuri : bordeiele. Acestea le-au permis o înțelegere a situației, întîlnită de altfel și în cazul satului Măicănești din raza actualului cartier Străulești. Aici în cursul secolului al XVI-lea, unii din locuitori au părăsit vechea vatră a satului din imediata apropiere a rîului și s-au mutat pe terase mai înalte. Același fenomen s-a petrecut și la Grozăvești. **Cărui țapt ; s-a datorat părăsirea vechiului teritoriu al satului Grozăvești de către locuitorii săi în secolul al XVI-lea, rămîne o enigmă căreia nici astăzi nu-i putem da un răspuns. Ploi puternice și inundații catastrofale, jafuri sau alte cauze rămîn încă probleme neelucidate și neconsemnate pînă acum de istorie. Celei de a doua etape de înflorire a vieții feudale în satul Grozăvești, sat situat acum tocmai sus, pe muchea dealului cu același nume, îi aparțin locuințele identificate arheologic, ce înconjurau cea de-a doua necropolă observată cu prilejul lucrărilor.**

Studiul documentelor ne arată că în veacul al XVI-lea aici era proprietar Tudosie, mare ban al Craiovei. Fiica sa Neaga, moștenind Grozăveștii, avea să-i vîndă o parte din moșie lui Mihai Viteazul și, de la acesta încep(ind, locul a cunoscut o mulțime de stăpînitori.

Din mormintele acestei etape lipsesc, cel mai adesea, și sicriul și ritualul monedă, găsită în alte cimitire din aceeași perioadă. Dar prezența unor bumbișori, indicație a hainelor îmbrăcate, și a unei monede de argint, emisă de bănăriile otomane și purtînd tureaua sultanului Selim I (1512—1520), ne permite să datăm evenimentele petrecute aici în prima jumătate a secolului al XVI-lea.

Timpurile mult apropiate nouă au conferit acestui deal un nou rol în istoria orașului. În urmă cu un secol, pe același loc s-au ridicat clădirile „Arsenalului". Acestei faze îi aparțineau și zidurile enigmaticei „cetăți", rămasă singură dintr-un complex de asemenea construcții, căreia legenda îi făurise o istorie mai bogată decît era în realitate. Sumbra clădire, cu ziduri groase și cenușii fusese compusă dintr-un subsol și parter, iar hrubele umede se înfățișau cu lungi galerii, în care lumina pătrundea greu. După primul război mondial, în interiorul solidei construcții a funcționat o închisoare. Atunci i s-a spus pentru prima dată „Cetatea Vlad Țepeș" !.

Frămîntările și zvîrcolirile istoriei pe Dealul Grozăvești s-au încheiat o dată cu dispariția faimoasei construcții, din străduțele secolelor răsărind și înflorind sub ochii noștri o nouă istorie a locurilor, scrisă cu caractere precise, inginerești, cu instrumente electronice.

Față în față stau epoci și evenimente. Istoria este prezentă, dar legenda a fost prea generoasă. Cetatea Bucureștilor contemporani și satul Grozăvești se întîlnesc acum pe același loc, pe care existența unei ruine a generat în conștiințe legende și tradiții, pînă nu de mult, contradictorii.

Aristide STEFĂNESCU
cercetător
la Muzeul de istorie
a Municipiului București

POSESORI DE AUTOTURISME
protejați autoturismul dvs.
COOPERATIVA TEHNOMETALICA
vă oferă în condiții avantajoase, un nou tip de garaj

CARACTERISTICI :

CONSTRUCȚIE DIN PANOURI METALICE IZOLATE INTERIOR CU P.F.L. ARE CA DIMENSIUNI :

— Lungime 5 m — Lățime — 2,5 m
— Înălțime — 2 m.

SE EXECUTĂ LA COMANDA, LA PREȚUL DE LEI 5 985

Rețineți : Cooperativa „Tehnometalica"
Str. Vinători nr. 4.
Sectorul 6.
Telefon : 31 52 92.

(5142)

OFICIUL DE TURISM BUCUREȘTI
organizează
pe diferite itinerarii
excursii de 1 MAI :

CU AUTOCARUL DURATA DE 2½ — 5 ZILE
- **În Nordul Moldovei ;**
- **În Nordul Olteniei și Banat ;**
- **În Transilvania ;**
- **Pe Litoral în stațiunile Neptun și Mamaia (cazare în hoteluri încălzite).**

CU TRENUL PE DURATA DE 4—5 ZILE
- **Pe Valea Prahovei și Valea Ialomiței (cazare la cabane și vile)**
- **În Delta Dunării cu vase dormitor.**

Program turistic atractiv.
Plata excursiei în rate.
Inscrieri și informații suplimentare la filialele din Calea Victoriei nr. 100 și B-dul Republicii nr. 68.

(5145)

Dacă s-ar schimba condiția Rapidului?

de Valeriu MIRONESCU

Marți seara, la federație, aud că unul dintre titularii formației reprezentative a suferit o criză de sciatică și că va fi indisponibil, nu se știe cît vreme. Oricum, nu va juca în meciul de verificare de la Pitești, nici nu mai știu la ce timp să scriu despre acest meci. Revista apare sîmbătă, meciul se joacă (s-a jucat etc.) miercuri, eu paginile trebuie să le predau tiparului, în orice caz, înainte de acest (acel) meci. Așa că, mai scrie ceva dacă poți despre cum arată formația, despre felul în care evoluează ea! Unde mai pui, că n-am fost nici la Craiova, pe acel stadion cu peste 40.000 de spectatori, ca să-mi permit să discut despre cîțiva dintre probabili și posibili.

Însă, ceea ce pot să constat ușor e că în fotbalul nostru, cînd vine vorba de echipa reprezentativă, unul zice hăis și celălalt cea. Unul zice „nu-l pun pe x fundaș central, că vreau să cîștig titlul", altul zice „nu-l pun pe y fundaș lateral, că vreau să scap de retrogradare", astfel, pînă la urmă, va retrograda tot fotbalul. Supun atenției cititorilor ceea ce știu bine cluburile, conducătorii și antrenorii lor. Unele realizări din trecut ale echipei reprezentative au avut efecte deosebit de favorabile asupra cluburilor, antrenorilor, tuturor jucătorilor — juniori, tineri, seniori — chiar și asupra altora cum sînt medicii echipelor. Dacă cumva echipa A se va potrici în această primăvară, ponoasele le va trage întreg șirul beneficiarilor din trecut. De aceea, încă o dată, dați-mi voie să susțin ideea că fiecare să considere drept o treabă de răspundere și interes personal, reușita echipei naționale. Să facă fiecare ce-i stă la îndemînă — și unor cluburi le stă într-adevăr la îndemînă cîte ceva foarte concret pentru folosul echipei ce reprezintă fotbalul nostru.

După cum vedeți, i-am înscris și pe medici pe listă. Avusesem ocazia încă în primăvara anului trecut, să semnalez membrilor biroului federal că în fotbalul nostru au loc prea multe accidente, mult mai multe decît în fotbalul altor țări, că abundă întinderile și indisponibilitățile de tot soiul. Și aceasta în mod curent, de la o etapă la alta, fără să mai vorbim de cazuri tergiversate nepermis (vezi cazul Dumitrache !). Deci, pentru ce apar atîtea accidente? Apoi, pentru ce recuperarea se produce atît de anevoie? — iată două întrebări bune spre a justifica o analiză a asistenței medicale la cluburi.

Revenind la sciatică, oare criza a fost o noutate care i-a surprins pe medici? Nu se știa, hai să zicem, de la meciul cu echipa Greciei că jucătorul respectiv suferă de această afecțiune și că au fost necesare infiltrații pentru a putea coborî pe teren? Și atunci, ce au păzit doctorii responsabili de la F.C. Argeș și de la lot?

Unul e îndoielnic fiindcă echipa lui ar retrograda, altul din cauză că echipa lui ar vrea titlul, pe al treilea, îl scoate din schemă sciatica, cine știe ce ne mai așteaptă?! E timpul să se stringă hățurile într-un singur pumn, tare, să se strunească interesele divergente. Să se realizeze concret, pentru numai cîțiva jucători, disponibilitatea perfectă, prin supraveghere strictă, complexă, de la pregătire tehnico-tactică pînă la sănătate fizică și morală. O stare specială, de mobilizare, în jurul echipei naționale, iată ce mi se pare necesar, din clipa de față și pînă la ora bilanțului.

O asemenea stare specială nu s-a creat în jurul Rapidului, deși se formulaseră unele sugestii concrete încă din toamna trecută. Trecerea lor în practică n-ar fi dus la o victorie asupra englezilor de la Leeds U. însă, cu mare probabilitate, ar fi rezultat o comportare onorabilă. Fiindcă, posibilități pentru o asemenea comportare existau. Din acest punct de vedere cartea poștală semianonimă, semnată D. Ion, conține cîteva opinii normale și nu prea înțeleg de ce era nevoie de o semiiscălitură (și fără adresa trimițătorului). Oricum, să știe D. Ion că-i împărtășesc aproape în întregime părerile. Desigur, sînt de acord și cu aprecierea că oricare echipă de-a noastră, în aceleași condiții date, ar fi avut soarta Rapidului.

Totuși, despre soarta generală a clubului din Giulești — club feroviar prin naștere, tradiție și simțăminte — se impacientează prea puțin suporterii. După cum se știe, acest club a fost de mult scos din matca sa și trăiește din subvențiile C.N.E.F.S. Dincolo de rezolvarea conform căreia C.N.E.F.S. ar trebui să dețină un sistem propriu de cluburi — soluție ce ar putea fi astăzi rediscutată — în cazul Rapid sensul s-a dovedit de-a dreptul falimentar. Cineva din fosta conducere a C.N.E.F.S. îmi spunea cam așa: de unde ai scos-o dumneata că Rapid e clubul feroviarilor, doar noi dăm banii, iar sportivii nu sînt ceferiști!

Păi, tocmai aici e buba! Nu trebuiau distruse legăturile multiple ale unui club atît de popular cu cei care-i dădeau forța! Ca să nu mai lungesc vorba, și acum ființează alternative viabile: 1) Ori se revine la vechea situație departamentală; 2) Ori Rapid se transformă într-un club „sindical", adică într-o unitate reprezentativă a Uniunii Sindicatelor din ramura transporturilor și telecomunicațiilor.

Cît despre clubul „Progresul", club altădată înfloritor, acum îl paște lichidarea. După părerea mea, declasarea treptată a acestui mare club bucureștean provine tot din apartenența la forul sportiv, adică la nimeni, dacă avem în vedere absența unei mase organizate de susținători. După ce un șir de conduceri, complet străine de club, dar și de competență, i-au săpat groapa, acuma vin alții care vor să-i dea brînci. Adică, vor să-i ia clubului întreaga bază materială! Nici mai mult, nici mai puțin! Iarăși, ca să nu lungim vorba, Progresul, unitate cu bază materială și pepiniere rezultative, poate redeveni repede unul dintre pilonii performanței bucureștene, dacă: 1) așa după cum am auzit recent, s-ar transforma într-un club reprezentativ al orașului, aparținînd direct de Consiliul popular al municipiului; 2) s-ar transforma într-un club reprezentativ pe ramură al Uniunii sindicatelor salariaților din instituțiile administrației de stat.

Steaua, Dinamo, Rapid, Progresul, cît de bine și cît de rezultativ, se înmănuncheau aceste nume în disciplinele de performanță bucureștene și naționale...

MÎINE ÎN CAPITALĂ

Memorialul „Jean Calcianu" reia cursele de viteză în circuit

Asociația sportivă „Automobilul" și Filiala A.C.R. București organizează duminică 1 aprilie a.c., în incinta complexului expozițional de la „Casa Scînteii" un concurs de viteză în circuit, cu participarea așilor volanului — a campionilor țării și a altor membri ai lotului național.

În acest fel se reia o tradiție care în anii trecuți făcea concurență competițiilor de fotbal și aducea mii de spectatori la Arcul de Triumf.

La startul primei manșe a competiției, care se va da la ora 9,30, vor participa sportivi cu licență de alergători, premiile acordîndu-se pe clase de autovehicule. „Cupa Jean Calcianu" va fi decernată sportivului care va obține cel mai bun rezultat cu un automobil „Dacia". Competiția va fi prezidată de o comisie de onoare, formată exclusiv din foști adversari ai lui Jean Calcianu..

Sîntem în posesia unor informații suplimentare, interesînd îndeosebi pe sportivi. Astfel, este obligatorie purtarea căștilor de protecție și a centurilor de siguranță, precum și toba de eșapament care asigură silențiozitatea motorului.

8, 9, 10... OUT!

de Paul OCHIALBI

• O speranță — M. Ploieșteanu • Întrebări-răspunsuri • Planurile lui Foreman • Griffith și... dopingul

• **„PANA" M. Ploieșteanu** ne-a adus o frumoasă medalie de aur de la turneul „Standjata" desfășurat în orașul bulgar Jambol. Ploieșteanu, — sută la sută bucureștean — este în vîrstă de 20 de ani, face parte din clubul Progresul, este antrenat de Tr. Rădulescu și profesează meseria de lăcătuș mecanic. Ca urmare a unei victorii repurtată în fața ex-campionului european A. Dumitrescu, Ploieșteanu a fost introdus în lotul olimpic pentru Montreal. El are o talie corespunzătoare, garda inversă și lovește foarte puternic. **Rămîne acum, ca Ploieșteanu să muncească cu același elan la antrenamente pentru a ne demonstra și în continuare talentul său. Succes.**

• **ÎNTÎLNIRE** cu antrenorul **Luca Romano** (Rapid București) care ne declară: **„De trei ori pe săptămînă mă deplasez la școala profesională C.F.R. din Șos. Giulești pentru a depista elementele talentate dornice să facă box. În cadrul secției mele de la Rapid am cîteva elemente de mare perspectivă. Fără îndoială cel mai talentat este juniorul Dumitru Ilie (semiușoară). El însă lipsește de la antrenamente și nu mai urmează cursurile școlii profesionale. Într-o seară, am fost la el acasă. Nu l-am găsit. Părinții săi mi-au spus că în ajun venise la 3 dimineața iar că în seara respectivă s-a dus la cinematograf cu încă pe cînd se știe, acest club a fost de mult scos din matca sa și trăiește din subvențiile C.N.E.F.S. Dincolo de rezolvarea conform căreia C.N.E.F.S. ar trebui să dețină un sistem propriu de cluburi — soluție ce ar putea fi astăzi rediscutată — în cazul Rapid sensul s-a dovedit de-a dreptul falimentar. Cineva din fosta conducere a C.N.E.F.S. îmi spunea cam așa: de unde ai scos-o dumneata că Rapid e clubul feroviarilor, doar noi dăm banii, iar sportivii nu sînt ceferiști!**

Păi, tocmai aici e buba! Nu trebuiau distruse legăturile multiple ale unui club atît de popular cu cei care-i dădeau forța! Ca să nu mai lungesc vorba, și acum ființează alternative viabile: 1) Ori se revine la vechea situație departamentală; 2) Ori Rapid se transformă într-un club „sindical", adică într-o unitate reprezentativă a Uniunii Sindicatelor din ramura transporturilor și telecomunicațiilor.

Cît despre clubul „Progresul", club altădată înfloritor, acum îl paște lichidarea. După părerea mea, declasarea treptată a acestui mare club bucureștean provine tot din apartenența la forul sportiv, adică la nimeni, dacă avem în vedere absența unei mase organizate de susținători. După ce un șir de conduceri, complet străine de club, dar și de competență, i-au săpat groapa, acuma vin alții care vor să-i dea brînci. Adică, vor să-i ia clubului întreaga bază materială! Nici mai mult, nici mai puțin! Iarăși, ca să nu lungim vorba, Progresul, unitate cu bază materială și pepiniere rezultative, poate redeveni repede unul dintre pilonii performanței bucureștene, dacă: 1) așa după cum am auzit recent, s-ar transforma într-un club reprezentativ al orașului, aparținînd direct de Consiliul popular al municipiului; 2) s-ar transforma într-un club reprezentativ pe ramură al Uniunii sindicatelor salariaților din instituțiile administrației de stat.

Steaua, Dinamo, Rapid, Progresul, cît de bine și cît de rezultativ, se înmănuncheau aceste nume în disciplinele de performanță bucureștene și naționale...

în circuit

Asociația sportivă „Automobilul" și Filiala A.C.R. București organizează duminică 1 aprilie a.c., în incinta complexului expozițional de la „Casa Scînteii" un concurs de viteză în circuit, cu participarea așilor volanului — a campionilor țării și a altor membri ai lotului național.

În acest fel se reia o tradiție care în anii trecuți făcea concurență competițiilor de fotbal și aducea mii de spectatori la Arcul de Triumf.

La startul primei manșe a competiției, care se va da la ora 9,30, vor participa sportivi cu licență de alergători, premiile acordîndu-se pe clase de autovehicule. „Cupa Jean Calcianu" va fi decernată sportivului care va obține cel mai bun rezultat cu un automobil „Dacia". Competiția va fi prezidată de o comisie de onoare, formată exclusiv din foști adversari ai lui Jean Calcianu..

Sîntem în posesia unor informații suplimentare, interesînd îndeosebi pe sportivi. Astfel, este obligatorie purtarea căștilor de protecție și a centurilor de siguranță, precum și toba de eșapament care asigură silențiozitatea motorului.

• **INTREBĂRI-RĂSPUNSURI. Petre Ungureanu — Ploiești;** Sînteți un bun cunoscător al boxului. Ne bucură că îndrăgiți acest sport. Colegii dv. n-au dreptate în cazul deciziei meciului Frazier—Clay. Frazier a cîștigat la puncte și nu prin ko: **Nicolae Dimitriu — Tîrnăveni:** Sînt convins că vom face lumină în problemele ridicate de dv. Marele Joe Louis a deținut titlul mondial la „grea" de la 22 iunie 1937, cînd a dispus prin ko de J. Braddock la Chicago, pînă la 1 martie 1949 cînd s-a retras fără a-și mai pune centura în joc. După o pauză, forțat de datorii, a reintrat fără succes. În ceea ce-l privește pe Max Schmeling acesta a devenit campion al lumii la 12 iunie 1930 printr-o victorie (descalificare) obținută în fața americanului Jack Sharkey. A cedat centura la 21 iunie 1932 pierzînd la puncte revanșa cu Sharkey; **Radu Simion, Petre Ivan și Al. Corcodel — București:** Campionul mondial Foreman a făcut o vizită de mai multe zile la Londra și în orașul vest-german Herzogenaurach (Bavaria) iar cînd citiți aceste rînduri se află la Paris. El a declarat ziariștilor că în prezent nu-l interesează un meci cu Clay și că nu a primit nici o ofertă concretă pentru stabilirea viitorului său adversar. Ce face Clay? El boxează astă seară la San Diego cu americanul Ken Norton.

• **ȘTIRE** care știrbește prestigiul fostului campion al lumii **Emile Griffith.** După meciul egal făcut în compania lui Cohen la Paris, Griffith a fost găsit la controlul anti-doping cu analiza pozitivă. Este interesant de văzut dacă în această situație va mai fi menținut șalanger la titlul mondial deținut de argentineanul Monzon.

• **ÎNTÎLNIRE** cu antrenorul **Luca Romano** (Rapid București) care ne declară: **„De trei ori pe săptămînă mă deplasez la școala profesională C.F.R. din Șos. Giulești pentru a depista elementele talentate dornice să facă box. În cadrul secției mele de la Rapid am cîteva elemente de mare perspectivă. Fără îndoială cel mai talentat este juniorul Dumitru Ilie (semiușoară). El însă lipsește de la antrenamente și nu mai urmează cursurile școlii profesionale. Într-o seară, am fost la el acasă. Nu l-am găsit. Părinții săi mi-au spus că în ajun venise la 3 dimineața iar că în seara respectivă s-a dus la cinematograf cu încă pe cînd se știe, acest club a fost de mult scos din matca sa și trăiește din subvențiile C.N.E.F.S. Dincolo de rezolvarea conform căreia C.N.E.F.S. ar trebui să dețină un sistem propriu de cluburi — soluție ce ar putea fi astăzi rediscutată — în cazul Rapid sensul s-a dovedit de-a dreptul falimentar. Cineva din fosta conducere a C.N.E.F.S. îmi spunea cam așa: de unde ai scos-o dumneata că Rapid e clubul feroviarilor, doar noi dăm banii, iar sportivii nu sînt ceferiști!**

Păi, tocmai aici e buba! Nu trebuiau distruse legăturile multiple ale unui club atît de popular cu cei care-i dădeau forța! Ca să nu mai lungesc vorba, și acum ființează alternative viabile: 1) Ori se revine la vechea situație departamentală; 2) Ori Rapid se transformă într-un club „sindical", adică într-o unitate reprezentativă a Uniunii Sindicatelor din ramura transporturilor și telecomunicațiilor.

Cît despre clubul „Progresul", club altădată înfloritor, acum îl paște lichidarea. După părerea mea, declasarea treptată a acestui mare club bucureștean provine tot din apartenența la forul sportiv, adică la nimeni, dacă avem în vedere absența unei mase organizate de susținători. După ce un șir de conduceri, complet străine de club, dar și de competență, i-au săpat groapa, acuma vin alții care vor să-i dea brînci. Adică, vor să-i ia clubului întreaga bază materială! Nici mai mult, nici mai puțin! Iarăși, ca să nu lungim vorba, Progresul, unitate cu bază materială și pepiniere rezultative, poate redeveni repede unul dintre pilonii performanței bucureștene, dacă: 1) așa după cum am auzit recent, s-ar transforma într-un club reprezentativ al orașului, aparținînd direct de Consiliul popular al municipiului; 2) s-ar transforma într-un club reprezentativ pe ramură al Uniunii sindicatelor salariaților din instituțiile administrației de stat.

Steaua, Dinamo, Rapid, Progresul, cît de bine și cît de rezultativ, se înmănuncheau aceste nume în disciplinele de performanță bucureștene și naționale...

Poșta rotundă

de Ion BĂIEȘU

IOAN BURAGA, Stejaru, Neamț: „În revista „Magazin" nr. 805 din 10 martie a.c. dădeați un răspuns cititoarei Mariana B. din Craiova care v-a scris despre dorința de a juca fotbal. Răspunsul care i l-ați dat mi-a plăcut, de aceea v-aș ruga să-mi îngăduiți a-l întregi.

În legătură cu fotbalul feminin sînt cam indignat. Femeile să lase totuși fotbalul pe seama bărbaților pentru că este un sport specific bărbaților și nu spectacol de revistă. De ce nu-și alege stimata noastră cititoare alt sport, mai feminin, care încîntă privirile prin frumusețea jocului și a grației, cum este voleiul, handbalul, baschetul, natația, gimnastica, atletismul etc.? Nu cumva se simt vitregite fetele? Cred că n-au motiv pentru că majoritatea sporturilor le stau la dispoziție. Știu că la multe le place fotbalul și mintea le-ar duce să-l practice, însă ce se fac dacă sînt lipsite de vigurozitate? Așa și eu aș vrea să joc fotbal, care teoretic îl cunosc... dar dacă n-am talent și vigurozitate. Să nu credeți că n-am văzut fotbal feminin. Am văzut acum cîțiva ani pe stadionul Metalul din Pantelimon, dar vă spun că acela n-a fost fotbal, ci spectacol de revistă unde lumea se prăpădea de ris, cu toate că fetele jucau serios și nu în glumă. Un meci total dezorganizat, umblau după minge ca roiul de albine după regină, unde era mingea erau și ele toate. Fugeau, fugeau cu pietele fluturîndu-le în vînt, iar mingea se încurca printre picioarele lor sau invers. Portarul, cînd degaja, piciorul descria în aer un unghi de 115-120 grade și mingea era proiectată la 10 metri. Altă dată riscă să-și dea singură cu piciorul în cap deoarece unghiul se mărea pînă la aproape 180 grade. Mai este cazul să vorbesc despre oboseala lor? Să știți că n-am inventat nimic, ci am fost spectator la un astfel de meci unde cei din tribună rideau pînă la lacrimi, iar pe mine mă dureau mușchii abdominali a doua zi.

În fotbal trebuie forță, organizare și stăpînire de sine, e păcat să chinui o minge, chiar dacă aceasta n-are suflet. Dacă federația a lăsat situația în această stare de lucruri, știe ea ce știe, iar dv. ați pus punctul pe „i". În încheiere aș ruga fetele să nu se supere, pentru că sînt atîtea discipline sportive care le surid și pot să se afirme cu succes".

Sînteți nedrept cu fetele și nu împărtășesc părerile dv. aproape jignitoare despre fotbalul feminin. Sînt convins că veți primi din partea lor o ripostă zdrobitoare.

RELA, studentă, București: „Să-ncep cu scuzele: prefer să rămîn „studenta Rela din București", adică prefer anonimatul, datorită unui motiv nebinecuvîntat. Știu eu? S-ar putea să publicați ceva din ce vă scriu și gîndiți-vă: mă duc la meciuri cu logodnicul, un inginer simpatic, deștept, pe care îl ador, dar care explodează uneori din pricina unei gelozii furibunde, ce-mi face destule zile grele. S-ar zice că sînt de vină, de vreme ce, la rîndul meu, nu sînt o urită, dar... acestea n-au nici în clin, nici în mînecă cu fotbalul!

Cred că una din marile și cumplitele carențe ale fotbalului nostru constă într-o defectuoasă promovare a elementelor tinere și talentate. Mulți dintre cei care au harul în vîrful bocancului vegetează prin echipele de tineret-rezerve sau pur și simplu se pierd pe verticală, din A în B, din B în C și așa mai departe. La noi, de obicei, în prima categorie echipele de seniori sînt alcătuite chiar din... seniori; cei care vin își fac loc în ele numai dacă există un... loc! Se pot da exemple destule, dar m-aș limita la cîteva, care au directă legătură cu... Rapidul. Cazul lui Oblemenco, vitregit în Grant și lansat la Craiova, e mult prea cunoscut. Nu e însă singurul. A plecat Dan Coe și grație acestui fapt intimplător a fost titularizat Grigoraș, apreciat de toată lumea ca un fundaș central util chiar loturilor naționale. Cu ani în urmă, cînd se știa că Greavu se cam pregătea să-și atîrne bocancii în cuiul neiertător al amintirilor, în echipa de tineret-rezerve a Rapidului evolua un fundaș de mare perspectivă: Cornel Jurcă. Consecvenți, rapidiștii l-au expediat la Vagonul din Arad, echipă condamnată la retrogradare. Și fundașul Jurcă s-a pierdut pe undeva, în neantul... fotbalistic. Incoace, tîrziu, am aflat că e student la I.E.F.S., că joacă la Sportul studențesc și încă foarte bine, fiind unul din oamenii de nădejde ai echipei din Regie. Apoi a fost utilizat de antrenorul Drăgușin, care l-a promovat în lotul de tineret al țării. În sfîrșit, fundașul Cornel Jurcă a mai pîlpîit o dată, în vara trecută, participînd la Campionatul studențesc european. Reprezentativa noastră a triumfat în finala de la Constanța tocmai prin golul marcat de fundașul Cornel Jurcă! Cei ce l-au văzut jucînd cu o evidentă tehnicitate și clarviziune de apărător modern în toată accepția cuvîntului, au toate motivele să se întrebe: oare băiatul acesta nu merita o soartă mai bună? În toamnă a evoluat în cîteva etape, ca jucător de bază și căpitan al echipei din Regie, apoi, pare-mi-se după înlocuirea antrenorului Motroc, a fost din nou înghițit de... neantul soccerului nostru.

Cazurile Oblemenco, Grigoraș, Jurcă ilustrează o manieră retrogradă în promovarea tinerilor din fotbalul nostru, la nivelul primei divizii. Vreau să precizez: acest fenomen supărător nu e caracteristic numai ogrăzii Rapidului, ci, după cum prea bine se știe, e destul de răspîndit și prin alte părți. E de ajuns să amintesc de Mulțescu, pentru a sublinia din nou că numai întîmplarea poate favoriza uneori ascensiunea unor fotbaliști fără nume, dar înzestrați cu talent, voință, ardoare, abnegație. Desigur, există și antrenori care au curajul de a promova astfel de elemente, dar n-o fac decît atunci cînd realmente sînt presați de evidentele nevoi ale echipelor respective.

Ce face federația în acest domeniu? Face exact ce face în atîtea alte domenii: nu face nimic! Dar cronicarii de fotbal? Sînt de specialitate, nu? Au contribuit ei vreodată la descoperirea și lansarea vreunui talent? Nici vorbă! Puneți-le la dispoziție un jucător care, în urma întîmplării și hazardului a ieșit cu robustețe la suprafață, și vor scrie niște interviuri drăguțe și cuminți, ca să nu zică cineva că nu știu să-și facă meseria. Iată, să-l luăm spre exemplu pe Cornel Jurcă și să i-l virim pe sub nas lui Valentin Stănescu: are nevoie de fundaș în națională. Vă garantez că cei de prin redacțiile sportive se vor repezi să scrie despre noua achiziție valoroasă a reprezentativei. Pe cuvînt de onoare că n-o spun din maliție!"

Atîta cunoaștere a situației fotbalului la o studentă cu numele Rela, e cam suspectă, dar nu asta are importanță. Important e că aveți dreptate, că se pierd încă multe talente tinere, uitate prin echipele mici. Totuși, nu înțeleg de ce puneți și această pacoste tot în capul gazetarilor!

CULISELE HIPODROMULUI

Aspect dintr-o alergare spectaculoasă (Stagiunea 1972): o sosire strînsă în care locurile II și III s-au decis numai după consultarea fotografiei.

• **START** în a 98-a ediție hipică. Hipodromul ploieștean va fi, mîine dimineață, gazda unor întîlniri echilibrate disputate pe parcursul a 7 alergări (cu 80 de cai). Din program nu va lipsi tradiționala alergare: „Premiul de deschidere".

• **PUNCTUL-FORTE** al noii stagiuni hipice îl reprezintă, fără îndoială, reangajarea a doi destoinici profesioniști: antrenorul-driver A. Brailovsky și driverul I. Ciobanu. Se pare că anii de „întrerupere" nu și-au lăsat amprenta asupra măestriei în arta conducerii, cei doi fiind hotărîți să „răstoarne" multe sosiri și să producă grele bătăi de cap amatorilor de pariuri.

• **NOUTĂȚI** și la pariuri hipice: s-a introdus, cu începere din acest an, pariul: Triplul cîștigător.

Doru IONESCU

PRONOSTIC „MAGAZIN"

Concursul „Pronosport" din 1 aprilie

1. **DINAMO — U.T.A.** Valoarea celor două echipe și ultimele lor comportări în cele două etape ale campionatului, dar mai ales avantajul terenului indică favorită clară echipa bucureșteană.

2. **JIUL — STEAUA.** În ultimele cinci confruntări din campionat Jiul nu a reușit nici o victorie împotriva echipei bucureștene. Se pare că Jiul suferă de „complexul Steaua". Noi credem că Jiul poate obține victoria iar Steaua poate cel mult aspira la un rezultat de egalitate.

3. **F.C. ARGEȘ — UNIVERSITATEA CRAIOVA.** După victoria de duminică obținută în deplasare, echipa argeșană se anunță ca o formație în mare formă. O vedem capabilă de victorie. Nu va fi însă deloc ușor.

4. **S.C. BACĂU — F.C. PETROLUL.** Echipa ploieșteană a avut un început slab de sezon, motiv pentru care credem că nu va pleca neînvinsă de la Bacău.

5. **STEAGUL ROȘU — SPORTUL STUDENȚESC.** Greu meciul de la Brașov pentru echipa studențească. Probabil că va încerca, printr-o strictă apărare, să obțină un punct. Șansele ei sînt însă minime.

6. **C.F.R. CLUJ — C.S.M. REȘIȚA. 2—0,** acesta este scorul cu care echipa clujeană a cîștigat în toamnă la Reșița Acasă clujenii au o misiune mult mai ușoară. Deci, mari favoriți.

7. **A.S.A. TG. MUREȘ — F.C. CONSTANȚA.** Ambele echipe au mare nevoie de puncte pentru a evada din zona retrogradării. Credem că echipa locală nu va avea probleme în obținerea victoriei, mai ales că formația constănțeană nu deține o formă bună.

8. **C.S. TÎRGOVIȘTE — METALUL BUCUREȘTI.** Rezultatul de egalitate obținut duminica trecută la Iași indică echipa din Tîrgoviște drept o adversară periculoasă pentru Metalul. Nu credem că poate scăpa victoria.

9. **DUNĂREA — POLITEHNICA IAȘI.** Aflată în zona retrogradării, Dunărea are mare nevoie de puncte. În fel ca și echipa din Iași, care țintește revenirea în prima divizie. Meci echilibrat deci, plin de ambiții. Un rezultat egal ni se pare cel mai indicat.

10. **METALUL DROBETA — POLITEHNICA TIMIȘOARA.** Și aici întîlnim o situație identică cu aceea a meciului de mai sus. Opinăm, și în acest caz, pentru un rezultat de egalitate.

11. **GLORIA BISTRIȚA — C.S.M. SIBIU.** Oaspeții au o echipă mai bună dar avantajul terenului credem că va anula diferența de valoare dintre cele două formații. Gloria joacă bine acasă și credem că nu va pierde.

12. **C.F.R. TIMIȘOARA — OLIMPIA SATU MARE.** Timișorenii se află într-o situație foarte grea, amenințați cu retrogradarea. Nevoia de puncte este deci foarte mare și credem că le vor obține pe amîndouă.

13. **C.F.R. ARAD — F.C. BIHOR.** Oaspeții luptă pentru promovarea în prima divizie în timp ce echipa locală face eforturi pentru a se îndepărta din zona retrogradării. Probabil că echipele își vor împărți punctele.

ȘTIȚI CINE SÎNT OAMENII-TORPILĂ?

Sînt acei oameni care o dată pe an, se întîlnesc în cadrul unei halucinante întreceri, unice în lume: sînt acei schiori specialiști care se întrec în cursa pe kilometru lansat, care zboară realmente cu o viteză în jurul a 180 km pe oră. (Mulți specialiști sînt dispuși să facă o paralelă între această întrecere și faimosul concurs automobilistic formula 1 de la Monza).

Care sînt limitele umane ale acestor concursuri senzaționale? În ultimii doi ani, clubul oamenilor-torpilă, care a ajuns la 180 km pe oră, numără 15 membri. Recordul mondial aparține italianului Alessandro Casse, care a trecut în fruntea acestor campioni, atingînd 184,183 km pe oră.

Ediția din acest an promite din nou o întrecere de mare spectacol la care vor lua parte schiori specialiști în asemenea tentative din Italia, Japonia, Canada, Austria, Franța, Finlanda etc. Ca de obicei, concurenții vor pleca de la cota 3 672 din munții Cervinia, de pe platoul Roșa și vor ajunge, după o coborîre vertiginoasă, la cota 3 494 m (diferență de nivel: 194 m).

Viteza extraordinară a schiorilor este calculată de un aparat bazat pe fotocelule care măsoară doar ultima sută de metri din distanța parcursă. În săptămîna respectivă a întrecerii se dispută cîteva manșe și, evident, cel care obține cel mai bun timp, este declarat cîștigător. Este lesne de înțeles că schiorii utilizează schiuri speciale (anul trecut japonezul Hoshino avea schiuri de 238 centimetri lungime și în greutate de 9 900 grame) și echipament special care să-i ajute să înfrîngă mai ușor rezistența aerului.

Oamenii-torpilă se pregătesc pentru o întrecere foarte severă, în care o fracțiune de secundă de neatenție poate da naștere unor accidente grave. Acești schiori de mare curaj speră să doboare recordul actual și să-l aducă în jurul cifrei de 190 km pe oră.

ACTUALITĂȚI DIN RUGBI

• **DIVIZIA ȘCOLARĂ** se va disputa între 1—22 aprilie și 6 și 27 mai 1973. Iau parte la întreceri echipele școlare care s-au înscris în termenul stabilit de federație.

• **RENE CHIRIAC,** fostul internațional, este profesor la I.C.E.F. El se ocupă, printre altele, și de examinarea antrenorilor de rugbi.

• **RUGBI FEMININ.** Pe lîngă fetele care joacă fotbal, iată că au apărut și cele dornice să joace... rugbi. În Franța, la Toulouse, „Femina sport" este clubul care a învins cu 20—8 echipa clubului „R.F. Montauban". Nu a avut loc nici un accident.

• **FINALA CUPEI ANGLIEI.** De o sută de ani de cînd există sportul cu balonul oval, Anglia a rămas consecventă în ideile sale despre acest sport. Ea a înțeles să facă din rugbi un mijloc de distracție și de relaxare, și nu să-i dea o amploare atît de mare, cum este pe cale să se întîmple în momentul de față. Și iată de ce: În acest an, pentru prima dată, se va disputa competiția „Cupa Angliei". Iată cine vor participa la prima ediție „London Welsh" contra „Parry"; „Bristol" contra „Metropolitan Polital"; „Salle" contra „Leicester" și „Cowentry" contra „Orrel". Pe cînd și un campionat intern la rugbi?..

M. NICULESCU

MOZAIC

• **PE LÎNGĂ** numeroasele succese pe plan sportiv, înotătoarea Shane Gould și-a adăugat recent și un succes pe plan... școlar: a luat examenul de bacalaureat. Studiile superioare și le va continua în S.U.A. unde se va pregăti și pentru noul sezon competițional.

ÎN FRANȚA activează ca arbitri de fotbal, soții Pierre și Nicole Piveteau. Este un cuplu unic în Franța în această situație și poate și-n lumea întreagă.

• **ÎN APROPIEREA** orașului Brno (Cehoslovacia), mai precis în pădurea Jirasek, s-a amenajat o colină pentru practicarea schiului. Pîrtia acoperită cu un material plastic măsoară 250 metri avînd o înălțime de 15 m. Cei care folosesc această pîrtie sînt pe deplin mulțumiți.

• **MASAHIRO SHINODA,** cunoscutul regizor japonez, a terminat de vizionat cei 152 kilometri de film realizat de operatorii care au urmărit Jocurile Olimpice de iarnă de la Sapporo. Evident, a urmat selecționarea celor mai semnificative imagini, care în final au dus la închegarea filmului de la această mare competiție.

Vă recomandăm un loc de recreere și odihnă:

AFUMAȚI

Multe sînt atuurile Bucureștilor în raport cu celelalte localități urbane din țară. În nordul municipiului se întinde salba de lacuri. În sud-vest, în vecinătatea comunelor Buda — Mihăilești, un frumos parc, un șirand și o cabană-restaurant își așteaptă vizitatorii. În nord-vest, se află lacul, parcul și palatul Mogoșoaia. Mai aproape sau mai departe de inima Capitalei se întîlnesc alte și alte locuri de odihnă și agrement: Cernica, pădurea Andronache, Snagov, Căldărușani, Buftea, Complexul turistic Pasărea...

Comuna Afumați nu se bucură, deocamdată, de faima locurilor amintite mai sus. Cu toate acestea, bucureștenii vor găsi aici un cadru natural deosebit de propice petrecerii unor duminici liniștite. Aici, ca și în alte părți din împrejurimile orașului se păstrează încă, pe un spațiu relativ întins, reliefe ce amintesc de vestiții Codri ai Vlăsiei. Pădurile AFUMAȚI și STRAVA, cu exemplarele lor de stejari bătrîni, cu luminișurile ce permit o campare în grup, se recomandă ca niște veritabile oaze ale destinderii și ale refacerii fizice și intelectuale.

Comuna Afumați este situată pe drumul național nr. 2, pe șoseaua București—Urziceni, la o depărtare de numai 13 km de linia de centură a Capitalei. Localitatea este ușor accesibilă atît tinerilor cît și vîrstnicilor. Pentru a ajunge aici, în afara autoturismelor personale, pot fi folosite bicicletele și motocicletele. Vizitatorii pot apela la mijloacele de transport în comun: tramvaiele 1, 4, 21, pînă la capătul șoselei Colentina și, în continuare, autobuzul 50.

Amatorii de drumeție vor prefera însă, cu siguranță, parcurgerea distanței per pedes. Pînă la linia de centură, aceștia vor avea posibilitatea să admire noul cartier ce se înalță de o parte și de alta a șoselei Colentina, se vor putea opri la mănăstirea Plumbuita (monument de arhitectură construit în secolul al XVI-lea, reînnoit de Matei Basarab și restaurat în 1958) și, de asemenea, la Fabrica de țevi sudate, una din întreprinderile metalurgiei bucureștene. Înaintea trecerii văii riului Pasărea, drumeții se vor putea abate, dacă doresc, pentru a cerceta urmele fostului palat al lui Nicolae Caragea. Ajunși la Afumați, excursioniștii vor afla, unii poate cu surprindere, că are un trecut istoric remarcabil. Prin aceste locuri își avea moșia boierul muntean, Radu, devenit domnul Țării Românești (între 1522—1529, cu intermitențe). Constantin Cantacuzino (c. 1650—1716), cel care a alcătuit prima hartă a Țării Românești (1700) și a scris „Istoria Țării Românești dintru început", își avea, tot aici, curtea. Ruinele fostei curți se văd încă, iar biserica construită de el, în 1696, se reține ca un obiectiv turistic de prim rang. Al. Ipsilanti (1798—1828) construise la Afumați o manufactură de postav. Urmele ei stau mărturie peste vreme despre începuturile unei industrii care, azi, își găsește replica modernă în țesătoria de covoare din localitate...

Așadar, Afumații, comună al cărei nume îl știu numeroși bucureșteni, li se oferă acestora, în primul rînd, prin ambianța pe care o presupune decorul silvestru. Dar o excursie de o zi aici poate constitui un bun prilej de îmbogățire a cunoștințelor cultural - informaționale, prin vizionarea obiectivelor turistice menționate.

Valentin BORDA

NOU

LA LOZ ÎN PLIC!

S-AU INTRODUS PREMII SUPLIMENTARE CONSTÎND ÎN AUTOTURISME, BUTELII DE ARAGAZ ȘI BANI, LA SERIILE CARE SE GĂSESC ÎN VÎNZARE.

REȚINEȚI!

NUMEROASE ȘI VALOROASE PREMII SUPLIMENTARE LA LOZ ÎN PLIC.

NUMAI JUCÎND PUTEȚI CÎȘTIGA!

(5104)

— Redacția și administrația Piața Scînteii 1, telefon 17 60 10 (1449—1400) Oficiul poștal 33, căsuța poștală 4108. Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii" — Cititorii din străinătate pot face abonamente adresîndu-se întreprinderii „Compresfilatelia" — serviciul import export presă, București, Calea Griviței nr. 64—66 P.O.B. — 2001. Abonamentele la revista

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

Proletari din toate țările, uniți-vă!

magazin

Anul XVII Nr. 809 — sîmbătă 7 aprilie 1973 — 8 PAGINI 1,50 LEI

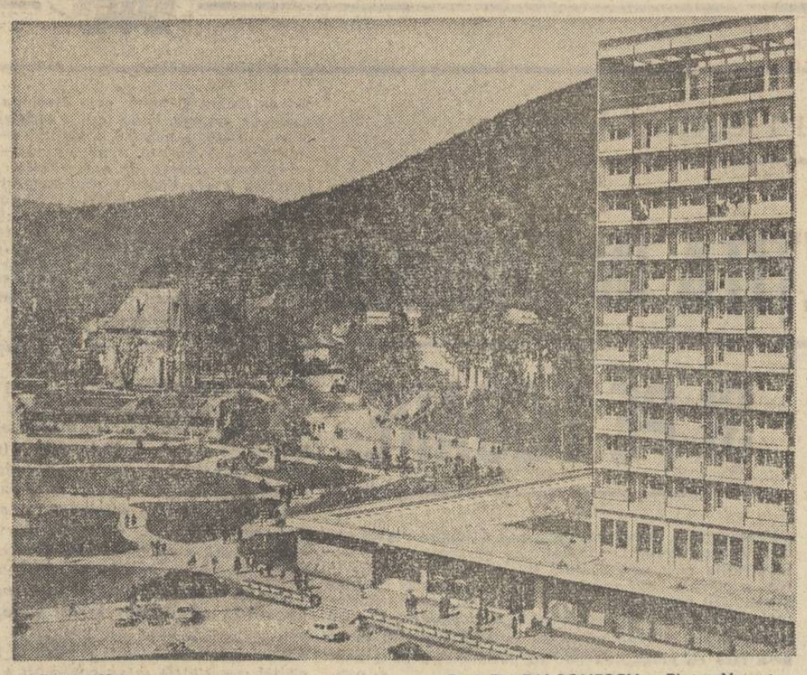

Piatra Neamț — azi — Prof. Titi DIACONESCU – Piatra Neamț

INVITAȚIE LA DRUMEȚIE

Din numeroasele fotografii ale cititorilor am ales astăzi aceste imagini din două pitorești locuri de pe întinsul patriei, mult îndrăgite de iubitorii de drumeție mai ales în sezonul estival care se apropie.

În pagina a 8-a recomandăm turiștilor un loc de recreere și odihnă accesibil la sfîrșit de săptămînă atît tinerilor cît și vîrstnicilor : BUDA—MIHĂILEȘTI

DE LA UN POM SĂDIT AZI — LA ADEVĂRATE LIVEZI, MÎINE!

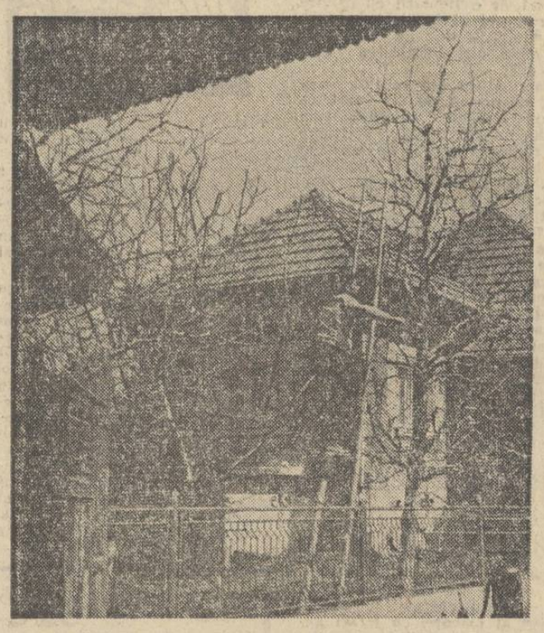

Gospodăria lui Toma Gălie din Voinești (Dîmbovița). Pomicultorul făcea, în aceste zile, toaleta de primăvară a celor 50 de pomi pe care-i are pe lîngă casă.
Fotografia : Mihai POPESCU

● *Recomandările unui specialist și experiența unor localnici* ● *Se spune că omul care iubește pomii este un om bun!* ● *Să ne înfrumusețăm viața cu pomi!* ● *Să plantăm, peste tot, viață!*

Este timpul sădirii pomilor!

Din județul **OLT** a pornit o inițiativă a folosirii raționale a terenului din jurul casei, a curților familiale. Aceste terenuri ocupă în Olt 60 000 ha, 60 000 ha care folosite chibzuit pot asigura populației rezervele de legume și fructe. Specialiștii au recomandat plantarea a 10—20 de pomi fructiferi pe lîngă fiecare gospodărie. **Un pom bine îngrijit, la intrarea pe rod, poate să producă 50—60 kg de fructe.** În acest an, pentru cetățenii Oltului, s-au pregătit 30 000 pomi.

Să te îngrijești de un pom este un lucru deosebit. E ca și cum ai îngriji un copil. Pomii au viața lor. Sînt locuitorii dealurilor, grădinii de lîngă casă, ai marginilor de drum.

Am fost în mai multe județe ale țării să vedem ce se face pentru... fructiera țării.

LA SĂCUENI (Bihor) am văzut gospodăria lui Vasile Horvath. Pe numai 16 ari de teren a plantat nu mai puțin de 50 de pomi fructiferi. În această primăvară s-au molipsit și alții de la Vasile Horvath și s-au dus la centrul care vinde pomi.

— Vreau și eu zece meri.

— Alegeți! Avem și Ionathan, și Delicios și...

Dealurile din marginea Clujului au fost cîndva ocupate de pășuni sărace. Acum sînt înnobilate 800 ha cu pomi fructiferi. **Prin intrarea pe rod a plantațiilor tinere se va ajunge în următorii ani la o producție de peste 6 000 tone fructe anual. Pentru asta acolo unde este loc liber, se plantează un pom.**

Petre Mihai BĂCANU

CONTINUARE ÎN PAG. 2

AGENDĂ SĂPTĂMÎNALĂ

MUNCĂ ÎNSUFLEȚITĂ ÎN FABRICI ȘI PE OGOARE

Primăvara s-a încetățenit cu drepturi depline. Ne-o confirmă zilele calde, însorite, dar mai ales munca spornică de pe ogoare. Pretutindeni în țară se lucrează la arat și la semănat, se acționează energic, organizat, pentru a recupera rămînerile în urmă determinate, după cum se știe, de vicisitudinile și zăpezile tîrzii din martie. O amplă acțiune, care a cuprins toate județele — acțiune caracteristică primăverii — se desfășoară din plin, bucurîndu-se de-o largă participare, îndeosebi a tinerilor : e vorba de plantarea pomilor. Veștile sosite din județe și publicate în ziare vorbesc de zeci și sute de mii de pomi. Prin amploare, și mai ales prin marile ei perspective, acțiunea entuziasmează și convinge. Căci peste ani, săptămîna aceasta — decretată în multe locuri săptămîna plantării pomilor — va însemna roade, va însemna aer sănătos, va însemna frumusețe.

În această săptămînă de adevărată primăvară, cînd mugurii prind a se deschide promițător, din calendar a căzut ultima filă a lunii martie. Și odată cu trecerea ei s-a încheiat primul trimestru al anului, al acestui an pe care cu toții îl socotim hotărîtor pentru înfăptuirea cincinalului înainte de termen. Nu dispunem încă de datele centralizate dar, potrivit relatărilor din presă, știm că numeroase întreprinderi și-au îndeplinit cu cinste sarcinile de plan. Industria Capitalei, bunăoară, și le-a depășit cu 1,8 la sută la producția globală și cu 2,8 la sută la producția-marfă ; în același timp nivelul planificat al productivității muncii a fost depășit cu 1,2 la sută. În obținerea acestor succese, notabile sînt realizările înregistrate de colectivele bucureștene ale întreprinderilor constructoare de mașini grele, industriei chimice și industriei ușoare care au produs peste plan mărfuri în valoare de 130 milioane lei.

Aceste succese și altele asemănătoare obținute în țară oglindesc tenacitatea, hărnicia, abnegația clasei noastre muncitoare, a inginerilor și tehnicienilor, a colectivelor de oameni ai muncii care înțeleg să facă totul pentru a-și respecta angajamentul luat în fața partidului. Și cu atît mai merituoase sînt aceste succese cu cît, după cum se știe, în primul trimestru al anului am

CONTINUARE ÎN PAG. 2

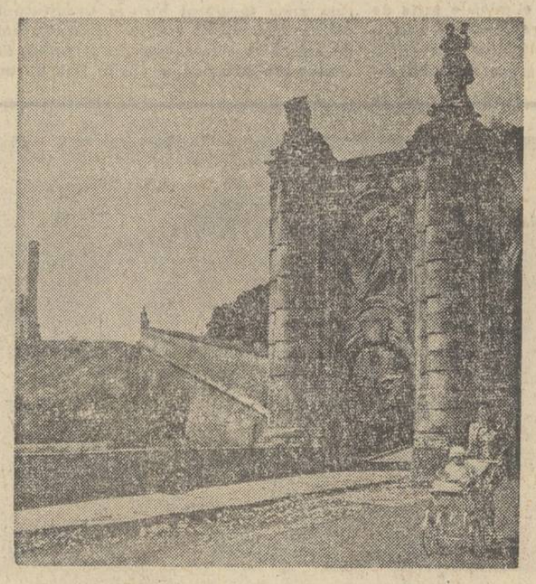

Comorile cetății Alba-Iulia — Constantin HRIB – București

DIN CUPRINS:

● Folosirea judicioasă a timpului liber
● Meniuri din primele verdețuri de primăvară
● Moda și culorile de sezon
(în pag. a 6-a)

LA AMSTERDAM, SUB EVANTAIUL CELOR 24 DE PODURI

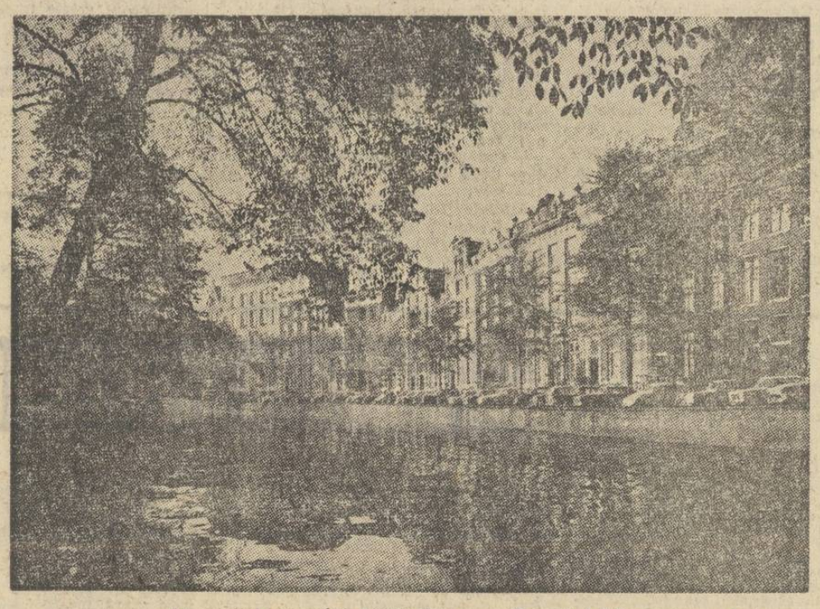

Pe canalele orașului Amsterdam (Reportajul în pagina a 3-a)

O INTERESANTĂ IPOTEZĂ ȘTIINȚIFICĂ

● **Cercul de gaze descoperit de doi specialiști canadieni, în jurul sistemului solar, este o rămășiță a unei catastrofe cosmice** ● **Acum 65 de milioane de ani o explozie considerabilă iradiază pămîntul cu unde ucigătoare care au exterminat dinosaurii.**

Cu puțini ani în urmă, expediția franceză care efectua prospecții căutînd uraniu în Sahara, descoperă în zona Gaoudufouà, la nord de Agadès, un cimitir de dinosauri. Scheletele pietrificate, rămase intacte, aparțin unor animale enorme, lungi de 20—30 metri, înalte cît casele noastre și avînd o greutate ce ajungea pînă la o sută de tone. În legătură cu această descoperire reproducem în continuare în rezumat un reportaj apărut de curînd în revista italiană „Europeo".

Nisipurile care le-au acoperit și descoperit, vînturile puternice, n-au reușit nici să împrăștie, nici să miște din loc vertebrele transformate de procesele chimice de fosilizare în pietre cu nuanță albăstruie. Dintr-odată aceste animale enorme au murit în mod misterios ; nu numai cele care trăiau pe lîngă apele și pădurile ce se aflau odinioară pe aceste locuri, ci toate celelalte specii ale acestui vast ordin de reptile atît de variat ca formă. Apărute la sfîrșitul perioadei jurasice, cu 140 de milioane de ani în urmă, și trăind circa 80 de milioane de ani, dinosaurii au avut un sfîrșit rapid care a pus la grea încercare pe oamenii de știință dornici să găsească o explicație a acestei spectaculoase catastrofe biologice.

În astronomie este cunoscut fenomenul impresionant, apariția unei stele strălucitoare, într-un punct pe cer unde ea se afla dar nu se distingea, nu strălucea. Steaua denumită „nouă" de la latinescul nova, luceste

CONTINUARE ÎN PAG. 3

MAI EXISTĂ ENIGME?

Placa de argint aurit descoperită la Sălișteа

TEZAURUL GETO-DAC DE LA SĂLIȘTEA

● **„Cavalerii" sculptați pe o placă de argint aurit descoperită în județul Alba** ● **Un exemplar rarisim care atestă înaintata artă a prelucrării metalelor nobile de către geto-daci** ● **Anonimul făurar argintar a reprodus înfățișarea unor localnici contemporani sau a unor divinități adorate de populație?** ● **Încălțămintea personajelor este asemănătoare cu cea a dacilor sculptați pe monumentul de la Adamclisi**

(Amănunte în pagina a 2-a)

● HOMO SAPIENS ● HOMO SAPIENS ● HOMO SAPIENS ● HOMO SAPIENS

Cum se orientează păsările călătoare?

Tunete în soare?

Ionii de argint

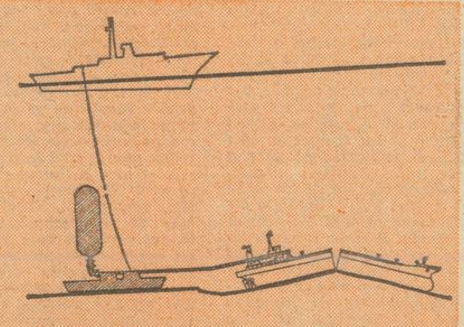

O perspectivă... de aur!

(Relatările în pagina a 5-a)

AGENDĂ SĂPTĂMÎNALĂ

MUNCĂ ÎNSUFLEȚITĂ ÎN FABRICI ȘI PE OGOARE

URMARE DIN PAG. 1

avut de luptat cu greutățile pricinuite de iarna tîrzie care a produs neajunsuri în aprovizionare, solicitînd mari și susținute eforturi, uneori de zi și noapte. Dacă ținem seama de toate aceste lucruri și de primele rezultate pe care le cunoaștem putem spune, fără teama de-a greși, că trimestrul întîi al anului este promițător pentru răstimpul de muncă ce urmează, este favorabil pentru realizarea și depășirea planului și angajamentelor, pentru obținerea unor rezultate și mai bune.

O contribuție de prim ordin în această direcție oferă traducerea în viață a decretului privind stabilirea normelor unitare de structură pentru unitățile economice. Reglementările pe care le include au o importanță majoră pentru accelerarea progresului economic al țării, pentru obținerea unei eficiențe ridicate a muncii sociale, pentru creșterea bunăstării întregului popor. Și aceasta întrucît prin cunoscutele reglementări se urmărește îmbunătățirea structurii organizatorice la nivelul ministerelor, centralelor și organizațiilor economice, o mai bună repartizare a funcțiilor de conducere, o mai justă folosire a cadrelor tehnico-inginerești, a specialiștilor de înaltă calificare. Se realizează astfel o reducere, pe ansamblu, a aparatului funcționăresc, administrativ care nu produce venit național, se elimină o serie de verigi și de manifestări birocratice care afectează fondurile de dezvoltare a țării, încarcă cheltuielile neproductive și în ultimă instanță, frînează progresul activității social-economice. Aplicarea în viață a noilor reglementări lasă să se întrevadă încă de pe-acum rezultatele în direcția unei mai depline și mai eficiente valorificări a potențialului uman — bogăția cea mai de preț a societății noastre. Un mare număr de cadre tehnico-inginerești, numeroși specialiști folosiți pînă nu de mult în fel de fel de lucrări de birou care n-aveau nimic de-a face cu pregătirea lor, au posibilitatea de-a activa direct în producție, în munca de cercetare, de concepție, acolo unde personalitatea lor are un cîmp mai larg de afirmare, acolo unde pot fi de cel mai mare folos țării, dezvoltării ei economice.

Munca însuflețită din fabrici și uzine, activitatea intensă de pe ogoare este puternic stimulată de rezultatele bune ce se obțin pretutindeni, de rezultate care într-un fel sau altul marchează urcușul nostru în timp, conturează treaptă cu treaptă împlinirile noastre. Așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită la adunarea festivă consacrată aniversării a 80 de ani de la crearea partidului politic al clasei muncitoare din România, avem în față un program minunat de muncă și luptă, care deschide perspective luminoase de progres, bunăstare și fericire întregului nostru popor. „Datoria noastră, a tuturor — sublinia conducătorul iubit și stimat al partidului — este de a ne încorda toate forțele, de a face totul pentru traducerea în viață a prevederilor programului adoptat de Congresul al X-lea și Conferința Națională a partidului, de a mobiliza eforturile întregii națiuni pentru realizarea planului cincinal înainte de termen, în vederea accelerării dezvoltării economico-sociale a țării. Aceasta este condiția ridicării bunăstării materiale și spirituale a întregului popor, asigurării unei vieți libere și prospere națiunii noastre socialiste, înfloririi continue a Republicii Socialiste România, creșterii prestigiului ei internațional, situării ei la loc de cinste în rîndul marii familii a popoarelor țărilor socialiste, a întregii lumi".

O strălucită confirmare a marelui adevăr cuprins în această apreciere făcută de tovarășul Nicolae Ceaușescu, care a pus cu putere în evidență legătura indisolubilă între înfăptuirea politicii interne și internaționale, între înflorirea patriei și creșterea prestigiului său pe plan mondial, ne-a oferit-o chiar în cursul acestei săptămîni vizita făcută în țara noastră de președintele Republicii Democratice Sudan, Gaafar Mohammed Nimeiri. Această vizită a subliniat cursul ascendent al relațiilor româno-sudaneze, mai ales după vizita făcută anul trecut de tovarășul Nicolae Ceaușescu în Sudan, și a marcat, în cadrul convorbirilor purtate acum, în România, noile orizonturi ale cooperării în spiritul intereselor ambelor popoare și al păcii în lume. Desfășurarea vizitei, rezultatele ei au constituit o confirmare a consecvenței cu care țara noastră militează pentru lărgirea solidarității și colaborării multilaterale cu tinerele state independente, cu țările în curs de dezvoltare în scopul consolidării independenței naționale, în interesul luptei generale a frontului antiimperialist mondial.

Agenda bogată a evenimentelor din această primă săptămînă de primăvară deplină, a acestor dintîi zile ale unui nou trimestru al anului ne confirmă astfel, printr-o mulțitudine de fapte, că ceea ce ne-am propus să înfăptuim realizăm pas cu pas și că aceste înfăptuiri ne îndreptățesc și entuziasmul, și speranța, și încrederea în viitoarele succese.

De la Pitești spre Cimpulung-Muscel, de o parte și de alta a șoselei, livezi tinere, pregătite să întîmpine desmuguritul acestei primăveri.

URMARE DIN PAG. 1

DE LA UN POM SĂDIT AZI — LA ADEVĂRATE LIVEZI, MÎINE!

ÎN COVASNA, în această primăvară, s-au pus în vînzare 20 000 pomi de diferite specii. Majoritatea sînt meri. S-a inițiat aici și o acțiune: „Fiecare tînăr să planteze și să îngrijească un pom!"... În **CRIȘANA** anul acesta, în spațiile posibile se plantează un milion de pomi fructiferi. Spații posibile!... Asta înseamnă și locul de lîngă casă și marginea drumului.

ÎN DÎMBOVIȚA, cultivarea pomilor fructiferi mai ales în jurul casei, are o îndelungată tradiție. Pomicultura se află în matricea ei genetică. Fiecărui cetățean dîmbovițean îi revin în medie 100 de pomi fructiferi.

LA TÎRGOVIȘTE, mărul este emblemă heraldică a județului. Voinești sînt o imensă fructieră. Tehnicianul pomicol Nicolae Popescu ne spune: „Să știți că sînt oameni la Voinești care știu mai bine ca mine pomicultura..." Sînt aici oameni care au un crez pentru pomi: Nicolae Iugulescu, Petre Mateescu, Gh. Mirită, Ion Anca, Ion Coteț, Petre Rădulescu, Gh. Popescu, Ion Grigore, Toma Gălie ș.a. Un învățător, Ovidiu Mirescu, a renunțat la catedră și s-a dedicat pomiculturii. Un bătrîn horticultor ne spune că se întreține doar din cei 30 pomi de pe lîngă casă.

Aici este bazinul mărului, bazinul fructului-rege. Voineștii au livezi capabile să producă 40—50 000 kg mere la hectar.

— Ce recomandă un specialist — dr. ing. Ilarie Isac, directorul stațiunii pomicole Voinești **— locuitorilor din zonele cu condiții de climă și sol favorabil pomilor fructiferi?**

— Experiența îndelungată, transformată în tradiție, a făcut ca vetrele satelor și orașelor dîmbovițene, de pildă, să se confunde cu adevărate „păduri de pomi". Aproape nu există gospodărie care în jurul casei, să nu aibă plantați pomi fructiferi.

— Ce înseamnă un colț de livadă lîngă casă?

— Pe lîngă fructele atît de necesare în alimentație, pomii înfrumusețează gospodăria, localitatea, creează un microclimat plăcut, contribuie la primenirea aerului, la diversificarea preocupărilor oamenilor în orele libere.

— Ca specialist, priviți cu un ochi mai... critic această problemă.

— Sub aspect estetic și economic, chiar în grădina de lîngă casa cetățeanului dîmbovițean se poate face însă foarte mult pe linia folosirii raționale a terenului din vetrele satelor. Acțiunea care s-a pornit acum pentru plantarea pomilor este foarte bună, dar să asigurăm condiții materiale pentru îngrijirea pomilor.

— Credeți că există o concepție nouă în modul de folosire a terenului din jurul casei?

— La mulți locuitori din Voinești, Gemenea, Cîndești, este o adevărată încîntare să privești grădina din jurul caselor. Încîntarea o dă atît frumosul cît și opulența, pentru că în fiecare toamnă, cetățenii culeg de pe fiecare m.p. de teren între 3—5 kg mere, prune.

— De ce folosiți comparația pe m.p.?

— Asta este „noua concepție" de care mă întrebați. Cînd organizăm grădina din jurul casei, primul criteriu este folosirea intensivă, la maximum, a fiecărei palme de pămînt, atît sub aspect economic cît și al satisfacerii nevoilor de agrement, de recreere. Cît pentru flori, cît pentru legume, cît pentru pomi. Fără îndoială, pe vatra satelor se poate cultiva orice plantă, dar rațional este să cultivăm plante de mare productivitate la unitatea de suprafață. Cele mai intensive sînt plantele legumicole și pomii fructiferi.

— Ce soiuri să cultivăm așadar, lîngă casă?

— **Meri** — Golden Delicious, Ionathan, Richared, Starkrimson, Frumosul și Deliciosul de Voinești, Red Melba, Close, James Grieve; **Peri** — Williams, Untoasa Bosc, Republica XXV; **Pruni** — Tuleu gras, Vînăt românesc, d'Argen; **Cireși** — Germersdorfer, Boambe de Cotnari, Pietros Donissen. Stațiunea Voinești stă la dispoziția celor interesați cu îndrumări de orice natură.

— Cîți pomi poate asigura stațiunea anul acesta?

— 25 000 pomi fructiferi.

Trecem în județul **ARGEȘ**. Schitu Golești. Poposim la locuința lui Constantin Olteanu. Soția lui, Maria, face toaleta pomilor din jurul casei.

— Cîți pomi aveți?

— 30 de meri.

— Dar copii?

— Șase, sub zece ani.

— Vă ajung merele?

— Avem pînă în mai. Șase copii mănîncă zilnic cîteva kilograme de mere.

N-am putut să nu ne abatem și pe la livezile Micești ului. Livezi înființate prin '52, de doi oameni inimoși, inginerul Gh. Ghiță și directorul I.A.S., Zaharia Isacov. Sînt acum pe aceste meleaguri sute de ha cu meri. Cînd s-au plantat pomii, erau destui care susțineau că nu vor crește, din cauza apei freatice. Argumentul inginerului Ghiță: „De sute de ani, pe aici au crescut pruni și meri. Vor crește și vor rodi și cei pe care îi vom sădi". Iar acum, tinerii Micestilor plantează sute de puieți de meri și pruni. Ei nu se mai îndoiesc de creșterea lor.

Am fost și în județul **PRAHOVA**, în zona pomicolă. Satele Teleajenului sînt o imensă livadă de pruni și meri. Livezi îngrijite după cele mai noi cuceriri ale tehnicii. Adică, primăvara să fie încărcate de flori, iar toamna de fructe. În Prahova, în ultimii 10 ani s-au plantat un milion de pomi. Pomii cresc bine în orice parte a județului, chiar la ses, pe lîngă case, în grădini, pe străzi și șosele. În această primăvară, populația județului Prahova va planta 50 000—60 000 de pomi.

Am scris despre „constructorii" de livezi, despre munca lor neobosită din aceste zile. Mărul constituie un factor de promovare a unei alimentații raționale. În fiecare măr e o particică de soare. Mărul este soarele sănătății. Mărul poate crește în orice curte. Atunci piața poate deveni o adevărată expoziție de fructe. Un bătrîn pomicultor ne spunea că pomul îl face să fie mai tînăr chiar la cei 70 de ani ai săi. Viața omului este legată de pomi. Se spune că omul care iubește pomii este un om bun! Să ne înfrumusețăm viața cu pomi! Să plantăm peste tot, viață!

Petre Mihai BĂCANU

De la caz la caz

PENTRU COPIII CARTIERELOR

de Al. CORNESCU

Stau și-acum la îndoială dacă să scriu ceva despre sport. Am mai făcut-o cu cîțiva ani în urmă și un coleg de specialitate m-a pus la punct cu cîteva rînduri bine simțite apărute într-o publicație tot de specialitate. Dacă mă apropii de acest subiect din nou, și cu toată timiditatea profanului, este pentru că, vremea trecînd, viața nu i-a prea dat dreptate temerarului coleg polemist.

Așadar, la subiect: nimic despre sport. Vreau să spun despre acel sport în care evoluează un mic grup de oameni, să zicem 22, ceilalți fiind doar niște înfierbîntați privitori și consumatori de semințe de floarea soarelui sau dovleac.

În curînd, pentru amatorii de înot gîrlele și lacurile vor deveni din nou primitoare pentru cîteva luni, la fel și binecuvîntata noastră Mare. Prilej, deci, pentru iubitorii înotului, sportul despre care se spune că ar fi cel mai complet, de a-l practica după voie, după un îndelungat sezon cînd el este mai puțin accesibil — bazinele acoperite fiind relativ puține și ocupate, în cea mai mare parte, de antrenamente.

Odată cu primele zile ale primăverii, pe străzile orașelor pot fi văzuți nu puțini copii care bat mingea, adesea sfidînd primejdia pe care o reprezintă circulația intensă. Copiii trebuie să se joace, se va spune, și, în lipsă de alt spațiu, ce să facă? E bună și strada. E bună, într-adevăr dar nu prea. Mai ales dacă socotim că, în statistica accidentelor de circulație, cazurile determinate de joaca în mijlocul drumului nu stau chiar pe ultimul loc. Așadar, ceva mai multă atenție pentru asigurarea unor locuri de joacă, din partea edililor, dar și a gospodarilor din cartiere, n-ar fi de loc de prisos.

Să nu uităm că nu e prea multă vreme de cînd înșiși conducătorul partidului și statului nostru s-a interesat îndeaproape și a făcut recomandări legate de spațiile rezervate copiilor în noile și marile ansambluri de locuințe.

Mă întreb, bunăoară, cît de dificilă ar fi implantarea în curți sau pe terenuri virane a unor stîlpi pe care să se atîrne niște coșuri de baschet? Sau a cîte doi stîlpi, avînd între ei distanța reglementară, între care să se monteze o plasă de volei? Sau, acolo unde există cît de cît o încăpere ceva mai mare, să se instaleze o masă de ping-pong? Și-apoi să fie lăsate în părăsire. Adică nu chiar în părăsire, fiindcă sînt convins că ele vor fi luate repede în primire de copiii cartierelor care vor ști să le utilizeze cum trebuie. Mai ales, dacă, printre ei, vor mai poposi și unii foști jucători sau antrenori sau profesori de educație fizică de la școlile cartierului, care să-i îndrume, să-i sfătuiască... Și dintre acești copii, cu siguranță, unii vor deveni, pe negîndite, performeri, probabil fără crize de sciatică tocmai atunci cînd este nevoie de ei.

Și încă o întrebare laică despre sport: ce se întîmplă pe marile noastre stadioane sau pe mai micile terenuri de sport, atunci cînd întîlniri nu sînt și nici antrenamente nu se țin? Răspunsul este: nimic, stau pustii. N-ar fi mai bine să se deschidă porțile în acele zile și în acele ore, tot copiilor din cartiere care să bată mingea în voie, dacă se poate sub supravegherea discretă dar atentă și eficientă a unor antrenori?

Dar parcă am pus pe hîrtie cam multe erezii pentru un singur articol. Așa că, de fapt, considerați că nici n-am vorbit despre sport....

SĂPTĂMÎNA LA TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 8 APRILIE

PROGRAMUL I: 8.00 Gimnastică pentru toți. 8.10 Pentru sănătatea dv. 8.20 Cravatele roșii. 8.50 Viața satului. 11.00 Emisiune în limba maghiară. 12.30 De strajă patriei. 13.00 Radu Zaharescu și Horia Șerbănescu. 13.09 Microrecital Olimpia Panciu. 13.18 Muzică, satiră și umor. 13.32 Refrene de ieri și de azi. 13.57 Cîntece vesele. 14.00 Fotbal: Universitatea Cluj — A.S.A. Tg. Mureș. 15.45 Marele Premiu de Steeple-chase, cursă hipică de galop de obstacole fixe (Transmisiune de la Liverpool). 16.00 Cîntă Maria Cornescu, Elena Merișoreanu, Ion Lăceanu. 16.10 „Tăicuțul" după A.P. Cehov. 16.22 Marcel Amont — vedeta unui film muzical. 16.34 „20 de milioane de flori". 16.44 Parada vedetelor de muzică ușoară cehoslovace. 17.00 Grecia antică. 17.13 „Stele fără nume"... cu nume. 17.32 „Întîlnire pe ploaie la orele 17.32" de Teodor Mazilu. 17.40 Cîntă pentru dv. Radmila Mikic. 17.50 „Hora de șoareci" de Tudor Arghezi în viziunea lui Neil Cobar. 17.58 Ritmuri noi în operetă. 18.10 Tunelul timpului, film serial pentru tineret. 19.00 Vetre folclorice. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.10 Avanpremieră. 20.15 Chipuri, graiuri, pasluni din Moldova Nouă. 20.30 Filmul „Locotenentul Bullitt". 22.20 Olanda. 22.40 Telejurnal. 22.50 Duminica sportivă. **PROGRAMUL II:** 11.00 Concertul orchestrei simfonice a Filarmonicii „George Enescu". 20.10 Eroi îndrăgiți de copii. Hup și Hop. 20.40 Caleidoscop cultural-artistic. 21.00 Selecțiuni din actele III și IV ale operei Nunta lui Figaro de Mozart. 21.50 Telex tehnico-științific. 22.10 Mannix.

LUNI 9 APRILIE

PROGRAMUL I. 17.30 Curs de limbă franceză. 18.00 Telex. 18.05 Azi, județul Suceava. 18.20 Căminul. 19.00 Scena. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii: „Mîndru sînt de țara mea" de Noru Demetriad, pe versuri de Ovidiu Dumitru. 20.05 Ancheta TV: Abuzul. 20.50 Serialul „Cîntec la apusul soarelui". 21.35 Literatura și valorile adevărului. 22.30 24 de ore. 22.50 Arii din opere. **PROGRAMUL II:** 20.00 Avanpremieră. 20.15 Delfinul Flipper. 22.40 Melodii nocturne. 21.10 Filme documentare. 21.30 Filmul „Unde-i generalul".

MARȚI 10 APRILIE

PROGRAMUL I. 9.00—10.00 Telețcoală. 10.00 Telex. 10.10 Avanpremiera. 10.15 Teleenciclopedia. 10.55 Telecinemateca pentru copii: „Legenda din tren". 12.15 Din cîntecele țării cu dor. 12.45 52 de inițiative în 52 de săptămîni. 13.00 Telejurnal. 15.00 Hochei pe gheață: Cehoslovacia — Suedia. 17.30 Curs de limbă rusă. 18.00 Telex. 18.10 Tehnic-club. 18.40 Panoramic științific. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.05 Cîntecul săptămînii. 20.10 Reflector. 20.30 Cîntece și jocuri populare sălăjene. 20.40 Seară de teatru: „Eu, moștenitorul": de Eduardo de Filippo. 22.00 24 de ore. 22.30 Gala maeștrilor: Leopold Stokowski. **PROGRAMUL II:** 20.05 Seară pentru tineret.

MIERCURI 11 APRILIE

PROGRAMUL I: 9.00 Curs de limbă engleză. 9.30 De la alfa la omega. 10.00 Telex. 10.10 Prim-plan: Niculai S. Niculai. Erou al Muncii Socialiste. 10.30 Serialul „Umbrele dispar în plină zi". Episodul I. 11.55 Azi, județul Suceava. 12.10 Revista literar-artistică TV. 13.05 Telejurnal. 16.25 Fotbal. Sportul studențesc-C.S.M. Reșița. 18.15 Întrebări și răspunsuri. 18.40 Pe un picior de plai. 19.00 Timp și anotimp în agricultură. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii. 20.05 Teleobiectiv. 20.25 Comedia muzicală „Blonda veselă", cu Fred Astaire și Ginger Rogers. 22.15 24 de ore. 22.50 Stadion. **PROGRAMUL II:** 20.00 O viață pentru o idee: Grigore Antipa. 20.30 Program de circ. 20.40 Agenda. 20.50 Portativ '73. 21.30 Muzeul G. Tattarescu. 21.50 Mult mi-e dragă primăvara. 22.10 Serialul „Cîntec la apusul soarelui".

JOI 12 APRILIE

PROGRAMUL I: 9.00 Curs de limbă franceză. 9.30 Prietenii lui Așchiuță. 10.00 Telex. 10.10 Tehnic-club. 10.40 Muzeul G. Tattarescu. 11.00 Telecinemateca: „Blonda veselă". 12.30 Teleobiectiv. 13.10 Telejurnal. 16.00 Telețcoală. 17.30 Emisiune în limba maghiară. 18.30 Telex. 18.40 Baschet masculin: România—R.D. Germană. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii. 20.05 Drumuri în istorie. 20.20 Retrospectivă Walt Disney. 20.45 Tinerii despre ei înșiși. 21.15 Steaua fără nume. 22.10 24 de ore. 22.40 Aplauze pentru românii. **PROGRAMUL II.** 17.30 Agenda. 17.40 Miniaturi instrumentale. 18.10 Film serial pentru tineret: „Tunelul timpului". Episodul I. 19.00 Municipalitatea răspunde bucureșteanului. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Laureați ai concursurilor internaționale „George Enescu". 22.00 Biblioteca pentru toți.

VINERI 13 APRILIE

PROGRAMUL I. 9.00 Curs de limbă rusă. 9.30 O viață pentru o idee: Gheorghe Țițeica. 10.00 Telex. 10.10 Biblioteca pentru toți. 10.45 Desene animate. 10.55 Avanpremieră. 11.00 Istoria filmului sonor. 12.30 Moment folcloric. 12.40 Municipalitatea răspunde bucureșteanului. 13.00 Telejurnal. 16.00 Telețcoala. 17.30 Curs de limbă engleză. 18.00 Telex. 18.15 Teleconferință de presă. 18.45 Baschet masculin: România — Olanda. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.10 Sub steagul roșu. 20.30 Filmul „Voi sări din nou peste bălțoace". 22.05 24 de ore. 22.30 Hochei pe gheață: U.R.S.S. — Cehoslovacia. **PROGRAMUL II:** 18.00 Telex. 18.05 Telecinemateca pentru copii: „Judecarea pisoiului Brnjo". 19.10 Pagini din operele lui Lehar, Lopez, Bernstein, Giroveanu, Ely Roman. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.10 Revista economică TV. 20.40 Pe malul Mureșului — spectacol de cîntece și jocuri populare. 21.10 Concert interpretat de orchestra simfonică a Radioteleviziunii sovietice. 21.50 Cu televiziunea la... vînătoare. 22.20 Cărți și idei.

SÎMBĂTĂ 14 APRILIE

PROGRAMUL I: 9.00 Curs de limbă germană. 9.30 Împărăția oglinzilor strîmbe (I). 10.00 Telex. 10.10 Ansamblul folcloric. 10.40 De vorbă cu gospodinele. 11.00 Selecțiuni din emisiunea „Seară pentru tineret". 11.55 „Cîntec la apusul soarelui". 12.35 Cărți și idei. 13.00 Telejurnal. 16.00 Telex. 16.05 Cunoașteți legile? 16.20 Muzică populară din Dobrogea. 16.30 Emisiune în limba germană. 16.15 Ritm, tinerețe, dans. 19.05 Bocșa — 350 de ani de minerit. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii. 20.05 52 de inițiative în 52 de săptămîni. 20.20 Teleenciclopedia. 21.00 Mannix. 21.50 Arca lui... Goe. Fantezie muzical-satirică de Marin Traian. 22.30 Telejurnal. 22.40 Romanțe și cîntece de petrecere. 22.55 Baschet: România — Ungaria. **PROGRAMUL II:** 16.00 Agenda. 16.10 Armonii intime. 16.40 Azi și mîine. 16.50 Avanpremiera. 17.00 Cîntece și jocuri populare. 17.30 Reporterii noștri peste hotare: Berlin: Itinerar albanez. 18.00 Istoria filmului sonor: „Iubirea dincolo de viață și de moarte".

TEZAURUL GETO-DAC DE LA SĂLIȘTEA

de Liviu MĂRGHITAN

Muzeograf principal, secția de istorie veche, Muzeul de Istoria al Republicii Socialiste România.

În grupul celor aproape 120 de tezaure de obiecte de podoabă dacice din metale prețioase descoperite pînă în prezent, placa din argint de la Sălișteа, județul Alba, pe care sînt redați doi bărbați, este și în momentul de față o piesă unică.

Făcînd parte dintr-un tezaur compus din 63 de bijuterii, constînd din inele, brățări, coliere, spirale de buclă, lanțuri decorative, fibule (agrafe), aplici, etc., păstrat în colecțiile muzeului de artă din Viena, ea se relevă din acest lot prin motivul său sculptural, pe cît de rar pe atît de interesant.

Importanța cu totul aparte a acestui „decor" rezidă din faptul că motivul figurativ redă în întregime două personaje, lucru fără precedent în arta dacică. Din această cauză, detaliile vestimentare întîlnite pe respectiva piesă arheologică sînt elemente pe care nu le găsim înregistrate de nici o altă sursă informativă antică directă.

Asemenea altor vestigii rare, placa din argint aurit de la Sălișteа, descoperită în 1820, în decursul anilor a prilejuit o seamă de comentarii cu privire la rolul ei utilitar, apartenența sa etnică, și desigur, nu a fost neglijată nici încadrarea cronologică.

Cercetătorii din secolul trecut, dispunînd de un restrîns volum de date privind arta prelucrării metalelor prețioase de către daco-geți, au apreciat că tezaurul aparținea „indiscutabil perioadei migrației popoarelor". Această ipoteză n-a fost acceptată de către eminentul arheolog Vasile Pârvan, care prin 1926, arăta că podoabele din argint de la Sălișteа întrunesc detalii stilistice și tipologice ce stabilesc „apartenența lor la marea familie a ornamentelor de corp și vestimentare ale dacilor". Solicitînd relații despre acest tezaur provenit din România, muzeul vienez ne-a pus la dispoziție fotografia (pag. I) pe care o comentez, în temeiul actualelor date și cunoștințe referitoare la arta dacică.

Extinderea ariei investigațiilor prin săpături sistematice, din ultimele două decenii, a sporit considerabil sfera cunoștințelor noastre referitoare la gradul de evoluție pe care l-a atins arta prelucrării metalelor nobile din Dacia preromană. **Actualmente motivul „decorativ" al plăcuței cu figuri antropomorfe, poate fi pus în discuție în temeiul recentelor descoperiri corelate cu arta și cultura dacică.**

Cu toate că printre numeroasele obiecte dacice de podoabă nu mai posedăm un exemplar similar cu această placă, există alte mărturii ce atestă reprezentările figurale zoomorfe și antropomorfe ca fiind relativ frecvente în arta geto-dacilor. Pe lîngă fibula cu mască umană, provenită din sudul Transilvaniei, se cunosc fibulele cu chipuri omenești din tezaurul de la Coada Malului (județul Teleorman) și cele de la Bălănești (județul Arges), precum și falerele (medalioane) de la Herestrău (municipiul București), Surcea (județul Covasna) și Rotbav (județul Brașov). Toate aceste piese arată cu claritate că meșterilor artizani autohtoni realizatori ai motivelor antropomorfe enumerate, redarea figurii umane le era un lucru cunoscut.

Aspectul celor două personaje ne îndreptățește să piedăm pentru prezumția că ancnimul făurar argintar a reprodus cu mijloacele artistice de care dispunea, înfățișarea unor localnici, contemporani de-ai săi. În acest sens e evidentă asemănarea dintre încălțămintea celor doi bărbați, cu opincile dacilor sculptați pe metopele monumentului triumfal roman ridicat în Dobrogea, la Adamclisi. Același gen de încălțăminte îl avem atestat și de către fragmentele de picioare ale unei statuete din lut ars, aflată în cadrul marii așezări getice de la Popești pe Arges. Se mai constată o frapantă asemănare a modului în care este redat părul persoanelor de pe placa „sălișteană" și podoaba capilară a prizonierilor daci de la Adamclisi, sugerînd astfel și mai mult identificarea în figurile plăcuței de argint, a unor chipuri de localnici.

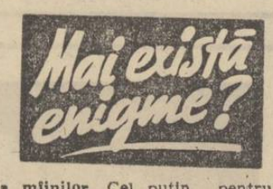

Amănuntul că în cele trei cazuri menționate, constînd din piese artistice diferite ca tip și cronologie, opere ale unor meșteri foarte îndepărtați unii de alții, atît în timp cît și ca spațiu, avem redate opincile, își găsește un singur răspuns. Toți acești artizani au utilizat o sursă unică de inspirație, care a fost, desigur, înfățișarea reală a autohtonilor.

O altă trăsătură stilistică proprie „artiștilor" băștinași se distinge în maniera de redare a mîinilor. Cel puțin pentru mîna dreaptă așezată pe piept constatăm o identitate cu modul de plasare a membrelor superioare ale statuilor primitive de la Baia de Criș (județul Hunedoara), încadrate cronologic de recente cercetări, în faza de început a civilizației dacice.

Odată dovedită apartenența plăcii de la Sălișteа la numerosul grup al produselor artistice dacice, mai rămîne nedeslușită o singură, dar nu lipsită de importanță, taină. Cei doi bărbați îi putem considera un simplu motiv decorativ, sau anonimul lor realizator a intenționat să reprezinte niște divinități adorate de localnici?

Actualmente se cunosc lucrări sculpturale care confirmă existența în Dacia preromană a unor zei și zeițe, astfel că cele două ființe omenești nu ne mai apar ca niște excepții. Pe lîngă cele trei statui antropomorfe de la Baia de Criș, și micul bust de bronz al zeiței Bendis — aflat în cetatea dacică de la Piatra Roșie (județul Hunedoara), în ultima perioadă de timp s-a emis părerea că și călărețul redat pe falera de la Surcea ar putea fi un zeu al dacilor. Brățările, colierele de la gît, centura și „lanțurile" încrucișate pe pieptul enigmaticilor cavaleri, sînt elemente ce sprijină prezumpția ca personajele respective să nu fie niște oameni obișnuiți. Urmele de aurire ce se disting în cîteva locuri, denotă o evidentă preocupare pentru aspectul estetic al plăcii de la Sălișteа, atenție perfect justificată de alternativa că piesa ar fi servit ca obiect de cult. Politeismul geto-dacilor, confirmat printr-o bogată gamă de mărturii arheologice, facilitează aprecierea că și populația din spațiul carpato-dunărean, asemenea altor popoare antice, putea să posede în șirul zeilor adorați, două personaje divine cu atribuții comune, așa cum erau frații Dioscuri în cadrul pantheonului greco-roman. Plăcii de la Sălișteа, i se poate ipotetic atribui rolul de piesă de cult dedicată unor divinități ale autohtonilor, avînd probabil, o semnificație apropiată de cultul dioscurilor, Castor și Polux. **Faptul că cei doi bărbați sînt costumați în ținuta localnicilor nu afectează caracterul lor divin, deoarece aproape toate popoarele lumii vechi își imaginau proprii zei sub aspectul unor ființe reale.**

Acestei încercări de a-i considera pe „cavalerii" din cadrul tezaurului de la Sălișteа ca divinități venerate de către strămoșii daci, al căror nume dat de localnici continuă să fie învăluit în taina miilor de ani ce ne despart de acele îndepărtate vremuri, viitoarele cercetări și descoperiri arheologice, este foarte posibil să-i dea un răspuns pe deplin lămuritor.

SECVENȚE

POTÎRNICHEA DE STÎNCĂ VA POPULA DIN NOU PĂDURILE

O nouă specie de vînat va fi pusă la dispoziția vînătorilor. Nu, categoric nu este vorba de o... poantă vînătorească. Un colectiv de specialiști din silvicultura județului Bihor a reușit să crească la fazanerie Păușa, în condiții de captivitate, potîrnichea de stîncă.

Propunem pentru început, tovarășului inginer **NICOLAE NOJE**, directorul Inspectoratului silvic Bihor, să ne descrie potîrnichea de stîncă.

— Potîrnichea de stîncă are caracteristici asemănătoare cu potîrnichea cenușie cunoscută la noi în țară. Se deosebește doar prin aceea că greutatea ei este puțin mai mare (în medie de circa 400 grame), are un zbor mult mai ordonat, se apropie chiar de al fazanului, motiv pentru care specialiștii din cadrul Inspectoratului nostru silvic au ținut să o repopuleze în județul Bihor. Literatura de specialitate amintește că potîrnichea de stîncă a trăit în țara noastră — în Dobrogea și Banat — pînă în anii 1910—1912. Această specie de vînat este prezentă în pădurile din Bulgaria, Grecia, Iugoslavia și alte țări.

— Care considerați a fi cauzele dispariției acestei specii?

— Probabil cauzele vitrege intervenite în modul de viață, ca și schimbarea biotopului, cît și lipsa de ocrotire a acestei specii din partea vînătorilor.

— Ce v-a determinat să insistați pentru introducerea din nou a acestei specii?

— Silvicultorii, prin înșiși meseria lor, sînt oameni cărora le place natura, dar o natură „vie". De aici și dorința ca în pădurile pe care le creăm sau le gospodărim să avem cît mai mult vînat și de o mare varietate.

— Pe ce argumente vă bazați această afirmație?

— Pe rezultatele bune înregistrate pînă în prezent. Cele 45—50 de ouă obținute de la o potîrnichе sînt o dovadă a reușitei. La aceasta mai contribuie și „fidelitatea" speciei față de ea însăși și față de cei ce se ocupă de ea. Adică este o specie monogamă și ușor de înmulțit chiar și pe cale artificială.

— Care sînt principalele zone populate acum la începutul acțiunii?

— Pînă în prezent cu cele 1 000 de potîrnichi obținute în primul an de producție, am și populat pădurile din raza ocoalelor Săcueni, Oradea și Tinca. Mai avem solicitare și din partea altor județe, cărora le satisfacem cererea cu mare plăcere.

— Ce ne rezervă perspectiva pentru... vînători?

— Dacă insistența și preocuparea noastră în viitor vor fi și mai asidue, credem că peste 2—3 ani nerăbdătorii vînători se vor putea lăuda și cu asemenea raritați față de prieteni.

Iosif POPA

Pasiuni la 70 de ani

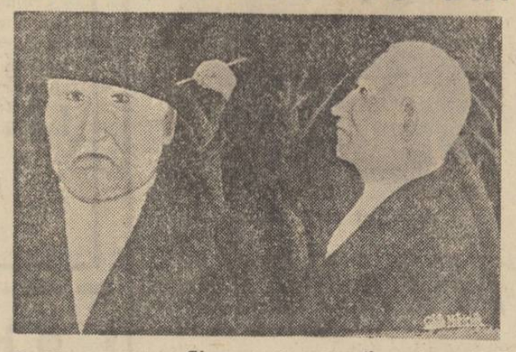

L-am cunoscut pe Gheorghe Mitrăchiță din Bîrca — Dolj, un om care închele curînd al șaptelea deceniu de viață. S-a apucat să picteze cu cîțiva ani în urmă. Este o pictură naivă pictura lui moș Gheorghe dar nu e lipsită de farmec și originalitate. Nu era acasă cînd l-am căutat la Bîrca. „Este pe cîmp, la sistemul de irigații, ne-a informat un consătean. Pictează iar ceva — născocelș de ale lui. Zice că vrea să prindă în tablou irigațiile de azi și paparudele de altădată. Că atîta nădejde avea muncitorul pămîntului de odinioară la vreme de secetă: paparudele și rugăciunile pentru ploaie. Nu irigații ca acuma. De, alte vremuri...".

Într-adevăr, sînt alte vremuri și septuagenarul din Bîrca merge în pas cu ele, cu vremurile astea noi. La căminul cultural cel nou al cooperatorilor din Bîrca, sala clubului de la parter e împodobită cu picturile lui moș Gheorghe Mitrăchiță. O scară ne conduce la etaj unde bătrînul are atelierul lui laolaltă cu alți amatori ai penelului. A participat la expoziții în țară: la București, Pitești și Craiova și în străinătate — la expoziția de pictură naivă de la Livorno. Îi place să trateze aspecte din viața de azi a sătenilor în contrast cu cele din viața de ieri, să facă portretele consătenilor și pe cel al lui Vodă Cuza. Dar cîte altele nu pictează?...

Iată-l în fotografia noastră pe Gheorghe Mitrăchiță văzut de el însuși, din față și din profil — un soi de dublu autoportret.

Ion BECHERU

JURNAL HELLENIC (VIII)

URAGANUL DE FRUCTE

de Pop SIMION

Cineva a blestemat pămîntul grec să n-aibă grîne; Zeus i-a dat în schimb fructe. Fructe din belşug. Fructe de toate felurile. Fructe tot anul. Va trebui să lăudăm explozia de fecunditate de care dă dovadă — inexplicabil pentru noi — sterpul şi pietrosul relief grec. E un miracol? Nu dacă admitem (ceea ce spun marii greci dinîi) că divinul există, trebuie să existe! oriunde şi peste tot: în piatră, în ţărînă, în apă, în arbore, în animal. Deci există şi în fructe. Altfel e de necrezut acest uragan de poamă necontenită în care triumfă, cu neepuizare şi forţă, pămîntul hellenic.

Se poate întocmi un calendar al fructelor, în care anotimpurile, lunile, zilele să fie minuţios ilustrate prin puzderia şi evantaiul de roadă. Pe ianuarie îl găsim şpinzurat în bananieri, opulent şi exotic, purtîndu-şi lehuzia silenţios şi aristocratic, ştiind că alba şi ieftina carne a poamelor lui va hrăni o jumătate de continent. Culoarea lunii ianuarie va fi, nu încape îndoială, galben-sulfuf cojii de banană, cu nuanţe de verde, zîmbet lenevos-enigmatic, care incită şi bicluie tropical. Februarie, martie şi aprilie sînt lunile în care exultă lămîii, portocalii şi mandarinii; e ciclul ieşirii din iarnă, anotimp inexistent, adevărat simulacru, glumă de proporţii, dacă ţinem cont de fluviul de citrice care se desăvîrşeşte în pîntecele acestui anotimp. Sunetele şi culorile acestor luni vor fi, în ordine, cîntecul pianisim al viorii (o cantilenă în galben-citron) risul de violoncel (simfonia orange) şi, însfîrşit, erupţia sunetelor fortisime, ieşite din alămuri (cu tonalităţi de vermillon de cadmiu) prevestind renaşterea care va să vină. În mai se aştern covoarele de căpşuni, intiia culoare de roşu: e fructa ce transcrie riguros şi exact temperatura iscată a pămîntului. Vara grecească debutează în iunie, luna cireşelor; roşul flamboyant ocupă zarea cît vezi cu ochii, o menţine în flăcări intense şi pure, care se aspresc apoi, se preschimbă în vişiniul vişinelor. În iulie se coc pepenii; e un adevărat măcel de fructă în grădinile terasate şi pe cursul însorit al apelor, unde grecul cară — ca un nou Sisif — bolovanii dulci, zemoşi, singerii. August e al smochinilor şi al viţei de vie, care decantează dulcele pămîntului, fie pentru a-l păstra în fruct (smochină şi stafidă) fie pentru a-l slobozi în vinuri (vinul vin ori vinul de smochină); culoarea mierii este culoarea predominantă a lunii august, în timp ce o liră discretă picură în peisaj accente de îndestulare şi plenitudine. Septembrie va fi aurit şi cu răpăit de tobe, are mere şi pere, care se prăbuşesc cu zgomot, curg pe abrupturile versante ca pe tobogan. Frumuseţea lui octombrie stă în rodii, enigmaticele mingi pleznind de vitalitate şi zemuri ghiurghiuliu, vopsind peisajul în lac-garanţă, culoare de profunzime şi forţă, cum îi şade bine naturii maturizate acum. În noiembrie se declanşează delirul vegetal al măslinilor cenuşii, cea mai cumplită rostire a naturii de aici, cînd „prunele greceşti" inundă literalmente pămîntul: campania se prelungeşte în decembrie şi ianuar (o vom descrie într-o altă filă a jurnalului nostru) răstimp în care substantivele grec-Grecie-grecesc înseamnă exclusiv şi intensiv măslin-măslină, univers oleaginos care varsă bonomie în oameni şi un fel de a fi alunecos-flecar, în timp ce spaţiul se colorează în verde-oliv, pînă la negru de tuş briliant, recognoscibil în ochii oamenilor, în tenul măsliniu, în părul negru-albastru al femeilor.

Zeiţa Demeter (Demetra) a agriculturii şi roadelor nu cred să aibă vreun amestec în abundenţa de fructe, care umple anul şi îmbracă Grecia, dă oamenilor dulceaţa pămîntului şi le întreţine gustul pentru arome. Nu are amestec pentru că iată ce spune legenda: Demeter s-a cam lăsat de zeestile îndeletniciri, a rătăcit mult timp pe pămînt, purtată de grija de a-şi găsi unica fiică (Persephone) pe care o înghiţise pămîntul, lung răgaz în care uşerul roditor al ţărinei secă definitiv, nimic nu mai putea rodi spaţiul hellenic.

Şi totuşi cum se produce, an de an, miracolul fructelor?! Din ce fîntîni neştiute urcă atîta sevă în arborii sacri?! De unde oceanul de viaţă ce irumpe — prin carcasa de piatră — în livezile dezlănţuite?! De unde secreta sursă de floare, de fruct?! Un răspuns găsim la Democrit, care îndemna fetele aflate în sărbătorile lunare să alerge în cîmp şi — prin curăţire de trup — să sporească rodnicia ogoarelor: aceleaşi recomandări le-au făcut Plinius Secundus şi Lucius Columella în tratatele lor de agricultură, afirmînd că în singele menstrual există o rezervă de energie roditoare, în faţa căreia pier insectele şi se iscă la maximum puterile germinative.

A se reţine din credinţa păgînă simburele omenesc: blestemul nerodirii şi nevieţii poate fi dezlegat doar prin trup roditor şi victă exuberantă, care să contamineze mediul steril, să-i dea sfîntenie, rost şi finalitate. Mitul feciorie-fruct este un motiv de o desăvîrşită omenie şi fascinaţie vitală. Şi de o perfectă armonie în ordinea esteticului.

Deci fecioara, vergura preuteasa, vestala, muma omenirii şi a naturii. Existenţa ei se confundă cu ideea de fruct. Iar fructul este cea mai categorică victorie a vieţii.

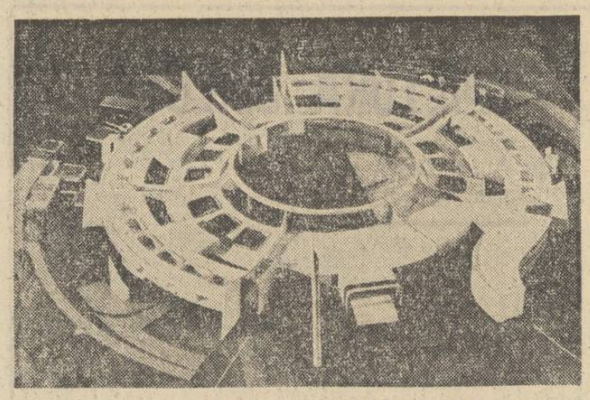

O şcoală cu secţii de învăţămînt practic şi baze sportive în viziunea arhitecţilor şi proiectanţilor sovietici.

De pretutindeni

Un post de televiziune britanic a organizat o întrecere a celor mai... robuste femei. În finala originalului concurs, care a stîrnit o vie curiozitate în Marea Britanie, au ajuns cele şase candidate pe care le prezentăm în fotografie. Titlul a fost cucerit de candidata Rosina Ritchie în greutate de 80 kg (a cincea de la stînga la dreapta).

O FIRMĂ din Japonia a reuşit să pună la punct o fibră optică care permite examinarea din interior a inimii fără a jena cu nimic activitatea acestui delicat organ. Această fibră constituie un record de miniaturizare avînd un diametru mai mic decît acela al vasului de sînge prin care este introdus pînă în interiorul inimii.

„Toată lumea mă numeşte Cyrano! Nu înţeleg de ce, pentru că numele meu este Big Boy. Pe soţia mea o cheamă Penny, iar fiul nostru, de şapte săptămîni, este de acum o vedetă, deoarece pentru prima oară un asemenea „bebe" s-a născut în... Anglia! Familia mea este originară din Borneo şi sper că peste cîţiva ani urmaşul va avea un nas la fel cu al tatălui său".

EXPERTUL francez în materie de transport dr. Yves Marchand afirmă că pedeapsa cea mai eficientă pentru femeile ce conduc automobile şi comit abateri de la normele de circulaţie ar fi „să fie închise într-o celuliă cu multe rochii noi, să nu aibă nici oglindă, nici lumină suficientă". Diferite organizaţii de femei au reacţionat arătînd că aceasta ar fi o pedeapsă „sălbatică".

ÎN S.U.A. se află în curs de desfăşurare o vastă campanie în vederea convingerii automobiliştilor de a consuma cantităţi mai mici de zahăr, caramele sau bomboane dulci, în timpul cînd conduc. S-a descoperit recent că zahărul provoacă în organism o sporire de insulină, avînd drept consecinţe o scădere a vitezei reflexelor precum şi a... vederii.

PE AEROPORTUL Shanon din Irlanda de nord avioanele liniilor interne înregistrau întîrzieri regulate. În urma unei anchete au apărut pe aeroport tăblite cu următorul text: „Rugăm pasagerii să înceapă sărutările de despărţire cu cîteva minute mai devreme, pentru ca avioanele să poată decola exact, conform orarului".

LA FACULTATEA de medicină din Kiev a fost înfiinţat un muzeu de microscoape medicale şi ştiinţifice. Sînt expuse peste o sută de microscoape şi instrumente optice de cele mai diferite tipuri şi din cele mai diferite perioade.

AGITAŢIA şi haosul pătrunseseră pe străzile oraşului Tokio. Poliţiştii cu motociclete şi automobile urmăreau un... cangur. Ajungînd în sfîrşit într-o curte, „artistul" de circ supărat a început să... boxeze, făcîndu-i „knock-out" pe cîţiva dintre cei care făceau ordine. Cu toate acestea, spre dezamăgirea privitorilor, a sosit dresorul care a pus capăt interesantei înfruntări.

ÎN PIVNIŢA unei case vechi din oraşul englez Devon a fost găsit un desen în penită necunoscut, al lui Vincent van Gogh care înfăţişează casa din Brixton în care a locuit pictorul cu un secol în urmă.

DOI OAMENI DE ŞTIINŢĂ nigerieni au reuşit să elaboreze tehnologia pentru fabricarea vinului din cacao care seamănă foarte mult cu cel din struguri. Aroma noii băuturi se aseamănă cu cea a vinului roşu şi a vermutului.

LA KĂRDJALI, în R. P. Bulgaria, s-a efectuat o descoperire arheologică de o valoare ştiinţifică deosebită care oferă posibilitatea clarificării complexului neolitic din această zonă. După aproape trei luni de săpături specialiştii au descoperit o aşezare preistorică, reuşind să-i stabilească vîrsta. Aşezarea datează de la sfîrşitul celui de-al şaptelea mileniu înaintea erei noastre şi a existat aproximativ 1000 de ani. Este prima aşezare preistorică descoperită în munţii Rodopii de est care creează numeroase controverse cu privire la formarea rasei mediteraniene.

ÎN FRANŢA s-a fabricat primul telefon pentru surdomuţi. Conectat la reţeaua normală, este alcătuit dintr-un aparat emiţător - transmiţător care înregistrează mesajul pe o bandă ca la telegraful Morse. Clasicul sunet intermitent este natural înlocuit — cînd se formează numărul unui abonat surdomut — de lumina unui flash electronic.

ÎN U.R.S.S. a fost brevetat un nou tip de ţigări complet lipsite de elemente nocive. Deşi aceste ţigări nu se deosebesc cu nimic ca aromă şi gust de cele obişnuite, ele sînt făcute după o prelucrare îndelungată dintr-un amestec de spanac, varză şi frunze de salată.

ÎN APROPIERE de Honolulu se experimentează un nou model de „submarin" nelocuit, care poate vedea, auzi, apuca şi tăia la adîncimea de 6 000 metri. Acest nou aparat automat, realizat de specialişti americani, denumit RUWS, dispune de camere de televiziune, cleşti mobili, aparate de detectare şi este transportat de un vas purtător de care este legat printr-un cablu de fibre sintetice. Toate operaţiile sînt controlate de pe navă cu ajutorul televiziunii.

ÎNTORCÎNDU-SE de la vînătoare, Constantin Vasilievici Oşlikov, dir. Altai, Uniunea Sovietică, a observat pe zăpadă urmele unui animal nemaiîntîlnit pe acele meleaguri şi penele unui cocoş de munte. Punînd o capcană în acel loc, a găsit a doua zi în ea o zibelină. În adevăr astfel de animale nu trăiesc în acele locuri. Ce se întîmplase? Se pare că în timpul nopţii zibelina a atacat un cocoş de munte care dormea. Speriindu-se, acesta s-a înălţat în văzduh, purtînd cu el zibelina pînă în momentul cînd, părăsindu-l puterile, a căzut pe zăpadă, scăpînd astfel de „pasagerul" clandestin.

DE PRETUTINDENI

LA AMSTERDAM, SUB EVANTAIUL CELOR 24 DE PODURI

de Dumitru TABACU

La Bucureşti era încă zăpadă cînd am plecat spre Amsterdam. De sus, de la minuscula fereastră a avionului, îndată ce am trecut hotarul aerian olandez, am avut revelaţia unei geometrii terestre neobişnuite. Dreptunghiuri, aşezate într-o simetrie perfectă, străbătute de panglicile lucitoare ale canalelor îmi înfăţişau reliefuf lin, animat de dunele marine, al unei ţări care şi-a cucerit dreptul de a învinge prin rodnicia pămîntului, întinderile de ape. Şi iată primul autograf semnat de mîna harnică a omului. Aterizăm după trei ore şi ceva de zbor pe aeroportul Schipol, însemnat nod aerian al drumurilor transeuropene şi transatlantice. Acest aeroport împreună cu cel de la Zestrienhoven de lîngă Rotterdam sînt singurele aeroporturi din lume situate sub nivelul mării. Cu secole în urmă era aici un mare lac pe care a avut loc o celebră bătălie navală. Acum marea poartă aeriană de intrare în Olanda te întîmpină cu trepidaţia modernă a uriaşilor coloşi zburători care aterizează şi decolează neîntrerupt spre cele mai îndepărtate oraşe ale lumii. Observ sub pista pe care se aşează avionul nostru, o autostradă accelerată de iureşul automobilelor.

De la Schipol drumul exterior ocoleşte Amsterdamul şi iată-ne în numai o jumătate de oră, la Haga, oraş cu arhitectură calmă, aş zice aproape picturală — deoarece fiecare clădire te încîntă prin cromatismul viu, zugrăvit de un penel plin de imaginaţie. Sosit aici de cîteva ore simţeam nevoia să văd Amsterdamul şi de aceea, am luat trenul spre marele oraş aşezat pe malurile Amsterului, de unde i se trage şi numele. Aflasem că oraşul spre care călătoream îşi găseşte existenţa în istorie, încă de la sfîrşitul secolului al 13-lea, pierdut în timp ca o aşezare de pescari sau mai degrabă ca un mic port pe malul Mării Nordului. Cu timpul însă, spre secolele 14 şi 15, modestul port a început să-şi prelungească pămînturile spre mare, pînă astăzi cînd Amsterdamul şi-a întins dimensiunile pe coordonatele sale contemporane. Căci oraşul nordic se întinde acum spre aşezările limitrofe de la d'Amstelveen, d'Onder Amstel şi Diemen, formînd laolaltă un mare şi modern conglomerat urban.

...Trec cu trenul prin Harlem, oraş pitoresc fragmentat de aceleaşi canale pe care se leagănă aceleaşi bărci picotind parcă pe ape şi în sfîrşit cobor în marea gară din Amsterdam. Care poate fi prima impresie de pieton a călătorului sosit de pe alte meleaguri în această metropolă olandeză? Ritmul febril de pe marile artere de circulaţie şi ceea ce este ieşit din comun, această alternanţă de-a dreptul neverosimilă dintre autovehicule şi... biciclete. Închipuiţi-vă pe marile benzi de circulaţie cum conviţuiesc, aş zice, într-o viteză ameţitoare, bicicletele, printre maşinile care parcă nici nu le observă. Se pare că o îndelungată rutină îşi spune cuvîntul, deoarece ambianţa aceasta nu deranjează pe nimeni şi în calitatea mea de pieton convins sînt de-a dreptul derutat cînd observ abila penetraţie a bicicletelor prin şirul automobilelor în plină goană. Dar principala carte de vizită a Amsterdamului este aceea de oraş dedicat muncii, impulsionat continuu de forfota portuară şi de corola industriilor care îi definesc structura de dinamism economic. Amsterdamul are peste 7 000 de întreprinderi industriale, unităţi moderne în ramurile chimice, electronice, tipografice sau a producerii confecţiilor. Am avut prilejul să vizitez portul, unul dintre cele mai mari ale lumii (să notăm că un alt port olandez, Rotterdam, este cel mai mare din lume) unde instalaţiile se întind pe o porţiune de 3 700 de hectare, reprezentînd de fapt activitatea principală a oraşului. Un du-te-vino neîntrerupt în care observi cum modernele vase containere scurtează rapid timpul de încărcare şi descărcare a navelor, pune o amprentă definitorie asupra acestui peisaj industrial.

Se spune că Amsterdamul este „Veneţia Nordului" dar perimetrul său depăşeşte cu mult corespondentul său urbanistic italian, datorită întinderilor de apă conservate cu multă trudă de locuitorii acestei metropole.

Gazdele olandeze au avut amabilitatea, după vizitarea portului, să ne invite la o mică croazieră pe vestitele canale care străbat de la un capăt la altul oraşul. Sînt aici aproximativ 8 000 de construcţii declarate monumente istorice, iar 24 de poduri, aşezate în şirag, se deschid ca nişte superbe evantaie deasupra panglicilor de apă. Aşezat pe bancheta şalupei privesc clădirea primăriei, cea a amiralităţii, iar un coleg olandez îmi arată restaurantul „Excelsior" remarcînd maliţios că bucătăria este la subsol, adică... sub apă. De altfel, după aceea, în scurtele popasuri făcute la Amsterdam, am gustat şi din bucătăria olandeză, cu sosuri picante şi abundenţă de legume însă în acelaşi timp ospitalieră şi cu celelalte arte culinare. Căci la Amsterdam, găseşti reunite pe aceeaşi stradă, aproape toate mîncărurile lumii, începînd cu celebrele preparate indoneziene şi cele italiene. Şi, de ce să nu o spunem, nici deliciile noastre culinare nu au lipsit la apel. După ce a fost organizată o expoziţie culinară la Haga, a fost apoi reprodusă la Amsterdam, şi vă mărturisesc ca martor nu numai ocular, că sarmalele noastre cu mămăliguţă şi-au cucerit cele mai bune certificate.

Expoziţia amintită este doar un mic crîmpei din manifestaţiile româneşti care au loc în acest timp în Olanda şi vom consemna cu plăcere succesul avut de expoziţia de artizanat de la Haga sau despre aplauzele cordiale cu care a răsplătit publicul olandez ansamblul „Argeşul" care a încîntat miile de spectatori prezenţi la spectacolele prezentate în acest turneu.

În luările de contact avute cu diferitele personalităţi din Olanda, cu amabilii noştri colegi, ziariştii olandezi, am remarcat respectul reciproc care caracterizează relaţiile dintre popoarele noastre şi, în primul rînd, interesul major cu care este aşteptată vizita tovarăşului Nicolae Ceauşescu, preşedintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România. Această vizită polarizează, în momentul de faţă, atenţia opiniei publice olandeze, fiind anticipată ca un moment de seamă al dezvoltării relaţiilor dintre popoarele noastre.

INSEMNĂRI DE CĂLĂTORIE

O INTERESANTĂ IPOTEZĂ ŞTIINŢIFICĂ

URMARE DIN PAG. 1

cîteva zile sau luni apoi dispare — pierde din luminozitate. Luminozitatea mărită se datorează unei explozii la suprafaţa astrului, care eliberează o cantitate enormă de energie.

Există însă şi categoria mai rară a stelelor care prin explozie se distrug în întregime. — Supernovele — care în cîteva clipe ating strălucirea de un miliard de sori şi împrăştie în spaţiu atîta energie cît ar iradia soarele, în ritmul actual, în o mie de miliarde de ani. Dacă o Supernova ar exploda la o distanţă de 300 ani lumină de noi, am vedea-o strălucind pe cer mai tare de cît străluceşte luna plină. Astfel de stele, în ultimii o mie de ani au fost în număr de trei: una în 1054, alta vizibilă în plină zi descoperită de Tycho Brahe în 1572 şi cea descoperită de Kepler, în 1604.

Cantitatea enormă de energie emisă de o Supernova în timp scurt nu se propagă numai sub formă de lumină ci şi sub formă de radiaţii foarte periculoase, care se împrăştie într-o sferă cu atît mai întinsă cu cît distanţa stelei este mai mare.

Fluxul normal de raze cosmice care pătrund în atmosfera terestră produce în straturile joase ale atmosferei în care trăiesc o mare parte din animale şi omul, o cantitate de radiaţii egală cu 0,03 roentgen pe an, cantitate ce nu-i periculoasă şi e departe de valoarea în care ar începe să fie — de ordinea a 100 r. în cîteva zile. Doze superioare a 500 r. absorbite în cîteva zile ar provoca moartea vertebratelor şi ar face sterili supravieţuitorii. Insectele sînt cele mai rezistente ca de altfel şi plantele. Creşterea coniferelor este compromisă numai la doze de 1 000 r. iar pentru plantele cu foi căzătoare sînt necesare pînă la 3 000 r. şi chiar 7 000 r. Aceste diferenţe ar putea explica faptul că marile catastrofe biologice preistorice au dăunat mai ales lumii animale. Stele care să provoace doze superioare de 500 r ar apărea în medie la fiecare 60 milioane de ani.

V.A. Hughes şi D. Routledge, astrofizicieni canadieni, au putut arăta recent că sistemul solar se găseşte în apropierea centrului unui inel enorm de gaz care se extinde şi se dizolvă rapid în spaţiu. Inele de acest gen au fost descoperite încă din 1967 în Norii lui Magellan, două galaxii mai apropiate de noi. În acelaşi an, P.O. Lindblad observase o stranie configuraţie a hidrogenului neutru care putea fi un inel asemănător celui descoperit de oamenii de ştiinţă canadieni. Era necesară pentru certitudine studierea întregii fîşii de hidrogen neutru care închide cercul, lucru foarte greu de realizat practic din cauza acelei părţi care trece prin faţa zonei de centru galactic puternic radioactivă.

Un femur gigantic din cimitirul dinosaurilor

Încercînd să reconstituie această zonă, Hughes şi Routledge au completat elipsa, precizînd că ea are centrul la 900 ani lumină de soare şi diametrul de 8 500 ani lumină. Această fîşie eliptică are o masă enormă, de trei milioane de ori superioară celei a soarelui, o energie de 10—1 000 ori superioară unei Supernova şi se extinde cu o viteză de 6 km./sec.

Din observaţiile lor apar clar trei factori importanţi: Inelul de gaz, apropierea sistemului solar de centrul lui şi expansiunea inelului în toate direcţiile, fenomen care relevează că într-o epocă foarte îndepărtată, în zona centrală s-a verificat o înspăimîntătoare explozie din care fîşia de hidrogen neutru, materia interstelară şi stelele tinere din inelul lui Gould constituie niste reziduuri şi ceea e explozia a creat. După dimensiunile actuale, după viteza de răspîndire s-a calculat şi momentul exploziei acum 65 milioane de ani tocmai epoca în care s-a produs distrugerea în masă a dinosaurilor.

Inelul actual observat este partea posterioară, diluată, a undei micidiale care acum se topeşte în spaţiu după ce a lovit şi devastat pămîntul ca un uragan invizibil, fără să poată străpunge apele sau să clatine frunzele, semănînd moartea pretutindeni pe planetă într-o epocă în care din fericire omul nu se născuse.

ÎNTÎMPLĂRI ADEVĂRATE

COLIERELE PRIMEJDIOASE

Încă din primăvara anului, 1972, la poliţiile din Anglia şi R.F.G. se primeau numeroase plîngeri, semnate de un mare număr de... reclamante. Era vorba de nişte coliere care pricinuiseră grave prejudicii sănătăţii celor care le purtaseră. Lucrul părea straniu. Semnatarele plîngerilor nu erau din aceleaşi oraşe, şi s-a dovedit că nici măcar nu se cunoşteau.

Anchetele au fost conduse în numeroase ţări din Occident cu multă răbdare şi nespusă migală. S-a dovedit că autoarele sesizărilor erau perfect normale şi că depuneau zilnic o muncă productivă. Singurul element constant, care revenea în fiecare sesizare, se referea la aceste coliere primejdioase, care de fapt, erau o înşiruire de mărgele făcute din nişte grăunţe.

După multă trudă şi colaborare între poliţiile ţărilor respective, s-a putut dovedi de-abia acum, că plîngerile erau... întemeiate.

Colierele prezentau aspectul unui ansamblu de gize, mai bine zis buburuze, care în timpul verii se pot găsi pe corolele sau pe frunzele florilor în grădinile îmbelşugate. De fapt, erau alcătuite din grăunţele unei plante din Africa centrală, conţinînd o substanţă care se găseşte în stare pură în veninul viperelor şi al altor şerpi. Populaţia europeană nu este obişnuită cu această substanţă. Colierele exotice au produs într-adevăr anumite stări dăunătoare sănătăţii şi chiar cîteva accidente. Din fericire, nici unul din ele nu a fost fatal.

Incendiul din... metrou!

Pe linia de metrou nr. 7 din Paris s-au petrecut veritabile scene de groază într-una din nopţile lunii trecute. Metroul dinspre „Porte d'Ivry" intrase în staţia „Porte d-Italie" şi se pregătea să plece mai departe cînd s-a auzit un teribil strigăt: „Foc! Evacuaţi imediat vagoanele!" Iată ce a declarat presei unul dintre comandanţii pompierilor ce au participat la stingerea incendiului: „În momentul cînd am intrat în staţia „Porte-d'Italie" un fum gros şi inecăcios ne-a întîmpinat. Vagonul de clasa I al metroului era în întregime distrus de flăcări şi spre a vă da seama de intensitatea căldurii provocate, pînă şi bucăţelele de faianţă ce împodobeau zidurile staţiei căzuseră... Din fericire, toţi pasagerii s-au putut salva la timp, şansa lor fiind aceea că la auzul semnalului de alarmă trenul era în staţie.... Numai trei călători s-au intoxicat din cauza fumului. După stingerea focului s-au cercetat porţiunile tunelului pînă la staţiile vecine spre a se căuta eventualii oameni refugiaţi din cauza spaimei. Dar n-am găsit pe nimeni..."

(S-a petrecut la 27 martie 1973)

CINCI TINERI RĂTĂCIŢI PRINTRE NĂMEŢI

Participase la sute de operaţii de salvare montană şi totuşi într-o seară din acest an...

Don Sebastiano Costa, din Villanova Auronzo este un om stimat şi vestit în toată regiunea. De 20 de ani participase la sute de operaţii de salvare montană. Profesor la şcoala din localitate, acum avea 45 de ani. Robust, sănătos, veşnic zîmbitor, şi gata de a sări în ajutorul victimelor nefragilor alpe. De cîţiva ani, fusese numit comandantul staţiunii de ajutor alpin din Auronzo (Italia)

În seara aceea tîrzie, de martie, s-a dat alarma. Erau orele douăzeci. Conducătorii unei colonii alpine, de la o cabană situată în localitatea Giralba au reclamat carabinierilor că un grup de cinci tineri, oaspeţii lor în vîrstă între 14 şi 17 ani nu se mai întorseseră dintr-o excursie în munţi. Vremea în timpul zilei se arăta extrem de favorabilă şi-i îmbiase pe adolescenţi la o lungă excursie. Pe înserat însă, se pornise viscolul şi vizibilitatea era foarte redusă.

Don Sebastiano Costa a pornit neînfricat în căutarea lor. Cunoştea bine capcanele munţilor. Nu s-a îndoit o clipă că nu se va întoarce victorios acasă. Împreună cu el a plecat şi un grup de carabinieri şi au alcătuit echipe, răscolind muntele în lung şi-n lat Zadarnic. Tinerii nu puteau fi găsiţi. La un moment dat, profesorul s-a depărtat singur, pornind pe o potecă stîncoasă de munte. Ceva îi spunea că în acea direcţie se vor fi rătăcit adolescenţii. Presimţea că va da de urma lor. Înainta, fără să vadă nimic nici la un metru... Deodată, a simţit că piciorul drept îi alunecă, că-şi pierde echilibrul. În mai puţin de o secundă şi-a simţit trupul zburînd spre adîncuri... Căzuse într-o prăpastie. Cînd a fost găsit zăcea fără cunoştinţă în fundul prăpastiei, cu o fractură craniană. Carabinierul care l-a descoperit a strigat după ajutor, în speranţa că va fi auzit de ceilalţi salvatori montani. Într-adevăr după o jumătate de oră au sosit lîngă prăpastie cîţiva ghizi alpini şi carabinieri. Cu mare greutate Don Sebastiano a putut fi scos din străfundurile prăpastiei, aşezat pe o targă mobilă şi condus spre vale. Acolo era aşteptat de o maşină a salvării, care l-a transportat neîntîrziat la clinică. Dar în momentul cînd maşina a ajuns la destinaţie, profesorul nu se mai afla în viaţă.

Între timp, ceilalţi obţinuseră întăriturî. Şi continuau investigaţiile montane. La fiecare o sută de metri, lansau în aer rul încremenit al munţilor, strigăte de chemare, aşteptînd nerăbdători răspunsul. Dar nici o urmă despre cei cinci dispăruţi. De-abia a doua zi grupul a fost găsit între crăpăturile unei stînci. Adolescenţii reuşiseră să înfrunte rigorile nopţii, strecurîndu-se în micul spaţiu al crăpăturii din stîncă, înghesuindu-se unul în altul. Transportaţi la spital s-a constatat că starea lor nu prezintă îngrijorări.

S-a petrecut în luna martie, în Italia.

SPIRALE

SUFLETUL OBIECTELOR

de Eugen BARBU

Petre Stoica se află în situația de acum cîțiva ani a lui Marin Sorescu. Convenindu-i o pistă lirică, el riscă să se repete prin camparea în același cîmp al inspirației. În ce-l privește pe autorul lui „Iona", acesta a croit-o spre teatru, nu cu rezultatele cele mai rele deși în poezie a rămas la vechile procedee, de unde o antipatie tot mai vădită a criticii.

Dacă autorul acestei ultime plachete de versuri va cugeta la soarta predecesorului său va avea posibilitatea să scape de autodevorarea care devine tot mai frecventă în poezia noastră. Ea, această distrugere prin repetarea rețetei lirice are loc și pentru că poeții se grăbesc să publice mult, volume după volume, autoselecții și variațiuni pe aceeași temă, timpul de cugetare dispărînd, se lucrează cu agregate de cuvinte verificate, dar vai, uneori, rezultatele au început să fie regretabile.

Am scris rîndurile de mai sus ca un avertisment pentru bunul poet care rămîne totuși Petre Stoica. Și rămîne pentru că la el starea lirică există încă, nu a fost tocită de valul de tentații subțirele, de inovații fără acoperire, ori de graba de a fi cu orice preț nou. Petre Stoica se dovedește a fi și în acest ultim volum același barochist altoit de un expresionism prudent. Se continuă o inventariere a universului casnic clasic. Cineva spunea încă de mult că „Obiectele abia așteaptă să nu le privim ca să fugă din locul lor" și poetul simțind falsa lipsă de viață a ceea ce ne înconjoară, reușește să scoată din toată această tainâ un cîntec melancolic. Versul lui Petre Stoica e lung și sumbru sau pare o cantilenă șoptită. O stare de grație întîrziată respiră din cuvinte. Sînt evocate bucătăria unde resturile menajere vorbesc despre tristețea de după ospețe, mașina de călcat ce pare un pachebot eșuat între rufe și furculițe, piulițele guralive și mersul agitat al unui accelerat de afară, o damigeană și cutiile de conserve, curățatul cartofilor, papornițele pline de zarzavat, toată îngrămădirea domestică de materie vitală din care se fac mîncărurile. Ceea ce ar părea diriment și banal la alt poet, vizionarea unui serial la televiziune capătă sensuri și un halou trist la Petre Stoica. Acumularea de lucruri pe care nimeni nu le bagă în seamă și punerea lor în raport cu infinitul fac farmecul cel mai mare al acestei poezii geometrice undeva, organizate cu minuție. Ceasornice muzicale, un obiect nemțesc care emite sunete (*Mundharmonika*), totul concură la stabilirea unei stări de vrajă, la organizarea unei melancolii fără margini. Nasturi și cartoline de la bunici, vitrine în care sticla e macerată de lumină ca de un cancer invizibil, tot ce ascute simțurile este cumulat și numai prin evocare capătă o melodie secretă. Pantofi de mireasă, vechile albume de familie, sertare înghesuite cu nimicuri și chiar praful care se adună nemilos peste toate fac obiectul unei atenții exacerbate și ochiul ca o lupă extrem măritoare al poetului le scoate în evidență. Ele, aceste detalii nesemnificative, prin mărire devin persecutante. Dar mai bine să citim împreună.

Iată „În haine de miere": *„Dar cine înțelege această melancolie și această / lentă moarte purtată pe aripi de albine / perdele arse de soare cuvinte uscate pe gură / numai bucătăria vorbește bolvorosind din cazanele / cu lave de fructe iată acum și sanctuarele / împodobite cu sticle de bulion cununile de mărar / adie pe fruntea zilei mereu mai aplecate în timp / ce mîna se oprește în aer e-o pasăre lovită dar / cine înțelege această melancolie în haine de miere / și nume crescînd din literele morții tăiate / cu răbdarea anului"*...

Există aici un hieratism, o delicată evocare a ceea ce e perisabil și lasă numai un imens regret în urmă, subiectul poetic tronînd nevăzut pe un fotoliu de cenușă. Un sentiment amar se naște pe neașteptate și efectul poeziei e realizat cu o subtilă îndeminare. Un alt poem „Din bucătăria noastră" conține aceeași langoare melancolică, supravegheată, fără țipăt. *„Iubito din bucătăria noastră dispare treptat / mirosul metafizic al legumelor însă și perdeaua / asistă atentă la transformările umbrelor calme / persistă pretutindeni un gust de sare umedă / se întunecă plinea frumoasă a zilelor / iar peștele verii bolește în fîntîna din cer / auzi cum clopoței de lemn pe sfori de vînt / anunță o trecere și mai adîncă ? dispare treptat / urma de argint a pătanjenului de pe tavan..."*

Aceeași ocrotire a cuvîntului există și în „După această liniște": *„A trecut și acceleratul de seară din urmă / privește lung groparul cu o singură aripă / înmormîntase oaia soarelui bearcă / după această liniște oarecum invocată / umbra unei frunți se retrage de pe glaful / cu asparagus și două borcane cu vișine / hainele curg de pe trup indolente și grele / dar copiii spun noapte bună cojilor de pepene / mirele beznei pătanjenul se furișează îndărătul / dulapului se însoară cu verișoarele prafului / vor naște o spaimă pe șapte picioare / și gesturile voastre pier în oglindă / frunze desprinse multe amintiri de rugină"*.

Am mai cita de asemenea frumosul poem : „Vechi ceasuri de buzunar" : *„Vasăzică n-au mai venit punctuali la întîlnire / solemne și părăsite ceasurile lor atîrnă acum în micul nostru salon / ziua le cercetează o rază de soare umilă / noaptea se opresc pe ele fluturi păroși / dar ce poate să vadă o lumină fără ochi și / ce poate să audă o ureche de cenușe solemne și părăsite rotundele sicrie metalice / sînt pline de limpezimile timpului pline / de spasmele începutului acesta de veac război / apașilor valsuri uniforme atentate și alte / invenții romantice dacă știi cu adevărat să privești / mortul anonim îți intră în vis și-ți oferă o floare / cu douăzeci și patru de petale în formă de inimă / dacă știi cu adevărat să privești"*.

În totalitate, cu riscurile enunțate mai devreme, Petre Stoica rămîne în lirica noastră un poet de o mare particularitate, peste care nu se poate trece.

CULORI

TĂIETURA DIRECTĂ

de Aurel Dragoș MUNTEANU

Este bine să ne întrebăm din cînd în cînd asupra trăsăturilor ce conferă artistului pecetea geniului și a originalității sale în rîndul creatorilor de frumos. Cu atît mai mult o asemenea operație poate fi plină de înțeles într-o epocă analitică, în care se progresează cu pasul, iar achizițiile de tehnică primează. Mulțimea comentariilor din reviste și din discuțiile pictorilor și scriitorilor abundă în detalii, evidențiindu-se trăsături de o subtilitate incontestabilă, în expoziții discutabile totuși ca ansamblu, cel mai adesea fără nici o valoare. Finețea și expresivitatea detaliilor atrag pe contemporani, și așa se explică ciudatele fenomene de incomprehensiune față de operele remarcabile. O operă majoră apare ca un tot, un gest artistic de amploare, iar șocul poate să fie neplăcut.

Ca orice român trecător prin Paris, am fost și eu la Muzeul de artă modernă să văd sanctuarul lui Brâncuși. Sincer să fiu reconstituirea atelierului mi s-a părut de prost gust. Era prea „curat" totul, prea fără viață, nu mai rămăsese nimic din neliniștea ce trebuie să fi domnit în atmosfera din Impasse Roncin. Omagiul municipalității pariziene nu era mai puțin vizibil, iar obiecția mea se referă la slăbiciunile inerente oricărei întreprinderi asemănătoare. Era greu să-l imaginezi pe bătrînul gras și ursuz, visînd păsări măiestre și cocoși cîntători, făcîndu-și singur țuică sau mămăliga în ceaun, era imposibil să-l vezi, în baia de alb cotropitor, cu snoavele sale și cu ghidușiile inerente celei mai alese. El nu voia să fie artist, sînt sigur, a picta însemna mai mult decît a potrivi culorile și a imagina sau a copia natura. Era o posibilitate de salvare, și în acceptarea ei ca atare stă un secret alienat prin agitație și neliniștea noastră modernă, dătătoare de aprehensiuni.

Meșterul minuitor de culori a fost întotdeauna o ființă glorioasă, iubitor de oameni și respectuos cu ceea ce-i transcende, încrezător în forța nemuritoare a sufletului și în posibilitatea mîntuirii. Rembrandt este probabil cel mai puțin pompierist dintre toți pictorii lumii și totuși întreaga lui operă poate fi contemplată ca un imens elogiu al virtuților din care avea să iasă Europa modernă, cultul științei și al muncii aplicate, respectul pentru cetățean și pentru individualitatea fiecăruia. El însuși era un produs al începutului de civilizație burgheză, valoroasă prin accentul pus pe fapta omului și pe lucrul mîinilor sale. Dacă nu mi-ar mai rămîne nici o credință și m-aș pustii, vederea unei singure lucrări a lui Rembrandt mi-ar aduce încrederea din nou aproape și m-ar ridica. Este mai mult decît cea mai aleasă participare la o valoare artistică, este sentimentul unei trăiri definitive și al unei experiențe totale. Dacă nu poate fi depășită de un înțeles care se confundă cu însăși ființa noastră, arta nu este un fenomen indispensabil. Opera marilor pictori și sculptori se adresează însă celui mai intim resort al omului, fiind deci mai mult decît „artă".

ECOURI

Dani și Bruno Pradal (în imagine) sînt protagoniștii ultimului film aparținînd prolificului Georges Lautner. Titlul, sub care se rînduiește o distribuție avînd în frunte pe Renée Saint-Cyr și Jean Lefebvre, este „Cîțiva domni prea liniștiți".

UN ROMAN clasic, datorat lui Iordan Iovkov stă la baza scenariului semnat de Ștefan Țanev și intitulat „Ferma de lîngă frontieră", o viitoare peliculă a studiourilor bulgare.

ECOURI

CUNOSCUTUL documentarist François Reichenbach turnează primul său lung metraj artistic — o întîmplare din zilele noastre relatată ca o poveste cu zîne. Pe generic : Raymond Devos, Pierre Richard, Sophie Desmarets.

Telespectatorii din Italia au avut fără îndoială o mare surpriză cu prilejul prezentării unui show pe micul ecran. În cadrul spectacolului, alături de cunoscutele actrițe surorile Kessler, a apărut și... Carla Fracci, în prezent considerată ca cea mai bună... balerină din Italia. Bineînțeles că în spectacol n-a fost vorba de balet, ci de dansuri moderne, „examen" pe care Carla Fracci l-a absolvit cu deosebit succes.

DUPĂ DOUĂ ECRANIZĂRI de opere clasice („Cuibul de nobili", și „Unchiul Vania"), Andrei Mihalkov-Koncialovski a trecut la turnarea unui film a cărui acțiune este situată în zilele noastre. Titlul : „Romanță de dragoste".

Lea Massari (în imagine) alături de Michel Piccoli, Michel Aumont și Simone Simon sînt principalii interpreți ai unui film, pe care regizorul Michel Deville l-a intitulat „Femeia în albastru".

ACTORII Jana Prohorenko și Iuri Kamorni figurează pe genericul filmului „Ușă fără zăvor", ce se turnează în studiourile „Lenfilm". O povestire lirică despre doi proaspăt căsătoriți ce descoperă prețul dragostei trecînd printr-o serie de încercări.

AVENTURILE ursulețului Colargol, care nu de puține ori au încîntat serile micilor noștri telespectatori, își continuă seria de minunate întîmplări pe lună și în locuri ceva mai necunoscute, în viziunea regizorilor polonezi de la studioul „Se-mafor".

Un autor, o carte

UN NUME CARE SE RECOMANDĂ SINGUR

de Boris BUZILĂ

Cella Delavrancea, fată un nume care se recomandă singur.. Pentru a stringe într-o librărie un public de peste două sute de persoane, de ziua lansării ultimei sale cărți, „Mozaic în timp", n-a fost nevoie decît de un simplu anunț, în vitrinele acelei librării. S-a întîmplat la începutul lui martie. N-am fost de față, îmi povestește cum s-au petrecut lucrurile autoarea cărții, fără a-și ascunde uimirea : **„Nu-mi închipuiam să vină atîta lume. Mă așteptam să găsesc acolo oameni pe care-i cunoșteam. Absența unor prieteni despre care eram convinsă că nu vor lipsi nu mi-o pot explica decît prin faptul că se așteptau probabil că le voi trimite cartea oricum (Suris malițios). De ce să se mai obosească ? Majoritatea celor care au venit au fost oameni pe care nu i-am mai întîlnit, oameni cu nume necunoscute și neobișnuite. Asta arată cît de mult s-a dezvoltat plăcerea cititului la noi. Nu mi s-a întîmplat niciodată să dau atîtea dedicații ! Peste două sute ! A durat mai bine de două ceasuri".**

— Ce cuprinde cartea ?

— Amintiri, comentarii artistice, note de călătorie...

— Inedite ?

— Parte din ele, da. Acum scriu primul meu roman : „Cei din Valea Mare".

Pe biroul lîngă care am fost poftit să iau loc se află, în adevăr, un caiet de format mare asemănător celor în care iau notițe studenții. Pagina, purtînd numărul 96, este scrisă pe jumătate cu o caligrafie sigură și elegantă. Manuscrisul romanului în lucru. Îmi aduc aminte că despre pianista Cella Delavrancea, cea dintîi cronică muzicală a scris-o Caragiale. De fapt, nu era o cronică ci o mică istorioară, o parabolă, despre un cal năzdrăvan pe care nu-l putea ține în frîu decît un copilandru. Văzînd aceasta, o bătrînă nu mai conteneа mirîndu-se. La sfîrșitul parabolei, Caragiale explica ce înseamnă calul (= muzica), cine este copilandrul (= Cella Delavrancea) și cine bătrîna uimită (= Caragiale). Distinsa amfitrioană nu mai păstrează textul ilustrisimei referințe. Nu-și aduce aminte nici cînd și unde a apărut („întrebați-l pe Șerban Cioculescu"), ci doar istorioara propriu-zisă, așa cum a avut amabilitatea să mi-o reamintească. **„Caragiale era un foarte inițiat meloman. Nu exagerez, dar dintre toți maeștrii cu care am studiat, nimeni nu mi-a vorbit de Beethoven cu atîta pătrundere ca marele nostru Caragiale. Îi plăceau Bach, Scarlatti, Schumann. Nu agrea romanticii. Făcea observații de o justețe extraordinară".**

— Spuneați undeva că primii spectatori ai „trilogiei" ați fost dumneavoastră, familia. O piesă de Delavrancea, citită de Delavrancea, după o pagină manuscrisă de Delavrancea pe care abia a apucat să se zvînte cerneala !

— De obicei, tata ne citea piesele pe măsură ce le scria : cîte o scenă, cîte un act. Avea un glas care te zguduia : nu prin intensitate, ci printr-un uluitor dar de comunicare. Știa ca nimeni altul să nuanțeze, să pună accente, să descopere subtilități... Ne citea din Eminescu, din poezie populară. „Meșterul Manole" interpretat de el îți dădea fiori !

— Ați debutat în literatură foarte tîrziu, în 1946 cu volumul „Vraja". Părintele dumneavoastră nu și-a dat seama de înclinațiile literare pe care le aveați, probabil, încă din timpul cînd mai era în viață ?

— Ba da, „Taică, să știi că tu ai să scrii"...

— Cînd v-a spus asta ?

— O, de mult ! Fiind plecată aproape tot timpul, îi scriam foarte mult. Știți, probabil, că am locuit o vreme în Germania, la Caragiale în gazdă, în ultimii ani ai vieții sale. Probabil că această corespondență, despre care se spunea că este foarte frumoasă, l-a îndemnat pe tata să-mi prezică un viitor literar. În aceeași perioadă, Victor Eftimiu îmi spunea : „Cella, pentru tine muzica este un violon d'Ingres".

— Îndrăznesc să profit de ocazie pentru a vă cere un amănunt de istorie literară.

— Cu plăcere !

— Cum vă explicați că Delavrancea, despre care știm că avea talent la desen a făcut cunoscutul portret al lui Anton Pann ? Îl aprecia în mod deosebit ?

— Tata era prieten cu Hașdeu, care-l admira foarte mult. Odată, aflîndu-se la el, au adus vorba despre Anton Pann, pe care Hașdeu se pare că-l cunoscuse în adolescență. În timp ce Hașdeu vorbea, descriindu-l pe „finul Pepelei", Delavrancea desena. Avea obiceiul să deseneze ori de cîte ori se ivea prilejul. Cînd a isprăvit Hașdeu istorisirea, tata i-a arătat desenul. „Dar acesta-i chiar portretul lui Anton Pann, întocmai cum era el !" — a exclamat Hașdeu. Și de atunci portretul „oficial" al lui Anton Pann a rămas cel făcut de tata.

— De ce nu încercați să scrieți un volum compact de memorii ?

— Cum să vă explic ; mie nu-mi place să vorbesc de mine. Am făcut, după cum știți, numeroase portrete de oameni pe care i-am cunoscut. Dar o carte întreagă de memorialistică implică o dezbatere psihologică în care ești constrîns să te introduci cu propriul tău rol. Asta mă stingherește...

— Vorbiți-ne despre surorile dumneavoastră. De pildă despre Margareta („Bebs"), despre care Călinescu scrie că avea ultimul cuvînt în cenaclul lui E. Lovinescu.

— Bebs era cea mai înzestrată dintre noi. O ființă deasupra vieții. Uneori, cînd o vedea, tata spunea în glumă: „Uite-o pe Bebs, cu sfîntul adevăr în brațe".

— A făcut literatură ?

— S-a exersat numai într-o critică orală, la „Sburătorul". Avea două licențe. Era profesoară de franceză și de filozofie. A murit prematur, în 1937.

Cariera celei mai mici dintre noi, Harieta, arhitecta, a început în clasa a III-a primară, cînd a trecut un examen de aritmetică acasă, cu... Ion Mincu. „Ce vrei să te faci ?". „Arhitectă !". Putea să-i răspundă altfel ? Și s-a făcut arhitectă. Cînd avea vreo 13 ani i-am „comandat" o casă japoneză. A construit-o din bucăți de lemn pirogravate. Ține minte că i-am cumpărat-o cu 14 lei ! Este foarte autoritară ! A moștenit de la tata talentul de orator. A treia soră în viață este pictorița Niculina Delavrancea-Dona. Ce spuneți de aceste „Flori" ? O simfonie în tonuri de gri și violet. Mie mi se pare una dintre cele mai reușite picturi ale sale.

— Cu romanul, în ce fază vă aflați ?

— Într-o fază de ceartă cu eroina ! Crește în putere, nu mă mai ascultă și atunci mă cert cu ea ! Nu parvin să o conving să se poarte cum vreau eu ! Povestea lui Pygmalion ! Așa stînd lucrurile, mă întreb dacă ea, protagonista, nu are totuși dreptate...

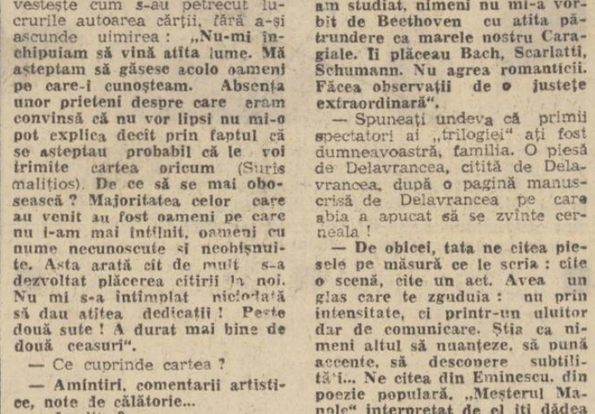

Nevena Kokanova și Vladimir Vasiliev sînt mamă și fiu în filmul regizoarei bulgare Mariana Evstatieva, film intitulat „Micul tigru".

MICA ENCICLOPEDIE

Eroi uitați ai piscurilor

de L. SĂRĂȚEANU

„Cei mai înalți munți ai Europei sînt la îndemîna oricui". Fraza poate fi citită pe nenumăratele afișe, pliante, broșuri de reclamă turistică ce inundă, pur și simplu, vălzele turistului sosit în Elveția. Și nu este o frază în... aer. Într-adevăr, cuceririle tehnice, adăugate la hărnicia, seriozitatea și îndrăzneala elveților, au făcut ca, astăzi, venerabile bunicuțe, împreună cu nepoții lor de-o șchioapă, invalizi sau cardiaci, să poată urca și ei, fără efort, pe vestitul Jungfrau, pe vîrful Dufour, pe masivul Bernina etc. Pretutindeni, un sistem de trenuri electrice, trenuri cu cremalieră, teleferice permit ascensiunea pînă pe piscurile altădată cele mai inaccesibile și unde „alpinistul" găsește — după pungă — toată gama posibilă de hoteluri și restaurante, de la modesta cabană cu prețuri populare, pînă la somptuoase „palaceuri", unde cina obligă la ținuta „smoking" și unde balurile reunesc frumusețî și celebrități din lumea întreagă.

De bună seamă, nu întotdeauna a fost așa. Istoria alpinismului conține elemente de mare interes. A fost o vreme cînd celebrul Mont Blanc era indicat chiar pe hărți cu denumirea de „Muntele blestemat". Pînă prin cel de-al 18-lea veac, simpla idee de a escalada această împărăție a hăurilor, a stîncilor etern acoperite de zăpadă și a pereților cu surplombe amețitoare, echivala cu o tentativă de sinucidere. Cu aceasta, ilustrul Horace-Benedict de Saussure, din Geneva, botanist, fizician, geolog și matematician, nu se putea împăca. Iată de ce în anul 1760, el lansa „urbi et orbi" o chemare, prin care făgăduia o mare recompensă îndrăznețului sau îndrăznerților care ar birui „Muntele blestemat". Dar în ciuda sumei făgăduite, savantul genevez a trebuit să aștepte nu mai puțin de 26 de ani, pentru a-și vedea aspirația împlinită. Un medic din Chamonix, pe nume Paccard, însoțit de sticlarul-vînător amator Balmat, izbuteau, atunci, în sfîrșit, să admire privelîștea de uluitoare frumusețe ce se oferea privirilor din vîrful Mont Blancului. Un an mai tîrziu, se petrecea o doua „minune" : înșuși savantul de Saussure, în vîrstă de 47 de ani, repeta cu succes ascensiunea. Poate credeți că profesorul era îmbrăcat cu bocanci de munte, cu pantaloni sport și cu rucsac în spate. Da' de unde ! Purta clasica sa redingotă, iar, ajuns sus în vîrf, a salutat peisajul magnific, scoțîndu-și respectuos gambeta de pe cap. De Saussure urcase precedat de neobositul vînător Balmat și urmat de valetul său, incovoiat sub greutatea cufărului cu haine și complicate instrumente pe care savantul le luase cu el. Pentru omul de știință elvețian aceasta însemna începutul unei serii întregi de ascensiuni în munții patriei sale. De Saussure poate fi, deci, considerat un precursor al alpinistilor. Dar acest sport numără — în Elveția — printre pionieri, și un mare număr de străini în fruntea cărora trebuie înscriși englezii. Într-adevăr, în anul 1800 apare în regiunea Zermatt cel dintîi cetățean britanic hotărît să cerceteze munții micuței dar atrăgătoarei țări din centrul Europei. Se pare că nu i-au displăcut nici primirea localnicilor, nici urcușul pe munte, de vreme ce, întors acasă, el a determinat un adevărat aflux britanic în spre Alpi. Între 1817 și 1844, Forbes brăzdează acești munți și întocmește cel dintîi inventar complet al vîrfurilor lor. Pînă la el, maximum de altitudine atinsă fusese 4000 de metri. Dar Sir Alfred Wills, căsătorindu-se în 1854, decide să-și ducă tînăra soție în călătorie de nuntă „mai sus de 4000 de metri". Și faptul că Sir Alfred n-a divorțat e un indiciu că tînăra lui soție a apreciat în mod deosebit originalul voiaj.

În 1865, un alt englez, Edward Whymper, un tînăr desenator de 26 de ani, obține o senzațională performanță, învingînd muntele Cervin. Din nefericire, în această expediție, cei cinci companioni de drum ai englezului pier în luptă cu pereții abrupți. Aceasta o și determină pe regina Victoria a Angliei să pună în fața cabinetului problema dacă n-ar fi cazul să se interzică „acest inept sport". Regina n-a obținut cîștig de cauză. De altfel, cele ce au urmat i-au infirmat aprecierile. „Ucigașul" munte Cervin a fost escaladat, pînă în deceniul nostru, de 100 000 de persoane. Într-o singură zi au ajuns sus, în vîrful lui, un venerabil de 77 de ani și o fetiță de 11 ani. Învățătoarea Annie Smith Pech — prima americană care a escaladat Cervin-ul — a continuat sportul alpinismului pînă la 82 de ani.

Azi, cum spuneam la început, industria turistică a reușit să transforme într-o simplă promenadă de bulevard ceea ce, încă acum 50 de ani constituia o aventură plină de riscuri.

Clepsidra

LA O EXPOZIȚIE

de Constantin VIȘAN

Compoziții în ulei, grafică pe hîrtie de mătase, afișe la Sala Dalles, în Expoziția de pictură și grafică din Republica Populară Chineză. Privindu-le, am retrăit momente ale unei călătorii în țara prietenă. Iată splendorile de basm ale Palatului de vară, bucuria de pe chipurile copiilor, ale tinerilor și bătrînilor surprinși în lumina sărbătorească a Zilei de 1 Octombrie. Am fost și eu pe aleile mirifice ale acestui palat, ochii mei au văzut ievăa pagodele de jad, baloanele și artificiile înălțate pe cerul Pekinului, chioșcurile cu acoperișul ca aripa de rîndunică, fetele cu păr de abanos, corăbiile dragoni, dansurile cu săbii și cu lungi eșarfe de mătase, pictate cu o mare vervă coloristică. Sentimentul realului mi se impune cu deosebită forță. Nu este însă vorba de o reproducere fotografică a realității. Cu toate că arta chineză slujește de milenii realitatea înconjurătoare. Privind peisajele din Hanceu și picturile pe mătase inspirate de aceste peisaje, asemănarea este de necontestat. Și totuși, ce farmec indicibil au aceste picturi pe mătase ! Sau cele pe rulourile de bambus ori din pai de orez... Anii construcției socialiste au stimulat o artă plină de patos revoluționar. Vastele compoziții inspirate de eroismul muncii, domină Expoziția de la Dalles. Ele oferă publicului iubitor de artă din țara noastră o imagine vie, cuprinzătoare, de o reală frumusețe plastică despre viața și munca poporului chinez. Pentru mine toate aceste tablouri au corespondențe reale, emoționante. În sala Dalles am refăcut itinerarul de peste 5 000 de kilometri străbătut în toamna trecută prin țara pictorilor Ciu Su-Ciao, Tan Siao-Min, Li Su-Ciuan, Liao Zun-I.

MUNTELE ALB

de Constanța BUZEA

Ce primăvară cu flori ușoare care ridică putreda frunză,
Poate să-ți tasă astăzi în cale, să te-nsenine și să te-ascunză !

Ce nebunie, ce dezmierdare, aerul cald cocoșindu-te tare !
Lumea din sate arde gunoaie și fumul suie ca din comoară.

Este momentul cel mai prielnic să ții cu ochii o căprioară
Care de teamă descrie cercuri închipuindu-și că o să moară.

Semnele, apele, cad, șerpuitele,
Pe cînd în pante, albe ca sarea ies sperioase să pască vitele.

Cît de frumoasă și de pustie poate să fie umbra acum
Într-o livadă, ori într-o vie, ori sub un arbore de lîngă drum.

Cîtă dulceață caldă coboară linia rară din crengături.
Nici nu-s cuvinte care să doară cum dor de liniște drepte păduri.

Muntele alb, munte sărat, gol înăuntru ca un palat,
Ploile dulci, ploile dese acoperindu-l l-au scufundat.

Vis în cristale, crater de abur, mină de umbră, limpede pat,
Și o poveste cu o mireasă care-n oglindă s-a aruncat...

Sarea se sparge, sarea se surpă, sarea respinge blinda lumină
Sus, pe inel, sau pe coroană, sau pe orbită — luna senină.

E o mișcare fără de țipăt, cercuri propagă apa-retină,
Și cine vede, simte odihnă cu deznădejdea calmă vecină.

E o iluzie de puritate, e o răscruce într-un potir
Demn de muzeul spart al naturii, muntele alb zgîriat de topiri.

Cît mai e vremea dulce-mprejuru-i, vino la el, să te uiți, să te miri.
Cît mai rezistă lacrima asta, cît nu se zvîntă cu trandafiri.

Slănic - Prahova

HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS

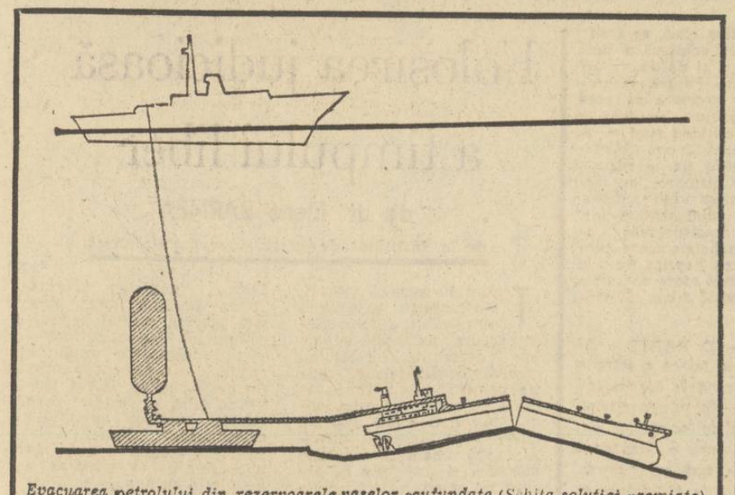

Evacuarea petrolului din rezervoarele vaselor scufundate (Schița soluției premiate).

TEHNICĂ

O PERSPECTIVĂ... DE AUR

Trei invenții, trei medalii, pentru un autor român. Soluții noi de mare simplitate cu eficiență economică.

Medalia de aur obținută la Salonul internațional de invenții de la Viena

Cînd privești o clădire sau un aparat, oricare ar fi el, îl vezi, bineînțeles, așa cum este în realitate : în spațiu. În perspectivă. Dar orice proiectant și orice desenator tehnic îți va reda pe planșetă planul general al întreprinderii sau al pieselor sau al organelor unei mașini în plan orizontal. Trebuie să ai un ochi experimentat pentru a-i dărui mental desenului, perspectiva. Pentru a-l „citi" așa cum ar apărea, de pildă, într-o fotografie.

Meditînd asupra importanței pe care ar avea-o — din multe puncte de vedere — o „traducere" în realitate a desenului tehnic, un arhitect, **ALEXANDRU ENE** de la Institutul de proiectări al industriei ușoare — I.P.I.U., a reușit să pună la punct o metodă dublu oblică pentru obținerea perspectivelor conice. Bineînțeles că aceasta a însemnat o îndelungă și atentă cercetare științifică. Originalitatea concluziilor a făcut obiectul unor comunicări științifice publicate în revistele de specialitate din țară și străinătate. Bazîndu-se pe metoda formulată, arh. Ene a imaginat un aparat cu care să se poată realiza, destul de simplu, perspectiva, urmărind în plan contururile clădirilor, traseele, aleile unui parc, de pildă, contururile unei piese de mașină, ș.a.m.d.

Metoda a fost materializată printr-un aparat numit perspectograf — care, prin ingeniozitatea soluției și evident, prin ceea ce oferă practic în folosire, a determinat hotărîrea luată de exigentul juriu de la Salonul internațional de invenții de la Viena să-i confere medalia de aur.

O a doua medalie — de argint —, arh. Ene o primește pentru un hașurator. Un aparat pentru hașurat desene. Originalitatea acestui aparat constă în realizarea unei foarte mari varietăți de hașuri, între 0 și 5 mm pentru hașurile de bază, trecînd din zecime în zecime de milimetru, doar printr-o simplă mișcare. De altfel aparatul este un fel de riglă de plastic avînd o pereche de rotițe dințate. Distanța hașurilor se schimbă prin simpla rotire a riglei față de baza aparatului. Dar tocmai acest element aduce o mare precizie de lucru.

A treia medalie — de argint — se referă la o idee, poate între toate cea mai spectaculoasă. Soluția este ca și la celelalte, de o simplitate tulburătoare. Beneficiul este imens. Dacă la celelalte cîștigul obținut de timp și preț de cost este extrem de mare prin însumare, deci prin generalizarea lor, aici este evident și dintr-o singură aplicare. Este vorba de un procedeu pentru evacuarea lichidelor, în speță, a petrolului din rezervoarele vaselor scufundate.

Întrebîndu-l pe arh. Alex. Ene de unde i-a venit o asemenea idee, mi-a spus : Pur și simplu citind într-o zi o notiță informativă, într-un cotidian al nostru. Se arăta acolo pericolul ce amenința apele și țărmurile fiordului Oslo, în Norvegia, datorită unui vas scufundat în timpul războiului. În rezervoarele acestuia se găsesc 2000 de tone de petrol. Pereții rezervoarelor sînt uzați, corodați. Petrolul tinde să se infiltreze și să declanșeze mareea neagră. Amenințarea planează imminent. La suprafață, în dreptul vasului scufundat, au apărut pete de petrol.

Arhitectul Alex. Ene imaginează un procedeu destul de simplu și ieftin.

— Fără să vă dezvălui secretul invenției, ne-a mărturisit, **pot să vă spun că se folosesc niște rezervoare de construcție obișnuită pe plan mondial dar care, pliate și scufundate la nivelul la care se găsește nava și racordate la o instalație scufundată și ea, permite transvazarea petrolului din rezervoarele navei în cele ale instalației. Nu pretinde decît un lucru mecanic foarte redus, foarte economicos al pompelor submerse. Originalitatea constă în îmbinarea unor elemente cunoscute și în folosirea lor originală. La Institut am realizat o instalație machetă cu care am experimentat procedeul. Dacă s-ar realiza acest procedeu, care „lucrează în siguranță deplină" pericolul ar fi înlăturat, iar nava lăsată acolo sau scoasă în timp, debitată în bucăți mici pentru ca operațiile să fie mai economice.**

Iată că apar cu claritate condițiile pe care noutatea trebuie să le îndeplinească astăzi pentru a fi acceptată în lucru pe plan mondial : economicitate de preț de cost și de manoperă, care să ofere prin soluție iarăși economie și mai ales economie de timp. Și de efort fizic.

Spațiul tipografic nu ne permite să vorbim mai mult despre autorul acestor invenții. Dar, avînd în vedere că este încă un tînăr specialist și că deține pînă acum 10 brevete de invenții, între care 3 de pe cînd era student, sîntem convinși că vom avea ocazia s-o facem la a 11-a invenție.

IONI DE ARGINT PENTRU APA DE BĂUT A DRUMEȚILOR

A transforma o apă infectată de microbi în apă bună de băut poate să apară drumețului însetat, de domeniul miracolului. Miracolul e al științei. De curînd o firmă engleză oferă pe piață cristale ce se aruncă în conductele de apă, ionii de argint distrugînd bacteriile, sterilizînd astfel cantitatea de apă dorită. Cercetătorii Institutului agronomic „Ion Ionescu de la Brad" — Iași înscriu însă un avans de timp în această realizare. Prof. dr. doc. Enescu Longinus ne comunică data consemnării în publicația Institutului : „Lucrări științifice" : 1967 — „O formă medicamentoasă oligodinamică utilizată la dezinfecția apei". Autori : Enescu L., Angelescu I., Elena Belousov. Este vorba aici nu numai de posibilitatea de combatere cu ioni de argint a florei microbiene, dar și de forma medicamentoasă ce poate fi folosită la dezinfecția apei de băut. Experiențele făcute pe animale și păsări cu această formă medicamentoasă au demonstrat lipsa de nocivitate — nici un efect patologic asupra organelor și țesuturilor animale. Concluzia este publicată în 1970 în Revista de zootehnie și medicină veterinară nr. 8 : „O metodă pentru dezinfecția apei potabile" semnată de L. Enescu, N. Constantin, Elena Belousov, H. König.

TUNETE ÎN SOARE?

Oare pe soare tună așa cum auzim tunetele pe Terra? Astrofizicienii de la Institutul de tehnologie din California (CALTECH) încearcă să răspundă la o asemenea întrebare ce s-a născut din descoperirea făcută recent de un tînăr asistent, Alan Stein. Acesta examina fotografiile unor pete solare și a notat existența unor trenuri de unde de șoc care se deplasează din centrul petelor spre periferie. Lungimea de undă a acestor mișcări ar fi de 2700 kilometri, iar viteza de propagare ar atinge 40.000 de kilometri pe oră. Comentînd fenomenul în fața Societății americane de astronomie, dr. Harold Zorin, profesor de astrofizică la CALTECH a făcut observația că aceste unde (cărora li s-a dat numele de „unde Stein") ar putea într-adevăr provoca unele fenomene sonore în atmosfera gazoasă a soarelui. Dar frecvența lor ar fi joasă pentru ca să poată fi auzite. Altfel spus, pe soare tună... în șoaptă.

BARAJUL VERDE

În fața înaintării amenințătoare a deșertului către pămînturile cultivate din nord, Algeria va ridica uriașe „metereze" sau, dacă vreți, un imens „baraj" de verdeață. Banda împădurită va avea nu mai puțin de 1500 km în lungime și între 5 și 20 de km lățime. Acest uriaș zid verde nu-și va limita rolul în a opri expansiunea dezastruoasă a nisipurilor, ci, cum este și firesc, va acționa asupra climei aspre și uscate a Saharei, extinzîndu-și astfel influența umidificatoare spre sud. Specialiștii algerieni speră prin aceasta să poată apoi crea în nord, diverse culturi de mare randament menite să asigure o producție alimentară suficientă pentru viitoarele generații și bineînțeles, în subsidiar, dar nu mai puțin important, industria țării va beneficia de o cantitate de lemn, care astăzi e mult sub necesar.

AVIOANE CU ETAJ

Din ce în ce mai iuți, din ce în ce mai confortabile pare a fi deviza în transporturile pe calea aerului. Și reactoarele tip Iliușin, noua generație, răspund acestui deziderat. „IL-86" va fi creat pentru a putea atinge viteza de 950 km/h adoptînd o nouă arhitectură interioară : „două nivele". La etaj, saloane și cabine confortabile, la nivelul inferior, „compartimentele" de mărfuri în care sînt prevăzute instalații speciale pentru conservarea optimă a mărfurilor perisabile sau ușor degradabile. „IL-86" este gîndit pentru liniile de circulație intensă și mai ales pentru traficul aerian dintre marile orașe și stațiunile balneare. Încă o noutate privind înzestrarea Aeroflotului : avionul cu elice de elicopter dar în același timp avînd și aripi cu portanță mare. Interesul pe care-l suscită este nu numai posibilitatea decolării la verticală dar și aceea de a dezvolta viteza de 600 km/h, în condiții de siguranță deplină.

BIONICĂ

CUM SE ORIENTEAZĂ PĂSĂRILE CĂLĂTOARE?

Care sînt reperele marilor călători din lumea animală? Soare? Constelații? Vînt? Cîmp magnetic? Peisajul terestru? Ce rol au și care este mecanismul „ceasornicelor biologice"? Iată întrebări ale căror răspunsuri au importante aplicații practice.

Întrebarea a încetat de mult să fie doar pur și simplu o curiozitate. Descifrarea atîtor enigme pe care le păstrează încă păsările călătoare are aplicații practice. Tehnologia de mîine depinde de aceasta. Se știe că, după afirmația lui David D. Elliott, unul dintre membrii statului major al administrației NASA, sistemele folosite de animale pentru a se orienta sînt minuni ale microminiaturizării și au o precizie încă neatinsă de electronica sau mecanica creată de om. Apoi, e vorba și de una dintre cele mai importante probleme aflată foarte adesea la baza sistemelor de orientare : ritmurile și „ceasornicele biologice". Intră aici aspectul biologic al zborurilor spațiale, pentru că marele risc al astronautului este mai puțin dezorientarea lui în spațiu cît dezorientarea lui în timp. Evident, cercetările urmăresc nu numai păsările ci un număr mare de animale capabile să călătorească de la un punct la altul pe glob, fără eroare. Și e un număr imens. Să ne referim aici la cîteva dintre experiențele și problemele deosebite puse de aceste migrații.

În insula Midway, din mijlocul Pacificului, au fost capturați 18 albatroși, și li s-a dat drumul apoi în diferite puncte, la depărtări între două mii și șapte mii de kilometri de insulă. În cîteva zile, s-au reîntors toți, parcurgînd unul dintre ei, de pildă, 510 km pe zi. Performanța pentru ei nu era excepțională. O ating an de an. Iarna fac croaziere peste Pacific și se reîntorc să clocească în insulă, cam în același loc la o distanță de cîțiva metri de vechiul cuib. Exemple se pot da cu duiumul. Întrebarea e „Cum știu? Care sînt reperele?" Printre acestea se citează în deosebi cîteva : repere geografice, am spune, referindu-ne la unele amănunte ale solului pe care ele le recunosc. Dar nu sînt indispensabile. Experiențele au dovedit-o. Soarele, de asemenea joacă un rol important. Dar cum? S-ar putea spune că e o reacție numită de „compas luminos", adică de direcția urmărită de pasăre, care face un unghi constant față de soare, ținînd seama de deplasarea aparentă a acestuia. Dar s-ar putea să fie o adevărată navigație astronomică analogă cu cea folosită de marinari. Nu există însă suficiente probe experimentale ale unei adevărate navigații astronomice, bazate pe cele două coordonate : latitudine și longitudine. Unii vor atrage atenția asupra unor experiențe făcute în planetarium care ar demonstra că stelele joacă un rol important în reperarea călîor de navigație aeriană. Dar sînt păsări care se orientează perfect și cînd nori groși acoperă vizibilitatea stelelor. Se presupune că atunci cînd păsările nu pot vedea nici solul și nici bolta cerească, ele dispun de o sursă de informație suficientă oferită de vînturi, după cum notează Jacques Marsault în articolul înserat în revista „Science et Vie" de unde ne-am extras noi informațiile.

Se mai adaugă la aceste observații clasice și altele. Cîmpul magnetic. Ideea este veche dar multă vreme neglijată, părînd a fi mai degrabă de știință-fantastică. Recent însă au fost incluse mărturii experimentale în raportul NASA. Wiltschko în R.F.G. și Keeton în S.U.A. au pus în evidență influența directă a cîmpului magnetic. Numai că, dacă un porumbel căruia i s-au atașat niște bare metalice nemagnetice a fost complet dezorientat, un porumbel mai bătrîn și experimentat nu s-a lăsat indus în eroare. Ce înseamnă aceasta? Că același animal dispune de mai multe repere iar acestea sînt ierarhizate. Vederea a-ici a fost mai importantă decît perceperea cîmpului magnetic ; folosirea reperelor... se învață, și nu este total înnăscută. De altfel asupra acestei probleme — în ce măsură este acesta un instinct transmis genetic și în ce măsură orientarea depinde de experiență, de... „educație" — s-au făcut nenumărate și extrem de pasionante experiențe. Și descoperirea că mecanismele de orientare sînt în mare parte supuse învățării, deschide în fond mare poarta spre o serie de infinite investigații, în timp ce ipoteza simțului înnăscut limita mult cercetarea.

Faptul că NASA a publicat un volum de peste 600 de pagini consacrat acestei probleme, deschizînd cu aceasta o direcție de lucru, demonstrează așa cum s-a scris clar în prefața cărții că trebuie redus decalajul dintre tehnologia chemată să rezolve de pe o zi pe alta tehnologiile cerute de programele NASA și biologia care are în spatele ei un îndelung trecut de cercetări fundamentale. Cum? Folosind biologia. Și se pare că biologia lui 1973 este solicitată să pregătească astronautica secolului XXI.

Pagină realizată de Catinca MUSCAN

TEHNICA SPAȚIALĂ ÎN AJUTORUL INFIRMILOR

O aplicație cu totul neașteptată a tehnicilor aeronauticii sau mai exact generată de costumele antiaccelerație ale piloților cosmici : orteza pneumatică. Este o îmbrăcăminte gonflabilă, formată din asamblarea unor elemente pneumatice ce se poate umfla la 2,3 bari, la comanda celui care o folosește. Și este vorba de a folosi copiilor care suferă de boala lui Lobstein (fragilitate extremă a oaselor), de miopatii sau sînt paralizați ca urmare a unei boli sau a unor accidente. Această îmbrăcăminte va putea înlocui toate acele aparate ortopedice greoaie confecționate din metal și piele și care de obicei cîntăresc mult — între 4 și 10 kilograme.

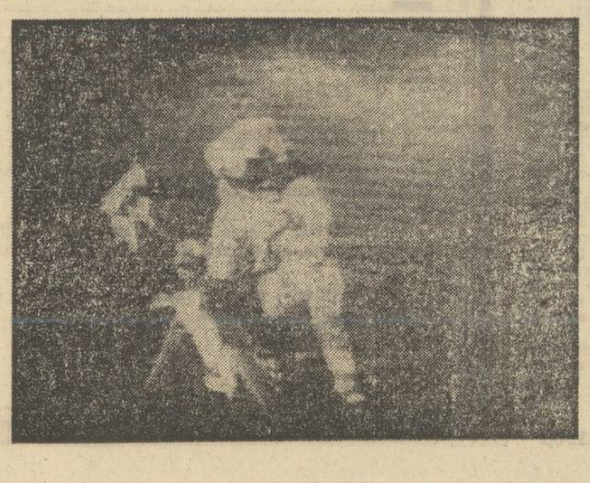

Automobile alimentate cu gaze naturale

„Aragaz? Butan?" va fi poate întrebarea în loc de „Vreți benzină „98" sau motorină?". A înlocui benzina cu gaze naturale nu este doar o idee lansată teoretic. La Moscova sînt actualmente în funcțiune opt stații-service care distribuie gaz lichid, iar numărul acestora va crește la 40 încă înainte de 1976, după cum indică „Vetchernaia Moskva". Deocamdată circulă 2000 de mașini alimentate cu gaze naturale, iar în 1976 vor fi peste 35 de mii.

ROZĂTORII MELOMANI

Studiindu-se reacțiile unor șoareci de laborator la sunetele muzicale, un cercetător și-a dresat subiecții astfel, ca să știe să întrerupă sunetele, dacă acestea displac. În acest fel s-a putut controla mai bine preferințele muzicale ale micilor rozători. O sonerie stridentă era întreruptă de majoritatea animalelor, după 4 secunde. O sonerie de intensitate mai mică, după 9 secunde. Cîntecele de „leagăn" erau ascultate timp de 14 sau chiar 18 secunde de cei mai mulți, unii însă țineau să le asculte pînă la sfîrșit. Cercetătorul a întocmit și un „top" muzical. Pe primul loc : un cîntec de dragoste, francez : „Parlez-moi d'amour".

SECRETE... MEDICALE

„Nu există medicament inofensiv" — afirmă specialiștii, astăzi, în epoca medicamentelor. Și dacă pe de o parte eforturile se fac în a controla îndelung și cu minuție atît elementele care intră în compoziția medicamentului cît și efectele pe care le are asupra organismului imediat și în timp, pe de alta se caută cu asiduitate înlocuirea pe cît posibil a „materiei prime" chimice, artificiale, create deci în laborator, prin produși cît mai apropiați de biologic. O farmacopee mai biologică devine din ce în ce mai mult o preocupare preponderentă.

În organismul uman se găsesc acele substanțe necesare unor medicamente... ideale. Pe lîngă acestea, plantele medicinale reintră în atenția oamenilor de știință ai secolului nostru. Și este interesant ce atenție deosebită se acordă studiului lor și căutării unor terapeutici de mult uitate. În acest context descifrarea unui tratat din anul 1048 — „Farmacognostica în medicină" a lui Abu Raichan Biruni — se înscrie ca un dublu eveniment. Este vorba și de unul dintre cele mai valoroase monumente literare ale epocii. Biruni a vorbit în cartea sa de plantele medicinale fol sîte de locuitorii unor regiuni din Asia Centrală, Afganistan, Ind.a, Iran. Citează și lucrările a vreo 250 de autori medievali — filologi, istorici, poeți, naturaliști, geologi, filozofi. Multe din surscle folosite erau necunoscute pînă acum, iar lucrarea lui Biruni era și ea practic inaccesibilă. Tratatul a fost recent descifrat și tradus în limba rusă, cu ample comentarii de către filologul uzbek U. Karimov, și va fi publicată în editura „Fan" din Taşkent cu prilejul aniversării în acest an a unui mileniu de la nașterea lui Biruni.

Moda și culorile de sezon

Se pare că modă și îndrăzneală sînt două cuvinte inseparabile. Îndrăzneală i se cere stilistului sau creatorului de modă, iar cumpărătoarei, ei bine, ei i se cere o îndrăzneală de un gen aparte. Ei i se impune o linie, un stil, o lungime, o gamă de culori și i se spune: „aceasta e moda primăverii sau a verii". Ea știe că nu e obligată s-o adopte fără condiții, dar nu poate s-o ignore. Doar n-o să accepte să i se spună că e demodată...

Îi rămîne deci să aleagă. Știe și tot ce trebuie să știe despre siluetă, armonie, proporții, își cunoaște micile defecte, nu-și uită nici anii. Tine cu strășnicie să-și cumpere sau să-și confecționeze un taior sau un ansamblu fustă vestă, sau pantalon cu jachetă sau cu vestă. Moda de primăvară i-a indicat și culorile care se poartă. Sînt vesele, sînt delicate, sînt uneori picante și tare i-ar place să-și aleagă, de pildă, un taior roz, dar rozul acela care cochetează cu frezul, care nu devine mai palid în lumina soarelui, ci dimpotrivă, mai strălucitor, mai sidefat. De ce nu? Poate pentru că e prea brunetă. Ar fi o ușoară inadvertență, dar dacă ochii au culoarea smaraldului sau a boabelor de cafea, nu prea prăjite, și tenul nu e prea închis, rozul poate deveni foarte armonios. Combinațiile lui cu verde, cu alb, cu bleumarin, cu albastru, cu turcoaz sînt destul de îmbietoare pentru a influența alegerea.

Roșul e din nou modern. O culoare mai frapantă, ușor ostentativă dar caldă. Și blondele și brunele o pot alege, afară de cazul cînd silueta e puțin cam plină. O notă de îndrăzneală? Da, desigur: o mică combinație cu bleu sau turcoaz sparge clasicile potriviri cunoscute. Cea mai fină rămîne cuplarea roșului cu albul. Neobligatorie, însă.

Albastrul se răsfață în toate nuanțele. A luat, parcă, locul portocaliului, atît de prezent în colecțiile de toamnă. Generozitatea albastrului e infinită: nuanțe, combinații ce merg cu păr blond sau roșcat, șaten sau negru. Trebuie doar dozat și încălzit (se spune că e o culoare rece) cu picături de lumină albe, galbene, roz, verde pal.

Din ruginiul toamnei ne-a rămas maronul dulce, discret, combinat cu alb și galben, amintindu-ne că nu numai petalele florilor merită atenție. De aceea poate, și anumite nuanțe de albastru își găsesc armonia în compania maronului.

Albul e răsfățatul colecției de primăvară-vară. Dacă nu e marcant într-un ansamblu, apare discret în imprimeu sau se insinuează în accesorii. Nu-l uitați, indiferent de vîrstă (în combinație cu bej este oricînd binevenit chiar peste un... anumit număr de ani). Nu se poate spune că primăvara și vara au repudiat negrul! L-au trimis doar un pic la odihnă. Orice ar fi, o rochie neagră nu trebuie desființată! Cel mult, luminată cu o nuanță care să aibă aceeași noblețe cu a negrului. Poate rozul, poate albul!

Modelele noastre de azi sînt și ele o paletă de culori. În același timp însă, urmăresc o altă idee: ansamblul din două piese în diverse variante.

1. Rochie cu jachetă scurtă din stofă de culoare roz tare. Rochia are o tăietură în formă de V la bust, guler pe gît și fustă plisată. Jacheta pînă în talie se încheie cu bridă la cinci nasturi. Același nasturi garnisesc și buzunarele. Amănuntul elegant: nasturii-perle.

2. Taior din stofă tweed de culoare roz mai șters cu fire roz mai închis și maronaurii. Jacheta, mai lungă, are reverele și manșetele dublate din materialul bluzei, în culoare apropiată de stofă. Fusta este dreaptă. Amănuntul picant: cordon auriu.

3. Pentru persoanele mai pline, o fustă și o vestă din stofă de culoare albastră sau bej. Vesta lungă este bine petrecută și fixată cu un cordon, iar fusta are o tăblie în față. Amănuntul îndrăznet: pe bluza în careuri, mici floricele roșii.

4. Un taior scurt din stofă albastră. De remarcat cele două tighele laterale, mineca îngustă și gulerul simplu. Tighelul bordisește de altfel, gulerul, marginile jachetei și ale mînecilor. Bluza este alb ivorie. Amănuntul discret: medalionul din ceramică albastră strălucitoare, purtat pe un lanț gros în jurul gîtului.

5. Bluză din mătase sau tercot cu flori viu colorate (roșu, albastru, galben, verde) pe fond alb. Decolteul pătrat formează o platcă închisă cu doi nasturi. Mineca bogată este strînsă într-o manșetă îngustă, închisă tot cu doi nasturi. Se poartă cu fustă albă. Amănuntul tineresc: cordonul cu cataramă rotundă din piese în două culori (alb și albastru).

L. MARINA

ÎNGRIJIȚI-VĂ SĂNĂTATEA

C. CONSTANȚA.—*Schizofrenia este o boală psihică complexă și spațiul nu ne permite să discutăm toate aspectele pe care le poate îmbrăca. Să nu fiți contrariat de faptul că funcțiile mnezice nu sînt afectate. De multe ori, memoria este conservată. Dar nu are sens să fiți atît de revendicativ la adresa medicului care a precizat diagnosticul. Evident că cineva se poate înșela la prima vedere. De aceea se recomandă internarea în clinica de psihiatrie. Bolnavul va fi observat în timp, se va contura diagnosticul corect și se va aplica și terapia adecvată. Referitor la perspective de viitor: Există și remisii complete și fără recidive. În ultimul timp, bolile psihice și-au schimbat evoluția datorită existenței unor medicamente eficiente.*

D. M. — Orașul Victoria. — *De ce sînteți atît de sceptică? Datorită firii dv. plină de contradicții vă faceți probleme pentru orice și nu aveți curajul necesar să luptați pentru realizarea aspirațiilor dv. Bineînțeles că vă oferim ajutorul nostru, cu toată dragostea. Nu credem că există un deficit mnezic, că aveți posibilități mai scăzute de fixare și evocare. Să știți că starea psihică, tonusul afectiv au o mare influență asupra proceselor mnezice.*

Dacă veți repeta mereu — reproducem fraza dv., „nu sînt satisfăcută de existență și mă întreb de multe ori care este rostul vieții mele" — cu certitudine că nu veți reuși să vă pregătiți pentru examen. Dar tot dv. recunoașteți că idealul dv. este să reușiți la facultate: „vreau să ajung un om întreg".

Această idee trebuie să prevaleze și să constituie stimulentul dv. Ca medicament, vă sfătuim să luați lecitină pulbere, cîte o linguriță dimineața și una la prînz, după masă. Sperăm să ne mai scrieți și să ne bucurăm împreună de succesele dv.

ȘTEFAN ZAMFIR — I.A.S. „30 Decembrie". — *Sîntem uimiți că fetița nu a fost tratată pînă în prezent. Epilepsia este o boală care poate fi stăpînită de o medicație corectă. Medicația anticonvulsivantă poate sista crizele. Este important să se depisteze în limitele posibilului cauza apariției crizelor. Copilul va fi internat pentru investigații (electroencefalogramă, pneumoencefalografie, fund de ochi și alte analize de laborator), la clinica de neuropsihiatrie infantilă a spitalului „Gheorghe Marinescu", șoseaua Berceni.*

RADU DRĂGUȚAN — Slatina. — *Credem că specialiștii clinicii de stomatologie vor rezolva și complicatele dv. probleme. Vă indicăm adresa clinicii: Calea Plevnei nr. 18, București.*

ANTON GORE. — *Ateroscleroza coronariană se însoțește și de fenomene de insuficiență circulatorie cerebrală. Astfel se explică toate tulburările pe care le acuzați. Tratamentele pe care le-ați urmat sînt corecte. Vă sfătuiesc să asociați și Papaverină fiole, Tarosin și Fosfobion.*

Tricotaj

MODELE DE PANTALONI PENTRU COPII

FURNITURI: *200 gr. lînă albastră, 200 gr. lînă roșie și 200 gr. lînă verde. Andrele 3 ½.*

Straifurile sînt formate din opt rînduri din fiecare culoare. Se repetă. Pantalonul este lucrat din patru bucăți, în punct de jerse.

SPATE — O PARTE. *Se montează 62 de ochiuri. Se lucrează 7 cm. (24 rînduri). La 10 cm. de la începutul lucrului (34 rînduri) se scade, în ambele părți, cîte un ochi, de șapte ori la fiecare al doisprezecelea rînd — 46 ochiuri, care se tricotează mai departe. La 35 cm. (120 rînduri) facem un semn și de aici începem să creștem în partea dreaptă, de trei ori, la fiecare al optulea rînd și de cinci ori la fiecare al șaselea rînd cîte un ochi — 54 ochiuri. După 17 cm. (58 rînduri) de unde s-a făcut semnul, în partea dreaptă, la fiecare al doilea rînd, se scad: o dată trei ochiuri, o dată două ochiuri și de două ori cîte un ochi. Pentru răscroiala dintre picioare se scad acum opt ochiuri: un ochi la fiecare al optulea rînd — 39 ochiuri. După 22 cm. (74 rînduri) socotite de la răscroiala dintre picioare, la fiecare al doilea rînd scădem, de trei ori nouă ochiuri, iar restul de douăsprezece ochiuri le încheiem toate deodată. Pentru bentița de la talie se ridică toate ochiurile și se tricotează 3 cm. (10 rînduri).*

FAȚĂ — O PARTE. *Se tricotează la fel ca și părțile din spate pînă la 35 cm. Apoi scădem în partea stîngă, la fiecare al doilea rînd, o dată trei ochiuri, o dată două ochiuri, de trei ori cîte un ochi. Restul de 46 ochiuri se lucrează drept pînă la 25 cm. (84 rînduri) după care se scad toate ochiurile de pe andrea. Și aici se face aceeași bentiță ca la spate.*

A doua parte se tricotează — și pentru spate și pentru față — întocmai ca prima.

ASAMBLAREA. *Aburim cele patru bucăți tricotate, le coasem împreună, de preferință trase la mașină, iar bentița de sus o îndoim în interiorul pantalonului, o coasem ușor și prin ea tragem un elastic lat. Facem un tiv și în partea de jos a pantalonului.*

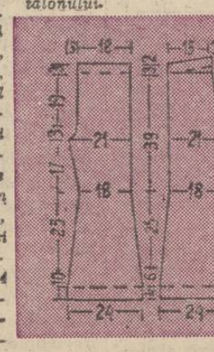

Folosirea judicioasă a timpului liber

de dr. Elena BARNEA

de la Institutul de igienă și sănătate publică

Trăim în secolul vitezei. Rachetele, avioanele, trenurile, automobilele parcurg distanțele cu viteze nebănuite. Telefonul rezolvă comunicațiile dintre oameni (poșta se dovedește de multe ori prea lentă). Ordinatoarele execută într-o clipă operații dificile ale minții omenești. Sportivii doboară, la intervale de zecimi de secunde, recordurile vechi. Activitatea gospodărească a femeii a fost incomparabil scurtată prin aparatura electrocasnică modernă, conversația a devenit foarte, foarte economicoasă. Totul este astăzi pus sub semnul grijii de a rezolva lucrurile cît mai rapid, de a nu mai pierde timp, potrivit proverbului „timpul costă bani".

Munca, odihna, instrucția, viața de relații sînt astăzi programate după rigorile impuse de timp. Omul modern își fracționează timpul în doze riguros măsurate. Pe agenda sa zilnică figurează ore care programează activități profesionale sau extraprofesionale, unele notate cu atributul urgent. **Intre un spectacol de cinematograf, o vizită la un prieten, vizionarea unei expoziții sau participarea (activă sau pasivă) la o manifestare sportivă se impune graba, se resimte presiunea timpului.**

Și totuși astăzi, în secolul al XX-lea, cuceririle tehnico-științifice au mărit considerabil timpul liber al omului, acel timp care îi rămîne în afara producției, pentru viața sa personală. E tot atît de limpede însă că în prezent, timpul liber pare inexistent datorită faptului că el se consumă intens și uneori și impersonal. Prin mii de fire, radioul, televiziunea, discul, magnetofonul, presa, spectacolele artistice sau sportive îl cantează, îl stăpînesc. Deși astfel de mijloace au lărgit considerabil accesul maselor la valori culturale și informații tehnice, economico-geografice, politice etc., ele ne fac să reflectăm și la un alt aspect, care exprimat tot printr-un proverb amintește că „există o măsură în toate".

Să nu admitem ca aceste metode moderne care ne servesc pentru consumul nostru de timp liber — e drept destul de comod, să pună completă stăpînire pe personalitatea noastră, să ne uniformizeze gusturile și gradul de cultură, să ne îndepărteze de la o instrucție mai profundă, de la contactul direct cu opera de artă — iată o reacție ce se face simțită din ce în ce mai frecvent. Dar în afara acestela, mai există un inconvenient, nu mai puțin important, ce ține de necesitățile fiziologice ale organismului omenesc.

Răgazul nu realizează refacerea energiei cheltuite în timpul muncii, nu înlătură oboseala și nu contribuie la menținerea sănătății și prelungirea longevității — și în aceasta constă, în primul rînd, marele lui scop — dacă nu devine deconectant. Acest adevăr pare astăzi neglijat. Tocmai aceasta creează „criza timpului liber", care și-a pierdut treptat sensul consemnat istoric cu douăzeci de secole în urmă, la romani, de către celebrul medic Cornelius Celsus. Cuvîntul latin „divertere" care stă la originea cuvîntului divertisment, indică, cuprinde această acțiune de deconectare. **A schimba o activitate cu alta, — iată secretul acestei deconectări, cu condiția ca această activitate să fie aleasă de fiecare conform înclinațiilor, sensibilității personale, cu condiția să captiveze și să exprime pe cel care o efectuează. Deci, în folosirea timpului nostru liber nu este sănătos să ne lăsăm numai dirijați sau să alegem numai din ceea ce ni se oferă „gata de consum". Trebuie să căutăm și să selecționăm mijloacele de recreare.**

Pentru aceasta nu există, evident, rețete universale. Este de dorit ca fiecare om, pe lîngă ceea ce primește în colectiv (același film este vizionat de oameni la mii de kilometri distanță, aceeași carte este citită în multe țări etc.) **să-și găsească o activitate extraprofesională, creatoare, chiar la dimensiuni mici, de exemplu lucrări de miniconstrucții, cultivarea florilor, lucru de mînă, activități artizanale, artistice etc.** Științific este dovedit că munca prelungită prin aceste pasiuni extraprofesionale nu obosește. Dimpotrivă, ea capătă o valoare de echilibrare cu eforturile cerute de exercitarea profesiei.

Desigur, „formele intelectuale" de odihnă activă ca lecturi, instrucție muzicală etc. sînt deosebit de utile înlăturării stării de oboseală și recreării, contribuind la formarea personalității noastre atunci cînd sînt alese cu mult spirit de discernămînt, selecționate pe criteriul valorilor reale.

Tot în cadrul folosirii judicioase a timpului liber prin alternarea activităților, **oamenii de știință subliniază din ce în ce mai mult necesitatea efectuării activităților fizice și a sporturilor, astăzi cînd activitățile sedentare sînt caracteristice nu numai în munca intelectualului ci și a muncitorului modern.**

Mulți specialiști recomandă jocurile mecanice și automatizate, îndrăgite în prezent și de adulți, ca o evadare foarte eficace de la incordarea profesională, ca o formă excelentă de a petrece timpul liber, care stimulează inteligența, imaginația, curiozitatea, buna dispoziție.

În sfîrșit, necesitatea alternării unor preocupări agreabile, neimpuse în timpul liber, este subliniată de către specialiști în neuropsihiatrie, ca deosebit de utilă, cu bune rezultate în combaterea nevrozei, boală foarte frecvent întîlnită în epoca modernă.

În concluzie trebuie reținut că timpul liber există, că „presiunea timpului" poate și trebuie să fie înlăturată, că sănătatea noastră depinde de felul în care îl folosim: liber, deconectant, creator, într-o manieră personală.

Aleidoscop

PE PLACUL GOSPODINEI

Ce gospodină nu dorește să-și îmbunătățească zestrea de ustensile casnice? Mai ales, cînd aceste mici aparate, ce se găsesc în magazine și rafoane de specialitate o ajută să facă economie de efort și de timp.

Poate că dispozitivul pentru curățat pește (21,60 lei) care are în special calitatea de a reține solzii ce ne dădeau atîta bătaie de cap fiindcă se răspîndeau prin toată bucătăria, ne va atrage atenția. Aparatul pentru tocat ceapă **(15 lei) este, de asemenea, îmbietor pentru că ne ferește de efort și atenuează mirosul. După cum, suportul pentru pahare (14 lei) fin lucrat, inoxidabil, aduce o notă plăcută printre serviciile noastre de pahare.**

CĂMINUL IDEAL

Londra a găzduit în cursul lunii martie a 50-a expoziție „Căminul ideal", avînd drept temă centrală a acestui an: Europa. La expoziție au participat 500 de firme, dintre care 83 pentru prima oară. Iar numărul vizitatorilor acestei case ideale cu tot ceea ce și-ar dori omul pentru confortul și frumusețea locuinței a fost, se pare, de aproape un milion.

FESTIVALUL INTERNAȚIONAL AL MODEI

Iată că moda va avea și ea primul său festival internațional, în luna aprilie a acestui an. Gazda festivalului va fi orașul brazilian Rio. Și pentru a-și asigura succesul, organizatorii au invitat mari vedete ale filmului. Franța va fi reprezentată, pe lîngă renumitele case de modă pariziene și de cunoscuți actori de film: Mireille Darc, Alain Delon, Jean-Paul Belmondo, Jean Marais și Alexandra Stewart.

ÎN DOUĂ CULORI

Poșete mari și mici, înalte sau joase — moda oferă și în acest delicat sector al accesoriilor modele de o mare bogăție. Cea mai plăcută noutate este jocul culorilor. Poșetele din fotografia primită de la Paris și realizată de TONY VRYONAKIS combină albul cu negrul sau cu bleumarinul. Dar culorile se pot asorta în funcție de îmbrăcăminte și de pantofi. Dacă poșeta și pantofii sînt făcuți din aceleași materiale în două culori, cu atît mai bine!

RĂSPUNDEM LA ÎNTREBĂRILE DUMNEAVOASTRĂ...

Pe teme de învățămînt

ANA FIEDLER — Beclean (județul Bistrița-Năsăud). La Cluj există o școală de specializare postliceală comercială dar care nu pregătește recepționeri de hotel. Școala sus-menționată are sediul pe strada Decebal nr. 2 și formează cadre de vitrinier-decorator (învățămînt de zi), tehnolog pentru alimentația publică (învățămînt de zi și fără frecvență), conducător de unitate comercială (învățămînt de zi și fără frecvență). Recepționeri de hotel, pregătesc școlile comerciale postliceale din Constanța (str. Decebal nr. 15) și cea de alimentație publică din București (Șos. Viilor 47, sectorul 7). Aceasta este în anul școlar prezent. Nu știm încă nimic în legătură cu anul viitor. Acum, după ce ați aflat cîteva amănunte, vă puteți decide mai lesne. Același răspuns și cititorului **Paul Pateopal** din Băile Olănești (Vîlcea).

IOANA PAMFIL — București. Nu sînteți obligată a presta stagiul respectiv. El este prevăzut pentru alte categorii de candidați.

C. M. — Ploiești. Școala postliceală care pregătește cosmeticieni este cea a UCECOM-ului București, str. Economu Cezăreanu nr. 47. Obiectele cerute la admitere au fost în acest an școlar: anatomia și fiziologia omului (scris și oral), chimie (oral).

VARVARA ASACHI — Tg. Jiu. Adresa ce ne-o cereți este: strada Nuferilor nr. 30, București. Pe această adresă se află instituția căreia doriți să vă adresați

D.J. — Calafat. Vă veți lămuri atunci cînd va apare broșura cu admiterea în învățămîntul superior.

CORNEL SANDU — Cîmpina. Și în materie de învățămînt, echivalențele au același sens ca în oricare domeniu. Nu se poate considera egal ceva care nu are același conținut și trăsături cu altceva. Ca atare, studiile dv. fiind inferioare celor de liceu, nu se pot echivala cu acestea.

DUMITRU DUMITRU — Recea (Argeș). Pînă acum, o școală postliceală pentru cadre T.A.P.L. nu există la Craiova. Nu știm, deocamdată, ce va fi în viitorul an școlar.

B. IULIANA — Bihor. Nu vă putem indica nici o școală postliceală cu cursuri fără frecvență, în Oradea, pentru simplul motiv că nu există.

S. D. — București. Faceți un drum pînă la Institutul Central pentru Perfecționarea Personalului Didactic de pe calea Dorobanți și veți edifica asupra problemei definitivărilor în învățămînt. Problema ce o sesizați este complicată și cere o consultație specială.

Pentru meniurile săptămînii

DIN PRIMELE VERDEȚURI DE PRIMĂVARĂ

Se găsesc în comerț pachete cu foi de plăcintă, pe care în cursul iernii, gospodinele le-au folosit ca să pregătească baclavale, plăcinte cu mere sau cu brînză etc.

Primele verdețuri de primăvară le oferă posibilitatea să le utilizeze nu numai pentru deserturi ci și pentru alte preparate gustoase și hrănitoare în felul acesta urzicile, spanacul, măcrișul pot fi aduse la masă sub o altă formă decît în primăverile anterioare.

Un pachet desfăcut din care nu s-au întrebuințat decît o parte din foi, se poate păstra la rece, în punga de plastic. A doua, a treia zi, gospodina îl va folosi în alt chip

Plăcintă cu urzici

250 g foi de plăcintă din comerț, 500 g de urzici tinere, 100 g margarină, 150 g cașcaval ras sau brînză de oi fărămițată, 2 ouă.

De la urzici se folosesc numai vîrfurile. După ce au fost alese se spală într-un vas cu apă multă. Nu se scurg ci se mută cu mîna dintr-un vas în altul, ca nisipul și pămîntul să rămînă pe fundul vasului. Se pun la fiert în apă clocotită cu sare — 10 g la litru. Se strecoară, se toacă pe un fund sau se dau prin sită.

Se amestecă cu puțină margarină topită și 50 g de cașcaval ras sau brînză fărîmată. Între timp se fierb tari cele două ouă, se trec sub jet de apă rece. Cînd sînt reci se cojesc și se taie în rondele.

Se unge o tavă cu margarină. Foile de plăcintă așezate pe masa de lucru, se stropesc pe rînd cu margarină topită și se așează una peste alta. Pe jumătate din lungimea foilor se întinde pireul de urzici. Se acoperă urzicile cu rondele de ou. (Ouăle fierte pot fi și zdrobite cu furculița și apoi presărate uniform). Jumătatea foilor neacoperite de umplutură se îndoaie deasupra. Se așează plăcinta în tavă, se presară cu cașcaval ras (sau brînză de oi) și se dă la copt în cuptorul încălzit din timp. După circa 35—40 de minute, cînd cașcavalul s-a topit și s-a rumenit, se scoate, se taie și se servește caldă.

În loc de ouă se pot presăra peste urzici cubulețe de afumătură ușor rumenite (costiță, slănină, jambon).

Rulade de spanac

250 g de foi de plăcintă, 250 g pireu de spanac, 100 g margarină sau unt, 150 g șuncă, 100 g cașcaval. Șunca poate fi înlocuită cu 150 g ciuperci sau 2 ficați de pui.

După ce spanacul (500 g) a fost ales, spălat, opărit, stors, trecut prin mașina de tocat sau o sită inoxidabilă, se amestecă cu puțin unt sau margarină, șuncă tăiată în pătrățele (ciupercile sau ficații tăiați în lamele și înăbușiți în unt). Se adaugă o parte din cașcavalul ras.

Fiecare foaie de plăcintă se stropește cu margarină topită se îndoaie de-a latul, se unge cu o lingură din preparatul de mai sus, se rulează.

Rulourile cu spanac se așează unul lîngă altul într-o tavă unsă cu margarină, se presară cu restul de cașcaval și se coc în cuptor cu foc potrivit pînă se rumenesc. Se servesc fierbinți, simple sau cu smîntînă. Se pot reîncălzi.

*

În același fel se pot pregăti rulouri umplute cu pireu de spanac amestecat cu creier fiert, 1-2 ouă, sare și piper.

*

Un rest de carne fiartă se trece prin mașină și se amestecă cu verdeața tocată (mărar și pătrunjel), cu ceapă verde mărunt tăiată și ușor topită în unt. Se sărează, se piperează se adaugă un ou crud, compoziția se omogenizează. În rest se procedează întocmai ca pentru ruladele cu spanac.

Plăcintă cu spanac

Din foi de aluat și pireu de spanac se poate pregăti și o plăcintă pe care o vom servi tăiată în pătrate. Se procedează astfel. Se pregătește un pireu dintr-un kilogram de spanac proaspăt. Se amestecă cu două linguri de smîntînă și 200 g de cașcaval ras. Jumătate din foi (250 g) se topesc cu unt sau margarină și se așează într-o tavă potrivit de mare. Se dau la cuptor încălzit din timp ca se rumenească puțin. Se acoperă cu pireul de spanac. La distanțe egale se fac în spanac cuiburi, se sparge în fiecare cîte un ou (6-8 ouă). Restul foilor (250 g) se pun deasupra, stropite pe rînd cu margarină topită.

Se dă plăcinta la cuptor să se rumenească și se servește tăiată în pătrate, în așa fel, încît fiecare porție să aibă un ou.

Olimpia ȘTEFANESCU

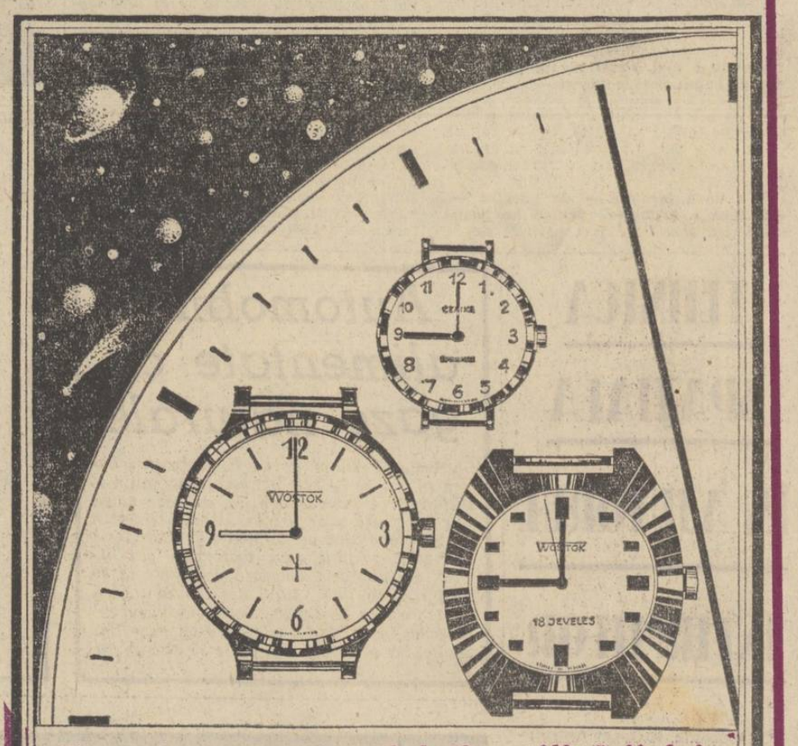

Timpul este prețios. Soluția utilizării lui o poate da numai un ceas precis

Vă recomandăm ceasurile:

WOSTOK — ceas de mînă pentru bărbați; are carcasă cromată, 17 rubine, mecanism antișoc, cadrane diferite.

Prețul: 338 lei

WOSTOK — ceas de mînă pentru bărbați; are carcasă aurită, secundar central, 18 rubine, mecanism antișoc, diferite cadrane și carcase.

Prețul: 428 lei

CEAIKA — ceas de mînă pentru femei; are mecanism antișoc, 17 rubine, în diferite modele.

Prețul: 338 lei

RECOM
(5155)

ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG

CURIER SĂPTĂMÎNAL

Fiul răspunde Mamei

— şi cîteva „ecouri"

de Mihai STOIAN

„Nefericită Mamă,

Îţi scriu Ţie, deşi scrisoarea i-a fost adresată amabilului tovarăş Mihai Stoian, dar, fiind vorba de mine, nu pot să nu reacţionez. Şi mă voi adresa Ţie, pentru că Tu ai semnat scrisoarea, deşi eu ştiu cine a gîndit-o şi conceput-o.

Aşadar, după ce m-aţi hărţuit ani de zile cu scrisori şi mai ales cărţi poştale, conţinînd cuvinte imposibil de rostit şi scris, epuizînd „zestrea" limbii române în acest sens (oare o mai fi existînd cuvînt urît în dicţionar pe care să nu mi-l fi adresat ?...), aţi apelat la serviciile unei reviste.

Şi eu am lucrat în presă, şi ştiu că lumea este avidă de literatură... vie. Şi, pentru că aţi vrut literatură, atunci s-o facem. Cu cea mai mare durere însă, aşa cum poate că şi Voi aţi făcut-o. Cu ce să încep? Cu facultatea pe care am urmat-o „timp de 7 ani... ?" (oare ce-o fi zăcînd în cele 3 puncte ?). V-aţi întrebat vreodată cum de se face că fiul Vostru, care trei ani la rînd a avut bursă (aceasta se dădea pe note bune), în al 4-lea an a început să se prăbuşească ? I-am spus tatei că iubesc cu disperare o fată. Nu comentez răspunsul lui... Iată însă că am început scrisoarea din momentul în care aţi pus Voi problema şi fac o eroare. De ce ? Pentru că nu din 1967 s-a produs ruptura. Voi începe, aşadar, cu începutul, cu momentul cînd prăpastia a început să se caşte.

Ştii Tu, Mamă, care este cea mai veche imagine din viaţa mea ? Un scaun ameninţător deasupra capului tău. Anii au început să se înghesuie în trupul meu, iar odată cu ei s-au înmulţit şi imaginile întunecate. Este drept, m-ai ferit de apă şi de foc, mi-ai dat hrană şi îmbrăcăminte, dar în acelaşi timp mi-au fost turnate în suflet durerea şi frica monstruoasă faţă de adulţi. Cred că puţini oameni urăsc violenţa cu atîta putere ca mine. Sînt dator „stăpînului casei" această necruţătoare ură. Îmi amintesc cum scrisorile mele erau cenzurate. Aşa se face că, în aceeaşi măsură, dispreţuiesc pe cei ce-şi vîră nasul în intimitatea altora. Cred că n-ai uitat efectul poeziei „Mamei noastre", scrisă mamei fetei la care mă gîndeam atît de mult. Versul „Ai tăi copii, deşi nu suntem fraţi" a dezlănţuit o adevărată nenorocire în casă : „Iată dovada..." — ţi s-a strigat. Dacă ai uitat acel moment, pielea Ta, care nu se poate să nu tresalte la citirea rîndurilor de faţă, îţi va aduce-aminte. Îmi amintesc de ziua în care tata mă văzuse cu verighetă. Mă logodisem. „Scoate porcăria aia din deget !" — mi s-a spus. Îmi amintesc momentul cînd aţi aflat cu cine se măritã soră-mea. Nu eraţi de acord. Ea, care s-a aliat cu Voi împotriva mea, utilizînd aceleaşi arme, a uitat acest lucru ? Oare cît timp n-aţi vrut să ştiţi de fratele meu, cînd aţi aflat cu cine se însoară ? Îmi amintesc multe, dar ce rost are să continuu... Aşa că, vezi Tu, oropsită Mamă, prăpastia era căscată de mult, numai că Voi aţi ignorat-o. De ce ? Fiindcă eu, cel mai cuminte dintre fiii Voştri, întinsesem peste ea o punte, şi n-o vedeaţi. N-am nici o vină că prăpastia s-a lărgit, iar puntea n-a putut să mai cuprindă marginile.

Îmi pare rău, te întristez, dar să ştii, înstrăinarea există de mult, în 1967 s-a produs numai ruptura. De ce afirmi însă că de atunci nu m-ai văzut deloc ? Regret că sînt nevoit să fac apel la memorie: ai uitat cînd mi-aţi întors spatele, Tu şi tata, atunci cînd întîmplarea ne-a pus faţă-n faţă ? Nu te acuz, aşa cum nu te acuz nici de afirmaţia făcută în scrisoare : Tu n-ai avut niciodată dreptul la cuvînt, cuvîntul Tău a fost întotdeauna smuls. Dar, fiindcă pe voi vă interesează numai anii de la 1967 încoace, să continui cu cîte ceva şi din acel moment. Hărţuit, aşadar, de scrisorile şi cărţile voastre poştale, m-am mutat din loc în loc, pînă am ajuns aici. M-aţi găsit însă şi aici. Aţi continuat în acelaşi fel, continuînd, cred eu, pe exasperarea mea. Dacă pretindeţi că mă iubiţi, v-aţi gîndit oare la prejudiciile morale, spirituale şi materiale pe care mi le-aţi adus ? Aţi ajuns deci să recurgeţi şi la ajutor „oficial", de vreme ce afirmaţi : „păi să-l analizeze cei ce l-au avansat fără discernămînt". Oare credeţi că cei ce m-au avansat au făcut-o chiar aşa ? Îmi pare rău, nu v-aţi bucurat atunci cînd mi-au apărut în „Ramuri" poeziile acelea, nu vă bucuraţi nici de succesele mele profesionale. Eu nu v-am reproşat niciodată esecurile mele, cu rădăcini adînci în paşii pe care am început să-i fac în casa voastră ; de ce-mi reproşaţi Voi efectele propriilor voastre greşeli ? Ştiu că aţi muncit din greu să mă-ntreţineţi la şcoli. Sper însă să vă restitui banii. Cît de curînd. Dar mi s-a spus că nu vreţi bani. Iar dragostea mea întotdeauna aţi avut-o. Atunci ?

Eu ştiu ce vreţi. Vedeţi Voi însă, eu am o soţie care m-a înţeles şi doi copii drăgălaşi, sănătoşi la minte şi la trup, de care mi se rupe inima. Voi, care vă plîngeţi de ruptura dintre Voi şi mine, cum de vreţi să o impuneţi între mine şi familia mea ? Eu nu vă pun condiţii, ştiu că aţi ales. Recunosc, e vina mea că n-am încercat să restabilesc o legătură ruptă. Deşi am vrut. Dar fraţii mei mi-au spus cît de mult sînt urît în familie. „Cît de mult ?" am întrebat. „De moarte !" a venit răspunsul. Închei aici, pentru că lacrimile mele nu mai încap în fibrele din corpul meu, şi n-aş dori ca „Magazinul" s-ajungă ud în mîinile voastre.

AL TĂU FIU,

(Oare cum zicea tata că mă cheamă ?...").

Scrisoarea de mai sus poartă data de 21 martie 1973 şi nu-mi este adresată direct mie. La 14 martie 1973 — deci cu o săptămînă înainte — mama corespondentului ei-rupturii dintre dv. este, evident, mult mai complicat" şi „poate că şi „fiul rătăcitor", în adîncul fibrei sale omeneşti, suferă, dar n-are curajul s-o arate" şi „prima fiinţă care-ar suferi dacă i s-ar întîmpla ceva foarte rău ar fi tot mama — cu sufletul ei iubitor — deşi rănit, cumplit de rănit" ; e) intenţia mea — singura — era să mijlocesc o împăcare (şi nu numai între fiul respectiv şi părinţii săi, ci şi între alţi eventuali membri ai unuia şi aceluiaşi familii, rătăciţi pe asemenea cărări întortochiate, nefireşti), dar tonul scrisorii actuale, cît şi aluziile străvezii („amabilitatea", etc) mă opresc să mai intru în... joc (lacrimile, majusculele, poziţia contradictorie „Sper însă să vă restitui banii"... „Recunosc, e vi-sate fiind prea lungă pentru spaţiul nostru, ne mulţumim să spunem că-i vorba de inima bătrînei mame care, cînd odată cu fiul care-i făcuse un rău cumplit, tot ea, biata inimă, întreabă: „Te-ai lovit, copilul meu ?" ; „Nu sînt deloc de acord cu atitudinea acestei mame. Cît de gravă este fapta fiului spre a-i publica fotografia lui şi a soţiei ? (Nici curierul n-a acceptat aşa ceva — n.n.). Nu cumva este o pedeapsă prea aspră pentru o mamă atît de iubitoare ? Şi eu am crescut trei copii, în condiţii grele, şi eu mi-am iubit copiii şi am sacrificat totul pentru ei, era război. Şi eu am trei nurori. Nu cunosc prea multe lucruri despre ele. Mă străduiesc să nu mă amestec în viaţa lor. Aş vrea să rup, dacă s-ar putea, aşa-numita „antiteză" soacră-noră... Dar dacă l-am crescut, dacă l-am ajutat să înveţe, am făcut-o din dragostea mea de părinte, socotind că astfel mi-am îndeplinit datoria mea de mamă faţă de copii, faţă de societate. Aşa am înţeles eu dragostea de mamă, care te face să dai tot, fără a cere nimic. În altă ordine de idei, consider reprobabilă atitudinea fiului faţă de mama sa. Dar în ruptura care s-a produs între mamă şi fiu, descopăr din nou greşeala mamei. Ea nu a folosit suficiente mijloace pentru a-şi apropia copilul, pentru a-l înţelege, pentru ca acesta să nu fie nevoit să-şi părăsească casa. Dar, tot ea, mama, cum a putut recurge la acest ultim mijloc de a-şi apropia fiul ? Să nu uite că o iubire adevărată, pe care o pretinde, iartă, dar nu defăimează. Dacă i-aş şti adresa i-aş scrie că şi mie mi-e dor de copii, că uneori îi doresc aproape, dar gîndul că ei sînt oameni buni, cinstiţi, drepţi, că la rîndul lor au obligaţii faţă de familiile lor, mă întăreşte, mă face să fiu fericită şi să mă mîndresc cu ei. Ce le-aş putea cere acum ? Le doresc numai fericire, sănătate, noroc şi viaţă lungă, şi să se bucure şi ei de copiii lor, aşa cum mă bucur eu de-ai mei" (IOANA GHIRILĂ, str. Ciurchi nr. 123, Iaşi) ; ION POPESCU din str. Negru Vodă bloc B 1, Piteşti, insistă — cu real temei — asupra necesităţii ca liniştea familiei constituite, a fiului în cauză, să fie apărată (ceea ce, de altfel, măcar în intenţie, dacă nu în fapte, şi curierul s-a străduit s-o facă).*

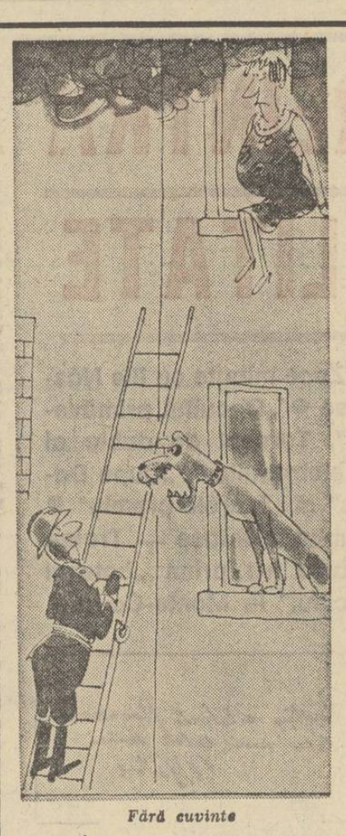

Fără cuvinte

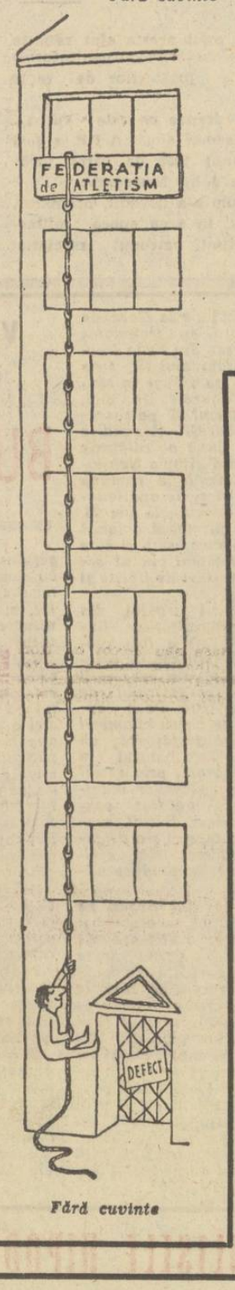

Fără cuvinte

UMOR STRĂIN

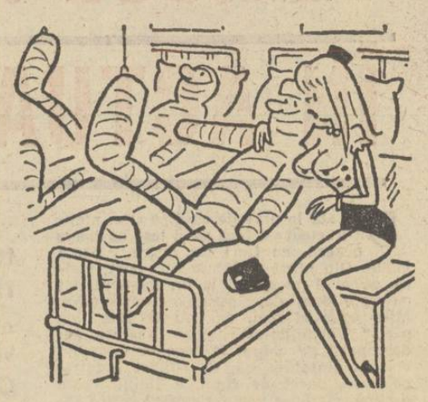

— Îmi pare rău doamnă, dar soţul dv. este în celălalt pat !...

— Copii, la trei, strigaţi cu toţii : Bună ziua, tăticule.

• REBUS • REBUS • REBUS • REBUS • REBUS • REBUS • REBUS •

FLORA

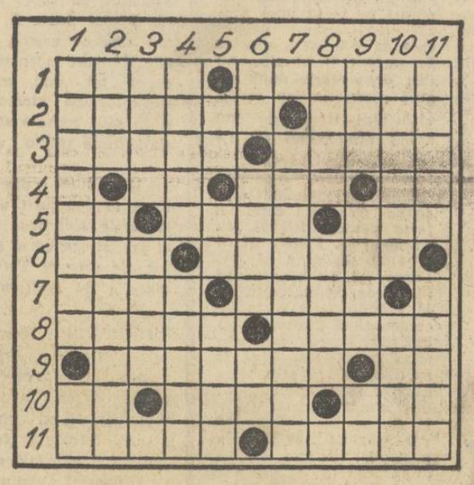

ORIZONTAL : 1) Ierbacee perenă de ornament cu flori albe strălucitoare sub formă de pilnie — ...şi alta cu flori galbene-portocalii ; 2) Florile Olandei — O floare... scumpă a vieţii ; 3) Larva unor insecte dăunătoare pomilor — Stinjenei ; 4) Petale de ghiocel ! — Comună în Elveţia. — Firicel de floare albastră ; 5) Olimpia Cimpeanu — Cimpul... cu iarbă — În pistil ! ; 6) O floare din lirica eminesciană — Arbuşti ornamentali exotici cu flori roşii, roz sau albe ; 7) O floare... nemuritoare — Capelinul ; 8) Desişul ramurilor unui copac — Stîrnesc rîsul (fem.) ; 9) Florile lui Luchian (sing.) — Vas rustic ; 10) Primele albăstrele ! — Poliţă — Cînd rozele-nfloresc ; 11) Altă floare cîntată în versuri de Eminescu — Arbuşti de pădure, cu fructe comestibile.

VERTICAL : 1) Plantă ierbacee cu flori albastre, albe sau roz — La maci ! ; 2) Un braţ încărcat cu flori, în faptul primăverii — Plantă din familia gramineelor cu inflorescenţa sub formă de spic ; 3) Veşmînt ornamentat cu flori — Prenume masculin ; 4) Petrecere cimpenească la iarbă verde (pl.) — Primeau solii în Moldova ; 5) Nota Lămiţei ! — Petale de magnolii ! — A pictat tabloul „Vînzătoare de flori" ; 6) Adamescu Elena — Vas pentru flori — În cofă !; 7) A sădi... flori ; 8) „Floarea albă"... a mamei soacre — Nume de la o floare ; 9) Pe centru în Vidin — Cultivă flori — În imaş ! ; 10) „Flori" la ureche — Munţi şi podiş în S.U.A. ; 11) Arbori de munte cu flori verzui-roşiatice — Gherghine.

V. VIŞAN

Cuvinte rare : VNA, ROAN.

TRATAŢIE MEDICALĂ...

ORIZONTAL : 1) Stabilesc legătura între vene şi artere — Component al scheletului ; 2) A trata chirurgical — A cînsti ; 3) Boală constînd în inflamaţia părţii superioare a traheii ; 4) Grîu de primăvară (reg.) — Sisteme de alarmare a organismului... ; 5) Trecută pe biletul de spitalizare — L-au ajuns bătrîneţile ; 6) Prefix medical — Craniu, de exemplu (expresie medicală) ; 7) 34 unităţi... penicilină ! ! — Tot la Ieşi ; 8) În apropiere... — ... la domiciliu (familiar); 9) Proces inflamatoriu — Spus la ureche ; 10) A iubi (pop.) — Oameni în halate (fig.) — 12 la ORL ! ! ; 11) Pacientul din faţă ! — Antitermic de bază, utilizat în reumatism şi gripă.

VERTICAL : 1) Canal prin care drenează bila în duoden — Parte anatomică a corpului ; 2) Totalitatea organelor care servesc la îndeplinirea unei funcţiuni — La bisturiu ; 3) Boală cauzată de inflamarea membranei abdomenului ; 4) A se produce o uşoară inflamaţie — Vînăt la trup ! ; 5) Pisc în Alpi — Suferă de obezitate; 6) Boală care se manifestă sub formă de umflături ale articulaţiilor — În culpă ! ; 7) Plantă ierbacee, ale cărei frunze au proprietăţi medicinale (Melissa Officinalis) — În cabinet ! ; 8) Boală constînd în inflamarea intestinului — Din aspirină ! ; 9) Si-au pierdut vederea (fem.) — La ficat !... ; 10) ...şi la cord ! — Începe vorba ! — Cameră de spital ; 11) Lichid secretat de glandele din cavitatea bucală — Dă îngrijiri bolnavului internat.

Paul MOLDOVEANU

Cuvinte rare : ERIŢĂ, OTO, TĂT, AMA, LANA.

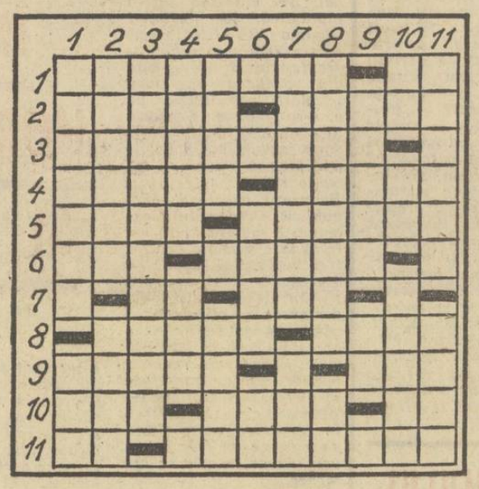

Dezlegările jocurilor apărute în numărul trecut

PASTILE

ORIZONTAL : Peşte — Mici — Roţi — Tutun — Alune — Calc — J — PTTR — Rie — It — Inel — SN — Trata — Brad — Ava — E — Arţ — Apa — Amu — Ia — Menghina — T — Iz — Cortina.

PEISAJ ÎN ALBASTRU

ORIZONTAL : Neptun — Nisip — Aflux — Mamaia — Moar — Marin — D — Orn — Riset — PO — Litoral — Amos — Ead — Rid — Ar — I — Tip — Nuanţa — Stihui — Dig — G — Tain — Ecu — Ati — RD — Aere — Oi — G — Iar — Circuite — Azima — Tabăra.

VARA — TOT TIMPUL ANULUI

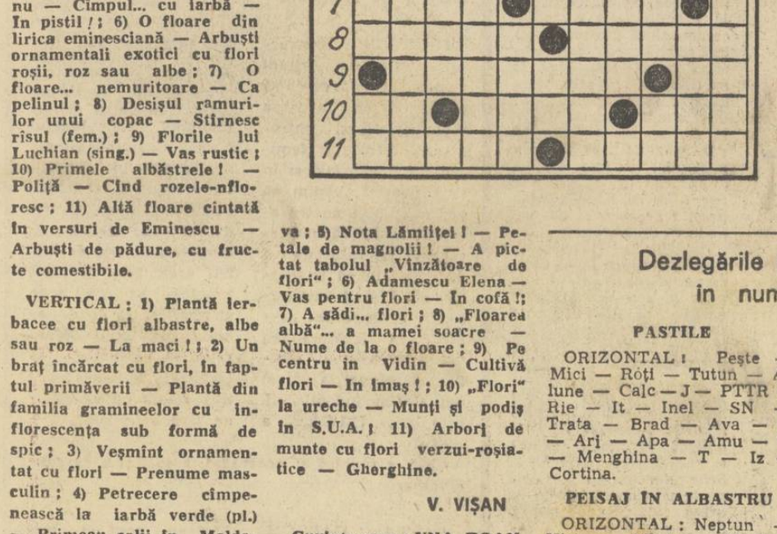

Hotelul Intercontinental Bucureşti vă oferă, la etajul 22, permanentă prospeţime şi bună dispoziţie, prin tot ce spiritul modern poate oferi :

- **— piscină cu apă curgătoare**
- **— sauna finlandeză**
- **— sală de gimnastică dotată cu cele mai moderne aparate**
- **— serviciu de masaj**
- **— Barul PANORAMIC**
- **— şi o terasă deschisă cu o largă perspectivă asupra Capitalei**

„MICA PUBLICITATE"

PRIMĂVARA

Desigur, nu mai era nevoie să dau anunţ. Toată lumea ştie că a venit primăvara. Numai că eu nu vreau să vă vorbesc despre sosirea primăverii pe care o cunoaştem cu toţii ci a alteia. De aceea scriu : Anunţ pe această cale că a sosit Primăvara. E o bătrînică simpatică, puţin adusă de spate, cam guralivă şi în continuă mişcare. Să nu se anchilozeze, zice ea. Iar faptul că o cheamă Primăvara e o simplă întîmplare. Tot ea zice : Toţi am fost tineri, maică, şi frumoşi şi ne-au botezat cum eram atunci...

Primăvara, de cum dă firul ierbii ieşe din spitale şi sanatorii, uită de policlinica în holul căreia se înfiinţa dis-de-dimineaţă şi se porneşte pe la cunoştinţe. Să nu credeţi că e cumva vreo bolnavă vindecată miraculos. Nu, nici pomeneală şi dacă n-ar avea puţină tensiune ar fi sănătoasă tun. Primăvara nu suportă însă toamna şi iarna, singurătatea şi izolarea la care aceste două anotimpuri (pentru ea — unul singur, lung, nesfîrşit) o obligă. Şi la prima ploaie mai rece se şi înfiinţează la policlinică. Aşa azi, aşa mîine, pînă cînd i se face internarea. Tot ea : „Nu se poate să nu-mi găsească ceva. De ce mai le doctori ? Şi bătrîneţea e boală". Şi i se găseşte. Dar de cum se încălzeşte, Primăvara nu-şi mai găseşte locul. Întrerupe tratamentul şi stă toată ziua pe capul medicului de salon pînă acesta îi iscăleşte ieşirea.

— Mai aveai o săptămînă, doamnă Primăvaro !

— Dumneata nu vezi ce-i afară ? Ce, asta-i vreme de spital ! ?

Şi, şontic-şontic, Primăvara porneşte prin oraş. Nu şi-a văzut cunoştinţele de aproape un an şi pînă la toamnă vrea să treacă pe la toate. Ciocciocc.

— Cine-i ?

— Primăvara...

Deschideţi-i. Căci odată, de mult, baba Primăvara era frumoasă ca primăvara aceasta care a venit fără să bată la uşă.

Valentin MUNTEANU

VERIFICAŢI-VĂ CUNOŞTINŢELE

Zilele săptămînii

Le cunoaşte toată lumea cum se numesc : luni, marţi, miercuri etc. Este oare posibil să definim la rînd cele 7 zile ale săptămînii, fără ca totuşi să precizăm numele sau data lor ?

Întrebarea a pus-o cititorul nostru **ION ARIZAN**, elev la Grupul Şcolar P.T.T.R. — Bucureşti, căruia dat fiind faptul că lucrează în domeniul telecomunicaţiilor, îi... telemulţumim pentru material, iar dv., stimaţi cititori, vă urăm... telesucces la răspuns.

Biletul de tramvai

Nu ştim dacă cititorul nostru **VIOREL ONOFREI**, din Iaşi, s-a gîndit la ce ne-am gîndit noi, după ce am primit materialul pe care ni l-a trimis. Noi vi-l relatăm, în continuare, abţinîndu-ne însă pentru moment să relatăm ce ne-a sugerat acest material. Bineînţeles că nu vom păstra secretul dar, de ce să nu-l facem curios chiar şi pe expeditorul materialului, pînă la numărul următor al revistei ?

Deocamdată, problema se pune astfel...

Într-o zi, pe adresa lui Dan a sosit o scrisoare. Cum Dan nu era acasă, mama sa a deschis plicul, voind să vadă cine i-a scris. În plic însă nu se găsea decît un bilet de tramvai chiar cel prezentat aici, Presupunînd că este o glumă proastă a cuiva mama a rupt plicul, aruncînd biletul.

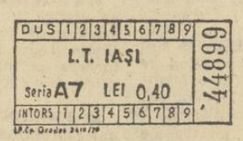

Cînd Dan s-a întors acasă, mama i-a relatat întîmplarea, fiind într-ucîtva contrariată. Dan însă s-a necăjit foarte tare, întrucît el aştepta cu multă nerăbdare acel bilet de tramvai. Căutîndu-l prin casă, a izbutit în cele din urmă, să-l găsească, bucurîndu-se nespus. După aceea i-a povestit mamei de ce avea nevoie de bilet, mai bine zis de ce era scris pe el.

Dv., stimaţi cititori, vă imaginaţi pentru care motiv îi trebuia biletul lui Dan ?

Răspunsurile la întrebările publicate în numărul trecut

Arcane matematice

Prima arcană : *Numerele respective sînt inversele patratelor numerelor de la 4 la 9. Astfel, dacă patratul lui 4 este 16, inversul acestui număr va fi 61, adică primul număr din şirul prezentat. Ţinînd seama de aceste relaţii, rezultă că X este egal cu 46, adică inversul lui 64, respectiv patratul lui 8.*

A doua arcană : *Cele două numere solicitate sînt 857 şi 142. Într-adevăr, 857 + 142 = 999, iar 857142/142857 = 6.*

A treia arcană : *Numărul 1 000 000 se poate obţine prin înmulţirea lui 64 cu 15 625. Este de remarcat însă că 64 reprezintă patratul lui 8, iar 15 625, patratul lui 125.*

Este posibil ca aceste soluţii să nu fie singurele, însă sîntem curioşi să aflăm cîţi din cititorii noştri au reuşit să rezolve toate cele trei arcane.

O experienţă curioasă

Fenomenul reacţiei musculare involuntare a fost studiat de medicii români D. Danielopol, A. Radovici şi A. Carniol.

Poşta cititorilor

Pentru întrebările din rubrica noastră, apărute în revista nr. 804 din 03.03.73, menţionăm răspunsurile bune primite de la următorii cititori : **Florina Merişan**, elevă, clasa a VII-a A, Şcoala generală nr. 7, Cîmpina ; **Ela Bartsch**, contabilă, Braşov ; **Pletea Constantin**, pensionar, comuna Topraisar, judeţul Constanţa ; **Subu Iosif**, comuna Ciacova, satul Obada, judeţul Timiş. (Nu am reţinut materialul propus de dv., întrucît pînă în prezent am primit poate peste 100 de materiale identice) ; **Elena-Lucia Comşa**, elevă, Liceul nr. 2, Arad ; **Vica Cioroiu**, Brăila ; **Suzana Drinceanu**, elevă, Şcoala generală nr. 1, comuna Bechet, judeţul Dolj.

Kureliuc Nicolai-Kolea, Mărîţela Mică, comuna Dărmăneşti, judeţul Suceava. Cine a născocit afirmaţia că dacă nu s-au făcut abonamente la revista „Magazin" de la începutul anului, nu se mai pot realiza altele, pe parcurs ? Nu corespunde unei realităţi. Oricine se poate abona la orice revistă periodică internă în orice lună a anului, bineînţeles pînă la o anumită dată a lunii respective. De obicei însă, se fac abonamente pe trimestru, şi pentru trimestrul II al acestui an abonamentele respective s-au efectuat, după cum era şi firesc, în cursul lunii martie. Poate că, pe baza celor menţionate aici, ţi veţi ruga pe cei ce se ocupă cu difuzarea presei acolo la dv., să-şi verifice... cunoştinţele, dar nu cele de cultură generală, ci de strictă specialitate profesională !

Györffy Petru, strungar, Simeria, judeţul Hunedoara. La problema cu peştele nu este nici o greşeală, însă răspunsul depinde de modul de interpretare. Cît priveşte materialele trimise de dv, deşi unul dintre ele este interesant, nu aţi avut noroc, dacă se poate spune aşa, întrucît am mai primit un material aproape identic, de la alt cititor, mai de mult, şi urmează a se publica în curînd. Poate mai încercaţi cu altceva, în viitor.

Dinescu Gabriel, elev, Liceul „Mircea cel Bătrîn", Constanţa. Ne bucură frumoasele aprecieri despre rubrică însă în ceea ce priveşte reducerea spaţiului rezervat pentru „Poşta cititorilor", nu putem face nimic. Şi ştiţi de ce ? Foarte simplu : săptămînal se primesc la redacţie 40... 60 scrisori sau şi mai multe (uneori au fost şi 200 pe săptămînă !!). Or, mulţi din aceşti corespondenţi aşteaptă anumite răspunsuri, după cum de fapt, se întîmplă şi cu dv, acum.

Kiss K. Ioan, Ocna Mureş, judeţul Alba. Vă satisfacem curiozitatea, punînd celorlalţi cititori întrebările pe care ni le-aţi trimis : „După ce criterii s-au acordat numele de familie, de cînd datează acest obicei, şi cînd au fost introduse actele de identitate, precum certificatul de naştere, buletinul de identitate etc. ?"

Din capul locului trebuie să vă spunem însă că răspunsurile sînt întrucîtva dificile, deoarece aspectele la care vă referiţi au diferit de la ţară la ţară, iar în unele ţări, destul de numeroase, nu există buletine de identitate nici în prezent.

Ing. Liviu MACOVEANU

TENISUL REINTRĂ ÎN ACTUALITATE

Zece minute cu Ilie Năstase • „Circuitul primăverii", Turneul de dublu al „celebrităților", „Cupa Davis" și „Marele premiu" • Cuplul Năstase — Traian Marcu va primi „botezul focului" la Monte-Carlo.

Deși stă la oraș de cînd se știe, nimic n-a reușit s-o facă să-și lase basmaua neagră, cu flori tot negre, parcă lalele. Din pînză. „Mătase nu port, maică, avea să-mi spună la un moment dat cu voce domoală, mama campionului. Mi-a adus el una, dar nu se ține pe păr..." Vorbindu-mi despre Năstase am descoperit pe chipul ei ceea ce căutam : voioșia diniotdeauna, cu zîmbet lăuntric pe buze, parcă de copil, a fiului. Peste o clipă, cînd l-a văzut coborînd scara topăind, în papuci de lemn și în halat, abia ieșit de sub duș, bucuria i se prelungi.

— Mamă, fă-ne niște ochiuri în apă, așa cum știi dumneata, îi zise după „bună dimineața". Apoi către mine : să știi, dacă veneai ieri, tot nu aveai pe ce sta. Abia aseară am adus mobila...

— Pentru asta ai renunțat la turneul de la Valencia ?

— Pentru „Casa mia". Aici este cuprins totul, chiar și dorința de a dormi măcar trei zile pe salteaua ta. Știi cîte paturi am schimbat în ultimile trei luni ? Douăsprezece.

Peste zece minute trebuia să-l sune Bruxelles-ul... Am aflat că Dominique Năstase s-a oprit pe drum să-și vadă părinții.

— Ce poți să-mi spui despre turneele A.T.P. ?

— Stai, m-ai luat prea repede...

— Am să te ajut. Turneele de la Valencia, Barcelona (a cărui finală de simplu va avea loc mîine după-amiază), de la Nisa (9 — 14 IV), Monte Carlo (16 — 22 IV), Madrid (23 — 29 IV) și Florența (30 IV — 6 V) anul acesta sînt reunite în „Circuitul primăverii". Organizatorul: noua asociație a jucătorilor de tenis A.T.P.

— Acum știu despre ce este vorba... De fapt nu e tocmai nouă. A.T.P. a fost înființată în anul 1969 de către jucătorul australian John Newcombe.

— Dar, așa cum s-a dovedit, prematur.

— Într-adevăr, în acea epocă miliardarul Lamar Hunt, patronul asociației profesioniste W.C.T., deținea sub contract o bună parte din cei mai valoroși jucători din lume în rîndul cărora se afla însuși Newcombe. Abia la ediția 1972 a Campionatelor internaționale ale S.U.A. de la Forest Hills, cînd s-a contopit cu grupările independente ale lui Gimeno și Drysdale, A.T.P. a căpătat o personalitate. Apoi, în ianuarie, pe cînd mă aflam la Omaha, a venit bomba : Jack Kramer a primit directoratul acestei asociații, iar Pierre Darmon a fost însărcinat să se ocupe de problemele europene. Rezultatele sînt palpabile. După ce a început să se alimenteze din rețetele turneelor proprii — o demonstrează „Circuitul primăverii" —, acum se zbate ca să nu hiberneze.

— Te gîndești la perioada ocupată în calendar de circuitul „Marele premiu" F.I.L.T. ? Dacă nu mă înșel, 7 mai — 9 decembrie...

— Da... În acest sens, circulă tot mai insistent zvonul că Jack Kramer duce tratative cu Geoff Mullis, „Asistant General Manager" al „Marelui premiu", pentru a-i concesiona, în folosul A.T.P., unele turnee incluse în „Grand Prix" la categoria C. Pe asta n-o știai...

— Mărturisesc că nu. În schimb, știu altele. Spune-mi, de ce nu participi la toate turneele „Circuitului primăverii" ?

— Uite care e povestea. În afară de „Marele premiu", în care am să „trag tare" și anul acesta și unde trebuie să acumulez puncte, nu sînt legat de nici un grupuleț. A participa acolo unde te trage inima consider că este o modalitate de antrenament și de destindere totodată. După Barcelona, în săptămîna 9—15 aprilie, mă bat gîndurile să sacrific turneul de la Nisa pentru a participa la turneul de dublu „al celebrităților" de la Palm Beach (Florida).

Soneria prelungă a apelului liniei internaționale l-a făcut pe Ilie să-și arunce cît colo papucii și să execute către telefon un cros scurt ca spre fileu. Dar nu am plecat imediat. Am mai rămas puțin, obținîndu-i promisiunea că îmi va trimite o corespondență specială despre noul nostru cuplu pentru Cupa Davis, Năstase—Traian Marcu, care va primi „botezul focului" la turneul de la Monte Carlo.

Paul CERNESCU

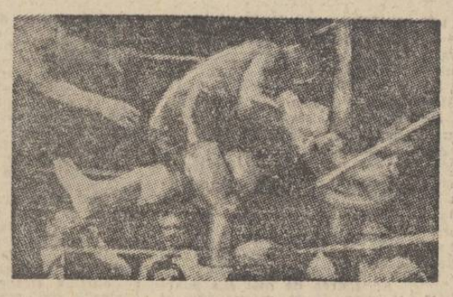

Pentru cititorii Magazinului cele mai calde urări
N. Pastore

Scenă cu totul neobișnuită, surprinsă, cu prilejul unui meci de box disputat la Maracay (Venezuela) între campionul Venezuelei la categoria pană, Leonel Hernandez și panamezul Ernesto Marcel. Ca amănunt : primul a cîștigat la puncte.

8, 9, 10... OUT!

de Paul OCHIALBI

• **ORA MARGINALILOR** turneelor de la Pitești, Iași și Oradea : Paul Dobrescu nu are clasa lui Calistrat Cuțov și totuși l-a învins. Rivalitate din nou deschisă. Pe cînd o revanșă ? ; • C. Stanev „puncherul bombardier" scos de la „naftalină" de maestrul I. Stoianovici a făcut adevărate ravagii punîndu-l ko și pe Gh. Puscas. A capotat doar în finală în fața lui Simion Cuțov, mai bun ca niciodată • Excepționalul V. Antoniu, un exemplu de conduită, ajuns la sfîrșitul carierei n-a mai făcut greutatea. Se pare că i-a priit alimentația orădeană pierzînd în fața cîntarului lupta cu gramele. Păcat. Dinamovistul este în derută • Antrenorul b. Ambrus (S.P.C.) n-a exagerat cu nimic cînd a afirmat că elevul său St. Băiatu va face „vid" în jurul său ca „semimuscă". El a fost singurul campion național care a întrunit toate sufragiile eliminînd în ordine trei „somități" ale categoriei : Aurel Mihai, palid în „come-back"ul său, Al. Turei, campion european de tineret și P. Ganea, marea speranță dinamovistă. Băiatu are alonjă și știe ce să facă cu ea. • Gălățenii în mare derută au pierdut pe drum două „vedete" : O. Amăzăroaie, „boxerul robot", obosit și contrat a cedat prin ko și „greul" V. Lehăduș și el învins penibil (kc) de vechiul Ion Sănătescu. Onoarea lor a fost salvată în parte de „mașina de pumni" Toni Mircea. Ce-i de făcut, maestre Petre Mihai ?

• **INTERNAT LA SPITAL** și fiind operat după înfrîngerea suferită în fața lui Ken Norton, Cassius Clay nu a acceptat decît vizita soției sale Belinda care a avut o criză de nervi. El a declarat că nu abandonează boxul în timp ce managerii săi au arătat ziariștilor că Norton ar fi fost „hipnotizat", înainte de meci de dr. Sanford Berman. O scuză ieftină. Campionul lumii Foreman, martor al acestei întîlniri, a arătat că nu-l va întîlni pe Clay. El a fost de acord cu propunerea promotorului Fraser, ca învingătorul semifinalei Frazier-Ellis să încrucișeze mănușile cu el, în joc fiind titlul mondial. Pe de altă parte se duc acum tratative ca Foreman să-l întîlnească în meci amical pe Norton. Iată cum, după aproape 10 ani în care s-a vorbit numai de marele Clay, numele fostului campion al lumii dispare pentru un moment din circuitul mondial. El va trebui să urmeze un tratament medical de cel puțin 4 luni, urmînd ca apoi medicii să stabilească dacă mai este capabil, după operația suferită la maxilar să mai urce în ring.

La ora cînd apar aceste rînduri, Clay a părăsit spitalul, dezmințind zvonul că ar abandona boxul.

Data apariției șahului — incertă — este plasată la sfîrșitul secolului al V-lea. Iată că oamenii de știință sovietici din Taşkent (capitala R.S.S. Uzbecă) susțin, pe baza unor mărturii considerate de ei incontestabile, că istoricul șahului începe în al doilea secol al e.n. Cu prilejul unor săpături pe locul unei așezări preistorice, despre care se știe că a existat în secolul II al e.n., au fost descoperite două figuri meșterite cu multă artă. Sînt figuri de șah avînd dimensiuni de 1,8 cm, respectiv 2,4 cm.

Poșta rotundă

de Ion BĂIEȘU

VASIM VASILE, Urziceni, județul Ilfov : „Am văzut pe Leeds United prin intermediul micului ecran. Am admirat îndeosebi fotbalul colectiv practicat de insulari. M-a impresionat forța de joc a acestei puternice echipe, rapidele replieri (atacau masiv și se apărau masiv) și mai ales statura atletică a jucătorilor. Cu astfel de jucători, orice antrenor — chiar mai puțin priceput — își poate permite aplicarea oricărei scheme tactice. Nu mi-a plăcut însă faptul că și acești artiști ai balonului rotund, fiind și ei oameni, devin prea duri atunci cînd sînt „încolțiți" și nu acceptă ca adversarul să-și manifeste personalitatea. Am văzut și faulturi grosolane și chiar și pumni „afișați" în vînt. Oamenii mari sînt mari tocmai prin atitudinea îngăduitoare față de cei mai mici și mai slabi. Or, acest lucru nu l-au dovedit „vedetele" engleze.

Acest meci mi-a reamintit o mai veche idee personală, privitoare la jocul de fotbal în general. Eram copil și mergeam pe mica și intima arenă cu tribune de lemn „Venus" pentru a asista la cîte un spectacol fotbalistic. Nu vedeam vedete ale fotbalului internațional, vedeam niște jucători de-ai noștri, pasionați, dornici de a delecta publicul. De fapt, dacă stau și mă gîndesc bine, pentru ce mă duc pe stadion ? Să văd cum niște tineri puternici își încleștează forțele ? Pentru asta avem sporturi specifice forței — boxul, luptele etc. Fotbalul, ca sport rege (dacă mai poate fi numit așa, de vreme ce alte sporturi încep să atragă tot mai mulți spectatori pe stadioane și în săli) trebuie să se transforme într-o artă, iar jocurile să fie adevărate spectacole, să fie un mijloc de destindere pentru spectatorii care, în marea lor majoritate, vin obosiți după o săptămînă de activitate productivă. Dacă fotbalul nu se joacă pentru public de ce nu se practică cu „porțile închise", de ce nu se transformă într-o activitate de masă care să contribuie la dezvoltarea fizică a tuturor participanților, nu numai a celor 22 de jucători. Astăzi fotbalul se joacă numai pentru „puncte" și de aici cred că pornește greșeala.

În ultimul timp, pe plan mondial, se discută tot mai des problema reducerii simțitoare a spectatorilor de pe stadioane la meciurile de fotbal. Dacă nu mă înșel a fost constituită chiar o comisie europeană care să descopere cauzele scăderii numărului de spectatori. Dacă aș fi membru al numitei comisii n-aș mai cerceta nimic, aș trage linie și aș concluziona : spectatorii de pe stadioane nu sînt „furați" de televiziune, ci „alungați" de fotbalul luptă, de transformarea lui uneori în „coride". De ce îl alterăm și nu-l lăsăm ca pe un joc care să se facă cu mult farmec și să satisfacă atît pe cei ce-l practică cît și pe cei ce-l privesc ?

N-aș da zece lei pe bilet pentru a vedea fotbal. Mai bine dau douăzeci să văd tenis, atletism, natație, etc. — sporturi individuale în care „valorile" se selecționează după niște criterii științifice, electronice.

Iată după umila mea părere cauzele scăderii numărului de spectatori la meciurile de fotbal. Ce-ar fi dacă „Poșta rotundă" ar încerca să pună în discuție publică tema : „Fotbal-luptă sau fotbal-spectacol ?".

Nu cred că o discuție pe această temă ar putea duce la concluzii utile și inteligente, deoarece lucrurile sînt mai de mult clarificate : se poate și-așa, și-așa adică și cu luptă, și cu artă, fie la un loc, fie separat. Totul e să cîștigi, iar plătitorul să plece acasă mulțumit.

I. CRĂCIUN, instructor sportiv, A.S. Arieșul Turda : „Odată deschisă campania în favoarea recunoașterii și introducerii fotbalului feminin pe cale legală și în țara noastră, venim să vă mulțumim pentru această inițiativă, indiferent la ce rezultate va duce. Vrem să cunoașteți că, văzînd tergiversările pe care le face F.R.F. în legătură cu organizarea unui campionat oficial la nivel național, în județul Cluj, prin grija C.J.E.F.S., a fost organizat anul trecut un mini-campionat cu titlu experimental, la care au participat toate cele patru echipe feminine din județul nostru. Campionatul s-a desfășurat în condiții bune, la un nivel tehnic destul de ridicat. Considerăm că astfel de mini-campionate ar trebui organizate în toate județele sau pe zone geografice. În felul acesta, pînă cînd federația se va hotărî să legalizeze fotbalul feminin, acesta nu va rămîne fără activitate".

Ideea e rodnică și generoasă, o susținem cu convingere.

LAURA CAFRIȚĂ, str. Hrisovului 20, București : „Mă socotesc asociată mai de mult ideii ca și fetele să joace fotbal. Recent, după ce am vizionat un meci feminin, am scris cîteva rînduri rimate : *Dragi, iubite fotbaliste / După jocul vostru mare, / Nici nu cred să mai existe / Spectator în țară, care, / Dacă meciul l-a văzut / Să nu fi recunoscut / Că nu jucați ca băieții. / Intrucît... i-ați întrecut. / Nici nu va fi de mirare / Dacă va veni și clipa / Cînd veți fi solicitate / Să... le întăriți echipa !*".

Deși dumneavoastră glumiți, părerea mea este că lansați pe piață o idee care mai tîrziu ar putea să vă aducă celebritatea : fotbalul mixt ! În fond, dacă în atîtea alte sporturi bărbații joacă alături de femei, de ce fotbalul să rămînă prizonierul unei retrograde prejudecăți ?

GIONY P. — Arad : „Cunoscînd situația precară în care se află echipa U.T.A., aș avea o mică propunere și anume ca, prin bună înțelegere, pe un termen fix sau definitiv, echipa Steaua să elibereze din anonimat pe unii dintre jucătorii săi (Vlad, Helvei, Ștefănescu) dăruindu-i echipei U.T.A. Aceasta, cred eu, ar fi de un real folos echipei arădane, precum și jucătorilor respectivi. Ideea mi se pare interesantă, dar nu văd de ce vă adresați cu ea „Poștei rotunde". În nici un caz acedsta nu va deveni un intermediar între cele două cluburi. Ne-am ocupat și ne vom ocupa în continuare de toate chestiunile care privesc fotbalul românesc și străin, cu excepția racolajului.

NOUTĂȚI DIN RUGBI

• **NE AFLĂM** în plin proces de cristalizare a echipei reprezentative pentru meciurile internaționale din cadrul „Cupei națiunilor F.I.R.A.", programate în această lună, la Constanța și București, cu Spania și Maroc. S-ar cuveni ca antrenorii echipelor divizionare A să acorde toată atenția pregătirii jucătorilor susceptibili de selecționare, în așa fel încît federația să aibă posibilitatea de a forma un XV cît mai în formă. Din păcate, o asemenea preocupare nu este caracteristică tuturor antrenorilor noștri...

• **DUPĂ CUM SE ȘTIE**, actuala ediție a „Turneului națiunilor F.I.R.A." pentru juniori va avea loc în țara noastră, între 18-22 aprilie. În vederea acestui important eveniment, forul de specialitate a asigurat lotului cadeților noștri un program special de pregătire. Acesta se va desfășura la Constanța, pînă la 8 aprilie, după care lotul revine în Capitală, unde își va continua preparativele. De pregătirea lotului național de juniori se ocupă antrenorii Eduard Denischi, Nicolae Vizitiu și Traian Doiciu.

• **UN EVENIMENT** sărbătoresc în lumea rugbiului i medalia de aur a orașului Paris a fost acordată de către municipalitate cunoscutului jucător Walter Spangherro, căpitan al echipei Franței. Momentul festiv a avut loc după încheierea meciului Franța — Țara Galilor, desfășurat săptămîna trecută la Paris. Este o dovadă a reputației de care se bucură acest talentat sportiv, unul dintre cei mai activi înaintași din „pachetul" Franței, specialist în linia a III-a și a II-a.

• **DUPĂ U.R.S.S.** și Japonia, care și-au format echipe de rugoi, iată că și în Republica Populară Chineză sportul cu balonul oval a cîștigat un teren foarte larg. În China populară există la această oră circa 150 de echipe de rugbi, care activează în competiții regionale. Așadar, rugbiul cîștigă adepți pe toate continentele!

M. NICULESCU

Vă recomandăm un loc de recreere și odihnă

BUDA — MIHĂILEȘTI

Plecînd de la Gara de Nord, cu tramvaiul 2, sau din Piața Unirii, cu tramvaiul 15, spre sud-vest, se ajunge în cartierul Măgurele. De aici, cu autobuzul 57, pe șoseaua București-Alexandria (D.N.6), după o călătorie lejeră prin cîmpia Neajlovului, dincolo de comuna Bragadiru și de apa lenevă a Sabarului, la km 23, Argeșul formează o luncă în care, vara, sute și sute de bucureșteni vin să petreacă ceasuri de liniște și odihnă.

Pitorescul locului din preajma localităților Buda-Mihăilești a fost sporit, în ultimii ani, de amenajări adecvate, ceea ce îi atribuie calificativul de punct turistic. Pe o suprafață de cîțiva kilometri pătrați se desfășoară un răcoros parc natural, în incinta căruia, prin intervenția gospodarilor municipalității, au fost construite bănci, fîntîni, grupuri sanitare și s-a asigurat desfacerea unei variate game de produse alimentare.

Pînă la riul Argeș, pe malul căruia, de o parte și de alta, pe o distanță de circa 2 km, există bune condiții de plajă, se merge, din șosea, pe cărările ce împînzesc pădurea (una din ele urmînd firul apei). Automobiliștii, bicicliștii și motocicliștii își pot plasa vehiculele în vecinătatea locului ales pentru popas, întrucît — prin parc — s-a amenajat un drum ușor de străbătut. Trebuie remarcat că aici, în parcul de pe malul Argeșului, pot fi practicate cu succes, în aer liber, cîteva sporturi ; minifotbalul, minivoleibalul și tenisul cu racheta de dimensiuni reduse...

Ceea ce-i conferă parcului un interes deosebit este, înainte de toate, faptul că Argeșul prezintă aici o largă deschidere, că apa lui nu are adîncimi periculoase. Așa încît, în undele cristaline ale riului, se pot scălda atît bunii înotători, cît și novicii. Supraveghează de părinții lor, copiii de toate vîrstele pot gusta și ei din plin plăcerea pe care o procură apa, aerul și soarele verii. Dacă menționăm că la intrarea în parc, lîngă șosea, există un restaurant-cabană bine aprovizionat, unde se pot reține camere pentru înnoptare, avem imaginea exactă a ceea ce oferă bucureștenilor acest punct turistic.

Mai notăm că posesorii de autoturisme se pot deplasa ușor de la Mihăilești-Argeș pentru a vizita — pe șoseaua București-Giurgiu D.N.5 — strandul de la Copăceni, cîmpia Călugărenilor (locul natorii de rațe sălbatice), pădurea Comana, precum și mănăstirea Comana.

Pentru excursioniștii spre Buda-Mihăilești cu mijloace de transport în comun, notăm, de asemenea, că, în plin sezon estival, la dispoziția lor stau, în fiecare duminică, curse directe. Autobuzele pleacă din București dimineața, la ore fixe, din diferite cartiere ale Capitalei și se întorc după-amiază. Autobuzul 57, pe ruta București-Buda-Mihăilești are curse regulate, în fiecare zi.

Valentin BORDA

CULISELE HIPODROMULUI

• „PREMIUL DE DESCHIDERE", care a coincis cu prima alergare, a reuniunii inaugurale de trap a revenit Suzanei (antrenor M. Ștefănescu) după un duel prelungit cu Orion (antrenor I. Oană).

• S. MIHĂILESCU, N. GHEORGHE, TR. MARINESCU și TR. DINU (*ultimii patru clasați la antrenori, ediția 1972*) au pierdut licența de conducere ? Cel puțin așa rezultă din neprogramarea lor la prima reuniune hipică ! „Măsura", poate să aibă temeinice justificări, dar se cere explicată publicului. Pe formațiile lor s-a jucat „destul", anul trecut, la pariul mutual...

• ÎNTR-O HAINĂ COMPLET NOUĂ, *bine restructurat și cu destule noutăți organizatorice, publicația „Programul alergărilor" cuprinde și un apel adresat presei, din partea Centrului de calificare a calului. Citez : „Cu această ocazie (a deschiderii alergărilor — n.n.) ne adresăm și presei cu rugămintea de a ne sprijini în munca noastră de îmbunătățire a raselor de cai în țara noastră" Pînă aici toate bune. „Rugămintea", însă, m-a pus pe gînduri și m-a determinat să-mi amintesc de cele 20—25 de propuneri ale presei privind ameliorarea prin sport a raselor de cai din țara noastră, rămase din păcate fără ecou. Cam multe ! Una dintre ele ar fi chiar de avantaj reciproc : „conferința de presă" solicitată de mulți și... de mult.*

Doru IONESCU

Cu și fără... crampoane

ÎNTÎLNIRE CU HURȚILAVA, PANO ȘI PETER DUCKE

de Eftimie IONESCU

Sîntem în preajma declanșării sezonului de primăvară al naționalei noastre de fotbal. De miercuri într-o săptămînă, pe stadionul Dinamo din Kiev, unul dintre cele mai renumite dreptunghiuri de gazon din Uniunea Sovietică, tricolorii vor întîlni pe vice-campioana Europei. Și-apoi, luna mai, cu cele două partide ale preliminariilor : la Tirana cu selecționata Albaniei și la București, cu aceea a Republicii Democrate Germane. E momentul să intrăm în atmosfera acestor trei întîlniri și, cum una dintre căi e și aceea a știrilor despre cele trei partenere de întrecere, să pășim pe ea. De altfel, în această seară, în fața micilor ecrane vom vedea o partidă care ne interesează direct, R.D. Germană—Albania, așa că intrarea în temă se completează de minune cu cele ce vă vom spune în cele ce urmează...

Începem cu adversara de la 18 aprilie de pe marele stadion din Kiev. Ea are un director tehnic nou ; e unul dintre tinerii tehnicieni sovietici remarcați în ultimii ani, Evgheni Goreanski. A venit la Leningrad, unde a antrenat pînă la începutul anului această pe Zenit. Goreanski va utiliza, în majoritatea posturilor, internaționali vechi, care au alcătuit și în trecutele sezoane osatura reprezentativei. Ei sînt portarul Rudakov, fundașii Dzodușvili, Kaplicinii, Hurțilava, Lovcev, mijlocașii Muntean, Kolotov, nume consacrate ale fotbalului european și mondial. Acești șapte fotbaliști reputați sînt anunțați ca foarte probabili pentru partida de la 18 aprilie cu reprezentativa noastră. Pentru celelalte patru locuri, Blohin nu are, se pare, contracandidat pentru postul de vîrf de atac. Ca al doilea fundaș central, lîngă Hurțilava (Kaplicinii fiind utilizat acum ca „libero", rolul deținut pînă în acest sezon de căpitanul reprezentativei și al lui Dinamo Tbilisi), va juca probabil Vasenin. Rămîn posturile de extreme, unde Oniscenko pare un candidat forte pentru tricoul cu numărul 11. Pentru aripa dreaptă, Fedotov și Nikonov nu au convins în întîlnirea cu Bulgaria de la Plovdiv, așa că mulți comentatori dau ca posibilă convocarea cunoscutului Evriujihin. Pînă la partida cu reprezentativa noastră, internaționalii sovietici sînt prezenți astăzi la etapa de campionat, vor mai juca și simbăta viitoare în una, iar de duminică 15 aprilie, se vor afla la Kiev pentru pregătirea jocului cu națională României.

Astăzi, la Magdeburg, reprezentativa R.D. Germane dispută al doilea meci al său din preliminariile C.M. 1974, întîlnind selecționata Albaniei. Selecționerul Georg Buschner a procedat la o alcătuire a unsprezecelui reprezentativ care a dat naștere la multe discuții. E drept, accidentările l-au obligat la unele remanieri : Streich, Kirsche și Schneider nu pot participa la partida de astăzi în urma unor accidentări. Și-atunci, Buschner a recurs la unii dintre cei mai vechi internaționali ; probabilul atac pentru partida de astăzi e compus din jucători care au depășit vîrsta de 30 de ani : Löwe (Lokomotiv Leipzig) — Peter Ducke și Vogel (amîndoi de la F.C. Carl Zeiss Jena). Mi se pare extrem de interesant de văzut cum vor acționa acești trei veritabili „luni de fotbal", care totalizează peste 120 de partide internaționale în cariera lor.

Reprezentativa Albaniei n-a apărut în vreun meci de verificare oficial. Antrenorul ei, Muslim Alia, a declarat însă că a efectuat peste 10 partide-test cu formații de club albaneze. „Pot să spun că forma jucătorilor este mulțumitoare, a declarat el. Obiectivul nostru este să materializăm jocurile de pe terenul nostru prin maximum de punctaj și să realizăm un egal în partida de la Magdeburg. O asemenea eventualitate ne menține în cursa pentru primul loc". Jucătorii deplasați în R.D. Germană de selecționerul albanez îi cuprind pe toți cei care au evoluat și în partida de la București, din toamna trecută, în frunte cu experimentații Pano, Bizzi și Berisha.

Astăzi, prin urmărirea partidei de la Magdeburg și la 18 aprilie, prin meciul selecționatei noastre de la Kiev, vom avea prilejul să facem o trecere în revistă a forțelor protagoniștilor grupei a IV-a din preliminariile mondiale, grupă care ne interesează așa de mult.

PRONOSTIC „MAGAZIN"

Concursul „Pronosport" din 8 aprilie

1. STEAUA—RAPID. De regulă întîlnirile dintre aceste două echipe s-au terminat la egalitate. Ținînd seama de situația prezentă a celor două formații, de criza de formă prin care trece echipa giuleșteană, înclinăm să credem că de astă dată victoria va reveni militarilor.

2. DINAMO — SPORTUL STUDENȚESC. În tur, Sportul a realizat o mare surpriză, învingînd pe Dinamo cu 3—0. Acum dinamoviștii dețin o formă mai bună și sînt și ambiționați de dorința revanșei, elemente ce vor îngreuna situația studenților. Cum însă Sportul luptă pentru a se salva, nu trebuie să excludem posibilitatea unui rezultat de egalitate.

3. F.C. CONSTANȚA—F.C. ARGEȘ. Echipa locală a intrat direct în lupta pentru evitarea retrogadării. De aici rezultă cît de importante sînt punctele puse în joc pe propriul teren. Constănțenii au mare nevoie de ele, dar nu le va fi ușor să le cucerească, pentru că, așa cum ne spunea Troi, „argeșenii sînt în cea mai bună formă atinsă în ultima vreme".

4. UNIVERSITATEA CLUJ—A.S.A. TG. MUREȘ. După victoria de la București, Universitatea se recomandă ca mare favorită a partidei.

5. C.S.M. REȘIȚA—JIUL. Oaspeții au început slab acest retur de campionat. Nu-i vedem capabili de a rezista la Reșița în fața unei echipe avide de puncte.

6. U.T.A.—STEAGUL ROȘU. Cu toate dificultățile prin care trece de mai multă vreme, echipa locală este favorită.

7. UNIVERSITATEA CRAIOVA—S.C. BACĂU. Acasă craiovenii sînt greu de învins. Cu atît mai dificil acum cînd ei speră să joace un rol important în lupta pentru titlu.

8. F.C. PETROLUL—C.F.R. CLUJ. În fine, credem că a sosit momentul ca echipa ploieșteană să realizeze prima ei victorie în retur. Are toate șansele, cu toate că întîlnește o echipă ambițioasă, bine pregătită.

9. CAGLIARI—LAZIO. Locatarii nu au reușit să cîștige în ultimele două etape, manifestînd o scădere de formă ce dă speranțe fotbaliștilor din Roma. Lazio poate obține un rezultat egal, dar va încerca să intre în posesia ambelor puncte, ceea ce nu este exclus.

10. FIORENTINA—JUVENTUS. De foarte mulți ani Fiorentina nu a învins pe Juventus la Florența. Va rămîne, oare tradiția în picioare ? Greu de anticipat. În orice caz, ținînd seama și de faptul că în retur Fiorentina se prezintă foarte bine acasă, trebuie să acordăm localnicilor prima șansă.

11. PALERMO—LANEROSSI. Derbiul codașelor, al echipelor ce luptă pentru a supraviețui în prima divizie. Palermo credem, nu poate rata victoria.

12. TORINO—BOLOGNA. Aflate la jumătatea clasamentului, ambele formații sînt scutite de emoții. Torino joacă bine acasă și socotim că va cîștiga meciul.

13. VERONA—NAPOLI. Un meci echilibrat, în care Verona are prima șansă, dar în care un rezultat de egalitate poate interveni ușor.

NOU! începînd cu
TRAGEREA SPECIALĂ A PRIMĂVERII LA
LOTO
DIN 13 APRILIE 1973

O NOUĂ FORMULĂ TEHNICĂ
ȘANSE SPORITE DE CÎȘTIG!

• Se vor efectua 6 extrageri (în loc de 5). Totalizînd 42 de numere extrase în loc de 36 ca la extragerile anterioare.
Se atribuie:
• CÎȘTIGURI DE 100 000 LEI
din care un autoturism „Dacia 1300"
• AUTOTURISME „DACIA 1100"
• EXCURSII ÎN BULGARIA LA „NISIPURILE DE AUR"
Participarea se face pe bilete de 2 lei, 5 lei și 15 lei varianta. Variantele de 15 lei sînt singurele care vă dau dreptul de participare la toate cele 6 extrageri, la care puteți obține una sau chiar mai multe categorii de premii, dintre cele 24 acordate!
Joi 12 aprilie, este ULTIMA ZI pentru procurarea biletelor.
Rețineți ! Această nouă formulă tehnică se aplică în continuare și la toate tragerile Loto obișnuite

— Redacția și administrația Piața Scînteii 1, telefon 17 60 10 (1449—1400) Oficiul poștal 33, căsuța poștală 4108. Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii" — Cititorii din străinătate pot face abonamente adresîndu-se întreprinderii „Rompresfilatelia" — serviciul import export presă, București, Calea Griviței nr. 64—66 P.O.B. — 2001. Abonamentele la revista „Magazin" se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții.

BIBLIOTECA „ASTRA" SIBIU

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

AGENDA săptămînală

O CONTRIBUȚIE REMARCABILĂ LA CAUZA PĂCII ȘI COLABORĂRII ÎNTRE NAȚIUNI

Vizita pe care președintele Consiliului de Stat al țării noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu au făcut-o în această săptămînă în Olanda s-a desfășurat sub semnul deosebitei atenții și al profundului interes, atît din partea cercurilor oficiale și a opiniei publice din această țară, cît și din partea opiniei publice din țara noastră. Ea a scos în relief noi posibilități de intensificare și de lărgire a colaborării economice și tehnico-științifice, precum și a colaborării politice în direcția înfăptuirii securității europene, a unei lumi bazate pe respectul independenței și suveranității tuturor statelor, pe egalitate deplină în drepturi.

Avînd vechi și puternice tradiții de stimă și respect reciproc, relațiile dintre cele două țări capătă, în urma memorabilului eveniment de care ne ocupăm, un nou și puternic impuls, ceea ce corespunde intereselor ambelor țări, precum și celor ale păcii în Europa și în lume. Subliniind acest caracter al vizitei, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus: „Desigur, dezvoltarea multilaterală a relațiilor româno-olandeze, pe baza deplinei egalități în drepturi, a respectului reciproc și avantajului mutual, are o mare importanță nu numai pentru țările și popoarele noastre. Ea reprezintă, totodată, o contribuție la îmbunătățirea climatului european, la asigurarea securității pe continent și, în același timp, un exemplu de relații între două state cu orînduiri sociale diferite, dornice să trăiască în înțelegere și prietenie, să contribuie la cauza păcii și colaborării între națiuni". În același spirit, Regina Iuliana a Olandei a declarat: „Cele două țări ale noastre trebuie, fiecare în felul său și cu mijloacele de care dispune, să folosească totul pentru a instaura o lume pașnică, deci demnă de ființa umană. Contribuția Olandei n-ar putea fi limitată de inseși frontierele întinderii și puterii sale. Originalitatea, inteligența, perseverența, precum și forța morală și-au dovedit, în nenumărate rînduri, valoarea pe plan internațional; în legătură cu aceasta, mă gîndesc la acțiunile României, pe care dumneavoastră, domnule președinte, ați știut atît de bine să le inspirați".

Presa olandeză, posturile de radio și televiziune s-au ocupat pe larg de desfășurarea vizitei, subliniind importanța ei, precum și apreciind politica, realizările României și omagiind personalitatea, bine cunoscută și în această țară, a președintelui Nicolae Ceaușescu. În acest sens, semnificative sînt și cuvintele primului ministru Barend Biesheuvel, care a spus: „Pot să vă asigur că în ceea ce ne privește, sîntem cu totul dispuși să intensificăm contactele cu România în numeroase sectoare și să căutăm domenii noi, susceptibile de a face obiectul unei cooperări fructuoase. Compatrioții

CONTINUARE ÎN PAG. 2

Proletari din toate țările, uniți-vă!

magazin

Anul XVII Nr. 810 — sîmbătă 14 aprilie 1973 — 8 PAGINI 1,50 LEI

125 DE ANI DE LA REVOLUȚIA DIN 1848

LUMINI PESTE TIMP

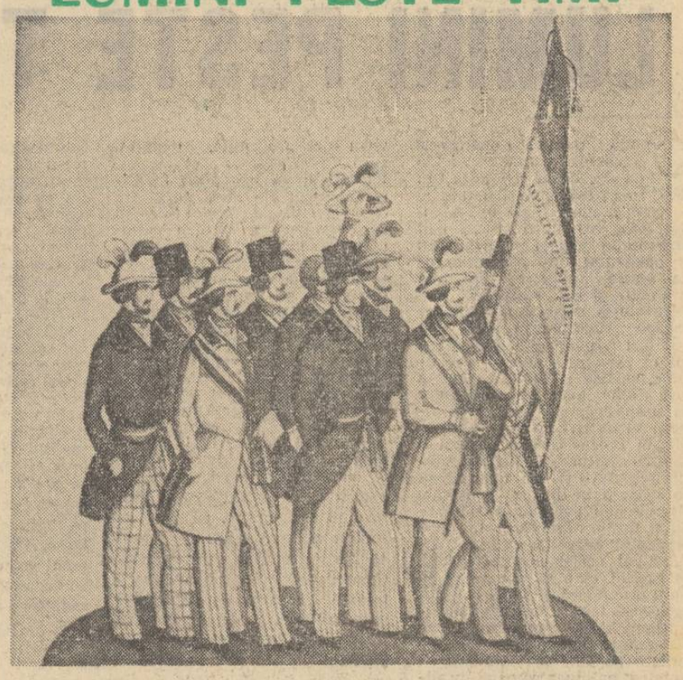

Grup de revoluționari români manifestînd la București
(acuarelă de K. Petrescu)

(Pagina a 2-a)

PĂDUREA — UN LABORATOR AL VIEȚII

- Frumusețea și renumele pădurilor noastre de molid și de fag
- O pădure de un hectar produce 8-13 tone de oxigen pe an, reținînd, în același timp, 3-5 tone de praf
- O cifră cheie despre calitate: volumul „pe picior" al arborilor
- Molidul se extinde dincolo de zona lui naturală, către cîmpie
- Cea mai valoroasă vîrstă pentru pădure: perioada matură (20-100 de ani)

Pare paradoxal să vorbești despre pădure într-un birou. Nu-ți rămîne decît să evoci, pe măsură ce ți se comunică cifre, ți se oferă idei, amintiri proaspete sau patinate de timp despre frumusețea și tainele unei plimbări cîndva, în faptul zilei sau într-o dulce amiază de toamnă, în răcoarea, în liniștea aceea accentuată de lumina abia strecurată printre coroanele arborilor și să încerci apoi, să suprapui cifrele, ideile peste aceste imagini. Capeți o altă înțelegere a dimensiunii valorilor pădurii.

Inginerul **CRISTACHE AVRAM**, **șeful serviciului tehnic din Direcția generală a silviculturii din cadrul Ministerului Economiei Forestiere și a Materialelor de Construcții** este interlocutorul dispus să abordeze tema care face obiectul preocupărilor, grijilor sale profesionale zilnice, din unghiuri de vedere ce dau întregii discuții un caracter, în multe privințe, inedit.

Laboratorul

„Pădurea seamănă cu un laborator", îmi mărturisește din-sul. Pe moment, mi s-a părut un punct de vedere supus doar unor canoane profesionale. Mai tîrziu, mi-am dat seama că spusele sale se refereau la pădure ca la un laborator al vieții, în care frumusețea naturală e păstrată, îngrijită, sporită prin mijloacele cele mai moderne.

— Știți ce v-aș ruga? Să-mi povestiți despre pădure tot ce credeți că ar interesa pe cititorii noștri. În așa fel, încît cei care o iubesc, să afle motive în plus s-o îndrăgească, iar alții, să fie îndemnați s-o cunoască. De pildă, cum argumentăm afirmația, repetată, că pădurile sînt o bogăție a țării noastre?

— Simplu. Prin comparație cu celelalte țări europene. Pornesc de la o cifră care a mai fost dată. Pădurile ocupă 27 la sută din teritoriul țării. Ca suprafață, ne situăm pe locul al nouălea din Europa. Se obișnuiește să se dea ca indice și suprafața medie ce ar reveni unui locuitor al țării, 0,31 ha, indice aproximativ egal cu media europeană. Procentul de 27 la sută, deși bun, în cifre comparative, este totuși un procent minim acceptabil, ceea ce înseamnă că avem rezerve și ne străduim să le valorificăm. Sînt însă cifre cheie, care ne dau mai mare satisfacție cînd le folosim în comparații.

— Înainte de a apela la ele, vă rog să ne descrieți puțin și așezarea pădurilor noastre.

— Amplasarea lor este concentrată în zonele colinare și montane (cam 90 la sută din suprafața lor). Numai 10 la sută reprezintă procentul pădurilor de la cîmpie.

Calitatea în metri cubi

— Ne întoarcem la cifrele-cheie. Bănuiesc că ele privesc calitatea pădurilor noastre.

— În silvicultură se dă ca cifră cheie volumul „pe picior", adică volumul tuturor arborilor măsurați pentru a putea ști cîți metri cubi de lemn avem în pă-

Lucia MANOLESCU

CONTINUARE ÎN PAG. 2

Bogat sezon astronautic

de ing. Dumitru ANDREESCU

Un nou edificiu cosmic, stația sovietică Saliut, pe orbită în jurul Pămîntului. La cosmodromul Cape Kennedy, pregătiri de zbor pentru „replica" americană: „casa" orbitală Skylab. Spre Jupiter, sonda spațială Pioneer-11, pe urmele exemplarului nr. 10. Cercetașul solar Prognoz-3, o dată la 4 zile privește Soarele de la 200 mii km depărtare de Terra. La 8 aprilie a început o nouă zi (selenară) de activitate pentru Lunohod-2...

Tratament al surdității prin acupunctură

OILE VOR PURTA FULGARINE?

Un mare eveniment științific în actualitate

SINTEZA VITAMINEI B_{12}

O reușită, după 15 ani de eforturi: sinteza în laborator a vitaminei B_{12}. O lecție: natura nu se lasă copiată exact, decît după ce ai învățat care-i sînt mecanismele, cauzele și relațiile ce se nasc și funcționează într-un adevărat univers, de dimensiunea unei... molecule.

(Amănunte în pagina a 5-a)

APĂ, AER, SOARE

Ne folosim așa cum trebuie de natură pentru a ne căli organismul? Cîteva recomandări în acest sens

în pag. a 6-a

IDEI ALE CITITORILOR PENTRU... CITITORI

(în pag. a 6-a)

Mai există enigme?

Tetradrahma ateniană: avers și revers

TAINA UNEI MONEDE ANTICE

de dr. docent Bucur MITREA

● Importanta descoperire numismatică a unui elev de liceu din Buzău ● O tetradrahmă ateniană, de argint, cu chipul zeiței Atena Partenos, găsită pe teritoriul țării noastre ● Rarisima piesă are o vechime de peste 2 000 de ani ● De ce și cînd a fost tăiată într-un colț moneda? ● Explicația științifică a valorii deosebite și a modului cum a ajuns această monedă în Dacia

(Amănunte în pagina a 2-a)

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOȘTRI

Cetatea Sucevei

George ANGHELUȚA — Cluj

125 DE ANI DE LA REVOLUȚIA DIN 1848
LUMINI PESTE TIMP

Opinia publică românească celebrează împlinirea a 125 de ani de la revoluția din 1848. În cartea istoriei naționale — care rămîne, după spusa lui Bălcescu, cea dintîi și cea mai importantă școală a neamului — momentul 1848 constituie una dintre paginile cele mai strălucite și mai vibrante.

Revoluția care a izbucnit aproape simultan în toate cele trei țări române și-a avut izvorul în realitățile noastre economice, sociale și politice ; ea a fost, cum avea să accentueze cu atîta dreptate același gînditor și vizionar, continuarea logică a unui proces care a început o dată cu ridicarea la luptă a Vladimirescului și s-a intensificat pe măsură ce înseși condițiile interne au evoluat, s-au copt. Fiind într-o asemenea măsură rezultatul dezvoltării țărilor române, al acelor contradicții de neîmpăcat care se acumulau în sfera economică și socială, revoluția a și fost în măsură să formuleze obiective-program care răspundeau organic nevoilor de înnoire pe care le resimțea societatea, națiunea română în plină afirmare a conștiinței de sine. Pe steagul pașoptiștilor s-au înscris asemenea deziderate cum ar fi : curmarea privilegiilor feudale, abolirea clăcășiei și împămîntenirea țăranilor, realizarea unității naționale și scuturarea jugului străin, încurajarea ocupațiilor productive. Simpla lor enumerare arată cît de exact intuiseră promotorii săi cerințele care se impuneau la ordinea zilei. Deși programul pașoptist n-a putut fi pus în aplicare, deși prin coalizarea reacțiunii interne și prin intervenția externă revoluția însăși a fost înăbușită, ideile care au germinat atunci n-au putut fi puse sub obroc. Ele și-au croit drum în ciuda opresiunilor de care s-au izbit pentru că era cu neputință să se mai poată face abstracție de ele.

Epoca pașoptistă, însemnată prin faptele memorabile pe care „căuzașii" le-au înscris la Iași, la București, la Blaj, în Munții Apuseni, luminează analele naționale și prin tezaurul ei ideologic. Nicolae Bălcescu și Mihail Kogălniceanu, Vasile Alecsandri și Simion Bărnuț, Alecu Russo și Andrei Mureșanu, Avram Iancu și Dimitrie Bolintineanu, Bolliac și Sion, Cuza și Costache Negri, întreagă această pleiadă de militanți plini de clarviziune și-a adus contribuția la crearea unei opere (în domeniul istoriei, al economiei, al literaturii) impresionantă prin caracterul ei progresist, înaintat, prin patriotismul ei ardent. Pașoptiștii au inaugurat în atîtea domenii ale cunoașterii un drum fertil, au fundat direcții de dezvoltare a culturii naționale în spiritul și în sensul aspirațiilor poporului nostru. Pe terenul pe care ei l-au creat și pe care au implantat primele jaloane au rodit mai apoi dezideratele, gîndirea clasei muncitoare, ale mișcării noastre socialiste. În acest sens și vorbea tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, despre filiația directă care există între tradiția pașoptistă și lupta dusă de partidul muncitorilor din țara noastră. Această tradiție luminoasă, cu încărcătura ei de patriotism, cu spiritul ei democratic, cu umanismul ei militant și înnoitor, avea să fie preluată de Partidul Comunist Român, ridicată pe o treaptă superioară, îmbogățită necontenit în noile condiții istorice, sociale și politice. Căci partidul nostru s-a considerat întotdeauna nu numai moștenitorul de drept a ceea ce numim „zestrea pașoptiștilor" — în tot ce are ea mai bun, mai avansat, ci și continuatorul operei lor, cel care a preluat mesajul marilor noștri înaintași spre a-l duce mai departe.

Celebrăm trecerea a 125 de ani de la acea primăvară a anului 1848, în condițiile în care poporul român înalță edificiul unei societăți întemeiate pe dreptate și pe echitate socială, societatea socialistă multilateral dezvoltată. Reluînd o idee pe care o formula recent conducătorul partidului și statului nostru tovarășul Nicolae Ceaușescu, putem afirma că steagul pe care revoluționarii din 1848 l-au ridicat și l-au purtat cu demnitate pe baricade se află în mîini bune, în mîinile poporului român ce construiește socialismul sub conducerea încercată și clarvăzătoare a partidului său comunist.

Ion PAVELESCU

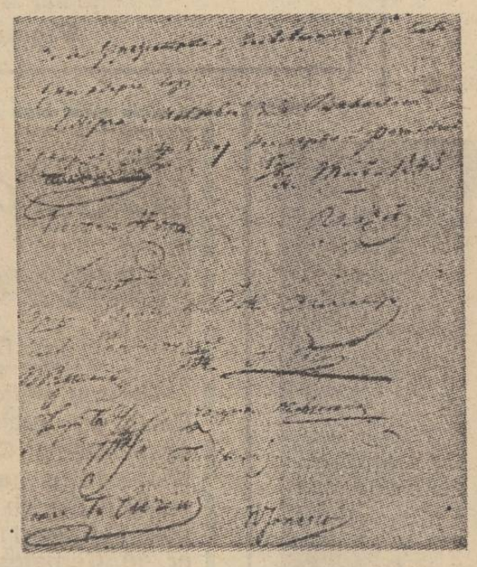

Unul dintre documentele cele mai reprezentative pentru gîndirea revoluționarilor de la 1848 — „Prinipiile noastre pentru reformarea patriei" — document elaborat de fruntașii moldoveni refugiați la Brașov. Caracterul său radical a fost unanim remarcat de istorici.

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOȘTRI

Masivul Ceahlău „Panaghia" G. MARIN — P. Neamț

AGENDĂ SĂPTĂMÎNALĂ

O CONTRIBUȚIE REMARCABILĂ LA CAUZA PĂCII ȘI COLABORĂRII ÎNTRE NAȚIUNI

URMARE DIN PAG. 1

mei admiră creșterea economică pe care o cunoaște România sub influența și dinamismul dumneavoastră. Domnule președinte, poporul român poate fi mîndru de rezultatele obținute și pe care le datorează perseverenței și eforturilor sale". Apreciind felul cum se desfășoară vizita, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat cu același prilej „convingerea că există mari posibilități de dezvoltare a colaborării economice, tehnico-științifice între România și Olanda".

Așa cum s-a văzut și din relatările publicate în presă în timpul desfășurării vizitei, opinia publică olandeză a conferit acestui eveniment o însemnătate deosebită, al cărei ecou s-au făcut numeroasele personalități politice, care au rostit cuvinte de înaltă stimă la adresa poporului român și a conducătorului statului nostru. La ora cînd aceste rînduri sînt date la tipar, vizita continuă să se desfășoare într-o atmosferă de lucru și de cordialitate și prietenie. Poporul român care urmărește cu un puternic interes acest eveniment de maximă importanță în istoria legăturilor dintre cele două țări, își manifestă, la rîndul său, prețuirea față de noua dezvoltare pe care o vor cunoaște, în urma vizitei tovarășului Nicolae Ceaușescu, relațiile de colaborare dintre România și Olanda.

PĂDUREA

URMARE DIN PAG. 1

duri. Acest aspect este esențial. Or România ocupă al treilea loc (după Suedia și Finlanda) ca volum total „pe picior", de 1,2 miliarde metri cubi. Cît privește volumul „pe picior" mediu (socotit la un hectar) este de 213 metri cubi. Aici, sîntem întrecuți doar de Elveția. Insist cu încă o informație interesantă. Cei 1,2 miliarde metri cubi de volum total „pe picior" reprezintă aproximativ a zecea parte din rezervele de lemn ale Europei.

— Dar calitățile lemnului pădurii ?

— Nu se poate vorbi despre calitatea lemnului fondului nostru forestier fără a pomeni despre rășinoase. Suprafața pădurilor de rășinoase atinge 1 650 000 ha. Cred că nu e de loc lipsită de interes afirmația potrivit căreia pădurile noastre de molid sînt printre cele mai frumoase din Europa, molidul acoperind o întindere pe 1 230 000 ha, sau că noi producem cea mai mare cantitate (3 000—4 000 metri cubi) de lemn de molid de rezonanță. Este cunoscut, aș spune celebru, molidul de Moldovița, cel de Crucea, de Cucureasa. Ați auzit — poate le-ați și văzut — de frumoasele brădete de la Strîmbu-Băiuți, jud. Maramureș de pe Valea Prahovei, în special, la Sinaia. Fagul își împarte renumele cu molidul. Avem cele mai întinse păduri de fag din Europa (2 000 000 ha), concentrate în locuri cum ar fi Carpații meridionali. Deosebit de frumoase sînt la Sinaia, Rîncu, Baia de aramă etc.

Valențele lemnului

Zestrea pădurii îi dă și valoarea. Zestrea pădurii e lemnul.

— **Exploatăm anual** — îmi spune inginerul Cristache Avram — **circa 22 milioane metri cubi de lemn din care circa 6 milioane metri cubi rășinoase. Trei sferturi din cantitatea exploatată este îndreptată spre industria lemnului și a celulozei.**

— Cum apreciem cît de bogate sînt pădurile noastre în lemn ?

— Folosim iarăși o cifră comparativă. N-am mania cifrelor dar și în cazul de față nu ne putem lipsi de ele. Raportînd lemnul pădurilor la numărul locuitorilor țării, obținem o cantitate medie de lemn pentru fiecare dintre cei 20 de milioane locuitori, de 1,1 metri cubi. Indicele este mai ridicat decît cel european — 0,8 metri cubi.

— Exploatarea rațională a pădurilor nu poate fi, cred eu, disociată de gospodărirea lor, în general. Greșesc ?

— Nu greșiți. Aș începe însă cu un răspuns la o întrebare pe care nu mi-ați pus-o încă. O devansez. De ce se vorbește adesea despre protecția pădurii? Pădurea are numeroase funcții de protecție. Ea trebuie gospodărită în așa fel încît să-și exercite din plin funcția de protecție hidrologică, amplificată acum de construcțiile marilor noastre hidrocentrale, de protecție a solului, a factorilor climatici (scăderea temperaturii, umiditatea relativă a aerului) a funcției sale de agrement : 150 000 ha reprezintă suprafața pădurilor destinate agrementului.

— Prezența pădurii devine o obligație pentru viața urbană modernă ?

— Categoric, da. Sînt locuri unde trebuie creată tocmai pentru minunatele ei calități de a purifica aerul, de a scădea temperatura, de a domoli puterea vîntului, a diminua tăria zgomotului, de a atenua gradul de poluare a atmosferei. Dacă vorbim despre gospodărirea pădurilor, avem în vedere două aspecte : pe de o parte conservarea, protejarea ei, pe de altă parte, dezvoltarea fondului forestier.

Vîrstele pădurii

Fiecare pădure are o istorie, o tradiție a ei. Fiecare pădure are hărțile ei cu situația actuală și de perspectivă pentru următorii zece ani. Fiecare pădure e conservată, îngrijită, dezvoltată după categoria ei de vîrstă.

— Ce înseamnă vîrsta la o pădure ?

— Sînt patru categorii : păduri foarte tinere, tinere, de vîrstă mijlocie și mature. Asta înseamnă pînă la 10 ani, între 10 și 20 de ani, între 20 și 100 de ani și peste 100 de ani. Tăierile, exploatările, țin seama de vîrste.

— După vîrstă, care este cea mai valoroasă ?

— Cea matură, pentru calitatea speciilor, a lemnului, pentru baza sa genetică.

— Ce tăieri de îngrijire se fac anual ?

— Pe o suprafață de 350 000 ha, dar ele vizează pădurile foarte tinere, tinere și de vîrstă mijlocie. În pădurile mature se fac tăieri de exploatare.

— Cum apare problema calității în perspectiva planurilor de dezvoltare ale silviculturii ?

— Una dintre cele mai mari probleme cu care se confruntă astăzi silvicultura la noi este extinderea esențelor mult solicitate de industria lemnului și de industria celulozei și a hîrtiei : rășinoasele și foioasele moi.

Astăzi, rășinoasele ocupă 27 la sută din suprafața forestieră. În jurul anului 2 000, procentul va trebui să crească la 40 la sută. Cum ? Molidul va cobori de la munte. Nu e o afirmație hazardată. Studiind dezvoltarea molizilor, plantați mai aproape de zonele deluroase, s-a ajuns la concluzia că se poate extinde cultura lui sub zona naturală. Extins în regiunea munților mici și colinară, molidul crește mai repede. Crearea unor plantații speciale de molizi și a unor plantații de plopi și sălcii (suprafața actuală se va dubla) în vederea obținerii de lemn pentru industria celulozei și hîrtiei va oferi și posibilitatea de scurtare a perioadei de tăiere, la molid : de la 100—110 ani la 40—45 de ani, iar la plopi și sălcii : de la 25—30 ani la 15 ani.

O altă problemă este refacerea pădurilor, slab productive (650 000 hectare) situate în zone de cîmpie și coline joase prin regenerare naturală, pe cît posibil, dar, și prin plantații cu specii potrivite. Pe această cale, se scontează obținerea unei producții de lemn de trei-cinci ori mai mare și de calitate mult superioară.

Primăvara în silvicultură

Sîntem în anotimpul cînd munca se intensifică și în silvicultură. Se vorbește mult despre reîmpăduriri, despre împăduriri. Ce înseamnă primăvară, în limitele ei specifice silviculturii...

— 85 000 ha — aceasta e cifra reîmpădăririlor și a împăduririlor în primăvara anului 1973. Subliniez că ritmul acestor lucrări a crescut față de anii trecuți (65 000—70 000 ha anual). Mai trebuie reținut și faptul că 60 la sută din suprafața respectivă o ocupă rășinoasele.

Primăvara silvicultorilor este egală cu 2/3 din planul nostru anual. Pentru noi ea ține doar pînă cînd pleznesc mugurii, mai devreme la cîmpie, mai tîrziu, prin luna mai, la munte. Ea mai cuprinde și grija noastră specială pentru asigurarea unei susținute baze genetice a pădurilor. Pentru obținerea celor mai bune semințe, s-a făcut cartarea semințologică, există 10 000 hectare rezervații permanente, excluse de la tăieri.

— Deci, în aceste rezervații sînt cele mai frumoase păduri, un fel de muzee ale pădurii ?

— Practic, da. De asemenea, pe 240 ha există plantaje (livezi producătoare de semințe în timp scurt) iar pepinierele noastre pot oferi anual, 300 milioane puieți apți pentru plantare.

— Pădurea nu e numai a silvicultorilor. Cum putem ajuta noi toți, la păstrarea, la îngrijirea, la refacerea ei ?

— 10 000 de pădurari o păzesc, o îngrijesc, o protejează, o dezvoltă. Milioane de cetățeni însă îi pot ajuta pe cei 10 000 de pădurari. Cum ? Iubind, respectînd pădurea, silindu-se să nu-i facă rău, să nu taie crengi, s-o ferească de foc, să participe la reîmpăduriri. De altfel, acest ultim deziderat se concretizează în cele 1 milion de zile muncă patriotică pe an. Cetățenii sînt alături de pădurari.

★

Date de ultimă oră anunță că lucrările de împăduriri au fost terminate pe 30.000 ha. iar ajutorul cetățenilor s-a concretizat în peste 120 000 zile muncă. Pădurea freamătă și se lasă cucerită și acum, la fel ca în orice primăvară, de dorința omului de a-i spori frumusețea, răcoarea, liniștea, valoarea.

Lucia MANOLESCU

Din destăinuirile semenilor mei

O limbă înțeleasă de toți

de Victor BÎRLĂDEANU

— Prima oară cînd am fost trimis în străinătate — îmi spunea un maistru sondor care a străbătut, în ultimul deceniu, cîteva mii de kilometri pe diverse continente pentru a da sprijin la explorarea noilor zăcăminte petroliere, în cadrul programelor de colaborare economică internațională ale țării noastre — m-a cuprins un soi de trac teribil, ca și cum aș fi fost un actor la prima ieșire pe scenă. Nu era vorba de meserie, nu că mă laud, dar aici îmi știam puterile, eram conștient că nu degeaba fusesem ales să plec la o asemenea distanță ca să reprezint această profesie de mare tradiție și de înalt prestigiu. Mă gîndeam la altceva : cum o să mă înțeleg cu oamenii cu care voi trebui să colaborez, căci, drept să spun în afara cîtorva cuvinte pe englezește, buchisite în grabă, înaintea plecării, nu prea mă descurcam în nici o limbă străină. Ce să-i faci, altele au fost vremurile cînd am învățat eu meserie, nu ca azi cînd și la cea mai îndepărtată școală profesională copiii deprind cel puțin o limbă de mare circulație.

Am plecat cu un grup, din care făceau parte și trei ingineri care știau binișor franceza sau engleza, așa că m-am mai liniștit. Numai că, o dată ajunși la destinație, o țară din centrul Africii care nu de mult își cucerise independența, ne-am stabilit tabăra de cercetare în plină junglă, de unde porneam zilnic, în echipe alcătuite împreună cu băștinași, spre locurile detectate înaintea noastră de geologi și în care trebuia să începem forajul pentru valorificarea straturilor descoperite. M-am pomenit, la un moment dat, conducătorul unei asemenea echipe compuse numai din localnici, oameni binevoitori și doritori să învețe meserie, dar care — cu excepția unuia care o rupea, ca și mine foarte aproximativ în engleză — nu cunoșteau decît limba țării lor. În timp ce înaintam, împreună cu ei pe cărările parcă fără sfîrșit ale junglei, mă chinuia nu căldura ecuatorială, nu umezeala, uneori mai greu de suportat decît arșița, ci întrebarea : cum o să mă fac înțeles de bunele noastre gazde cînd o să începem munca efectivă pentru instalarea complicatului angrenaj de foraj ?

E drept, n-aș putea spune că a mers de la început prea ușor. Ne-am oprit la locul dinainte fixat, am despachetat utilajele necesare și... Și în clipa aceea, renunțînd la orice intenție de a încerca să mă fac înțeles prin gesturi sau cuvinte, m-am pus pe treabă. Am purces să lucrez de unul singur, cu un fel de încăpățînare absurdă, dar care, pînă la urmă, s-a dovedit nu chiar atît de lipsită de sens cum părea la prima vedere. De ce ? Pentru că oamenii care mă însoțeau după un răstimp în care au contemplat cu o atentie de invățăcei sîrguincioși operațiile pe care le executam au început să-mi dea ajutor, repetind întocmai mișcările și gesturile mele. Văzîndu-i cu cîtă grabă inimoasă deprind alfabetul meseriei, m am străduit să aflu cum se numesc în limba lor aceste operații elementare. Pornind de la ele, le-am arătat și altele. Încetul cu încetul — dar mai repede decît îmi închipuiam în visele mele cele mai optimiste — ne-am creat un vocabular comun, care nu era altul decît vocabularul muncii.

Multe drumuri am străbătut după aceea, cu meseria mea, de-a lungul și de-a latul lumii, dar nu m-a mai încercat nici o dată tracul acela de care vă vorbeam. Știam că pretutindeni, indiferent de limba pe care o vorbesc localnicii, voi izbuti să mă înțeleg cu ei în singura limbă cu adevărat internațională de pe glob : munca.

TAINA UNEI MONEDE ANTICE

de dr. docent Bucur MITREA

Este un fapt binecunoscut că pe pămîntul țării noastre s-au găsit monede antice emise de numeroase cetăți și căpetenii care au jucat un rol de prim ordin în această parte a lumii vechi. Astfel monedele de argint, drahmele cetății Histria, colonie a Miletului pe țărmul românesc al Pontului Euxin, se găsesc răspîndite atît în tezaure cît și în locuri izolate, atît la geto-dacii din Muntenia, la cei din Moldova, cît și în toată Dobrogea. Ele subliniază, cu elemente ce le sînt proprii, legăturile ce existau între aceste părți componente ale pămîntului țării noastre.

Nu spunem o noutate dacă menționăm că monedele lui Filip al II-lea al Macedoniei (359—336 î.e.n.) se găsesc la geto-daci în toate cele trei metale în care ele au fost emise : aur, argint, bronz. Evident în proporții diferite. În număr mult mai mare vor apare monedele lui Alexandru cel Mare, fiul și succesorul lui Filip al II-lea la tronul Macedoniei. În special staterii, monedele de aur în greutate de 8,50 grame exemplarul, dar și tetradrahmele de argint ce conțineau peste 16 grame s-au găsit în tezaure bogate în Dacia. Pentru secolul al III-lea î.e.n moneda de aur sau argint emisă de Lysimah, regele Traciei, apare și e cunoscută în cantități de ordinul miilor pe tot teritoriul României.

Din sudul grecesc va răzbate pînă în Dacia moneda cetății Thasos, insula cu același nume. Apoi cea a Primei Macedonii, pe la mijlocul secolului al II-lea î.e.n. Și numărul cetăților grecești care au avut un rol important în antichitate și ale căror monede s-au găsit în țara noastră este departe de a se epuiza. Totuși moneda unela dintre aceste cetăți lipsea. Era tocmai a aceleia care a fost pentru multă vreme un important centru economic, politic, artistic și cultural al antichității și, de ce n-am spune-o, chiar al umanității. Este vorba, după cum ușor se subînțelege, de moneda Atenei în cursul îndelungatei sale istorii cetatea lui Pericle a cunoscut perioade de mare înflorire, alternînd cu etape de decădere, a emis monedă proprie cunoscută și apreciată mult în lumea antică.

Totuși pe teritoriul vechii Dacii întîrziau să apară faimoasele „bufnițe" cum obișnuiau să le numească specialiștii monedele de argint ale Atenei, din cauza că pe reversul lor figurau efigiile păsării sfinte a zeiței Atena, patroana cetății. Să fie oare la baza situației amintitele motive obiective (și ele nu lipsesc și au greutatea lor) sau ea se datorează, măcar în parte, insuficienței cunoștințelor noastre despre asemenea descoperiri ? Faptul a rămas o enigmă pînă azi și părea că o să rămînă multă vreme ca atare. Totuși, într-o zi... vălul care vreme de secole a păstrat cu fidelitate secretul a început să se destrame. Și, ca de obicei, întîmplarea este simplă și a ajuns la cunoștința noastră într-un mod neașteptat. Un elev de la liceul din Buzău, și nu putem decît să regretăm că nu-i cunoaștem numele, pentru a i-l publica și a ne comunica și localitatea unde a făcut descoperirea, a adus o tetradrahmă ateniană fostului său profesor Dimitrie Ionescu, azi pensionar.

După cum reiese din imaginile publicate în pagina I-a moneda are pe avers capul zeiței Atena Partenos cu un coif cu panaș, iar pe revers bufnița de care am amintit, așezată pe o amforă culcată. În cîmpul monedei, sus, este numele orașului Atena apoi al magistraților Polemon, Alketes și Dionysos, iar ca simbol, un tripied. În plus cîteva litere, care au o semnificație specială Totul, într-o cunună de măslini

Monedele de acest fel poartă denumirea de **noui** stil, anume dat emisiunilor monetare ale orașului Atena din secolul al II-lea înaintea erei noastre, spre deosebire de acelea emise în secolele anterioare, considerate din vechiul stil Monede de acest tip au circulat mai cu seamă în Grecia centrală, în insule, în special în insula Delos, în Anatolia și în alte țări din estul Mediteranei. În Peninsula Balcanică sînt semnalate într-un singur tezaur descoperit în Bulgaria de sud iar în nordul Pontului Euxin se cunosc doar două asemenea descoperiri, una la Olbia și alta în nordvestul Crimeei. Prezența în Dacia a unei asemenea monede este rarisimă „nefiind semnalată pînă astăzi.

Aceste monede au fost studiate în mod amănunțit în ultima vreme de către cercetătoarea americană Margaret Tompson, care a stabilit o cronologie precisă a fiecărui exemplar în parte În acest sens, oteșa găsită pe teritoriul țării noastre se datează între anii 157—156 î.e.n., dar pe ea apare un element care ne-a intrigat. Este vorba de o tăietură profundă care străbate radial corpul monedei Este nouă, este veche, are vreo semnificație, și în acest caz, ce se poate preciza ? Iată întrebări și probleme care se ridică cercetătorului și care ar părea că sînt sortite să rămînă în continuare enigme pentru totdeauna. Și totuși, nu este așa ! Specialiștii au întîlnit asemenea tăieturi executate în același mod și cu același instrument, pe unele monede descoperi'e în Dacia. Aș menționa pentru moment unele tetradrahme ale dacilor din Moldova, dar și pe unele tetradrahme ale cetății Thasos și Macedonia Prima, descoperite în Muntenia și în sudul Transilvaniei. Deci, tăietura este veche și după exemplele la care am făcut aluzie mai sus, ea a fost executată, după toate probabilitățile, pe teritoriul Daciei, de către geto-daci. Dar contribuția pe care o aduce tetradrahma ateniană la istoria veche a Daciei nu se limitează numai la atît Prin faptul că monedele de acest tip au fost datate după cum am văzut, cu multă precizie între anii 157—156 î.e.n, înseamnă că „tăieturile" profunde pe care le aflăm atît pe unele monede geto-dacice, cît și pe altele venite din afara Daciei dar găsite pe teritoriul țării noastre, încep să cîștige o precizare cronologică Operația aceasta poate fi acum datată cam în iurul anului 150 î.e.n.

Se mai pune o întrebare : ce rost avea incizia profundă ce se executa pe asemenea monede ? Cercetătorii au făcut diferite supoziții și le-au explicat în mod diferit Eu aș înclina să văd, în primul rînd, un scop economic și utilitar: acela de a verifica dacă moneda e confecționată din metal nobil sau este numai argintată la suprafață

Direcția Muzeului de istorie al Transilvaniei-Cluj ne informează că monumentul epigrafic amintit în articolul „La izvoarele basmelor", semnat de prof. univ. dr. docent Dumitru Tudor în revista „Magazin" nr. 806 din 17 martie 1973, se află în lapidarul susamintitului muzeu. Redacția mulțumește oamenilor de știință clujeni atît pentru sesizare cît și pentru fotografia coloanei votive, imagine pe care o reproducem.

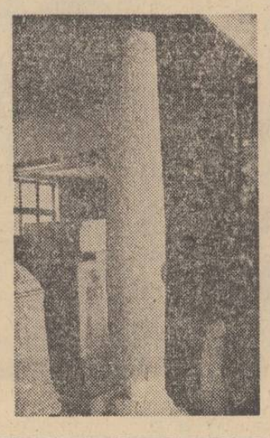

SĂPTĂMÎNA LA TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 15 APRILIE

PROGRAMUL I : 8.10 Pentru sănătatea dv. 8.20 Cravatele roșii. 9.50 Viața satului. 11.00 Emisiune în limba maghiară. 12.30 De strajă patriei. Album duminical. Din cuprins : 13.00 Ca la Tănase... 13.18 Teatru de buzunar : „Pisălogii". 13.35 „Frumușică-i ardeleanca". 13.45 Un zîmbet pe 16 mm. 13.50 Invincibilul Mighty Mouse. 14.05 Canotaj academic. 14.35 „Chemarea Munteiui Rosu" — reportaj. 14.45 „Joc de pe la noi !" 14.55 Pe strune de vioară. 15.10 Jurnal de călătorie : Grecia antică. 15.35 Antologie umoristică TV 16.23 Un virtuoz al naiului. 16.28 „Diagnostic precis" — scenetă umoristică. 16.40 Parada vedetelor de muzică ușoară. 16.53 Raliul bunicilor". 17.00 Destăinuiri... muzicale cu Marina Voica. 17.10 Tunelul timpului. 18.00 Cîntare patriei. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Reportaj filmat. Vizita președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, în Olanda. 20.30 Ilustrate din Oradea și Alesd. Spectacol de varietăți. 22.30 Telejurnal. 22.40 Baschet masculin. România-Cuba (repriza a II-a).

PROGRAMUL II : 11.00—13.00 Concert simfonic. 20.10 Printesa de Mac. 20.40 Caleidoscop cultural-artistic. 21.00 Capra cu trei iezi. 21.50 Telex tehnico-științific. 22.10 Mannix.

LUNI 16 APRILIE

PROGRAMUL I : 15.00 Hochei pe gheață. U.R.S.S.—Suedia. 17.30 Curs de limbă franceză. 18.00 Telex. 18.05 La ordinea zilei. Azi, județul Dîmbovița. 18.20 Căminul. 19.00 Ecranul. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii : „Tinere, averea ta e țara", de Temistocle Popa, pe versuri de Eugen Mirea. 20.35 Cîntec la apusul soarelui. 21.20 Revista literar-artistică TV. 22.20 Imagini din Danemarca. 22.40 24 de ore.

PROGRAMUL II : 20.05 Delfinul Flipper. 20.30 Cîntă Rodica Ivanciuc și Gheorghe Mureșan. 20.45 Gîndesc, oare, animalele ? (partea a 2-a). 21.15 Dans și muzică de pretutindeni. 21.45 Filmul Pantoful cenușăresei. Comedie muzicală.

MARȚI 17 APRILIE

PROGRAMUL I : 9.00 Telescoala. 10.00 Telex. 10.05 Cîmpia libertății (reluare). 10.35 Teleenciclopedia (reluare). 11.15 Telecinemateca pentru copii. 12.30 Telex tehnico-științific (reluare). 12.45 52 de inițiative în 52 de săptămîni (reluare). 13.00 Telejurnal. 17.30 Curs de limbă rusă. 18.00 Telex. 18.10 Steaua polară. 18.40 Universitatea TV. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.05 Cîntecul săptămînii. 20.10 Reflector. 20.30 Pimpinone — operă bufă de George Philipp Telemann. Premieră pe țară. 22.00 24 de ore. 22.30 „Apa vie, leac să-ți fie".

PROGRAMUL II : 20.00 Seară pentru tineret.

MIERCURI 18 APRILIE

PROGRAMUL I : 9.00 Curs de limbă engleză. 9.30 Micii meșteri mari... 10.00 Telex. 10.05 Ancheta TV (reluare). 10.45 Film serial : Umbrele dispar în plină zi. Producție a studiourilor de televiziune sovietice. 12.00 Azi, județul Dîmbovița. 12.15 Revista literar-artistică TV (reluare). 13.15 Telejurnal. 17.30 Curs de limbă germană (reluare). 18.00 Fotbal : U.R.S.S.—România. Transmisiune directă de la Kiev. 19.50 1001 de seri. 20.00 Telejurnal. 20.30 Cîntecul săptămînii. 20.40 Teleobiectiv. 21.00 Ciclul „Filme mari — genuri diferite". 12 oameni furioși cu : Henry Fonda, Lee J. Coob, Martin Balsam. 22.40 24 de ore.

PROGRAMUL II : 20.00 O viață pentru o idee. Dr. Mihai Ciucă. 20.30 Program de circ. 20.40 Agenda. 20.50 Tineri interpreți. 21.30 Ghișeul. 21.50 Meridiane literare. 22.10 Cîntec la apusul soarelui.

JOI 19 APRILIE

PROGRAMUL I : 9.00 Curs de limbă franceză. 9.30 Prietenii lui Așchiuță. 10.00 Telex. 10.10 Gîndesc oare animalele ? (reluare). 10.40 Meridiane literare (reluare). 11.00 Telecinemateca. 12 oameni furioși (reluare). 12.40 Doine și balade. 12.50 Teleobiectiv (reluare). 13.10 Telejurnal. 16.00—17.00 Teleșcoală. 17.30 Emisiune în limba maghiară. 18.30 Telex. 18.40 Univers beethovenian. Un nou serial de educație muzicală. 19.05 Artă plastică. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Studioul de poezie TV. 20.35 Comici vestiți ai ecranului. 21.00 Tineri despre ei înșiși. 21.20 Steaua fără nume. Floarea din grădină. 22.15 24 de ore. 22.40 Lumea de mîine.

PROGRAMUL II : 17.30 Agenda. 17.40 Pagini muzicale de mare popularitate. 18.10 Tunelul timpului (reluare). 19.00 Municipalitatea răspunde bucureșteanului. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Avanpremieră. 20.05 Concert simfonic. 22.30 Teatru scurt.

VINERI 20 APRILIE

PROGRAMUL I : 9.00 Curs de limbă rusă. 9.30 Grigore Antipa (reluare). 10.00 Telex. 10.10 „Cinstire patriei" (selecțiuni). 10.55 Teatru scurt. 11.40 Portativ '72 (reluare). 12.20 Comici vestiți ai ecranului (reluare). 12.40 Municipalitatea răspunde bucureșteanului (reluare). 13.00 Telejurnal. 16.00—17.00 Teleșcoală. 17.30 Curs de limbă engleză 18.00 Telex. 18.15 Cum vorbim ? 18.35 La volan. 18.50 Teleconferință de presă. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.10 Cîntecul săptămînii. 20.30 Filmul Columna Cu : Stefan Ciubotăraș, Amza Pellea, Florin Piersic, Emil Botta. 22.40 24 de ore.

PROGRAMUL II : 18.00 Telex. 18.05 Telecinemateca pentru tineret. Îl cunoașteți pe Urban ? 19.30 Telejurnal. 20.10 Ansambluri folclorice. 20.40 Revista economică TV. 21.10 Desene animate. 21.25 „Univers beethovenian" (reluare). 21.50 Film documentar „Sofia în fiecare zi". 22.20 125 de ani de la nașterea lui Julius Römer.

SIMBATA 21 APRILIE

PROGRAMUL I : 9.00 Curs de limbă germană. 9.30 Împărăția oglinzilor strîmbe (II). 10.00 Telex. 10.10 Ansambluri folclorice (reluare). 10.40 De vorbă cu gospodinele. 11.00 „Seară pentru tineret" (selecțiuni). 12.00 Cîntec la apusul soarelui (reluare). 12.45 Omul de lîngă tine (reluare). 13.00 Telejurnal. 16.00 Telex. 16.05 Olimpiadele elevilor. 16.20 Microrecital de muzică populară. 16.30 Emisiune în limba germană. 18.15 Ritm, tinerețe, dans. 19.00 Medalion : Gheorghe Munteanu Murgoci. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal (reluare). 20.00 Cîntecul săptămînii. 20.05 52 de inițiative în 52 de săptămîni. 20.20 Teleenciclopedia 21.00 Mannix. 21.50 Teledivertisment. 23.00 Telejurnal. 23.10 Recital Alexandru Grozuță.

PROGRAMUL II : 16.10 Armonii intime. 16.40 Azi și mîine. 17.00 Cîntece și dansuri populare. 17.30 Prietenii lui Așchiuță (reluare). 18.00 Istoria filmului sonor.

Micuța Sharon Humphreys (4 ani) din orașul Borden (Anglia) are ca cel mai bun prieten o pumă mexicană în vîrstă de 2 ani. Poppy — numele pumei — a fost achiziționată la vîrsta de cîteva luni cînd mama ei a refuzat s-o mai hrănească. De atunci, între Poppy și Sharon s-a născut o mare prietenie. Nici atunci cînd se duc la culcare cei doi prieteni nu se despart, așa cum vă înfățișează și fotografia de mai sus.

APA ȘI... „PREȚUL" EI

• 97,2 la sută din apa planetei noastre se află în mări și oceane • Din restul de 2,8 la sută apă potabilă, cea mai mare parte — 2,15 la sută — se află sub formă de ghețari și aisberguri • Ce se întreprinde pe plan mondial pentru a spori rezervele de apă potabilă

CÎND VINE VORBA DESPRE APĂ, despre rolul ei în viața noastră spunem de fiecare dată că ea este cea mai răspîndită, cea mai necesară, pretutindeni aceeași, ea se află în fiecare mineral, în fiecare fir de praf, în fiecare organism. Apa este coordonatorul cel mai puternic al climei, dizolvantul cel mai universal, combinația cea mai studiată și cunoscută a pămîntului. Omul a simțit întotdeauna prezența ei măreață în natură.

TREI SFERTURI din suprafața pămîntului este acoperită de apă. Uluitor de mult — aproape un miliard și jumătate de kilometri cubi. Tuturora le este desigur cunoscută gluma cu eroarea care s-ar fi făcut în denumirea planetei noastre. Ar fi trebuit să-i spunem APA nu PĂMÎNT. Dar cu toate că umiditatea pămîntului este mare, omul nu obține întotdeauna cantitatea necesară de apă și rareori calitatea dorită.

SĂ FACEM UN BILANȚ al rezervelor de apă în lume. **97,2% din apa planetei noastre se află în mări și oceane. În starea ei naturală nu poate fi utilizată ; nu se poate bea, nu poate fi folosită în irigații sau cu scopuri industriale. Restul de 2,8% reprezintă apa potabilă. Din păcate, partea leului, adică aproximativ 2,15% se află sub formă de ghețari sau aisberguri. Doar 0,65% poate fi folosită de om.**

ÎN ULTIMII ANI, lupta pentru apă pură a devenit o problemă mondială. Apar tot mai multe instalații din care se obține apă potabilă „artificială". Apa se obține prin instalații solare, se recurge la adaosuri suplimentare, se înlătură cele de prisos, dar problema continuă să fie deschisă. Una din rezolvările cele mai moderne este obținerea apei potabile din cea de mare prin evaporare și apoi „aranjarea" gustului. Pentru acest proces însă este necesară o capacitate de calorii deosebit de mare. În cazul distilării apei de mare se folosește o cantitate imensă de căldură emanată de reactorii nucleari care funcționează cu neutroni rapizi. În ultimul timp au intrat în funcțiune reactorii repetitori. Denumirea reiese din aceea că în procesul de funcționare se acumulează mai mult combustibil nuclear decît se consumă. În acești reactori combustibilul normal — uraniu 235 — este acoperit de o zonă de inerție incapabilă de diviziune. Sub acțiunea neutronilor rapizi acesta se transformă treptat în plutoniu-239, care reprezintă un combustibil deosebit de valoros. În zece ani de funcționare a acestui reactor, rezerva de combustibil este dublă.

REPETITORII CU NEUTRONI rapizi sînt compacți. Deosebit de reușită în acest caz este simbioza centralei atomice cu cea de impropșătare a apei. În Uniunea Sovietică, pe țărmul de est al Mării Caspice, în orașul Sevcenko, se poate întîlni o astfel de instalație. Complexul produce energie electrică, combustibil nuclear și apă potabilă. Cînd se va ajunge la capacitatea proiectată se vor obține 120 000 mc. de apă pe zi. Într-un viitor apropiat capacitatea acestui complex de instalații va ajunge la 250 000 mc. de apă potabilă. Cu cît centrala atomică are capacitatea mai mare cu atît apa este mai ieftină. În U.R.S.S., S.U.A., și Anglia se proiectează uzine de impropșătare a apei din care se vor obține pînă la 6 milioane mc. de apă pe zi. Aceasta însă nu e totul. Din sedimentele rămase în urma distilării se obține magneziu, brom, sare de bucătărie. Din sărurile sedimentate se obține chiar și combustibil nuclear.

TOATE ACESTEA ne fac să revedem comportarea noastră față de apă. Expresia „prețul apei" va căpăta un sens mai profund. Apa va înceta să mai fie un dar gratuit al naturii. Și atunci cînd în producerea ei se va depune și muncă, omul va avea o atitudine mai atentă față de ea.

De pretutindeni

UZINA DE CONSTRUCȚII de mașini electrice din Saratov a început producția microscoapelor cu laser.

Oamenii de știință și proiectanții au învățat acest aparat să „vadă" diferitele straturi ale atomilor în peliculele dielectrice. Microscopul este în stare să controleze o suprafață care reprezintă mai puțin de o zecime dintr-un milimetru pătrat.

În acest fel, aparatul poate controla punct cu punct întreaga suprafață a unei pelicule dielectrice pentru a stabili calitatea ei.

■

LA TÎRGUL de mostre din Oslo, fabricile de specialitate sudeze au prezentat colecția de încălțăminte de damă sub mottoul „majestatea sa sabotul". Firește, fabricile au rezervat, în colecția lor, loc și modelelor de pantofi confecționate din materiale clasice într-o gamă variată de culori. Dar vedeta colecției a fost sabotul, încălțămintea din lemn scobit.

■

LA 25 KM. de Cairo se află localitatea Abu-Ruas ai cărei locuitori sînt vînători de șerpi. Ei nu se tem de mușcăturile lor deoarece de la vîrstă fragedă urmează cursuri de „obișnuință" fiind supuși regulat mușcăturilor, la început de șerpi mici sau scorpioni apoi de șerpi tot mai mari și mai periculoși.

Campionul mondial al cîinilor (la greutate) este Giasone, care aparține doamnei Mary Skinner din Sussex (Anglia). Giasone cîntărește 108 kilograme și problema alimentației sale nu-i deloc simplă...

PE FIRUL EVENIMENTELOR

Formula portocalei

de Nicolae LUPU

Un deputat laburist din Anglia, Torney, a venit în istorica sală de la Westminster cu o portocală și a vorbit cam așa : „Știți, de ce am venit cu ea ? Nu pentru că este bogată în vitamina C, sau pentru că ajută la lupta împotriva gripei. Ci pentru că această portocală venită din Comunitatea economică trebuie să o plătim mai scump din cauză că Piața comună pur și simplu protejează financiarmente Mafia siciliană care controlează industria de portocale italiană, care la rîndul ei reprezintă principala sursă de aprovizionare din interiorul Comunității" În parlamentul european, deputații conservatori englezi Mansfield, Scott și Brewis, au cerut votarea unui amendament de natură să înghețe prețurile agrare calificînd măsurile propuse de Comisia de la Bruxelles drept „inflaționiste, stingace, inoportune". Deoarece astfel de cereri nu s-au bucurat de o tratare procedurală corespunzătoare, deputatul englez Kirk a strigat : „Trebuie să plecăm. Aici nu se face nici un fel de dreptate". Dar deputații socialiști din alte țări vesteuropene, au acuzat pe conservatorii englezi că „încearcă să facă din politica agrară comună un țap ispășitor pentru inflația din Anglia". Conservatorii au început să vocifereze. Lucien Radoux, deputat belgian, a exclamat : „Aici e cinematograf, nu parlament", iar deputatul Jean Baas a pus lucrurile la punct în felul următor : „Nu sînteți aici în Camera Comunelor ci într-un parlament european".

Evident, după toate cîte s-au întîmplat, nu se mai poate vorbi în acest caz nici măcar de „atmosferă comunitară". S-a găsit totuși o formulă : se vorbește despre neînțelegeri procedurale provenind din diferențele de metode și concepții cu privire la mecanismul parlamentar.

De fapt, totul se reduce la existența unor interese divergente care se manifestă și se ciocnesc în moduri diferite. Rămîne de văzut dacă portocala va deveni simbolul discordiei comunitare detronînd legendarul măr, cu alte înțelesuri și cu alte personaje. În definitiv, fiind vorba de produse agrare și de interese în continuare contradictorii nu va fi greu ca din noianul de fructe cu care natura a dăruit această zonă să se găsească totuși unul care să joace cu toate prerogativele acest rol.

UN GRUP de cercetători francezi a realizat un preparat care se va dovedi de o mare importanță în combaterea ulcerului varicos și a celulitei gambelor. Preparatul se numește forescutolo și el are forța de a activa puternic circulația sîngelui în cele mai minuscule vase capilare ale sistemului circulatoriu. Fiind experimentat clinic noul medicament a dat rezultate bune în 77 la sută din cazurile supuse experimentului.

■

În timp ce copiii își fac lecțiile, tăticii lor se joacă duminica dimineața, făcînd să zboare la marginea orașului tot soiul de aeromodele. Industria jucăriilor din Nuremberg a socotit că e indicat să se ocupe și de acești copilași.. maturi. Pentru ei, s-au realizat elicoptere telecomandate cu un motoraș de „un cal putere. Elicopterele pot atinge o viteză de 100 km. pe oră. Zboară incontinuu 20 de minute.

remember • remember • remember

STOCKHOLM [X]

Plec cu un sentiment al Stockholmului, o stare de spirit pe cît de indefinibilă, pe atît de pregnantă... nu e regretul după templele Italiei unde îți lași la plecare cel puțin unul din suflete într-o eternă captivitate și te încredințezi părerii de rău pentru anii pierduți, mereu mai mulți și mai apăsători la confruntarea cu o ars longa orgolioasa și necruțătoare sub ale cărei colonade te simți bătut de vînturi inalte și reci... nu e nostalgia anticipată a exuberanței naturi subtropicale, ce te învăluie prin țări de miază-zi... e altceva, e ca și cînd aproximîndu-ți o înrudire mai mult bănuită, peste spații pe care prea rareori ai prilejul să le escaladezi, privești în gol și te simți răvășit de un dor de tine însuți, de cine știe care dintre ipostazele tale reale ori iluzorii, de ceva odinioară trăit sau visat... și iată că superba metropolă ce mă cucerise la venire cu eleganța ei și cu o distincție cețoasă, începe a se reduce la un conglomerat inefabil de stînci și de trunchiuri grosolane de arbori, materie originară printre care rătăcește stafia mea investmîntată în piei de animale și un spirit, de attitea ori alienat, se regăsește singur cu primele lui cuvinte rostite în acustica altor virste... și iată-mă stăpînit de tirania acestui sincretism, pe aceleași cheiuri largi, inundate de lumina lui Septembrie, pregătindu-mă să părăsesc nu atît orașul atașant unde am petrecut zile agreabile, cît mai ales ceva din mine însumi, una din propriile mele virtualități pe care voi fi descoperit-o întîia oară aici... există orașe care te îndeamnă să evadezi din tine, din albia existenței și a sensibilității tale, să încerci a deveni altul, să uiți, să sfidezi, înălțîndu-te ori coborînd între ruină și exaltare, dar Stockholmul face parte dintre cele prea rare, capabile să te concentreze asupra propriului tău univers și, printr-o succesiune de confruntări nu odată brutale, să te ajute în strădania, de attitea ori crispată și lamentabilă, de a înainta cu încă un pas pe drumul greu ce-l făcuse pe Baudelaire să exclame : Ah. Seigneur, donnez-moi la force et le courage... cred că aici aș fi putut trăi o jumătate de an scrîind, undeva, în anonimatul orașului, o carte sălbatică și neagră pe care aiurea poate că nu voi mai ajunge s-o scriu și deaceea trebuie să-mi iau rămas bun dela ea și dela cel ce-ar fi scris-o...

Dar soarele acesta de toamnă septentrională, care cu înșelătoarea-i blîndețe exasperează mai mult decît alină, soarele ce difuzează peste canale și cheiuri o melancolie tiranică și pastelează culorile fațadelor, inoculînd nuanțelor suave ceva anxios și obsesiv ca în mariajele cromatice ale manieriștilor, soarele acesta răspunde atît de pătrunzător unui morb lăuntric ce mi-a hrănit aventurile și mi-a exaltat voluptatea deresonabilului... În toamnă / în toamnă cînd te desparți / în toamnă cînd barierele rămîn întredeschise / spre ireale preerii, se aude monoton glasul Samanului Ekelöf rostind exorcismul celui mai mare și mai disolvant anotimp suedez, cel ce te ajută să pătrunzi alcătuirile ascunse ale acestor ținuturi și ale oamenilor sortiți să-și ducă existența în lumea lor... și această toamnă e Suedia însăși, o toamnă exatică, anotimp în sine, crescînd și descrescînd în imuerii aeriene, între apele mărilor care așteaptă noaptea polară și pădurile munților orizontali, erodați de o virstă în afară de număr.. iar la răspîntia lor Stockholmul, oras de paduri si de mare, cu nenumărații săi ochi albaștri, cu nenumăratele-i suflete apăsate de anarhia rece a norilor polimorfi, inconiurat de spații solitare și de pietre unde mușchiul va creste întotdeauna, de parcă ar fi sortit să ascundă inscripții vechi, silabe runice pe care nimenea nu trebuie să le citească... nu vreau să aflu decît atît cît e îngăduit străinului, nu vreau să tulbur taine ce nu-mi aparțin și deaceea las în ceață un Stockholm necunoscut, luînd cu mine doar imaginea orașului pe care călătorul și-l zidește oriunde după chipul și asemănarea lui.

a. e. baconsky

Cu ajutorul acestui pistolet pulverizator se fixează pe dantură o peliculă fină din masă plastică pentru protejarea împotriva cariei dentare. Tratamentul, experimentat în S.U.A. este nedureros, iar efectul lui durează cîțiva ani.

ÎNTÎMPLĂRI ADEVĂRATE • ÎNTÎMPLĂRI ADEVĂRATE

„Punga de aer" din Outwood...

• Un tăvălug gigantic de noroi • În galeria de urgență se poate lucra doar cu masca de gaze • Avertismentul unor experți în exploatări miniere

21 MARTIE 1973, Mina Lofthouse din Outwood, Yorkshire, Anglia. Schimbul de noapte. La ora 2,30, galeria a început, brusc, să fie inundată. Cantități enorme de apă s-au prăvălit ca un tăvălug gigantic asupra celor 15 mineri care lucrau în abataje, smulgînd, ca pe o jucărie un transportor de peste o tonă. Terry Cotton, în vîrstă de 23 de ani, se afla în apropierea tatălui său Charles, cu care lucra de multă vreme împreună. Se pregătea, la ieșirea din schimb, să-l sărbătorească împreună cu restul familiei „bătrînul" împlinea 50 de ani. Cînd și-a dat seama de primejdie, Charles i-a strigat fiului său poruncitor: „Fugi" și a început și el să alerge. Terry a fugit spre ieșirea minei. A întors o dată capul și a mai văzut un grup de bărbați care venea în urma sa. Era și Charles. Cataracta de apă îi urmărea furioasă, gata să-i prindă. Cînd a ajuns la ieșire, Terry a constatat cu groază că tatăl său nu se număra printre ceilalți șapte mineri ieșiți la suprafață. Lîngă el, gîfîind, un alt supraviețuitor, mai în vîrstă, era și el zguduit. El, Sidney Haigh, scăpase. Dar fiul său rămăsese în adîncuri...

BILANȚUL ACCIDENTULUI era grav : șapte mineri fuseseră prinși în capcana inundației. Se mai aflau ei oare în viață? Mai erau șanse să fie salvați? Specialiștii sosiți la fața locului au emis o ipoteză optimistă. Într-o parte a galeriei apele lăsaseră o „pungă de aer", un spațiu în care cei șapte s-ar fi putut refugia și unde ar fi putut să reziste aproximativ 40 de ore... Cum să se ajungă la „punga de aer"? Cum să fie trimise acolo rezerve de oxigen, primele ajutoare? S-a hotărît să se acționeze pe mai multe căi. Întîi, prin trimiterea de scafandri prin tunelul inundat. Dar cînd s-a constatat că în galerie era nu numai apă ci și noroi mult — prin care „oamenii broască" nu pot trece înotînd — s-a renunțat la proiect. S-a hotărît atunci să se sape o altă galerie, pe plan orizontal și, în același timp să se foreze o galerie verticală, prin care să se trimită oxigen. Dar la săparea galeriei verticale s-a renunțat curînd. Exista primejdia trimiterii în „punga de aer" a unor gaze otrăvitoare scăpate din alte abataje. Printre cei ce lucrau cel mai mult la săparea galeriei orizontal se găsea și Sidney Haigh. Era specialist în asemenea operațiuni, nu dormise deloc și în galeria inundată continua să fie prins și fiul său...

LA GURA MINEI atmosfera era apăsătoare. Familiile minerilor rămași în adîncuri, copleșite de durere, îngrijorare așteptau în tăcere, speranța. Reporterii izbuteau greu să smulgă declarații Fred Cotton fratele lui Charles, cel rămas în mină, îl încuraja pe Terry, căruia unii îi imputa parcă faptul că nu a rămas să-și ajute tatăl. „Nepotul meu, spunea Fred, a procedat bine. Nu ar fi avut nici un rost să rămînă" Terry povestește și el : „Tata mi-a strigat să fug și am alergat împreună cu ceilalți. După trei sferturi de milă m-am oprit. Atunci l-am văzut ultima oară Unul din cei care au scăpat mi-a povestit că tata alergase ultimul și că nu a mai putut ține pasul. El nu ar fi acceptat în nici un caz să mă înapoiez să-l ajut. Nimeni nu ar fi lăsat pe altcineva să vină înapoi , în ajutor..." Terry este căsătorit și are doi copii. Șase din cei șapte rămași în mină au copii. În total 22...

ORELE TREC NECRUȚĂTOARE. Cu fiecare minut scurs se micșorează speranțele. Pompele funcționează dar nivelul apei nu scade. De multe ori noroiul le înfundă. În galeria adițională se avansează greu. Din cauza aerului viciat nu se poate lucra decît cu masca de gaze. La fiecare 40 de minute un nou schimb. Medicii stau pregătiți să intervină. După două zile nu s-a ajuns decît la jumătatea drumului. Un expert recunoaște că, în mod normal, cei șapte nu ar mai putea supraviețui în „punga de aer" și încearcă să consoleze: au fost cazuri cînd minerii au putut rezista totuși mai mult de 40 de ore. La suprafață domnește o liniște dramatică. Mineri de la alte exploatări vin împreună cu familiile lor să-și exprime compasiunea celor în suferință. Oamenii speră dar nu cred în minuni. La întrebarea unui ziarist o femeie răspunde : „Mi-am lăsat copiii la o vecină. E groaznic să nu știi dacă mai ești soție sau ai devenit văduvă...

DUPĂ CINCI ZILE JUMĂTATE, finalul tragic al accidentului a devenit o certitudine. A fost găsit înecat în noroi, Charles Cotton. Apa l-a purtat o distanță mare. Cînd a ajuns acolo unde ar fi trebuit să se găsească „punga de aer" s-a constatat că toate speranțele se întemeiaseră pe o iluzie. În locul acela doar o masă de noroi. Ceilalți șase mineri își găsiseră, probabil, mormîntul, undeva în coridorul inundat...

ZILELE CARE AU URMAT au fost zile de doliu pentru minerii britanici și familiile lor. În același timp, ele au fost zile în care unii experți și au pus întrebarea dacă nu cumva este posibilă o repetare a unui astfel de accident în bazinul carbonifer din nordul Angliei sînt numeroase mine vechi scoase din uz. Multe din ele încă din secolul trecut. O parte nici măcar nu sînt înregistrate. Probabil că inundația s-a produs cînd a fost atacată o asemenea veche galerie inundată. Și atunci — au avertizat cîțiva specialiști — nu există riscul de a se ataca și în alte mine asemenea tunele inundate și neînscrise pe harta minieră?

U. VALUREANU

TRANSPLANT CU URMĂRI TRAGICE PENTRU DONATOR

Un tînăr francez își pierde viața după ce reușise să-și salveze sora căreia i se transplantase un rinichi al său.

Familia Picot locuiește la Beaulone (Franța). Este alcătuită din părinți și trei copii. Fetița cea mai mică, Chantal, are 14 ani. Fiul cel mare, Maurice, douăzeci și doi De un an, Chantal era mereu bolnavă. Suferea de o maladie care-i ataca țesuturile renale. A fost internată de mai multe ori în regiune, și apoi la Paris Fără rezultate. Se întorsese în familia ei la Beaulone, o mică localitate cu 1 800 de locuitori De două ori pe săptămînă o Salvare venea s-o ia pentru a o transporta la spitalul Antiquaille care poseda un rinichi artificial Dar fetița lîncezea Nici cea mai mică ameliorare. Un consult medical a constatat că adolescenta era condamnată. Exista o unică salvare Un transplant renal

Familia fiind încunoștiințată de grava situație a hotărît un consiliu de familie. Fără a sta prea mult pe gînduri, din proprie inițiativă, Maurice Picot, fiul cel mai mare, s-a oferit voluntar. Voia mai presus de orice să-și salveze surioara. Maurice era un tînăr voinic, sportiv, și foarte muncitor.

Puțin timp după eroica hotărîre cei doi frați au fost supuși la toate examenele necesare, fiind internați la spitalul din Antiquaille, la serviciul condus de către prof Traeger, unul din cei mai renumiți specialiști.

Cele două operații s-au desfășurat apoi, simultan, la Lyon imediat după aceea Maurice Picot a căzut în comă În aceeași seară a fost transferat la spitalul Ed-Herriot, specializat în reanimări Nu și-a mai revenit mai înainte de a-și da ultima suflare Către miezul nopții. În acest timp, starea sănătății micuței Chantal se ameliorează pe zi ce trece Revine la viață Renaște Deși operația a avut urmări tragice pentru „donator", grefa a reușit perfect. Chantal nu bănuiește nimic despre dispariția fratelui al cărui sacrificiu i-a permis să trăiască...

S-a întîmplat în martie, în Franța

DIAMANTUL TENACITĂȚII

de Constantin VIȘAN

Zburăm peste pămîntul și apele Țărilor de Jos. Peste cîteva minute vom ateriza la Amsterdam. Avionul a părăsit nămeții albi ai marilor înălțimi, apropiindu-se de șevaletul verde al cîmpiei olandeze. Încerc să-l recunosc pe Van Gogh. Nu reușesc însă. În locul exploziei lui coloristice, în locul „Cîmpiilor Halucinante", ochiul descoperă geometria canalelor care închid în dreptunghiuri perfecte pășuni și semănături, sere de legume, straturi cu narcise și iacinți. Exuberanța, tumultul, elementele dezlănțuite au fost încadrate sever, după legile celei mai chibzuite agriculturi din lume. Mecanizarea, organizarea funcțională, diversificarea, exploatarea intensivă au înlăturat cu totul vechiul caracter pastoral al cîmpiei olandeze. Practic, diferențele dintre sat și oraș au fost desființate. „Poate că o deosebire există totuși, avea să ne spună un agronom din ținutul polderelor. Aici e mai mult aer curat, mai mult soare, mai multă liniște". Aterizăm la Schiphol, marea poartă aeriană a Amsterdamului, aflată la 4 m sub nivelul mării. Pista rezervată navei noastre trece pe sprinarea unui tunel, traversează o autostradă, aleargă printre parcele de iarbă grasă. Din avion intrăm în unul din giganticele burlane de metal care absorb călătorii și-i călăuzesc spre inima modernei aerogări. Benzi rulante rapide micșorează distanța coridoarelor kilometrice. După formalitățile de vamă, domnul Henneman, reprezentant al Ministerului Afacerilor Externe al Țărilor de Jos, ne urează în limba lui Rembrandt „Bun venit în Olanda".

Clepsidra

De la Schiphol plecăm cu mașina spre Haga. Autostrada cu șase benzi pe care înaintăm cu 140 km pe oră, se află, ca majoritatea pămîntului olandez, sub nivelul mării. Dunele de nisip de pe coastă au constituit un dig natural împotriva valurilor. Hărnicia și perseverența oamenilor din Țările de Jos au adăugat în permanență alte și alte diguri, o rețea ingenioasă de canale, de lucrări hidrotehnice de amploare care au zmuls apelor, pămînturi noi — vestitele poldere — transformînd Olanda într-o grădină, într-un simbol al dirzeniei umane. Călători iscusiți pe mările și oceanele globului, olandezii au aruncat mării de acasă o sfidare superbă, au silit-o să se retragă, au transformat-o în bună parte în uscat. Olandezii și-au creat cu propriile lor mîini țara. Contemplu din interior această capodoperă semnată de un popor mic dar admirată de întreaga lume.

De o parte și de alta a fluviului de asfalt se desenează pajiști verzi pe care pasc, fără a fi pizite de cineva, vestitele vaci de Olanda, oi cu lînă lungă și niște cai mici, un fel de ponei, crescuți, probabil, numai pentru bucuria copiilor, căci sarcinile obișnuite ale calului au fost preluate în întregime de mașini. Mari dreptunghiuri galbene, roșii, albe și violete, mărginite de verdele canalelor ne dau impresia unei vaste expoziții suprarealiste. Sîntem convinși că trăim clipa întîlnirii cu mirajul lalelelor. Le confundăm însă. Florile care ne încîntă ochii sînt doar narcise și iacinți. „E o confuzie pe care o fac mai toți străinii sosiți în Olanda, ne spune zîmbind tînărul nostru însoțitor. Vor să vadă peste tot numai lalele și mori de vînt. Olanda nu este însă numai atît".

Mi-a plăcut această precizare polemică a proaspătului nostru prieten din țara în care alături de lalele și diamante, de mori de vînt și catarge de vapoare, se înalță siluetele unor industrii moderne de faimă mondială : gigantul electronic Philips, rafinăriile Shell, uzinele de avioane Fokker. Pe o suprafață de 36.758 km² Olanda concentrează o populație de peste 13 milioane, ocupată în primul rînd în industrie. Densitatea demografică a Țărilor de Jos este printre cele mai mari din lume : 380 locuitori pe km². În provincia Utrecht însă, s-a ajuns și la 870 locuitori pe km².

Înaintînd printre pajiștile cu iarbă grasă și straturile de narcise și iacinți, printre sere ale sticlă și canale tremurîndu-și apele în amiaza de exuberantă primăvară, lăsînd în urmă Leydenul și Haarlemul, ajungem la Haga. O natură generoasă în culori dar plină de primejdii permanente, un nedezmințit spirit practic și refuzul categoric al discursivității au favorizat în orașul de reședință al Țărilor de Jos o arhitectură de o eleganță discretă. Sobrietatea cărămizii înnegrită de vreme contrastează plăcut cu zîmbetul îmbietor al ferestrelor largi, cu arabescul gingaș al giurgiuvelelor de lemn, vopsite fără excepție în alb. Goticul și barocul, clasicismul Secolului de Aur s-au topit aici într-un stil de o reală originalitate, care dă un farmec unic acestui oraș grădină. Haga seamănă cu decorul unei piese de teatru. O piesă a cărei acțiune a început pe vremea lui Vilhelm Tăciturnul și străbate întreaga istorie a Țărilor de Jos Despre cele trei orașe cheie ale Olandei, interlocutorii noștri, mult mai volubili și mai înclinați spre metaforă și spre umor decît ne așteptam, ne servesc următoarea butadă : „Olandezul locuiește la Haga, cîștigă banii la Rotterdam și-i cheltuiește la Amsterdam".

Toate cele trei orașe își revendică în felul său dreptul de a fi capitală. Și în ultimă instanță fiecare e o capitală. Haga, reședința guvernului, a ministerelor, Amsterdamul, capitala proprîuzisă, centru cultural al țării, Rotterdamul, capitala industrială a Olandei. Haga e liniștită, distinsă, curată, politicoasă, mulțumindu-se cu gloria istoriei și faima de forum internațional. Amsterdamul înregistrează un fel de declin, privind cu invidie cum pe primul loc al interesului se plasează fără drept de apel Rotterdamul.

Haga, Amsterdam, Rotterdam. Trei dintre cele mai strălucitoare fațete ale fascinantului diamant șlefuit de-a lungul secolelor în atelierul de la Marea Nordului și apa Rinului, a Meusei și Amstelului de un popor cu vocație de demiurg. Am privit cu interes și admirație fațetele acestui diamant al tenacității în cele 7 zile ale unei călătorii de neuitat prin Olanda.

SPIRALE

DRAMA UNUI POET

de Eugen BARBU

Mitul Sorescu declină...

Poetul acesta inteligent a făcut delicille unei generații întregi. Replica lui sprințară, sentențele spirituale aveau o prospețime în stare să-i scoată din sărite pe retrogrizi și pe conservatori. Cine nu-l citise pe Prevert, sigur că se uimea, cum poate fi tratat de pildă Eminescu, într-o poezie plină de patriotism și care poate fi considerată și astăzi ca o capodoperă. Un excelent cintec al lui Bogardo rezistă și astăzi în repertoriu, mai ales prin textul semnat de același Sorescu.

Ravaliile au inceput cind au apărut imitatorii...

Paginile de poezie ale revistelor literare s-au umplut de *sorescieni* care mai de care mai deștept și mai inghesuindu-se să se așeze în banca intîia a liricii. Numai că...

Iată, de vreun an și mai bine, ici și colo, sulițele au inceput să-i străpungă pe acest sfînt Sebastian. Și nu sînt simple săgețuțe trimise de arcași amatori ci mai incoace chiar de critici reputați.

Care ar fi deci caracteristicile acestei poezii care a cunoscut voga unui Minulescu sau Topirceanu, pentru că la modul absolut la această stachetă trebuie fixată valoarea poeziei soresciene. A plăcut de la inceput nonșalanța lirică, autoironia și detașarea, luarea peste picior mai ales a miturilor, familiarismul care aduce atît de bine cu poșta de anecdotă și persiflare a miticismului bine stabilit în literatura noastră. Și la atîta plăcere pentru lucrul spumos, poezia lui Sorescu a căzut ca o manna cerească. Elevii de liceu îl recită la șezători pe Sorescu, actrițele în pana de roluri dau recitaluri pe versuri de Sorescu, la radio la oră *Noapte bună*, copii se citesc versuri de Sorescu. Bacalaureatul se ia cu Sorescu, compozitorii lipsiți de harul melodiei o dau prin Sorescu și așa mai departe...

Iată însă că scadența a sosit și o iritare generală ia loc adulației de pînă acum. Insuși Sorescu simțind că nu mai merge cu *inscripțiile* lui a pornit-o pe anecdota populară sub formă de poem, cu *vorbiri* rurale și glumițe mai aproape de pămînt, de fapt o ieșire deloc onorabilă din competiția în care fusese angajat cu poeții serioși ce nu îngnit parodia și ironizarea marilor probleme.

Este drept ca Sorescu să fie tratat astfel?

Eu cred că nu. Peste *etapa* Sorescu, orice s-ar face nu se poate trece pentru că omul a fost eminent în domeniul său, un deschizător de drumuri. El a călcat în picioare poezia conformistă în care s-au produs catastrofe și mai mari și totuși furia sacră de care sînt cuprinși criticii nu este exercitată asupra proletcultiștilor, cum ar fi firesc, ci asupra inteligentului liric care continuă a fi Sorescu. De ce? Poate că și succesul a iscat toate aceste valuri de invective, poate că însăși postura lui de teoretician vesel îi scoate din sărite pe universitari. Poetul a avut curajul să meargă în fața unei comisii de doctorat cu un fel de broșură în care lua pe deasupra cîteva probleme de istorie literară, fapt care a iritat. Vedeți dv. aici la aristocraticul for este mai important să precizezi dacă data nașterii cutărui scriitor este de 3 sau 5 decembrie și nu să găsești un unghi de vedere nou în ce privește literatura. Dar asta e treaba onoratelor comisii în fața cărora Sorescu a avut imprudența să se prezinte. Ce am avea de adăugat noi la toate astea: că din moment ce lui Cassius Clay i s-a oferit o catedră de poezie în America, de ce nu i s-ar fi dat și lui Sorescu o diplomă de doctor în litere? Nu era un capăt de țară...

Dar să ne întoarcem la drama poetului numit.

Așadar, de ce e refuzat el acum cu o totală ostentație? Pentru că se repetă, pentru că refface aceiași poezie inițială în variante infinite ce nu mai pot fi suportate. Ceea ce a pus însă capac la toate, cum se spune, a fost acest ultim volum, intitulat *„Suflete, bun la toate"* care nu știu dacă are mai mult de trei poezii bune, și alea reluări, scrise adică în maniera bine cunoscută a lui Sorescu. Tehnica soresciană este cea a surprizei, cum se întîmplă în cele șase versuri citabile din „O vreme": *„Te voi sacrifica și eu / Pe aceste cîteva vreascuri / Ale cunoașterii / Și din litere va curge singe / Și mă voi înălui în fumul lui / Să nu mă mai văd duhurile"*, unde nefericitul vers ultim distruge totul. Poemul „Pirghii" care ar începe bine: *„Mi-e sufletul atît de greu / De parcă atîrnă de el Dumnezeu / Ca un bolovan de cumpăna fîntînii / Sînt întunericul cu care el scoate minunile / Și sînt înainte de facerea lumii"*, dar ce păcat că totul este continuat cu ieftinătăți de genul: *„Și-mi mai răsar din suflet munții cu zări care cad / Ca fachirii pe ace de brad / Uneori atît de mult mi se dilată vreun por / Că din el țîșnește un nor / Ori mai de grabă marea cu sarea"*. Citeodată din manierismul exasperant mai iese cîte o perlă ca în „Inspirație": *„La manejul meu din nori / Se încalecă erori / Din aproape în aproape / Saltă sufletul pe ape / Sub copite— eu, în silă / Ca pustiul sub cămilă"*. De o exasperantă platitudine filozofică mi se pare poemul „Caut portretul lui Hegel": *„Eu n-am văzut niciodată / Portretul lui Hegel / Mi-a lipsit momentan / De pe toate cărțile / Am auzit însă că există / La un anticariat / Nu prea departe de aici / O fotografie de-a lui, înfățișîndu-l / În clipa cînd trece / Peste toate sistemele filozofice / Ca viermele de mătase / Pe frunzele de dud / Trebuie să fie ceva neobișnuit și frumos / Electric / Ceva ca omul / Într-o zi o să-mi fac timp / Mă voi repezi pînă-acolo / Și, rugînd toate cuvintele / Să mă las singur cu Hegel / Îl voi privi tăcut / Cîteva minute"*. Ștergeți barele dintre fraze și o să citiți numai o banală însemnare de școlar dedicată lui Hegel. Iată și alte teribilisme: *„Mîine la orele șapte și douăzeci / Îmi voi lansa lingă mine și-un cățel / Chiar de-ar fi să mă coste asta milioane / Pentru a mă convinge că prietenul din totdeauna / Al omului / Dă normal din coadă / În condiții de atît de mare tehnicitate"*. Astfel de bancuri lirice aș zice că pot merge la iarbă verde între ingineri ostenițî de calcule, dar pentru Dumnezeu, să dai la tipar tot ce-ți trece prin cap? „Natație" face parte din aceiași familie de produse de serie: *„Pe lac / Umbra mea se vedea / Foarte limpede / Și eu îmi implantam lopata / Drept în ochi / Apa părîndu-mi mai adîncă acolo / Pe mal lumea începuse să aplaude / Căci barca mea o luase cu mult / Înaintea celorlalte / Numai eu deveneam tot mai palid / Cu fiecare lopată / Cred că din pricina emoției / Fiindcă, repet / Lumea aplauda tot mai tare / Făgăduindu-mi, în caz că ajung primul / Un cap de gips / Cît de cît asemănător / Un perspectiva veșnică a lacului de sudoare"*. În „Punct" găsim și un lucru frumos în trei versuri: *„Priponită de centre de gravitație / Lumea s-ar retrage în el / Ca dimineața stelele în astronomi"*. Sub orice critică mi se pare poemul „Falsul motan" ca să nu mai vorbesc despre grozăvia pe care v-o citez din „Precauție": *„Mi-am pus o pereche de ochelari / În ceafă / Ca să pot vedea numai / Cu mintea / De pe urmă"*. Ici și colo cîte un icnet arghezian mai salvează ceva: *„Totul se face întuneric / Poate chiar întunericul / Mingîie pietrele și le lasă gravide / Fără nici o rușine / Ca un porc"*. Iată și „Întrebare" care nu e deloc rea, dar nici originală: *„Ce zi e azi? / Luni? / Dar luni a fost / Săptămîna trecută / Marți? / Marți a fost tot anul trecut / A fost marți ca popa / Miercuri? / Secolul trecut, după cîte știu / A căzut într-o miercuri / Joi, / Într-o joi a fost arsă / Cartagina / Într-o joi a fost arsă / Biblioteca din Alexandria / Imposibil să nu fi trecut / Nici o zi de atunci / Vineri? Simbătă? / Eu am mai auzit odată / De zilele astea / Nu-mi umblați cu povești / Poate Duminică? / Timpul dinaintea genezei / Se numea duminică / Îmi aduc bine aminte / Dumnezeule, toate zilele au fost / Nu ne-a mai rămas nici o zi / Nouă"*. Poemul „Dedublare" mi se pare deasemenea reușit: *„Noaptea cineva umblă cu hainele mele / Și mi le poartă / Dimineața observ pe pantofi noroi proaspăt / Cine o fi semănînd la umblet cu mine? / De la o vreme a început / Să-mi îmbrace și gîndurile / Cînd mă trezesc nu le mai găsesc niciodată / Unde le-am pus / Sînt uzate, obosite, cu cearcăne în jurul ochilor / Se cunoaște că cineva a gîndit cu ele / Toată noaptea / Cine s-o fi potrivind la suflet cu mine?"*.

Aș încheia cu citarea poeziei „Hoții" care îl reprezintă cel mai bine pe Sorescu, cel la care ținem foarte mult: *„Aveam o poezie care nu mă lăsa să dorm / Și-am trimis-o la țară / La un bunic / La urmă am scris alta / Și i-am trimis-o mamei / S-a păstreze în pod / Am mai scris după aceea vreo cîteva / Și, cu stringere de inimă, le-am încredințat rudelor / Care și-au dat cuvîntul c-o să aibe grijă de ele / Și tot așa pentru fiecare poezie nouă / S-a găsit cîte un om care să mi-o primească / Pentru că fiecare prieten al meu / Are la rîndul său un prieten / Atît de bun încît să-i încredințeze taina / Așa că nici eu nu mai știu acum / Unde mi se află cutare vers / Și, în caz că mă calcă hoții / Oricît de mult mi-ar schingiui / Tot n-o să le pot spune mai mult, decît / Că ele sînt la loc sigur / În țara asta"*.

Dar e atît de puțin...

Regele e gol. Să i se spună...

REGIZORUL FRANCISC MUNTEANU DESPRE FILMUL

Sergiu Nicolaescu și Costel Băloiu

„PISTRUIATUL"

— Tot după un scenariu personal?

— Da. Un scenariu original. Este vorba de cele zece zile premergătoare insurecției armate văzute prin ochii puri ai unui copil de 13 ani, care alege binele de rău, eroismul de lașitate numai prin ceea ce vede, prin fapte. Va fi deci un film de acțiune. Un film de... 10 km lungime pentru prima emisiune color a televiziunii, deci făcut pe Eastman, în 10 episoade.

— Ați lucrat ca pentru televiziune sau filmul poate deveni un lung metraj?

— Numai de televiziune.

— Urmărind ce date specifice?

— Ecranul dus mult mai în față în plan mediu și prim-plan, fapt ce te obligă la actori excelenți care pot exprima sentimente.

— Nu este doar o cerință a televiziunii.

— Este însă o obligațiune a acesteia.

— Fiecare episod e complet independent sau serialul nu se poate da decît într-o ordine?

— E independent ca acțiune, dar e nevoie de ordinea lor pentru că există acumulare emoțională și de tensiune. Urmărindu-se trezirea la conștiință a unui adolescent, care ajută niște comuniști, acumulările au o succesiune logică și determinantă pentru evoluția eroului.

— Acesta devine chiar eroul faptelor sau rămîne spectator al întîmplărilor?

— Sînt foarte puține cadre fără el.

— Unde ați găsit un copil să poată ține în spinare 10 episoade?

— Adică 156 de zile de filmare, peste 2 000 de bucle de post sincron. În afară de asta are sarcina să se adapteze unui cîine polițist, care e mai greu și mai înalt decît el, să preia conducerea lui de la un instructor care lucrează de ani de zile. Unde l-am găsit? De fapt, ne-a găsit el pe noi. Este elev la școala nr. 200 din București, clasa a VII-a. Îl cheamă Costel Băloiu. Am văzut peste 2 000 de copii, am stat de vorbă, am făcut probe fotografice și de filmare și în provincie și în București. A venit după un anunț în căutarea unor pistrui, ne-a uluit cu memoria lui formidabilă. Știe uneori tot scenariul pe dinafară. Mai corectează cu cuvintele lui, în bine. Nu e un executant, vine cu idei, participă, are preferințe pentru anumite secvențe, n-a fost niciodată inhibat de parteneri deși sînt actori ca Margareta Pogonat, Constantin Codrescu, Sergiu Nicolaescu, Vistrian Roman, Aurel Giurumia. La un moment dat, cînd Margareta Pogonat a greșit un text, a consolat-o: „Nu vă faceți probleme, se întîmplă ca și eu să greșesc".

— Văd că sînteți îndrăgostit de micul actor?

— Primejdia este că toată echipa s-a îndrăgostit de el. Sper să putem tempera această dragoste ca să nu-l scăpăm din mînă. În afară de actorii citați mai sînt: Reka Nagy, Peter Paulhofer, Florin Tănase, Ion Dichișeanu, Zephi Alșec, Draga Olteanu și György Kovács.

— Echipa?

— Imaginea: Vasile Oglindă, care după o pauză de 7 ani a revenit în echipa mea; decoruri: Nae Drăgan; costume: Florina Tomescu; Muzica: Horia Moculescu; economist: Sideriu Aurian care asigură condiții pentru norma noastră de 100 metri utili pe zi.

— Despre acțiunea filmului mai vreți să ne spuneți ceva?

— Nu! Nimic!

— Deci, mister...

Florica ICHIM

Amintirea lui Aurel Vlaicu

de Horia OPRESCU

Se împlinesc, anul acesta, șase decenii de cînd s-a prăbușit din slavă Aurel Vlaicu, unul din pionierii aviației mondiale! Se născuse în Ardeal dar se stabilise la București, unde intîi mecanic, apoi „inginer constructor de avioane", urmărea cu strășnicie visul ce-și făurise: perfecționarea aparatelor de zbor care marcau, atunci, „minunea secolului". Devenind, astfel, unul din primii tehnicieni de faimă universală.

Primele realizări ale sale au fost două avioane cu performanțe intru totul remarcabile. Le botezase: *Vlaicu I, 1910* și *Vlaicu II, 1911*. Înscris la concursul aviatic de la Viena, din anul 1912, tînărul sosit din București obține două premii, dintre care unul pentru „aterizare la punct fix".

Presa din întreaga lume relevă calitățile cu totul deosebite ale specialistului român: forma *săgeată* a avionului; prezența în tandem a două elice ce se învîrtesc în sensuri contrarii; trenul de aterizare cu roți independente; reductorul dintre motor și elice etc.

Între 1912—1913, aviatorul nostru pregătește cu îndîrjire crearea aparatului *Vlaicu III*.

Este o perioadă de profunde cercetări și documentări de amănunt, ce-i răpesc toată vremea. Și socot că este potrivit să transcriu cîteva rînduri pe care el le primește de la un bun prieten, rămas acasă. Este Octavian Goga — semnînd Tavi, zburător și el, dar pe aripi de vers... Acesta i se adresează de la Sibiu, pe data de *21 mai 1912*:

„Dragă Aurel,

Veștile pe care mi le trimiți mă bucură din toată inima, îmi dau multă satisfacție și mă umple de mîndrie. Ți-am spus de atîtea ori: talentul biruiește. Dacă ai pe dracul în tine, el iese la iveală, ori mai curînd, ori mai tîrziu. Ori cît de mult s-ar împotrivi, dușmanii, numească-se ei: Bibescu, Comitetul Național, Filipescu etc... De aceea am fost eu sigur de la început de succesul tău și de aceea am avut eu siguranță în tine, cu toată lipsa mea de pricepere mehanică... (sic). Talentul nu știu cum se mîroase, se simte, dacă ai ochi buni...

Tocmai acum citesc în ziare că ai avut succes mare la Viena, la Expoziție. Scrie-mi, te rog, ce-ai făcut... Ce planuri ai de-aci înainte, ce gînduri pentru viitor. Cînd zbori la Lemberg și de-acolo unde te duci? Cînd crezi că poți veni la Sibiu? Unde ne-am putea întîlni mai de grabă, să facem planuri pentru vară? Eu îți dau mînă de ajutor ca și pînă aci la toate proectele tale. Scrie-mi pe larg (...)

Aici, acasă, mă plimb singur pe sub arini, stau de vorbă cu privighetorile cari cîntă de mama focului toată noaptea — și cu cîte un gîndac, care se plimbă grav și serios ca un prototop, pe cîte o coajă de mesteacăn. Lucrez la o piesă pentru toamnă la teatru. Trebuie să fac și eu ceva rost de parale, că mă năpădesc datoriile și necazurile. Cu sănătatea n-o duc tocmai splendid. Închipuiește-ți: zice doctorul că am niscai nevoi la rinichi. (...)

Crede-mă sînt cam plictisit aici. Lume mică, oameni mici. (...) Stau și mă gîndesc că trebuie să se isprăvească o dată cu exilul ăsta al meu. Mult nu mai o duc eu aici. Știi, și-un vultur dacă l-ai închide în cotețul cu găinile, intîi protestează, se zbate, lovește cu ciocul de zăbrele — de la o vreme însă, nu mai are ce face, începe să cotcodăcească ca găinile. Așa și eu, dacă mai merge așa cîțiva ani și nu mă mișc de aici — atunci mă burghezesc, fac burtă, mă culc cu capul către perete și... noroc bun: artă, planuri... (...)

Să trăiești. Aștept rîndurile tale.

Al tău cu dragoste.

TAVI."

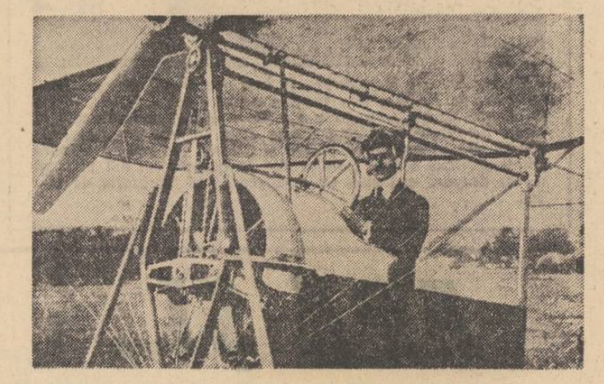

Aurel Vlaicu în aparatul său de zbor

Nu mult după scrisoarea amintită, pilotul se urcă la bordul noului său aparat *„Vlaicu III"*. Decolează spre Brașov, urmînd să survoleze, prima oară, Carpații. Dar se prăbușește în preajma Cîmpinii. Precum legendarul Icar ce năzuise către soare!...

Astăzi, nu departe de șoseaua ce străbate amintitul oraș, un micuț monument de bronz, amintește visul și cutezanța vrednicului *Icar* românesc, unul dintre primii aviatori-constructori din lume.

PABLO PICASSO — artistul umanist și militant

Pablo Ruiz Picasso, unul dintre cei mai prodigioși inventatori de forme din întreaga istorie a artelor, s-a născut la 25 octombrie 1881, la Malaga. Picasso este numele mamei lui, tatăl său se chema José Ruiz și era profesor de desen. La 14 ani, Pablo a intrat la Școala de Arte Frumoase din Barcelona, unde profesa tatăl lui, mai apoi la cea din Madrid. După epuizarea resurselor învățămîntului academic, Picasso pleacă în 1900, la Paris, se întoarce însă, din pricina lipsurilor materiale, din

nou la Madrid. Revine la Paris, unde se stabilește, începînd din 1904.

Picasso trăiește într-un atelier sărăcăcios, situat în imobilul „Bateau-Lavoir" (corabia-lavoar) — frecventat de mari pictori și poeți ai vremii, ca Georges Braque, Juan Gris, André Salmon, van Dongen, Guillaume Apollinaire. Aici, poetul Max Jacob îi citea versuri de Verlaine, pentru a-l iniția pe tînărul spaniol în limba franceză. În această ambianță se situează așa-numita „perioadă albastră", de importanță fundamentală pentru creația lui Picasso.

După aceea, Picasso trece la „perioada roză" (1905—1906), iar în 1907, sub influența lui Cézanne și a sculpturii negre, el pictează „Domnișoarele din Avignon", pînză ce prefigurează cubismul și deschide un drum nou artei moderne. Schimbînd, proteic, inspirațiile și modalitățile de expresie, Picasso se angajează, după o frecventare a stilului „clasic", începînd din 1923, pe alte căi nebătătorite. La începutul anilor '30, arta lui Picasso glorifică configurația corpului feminin, înfățișîndu-l într-o multitudine de forme: femei dormind, citind, scriind — într-o adevărată „frenezie a liniilor curbe", după cum s-a exprimat un exeget al operei sale. Prin 1935, el realizează celebrele gravuri ale „Minotauromachiei" sale. Arta lui Picasso culminează în zguduitoarea pînză „Guernica" (1937), expresie a revoltei sale neîmpăcate împotriva fascismului. Înfățișînd simbolic, prin supreme mijloace artistice, distrugerea de către bombardierele naziste a uneia dintre așezările pașnice ale patriei sale, el transformă actul creator într-un rechizitoriu neîndoielnic la adresa forțelor întunericului. Arta, în viziunea lui Picasso, este o armă a luptei politice pentru izbînda forțelor vieții și ale progresului. Începînd din 1940, Picasso se instalează la Paris, unde, în 1943, scrie o piesă de teatru — altă fațetă a creației sale — ce a fost interpretată de un grup de artiști, ce-i drept amatori, dar purtînd nume ilustre, ca Albert Camus, Jean-Paul Sartre, Simone de Beauvoir, Raymond Queneau.

După Eliberare, Picasso, artist militant, intră în rîndurile Partidului Comunist Francez. În 1946, el se stabilește în Franța meridională, locuind, succesiv, la Vallauris, Cannes și la Mougins, unde avea să-și petrecă ultimele zile ale vieții. În 1950, făuritorul acelui simbol, cunoscut în toate colțurile lumii, pe care îl întruchipează „Porumbelul Păcii" este încununat cu Premiul Internațional al Păcii. În 1955, publicul intră în intimitatea activității sale creatoare, prin documentarul „Misterul Picasso", realizat de cineastul Georges Clouzot. Consacrările se succed, ele culminînd, în 1971, prin organizarea, cu prilejul împlinirii virstei de 90 ani, a unei expoziții în marea galerie a Luvrului, care își deschidea astfel, pentru întîia oară în istoria sa, porțile pentru expunerea operei unui artist în viață. În ultima perioadă a existenței sale Mougins, Picasso s-a consacrat, în același timp cu pictura (aici, de inspirație bucolică, „virgiliană", mitologică) sculpturii (pe care, cu intermitențe, a practicat-o începînd din 1905) și ceramicii; totodată, el realizează litografii și ilustrații de carte.

Pe toate meridianele, personalități proeminente au omagiat memoria ilustrului dispărut. Pentru marele sculptor englez Henri Moore, „Picasso este un fenomen remarcabil, el a schimbat felul în care oamenii privesc obiectele". Directorul Muzeului din Philadelphia, Evan Turner, a declarat: „Picasso a fost unul din geniile cele mai extraordinare ale timpului nostru. Un om, a cărui viziune originală și facultate de percepție — fapt ce se vădește de deplin în capodoperele sale — și-au pus amprenta de neșters asupra spiritelor secolului XX". Ziarul columbian „El Tiempo" scrie, referindu-se la Picasso: „Un bătrîn pururi tînăr, ca Einstein, Stravinski, Chaplin". Cotidianul de mare tiraj din Amsterdam, „Telegraaf", apreciază că „Pablo Picasso a exprimat chipul artistic al secolului nostru". Pentru ziarul elvețian „La feuille d'avis de Lausanne", Picasso este „Michelangelo al secolului nostru".

ACTORII SE MĂRTURISESC

DRAGA OLTEANU:

„SPECTATORUL ȘTIE SĂ DESCOPERE VIRTUȚI ACTORICEȘTI ABIA PERCEPTIBILE"

Draga Olteanu în „Astă-seară dansăm în familie"

— Cine v-a descoperit?

— Tata. El m-a sfătuit să dau examen la cinematografie și am dat. În 1951. Mi-a fost teamă să citesc listele și l-am trimis pe Amza Pellea. El mi-a dat vestea că am reușit.

— Asta a fost un început. Dar care a fost începutul de actor? Deci cine v-a distribuit primul și cel mai aproape de dorință?

— Asta depinde de mesajul piesei, de calitatea interpretării, de regie și scenografie. Toate la un loc și fiecare în parte îl pot determina pe spectator să revadă, în mintea lui de mai multe ori piesa.

— Cine sau ce vă mai ajută, în afară de text și regizor, să lucrați la definirea personalității dumneavoastră?

— Poezia. Acest excepțional „obiect" de studiu și exercițiu care, aș îndrăzni să afirm, stă la baza meseriei de actor. Mai mult, ea te ajută enorm la formarea spirituală și sufletească.

— Pînă astăzi cine v-a ajutat în sensurile pe care le-ați precizat acum?

— Eminescu, Blaga, Arghezi, Topirceanu, Miron-Radu Paraschivescu, Baranga...

— Care personaje vă plac mai mult? Cele care termină învinse sau cele care înving?

— Îi iubesc deopotrivă și pe învinși și pe învingători. Cu condiția să fie adevărați.

— Între dramă și comedie, ce alegeți?

— Pe amîndouă. Asta pentru că mă pasionează rolurile care mă pun la cele mai grele încercări. Cîștig și eu și spectatorii.

— Cît timp credeți că se află spectatorul sub înrîurirea actorului?

— Asta depinde de mesajul piesei, de calitatea interpretării, de regie și scenografie. Toate la un loc și fiecare în parte îl pot determina pe spectator să revadă, în mintea lui de mai multe ori piesa.

— Cine sau ce vă mai ajută, în afară de text și regizor, să lucrați la definirea personalității dumneavoastră?

— Poezia. Acest excepțional „obiect" de studiu și exercițiu care, aș îndrăzni să afirm, stă la baza meseriei de actor. Mai mult, ea te ajută enorm la formarea spirituală și sufletească.

— Pînă astăzi cine v-a ajutat în sensurile pe care le-ați precizat acum?

— Eminescu, Blaga, Arghezi, Topirceanu, Miron-Radu Paraschivescu, Baranga...

— Care personaje vă plac mai mult? Cele care termină învinse sau cele care înving?

— Îi iubesc deopotrivă și pe învinși și pe învingători. Cu condiția să fie adevărați.

— Între oamenii sensibili și cei inteligenți, pe care îi preferați?

— Pe cei inteligenți... dacă sînt și sensibili.

— Ce condiții trebuie să îndeplinească un actor modern?

— Toate. Să fie inteligent, cult, sensibil, foarte serios cu meseria... și sănătos fizic. Pentru că trebuie să muncească enorm pentru a-și ajuta talentul. Dacă-l are.

— Împărtășiți părerea că numai un rol din dramaturgia clasică te poate impune?

— Nu. Pentru că nu personajul te impune ci, dimpotrivă, tu, ca actor, impui personajul.

— Ați jucat vreun rol care nu v-a plăcut?

— Din păcate, foarte multe. Dar teatrul îți cere și așa ceva.

— Ce loc credeți că ocupă șansa în destinul unui actor?

— Foarte mare. Dar șansă nu înseamnă altceva decît încrederea care trebuie să ți se acorde... la timp.

— Considerați spectatorul nostru receptiv?

— Foarte. El știe să descopere virtuți actoricești abia perceptibile sau subtilități de text și să le marcheze cu aplauze. Anumiți cronicari dramatici ar trebui să nu mai aibă rezerve în a arăta că și ei au sesizat aceste momente. Asta nu le va scădea în nici un caz din merit.

— Mă întorc la roluri. Cele grele vă sperie?

— Nu. Pentru că ele mă fac să muncesc cu tenacitatea picăturii de apă care se străduie să sape piatra.

— Pe ce scenă a lumii ați vrea să jucați sau în ce film?

— Pe scena Teatrului Național românesc și pe ecranele românești. Cu condiția să am roluri excepționale, pe care să le interpretez, măcar... excepțional.

— Cînd vă nemulțumește un actor?

— Cînd nu are tăria să refuze un rol. Cînd caută să se pună în valoare numai pe sine...

— ...Toate acestea cred că țin de conștiința lui.

— Bineînțeles. Actorul fără conștiință profesională mă revoltă.

— De fapt, ce este actorul?

— Sinteză a inteligenței, sensibilității și a spiritului analist. Purtătorul entuziasmului, pe care îl dau marile idei. Omul care încearcă să dea frumusețî semenilor lui și să-i umanizeze.

— Ce vă declanșează onoarea?

— Invidia și lașitatea, lăcomia și zgîrcenia și cel mai mult, brutalitatea.

Vasile POPESCU

COLINELE DE SUB CARPAȚI

de Constanța BUZEA

Povestești cu sărăcie, cînd ar fi cu mult mai bine
să te miști a desmorțire, să te bucuri de albine.

Dor de ducă și de dulce, și de setea ce-i urmează,
timpul vine-n ajutorul mierii grele de amiază.

Linia de întuneric a pămîntului se sparge,
plantele lucrează lemnul înfloritelor catarge,

plimbă orele vieții de la umbră la lumină,
încălzind, răpind culoarea care nu se mai terminâ.

Praf pe drumurile înguste, pe cărările uscate.
Toporași decolorează totul în vecinătate,

pînă palmele de brusturi se decid să se deschidă,
pînă galbenul atrage fluturii din crisalidă.

Va ploua ca o mătase iarba din pămînt, bogată.
M-am pierdut în astenie mult mai mult ca altă dată.

Cînd culorile livezii izolează pomul mort,
n-am putere să mai caut, nici să spun, nici să mă port.

Cu toporul și casmaua curăț locul răspunzînd
cui întreabă unde-i umbra: e ascunsă în pămînt

ca tezaur de răcoare pentru cînd un om va pune
pomul nou, naiv gîndindu-și foșnitoarea lui minune.

La Vălenii e primăvară, într-un somn cu flori de prun.
pricepuți fără să știe, îmbătați de pe acum.

Vălenii de Munte, aprilie 1973

ECOURI

● **Binecunoscutul cîntăreț irlandez Dickie Rock (în foto) și-a alcătuit o nouă formație: „Dickie 's Band" (amintim că pînă acum el cînta cu formația „The Miami"). Noul său grup este format din șase muzicieni și îl însoțește pe Dickie Rock în primul rînd în concerte, la înregistrări intrebuințînd o orchestră mai amplă. Popularul solist speră să-și realizeze în acest an un mai vechi proiect: un turneu în România.**

■

GENEVIEVE PAGE deține, alături de Laurent Terzieff, rolul principal din filmul pe care îl realizează regizoarea Suzanne Sontag sub titlul „Gemenii".

O CARTE RARĂ

Vizitatorii expoziției organizată la București cu ocazia sărbătoririi a 2 500 de ani de la întemeierea Statului Iranian, au avut o fericită ocazie să admire nu numai manuscrise persane legate artistic, unele în piele, cu ornamente florale de o mare finețe, ci și miniaturi, ceramică, mătăsuri, șaluri, covoare, scoarțe și monede aparținînd unela dintre cele mai vechi și strălucite culturi ale lumii, **cultura persană.**

Printre manuscrise, la loc de cinste, au fost și cele din colecția Timotei Ciopariu, dintre care și un exemplar cu miniaturi din poemul **„Șah—Name".**

Recent Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România s-a îmbogățit cu o ediție bibliofilă de lux, facsimilată, din **„Șah—Name"** apărută în 1971 la Teheran, cu ocazia jubileului Statului Iranian.

Din ordinul regilor Nuh II Mansur (976—997) și Mahmud din Ghazna (997—1 030) poetul **Ferdusi** (933—1 021/25), a scris epopeea națională sub numele de **„Șah—Name"** (cartea regilor), bazată, fie pe fapte istorice, fie pe poeme de pură fantezie începînd cu legendarul rege Gayumerth pînă la sfîrșitul epocii sassanide. În epopee, printre eroi apar Rustem, un Achile sau Orlando persan și Iskandar (Alexandru cel Mare).

Opera lui Ferdusi e tradusă în majoritatea limbilor globului, ca și operele lui Hafez și Saadi.

Există o strînsă legătură între istoria picturii persane și cea a manuscriselor.

Frumoasa ediție bibliofilă **„Șah—Name"**, de care ne-am ocupat succint a fost tipărită într-un tiraj redus, mărindu-i astfel și mai mult valoarea.

Ilie CIUTESCU

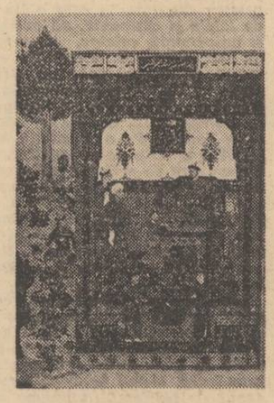

Prima copertă

CHIMIE

Un mare eveniment ştiinţific în actualitate

SINTEZA VITAMINEI B_{12}

Puternic stimulent anti-anemic, vitamina B_{12} are o moleculă atît de complexă încît au trebuit 15 ani pentru a-i face sinteza, în laborator.

După cincisprezece ani de eforturi, două echipe de chimişti — cea a prof. A. Eschenmoser de la Şcoala politehnică din Zürich şi cea a prof. R. B. Woodward, laureat al premiului Nobel pentru chimie, 1965, de la Harward, — au reuşit sinteza vitaminei B 12.

Într-un interviu acordat revistei „Science et Vie", prin Pierre Andéol, de către dr. Alain Gaudemer, de la Institutul de chimie al substanţelor naturale al Centrului de cercetări ştiinţifice al Franţei, se arată eforturile depuse pentru a se ajunge la această mare reuşită. Şi ne îngăduim să extragem cîteva pasagii pentru informarea cititorilor revistei noastre. De ce această sinteză a fost atît de dificilă ? Pentru că, avea să răspundă dr. Gaudemer care a lucrat la Zürich asupra mecanismului de acţiune a vitaminei B 12, **această vitamină este o moleculă de origină naturală foarte complexă care conţine în centrul ei un atom de cobalt. Faţă de alte molecule complexe cum sînt proteinele şi care au putut fi sintetizate pînă acum, vitamina B-12 este un caz aparte. Semănă prin structură cu clorofila sau cu hemoglobina şi e o moleculă care conţine numeroşi atomi de carbon asimetrici a căror configuraţie trebuia respectată întocmai, pentru a realiza sinteza.** Altfel s-ar fi obţinut izomeri cu proprietăţi diferite de cele ale vitaminei B 12 Pentru a se putea învinge obstacolele, dificultăţile sintezei, au fost necesari ani de studii şi experimentări. Se ştie că vitamina B 12 a fost izolată pentru prima dată în 1948. E deci una dintre ultimele vitamine descoperite. Motivele ? Este puţin stabilă, în organism este prezentă în cantităţi foarte mici şi în al treilea rînd, structura sa e diferită de a celorlalte vitamine.

În 1955, datorită lucrărilor lui Crowfoot-Hodgkin (Oxford) structura vitaminei B 12 a fost definită, nu pe cale chimică, ci prin raze X. Din acest moment se putea începe lucrul în vederea obţinerii sintezei. O întrebare firească ar fi fost : de ce nu s-a recurs pur şi simplu la copierea naturii ? Ei bine, pentru că nu era cu putinţă, „biosinteza" vitaminei B 12 pretinde un mare număr de enzime, or multe dintre acestea sînt încă necunoscute, iar diferitele etape ale acestei „biosinteze" nu puteau fi realizate „în vitro". A fost necesară deci, căutarea unei alte căi. A fost pusă la punct întîi teoretic, apoi planul de acţiune, defalcat şi trasat în amănunţime. Rezumînd, cele două echipe, de la Harvard şi Zürich şi-au împărţit lucrul, fiecare ocupîndu-se de o parte a moleculei. În 1967, cînd şi-au încheiat lucrările, trebuia să se recurgă la reunirea celor două părţi. Şi una dintre problemele cele mai dificile puse de sinteza unui astfel de produs constă în a avea siguranţa că etapele finale vor reuşi. Este asemenea unei echipe de alpinişti care încearcă ascensiunea muntelui Everest şi observă, aproape de ţintă, că le lipsesc cîteva lungimi de coardă pentru a ajunge în vîrf. Or, pentru a se evita asemenea situaţii, reacţiile finale sînt adesea încercate pe compuşi mai simpli, asemănători însă produsului de sintetizat, dar de care poţi dispune într-o cantitate mai mare.

Întrebarea care se pune iarăşi, urmărind această muncă intensă şi de lungă durată, este de ce a fost necesară, devreme ce vitamina B 12 se extrage în mod natural şi se găseşte pe piaţă. Răspunsul cercetătorilor este că interesul pe care-l prezintă o asemenea sinteză este de ordin în primul rînd fundamental. În acest timp, **noi reacţii chimice au fost descoperite sau puse la punct şi care vor uşura sinteza unor noi produse chimice sau a unor noi medicamente.** Pe de altă parte, **sinteza vitaminei B 12 i-a oferit lui Woodward posibilitatea să explice, să sintetizeze şi să deducă reguli, legi privind o serie de reacţii chimice în contextul unei aceleaşi scheme. Aceste „legi" oferă posibilitatea înţelegerii unei părţi a chimiei organice pînă aici obscure.**

Este poate interesant de semnalat că în vreme ce se ştie că vitamina B 12 stimulează hematopoeza, adică faptul că joacă un rol în fabricarea celulelor sanguine şi lipsa ei antrenează anemia, modul de acţiune al vitaminei B 12 nu este deocamdată elucidat. În deosebi, nu se cunoaşte încă de ce o moleculă atît de complexă cum este ea e necesară unor reacţii enzimatice care sînt în majoritate foarte simple.

În sfîrşit victoria, la capătul unor ani de eforturi. În laborator s-a născut speranţa înţelegerii unei părţi — pînă aici obscure — a chimiei organice.

ÎN DOSARUL CANCERULUI, NOI „DEPOZIŢII"

Cancerul apărea pînă de curînd a fi crima perfectă a unui virus. „Detectivii" încep să aducă în dosarul „de instrucţie" biologică dovezi din ce în ce mai multe, demonstrînd că totuşi nu există crimă perfectă şi autorii ei nu vor putea scăpa pedepsei. Ne referim acum la confirmarea ipotezei făcute de cercetătorii napolitani, după care virusurile herpesului simplex figurează printre „acuzaţi" — factorii cancerigeni ai unor tumori maligne epiteliale. Noutatea a fost anunţată de la Washington de către prof. Giulio Tarro, asistentul prof. Albert Sabin, într-o convorbire telefonică cu cei de la laboratorul spitalului Cotungno din Neapole. Prof. Tarro anunţa că „experienţele au fost refăcute la „Frederik Cancer Research Center" cu ajutorul unui creier electronic şi au dat rezultate identice cu cele obţinute la Neapole". „Nu este o descoperire nouă, a arătat prof. Sabin, celebrul autor al vaccinului antipoliomielitic, ci e doar o confirmare a validităţii cercetărilor noastre. Opinia publică, a spus el, nu trebuie să manifeste o speranţă exagerată, avînd în vedere că sînt necesari mulţi ani pentru ca să facem cercetările necesare în vederea unui vaccin. Trebuie să multiplicăm experienţele ca să obţinem rezultate de necontestat. E o muncă grea şi de lungă durată. Deci fără speranţe premature, dar avem convingerea că ne găsim pe calea bună, deşi drumul nostru va fi lung şi plin de numeroase obstacole".

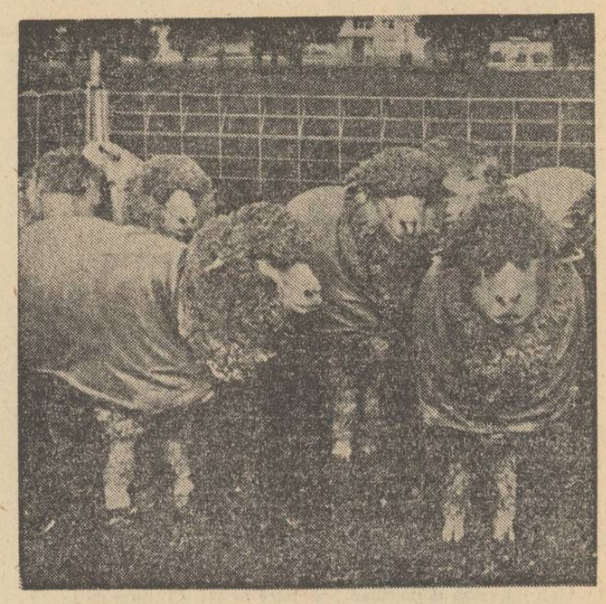

OILE VOR PURTA FULGARINE?

Întrebarea nu trebuie să ne mire şi nu este nicicum vorba de un capriciu al autorilor de romane ştiinţifico-fantastice. De altfel şi în prezent unele oi australiene poartă, să le spunem „halate" sau, dacă vreţi fulgarine din fibre sintetice. Iar experienţa făcută cu acestea este dintre cele mai serioase. Iniţiativa aparţine Organizaţiei australiene pentru cercetare ştiinţifică şi industrială — C.I.S.R.O., prescurtat. Intenţia nu este bineînţeles de a le proteja de frig, ci de a proteja lîna lor, atît de preţioasă. Poluarea atmosferei — fum de cărbune etc. — dar nu numai ea, murdăreşte lîna şi uneori chiar o degradează. Cu asemenea fulgarine — şi oile nu au pretenţii speciale în privinţa „cupei", ci doar să fie comode, să nu le împiedice mişcările — lîna rămîne mai curată şi se tunde mai uşor, cu mai puţine pierderi. Dar încă un avantaj ce poate să surprindă : e mai bogată în lanolină. Singura problemă rămasă în studiu este amortizarea costului şi cheltuielilor de întreţinere a „garderobei" ovine. S-a calculat că trebuie doi ani pentru amortizare. Să se ţină seama că „fulgarinele" sînt totuşi din fibre sintetice... şi deci de văzut în acest sens şi costul acestora în funcţie de rezistenţa lor la purtat...

BIOLOGIE

Cea mai misterioasă glandă a organismului

Timusul furnizează copiilor „echipamentul" imunitar pe care nu-l au la naştere. Imunitatea le-o asigură timocitele. Cercetările româneşti îşi înscriu priorităţi în descoperirea hormonului timic.

Timusul este o glandă cu un rol atît de enigmatic încît, firesc, a atras atenţia multor cercetători de diferite formaţii — morfologi, chimişti şi mai ales clinicieni — de la noi şi de aiurea La naşterea copilului timusul are un volum relativ mare, creşte un timp în acelaşi rîtm cu restul corpului, ca, după pubertate să scadă treptat pînă a nu mai fi decît cîţiva moduli greu de găsit într-un ţesut grăsos. Şi poziţia lui era dificilă, ca cercetare, aşezat fiind sub stern, în mediastinul pulmonar. „Glanda copilăriei" o numise prof. Parhon, primul care a studiat-o înscriindu-şi astfel prioritatea în lumea ştiinţei. Şi tot prof. Parhon a fost cel care a înţeles primul rolul metabolic pe care-l joacă timusul în timpul creşterii. Marea sensibilitate a acestei glande la orice stress — spaimă, emoţie — la orice leziune sau orice factor de agresiune o recomanda ca fiind un organ de apărare a corpului tînăr, lipsit de la naştere de echipamentul imunologic S-a observat că orice factor stressant sau bacterian determina golirea timusului de timocite, acestea migrează în organele limfatice şi acolo se produc anticorpii specifici pentru lupta cu microbul intrus.

„Astăzi nimeni nu se mai îndoieşte că timusul este o glandă cu secreţie internă, deşi această afirmaţie a fost destul de mult combătută" — ne spune acad. Eugen Pora.

Rolul extrem de important pe care-l joacă timusul îl menţine în atenţia cercetătorilor din întreaga lume. Constituţia lui încă nu a fost pe deplin lămurită. Şi este bine să amintim că în descoperirea hormonului timic se înscriu priorităţi româneşti. În continuare. Ni le comunică acad. Eugen Pora:

— Cercetătorul român Comşa, la Universitatea din Hamburg, a putut izola un hormon care suplineşte perfect lipsa timusului. Suplineşte funcţiile de relaţii cu celelalte glande, rolul pe care-l are în declanşarea sistemului limfatic, adică a acelui sistem care eliberează globulele albe şi anticorpii. Vom aminti desigur că hormonul limfatic a fost descoperit de un cercetător australian. Metcalf, şi că hormonul a fost apoi identificat şi din punct de vedere chimic. La Cluj, colaboratorii mei cercetează relaţia dintre timus şi celelalte glande, timus şi tiroidă, timus şi suprarenală, timus şi glandele sexuale, timus şi pancreas, timus şi epifiză... S-a arătat că timusul joacă un rol central de reglaj, intervenind între acţiunea sistemului nervos şi acţiunea sistemului limfatic, cele două sisteme întrînd în competiţie în apărarea organismului.

TRATAMENT AL SURDITĂŢII PRIN ACUPUNCTURĂ

Doctorul Samuel Rosen, celebrul rinolog din New York (şi să amintim că a fost profesorul nu mai puţin eminentului medic român Dorin Hociotă) a efectuat împreună cu soţia sa, după cum relatează „The Observer" — primele tratamente prin acupuncturâ la copii în vîrstă de 9 şi 15 ani, copii atinşi de surditate fie de la naştere, fie ceva mai tîrziu. Se speră că în cazul cînd deficienţa e a sistemului neurosensitiv, să se poată reda auzul. Se notează că începînd din acest an, 110 copii din New York vor urma acest tratament. Este aceeaşi experienţă care a fost făcută recent şi la Pekin pe 110 copii atinşi de surditate.

Dacă ne-am îngădui un post scriptum la această notă, ar fi că această metodă multimilenară — acupunctura — merită atenţie, dar, ca orice tratament medical, poate duce la victorie sau la dezastre în funcţie de seriozitatea şi competenţa celui care o practică.

„Dintr-o privire"...

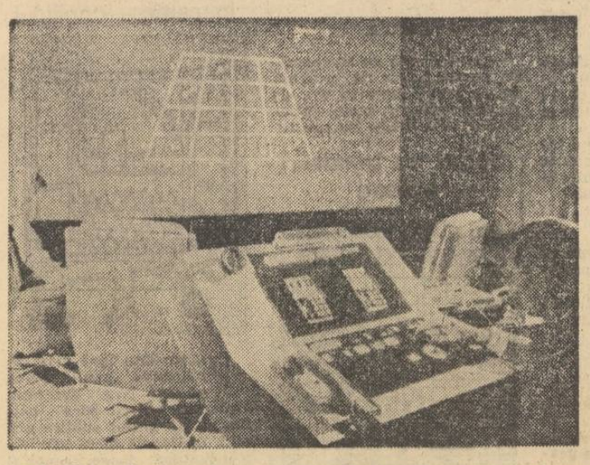

Să ştii repede şi exact situaţia unei întreprinderi sau a unui mare magazin, în orice moment, iată una dintre problemele importante. Pentru că, ori cît de repede ai obţine toate informaţiile, pentru a le analiza şi a lua o decizie, înseamnă timp şi efort de lucru destul de mare. De pildă, situaţia vînzărilor pe ultimii doi ani, defalcată pe tip de produse şi loc de desfacere înseamnă cam 50.000 de biţi, în limbaj informatic, informaţii care abia trebuie analizate, selectate etc. Prof. B. Lussato, titularul catedrei de teoria sistemelor (Franţa), s-a gîndit la eliminarea tuturor hîrtiilor necesare unei astfel de operaţii prin desene colorate ce apar pe două ecrane de proiecţie. Un desen echivalează cu 1 000 de cuvinte sau 1 000 de cifre. Proiectarea şi coloritul — judicios ales — fac imediat sesizabile nişte situaţii. Pe scurt, este vorba de o „cameră de control" (o variantă mai economică a celei americane) unde se poate sesiza rapid şi „în spaţiu" viaţa comercială — circulaţia mărfurilor, rentabilitatea, gestiunea, corelaţiile, unde şi care sînt punctele nevralgice, tot ceea ce însemna zeci de dosare de situaţii, cu nesfîrşite coloane de cifre.

UN AUTOMOBIL ÎN CEAŢĂ!

Cum să circuli — şi cu ce viteză ? — cînd nu se vede la un metru înaintea ta ? S-au propus diferite soluţii, de pildă faruri galbene cu stick „în ochi de albină". Este interesant că cea mai eficace idee a fost găsită într-un brevet de invenţie de... acum 100 de ani ! Este vorba de brevetul asupra tehnicii reflectorului segmentat depus în 1874 de C.F. Jacobson şi pe care astăzi calculatorul electronic o revalorifică. Aici se suprimă necesitatea acestui geam de far cu faţete. Reflectorul se compune din segmente a căror geometrie şi orientare permit obţinerea unui fascicol luminos avînd caracteristici precise. Este un procedeu pus la punct de doi ingineri, R.J. Donohue şi B.W. Joseph de la o firmă americană de automobile, graţie cărora s-a realizat un far experimental anti-ceaţă. Geamul cu multe faţete care protejează farul nu mai trebuie aşezat neapărat perpendicular pe axa reflectorului, ca pînă acum şi poate să ia forme cît de diferite, ca să nu distoneze cu „linia" şasiului.

PROBA DE FOC!

O nouă ţesătură — Nomex — lansată de o firmă newyorkeză este actualmente în examene. Proba de foc şi de căldură. Bineînţeles, această ţesătură va folosi la confecţionarea hainelor de protecţie a celor ce lucrează la temperaturi ridicate. O aplicare a variatelor cercetări... spaţiale. Îmbrăcămintea expusă la o flacără directă, rezistă şi protejează. Se formează la atingere un strat carbonizat care însă nu lasă flacăra să treacă spre corpul omenesc. Experienţele făcute pînă acum au determinat lansarea ei, deocamdată ca reclamă, în concursurile automobilistice, pentru piloţi. A fost, de asemenea, recomandată pentru unele spitale, în tapisarea pereţilor şi pardoselii, aici, în deosebi, pentru o altă proprietate a acestei ţesături : rezistenţa ei la atacul produselor chimice violente : acizi, dizolvanţi etc.

ASTRONAUTICĂ

BOGAT SEZON ASTRONAUTIC

de ing. Dumitru ANDREESCU

membru în Comisia de astronautică a Academiei Republicii Socialiste România

Un nou edificiu cosmic, staţia sovietică Saliut, pe orbită în jurul Pămîntului. La cosmodromul Cape Kennedy, pregătiri de zbor pentru „replica" americană : „casa" orbitală Skylab. Spre Jupiter, sonda spaţială Pioneer-11, pe urmele exemplarului nr. 10. Cercetaşul solar Prognoz-3, o dată la 4 zile priveşte Soarele de la 200 mii km depărtare de Terra. La 8 aprilie a început o nouă zi (selenară) de activitate pentru Lunohod-2...

S-au împlinit în această săptămînă, la 12 aprilie, 12 ani de la întîiul zbor al omului în cosmos. Firesc : evocări, bilanţuri, comparaţii, caracterizări. Şi sînt, într-adevăr, multe de apreciat : trei generaţii de cosmonave (**Vostok** şi **Mercury**, apoi **Voshod** şi **Gemini**, apoi **Soiuz** şi **Apollo**), 59 de zburători, dintre care unii au efectuat două-trei şi chiar patru misiuni spaţiale, 6 echipe de selenauţi, 24 de zile de voiaj cosmic neîntrerupt, aproximativ 7 luni de prezenţă (cumulată) a oamenilor în cosmos...

Este, desigur, importantă menţiunea că s-a reuşit să se prelungească durata zborului extraterestru de la 108 minute la 24 zile şi că se intenţionează ca încă în acest an să se dea valori noi indicatorului respectiv: 4 săptămîni, iar apoi 8 săptămîni de popas orbital al echipelor pe staţia **Skylab** (misiunea va începe, probabil, la 15 mai). Dar esenţialul trebuie reţinut dintr-un alt fapt, şi anume din aceea că **o dată cu crearea staţiilor orbitale locuite, cu existenţă îndelungată, navigaţia cosmică nu mai constituie scop în sine — şi temei de recorduri — ci modalitate de transport pentru asigurarea acestor posturi de lucru ale oamenilor în cosmos.** Cosmonavele devin ceea ce trebuie să fie — mijloace pentru transportul schimbului (echipelor) şi a materialelor necesare şi, bineînţeles, „şalupe" cosmice rapide pentru evacuarea personalului staţiei în situaţie de urgenţă.

O atare specializare s-a realizat practic în cadrul misiunii **Saliut — Soiuz** din vara anului 1971, cînd funcţiunile staţiei au fost strict delimitate de acelea ale navei. Echipajul o dată instalat pe staţie a devenit **echipă de lucru,** fiind absolvit aproape complet nu numai de grija controlului tehnic al navei, acostată la debarcader, dar şi de preocuparea pentru pilotajul şi inspecţiile tehnice ale staţiei. Aşa cum într-un ansamblu de laboratoare ştiinţifice de pe Pămînt, personalului de specialitate i se asigură totul pentru ca să se poată concentra asupra cercetărilor pe care le au de efectuat, la fel pe staţia **Saliut** echipa a fost degrevată de sarcinile privind controlul tehnic, general şi de detaliu. În felul acesta oamenii s-au putut ocupa liniştiţi de executarea programului — destul de încărcat — respectiv de efectuarea a circa 160 „experienţe" (denumire intrată în uz în astronautică pentru obiectivele unei misiuni cosmice).

De la 3 aprilie a.c. evoluează în spaţiu, pe orbită circumterestră, un nou edificiu cosmic, **Saliut-2.** Evident, după „despachetare" (deplierea panourilor solare, rabaterea sau întinderea antenelor telescopice etc.), staţia a intrat în probe tehnice pentru punerea în stare de serviciu, după care va fi supusă testărilor dinamice, în vederea parcării pe orbita de exploatare. Pe o asemenea construcţie (19 t., 14 m lungime, 4 m diametrul maxim) sînt amplasate două tone de aparate ştiinţifice şi de măsură, cu posibilitatea de acţionare fie în regim autonom, pe bază de program, fie prin telecomandă, fie la comanda personalului, pe timpul prezenţei acestuia pe staţie.

Pentru că deocamdată nu cunoaştem opţiunile celor care au lansat-o, privind programul staţiei, notăm cîteva momente semnificative ale programului primei misiuni : 1) lansarea staţiei, la 19 aprilie 1971 ; 2) scurtă inspecţie de exterior şi manevrabilitate la 23—24 aprilie (fără intrarea în încăperi), efectuată de echipajul **Soiuz-10;** 3) plasarea pe orbită, la 6 iunie, a navei **Soiuz-11,** joncţiunea a doua zi şi luarea, tot atunci, în primire a staţiei de către echipaj (**Saliut** efectuase 797 revoluţii circumterestre) ; 4) părăsirea edificiului la 29 iunie ; 5) exploatarea staţiei în regim automat pînă la 11 octombrie 1971, cînd i s-a comandat, de la sol, o manevră de abordare brutală a straturilor dense de aer, în vederea asanării spaţiului — expirase termenul de garanţie pentru siguranţa în funcţionare a electronicii de bord.

*

Cu **Pioneer-10** se face un exerciţiu, dar nu numai atît. Sonda este ţinută sub o observaţie strictă, pentru că se inaugurează un itinerar interplanetar de mare dificultate, iar prin mişcarea sa inerţială, sonda oferă posibilitatea să se verifice şi să se adîncească cunoştinţele despre o întinsă regiune a domeniului gravitaţional solar, de dincolo de orbita planetei Marte. Un succes s-a obţinut : între 15 iulie 1972 şi 15 februarie anul acesta, aparatul cosmic (cu o dotaţie electronică şi radiotehnică destul de complexă şi sensibilă) a traversat cu bine „prundişul asteroizilor".

Sonda continuă să răspundă cu docilitate la comenzi. De pildă, primeşte şi execută întocmai ordine pentru realizarea unor impulsuri, orientate, de natură să-i mărească sau să-i micşoreze viteza cu cîţiva cm/s. Şi tot cu supunere comunică periodic înregistrările, ştiinţifice şi tehnice, de la bord.

Nu mai sînt îndoieli în privinţa atingerii ţintei : la 4 decembrie, anul acesta, la orele 2,23 (T.M.) staţia va survola uriaşa planetă Jupiter, la distanţa de 140 mii km, traversîndu-i atît o parte din atmosferă, cît şi centurile vaste de radiaţii. Se speră să se obţină astfel date importante despre masa şi fizica planetei, despre cîmpul său gravitaţional, despre orbita sa circumsolară, precum şi informaţii asupra satelitului 10, care va eclipsa la ur. moment sonda, permiţînd observaţii şi determinări privind natura şi densitatea atmosferei sale.

Pioneer-11 este o sondă privilegiată în anumite privinţe. Se va beneficia, în dirijarea ei, de cunoştinţele, mai precise, dobîndite la misiunea anterioară, în primul rînd în privinţa masei planetei şi a cîmpului său gravitaţional Devine posibilă apropierea şi mai mult a sondei de Jupiter : conform programului, anul viitor, la 5 decembrie, **Pioneer-11** va trece la numai 20 mii km de suprafaţa planetei de destinaţie — cu toate avantajele ce decurg de aici pentru cercetarea ştiinţifică.

REABILITAREA RĂPITOARELOR

Dacă unei păsări răpitoare i se oferă un număr oarecare de şoricei vii, ea nu va omorî decît unul singur şi nu va trece la al doilea decît după ce-l va fi mîncat, şi dacă-i mai e foame. Este o experienţă a prof. Helmut Mueller de la Universitatea din Carolina de Nord şi care demonstrează, de altfel, nu pentru prima oară, că în lumea animală nu sînt ucigaşi de plăcere, că agresivitatea nu se practică ca un „sport", ci e dictată de necesitate. Faptul că adeseori se constată că în staulul de vite, în incinta stînelor sau în cotetele de păsări, au căzut victime ale „violenţei" multe animale sau păsări, aceasta, afirmă Mueller, se datoreşte mai mult unei reacţii la panica creată printre animalele sau păsările domestice. La ce folosesc asemenea experienţe ? Pe de o parte, privind cunoaşterea comportamentului în lumea animală, pe de alta — şi acesta este scopul principal al experienţelor profesorului Mueller — se urmăreşte să se cunoască în ce măsură răpitoarele sînt auxiliari ai agriculturii, aşa cum se afirmă.

MAGAZIN DE FAMILIE • MAGAZIN DE FAMILIE • MAGAZIN DE FAMILIE • MAGAZIN DE FAMILIE • MAGAZIN

APĂ, AER, SOARE

Alături de practicarea exercițiilor fizice, călirea organismului mărește rezistența la îmbolnăviri și capacitatea de efort fizic și intelectual. Cu toate acestea mulți oameni nu se preocupă de acest aspect, se feresc și de cele mai elementare mijloace de călire, considerînd că le dăunează. Așa se explică de ce întîlnim la tot pasul oameni gros îmbrăcați, care fac numai băi fierbinți, lucrează, dorm chiar vara în case cu geamurile închise și în ciuda acestor măsuri de prevenire, sînt răciți mai tot timpul. Dar ce este de fapt călirea organismului? Înseamnă capacitatea acestuia de adaptare rapidă la variațiile factorilor de mediu. După cum afirmă specialiștii aceasta se realizează pe baza formării unor reflexe condiționate prin expunerea organismului la influența individuală sau combinată a factorilor de mediu. Factorii naturali ai mediului sînt strîns legați între ei în procesul călirii, totuși se pot folosi, în unele cazuri, și în mod independent.

APA CONSTITUIE CEL MAI IMPORTANT FACTOR NATURAL DE CĂLIRE, fiind bună conducătoare de căldură. În contact cu organismul, ea dă naștere la anumite reacții de moment. La început, apa rece dă o senzație de frig, pielea se răcește și devine palidă. În acest moment are loc o vaso-contracție care împiedică pierderea de căldură din corp. După aceea, urmează adaptarea la mediul înconjurător adică apare o senzație de căldură. Dacă se ivește vreo vagă senzație de frig, urmată de învinețirea corpului, băile de apă se întrerup, corpul se acoperă cu un halat și se fac cîteva exerciții pentru încălzire. **Un procedeu simplu dar cu efecte mari asupra întregului organism îl constituie scufundarea brațelor pînă la umeri în chiuveta plină cu apă de la robinet.** Menținerea lor în apă durează de la 5-10 secunde pînă la 1 minut, repetîndu-se de 4-5 ori. Aceasta se poate face dimineața după gimnastica de înviorare. Apoi putem să dăm cu apă pe față, gît și pe corp, după care ștergem bine pielea cu un prosop aspru. Același procedeu poate fi folosit seara, pentru picioare. La început, numai tălpile iau contact cu apa rece, apoi, treptat, gleznele și restul picioarelor pînă la genunchi. În urma acestui procedeu, apare o senzație de liniștire, un somn odihnitor. Cu timpul, senzația de frig de la extremități va dispare.

Dușul este un mijloc de călire foarte bun, completînd baia. Presiunea apei exercitată de duș, stimulează circulația sîngelui, înviorează organismul și înlătură oboseala. Dușul se poate face dimineața, după gimnastica sau seara. Se începe cu apă caldă, apoi după 1-2 minute se trece treptat la apă rece, cît poate suporta fiecare. Alternanța duș cald-rece se poate face de 4-5 ori din ce în ce mai repede, dar în final se face duș rece, după care ne ștergem cu un prosop aspru pînă se înroșește pielea. Pentru cei ce nu au instalație de duș se poate turna apă pe corp cu o cană mare, alternînd apa caldă cu rece. Acest procedeu se poate folosi cu mult succes în sezonul estival pe terasă sau în curte, la soare.

Alt procedeu simplu: fricționatul corpului cu un prosop udat cu apă din ce în ce mai rece, timp de 1-2 minute, dimineața sau seara. Corpul se șterge apoi, cu un prosop uscat pînă se încălzește pielea.

Înotul sau scăldatul în bazine, lacuri sau la mare, constituie însă cel mai bun procedeu de călire cu apă. Aceasta, datorită faptului că apa exercită asupra întregului corp o presiune cu efect calmant, odihnitor și stimulator al circulației și respirației. Înainte de a intra în apă, se fac cîteva exerciții fizice de încălzire apoi se dă cu apă pe tot corpul și după aceea se intră în apă. Cît timp stați în apă trebuie să înotați sau să faceți mișcări pentru a împiedica răcirea corpului. Trebuie evitată situația de a intra în apă cînd corpul este transpirat. Dacă la ieșirea din apă bate vîntul și este rece, se șterge corpul, se acoperă cu un halat și se fac cîteva exerciții fizice pentru încălzire. **Mersul desculț prin iarbă umedă după ploaie sau dimineața prin rouă este, de asemenea, un mijloc simplu și plăcut de călire.** Aceasta se poate face numai în grădină sau pe cîmp, în sezonul cald.

AERUL CONSTITUIE CEL MAI SIMPLU PROCEDEU DE CĂLIRE. Călirea cu ajutorul aerului se începe prin obișnuința de a ne îmbrăca, **pe cît posibil, cît mai subțire în funcție de anotimp fără a avea senzația de frig.** Aerisirea camerelor de dormit, sau dormitul cu ferestrele deschise contribuie în mare măsură la menținerea sănătății întregului organism.

Gimnastica de dimineață practicată iarna în cameră cu geamul deschis, în costum de sport, iar vara pe balcon, terasă sau în curte la soare, constituie un eficace procedeu de călire. **Apoi mersul pe jos, fiind îmbrăcați ușor,** în funcție de anotimp, **practicarea sporturilor în mijlocul naturii** în echipament corespunzător sînt alte mijloace de călire.

Cele mai eficace sînt băile de aer, care constau în expunerea corpului în aer liber pe balcon, terasă, în curte, pe cîmp sau la plajă, la umbră. Acestea se încep vara și se continuă cît mai mult cu putință, cu îmbrăcămintea corespunzătoare timpului. Durata băilor crește treptat, de la 10 minute pînă la o oră. Dacă corpul transpiră datorită umidității aerului, băile se întrerup fiind periculoase. La fel, dacă bate vîntul rece. Se poate spune că atît aerul cît și apa au o mare influență stimulativă asupra activității intectuale a celor cu munci sedentare.

Cel de al treilea factor natural al călirii, SOARELE, ESTE LA FEL DE IMPORTANT ȘI POATE CEL MAI AGREAT DE MAJORITATEA OAMENILOR. Vara, gimnastica de dimineață este eficace în aer curat, la soare.

Mersul pe jos în cămașă de vară, practicarea sporturilor de vară în costum de sport (înot, canotaj, jocuri sportive, turism, pescuit) **sînt mijloace importante de călire la soare. Băile de soare constituie cea mai importantă procedură de călire,** ele se pot face pe terasă, cîmp, pe plajă la strand sau la mare. Expunerile la soare se fac în mod gradat începînd cu 4-5 minute pe fiecare parte cu pauze de 20-30 de minute în care se fac băi de aer sau apă. Se repetă de 3-4 ori pe zi. După 4-5 zile, expunerile durează 15-20 minute pe fiecare parte. Orele cele mai indicate de expunere la soare sînt între 7-10 și 15-17.

Încercați să aplicați o parte din procedurile recomandate și veți observa singuri efectele favorabile asupra organismului dumneavoastră.

Prof. Marian FIRIMIȚA

MODA

Jacheta în multiple combinații

Primăvara, veți fi întotdeauna la adăpost de capriciile vremii îmbrăcînd o jachetă pe care o puteți adapta pentru orice ocazie. Iată cîteva exemple în care combinațiile folosesc drept element de bază culorile, materialul și talia.

1. Jachetă simplă ușor strînsă pe talie, *purtată cu pantalon larg din jerse plisat.*

2. Jachetă sport cu ecuson aplicat, *care se asortează la o fustă scurtă într-o culoare contrastantă, ce poate fi regăsită la revere.*

3. O rochie de după-amiază *ce poate fi „îmbrăcată" cu o jachetă mai lungă, dintr-un material mai plin.*

4. Pentru seara, o jachetă din material special, *mai strălucitor, fără revere, care se poartă cu o fustă lungă plisată și o bluză de mătase. Șiraguri de mărgele sau lanțuri pot îmbogăți ținuta, cantitatea bijuteriilor fiind dozată în funcție de strălucirea țesăturii jachetei.*

5. Ținută de excursie, *formată din pantalon lung, trei sferturi, peste cizme, o jachetă largă, dintr-un material călduros și o cravată foarte lată. Ținuta se potrivește unei siluete mai svelte.*

6. Dimineața, *recomandăm* o fustă mini cu jachetă prinsă bord à bord, avînd reverele conturate.

7. Fusta largă, dintr-un material dens *se asortează cu o jachetă ajustată și foarte scurtă.*

Desene de Tanți PFENNINGS

ÎNGRIJIȚI-VĂ SĂNĂTATEA

ILIE DOROBANȚU — București. *Ne întrebați la ce specialist să vă adresați pentru a vă trata varicele și care ar fi spitalul cel mai adecvat. Vă îndrumăm la serviciul de chirurgie din policlinica teritorială sau la secția respectivă a Spitalului Brâncovenesc.*

M.C. — Iași. *Vă recomandăm folcisteina — U — fiole, injecții intramusculare la două zile. Faceți o serie de 15 fiole. Veți asocia și vitamina A dragele, 6 pe zi, și vitamina E, 3 dragele pe zi. Seara, la culcare inlocuiți bromovalul cu un comprimat diazepam de 10 mgr.*

M.Z. — Timișoara. *Nu orice conformație nefavorabilă poate fi corijată prin intervenții chirurgicale în scop estetic. În cazul dv., această conformație este accentuată de excesul ponderal. Credem că veți suferi mai puțin și exigențele dv. estetice vor fi satisfăcute, dacă vă veți decide să urmați o cură de slăbire printr-un regim hipocaloric și prin mișcare, gimnastică și masaj local.*

MIHAI GEORGESCU — Loco. *Credem că durerile și parestețiile (furnicăturile) provocate de discopatia cervicală vor fi ameliorate de tratamentul următor: vitamina B6, cîte un comprimat dimineața, B fortissim, injecții intramusculare, zilnic, iar seara, frecție cu soluție galvanică și un comprimat de antigermin.*

IOAN CHIS — Jibou. *Electrocardiograma dv. indică absența unor leziuni organice. Sînt tulburări funcționale. Apreciem că diagnosticul și tratamentul prescris de medicul psihiatru a fost corect și ne surprinde faptul că nu ați reacționat pozitiv. Vă sugerăm să faceți plimbări pe jos, în special seara. De asemenea, credem că e bine să luați, înainte de culcare, un comprimat de feniramin.*

RĂSPUNDEM LA ÎNTREBĂRILE DUMNEAVOASTRĂ...

Pe teme juridice

ILINCA BURNEA din Ploiești. Îndrumarea care vi s-a dat este corectă. Pentru a vi se restitui alocația de stat, pe care fostul soț o primește pentru copilul ce v-a fost încredințat spre creștere și educare, nu trebuie să vă adresați comisiei de judecată, ci direct Judecătoriei. Dacă instanța va obliga pe fostul soț să restituie alocația de stat încasată, nu este nevoie de alte formalități. Pentru a intra în posesia sumelor, Judecătoria dispune din oficiu efectuarea proprii — hotărîrea pe care o dă, comunicîndu-se unității la care lucrează fostul soț.

GHEORGHINA STANCIU, din Brăila. Codul muncii adoptat de Marea Adunare Națională la 23 noiembrie 1972, a intrat în vigoare la 1 martie 1973.

În conformitate cu art. 156 din noul Cod al muncii, unitățile sînt obligate să acorde femeilor în cursul programului de lucru pauze pentru alimentarea și îngrijirea copilului sub un an. Aceste pauze au durata de o jumătate de oră și se acordă zilnic la intervale de cel mult trei ore. La fiecare pauză se adaugă și timpul necesar deplasării dus și întors la locul unde se află copilul. Timpul acordat pentru alăptare, inclusiv deplasările, nu poate însă depăși două ore zilnic. Pauzele acestea se acordă pînă la împlinirea de către copil, a vîrstei de nouă luni. În cazul copiilor prematuri, distrofici sau care necesită măsuri deosebite de îngrijire, pauzele se pot acorda — pe baza recomandărilor medicale — pînă la împlinirea vîrstei de 12 luni.

Mama poate cere ca pauzele pentru hrănirea și îngrijirea copilului să fie înlocuite cu reducerea programului normal de lucru cu două ore zilnic.

ȘTEFAN GORJANU din București. Dumneavoastră aveți dreptul la plata pensiei începînd cu luna ianuarie 1973, dacă ați fost pus în libertate la finele lunii decembrie 1972. Legea stabilește ca în cazul în care pensionarul sau beneficiarul de ajutor social a fost condamnat la o pedeapsă privativă de libertate și după ce a început executarea acesteia beneficiază de grațiere, va primi pensia sau ajutorul social cu începere din prima zi a lunii următoare aceleia în care pensionarul sau beneficiarul de ajutor social a fost eliberat.

Politețea în lumea adolescenților

PERSOANĂ CU... HAZ?

O gafă e în realitate o simplă stîngăcie și adulții nu sînt exceptați! unii par chiar să aibă o înclinație pentru astfel de lucruri și fac gafă după gafă. Ele înveselesc pe cei din jur, dar uneori jignesc, supără iremediabil.

Un gafeur poate fi un băiat simpatic, o fată plină de farmec. Ei pot fi inteligenți, pricepuți, îndemînatici. Gafele n-au nici o legătură cu toate acestea. Citeodată o fată sau un băiat care vor să se facă remarcați și care de fapt sînt timizi eșuează printr-o gafă. Ajung aici, căci ca să pară „că se descurcă" spun vrute și nevrute, oricui, despre orice și oricine. E ușor de imaginat că tocmai de aceea gafele îi pîndesc în fiece clipă. Cînd interlocutorii sînt îndulgenți, îi privesc cu un ochi binevoitor, se mulțumesc să zîmbească și totul se rezumă la atît. Dar dacă întîlnesc un arțăgos, un ursuz, nefericita gafă poate să le aducă o mulțime de neplăceri. Iată situații de care ar trebui să se ferească ca de foc.

Uneori cînd te afli în fața unei situații imprevizibile, gafa e aproape inevitabilă, dar asta se întîmplă foarte rar. O gafă se poate evita:

● Dacă nu uiți înțelepciunea poporului, care spune „să-ți întorci de șapte ori limba în gură înainte de a vorbi". Altfel spus, să nu vorbești un moment înainte de a te gîndi. Din păcate puțini tineri, și nu numai tinerii, se gîndesc înainte de a spune ceva.

● Dacă ești deosebit de atent cînd te adresezi necunoscuților, căci atunci mai ales poți face gafe ireparabile.

● Dacă nu vorbești pretutindeni în gura mare, ceea ce în afară de faptul că nu e politicos, în materie de gafe, e și imprudent. Totuși, în multe locuri publice: holuri de cinematografe sau teatre, tramvaie, autobuze, tinerii fac haz și observații nu tocmai măgulitoare la adresa colegilor și a unor persoane adulte, care nu sînt de față. Rostesc nume proprii fără să se gîndească că cineva din preajmă poate cunoaște pe cel vizat.

Sînt unele gafe nostime, dar sînt multe și triste. Imaginați-vă o fată sau un băiat năuc, distrat care, într-o însorită dimineață de primăvară evocă plăcerile unei plimbări pe jos, în fața unui tînăr cu picioarele imobilizate din pricina unui nefericit accident.

Considerați că e amuzant tau stînjenitor să te afli în situația pe care vă vom relata-o?

Un tînăr, invitat pentru prima dată într-o casă, se așează pe o canapea alături de un bărbat necunoscut. Dornic să înceapă o conversație în care să strălucească, se lansează într-o serie de glume la adresa unei femei de talie forte. „Un adevărat parizer bine legat", spune el cu convingerea că a spus „una bună". „Este soția mea", răspunde necunoscutul cu un ton rece. Ca să iasă din impas, tînărul se avîntă prompt și energic: „Sînt de preferat femeile plinuțe celor uscate ca o scrumbie. Uitați-vă la fata de lîngă geam". „E fica mea", vine tăioasa replică. Inutil să spunem că tînărul n-a mai pus piciorul în acea casă.

Foarte greu se poate repara o gafă. Remediul poate fi mai jalnic decît rău inițial. E preferabil să taci și să orientezi discuția spre alt subiect. Poți însă să te arăți mîhnit și să spui cu toată sinceritatea: „Îmi pare nespus de rău. Vă rog să mă scuzați".

În concluzie, chiar dacă vă credeți o persoană cu haz, uneori e mai bine să taci decît să faci greșeli grosolane. Renumele de gafeur nu e un titlu de invidiat.

IDEI ALE CITITORILOR PENTRU... CITITORI

Cum lungim o pereche de pantaloni

Copilul a crescut și pantalonii i-au rămas scurți. Se poate întîmpla să se scurteze și după spălat. Îi putem lungi foarte ușor, îndu-le chiar o linie foarte modernă. Îi tăiem pe linia medie a genunchilor, apoi, adăugăm o bucată din stofă similară, în prealabil băgată la apă cu o fișie de piele — tăiată în zigzag — după cum arată chiar desenul. O cusătură aparentă va accentua această linie de V întors. **(PAULA POPOVICI, București).**

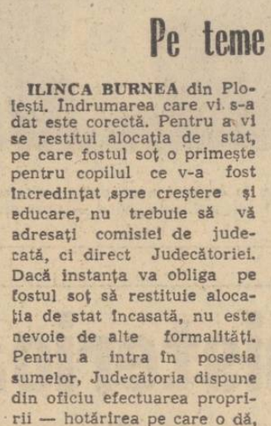

O farfurie decorativă

Dacă aveți o farfurie mai frumoasă, (încă) neciobită, o puteți pregăti pentru a fi agățată în perete. Urmărind schițele, se poate observa procedeul: în scobitura din spate a farfuriei se bagă un cerc de sîrmă (galvanizată sau alamă) de care se prind șase sîrme, mai subțiri, rădiale, ale căror capete se îndoaie peste marginea farfuriei. De cea de sus (sau de cele două laterale de jos) se prinde un lănțuc sau o bentiță frumoasă și se anină în cui. **(ORTANSA PETRESCU, București).**

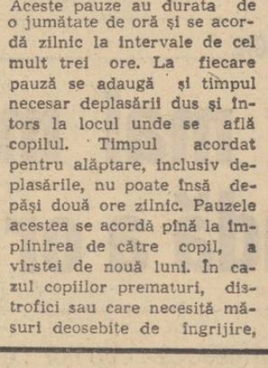

La îndemîna gospodinei

LĂMÎIA

— scoate petele de rugină de pe rufe; pentru aceasta punem pe rufa pătată o felie de lămîie înfășurată într-o cîrpă și o presăm ușor cu fierul de călcat încălzit;

— tăiată în bucăți și lăsată să prindă puțin mucegai, îndepărtează furnicile din casă;

— scoate petele de fructe și lapte;

— înainte de a stoarce o lămîie, țineți-o cîteva minute în apă călduță. Va rezulta o cantitate dublă de zeamă.

CARTOFUL

— o felie de cartof crud aplicată pe o tăietură oprește imediat hemoragia;

— cu o felie de cartof crud se curăță lamele cuțitelor de oțel.

OȚETUL

— amestecat cu puțină apă, scoate petele de fructe, de lapte și de var; la fel și urmele lăsate de muște pe geamuri;

— prin frecare cu oțet, sînt calmate pișcăturile de furnici și păianjen;

— O stofă neagră care a prins luciu își revine dacă este frecată cu o perie aspră, înmuiată în oțet.

OUL

— frecată cu albuș de ou, bătut spumă, pielea care îmbracă o mobilă își recapătă luciul și culoarea;

— spuma albușului de ou, amestecată cu untdelemn, calmează arsurile.

ZAHĂRUL

— 3—4 linguriță de zahăr (cu vîrf) topite într-un litru de apă spală foarte bine dantelele;

— o linguriță de zahăr pusă în vaza cu flori le menține prospețimea mai multă vreme.

SAREA

— amestecată cu terebentină scoate petele de cerneală de pe îmbrăcămintea sau de pe obiectele din piele. **(ȘTEFANIA TUDOSE, București)**

Seturi cu trandafiri stilizați

Acest set și suportul său pentru pahar, vor fi foarte reușite dacă le veți broda cu albastru viu pe pînză portocalie. Luminoase, originale, ele sînt foarte potrivite cu un interior tineresc, modern.

Furnituri: Pînză rustică (setul măsoară: 48×37 cm; suportul de pahar: 27×11 cm)

Confecționare: Reproduceți la mărime reală (un pătrat: 1 cm) trandafirii stilizați; copiați-i pe pînză și brodați frunzele: jumătate cu punct de coadă, partea plină cu feston alungit; între flori lucrați punct de coadă; florile: mijlocul cu broderie plină, apoi un cerc în punct de coadă și cercul exterior cu punct de feston alungit. Unele flori n-au decît două cercuri concentrice din broderie plină. **(O. DANCIULESCU, București).**

În camera copilului

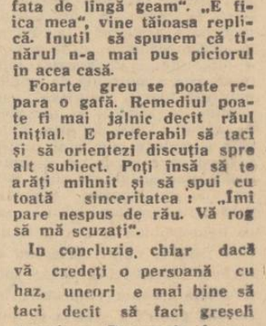

Putem lăsa fără grijă să pătrundă aerul curat pe ușa larg deschisă, închizînd ieșirea spre balcon cu un grătar subțire glisant, agățat de tocul ușii. Același mijloc de securitate îl vom folosi și la capătul scărilor, în apartamentele duplex. **(O. PETRESCU, Brașov).**

Mici sfaturi utile

● Petele de fixativ pentru păr de pe o oglindă sau dalajul sălii de baie se scot foarte ușor cu alcool.

● Cheile foarte ruginite se țin o zi într-un amestec de ulei și petrol luate în părți egale. Se freacă apoi cu hîrtie sticlată și se șterg bine.

● Cînd desărați o bucată de pește, puneți-i într-o sită inoxidabilă care să nu atingă fundul vasului umplut cu apă. Sarea se va depozita pe fund. Schimbați apa de două-trei ori. **(ȘTEFANIA OROS, București).**

Pentru meniurile săptămînii

DIN VERDEȚURI DE SEZON

Salată de untișor

Untișorul — grîușor sau sălățica cum i se spune prin unele părți — se poate și găti, dar e gustos și ca salată. Se alege de codițe, se spală în multă apă rece, trecîndu-se dintr-un vas în altul, cu mîna sau cu lingura de luat spumă. Se scurge, se stropește cu un amestec de untdelemn, sare și piper.

Salata e mai gustoasă combinată cu felioare de slănină afumată, rumenite în tigaie și răsturnate peste salată împreună cu grăsimea topită (nu se mai pune ulei).

Frunzele de untișor se pot pregăti și cu un amestec de smîntînă cu iaurt (2—3 linguri de fiecare), cu ceapă verde, tăiată nu prea mărunt. Totul se decorează cu felii de ou răscopt.

Supă de salată verde

2 l de apă, 1—2 fire de usturoi, 100 g slănină afumată, 1/2 kg salată verde, o lingură de făină, 1 di de smîntînă, 3—4 ouă, ulei, mărar, sare, piper, oțet.

Se pune apa la fiert cu firele de usturoi. După cîteva clocote se scoate usturoiul și se adaugă slănina tăiată în felii și rumenită pe ambele părți. Se pune și salata, aleasă, spălată și tăiată ca tăițeii. Se sărează, se piperează, se acrește după gust. Se desface o lingură rasă de făină cu puțină zeamă răcorită și se toarnă în oală. Se mai fierbe cîteva minute. Se ia de pe foc și se drege cu smîntînă.

Separat din cele 3—4 ouă se face o omletă bine rumenită. Se taie în fîșii și se adaugă în supă. Se presară supa cu mărar mărunt tăiat.

Ciorbă de pui cu măcriș

Mărunțaiele și carcasa unui pui, zarzavat de supă, două linguri rase de orez, o farfurie adîncă plină cu măcriș, un gălbenuș, 1—2 linguri de smîntînă, sare, piper, la dorință puțină zeamă de lămîie.

Se scot pulpele, pieptul și ficatul de la un pui și se păstrează pentru altă întrebuințare. Mărunțaiele și carcasa tăiată fr. bucăți potrivite se pun la fiert în 2 litri de apă. Se adună spuma. Se adaugă zarzavatul de supă: un morcov, un pătrunjel, o bucată de țelină, o ceapă. Se sărează, se pipărează, și se continuă fiertul. Cu 15 minute înainte de a o lua de pe foc, se scoate zarzavatul. În zeamă se adaugă orezul și măcrișul, spălat, curățat și tocat nu prea mărunt. După ce ciorba e gata și se stinge flacăra gazului, se drege cu ou și smîntînă, se potrivește de sare și la dorință se mai poate acri cu puțină zeamă de lămîie. Se mai dă totul într-un clocot.

Pui cu verdețuri de primăvară

2 pulpe și un piept de pui (rămase de la ciorbă), măcriș, untișor, ștevie, spanac — cîte 300 grame din fiecare (cîntărite gata curățate), un mănunchi de ceapă verde, cîteva fire de usturoi, cîte o legătură de mărar și pătrunjel verde, o lingură de bulion, sare, piper, la dorință zeamă de lămîie, ulei.

Se taie copanele în două prin încheietură și pieptul de-a lungul. Se rumenesc frumos în puțin ulei. Se adaugă ceapa, usturoiul, ștevia, spanacul, măcrișul, untișorul, tăiate nu prea mic. Se sărează, se piperează, se lasă pe foc potrivit să se înăbușe. La nevoie se mai pune cîte o lingură de apă. Cînd carnea e suficient de fragedă, se subțiază bulionul cu sos lăsat de verdețuri, se amestecă cu mîncarea. Se presară cu mărar și pătrunjel verde mărunt tăiat și, după gust, se acrește cu puțină zeamă de lămîie. Se mai dă totul într-un clocot.

Omletă cu măcriș și spanac

6 ouă, 30 g unt, o ceșcuță cu apă, sare, piper, un pumn de măcriș, un pumn de spanac (circa 100 g.)

Măcrișul și spanacul se curăță, se spală și se toacă, apoi se înăbușe cîteva minute în unt. Ouăle se sparg într-un castron, se adaugă apa, sarea, piperul și se bate totul repede. Se amestecă cu pireul preparat. Se topește untul într-o tigaie (se poate înlocui cu margarină sau untdelemn). Se toarnă ouăle dezlipind mereu marginile omletei. Se coace pe foc viu. Mijlocul omletei trebuie să rămînă moale. Se servește tăiată în raze ca un tort.

Măcriș cu ochiuri românești

1 kg de frunze de măcriș gata curățate, 100—150 g slănină afumată, cîte 1—2 ouă de persoană, puțin unt proaspăt, sare.

Se taie măcrișul nu prea mărunt și se înăbușă în foarte puțin ulei. Slănina se taie în cuburi cît un zar. Se rumenește uniform pînă devine crocantă. Se amestecă cu măcrișul preparat. Între timp se pregătesc ochiurile românești și se servește totul imediat, ca slănina din măcriș să rămînă crocantă.

Amintim că ochiurile pot fi făcute din timp, chiar din ajun, scoase din apa în care au fiert și păstrate în apă rece. Ca să se înfierbînte ele se pun în apă clocotită înainte de a fi date la masă. În felul acesta se ușurează munca gospodinei. Peste ochiuri se presară cuburi de unt proaspăt.

Olimpia STEFĂNESCU

Aleidoscop

FOȘNITOARELE MĂTĂSURI

Inspirate din simfonia de culori a primăverii, mătăsurile devansează clipele cînd pomii își capătă găteala de frunze și flori. Admirînd gustul cu care cei pretențioși în materie au ales pentru magazine, foșnitoarele, diafanele voaluri și mătăsuri naturale (vezi magazinele bucureștene Gioconda, Romarta, Caleidoscop etc.) în modele și culori plăcute, ne exprimăm speranța — parcă am mai scris așa! — să vedem și în magazinele de încălțăminte modele care să nu ne aducă atît de mult aminte de modelele anului sau anilor trecuți. Binevenita concurență pe care le-o face în această primăvară, unitățile cooperației meșteșugărești, mult mai prompte în crearea unor pantofi moderni, într-o gamă mai bogată de culori, n-ar putea servi drept stimulent?

LEAC ÎMPOTRIVA CĂLDURII EXCESIVE

Alma-Ata este un oraș așezat într-o zonă secetoasă iar vara locuitorii săi suferă din pricina temperaturilor destul de ridicate. Căutînd un remediu, cercetătorii din Kazahstan au propus — iar propunerea se realizează — crearea mai multor lacuri în jurul orașului, lacuri așezate în așa fel încît să schimbe „roza vînturilor". Orașul va fi mai bine aerisit și aerul mai umed. Cele 20 de lacuri artificiale create pînă acum au nu mai puțin de 100 milioane metri cubi de apă.

CASA CU 100 DE PĂPUȘI

La Ivrea, în Italia, casa doamnei Ade Brovarone seamănă cu un muzeu al păpușilor. Colecționara s-a specializat de dragul celor o sută de păpuși ale sale, fiecare cu mica ei istorie scrisă, în chirurgie, cosmetică, perucherie și croitorie specifice micilor ei pensionare mute care au nevoie de îngrijiri zilnice.

Ade Brovarone are multă bătaie de cap cu păpușile sale. De pildă, cu îmbrăcămintea celor care au fost fabricate în secolul al 17-lea. Ea colindă bazaruri și magazine de antichități pentru a completa garderoba păpușilor.

ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG

CURIER SĂPTĂMÎNAL

NU EXISTĂ „COPIL AL NIMĂNUI“... [I]

de Mihai STOIAN

„Dragă redacție,

Am 16 ani și sînt elevă la Școala generală de 10 ani din satul Avrămești, jud. Vaslui. Vin la dumneavoastră cu rugămintea de a-mi da un sfat. Sînt crescută de bunica mea, încă de cînd aveam cinci luni. Anii au trecut, dar nu am reușit niciodată să stau de vorbă cu tatăl meu, cu toate că e din același sat cu mine. Acum locuiește în com. Ovidiu, județul Constanța. De cîte ori a fost pe acasă, oamenii din sat i-au amintit de mine, i-au spus că sînt mare, însă dînsul a ridicat din umeri și-a zis că ce-l interesează pe el? Oare să nu-l intereseze deloc?

Nu este cel puțin curios cum de a reușit o bătrînă bolnavă să mă crească pînă la vîrsta asta? Cîte nu mi-au trebuit... Bunica are aproape 80 de ani, nu vă pot descrie cu ce greutate m-a crescut. Acum sînt mare, dorințele de asemenea au crescut, aievărul e că bunica nu prea mai are cu ce mă ajuta. Mi-e și rușine să spun că încălțămintea e o problemă, îmbrăcămintea (modestă!) e o problemă, citeodată și masa... Mama e recăsătorită, are patru copii, nu am putut trăi în familia dumneaei din pricina tatălui vitreg. Dar asta-i altă poveste... E drept că mai ascunde mama, acolo, un 5—10 lei, de-mi ia cîte o pereche de ciorapi sau caiete de școală, însă eu nu înțeleg de ce nu-mi dă o mînă de ajutor și tatăl meu care mi-a dat viață. Poate c-a uitat și cum mă cheamă... Zic așa, fiindcă n-a mai stat de vorbă cu mine, și eu vreau să-i vorbesc, să-i spun ce a-nume mă doare. A părăsit-o pe mama, dar ce are cu mine? Am aflat din auzite, căci numai din auzite mai aflu cîte ceva despre dumnealui, că are acum doi copii cu actuala soție. As vrea să știu dacă și copiii aceia duc o viață tot ca a mea? Cum poate dumnealui să doarmă liniștit, cum poate să se bucure de ceilalți doi copii, cînd știe că un suflet căruia i-a dat viață e aproape al nimănui? Nu s-a interesat niciodată cum învăț, de nimic nu s-a interesat, niciodată.

Bunica e bătrînă și bolnavă. Ce voi face eu cînd dumneaei, căreia nu-i voi putea, vreodată, arăta întreaga mea recunoștință, nu va mai fi? Unde voi merge? Încotro? Vreau să învăț, vreau să am o meserie. Dar cine o să se mai intereseze atunci de mine? Mama nu va putea, că n-o lasă soțul, zice că s-a recăsătorit și așa a fost vorba, ca eu să nu-i deranjez cu nimic... Și ea, știu asta, n-are ce face. Oare și tata la fel? Atunci chiar sînt a nimănui?!“

Scrisori asemănătoare, despre copii „ai nimănui“, deși îi au — pe ambii părinți — în viață, am mai primit și continui să primesc. Majoritatea lor vorbesc despre „tați dezertori“ care, dintr-un motiv sau altul, de regulă... divorțul, uită, pur și simplu, c-au adus pe lume, undeva, un copil. O bună parte dintre ei, ca să nu plătească partea lor de contribuție bănească la creșterea propriului copil, fug de colo, colo, schimbă locurile de muncă precum omul curat schimbă cămășile... Și pînă să-l apuce celălalt părinte — de obicei mama — într-un loc, dumnealui e departe, într-alt... loc. Și tot așa, ca într-un urît joc de-a v-ați ascunselea, unul fuge după altul pentru a obține, de fapt, un drept limpede prevăzut de lege, în cea scrisă și în cea... inscrisă în singele aceluia care aduce pe lume o ființă.

Iată de pildă ce scrie SILVIA ROȘIANU din București, Calea Griviței nr. 208, bloc L. 3, ap. 7:

„Printr-o sentință dată, în 1965, de către Tribunalul Călărași, se stabilește pensia de întreținere datorată minorei Mihai-Mihaela Steluța la suma de 150 lei (5 lei pe zi!) De atunci sînt opt ani, opt ani de chin, de „urmăriri“ și reclamații (Tribunal, Procuratură, Miliție), pentru că fostul soț plătește numai atunci cînd este... somat. Ultima reclamație, depusă la Procuratura sectorului 8 din București a ajuns la Secția 17 Miliție (același sector), iar tatăl Mihaelei-Steluța s-a angajat, în prezența unui tov. locotenent-major, fiind în restanță, să plătească diferența cuvenită. Nu i-am știut niciodată locul de muncă, nici domiciliul. În fața organelor de stat dă adresa str. Petre Linteș nr. 29 (sector 6) și flotant în str. Covaci nr. 4 (sector 4). A lucrat la T.A.P.L. Dunărea și la bufetul-pasaj Nicolae Bălcescu (la Universitate). Cînd a mai fost căutat, n-a mai putut fi găsit la locul de muncă, fiind mutat la o școală de... specializare, la Sinaia. Numele său este Mihai Vasile, născut în com. Roseți — jud. Ialomița, la 24 aprilie 1940, din părinții Domnița și Nicolae din Ciorogîrla-București. De ce este oare nevoie să lupt atîta pentru cei 5 lei pe zi ai copilului său, nu numai ai meu?“

Voi publica, în continuare — în numărul viitor — alte cazuri asemănătoare, încheind cu o excelentă propunere făcută de un corespondent de-al nostru din Iași.

VERIFICAȚI-VĂ CUNOȘTINȚELE

Vă propunem să calculați

Este o propunere pe care v-o facem, de fapt în numele cititorului nostru **GHEORGHE AVRAM**, din Jimbolia jud. Timiș.

Sînt cîteva relații matematice care, cel puțin pentru unii, vor contribui la aduceri aminte din vremuri mai mult sau mai puțin... apuse. Prin urmare...

1 Ridicați la puterea 1^{36}

2 Efectuați operația 0,1⁰

3 Împărțiți pe 1 la 0

4 Împărțiți pe 0 la 1

5 Expresia $x^2 - 2x + 4 = 0$ se poate descompune în factori, după vreo formulă de calcul prescurtat?

Mulțumim cititorului nostru pentru materialul trimis iar celorlalți cititori, le dorim succes în rezolvarea întrebărilor.

Răspunsuri meritate

Au existat și există situații, în care diverși oameni cunoscuți au dat răspunsuri sau replici poate puțin usturătoare uneori, însă pe care interlocutorii lor le meritau. Răspunsurile acestea au devenit ulterior modele de prezență de spirit, sau de ironie, cu nuanță de umor.

Cititorul nostru, semnat anonim **Fl. T.** din orașul Dr Petru Groza, ne-a trimis cîteva asemenea exemple, pe care vi le expunem și dv.

Regretăm însă că nu-i putem mulțumi nominal expeditorului scrisorii, cel puțin deocamdată.

PICTORUL

Un mare pictor român a fost vizitat în atelierul său de un tînăr artist plastic pe care succesul îl-a ocolit sistematic.

Văzînd un tablou neterminat de mult, tînărul îl-a întrebat pe pictor:

— De ce zace? Eu pot să pictez cu ușurință un tablou, chiar într-o zi. Ca să-l vînd însă, îmi trebuie un an. Pictorul i-a răspuns zîmbind:

— Amice, încearcă să-l pictezi într-un an și atunci ai să-l vinzi într-o singură zi.

Cine a fost pictorul care a dat acest răspuns?

FABULISTUL

Un cunoscut fabulist francez avea obiceiul de a fi foarte ironic cu interlocutorii săi. Odată, discutînd cu o față bisericească despre cei condamnați la focul veșnic al iadului, pedeapsă care, după afirmațiile prelatului, era înfiorătoare pentru răposații cu multe păcate, scriitorul l-a ripostat astfel:

— O, părinte! Nu fiți chiar așa de îngrijorat. După părerea mea, cei osîndiți la focul veșnic se aclimatizează repede și, pînă la urmă, se simt precum peștii în apă!

Cine a fost fabulistul cu această părere?

Răspunsurile la întrebările publicate în numărul trecut

Zilele săptămînii

Firește că este posibil să definim la rînd cele șapte zile ale săptămînii, fără ca totuși să precizăm numele sau data lor, făcînd uz de următoarele substituiri: răsalaltăieri, alaltăieri, ieri, astăzi, mîine, poimîine și răspoimîine. De fapt, este un fel de a spune că nu ne referim la numele sau data zilelor. Pentru a ne folosi de exemplu, de termenii ieri, cri mîine, sau de toți ceilalți, trebuie să știm ce zi, sau ce dată este astăzi, întrucît toți acești termeni au ca nivel de referință pe „astăzi“. Mai interesant însă este faptul că oricare din acești termeni au o valabilitate generală. Astfel, fiecare, se poate referi la orice zi a săptămînii, întrucît, de pildă, noțiunea de „astăzi“ este tot atît de valabilă și luni, și marți, și așa mai departe, totul depinzînd de ziua efectivă în care ne aflăm.

Biletul de tramvai

Dan era un pasionat jucător de șah. Un prieten cu care juca șah prin corespondență, găsise de cuviință să-i transmită mișcarea pe care o făcuse, prin intermediul biletului de tramvai.

Într-adevăr, pe acest bilet figura vizibil „A7“, care semnifica mișcarea unei piese la „A7“.

Ce-i drept, trebuie să fii șahist ca să-ți imaginezi așa ceva, însă noi, citind acest material, ne-am gîndit că procedeul ar putea chiar constitui o manieră amuzantă de joc prin corespondență, cu condiția de a dispune de biletele de tramvai adecvate. Se poate încerca, mai cu seamă că există nu numai bilete de tramvaie, ci și de autobuze...

Poșta cititorilor

Seculin Lucian, Timișoara. Regretăm că nu vom publica materialul dv., cu melcul și fîntîna, pentru că, pînă în prezent am mai primit problema aceasta de la cel puțin 20... 30 cititori.

Cuvîntul „mătrăcărie“. La întrebarea „Ce semnificație are acest cuvînt“, pusă mai de mult de cititorul nostru Ion Pop-Coman, din Oradea, am primit unele explicații de la cîțiva cititori, din care reproducem cîteva: **Capră Nicolae**, farmacist pensionar, din Rîmnicu-Vîlcea, **Ignătescu M.**, din Corabia și **Spacovschi Anatolie**, din Craiova, atribuie cuvîntului respectiv sensul de „negustorie cu articole de uz casnic, precum furci, lopeți, ploște, donițe, cozi de topor, găleți, sape etc., (deci în general obiecte confecționate total sau parțial din lemn), precum și unele produse alimentare, ca mălai, grîu, sare etc“ După tov. Capră, cuvîntul era răspîndit mai de mult în județele Vlașca și Teleorman și, uneori se folosea și în sens peiorativ, ca termen de bătaie de joc. După tov. Ignătescu, cuvîntul în cauză ar proveni de la termenul turcesc „matară“, generat la rîndul său din arăbescul „mitare“, care înseamnă „ploscă“. De asemenea, în limba greacă, se întîlnește termenul „mataras“, cu sensul de „burduf“, iar în limba sîrbă, cuvîntul „matára“, ce reprezintă un fel de găleată. Tov. Spacovschi, pe lîngă etimologia prezentată de tov. Ignătescu, presupune și influența unui alt cuvînt de origine turcă „matrák“, considerînd că aria de răspîndire a expresiei „mătrăcărie“ ar fi în vestul Munteniei.

Alți cititori, precum tov. **Negru Teodor**, pensionar, din Timișoara și **Beșciu Jan**, lăcătuș mecanic, de la C.I.C. Turnu Măgurele, atribuie alte sensuri cuvîntului cu pricina. După tov. Negru, „mătrăcărie“ se folosește în unele comune din județul Bihor, cu sensul de „risipire“, „cheltuială fără rost“, sau chiar „stricăciune“. După tov Beșciu, cuvîntul ar fi sinonim cu „afacerist“, „speculant“, avînd un sens peiorativ.

În sfîrșit, cuvîntul ar avea o proveniență botanică de la „Matricaria“, o familie de plante ierbacee, anuale sau perene, odorante sau inodore.

Din toate aceste date, s-ar părea că sensul cel mai larg răspîndit rămîne totuși cel al prăvăliei cu articole gospodărești. Iată deci cum rubrica noastră poate servi și pentru lămurirea unor probleme de etimologie, filologie etc., care se pare că interesează pe mulți cititori.

AM REȚINUT pentru publicare materialele primite de la următorii cititori, cărora le mulțumim pentru concursul dat: **Ciobanu Gheorghe**, elev, Piatra Neamț; **Ion Alexandru**, București; **Rusu George**, Galați; **Dumitru L. Florescu-Greci**, pensionar, Mateești, județul Vîlcea; **Alexandru Voica**, pensionar, Craiova și **Dorel Silvian Tănase**, elev Tîrgoviște.

Ing. Liviu MACOVEANU

NOCTURNĂ

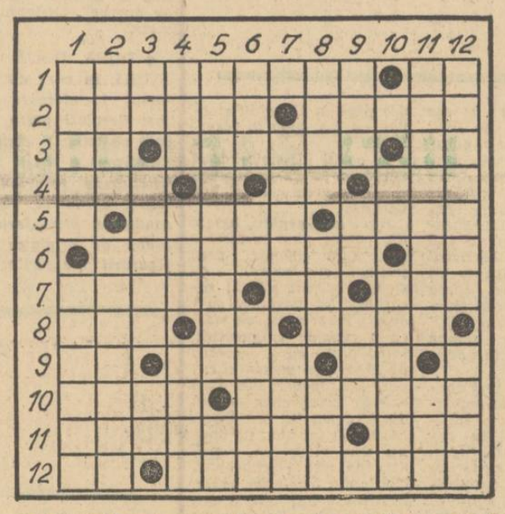

ORIZONTAL: 1) Autorul comediei „O noapte furtunoasă“ — Decimetru; 2) Personaj din „1001 de nopți“ care are o lampă fermecată — „Noapte bună“, „Somn ușor“; 3) Curbat la mijloc! — A scris volumul de nuvele „Pasageri în noapte“ — Sînt în stare!; 4) Unii dorm cu el în pernă — Comparativ — Pronume latin; 5) Zburătorul fermecat din „1001 de nopți“ — Bulgăre de pămînt (Muntenia); 6) Privitoare la astrul nopții — Casă!; 7) Autorul volumului „Ultima noapte de război“... — Nichel — Oază în Kuweit; 8) A umple cu noroi — Cană! — Schimburi de noapte; 9) Ecou central! — Țară în America latină — Luate din timp!; 10) Prefix pentru „înainte“ — Din cauza luminozității deosebite, noaptea, sare în ochi mai mult decît ziua (pl.); 11) Restaurantele celor ce-și pierd noaptea în petreceri... — Șahist sovietic; 12) Alexe Vasilescu — Marele nostru prozator, autorul povestirii „Nopțile de Sînziene“.

VERTICAL: 1) Dintre filmele lui citîm: „Noaptea amintirilor“ și „Porțile nopții“ — „Noaptea e un sfetnic bun“; 2) Noaptea cheflilui — Scriitor sovietic, autorul romanului „Zile și nopți“; 3) Alungă noaptea egiptenilor — Pe ea se desfășoară acțiunea „Azilului de noapte“ de M. Gorki — Tudor Costescu; 4) Diminutiv feminin — Simbol pentru oțel special cu cărbune — Ne trezește noaptea la oră fixă; 5) Compozitor român de muzică ușoară, autorul melodiei „După noapte vine ziua“ — Nota clasei!; 6) O persoană neidentificată... — ...dintr-o zonă! — Oraș în jud. Alba; 7) Ne-a mijlocit întîlnirea cu Victor Rebenciuc și Nevena Kokanova în „Cea mai lungă noapte“ — Prefix pentru aer; 8) Regina nopții — Tipic — Civil... în notițele luate în fugă; 9) Epoci — Din gară! — Oraș în Franța; 10) În gelatină! — Consolidată, întărită (fig.); 11) „Ultima noapte de...“, prima noapte de război“, romanul lui Camil Petrescu — Marea Adunare Națională (abr.); 12) Dramaturg contemporan, autorul piesei „Noaptea e un sfetnic bun“ — Nume masculin.

Nicolae CONSTANTINESCU

Cuvinte rare: EGO, GLOD, ATN, IMA, RA, OLC, UIL.

PE OCOLITE

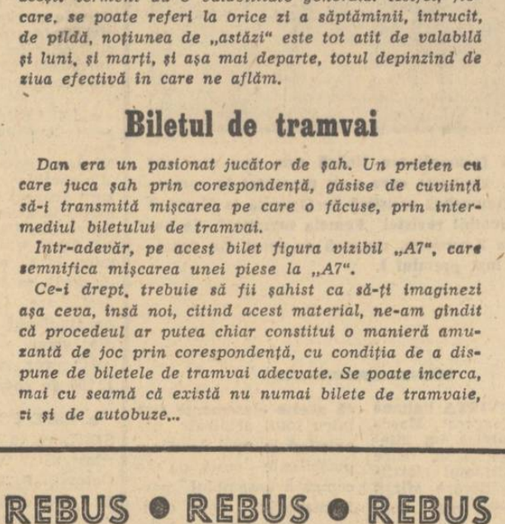

ORIZONTAL: 1) Cadru festiv — Stă în atențiile ei; 2) Se află în centru... (pl.) — Scrie-ne!; 3) Nu-i de mirare, că sînt vechi cunoștințe... — Pentru puțin!; 4) Cuvinte cu două înțelesuri — Pătruns de gînduri...; 5) Îndesată... la bătaie — Nu-i împotrivă; 6) O față la mărit! — Gustare... la mitei!; 7) ...Picantă la început! — Sparge în măsele; 8) Opus la sol!; 9) Mobilă pentru puști... — Conținut în calorii!; 10) Înaltă pregătire.

VERTICAL: 1) Oameni de fier (sing.) — Frecventat în timpul liber; 2) Meșteri ai cuprului — Bisa!; 3) Care dau roade (fig.) — Sol amestecat!; 4) Nu a fost lăsată baltă — În stil... mare!; 5) O mulțime de oameni mari — Coordonator de echipă...; 6) Supusă atacului prin surprindere — Bune la scris: 7) Prinse în cuie! — Poate fi... mascat; 8) Cuvînt de încredere: 9) Om sucit (fig. pl.)... — ...sau, altfel?; 10) Sensibile și la frig și la căldură.

I. COTESCU

Dezlegările jocurilor apărute în numărul trecut

FLORA

ORIZONTAL: Crin — Arnica — Lalele — Odor — Omida — Irișt — P — Ce — Vna — In — Oc — Imaș — Sti — Tei — Azalee — Erou — Amar — D — Leasa — Ilara — Anemona — Ol — Al — Rafi — Mai — Călin — Afini.

TRATAȚIE MEDICALĂ

ORIZONTAL: Capilare — Os — Opera — Onora — Laringită — L — Erita — Nervi — Data — Girbov — Oto — Cutie — A — C — Ni — Tat — S — Lingă — Acas — Catîr — A — Alo — Ama — Albi — Or — Pa — Aspirină.

Pentru camera noastră de zi

Sufrageria „Dacia“

Biblioteca „Dacia II“

Sufrageria „Narcisa“

De multe ori, sufrageriile, camerele unde se ia masa, se primesc oaspeți, se stă seara în fața televizorului, au în componența lor și bibliotecile. Ne referim, în special la apartamentele cu două camere sau la cele cu trei camere dintre care două sînt camere de dormit. Iată de ce recomandările noastre vor încerca să ghideze alegerea unui mobilier adecvat aranjării cu mai multe destinații.

Se găsesc în magazinele de specialitate sufragerii formate din mai multe piese. De pildă **sufrageria** care poartă denumirea **„DACIA“** este alcătuită dintr-un dulap cu două uși, un bufet, o vitrină, o masă pentru televizor o masă extensibilă, șase scaune tapițate și se vinde la prețul de 10.000 lei garnitura.

SUFRAGERIA „NARCISA“ (5.831 lei) este potrivită unui spațiu mai mic. În componența ei intră un bufet, o vitrină, o masă pentru televizor și o masă extensibilă cu șase scaune.

Tinînd seama de culoare, ambele sufragerii pot fi completate cu bibliioteci încăpătoare. Pentru cei care au cărți foarte multe **BIBLIOTECA „DACIA II“** (6.533 lei) pare a fi cea mai potrivită. Ea are patru corpuri distincte, care se vînd și separat și au calitatea de a putea fi aranjate împreună sau fiecare în parte. **„MILCOV“** (4.095 lei) are nouă corpuri modulate, masă rabatabilă bar, iar **„ASTORIA“** (4.017 lei) are opt corpuri. De asemenea într-un spațiu mai restrîns, bibliotecile **„CREANGĂ“**, cu furnir de nuc (2.375 lei) își pot găsi locul potrivit. Dacă mai aveți loc, într-un colț, un birou oferă condiții bune de lucru acasă. Biroul **„BEATRICE“**, cu două corpuri se găsește în două variante: cu furnir de nuc (890 lei) și cu furnir exotic (750 lei), iar biroul **„CONCEPT“** cu furnir de nuc poate fi cumpărat la prețul de 868 lei.

Nu vă rămîne decît să măsurați bine dimensiunile camerei, să vă faceți socotelile și să alegeți mobilierul potrivit, pe care magazinele de mobilă vi-l pot vinde și cu plata în rate lunare. Transportul mobilierului și montarea lui în apartament sînt asigurate de magazinul din care se fac cumpărăturile, cu tarife avantajoase.

UMOR STRĂIN

— Mă surprinde, e pentru prima dată cînd cineva îmi spune că nu sînt deloc vorbăreață...

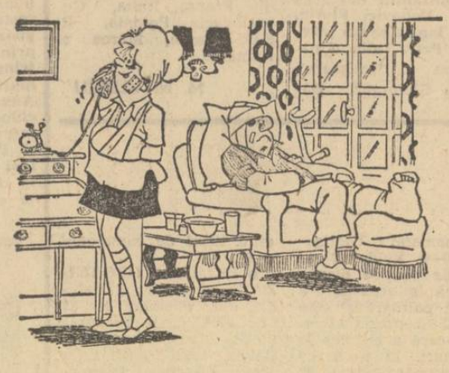

— Da, am fost să schiem. A fost o săptămînă minunată, plină de satisfacții...

— Vă recomand să renunțați la proba de aruncare a greutății...

JOCURI DISTRACTIVE

DESENUL ASCUNS

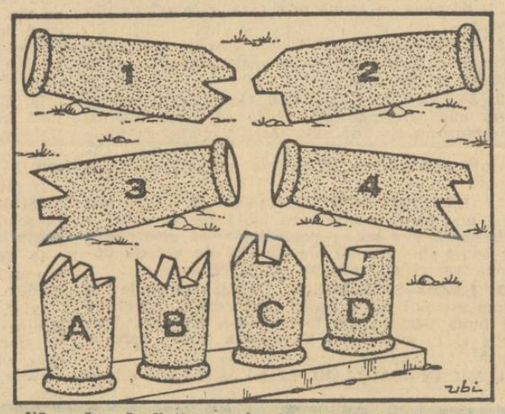

Vă rugăm să aflați care sînt fragmentele fiecăreia dintre cele patru coloane sparte.

(Soluția în numărul viitor)

NOUTĂȚI FILATELICE

ÎN MAGAZINE

Pentru cei ce doresc să afle ce vor putea procura, în viitor, pentru completarea albumelor lor filatelice, consemnăm informația primită din partea Întreprinderii „Rompresfilatelia“, care anunță că în a doua jumătate a lunii aprilie distribuie **emisiunea „Apollo“** realizată de Poșta română cu prilejul încheierii programului american de cercetări spațiale. Valoarea totală a seriei este de 11,80 lei. Mărcile trec în revistă zborurile care au fost efectuate în diferite etape ale programului de cucerire a Lunii, desenele fiind realizate de Vladimir Stoianov. Seria se compune din 9 valori și două colițe (una dantelată și alta nedantelată). Cîteva detalii tehnice: tirajele, pe valori, sînt următoarele — 5 000 000 (10 bani), 4 000 000 (35 de bani), 3 000 000 (40 de bani), 1 500 000 (55 de bani, 1 și 1,20 lei), 800 000 (1,85 și 2,75 lei), 350 000 (3,60 lei). Colițele valorează 6 lei fiecare, avînd tiraj de 100 000 ex. (dantelată) și 22 000 (nedantelată).

Coliță nedantelată nu se pune în vînzare. Sînt promisiuni ferme că astfel de situații nu se vor mai repeta. Să vedem!

MARI EXPOZIȚII INTERNAȚIONALE

Filateliștii din toată lumea își îndreaptă privirile, în această perioadă, spre marea manifestare internațională de la München. Este vorba de Expoziția internațională „IBRA '73“, care a stîrnit un larg ecou în lumea întreagă. Organizatorii au

primit peste 1 500 de cereri de înscriere, din aproape 50 de țări. S-au solicitat cca. 7 500 de cadre de expunere. Din păcate, Comitetul de organizare nu a putut oferi decît 5 000 de cadre, ceea ce a provocat destule nemulțumiri — chiar și în rîndul filateliștilor din țara noastră. Oricum, expoziția de la München, care își va deschide porțile la 11 mai se anunță ca o manifestare de proporții, filateliștii așteptînd cu justificată nerăbdare concluziile juriului.

Între 19 august și 2 septembrie, o altă confruntare filatelică de mare amploare va avea loc la Poznan, în Polonia. Este vorba de Expoziția internațională „POLSKA '73“, ce se va desfășura sub auspiciile organizației filateliștilor din R. P. Polonă, cu prilejul aniversării a 500 de ani de la nașterea lui N. Copernic. Colecționarii români vor participa cu peste 20 de exponate, dintre care 8 „clasice“.

ALTE ÎNTREGURI POȘTALE

Apropierea sezonului estival este marcată de o adevărată „avalanșă“ de întreguri poștale, ilustrate, francate cu marcă de 40 de bani, tip „Stema țării“, preț total: 1,90 lei. Este relevabilă preocuparea O.S.E.D.T. de a realiza întreguri care să acopere necesitățile tuturor județelor țării. În setul de care ne ocupăm, în aceste rînduri, majoritatea ilustratelor sînt destinate stațiunilor montane: Borsec, Olănești, Călimănești, Tușnad etc. Unele întreguri reproduc clădiri de utilitate socială sau culturală, cum este de exemplu Hotelul „Nufărul“, de la Băile Felix, Policlinica din aceeași localitate, Sanatoriul de la Moroeni etc.

Apreciabilă calitatea tipografică a întregurilor, datorată atît fotografiilor color folosite, cît și tipografiei „Fabrica de timbre“, unde au fost realizate. Ilustratele poartă diferite numere de cod. Comanda nr. 5 010.

O LUCRARE UTILĂ FILATELIȘTILOR TEMATICIENI

Cunoscuta întrecere ciclistă, „Cursa Păcii“, a fost consemnată în cele mai diferite feluri. Desigur, nu se putea ca, filatelic, marea competiție a așilor pedalei să nu fie reflectată în diferite țări. De curînd, Asociația filateliștilor din R. P. Polonă a editat o amplă lucrare în care au fost înmănunchiate diferitele consemnări poștale ale „Cursei Păcii“. Sînt grupate în volum diferite emisiuni poștale, plicuri speciale, ștampile etc. Reproducerile care însoțesc textul sînt clare, de bună calitate, pot ajuta pe toți cei care doresc să se documenteze în legătură cu tema respectivă.

Volumul poate fi consultat la Biblioteca A.F.R.

Aurel CRIȘAN

Energii și competență neutilizate

de Eftimie IONESCU

Săptămîna trecută, la Baia Mare, l-am întîlnit pe unul dintre cei mai vechi arbitri de fotbal din țara noastră, pe Aurel Man. La 62 de ani arată plin de vigoare, e cu zîmbetul și cu gluma pe buze, așa cum îl știm dintotdeauna, chiar și din zilele cînd o cronică sau alta îi reproșau un arbitraj mai slab... Ce face acum Aurel Man ? Păi tocmai atunci cînd drumurile noastre s-au încrucișat, în preajma așa de pitorescului stadion băimărean, venea de la un meci de juniori pe care îl condusese. „Nu pot să stau. Fac și eu ce cred că e util. Mai cite un meci de juniori la arbitraj, mai cu comisia de fotbal. Cît ești în putere nu trebuie să te lași.“ ne spunea acest vechi și activ om de sport.

Întîlnirea cu Aurel Man ne-a atras atenția asupra atîtor și atîtor energii și competențe care rămîn neutilizate de asociații și cluburi. Și nu e bine. Mai cu seamă că organizarea acțiunilor de masă, angrenînd un număr mare de participanți de toate vîrstele solicită un impozant aparat de îndrumare. A se face apel la foști internaționali, la foști sportivi de performanță, la foști arbitri e o soluție. E o soluție și pentru că mulți dintre ei reprezintă și frumoase exemple de realizare profesională. Și cuvîntul și îndemnul lor va avea mai multă greutate. Cîți dintre foștii practicanți ai atletismului — și ei sînt cu miile în întreprinderi, în instituții, la catedrele școlilor în alte discipline decît educația fizică — nu pot ajuta la buna desfășurare a veritabilei avalanșe de crosuri care au loc în aceste zile pe toată întinderea țării ? Totul e să fie solicitați și, mai cu seamă, să fie folosiți, să simtă că sînt utili și — astfel — să vină cu toată însuflețirea și la celelalte chemări. Mă gîndesc că, spre pildă, în volei atîția foști jucători, care n-au rămas nici în meseria de antrenor și nici nu au devenit arbitri, pot da viață unei mici lumi a sportului cu mingea peste fileu în unitățile sanitare ; spun asta pentru că o mare majoritate a foștilor voleibaliști, sînt medici ; și boxul ar avea de cîștigat dacă maeștrii lui care au părăsit activitatea de antrenori, ar găsi prețuirea cuvenită, ca sfătuitori ai noilor și ai tinerilor succesori. Așa cum, spre exemplu, a rămas maestrul Constantin Nour pentru viața secției de box de la Dinamo.

Dar energiile și competențele pot veni și din partea celor tineri, nu numai a celor vîrstnici. Instructorii sportivi voluntari reprezintă și ei o importantă forță care trebuie însă eficient organizată și utilizată. Asociațiile noastre sportive au uitat, în multe cazuri, de acești oameni inimoși și dezinteresați pe care se pot bizui. Tot așa cum, inițiativele pentru organizarea unor rapide cursuri de inițiere sau de perfecționare pentru ei nu le-am înregistrat prea des.

Cît de utili devin instructorii sportivi în desfășurarea acțiunilor organizate și pregătite ! Dar cît de folositori sînt ei și în orele de mișcare în aer liber, de declanșare a acelor competiții-fulger, întreceri simple, ad-hoc prilejuite de excursiile devenite așa de numeroase în întreprinderi, instituții, în școli ! Un om priceput și ingenios poate realiza în asemenea împrejurări lucruri de nebănuit ca forță de convingere, de atragere în practicarea sportului. Totul e ca instructorii sportivi să existe în toate secțiile și serviciile, ca ei să aibă îndrumările și încurajarea asociației să simtă că activitatea lor e prețuită.

Asemenea lucruri mi-au venit în minte la întîlnirea cu fostul maistru miner din Baia Mare, Aurel Man, care la 62 de ani — arbitrează cu drag și voie bună juniorii și e unul dintre cei mai harnici activiști ai comisiei de fotbal de la Baia Mare.

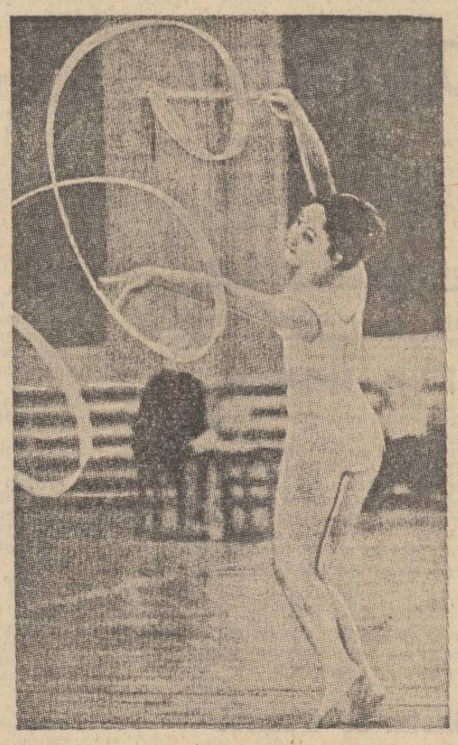

Această fermecătoare tînără este una din cele mai bune gimnaste care s-au prezentat la competiția de gimnastică artistică desfășurată la Moscova pentru premiul revistei „Femeia sovietică“. Se numește Ala Zasuskina, maestră de sport din Astrahan și a luat premiul I.

MOZAIC

● **ÎN REVISTA** italiană „Atletica leggero“, Marco Cassani publică un interesant articol în care combate sistemul clasificărilor la fiecare sfîrșit de an a celor mai buni sportivi din lume. Autorul își exprimă părerea că aceste clasamente sînt într-o totul arbitrare, neexistînd în mod practic o posibilitate reală de a compara ansamblul performanțelor unor campioni din diferite discipline sportive.

Istoria fotbalului și milioanele de iubitori ai acestei discipline au înregistrat cu o mare surprindere cele două înfrîngeri suferite de formația F.C. Santos în Anglia în fața a două echipe engleze de categorii inferioare : Fulham (1—2) și Plymouth (2—3). Totuși formația braziliană în frunte cu Pele a reușit să stabilească recorduri absolute în privința numărului de spectatori și a încasărilor. Cu prilejul acestui turneu, Pele a apărut (la antrenament, bineînțeles) într-o postură inedită : aceea de... portar, calități în care, surprinzător, a dat dovadă de calități certe. Iar fotografia noastră vi-l prezintă pe Pele într-o asemenea poștură.

Un nou fel de întreceri sportive care au căpătat în multe țări o rapidă popularitate : motocrosul. Întrecerile de acest fel din ce în ce mai numeroase, urmărite de zeci de mii de spectatori, se desfășoară pe terenuri (piste) dotate cu obstacole naturale sau artificiale și presupun din partea conducătorilor un vast program de cunoștințe. Concurenții pot folosi orice tip de automobil (în afara celor specifice de curse) și pot să le aducă diferite modificări la motoare și la caroserii.

8, 9, 10... OUT

de Paul OCHIALBI

● „Centura de aur“ ● Clasamente ● Întrebări — răspunsuri

● **SEZONUL INTERNAȚIONAL** de primăvară se inaugurează ca în fiecare an cu desfășurarea celor 7 reuniuni ale competiției dotată cu „Centura de aur“. Prima lovitură de gong va răsuna luni, 16 aprilie, în sala sporturilor de la Floreasca. Evenimentul, care constituie un excelent mijloc de selecție și de verificare a reprezentanților noștri pentru balcaniada de la Atena și „europene“ (Belgrad) aduce în ring o serie de celebrități ale pugilatului mondial în frunte cu campionii olimpici, cubanezii **Stevenson** (grea) și **Correa** (semimijlocie).

● **ÎN LEGĂTURĂ** cu acest eveniment, fostul campion european. **Gh. Negrea** ne-a declarat : „**Competiția „Centura de aur“ acoperă un gol care exista în activitatea pugilistică din Capitala noastră. Dacă timpul va permite, la 22 aprilie, ar fi de dorit, ca finalele să se desfășoare în aer liber pe stadionul Republicii. Sînt sigur că la ultimul „act“ vor asista peste 10 000 de spectatori.**“

● **ESTE FOARTE POSIBIL** ca în finala „ușorilor“ să se întîlnească **C. Cuțov** și **P. Dobrescu**. Ar fi a 6-a întîlnire dintre cei doi talentați pugiliști dinamoviști. Ultima oară, a cîștigat la puncte studentul în drept Dobrescu. Scorul general rămîne însă 3,5—2,5 puncte în favoarea lui Calistrat Cuțov deoarece o dată oficialii au înregistrat o... remiză.

● **ÎN ULTIMELE 4 ZILE** pugiliștii cubanezi care au venit din timp la București pentru aclimatizare au efectuat antrenamente în comun, alături de boxerii de la Steaua, Dinamo și Metalul.

● **SPECIALIȘTII** preconizează că finala olimpică care nu a putut avea loc la München între **Ion Alexe** (accidentat) și **Teofilo Stevenson**, se va desfășura la București. Aceasta pentru că în afara lui Alexe, echipa noastră prezintă „grei“ cu mai puține șanse de a evolua în finală (I. Dascălu, I. Sănătescu și C. Văran). Apropo, Văran este un tînăr din Reșița care participă pentru prima oară la o astfel de competiție. În scurta sa carieră elevul lui A. Gherghina a învins printre alții pe **V. Lehăduș** și **Anghel Iancu**. Văran are garda pe... „stînga“.

● **IȘI VOR FACE REINTRAREA C. Gruiescu** (muscă) și campionul european de tineret **Dinu Condurat** (cocoș). **Lazăr Marian** (cocoș) vindecat de un hematom va apăra culorile noastre tot la „54 kg“. Succes.

● **RUBRICA** noastră a alcătuit clasamentul celor mai buni 5 pugiliști ai țării pe luna martie. Iată-i : **1. Șt. Băiatu ; 2. P. Dobrescu ; 3. I. Alexe ; 4. S. Cuțov ; 5. Al. Năstac.** După „Centura de aur“ va fi alcătuit clasamentul pe luna aprilie.

● **ÎNTREBĂRI — RĂSPUNSURI** : Spicuim cîteva rînduri din scrisoarea cititorului **M. Iacobescu-Giurgeni** : „De ce recentul turneu s-a numit eponat pe categorii de greutate ? Altfel boxerii nu luptă împărțiți în categorii ? Ar fi de dorit ca acest turneu să poarte numele unei foste glorii a pugilatului nostru ca de pildă regretații Puiu Nicolaie, Petre Pop sau Mielu Doculescu“. Propunem federației ideea d-voastră. Cititorul **Horia Sava din Tg. Mureș** : „După operația suferită, Clay a fost vizitat la spital de învingătorul său Ken Norton. El va fi restabilit după 6 luni. În prezent, poartă un aparat metalic la maxilar. Chirurgii au declarat că a suferit o deplasare de 2,5 cm a maxilarului inferior sting care tinde spre o deformare a feței. În meciul disputat, Norton a primit decizia în unanimitate (a cîștigat 6 reprize, a pierdut 3, celelalte trei terminîndu-se la egalitate)“.

Poșta rotundă

de Ion BĂIEȘU

FLORIAN VASILE, elev, Craiova : „Am mers de la Slatina la Pitești cu un autobuz care transporta suporteri ai echipei F. C. Argeș pentru meciul cu U. Craiova. Nu puteam ajunge altfel decît cu o „ocazie“, era tîrziu și am urcat în acest autobuz. Acesta era plin cu tineri care aveau fiecare cîte o sticlă cu băutură, sticlă pe care, după golire, o aruncau către autoturismele cu număr de Dolj. La stadion, unii suporteri craioveni au fost bombardați de unii spectatori certați cu disciplina, cu bolovani, mere, cu fire de praz, trași de păr. Într-o astfel de situație, cerînd ajutorul unui tovarăș pus să aspere ordinea, care asista la scenă, mi s-a răspuns : „Lasă gura !“ În plus, organizatorii au vîndut biletele pentru excursioniștii veniți prin O.N.T. de la Craiova în așa fel încît aceștia să fie răspîndiți prin toate colțurile stadionului. Cei care au făcut imprudența să vină cu mașinile s-au ales cu parbrizele sparte. Cînd la Craiova spiritele sînt mai agitate, toate ziarele spun că noi oltenii am făcut și am dres, ba chiar ni se suspendă terenul. Eu vă spun că ceea ce s-a întîmplat la Pitești n-am văzut nicăieri și mă întreb de ce F.R.F. nu vede și nu aude ce se întîmplă pe acest stadion și de ce nu la măsuri.“

DIDI CIOCAN, *cartier Trivale, Pitești* : „Sînt piteștean și pot certifica aceasta cu buletinul de identitate. Duminică 1 aprilie s-a disputat pe stadionul din Trivale derbiul etapei : F. C. Argeș — U. Craiova. A fost lume multă, foarte multă. Foarte mulți au venit la stadion de la ora 12, dar bilete se mai vindeau și la ora 16,30. I-am înțeles pe organizatori, nu-i interesau condițiile spectatorilor, ci încasările. Am avut loc la tribuna întîi, dar am văzut meciul chinuit, la peluză. După meci m-am bucurat de victoria echipei noastre. Dar în aceeași zi am văzut pe stadionul din Pitești scene care m-au făcut să plîng de ciudă. Se știe că oltenii sînt mari iubitori ai fotbalului. Ei au venit la Pitești cu miile. Aveau steagurile clubului craiovean, aveau clopote, aveau entuziasm, dar cînd încercau să-și susțină și ei echipa, argeșenii îi huiduiau. De ce oare ? Îmi amintesc că, anul trecut, F. C. Argeș a fost întîmpinată la Craiova cu flori, iar Dobrin a fost ales comandant de detașament la o școală generală din Craiova. Argeșul a învins atunci cu 2—1, iar oltenii i-au aplaudat. De ce piteștenii nu sînt în stare de un astfel de gest ? Am citit cu stupoare în ziarul „Sportul“ că trimisul special la acest meci a dat publicului piteșean nota zece. Pentru ce ? Propun ca reporterul respectiv să răspundă pentru necorectitudinea sa. De asemenea cred că vinovate sînt și organele locale care trebuiau să răspundă de ordinea de pe stadion. După terminarea meciului, la ieșire era o îmbulzeală de nedescris. Afară, unii dintre localnici se năpusteau asupra fiecărei mașini cu număr de Dolj sau Vîlcea, loveau cu picioarele și pumnii în caroserie, le zgîriau, vroiau să le răstoarne... Au deschis ușile unei mașini, au scos afară un șofer și l-au luat la bătaie. În apropiere se afla un cetățean care era pus să păstreze ordinea. Revoltat de ceea ce se întîmpla m-am adresat acestuia întrebîndu-l de ce nu ia măsuri pentru calmarea celor recalcitranți. M-a împins, vorbindu-mi urît. Ce păcat și ce durere să vezi un asemenea spectacol. Am fost pe mai toate stadioanele ce au echipe în A, dar asemenea „spectacol“ nu am văzut nicăieri. Am văzut la Pitești unii oameni care nu știu să respecte oamenii“.

Încă alte patru scrisori sosite din această parte a lumii îmi descriu tot felul de grozăvii care s-au petrecut în ziua păcălelilor la Pitești. Mă întreb și eu cum a putut trimisul ziarului „Sportul“ să dea nota zece unor spectatori care s-au năpustit asupra unor pașnici oltcni. În orice caz, federația este datoare să studieze cazul și să ia măsura ce se cuvine.

RADU TRAIAN-RONDA, str. Făinari nr. 50 — București : „Gravitatea opiniilor lui Ioan Buraga, în ceea ce privește fotbalul feminin, uluiește : cum e posibil ca astfel de afirmații, mai mult decît supărătoare, să fie suportate de nevinovata hîrtie ? Și cum e posibil ca o rubrică prestigioasă în domeniul sportului, cum e „Poșta rotundă“, să găzduiască niște idei încolțite din sămînța otrăvită a disprețului ?

Indignarea lui Ioan Buraga indignează ! El nu admite ca fetele noastre să joace fotbal și, exemplificînd cu un singur meci, vizionat acum cîțiva ani pe stadionul din Pantelimon, ține să precizeze cu vulgaritate că îl „dureau mușchii abdominali a doua zi“. Nu știu dacă ceea ce a văzut acolo era în mod cert de rîs, dar ceea ce spune (și cum o spune, Dumnezeule !), e o stupiditate de mari proporții. „În fotbal trebuie forță, organizare și stăpînire de sine“, zice sentențios și guraliv Ioan Buraga : niște argumente prin care ar vrea să spulbere orice încercare de a se considera că fotbalul feminin e o realitate. Ca să discutăm asemenea puncte de vedere ar însemna să le acordăm atenția ce nu li se cuvine. E mult prea clar pentru orice om din țara aceasta că numitul Buraga, în urma unei nefericite inspirații (nu caut o altă explicație, acordîndu-i din oficiu circumstanțe atenuante), a luat-o razna, ca o mașinărie enormă, ruginită și semidezarticulată, din calea căreia trebuie să te ferești, dacă ții să mai rămîi în viață.

În pofida tuturor oponenților, al căror număr scade văzînd cu ochii, fotbalul feminin trăiește și se dezvoltă cu impetuozitate, de la un an la altul. Cu sau fără voia federației de resort, cu sau fără asentimentul nostru, cu sau fără „buragisme“ — cel dintîi dintre sporturi a pierdut definitiv caracterul de feudă a sexului tare. Îi era necesară cealaltă față, pe care să putem citi zîmbetul, bucuria, finețea, ritmul, splendoarea feminină, în cel mai bun înțeles al cuvîntului. Și va trebui să facem totul, pentru a-i sprijini cu vehemență și statornicie noua direcție a fotbalului, perfect paralelă cu cealaltă — ca în volei, baschet, handbal — dacă voim într-adevăr să ne omagiem fetele, surorile, iubitele noastre. O altă atitudine decît aceasta ne-ar desfigura, ne-ar dezonora !“

Fenomenul „buragismului“ este condamnat cu mînie și dispreț de numeroși alți cititori și cititoare. Pentru ca lucrurile să fie bine puse la punct, vom continua publicarea parțială a acestor scrisori.

RUGBI

Bogată activitate internațională

● **AZI, LA CONSTANȚA**, pe stadionul municipal începînd de la orele 16, în cadrul „Cupei națiunilor“, echipa României întîlnește în primul meci oficial din acest an, echipa Spaniei. Acesta este cel de al doilea joc dintre cele două selecționate, primul disputat în 1958, la Liege, încheindu-se cu scorul de 14—12 în favoarea rugbiștilor români. Echipa spaniolă, vine la această întîlnire, după o lungă perioadă de pregătire împreună cu echipe de club engleze și franceze. De altfel în primul meci din cadrul „Cupei națiunilor“ spaniolii au întîlnit reprezentativa marocană pe care au învins-o cu 9—6.

Reprezentativa noastră va alcătui formația din următorul lot : **Constantin Dinu, Constantin Florian, Fălcușanu Valeriu,** (Știința Petroșani), **Neculau Petra, Marica Ion, Motrescu Petre** (Politehnica-Iași), **Postolache Nicolae, Teleașe D-tru** (Steaua), **Constantin Fugigi, Mihalache Dumitru, Atanasiu Alexandru** (Sportul Studențesc), **Florescu Petre, Nicolescu Mihai, Nica Gheorghe, Constantin Ion** (Dinamo), **Popovici Florin, Tătucu Ion, Ceaușu Alexandru, Peter Iuliu.** (Universitatea Timișoara), **Dumitru Gheorghe, Dărăban Gheorghe, Ștefan Cristea, Bucos Mihai** (Farul Constanța).

Întîlnirea va fi arbitrată de Georges Genet (Franța), ajutat de Witting Teodor (România) și un arbitru spaniol.

● **ÎN ZILELE URMĂTOARE**, rugbiștii români susțin o serie de alte întîlniri internaționale : **15 aprilie** — Steaua — Echipa armatei franceze (teren Dinamo ora 16) ; **17 aprilie** — Dinamo — Echipa armatei franceze (teren Ghencea, ora 16). În zilele de 18, 20 și 22 aprilie, pe terenurile Progresul, Giulești și Dinamo se dispută turneul de juniori pentru „Cupa amiciției“ — F.I.R.A., trofeu cucerit în 1972, în Italia de juniorii români. La actuala ediție participă echipe de juniori din Franța, Italia, Cehoslovacia, Polonia, R. F.G. Spania, Maroc și România.

M. NICULESCU

DIN ISTORIA FOTBALULUI (I)

● **PRIMUL CLUB** de fotbal de pe mapamond a fost fondat la 24 octombrie 1857 în orașul englez Sheffield și s-a numit „Football Club Sheffield“. Alte două echipe — Blackheath și Hallamshire — au luat ființă tot în același an.

● **CEA DINTÎI FEDERAȚIE** de fotbal din lume a fost întemeiată în Anglia, la 23 octombrie 1863, cu sediul la Londra, purtînd — ca și astăzi — denumirea de „The Football Association“ („The F.A.“). Aceasta a elaborat și publicat un regulament al jocului cu balonul rotund, acțiune care a determinat desprinderea totală a fotbalului de rugbi. Federației engleze i-au urmat cele din Scoția (1873), Țara Galilor (1876), Irlanda de Nord (1880), Olanda și Danemarca (1889), Argentina (1893), Chile, Elveția și Belgia (1895), Franța (1896), Italia (1898), Uruguay și Malta (1900) etc.

● **CÎND ÎN PATRIA** fotbalului modern, Marea Britanie, existau numeroase echipe bine puse la punct, în celelalte țări ale lumii abia se înfiripau primele formații : F.C. Buenos Aires (1865, Argentina) ; Ulm T.S.G. (1866, Germania) ; A.C. Le Havre (1872, Franța) ; I.S. Oergryte Göteborg (1875, Suedia) ; B.K. Copenhaga (1876, Danemarca) ; F. C. Haarlem (1879, Olanda) ; F. de St. Gallen (1879, Elveția) ; F. C. Antwerb (1880, Belgia) ; F. C. Albion (1882, Uruguay). În Brazilia prima echipă — Flamengo Rio de Janeiro — s-a născut în anul 1895.

● **ÎNTÎIA COMPETIȚIE OFICIALĂ** de fotbal de pe glob a fost „Cupa Angliei“ (cîntărește 5.442 kg), în 1871, cucerită de echipa Preston North End. În partida inaugurală a competiției s-au întîlnit formațiile F.C. Hitchin și Crystal Palace.

● **30 NOIEMBRIE 1872.** La Glasgow a avut loc primul meci internațional de pe mapamond : Scoția—Anglia 0—0. Evidența celor 89 de partide disputate pînă la această oră arată că palmaresul este favorabil reprezentativei Scoției, care a cîștigat 35 de meciuri, în timp ce Anglia numără numai 32 de victorii asupra scoțienilor. Celelalte 22 de jocuri s-au terminat la egalitate.

● **ÎN 1883** se înregistrează premiera celei dintîi competiții internaționale din lume „Campionatul interbritanic“, rezervat, celor patru reprezentative insulare.

● **LA PROPUNEREA** președintelui clubului englez Aston Villa, William Mc Gregor, se înființează în 1888 primul campionat național de fotbal. Finalmente, în fruntea celor 12 echipe participante la disputele întrecerii se situează Preston North End, cîștigînd titlul de campioană a Angliei.

● **PRIMA ORGANIZARE** a fotbalului mondial s-a efectuat la 21 mai 1904, cînd reprezentanții federațiilor din Belgia, Danemarca, Suedia, Elveția, Olanda, Franța și clubului spaniol, Real F.C. Maono, au creat Federația Internațională de Fotbal — Asociație (F.I.F.A.), cu sediul la Amsterdam (din 1931 la Zürich). Ziaristul francez, Robert Guerin este numit președinte, pentru ca o dată cu intrarea englezilor în organizație (1906), la conducerea F.I.F.A. să treacă delegatul lor, D. B. Woolfall. Tot în 1906, Real Madrid a fost exclus din rîndurile F.I.F.A., precizîndu-se că această calitate de membru este rezervată numai federațiilor naționale.

Petre FALCOȘ

Vă recomandăm un loc de recreare și odihnă

PĂDUREA MOCIAR

Călătorilor ce sosesc la Reghin pe D.N. 15 dinspre Toplița-Deda, sau cei ce vin dinspre Tîrgu-Mureș sau Cluj, li se oferă posibilitatea unei neuitate excursii pe Valea Gurghiului. Traseul, lung de 45,5 km, începe din cartierul Iernuțeni și urmează, în mare parte, pe o șosea asfaltată, firul riului Gurghiu, pînă la Lăpușna.

Din D.N. 15 se ajunge — după 2 km — în pădurea Mociar.

Importanța pădurii constă în frumusețea exemplarelor de copaci întîlniți, dar, mai ales, în vechimea neobișnuită (cca. 500 de ani) a stejarilor din rezervația propriu-zisă.

Pentru vizitarea rezervației, care se află între comunele Beica și Gurghiu, excursioniștii vor pleca, în drumeție, fie din Reghin, pe lîngă linia ferată îngustă (Reghin-Lăpușna) pînă la cantonul C.F.R. Jabenița, și de aici pe drumul forestier, fie din Gurghiu, tot pe un drum de pădure. Dinspre Beica se ajunge aici urcînd dealul și apoi coborînd. Din orice parte ar veni, excursioniștii vor străbate un drum lipsit de dificultăți.

Excursiile la rezervația de stejari de la Mociar pot fi organizate în cîteva variante :

a) excursii de o jumătate de zi, fără vizitarea amănunțită a împrejurimilor ;

b) excursii de o zi (duminica sau în perioada vacanțelor școlare, primăvara și vara), cu efectuarea unor deplasări pentru cunoașterea împrejurimilor ;

c) excursii cu autocarul (din Tîrgu-Mureș, de pildă) pînă la Gurghiu și apoi, pe jos, pînă la rezervație.

În cazul ultimelor două variante, se va prevedea și vizitarea localității Gurghiu.

Aici, la Gurghiu, există un frumos parc dendrologic (din păcate prea puțin cunoscut !), cu stejari bătrîni și alei răcoroase. La marginea parcului, înspre riu, se ridică o cupolă singuratică, împodobită cu o perdea de arbori. În partea ei superioară, se mai văd încă ruinele unei cetăți vechi din vremea lui Ion Sigismund. Și tot aici, pe cîmpia din marginea comunei, pe „ritul Gurghiului“, cum spun localnicii, cresc, în fiecare an, mii și mii de narcise. Pe această cîmpie din marginea pădurii și a șoselei ce duce la Lăpușna, sau în comună, la marginea riului, se desfășoară, an de an, vestitul Tîrg al fetelor. Primăvara (la sfîrșitul lunii aprilie sau la începutul lunii mai) vin la tîrg, din întreaga țară, sute de excursioniști. Ei participă, alături de locuitorii comunelor învecinate (Ibănești, Hodac, Jabenița, Solovăstru, Cașva, Orsova, Beica) la bogatul program pe care îl etalează, de obicei, o asemenea ocazie.

...Așa încît, o excursie de odihnă și recreare la rezervația de stejari de la Mociar poate fi oricînd un prilej de vizitare a împrejurimilor, după cum participarea expresă la Tîrgul fetelor de la Gurghiu trebuie să constituie, mai ales pentru cei ce vin aici din depărtări, o bună ocazie pentru cunoașterea rezervației.

Valentin BORDA

CULISELE HIPODROMULUI

● **ALERGĂRILE** *de primăvară au o îndelungată tradiție pe hipodromurile europene, primele alergări desfășurîndu-se la Newmarket (Anglia), unde în luna aprilie au loc premiile „2 000 guinee“ (datînd din anul 1809) și „1 000 guinee“ (din anul 1814). Ambele pe distanța de 1 600 metri.*

● **MARELE PREMIU** *de steeple-chase al Angliei (partea a doua), disputat la Liverpool, pe distanța de 7 200 metri, în fața a peste 50 000 spectatori, cu 38 concurenți, a revenit favoritului „Red Rum“, după o luptă epuizantă cu Crisp, care a condus „plutonul“ 7 199 metri...*

Doru IONESCU

● **ÎN CADRUL** *reuniunii de trap, ce va avea loc mîine dimineață pe hipodromul de la Ploiești, se va disputa și prima alergare semiclasică a anului „Premiul de aprilie“. Distanța 1 700 metri.*

● **DUPĂ DOUĂ REUNIUNI**, *în care au funcționat 14 alergări și au fost derulați peste 85 de cai, un singur cîștigător (Madison) a reușit să-și amelioreze recordul. Cam puțin, avînd în vedere condițiile atmosferice deosebit de prielnice desfășurării alergărilor !*

PRONOSTIC „MAGAZIN“

Concursul „Pronosport“ din 15 aprilie

1. **ATALANTA—ROMA.** Echipa locală, în tentativa ei de a evada din zona retrogradării, va face totul pentru a obține victoria, misiune ce-i este ușurată mult de criza de formă prin care trece echipa din Roma.

2 **BOLOGNA—VERONA.** Și Verona are mare nevoie de puncte dar nu o vedem capabilă de a rezista la Bologna.

3. **JUVENTUS—PALERMO.** Dornică de reabilitare, după înfrîngerea suferită în etapa trecută, Juventus nu va lăsa să-i scape victoria, cu toate că va avea în față un adversar aflat în mare suferință prin poziția precară ce o ocupă în clasament.

4. **LANEROSSI—FIORENTINA.** Și Lanerossi este una dintre echipele ce luptă pentru evitarea retrogradării și nu se poate spune că este lipsită de șanse. Socotim că ambiționată de această dorință va cîștiga meciul cu Fiorentina.

5. **LAZIO—SAMPDORIA.** Marea revelație a campionatului nu a depus încă armele, apreciind că lupta pentru titlu încă nu s-a terminat. Victoria ei în meciul cu Sampdoria este aproape certă.

6. **MILAN—CAGLIARI.** La fel ca și Lazio echipa din Milano deține mari șanse de victorie, mai ales că întîlnește o formație în declin de formă.

7. **NAPOLI—TORINO.** Trei din ultimele cinci partide disputate între aceste două formații s-au terminat la egalitate. N-ar fi exclus ca și de astă dată să se înregistreze tot un rezultat egal. Napoli deține, totuși o șansă în plus.

8. **TERNANA—INTER.** Ternana este, credem noi, singura echipă care nu se va mai putea salva de la retrogradare. Jucînd destinsă, Ternana poate tocmai acum să furnizeze marile surprize și nu ne-ar mira să cucerească un punct în fața lui Inter.

9. **CEAHLĂUL—METALUL BUCUREȘTI.** Echipa din Piatra Neamț nu are voie să piardă acasă dacă dorește să mai rămînă în divizia secundă. Ținînd seama de faptul că duminica trecută Metalul a pierdut pe teren propriu înclinăm să credem că victoria va reveni echipei locale.

10. **C.S. TÎRGOVIȘTE—GLORIA BUZĂU.** Aflată la periferia clasamentului echipa din Tîrgoviște are mare nevoie de puncte și trebuie să le cîștige, în primul rînd, pe cele de pe propriul teren. Să-i acordăm deci, creditul cuvenit.

11. **MINERUL BAIA MARE — POLITEHNICA TIMIȘOARA.** Derbiul seriei a doua promite o dispută echilibrată. Prima șansă o au băimărenii dar poate interveni și un rezultat de egalitate.

12. **CORVINUL—C.F.R. ARAD.** În tur Corvinul a reușit un rezultat de egalitate la Arad. Acasă credem că este capabilă de a obține victoria.

13. **C. F. R. TIMIȘOARA — MINERUL ANINA.** Echipa locală se află într-o situație foarte dificilă, amenințată cu retrogradarea. Este de așteptat, deci, să depună toate eforturile pentru a cîștiga ambele puncte.

Numele lui Silvio Piola nu mai are nevoie de nici o prezentare pentru cei care cunosc și iubesc fotbalul. Piola a acordat recent un interviu unei publicații în care a făcut o analiză competentă a situației fotbalului italian și a împărtășit o serie de interesante amintiri. Piola a declarat că fotbalul de astăzi e mult deosebit față de cel din trecut, că datorită tacticilor care se aplică, fotbalul este văduvit tocmai de partea cea mai spectaculoasă : golul. Referindu-se la însușirile unui jucător de astăzi, Piola a declarat că față de cerințele actuale ale fotbalului el trebuie să întrunească calități deosebite ca : o viață sportivă desăvîrșită (lipsită de nopți pierdute și consum de alcool), o pregătire fizică irepro șabilă și calități fizice generale superioare.

În imagine : La 59 de ani Silvio Piola dă dovada unei vitalități excepționale.

— Redacția și administrația Piața Scînteii 1, telefon 17 60 10 (1449—1400) Oficiul poștal 33, căsuța poștală 4108. Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii“ — Cititorii din străinătate pot face abonamente adresîndu-se întreprinderii „Rompresfilatelia“ — serviciul import export presă, București, Calea Griviței nr. 64—66 P.O.B. — 2001. Abonamentele la revista „Magazin“ se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții.

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

125 de ani de la revoluția din 1848

Cinci dintre fruntașii revoluției pașoptiste din Moldova — Vasile Alecsandri, Mihail Kogălniceanu, Al. I. Cuza, Costache Negri, Alecu Russo — ale căror nume s-au înscris cu litere de aur în analele istoriei naționale.
(Citiți în pagina a 2-a articolul : SEMNE ALE TIMPULUI DE ÎNCEPUT).

Limba în care este scrisă marea carte a naturii

Proletari din toate țările, uniți-vă !

magazin

Anul XVII Nr. 811 — sîmbătă 21 aprilie 1973 — 8 PAGINI 1,50 LEI

AGENDĂ SĂPTĂMÎNALĂ

ZILE PLINE DE FRUMUSEȚEA MUNCII HARNICE

Săptămîna care s-a încheiat ne-a apropiat de ziua de 1 Mai, tradiționala sărbătoare muncitorească, salutată pretutindeni în țară cu noi succese în întrecerea socialistă. Veștile bune din fabrici, din uzine, de pe șantiere, aduse la cunoștința opiniei noastre publice prin presă, radio și televiziune au reușit, desigur, să împlinească imaginea acestor zile pline de frumusețea muncii harnice, să împlinească emoționantul portret colectiv al națiunii noastre întregi, angajate, ca un singur om, cu hotărîre și dîrzenie, în munca pentru înfăptuirea înainte de termen a cincinalului.

Obiective industriale noi, intrate în funcțiune, succese în producție materializate în importante economii, în sporuri de calitate a produselor, în depășirea sarcinilor de plan la export, întinse suprafețe însămînțate cu porumb — înfrîngînd dificultățile climatice din această primăvară —, zeci și sute de mii de pomi fructiferi plantați, mii și mii de hectare împădurite — într-o acțiune de-o amploare fără precedent — iată cîteva doar din realizările cu care, pe drept cuvînt, ne mîndrim : sînt realizări menite a spori avuția națională și, pe această bază, propriul nostru nivel de trai. Efervescența creatoare din aceste zile subliniază cu putere înaltele trăsături morale ale poporului nostru, angajarea sa entuziastă în măreața operă de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, hotărîrea sa fermă de a face totul pentru înfăptuirea neabătută a politicii partidului nostru

CONTINUARE ÎN PAG. ②

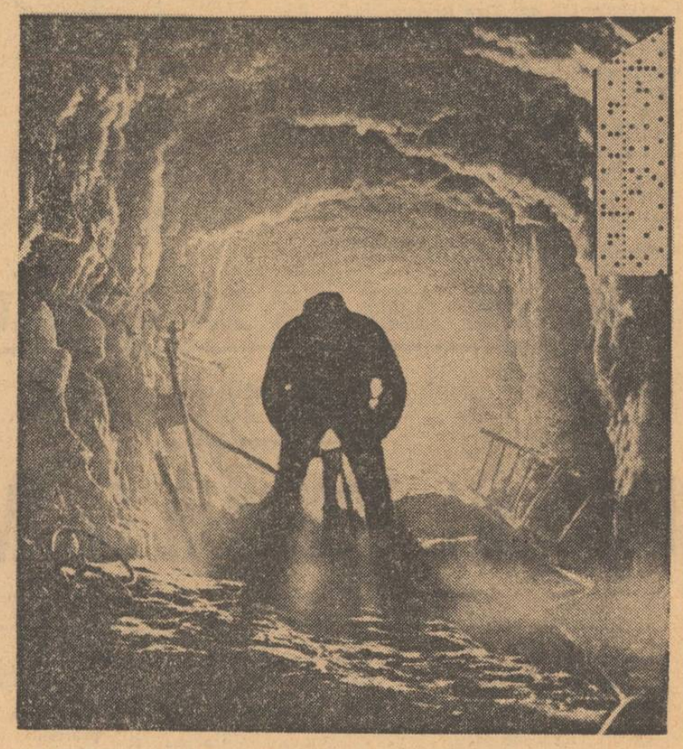

Statistica matematică permite estimarea cantității de minereu într-un zăcămînt

Statistica matematică ? „O problemă mereu actuală, vie atît timp cît va fi în deplin contact cu activitatea tuturor științelor și cu activitatea tehnică" — ne răspunde acad. Gh. MIHOC în interviul nostru din pagina a 5-a despre aplicațiile teoriei probabilităților și statisticii matematice în științele naturii

CALITATEA poartă numele unor oameni

● Zile de întrecere ● Mașini în plus ● Munca fiecăruia poate fi identificată ● Răspunderea integrală, personală ● Nu poți rămîne la ceea ce știi acum! ● Valoarea adevărată a oamenilor.

Prezența noastră în secția montaj general a uzinelor „Autobuzul" nu este întîmplătoare. Ne oprim la această penultimă poartă a Uzinei „Autobuzul" unde produsele sale capătă forma finală, nu numai din pricina recomandării călduroase făcute de tov. Eugen Vasilescu, locțiitor al secretarului Comitetului de partid. Partea ce revine colectivului de la montaj la finalizarea unui rezultat care se rostește în uzină cu o anume mulțumire este, pare-se, substanțială. În limbajul în care ne-am obișnuit să căpătăm informații despre rezultate economice, aflăm că prima decadă a lunii aprilie — și, ni se spune, nu e deloc puțin lucru să reușești din prima decadă să ai realizări de seamă în întrecere — planul a fost depășit cu vreo 30 de mașini. Iar dacă aproape fiecare muncitor a adus într-un fel sau altul un plus de calitate în muncă, apoi secția șasiuri și caroserii și cea de montaj general au folosit cel mai bine valoarea adevărată a oamenilor.

La montaj general are loc o transformare a muncii celorlalți. În piesele care ajung aici prețuirea celorlalți devine un bun comun în care munca fiecăruia rămîne anonimă. Dar această chintesen-

Lucia MANOLESCU

CONTINUARE ÎN PAG. ②

Montaj general — secția unde munca întregului colectiv se transformă, căpătînd imaginea și valoarea integrală a prețuirii și inteligenței.
Foto : Nicu VASILE

Corespondență specială din Cuba pentru „Magazin"

EXPLORARE ÎN PEȘTERA ȘERPILOR

de dr. docent Traian ORGHIDAN
directorul Institutului de speologie „Emil Racoviță"

● Numeroase specii de animale necunoscute, descoperite ● Misterioasele „dansatoare" din beznă : licuricii de peșteră ● Șerpi uriași, rude cu celebrii Boa, s-au adaptat vieții în beznă. Lungi de aproape 4 metri și groși cît un braț de om, ei vînează liliecii cavernicoli ● O întîmplare care dezminte părerea lui Cristofor Columb că șerpii denumiți Epicrates sînt pașnici ● Crevetea subterană, un splendid animal transparent.

Prima parte a programului expediției româno-cubane de biospeologie s-a terminat. Mai bine de o lună și jumătate s-a cercetat provincia Oriente, avînd ca bază de lucru laboratorul de biologie subterană „Emil Racoviță" al Academiei de Științe din Cuba, care — așa cum v-am arătat în prima corespondență — este instalat pe a doua terasă a Mării Caraibilor, deasupra localității Siboney, la doi pași de celebra „Granja Siboney", al cărei rol în revoluția de eliberare a poporului cuban este binecunoscut de toată lumea.

De la „laboratorul Emil Racoviță" am întreprins cu colegii cubani, conduși de Nicasio Vina, directorul acestui laborator, ieșiri în patru zone carstice diferite ale provinciei, trei dintre ele fiind în apropierea coastei de nord a provinciei, în localitățile Sabanilla (lîngă Baracoa), Majari Abajo și în fine localitatea cea mai vestică, Jivara. Al patrulea campament a fost în localitatea Matias, pe versantul nordic al munților Sierra Maestra, în valea de neuitat a riului Mogote, din a cărui apă bogată și limpede ne înfruptam seara la întoarcerea de la peșteri, după drumuri destul de istovitoare.

O a cincea zonă a fost însă cercetată cu precădere, timp mai îndelungat și cred că ea ne-a dat satisfacțiile cele mai mari. Este vorba de însăși „laboratorul Emil Racoviță", din peștera Atabex, unde s-au făcut instalații complexe pentru întreținerea unor culturi cu specii cavernicole de tip tropical, peșteră deosebit de bogată în faună.

CONTINUARE ÎN PAG. ③

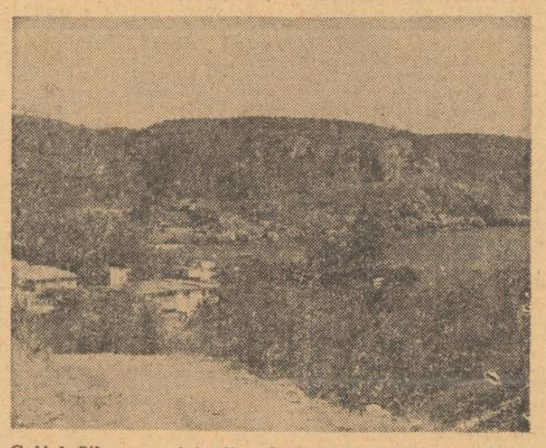

Golful Siboney privit din clădirea laboratorului „Emil Racoviță" din Cuba

O ARMĂ TERAPEUTICĂ MISTERIOASĂ

● O veste face senzație : o leucemie vindecată ● Dar este vorba într-adevăr de vindecare ?

(Amănunte în pagina a 5-a)

ALIMENTAȚIA RAȚIONALĂ DE PRIMĂVARĂ

de prof. dr. docent Iulian MINCU
șeful Catedrei de nutriție și boli metabolice I.M.F.-București

● Organismul are nevoie de vitamine și săruri ● Legumele verzi și fructele recomandabile în această perioadă de tranziție ● În hrana noastră zilnică : 50—55 la sută glucide, 15—20 la sută proteine, 30—35 la sută lipide ● Un regim alimentar corect înseamnă sănătate și forță de muncă.

(în pag. a 6-a)

DESCOPERIREA URMELOR UNUI MANEJ ROMAN

de prof. univ. dr. docent Dumitru TUDOR

Mai există enigme?

● Surpriza din castrul de la Slăveni ● Placa de marmură cu o inscripție latină ce a fost fixată pe o vastă clădire antică ● Documentul epigrafic atestă prezența unui edificiu folosit de romani fie drept tribunal, fie pentru întruniri publice ● Destinația construcției de la Slăveni era, însă, pentru exercițiile de ecvitație ale trupei de cavalerie aparținînd garnizoanei Ala Hispanorum

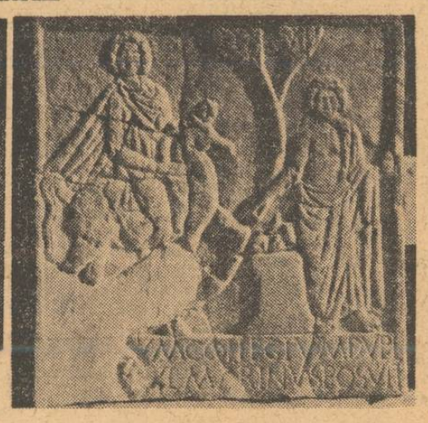

Inscripție din anul 205 care menționează construcția manejului în castrul de la Slăveni (stînga). Relief din marmură închinat „Eroului Cavaler" de către călărașii din garnizoana de la Slăveni (dreapta).

(Amănunte în pagina a 7-a)

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOȘTRI

„Ora mesei" Dumitru ALDEA — Galați

ÎN NUMELE POPORULUI ROMÂN.

FRAȚILOR ROMÂNI.

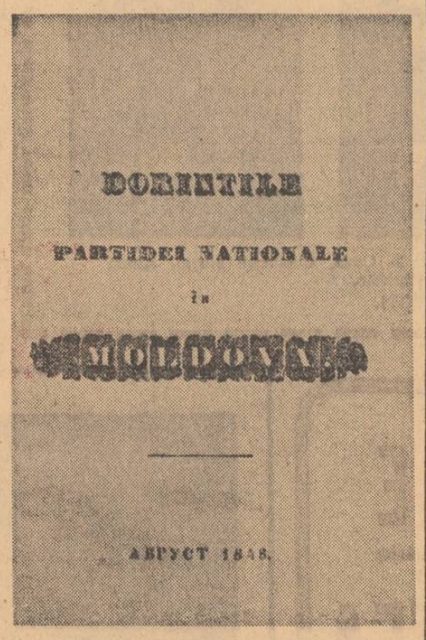
DORINȚILE

PARTIDEI NAȚIONALE

în

MOLDOVA.

AUGUST 1848.

Iașii anului 1848... Lumea este în fierbere. Vestea despre revoluția care a început în Apusul Europei, precipită evenimentele. Tinerii cu vederi înaintate, se adună de peste tot în capitala Moldovei. Ei, care stabiliseră înțelegeri cu revoluționarii din Țara Românească și din Transilvania, pregătesc în mare taină, trecerea la acțiune. Imaginile noastre prezintă două documente semnificative pentru starea de spirit a vremii. Sus : Fotocopia unui manifest care a circulat cu puțin timp înainte de revoluție și în timpul ei, în Iași. În dreapta : Coperta lucrării redactată de către M. Kogălniceanu, din însărcinarea Comitetului revoluționar, și în care se expuneau, în lumina experienței revoluției, dezideratele patrioților.

125 DE ANI DE LA REVOLUȚIA DIN 1848

SEMNE ALE TIMPULUI DE ÎNCEPUT

Ceea ce se impune observației scrutind, peste timp, acest moment crucial care a fost în istoria și în destinul patriei noastre anul 1848 este, înainte de toate, caracterul unitar pe care l-a avut revoluția în toate cele trei țări românești. Această trăsătură se reflectă în revendicările social-economice, aceleași în programele adoptate la Iași, la Islaz sau la Blaj, pe Cimpia Libertății (curmarea privilegiilor feudale, abolirea clăcășiei și impământenirea țăranilor cu sau fără despăgubire), în dezideratele cu caracter politic formulate (unirea văzută ca o cheie de boltă a întregului edificiu românesc), în afirmarea fără echivoc a crezurilor naționale. În această identitate a devizelor înscrise pe steagul pașoptiștilor trebuie să vedem nu numai existența unor condiții asemănătoare în Moldova, Muntenia și Transilvania, ci, mai ales, consensul spiritual în care se regăseau românii de pe ambii versanți ai Carpaților, conștiința lor comună că, așa cum avea să scrie Alecsandri, sunase ceasul cel mare al „Deșteptării României".

Prezent pretutindeni, înflăcărind deopotrivă mințile cele mai luminate ale poporului, îmbărbătînd cugetele, acest gînd înalt și-a găsit cel dintîi expresia în revoluția începută la Iași la 27 martie/8 aprilie. N-a fost și nici nu putea să fie o ridicare spontană ci una îndelung premeditată și minuțios pregătită. Cine cercetează astăzi documentele vremii, cine examinează nenumăratele jalbe trimise de la Podoleni, de la Popricani și din atîtea alte sate spre a se denunța arbitrarul și huzurul boieresc, înțelege cît de cruntă ajunsese durerea țării și cît de minioase gemetele ei. Cine răsfoiește, apoi, nenumăratele foi volante răspîndite în capitala Moldovei și în celelalte ținuturi ale ei — unele în versuri, altele luînd forma manifestelor — documente adunate cu grijă de către oamenii agiei, cine cunoaște toate aceste lucruri se pătrunde de adevăruri că tinerimea generoasă, acei fruntași care aveau să dea semnalul revoluției știau prea bine ce se petrece în straturile adînci ale poporului și erau gata să-și dea viața pentru a impune schimbarea stării acestuia.

Evenimentele care au urmat sînt de mult consemnate în toate detaliile lor. Alcătuită de Alecsandri, „petiționea proclamațiune" a fost respinsă de domnitorul Mihail Sturza, care a și început răfuiala cu capii mișcării. Au urmat surghiunul acestora, întemnițările. Ideile „partidei naționale" nimeni nu le-a putut însă anula. Redactate mai întîi sub forma celor „35 de puncte" și vizînd, precum pe drept s-a subliniat, numai și numai „interesurile patriei", aceste obiective și-au găsit oglindirea în programul atît de combativ și de radical alcătuit la Brașov, pe urmele încă proaspete ale adunării de la Blaj, program intitulat semnificativ „Principiile noastre pentru propășirea patriei". După cîteva luni, toate aceste deziderate vor fi reluate în cunoscuta cartă „Dorințele partidei naționale în Moldova" scrisă din însărcinarea comitetului revoluționar de către Mihail Kogălniceanu. Pe parcursul unui an, în lumina experienței pe care o acumulase revoluția, țelurile se limpezesc, se precizează. Ele vor forma programul ce va sta la baza luptei pentru unire și se vor încorpora organic documentelor care au chezășuit ctitorirea statului național român modern și și-au pus amprenta asupra reformelor inițiate și înfăptuite de Alexandru Ion Cuza, reforme ce vor defini fizionomia societății noastre în epoca de început a procesului său de emancipare.

Deșteptarea României a început în martie, la Iași, cu Moldova. Semn al timpului, ea avea să cuprindă rînd pe rînd Transilvania, Muntenia, Banatul. Națiunea română își făcea auzit glasul, își cerea și își impunea un loc liber și demn printre națiunile libere și suverane ale Lumii.

Ion PAVELESCU

De la caz la caz

POMII

de Al. CORNESCU

Cu cîțiva ani în urmă, treburile ducîndu-mă într-o toamnă prin meleaguri argeșene și vîlcene, am avut posibilitatea să admir livezile care se aflau, pe atunci, la primele lor roade, după ce inițiativa unor buni gospodari dusese la plantarea lor după metode moderne și de mare eficiență. Dincolo de plăcerea de a privi savanta geometrie a acestor livezi, îmi aduc aminte că, pe cei din partea locului, bogăția de fructe, o adevărată explozie de mere și prune, i-a găsit cu totul nepregătiți ; nici cele mai optimiste prevederi nu duseseră cu gîndul la asemenea spații de depozitare și conservare cîte se dovediseră necesare de pe urma recoltei acelui an. Natura răspunsese cu multă dărnicie eforturilor oamenilor și dealurile, altădată sterpe, își etalau bogăția vegetală.

Am aflat, nu de mult, că, în altă zonă a țării, oamenii au luat hotărîrea de a planta pomi în curțile lor, acțiune de o deosebită importanță socială, dacă ținem seama de calitățile nutritive ale fructelor proaspete. Desigur, nu era o descoperire nouă : care locuitor al satelor nu avea pe lîngă casă un pom, doi sau mai mulți ? Dar inițiativa de a depista fiecare loc prielnic pentru un pom fructifer și a-l planta și îngriji, ridică o îndeletnicire tradițională dar întîmplătoare, la nivelul unui stil de viață generalizat în numeroase sate și comune.

Și iată că ceea ce a fost, o vreme, inițiativa cîte unei comune sau a cîte unui județ, a devenit, în această primăvară, o operă care a cuprins, practic, majoritatea locuitorilor țării. Nu numai de la țară, ci și din orașe ; nu numai în ogrăzile și livezile proprii, ci și la marginea șoselelor, și pe terenurile virane, într-o excepțional de frumoasă preocupare de a face să rodească fiecare metru pătrat de pămînt. Unii pomi plantați cu puține săptămîni sau zile în urmă au și înflorit ; ei nu vor intra anul acesta pe rod, poate nici la anul — fiecare arbore are ciclul său de vegetație — dar nu va trece mult și fructele lor ademenitoare ne vor sta la dispoziție. Bineînțeles, dacă vor fi îngrijiți cum se cuvine, bineînțeles dacă nu-i va veni cuiva în minte să-i taie în cine știe ce scop. Căci se întîmplă și așa. Bunăoară, în parcul „23 August" din București, parc tînăr și viguros, pentru a se construi niște baze sportive s-au tăiat nu știu cîți arbori. Nu departe, în același cartier, prin grija locuitorilor se crease un mic spațiu împădurit, un adevărat plămîn pentru o zonă atît de puternic industrializată. S-au tăiat arborii și s-au ridicat niște blocuri. Evident, sînt necesare bazele sportive, de locuințe nu mai vorbesc, dar de ce în dauna copacilor, cînd Bucureștiul este plin de terenuri virane ce nu folosesc nimănui ?

În sfîrșit, oricine a trecut pe vechea șosea spre Pitești nu se poate să nu se fi minunat de mulțimea arborilor seculari așezați de o parte și de alta a drumului, unindu-și crengile într-o cupolă verde dătătoare de umbră și răcoare. Ei bine, chiar în timpce, în întreaga țară, oamenii plantau cu dragoste sute de mii de puieți, o parte din străvechii arbori, care-i minunau pe drumeți, căzeau sub lovituri nemiloase de topoare. De ce, nimeni n-a fost în stare să explice. Nici nu există altă explicație decît opacitatea unor pretinși gospodari, incapabili să înțeleagă valoarea imensă a arborelui viu.

Plantările masive din astă primăvară au, de aceea, nenumărate semnificații. Dintre ele, desprinzînd stima pe care o datorăm naturii, vom deduce și modul cum va ști ea să ne răsplătească.

URMARE DIN PAG. 1

ță, de gîndire, efort, inteligență, se metamorfozează la montaj, individualizîndu-se într-un fel.

Cineva spunea că maistrul recunoaște dintr-o ochire cine a lucrat la fiecare mașină. De parcă ar fi vorba de bijuterii nu de autobuze și de autoutilitare ! O deviere de un milimetru, o legătură făcută cu mai puțină finețe se văd. Aici, calitatea are nume de oameni. De pildă are numele șefului de echipă **GHEORGHE CORNEA**, electricianul care susține că cel mai minunat lucru ce se întîmplă în fiecare zi este că oameni inimoși și talentați îi învață și-i formează pe alți oameni tineri, entuziaști și îndrăzneți.

— Ce-i învață înainte de toate ?

— După mine, îi învață că aici se cere acuratețe și calitate. Lucrăm împreună, lucrăm în echipe, dar munca este individualizată. Priceperea, atenția, precizia, răspunderea este măsurată precis pentru fiecare și o fisură, puțină nepăsare sau comoditate, știrbește din munca celorlalți.

— Munca fiecăruia, mina unui meseriaș se cunoaște. Cel puțin așa se spune aici. Se cere, deci, calificare, înaltă specializare. Cum ajutați oamenii în acest sens ?

— Unii își completează studiile. Cei mai tineri. Alții vor urma școli de calificare de șase luni în diverse meserii care se cer în secție și pe care ei le exercită deja. Cum însă pretențiile sînt tot mai mari, cum întreaga uzină trăiește în acest an în febra a două mari evenimente : dublarea capacității ei, deci spații și utilaje noi precum și intrarea în producție de serie a autoutilitarei T.V. 12 (din piese presate), calificarea, specializarea capătă un sens deosebit.

Calitatea are și numele unui tînăr care ni se recomandă : **CONSTANTIN ANDREI.**

— Andrei a fost ajutat, spunea electricianul Cornea, **dar el a făcut un pas înaintea altor tineri.**

— De ce lucrați singur[illegible] ajutor pentru pregătirea [illegible]lor ?

— În primul rînd că pot face singur toate operațiile legate de montarea pieselor ce-mi revin la bandă, răspunde Constantin Andrei. **Apoi, răspunderea mea este integrală. E mai bine așa.**

— Ce vă satisface mai mult, faptul că reușiți să depășiți planul sau calitatea muncii ?

— Greu mi-ar fi să vă răspund : și una și cealaltă. Pentru mine [illegible] și pentru mulți alți tineri — principalul este calitatea montajului fiindcă îmi dau seama cît de important este să montez, de pildă, bara de direcție, pentru securitatea mașinii.

— Cum credeți că puteți deveni un muncitor care să răspundă exigențelor de astăzi ?

— Învățînd, fiindcă altfel rămîn cu cîte un pas în urmă. Țin foarte mult — și fac toate eforturile pentru aceasta — să termin liceul. Unui tînăr nu-i ajunge astăzi calificarea căpătată în școala profesională.

— Ce părere aveți despre ceilalți tineri din secție ?

— Profesional, sînt destul de buni. Mai sînt însă de discutat cu unii, probleme de disciplină, de etică.

— Aveți autoritate ? Știu că vă revin sarcini pe linie sindicală...

— Cred că am, de vreme ce am reușit să-i fac pe unii să înțeleagă cît de dăunătoare sînt pentru noi toți absențele unora, răminerile în urmă ale altora.

— Nu aveți, după cum mi-ați mărturisit, decît 23 de ani. Cu ce reușiți să le insuflați respect ?

— Îmi iau munca în serios. Îmi place. Vreau și reușesc să am rezultate bune. Cred că acestea sînt argumentele cu care îi conving și îi determin să mă respecte.

Tot la bandă, dar la autobuze, lucrează lăcătușul montator **DUMITRU TĂNASE**, unul din cei care lasă o marcă de calitate pe munca ce o face, cu care s-a contopit de mai bine de 19 ani.

— Cînd se gîndesc la asamblare — spune el — **unii cred doar că pui cap la cap niște piese făcute de alții. Dac-ar fi numai atît și tot ar trebui să te perfecționezi mereu ca să execuți totul la milimetru. Dar nu e numai atît. Ai o răspundere personală pentru ceea ce montezi, fiindcă pînă la urmă tu ești cel care dai viață mașinii. Nu este vorba, așa cum greșit cred unii, să stai și să aranjezi niște piese gata. Nici piesele ce vin la montaj nu sînt aceleași, de la o perioadă la alta, nici utilajele nu rămîn aceleași. Deci, nici tu lucrătorul de la montaj nu poți să nu te specializezi, răspunzînd unor cerințe ale tehnicii. Nu ești un simplu executant.**

— Ce gînduri aveți în privința aceasta ?

— Urmez școala de maiștri, la seral. Cu un cuvînt, învăț.

Calitatea poartă multe alte nume la montaj : ale lăcătușilor montatori **Victor Gravu** și **Ion Croitoru**, ale electricienilor **Gheorghe Popescu, Gheorghe Șerban**, ale altora și altora...

★

De la montaj, plecăm către ultima poartă a întreprinderii, înainte ca autobuzele și autoutilitarele să plece pe primul lor drum. Acolo, **EUGEN VASILESCU** este unul din cei ce veghează expedierea către alte țări a produselor a căror calitate poartă, în ultimă instanță, numele, marca uzinei, a cărei faimă e făurită de toți cei ce au construit fiecare mașină, piesă cu piesă.

Lucia MANOLESCU

CALITATEA POARTĂ NUMELE UNOR OAMENI

CONSTANTIN ANDREI

DUMITRU TĂNASE

EUGEN VASILESCU

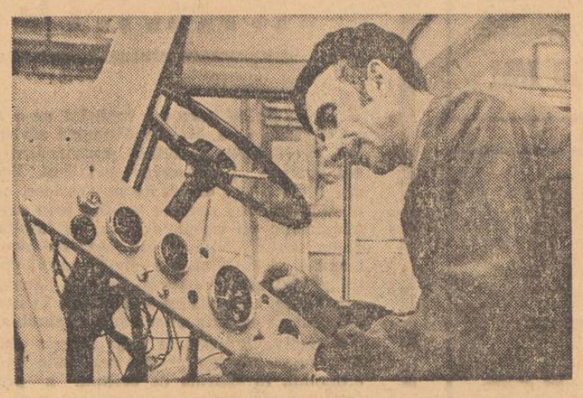
GHEORGHE CORNEA

ZILE PLINE DE FRUMUSEȚEA MUNCII HARNICE

URMARE DIN PAG. 1

de dezvoltare economico-socială a țării. Succesele în marea întrecere subliniază înțelegerea clară, profundă de către fiecare om al muncii, de către fiecare cetățean al țării a însemnătății pe care o are îndeplinirea exemplară, la fiecare loc de muncă, a sarcinilor, subliniază înaltul spirit al responsabilității sociale, energia și inițiativa creatoare a celor ce muncesc.

O contribuție de primă însemnătate în lupta pentru o eficiență mai înaltă, pentru mai mult dinamism și operativitate în întreaga activitate economică au avut-o, așa cum s-a mai subliniat, traducerea în viață a hotărîrilor Plenarei C.C. al P.C.R. din 28 februarie—2 martie a.c. privind îmbunătățirea structurii organizatorice a ministerelor, celorlalte organe centrale și locale ale administrației de stat, precum și a unităților subordonate.

Ședința Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., care a avut loc marți, 17 aprilie, sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, a constatat că ministerele, comitetele județene de partid și comitetele executive ale consiliilor populare, unitățile economice au acționat ferm și cu operativitate realizînd în termen scurt prevederile principale ale decretelor Consiliului de Stat care reglementează aceste probleme. Personalul calificat din sectoarele tehnico-administrative, rămas disponibil după îmbunătățirea structurilor organizatorice, a fost încadrat în activități productive, cu efecte pozitive atît pentru producția materială, cît și pentru cadrele în cauză. De asemenea, personalul necalificat a fost îndrumat spre școli de calificare.

Ținînd seama de acestea, Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R. a stabilit „să se acționeze în continuare cu hotărîre pentru a se aplica pînă la capăt toate măsurile stabilite de Plenara Comitetului Central și de decretele Consiliului de Stat, să se normeze activitatea în toate domeniile pentru a se ajunge la structuri organizatorice raționale, să se reducă substanțial numărul formularelor și să se simplifice formularistica în vederea creșterii operativității și îmbunătățirii calității activității în toate sectoarele".

Aplicarea normelor unitare de organizare a unităților economice a constituit un moment important al muncii politico-educative a partidului nostru. În adunări lărgite ale organizațiilor de partid au fost examinate, cu înaltă principialitate și intransigență, modul concret în care, în fiecare minister, centrală și întreprindere, realizarea noilor forme și structuri asigură un grad mai înalt de funcționalitate și operativitate, mai multă suplețe și economicitate, mai puține trepte ierarhice, înlăturînd sursele de birocratism, tergiversările și mișcarea inutilă și excesivă a hîrtiilor.

Munca politică intensă își vădește pretutindeni roadele, afirmă cu tărie, la fiecare loc de muncă, rolul conducător, de forțe motrice, al organizațiilor de partid, rolul dinamizator al comuniștilor, exemplul lor viu de abnegație în lupta pentru realizarea exemplară a planului și angajamentelor asumate în întrecerea socialistă din acest an, pentru înfăptuirea obiectivului major al întregului popor : cincinalul înainte de termen.

La sărbătoarea muncii care se apropie, munca harnică a poporului nostru constituie un vibrant mesaj al patriotismului fierbinte, al dorinței de-a face din biruințele noastre argumente puternice în lupta pentru triumful cauzei socialismului în întreaga lume. Prin acesta se exprimă concludent înaltul spirit internaționalist de solidaritate al poporului nostru muncitor cu oamenii muncii de pretutindeni.

1 Mai — sărbătoarea tuturor celor ce muncesc pe întreg pămîntul — găsește poporul nostru în haine de lucru. Este haina înaltei demnități a constructorilor noii orînduiri, este haina purtată cu mîndrie de cei ce înalță, prin vrednicia lor, sub conducerea Partidului Comunist Român, pe noi trepte de progres și civilizație, România socialistă.

SECVENȚE

Succese românești la o nouă confruntare cinegetică internațională

Emblema medaliilor acordate la Torino

Periodic, tezaurul faunistic al țărilor se confruntă în expoziții și concursuri internaționale la care participanții expun tot ce s-a recoltat mai deosebit în ultima perioadă din fauna cinegetică (blănuri, cranii de carnivore, trofee de cerb, căprior etc.). În luna martie a.c., la al IV-lea concurs internațional de trofee ținut la Torino-Italia, România s-a situat pe primul loc, obținînd la trofeele expuse 65 de medalii de aur, 11 de argint și 6 plachete. De menționat că la cel de al 4-lea concurs internațional de trofee au participat 9 țări (Bulgaria, Italia, Iugoslavia, Polonia, Spania, Elveția, Ungaria, Mongolia, România) ce au expus în total 475 de trofee din care 276 au obținut medalia de aur, 99 de argint și 66 medalia de bronz. În plus s-a acordat 23 de plachete la cele mai distinse și deosebite trofee pe expoziție.

Succesul obținut la acest concurs internațional de trofee ca și în alte confruntări internaționale, confirmă calitatea tezaurului cinegetic precum și bogăția faunistică a țării.

Nesterov VADIM

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOȘTRI

La marginea pădurii — **Virgil ONOIU — Deva**

SĂPTĂMÎNA LA TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 22 APRILIE

PROGRAMUL I : 8,00 Gimnastica pentru toți. 8,10 Pentru sănătatea dv. 8,20 Cravatele roșii. 9,50 Viața satului. 11,00 Emisiune în limba maghiară. 12,30 De strajă patriei. 13,00 Satiră, muzică și umor. 13,15 Microrecital : Corina Chiriac. 13,21 „Conferință despre... oaie". 13,27 Invincibilul Mighty Mouse. 13,33 Antologia umorului. 13,41 Autograf muzical. 13,50 Moment umoristic. 13,55 Flori din... „Floarea din grădină". 14,00 Finalele Turneului internațional de box „Centura de aur". 14,45 Melodii de neuitat. 14,55 Desene animate. 15,00 Fotbal : Dinamo București—Jiul Petroșani 18,45 „O încrucătură" după Ioan Slavici. 16,57 Trei interpreți, trei melodii. 17,07 „Clujul de poveste". 17,17 Anecdote și actori îndrăgiți. 17,24 Micene, cea mai veche cetate a Europei. 17,38 Parada vedetelor de muzică ușoară. 17,48 „Unde ești, Camelia ?" scenetă de Teodor Mazilu. 17,56 Arii și scene din opere și operete. 18,05 „Tunelul timpului". 18,50 Vetre folclorice : Maramureș. 19,10 Un titan al gîndirii și al acțiunii revoluționare : V. I. Lenin. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20,10 Douăzeci de ani pentru un pahar cu apă. 20,30 Filmul „Gas-Oil". 22,00 Selecțiuni din Festivalul de muzică ușoară de la San Remo. 22,20 Telejurnal. 22,30 Duminica sportivă.

PROGRAMUL II : 11,00 Concertul Orchestrei Simfonice a Filarmonicii „George Enescu". 20,10 Delfinul Flipper. 20,35 Caleidoscop cultural-artistic. 21,00 Actele I și II din opera „Răscoala" de Gheorghe Dumitrescu. 21,50 Telex tehnico-științific. 22,10 Mannix.

LUNI 23 APRILIE

PROGRAMUL I : 17,30 Curs de limba franceză. 18,00 Telex. 18,05 Azi, județul Arad. 18,20 Căminul. 19,00 Scena. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20,00 Cîntecul săptămînii : „Ce minunată ești, țara mea" de Florentin Delmar, pe versuri de Stelian Filip. 20,05 Școala și producția. 20,45 Serialul „Cîntec la apusul soarelui". 21,30 Revista literar-artistică TV. 22,30 24 de ore. 22,50 Luminile rampei.

PROGRAMUL II : 20,00 Avanpremieră. 20,05 Film serial pentru copii : Daktari. 20,30 Desene animate. 20,50 Film documentar. Temperamente. 21,00 Folclor din Chile și Mongolia. 21,30 Serialul „Pe urmele lui Caplja".

MARȚI 24 APRILIE

PROGRAMUL I : 9,00 Telețcoală. 10,00 Telex. 10,15 Avanpremieră. 10,20 Teleenciclopedia. 11,00 Telecinemateca pentru tineret. „Îl cunoașteți pe Urban ?" 12,25 Folclor din județul Suceava. 12,45 52 de inițiative în 52 de săptămîni. 13,00 Telejurnal. 17,30 Curs de limba rusă. 18,00 Telex. 18,10 Avanpremieră. 18,15 Marx — contemporanul nostru. 18,40 Panoramic științific. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20,00 Cîntecul săptămînii. 20,05 Avanpremieră. 20,10 Reflector 20,25 Colegii. 20,45 Seară de teatru : „Un tînăr mai puțin furios" de I. D. Șerban. 21,45 Muzică ușoară. 22,00 24 de ore. 22,30 Nicolae Herlea.

PROGRAMUL II : 20,00 seară pentru tineret.

MIERCURI 25 APRILIE

PROGRAMUL I : 9,00 Curs de limba engleză. 9,30 De la Alfa la Omega. 10,00 Telex. 10,05 Prim plan : Iosif Steinbach. 10,30 Serialul : „Umbrele dispar în plină zi". 11,45 Azi, județul Arad. 12,00 Revista literar-artistică TV. 13,00 Telejurnal. 17,30 Curs de limba germană. 18,00 Telex. 18,15 Tehnic-club. 18,45 Floare de pe Bărăgan. 19,00 Timp și anotimp în agricultură. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20,00 Cîntecul săptămînii. 20,05 Teleobiectiv. 20,25 Filmul „Bellisima". 22,10 24 de ore. 22,40 Stadion.

PROGRAMUL II : 20,00 O viață pentru o idee. Acad. Simion Stoilov. 20,30 Program de circ. 20,40 Agendă. 20,50 Portativ '73. 21,30 Vechiul București în cărți poștale ilustrate. 21,50 Plaiuri bistrițene... 22,10 Serialul „Cîntec la apusul soarelui".

JOI 26 APRILIE

PROGRAMUL I : 9,00 Curs de limba franceză. 9,30 Povestiri pe degete : „Haplea". 10,00 Telex. 10,10 Tehnic-Club. 10,40 Bucureștiul necunoscut. 11,00 Filmul... „Bellissima". 12,45 Teleobiectiv. 13,05 Telejurnal. 16,00 Telețcoala. 17,30 Emisiune în limba maghiară. 18,30 Telex. 18,40 Johann Sebastian Bach. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20,00 Cîntecul săptămînii. 20,05 Anul 1848 în București. 20,25 Tinerii despre ei înșiși. 20,55 Aventuri în epoca de piatră. 21,20 Floarea din grădină. 22,15 Reportaj filmat Dar Es Salaam — capitala Tanzaniei. 22,30 24 de ore.

PROGRAMUL II : 17,30 Agenda. 17,45 Pagini muzicale de mare popularitate. 18,15 „Tunelul timpului". 19,00 Municipalitatea răspunde bucureșteanului. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20,00 Concertul simfonic al Orchestrei Radioteleviziunii. 22,00 Biblioteca pentru toți : Ion Minulescu.

VINERI 27 APRILIE

PROGRAMUL I : 9,00 Curs de limba rusă. 9,30 Acad. Simion Stoilov. 10,00 Telex. 10,10 Biblioteca pentru toți. 10,55 Istoria filmului sonor. 12,25 Telex tehnico-științific. 12,45 Municipalitatea răspunde bucureșteanului. 13,05 Telejurnal. 16,00 Telețcoală. 17,30 Curs de limba engleză. 18,00 Telex. 18,15 Atenție la... neatenție !. 18,35 La volan. 18,50 Teleconferință de presă. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20,00 În cronica ta țară — spectacol de cîntece și versuri. 20,30 Prim plan. Ing. Mihai Croitoru, directorul Stațiunii experimentale de cercetări agricole Simnic — Dolj. 20,55 Filmul „Masca de apă". 22,25 24 de ore. 22,40 Imagini din Japonia. 23,00 Stele ale cîntecului : Elvis Presley, Gilbert Bécaud, Edith Pieha, Thereza Kesovia, Andy Williams, Gianni Morandi, „Muzicienii Mexicului" și alții.

PROGRAMUL II : 18,00 Telex. 18,05 Telecinemateca pentru copii : „Pe poteca nețărmuritei iubiri". 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20,00 Avanpremiera. 20,10 Ansambluri folclorice. 20,40 Revista economică TV. 21,10 Omul și muzica lui. 22,00 Dresda și Copenhaga, văzute de realizatorii de televiziune din țările respective. 22,30 Cărți și idei.

SÎMBĂTĂ 28 APRILIE

PROGRAMUL I : 9,00 Curs de limbă germană. 9,30 Povestea baiaurului. 10,00 Telex. 10,10 Ansambluri folclorice. 10,40 De vorbă cu gospodinele. 11,00 Selecțiuni din emisiunea „Seară pentru tineret". 11,50 „Cîntec la apusul soarelui". 12,35 Cărți și idei. 13,05 Telejurnal. 16,00 Telex. 16,05 Carnet de excursii. 16,20 Muzică populară. 16,30 Emisiune în limba germană. 18,15 Ritm, tinerețe, dans. 19,00 Oamenii pădurilor. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20,00 Cîntecul săptămînii. 20,05 52 de inițiative în 52 de săptămîni. 20,20 Teleenciclopedia. 21,05 Avanpremieră. 21,10 Mannix. 22,00 Telejurnal. 22,20 Rapsodia primăverii : Muzică ușoară cu Margareta Pîslaru, Doina Badea, Corina Chiriac, Mihaela Mihai, Olimpia Panciu, Aurelian Andreescu, Mihai Constantinescu. Invitați de onoare ai Galei lunilor : Jolanta Kubicka (Polonia) și The 5 th Dimension (S.U.A.). Muzică populară cu o formație de violoniști și cu Fărimiță Lambru, Mariana Bădoiu, Tița Ștefan, Dumitru Fărcașu. Gala umorului cu : Dem. Rădulescu, Ștefan Mihăilescu-Brăila, Mihai Fotino, Dumitru Furdui, Jean Constantin, Gelu Manolache, Nae Roman, Nicu Constantin, Vali Voiculescu, Marius Pepino, Ștefan Tapalagă, Radu Zaharescu și alții. 0,20 Selecțiuni din Concursul de muzică ușoară al Euroviziunii — Luxemburg 1973.

PROGRAMUL II : 16,00 Agenda. 16,10 Piese pentru pian de Scarlatti. Padre Soler. Debussy. Ravel. Mihail Jora. 16,40 Carnet cultural. 16,55 Melodii distractive. 17,25 Reporterii noștri peste hotare : Samarkand. 17,40 Filmul „Increderea".

GLOB MAGAZIN • GLOB MAGAZIN • GLOB MAGAZIN • GLOB MAGAZIN • GLOB MAGAZIN • GLOB MAGAZIN • GLOB

JURNAL HELLENIC (IX)

MUNTELE PARNAS

de Pop SIMION

Sub ceruri lucrurile încep să fugă. Peisajul se mistifică, alunecos și moluscoidal. Siluetele își pierd siguranța, pendulează între clar și neclar. Distanțele se comprimă ori se dilată inimaginabil, pînă la pulverizare. Te dizolvi tu însuți în spațiul dizolvant, ca să te recompui altfel, mereu altfel, în acord cu jocul necontenit și himeric ce proiectează fantasmagorii în fluviul lăptos al penumbrelor.

E chipul acelei duminici de final de octombrie, pe care hotărîsem s-o dedic lui Apollo, urcînd în Parnas (Parnassos) muntele luminii și artelor. Deci, lucrurile îmi ieșiseră exact pe dos, elementele îmi stăteau împotrivă. Dar eu pornisem deja spre Muntele Poeziei, automobilul rula ca nebun și, cum nu îmi stă în obicei să fac cale întoarsă, am continuat drumul prin lungile fulare de ceață, care loveau botul mașinii cu plescăit de rufă umedă. Timpul trecea, valea pîrîului care evoluam părea fără sfîrșit, Muntele Magic era mereu, era în față, mă chema hipnotic și nu mă îndoiam o clipă că voi ajunge acolo unde trebuia să ajung : sus, în vîrf, în podișul luminii, aproape de cer, pe „acoperișul de frumusețe" unde se retrage Apollo înconjurat de cele nouă muze. Acolo voiam să ajung, în poiana de har și creație, să văd altarul, să aflu legile, să-mi strig credința, să-mi acord lyra cu sunetele de pe înălțimi.

Nu mă amăgeam, desigur ; știam că nu-l voi întîlni pe zeu. Apollo șade în Parnas primăvara și vara, cînd e multă verdeață și muntele e înundat de lumină. Eu soseam aici toamna, pe zi mohorîtă și ceturi, ceea ce — mărturisesc — nu mă deranja prea mult. Un puternic spirit de contrarietate mă mîna spre locul acela, o neascunsă viclenie mă îndemna să pătrund în Ținutul Poeziei în absența zeului, dinadins în absența lui, cînd totul e în neorînduială și poți să spionezi, să atingi lucrurile sacre, să te înfrupți din fructul oprit, netulburat de prezența tiranică a vrăjitorului.

Dar ce se întîmpla oare ?! Trecuse de amiază și nu ajunsesem niciunde, muntele era mereu în față, la distanță egală, se îndepărta cu aceeași viteză cu care alergam spre el. Deveniserm prizonierul propriului meu miraj. Dură asta toată ziua. Goana spre nicăieri luă chip de Fata Morgana și nu speram să ies din amăgitorul carusel cînd, însfîrșit, mașina începu să urce. ReliefuI montan care defila prin fața mea era înfricoșător și arid, multiplicat la infinit de curbele care contorsionau șoseaua. Piatră cît vezi cu ochii, creste golașe, prăbușiri bazaltice, vegetație pigmee, aplatizată, arbuști cu frunziș solzos, cărări neumblate, subțiri, cît firul de ață, revărsări de pietriș gri-verde, cărele de pămînt vinăt, de pămînt galben-sulf, de pămînt ocru, cîte o rană roșie țipînd din solurile mineralizate și atît. Plus vulturii care se roteau undeva foarte sus.

Acesta să fie Leagănul Poeziei ? ! Aici se urcă zeul luminii să slujească artele frumoase ? ! Asta-i poiana celor nouă muze în care se recunoaște frumusețea pămîntului ? ! Eram aspru pedepsit întru habotnicia mea. Nici urmă de Apollo, feciorul cu păr înelat, auriu, cu ochi însorit, ca originea sa, și degete prelungi, la fel de iscusit în a stîrni cintece pe corzi de kithară ori în a mînui arcul cu săgeți de argint. Ar fi trebuit să apară în carul său legendar, tras de lebede albe, ca ornătul. Speram să găsesc măcar o coardă ruptă ori un vîrf de săgeată care să-mi aminteasca că de gloriosul zeu al tuturor egergiilor plastice și, în același timp, al profeților, al luminii de zi precum și al luminii interioare, al fanteziei. Nici fetele-muze nu lăsaseră vreun semn. Ar fi trebuit să le văd, rînd pe rînd. Întîi pe Clio, cea cu păr cărunt și ochi reci, ca însăși istoria pe care o patronează. Pe sporovăitoarea Polymnia, muza retoricii și a imnurilor sfinte. Pe Terpsihore (a dansului) cu trup de naiadă, umblînd unduios, ca simunul. Pe Calliope, impopoțonată cu iambi și dactili, proteguitoarea poemelor epice. Pe vaporoasa Eutherpe, vergura lyrei. Pe Thalia, cu ris încendiar, vestală de comedie. Pe Melphomene, căreia îi tună și fulgeră, ca în tragediile pe care le inspiră. Pe Erato, cu șolduri albe ca spuma și ochi uleioși, muza poeziei de dragoste. Pe Urania, fata care vede prin beznă, păstorește astrele și le ordonează după o geometrie de ea știută. Pe citeși nouă trebuia să le văd pe Muntele Făgăduinței. Nimic. În jurul meu era golul, pustiul, uritul.

Frînt de oboseli și dezamăgit în cele mai adînci sentimente, nu-mi rămînea decît să mă răzvrătesc pentru enorma înșelăciune la care eram supus, să rostesc ruga necredinciosului, invocația de nesupunșenie și dojană, să-i strig lui Apollo sus și tare : cum ai putut frumosule și nebunule zeu să proclami drept tărîm al luminii și poeziei muntele sălbatic și sterp ? !

Zeul nu-mi răspunse ; o trimise pe cea mai limbută dintre fete, pe muza retoricii, care îmi reaminti ceea ce eu știusem dar uitasem. Muza declamă astfel : Piscul de frumusețe nu poate fi urcat într-o singură zi, Artele presupun jertfă, suferință, Crinii cresc din tină și lăstăriș, Trandafirii au spini ș.a.m.d.

Pe muntele Parnassos căzu seara ca o încenușare. Aveam teama în oase. Trebuia să cobor.

Nașterea unor gemeni nu mai este, evident, o noutate, dar atunci cînd acest fapt se întîmplă de trei ori la rînd reprezintă desigur o curiozitate. Helen Book din orașul Swaffhan (Anglia) a născut într-un interval de 30 de luni de trei ori cîte doi gemeni. Kevin și Adrew (în stînga) au cîte 4 ani, surorile Karen și Dawn (în dreapta) 3 ani, iar în brațele mamei se află ultima „ediție" de gemeni : Michele și Alison (2 ani).

SPECIALIȘTII de la firma de țigări „Rotmans" din Australia au creat pentru țigări, filtre din lînă pură. Se spune că noul filtru prezintă însușiri mult mai avantajoase decît cele sintetice.

ÎN URMĂ cu cîțiva ani, fermierii australieni și-au salvat turmele în timpul secetei, hrănind animalele cu ziare, reviste, cărți de telefon, saci din hîrtie, cutii din carton. Ingenioșii fermieri prelucrau în așa fel hîrtia, încît o transformau într-o masă omogenă. Viteii care au crescut în perioada secetei cu hîrtie, neștiind ce este iarba, au continuat să mănînce ziare.

ELVEȚIENII Juliette și Laurence d'Art au găsit un chip romantic care să încununeze festivitatea nunții lor. Ca mijloc de transport, ei au ales un balon. Tinerii căsătoriți nu au ajuns totuși în al nouălea cer, deoarece fringhiile balonului s-au încurcat în ramurile unor arbori, chiar de la începutul înălțării...

LA VARȘOVIA s-a deschis o universitate populară pentru tinerii căsătoriți. Tematica cursurilor cuprinde lecții de psihologie, etică, medicină, gospodărie și bucătărie.

ESTE un defect să fii stîngaci ? În evul mediu erau suspectați de vrăjitorie. Astăzi se știe că această preferință pentru folosirea mîinii stîngi se datorează dominării emisferei cerebrale drepte care controlează mișcările din partea stîngă a corpului. Stîngacii pot număra în rîndul lor o galerie de personaje suficientă să dea deoparte orice complex de inferioritate : Alexandru cel Mare, Iulius Cezar, Carol cel Mare, Raffael, Leonardo da Vinci (care picta cu dreapta, dar scria cu stînga și „pe dos" așa că cine citea trebuia să folosească oglinda), Benjamin Franklin, inventatorul plin de idei, Lewis Carol, autorul cărții „Alice în țara minunilor", Charlie Chaplin, Danny Kaye, comicul din filmele mute, regele Giorgio VI, tatăl reginei Elisabeta, Gigi Riva de la echipa Inter și celebrul Picasso care picta tot atît de bine cu stînga cît și cu mîna dreaptă.

ÎN ANUL 1818, la o bancă din Boston (S.U.A), a fost depusă de către un cetățean suma de 5 000 dolari, destinată să recompenseze pe acela care va reuși să prindă viu sau mort un șarpe de mare gigant, semnalat în acel timp în rada portului. Pînă acum nu s-a prezentat (bineînțeles) nimeni...

104 ORE este noul record mondial de stat sub apă, stabilit de francezul Jean-Claude Astarie. El a întrecut de două ori vechiul record stabilit de un american.

DE PRETUTINDENI

PRESA ENGLEZĂ a dat publicității o știre în care se anunță construirea de către doi savanți, a unui nou motor magnetic. Cu ajutorul lui se va realiza un progres considerabil în domeniul propulsării trenurilor. După aprecierile specialiștilor, în anii 1980, trenurile ar putea, datorită acestui nou motor, să se deplaseze cu o viteză de peste 400 km pe oră.

UN APARAT unic, pe ecranul căruia poate fi văzută clar grila atomilor substanței cercetate, a fost creat de un grup de specialiști din Kiev. Microscopul protonic permite îmbunătățirea calității cercetării mai multor substanțe îndeosebi a acelora care se utilizează în radioelectronică, metalurgie și în alte domenii.

ÎN PREAJMA munților Djungarski Alatau (Kazahstan) a fost descoperit un desen executat pe stîncă, reprezentînd un grup de bărbați care dansează acompaniați de viori de o formă originală. Instrumentele muzicale au forma unor arcuri întinse cu ajutorul unor corzi care reprezintă mai multe strune. Pe baza acestei descoperiri, cercetătorii au tras concluzia că locuitorii antici ai ținutului foloseau un instrument muzical asemănător cu vioara din zilele noastre.

Una dintre primele fotografii a doctorului Barnard și a soției sale Barbara, după accidentul suferit în orașul Capetown. După cum se știe, cei doi soți au fost victimele unui accident, care din fericire s-a încheiat fără urmări grave. În prezent dr. Barnard este perfect restabilit în timp ce soția lui trebuie să poarte o perioadă de timp un aparat în urma fracturii unei vertebre.

ÎNTÎMPLĂRI ADEVĂRATE

STÎNCILE PROVOACĂ DERAIEREA UNUI TREN...

• La intrarea în tunel se vedea o masă informă • Locomotiva a sărit peste ea antrenînd un bloc pe care l-a tîrît 100 metri în tunel.

Călătorii trenului omnibuz de pe linia Liege-Namur, au tresărit violent. Șocul era atît de puternic, încît au simțit că ametesc.

Ce se întîmplase ?

Trenul deraiase.

Să-l lăsăm mai bine pe tînărul mecanic Claude Delville, să povestească întîmplarea. Mai ales că acum i-a trecut emoția și s-a întors fericit în proaspătul lui cămin, abia înfiripat.

„A fost o minune c-am scăpat numai cu atît. Imaginați-vă blocuri mari de stîncă desprinse din faleză, în momentul cînd treceam. Ar fi zdrobit cel puțin un vagon sau locomotiva".

Mașinist de doi ani, Delville conducea trenul de noapte, care leagă Liège de Statte. Plecarea fusese pentru orele 22,14 Puțin mai înainte de orele 23, trenul circula cu o viteză de circa 100 km pe oră. Se apropia de tunelul care înlesnește intrarea în Huy, cînd mașinistul mai mult a intuit — decît a văzut — o masă impozantă care bloca cele două șine, la o distanță de 15 m de intrarea în tunel. A înțeles imediat că este vorba de blocuri desprinse din stîncile de deasupra tunelului. Nu exista decît o singură soluție : frînarea la disperare. Totuși, distanța mică nu permitea să nu intri în masa stîncoasă. Viteza era destul de mare. Într-adevăr șocul a fost cutremurător. Pe calea ferată pe care era angajat trenul, se afla un bloc enorm. Locomotiva s a ridicat și a sărit deasupra, antrenînd un bloc sub ea pe o distanță de 100 de metri în interiorul tunelului. Am fost azvîrlit de la stînga la dreapta. Accidentul a provocat ruperea dispozitivului de ataș a locomotivei de vagoane. Din fericire, acestea s-au oprit destul de repede. Călătorii erau numeroși.

Imediat ce locomotiva Diesel s-a oprit din deraiere, mașinistul era îngrozit. Auzea un zgomot insolit de scurgere. Se temea de o explozie.

A întrerupt imediat dispozitivul de înaintare și a executat planul de securitate, prevăzut în asemenea împrejurări. Trebuie să alergi cu mult înainte, pentru a plasa la o distanță bună, lanternele pe șine. Numai astfel conducătorii următoarelor trenuri pot fi preveniți și evitate eventualele ciocniri. În cazul nostru acțiunea se putea executa numai la sfîrșitul convoiului.

Dacă întîmplător, un alt tren venea din partea opusă, din tunel ? Catastrofa ar fi fost iminentă. A fost evitată numai datorită vitezei cu care — deși rănit — Delville a alergat la primul telefon de serviciu, situat chiar pe linie, și a anunțat în amîndouă sensurile, gările respective cerînd și ajutor.

ALERTĂ ÎN LUMEA TRAFICANȚILOR DE DROGURI

• În goana lor după cîștiguri cît mai mari furnizorii „morții albe" au introdus pe piață, în mod fraudulos, stupefiante sintetice mult mai nocive pentru sănătatea celor ce le consumă • Surprinzătoarele descoperiri ale poliției italiene.

CA FURNIZORII DE DROGURI nu au scrupule, interesîndu-i numai cîștigurile, nu mai este, de mult, o noutate. O dovedesc desele procese ce au loc în unele țări occidentale, prilejuri ce scot la iveală și cifrele cu multe zero-uri ale beneficiilor realizate de cei ce mînuiesc perfidele instrumente ale „morții albe". Ceea ce atrage, însă, atenția, în ultimul timp, este apariția unor produse sintetice care, procurate mult mai ușor și cu cheltuieli infinit mai mici, oferă traficanților ocazia sporirii cîștigurilor. Dar, cercetările au dovedit că multe din acestea, vîndute sub denumiri „tradiționale" — procedeu prin care se urmărește acreditarea ideii că proveniența este... naturală — au efecte cu mult mai nocive decît cele cunoscute pînă acum. Iată de ce, cei ce au alunecat pe panta consumului de droguri se arată tot mai neîncrezători în calitatea și originea produselor stupefiante cu care îi îmbie furnizorii.

ESTE CÎT SE POATE DE VERIDIC, în acest sens, cuprinsul unui raport întocmit recent de Comitetul național de studii asupra consumului de droguri din S.U.A. Pe lîngă cifrele date publicității — conform cărora în prezent în Statele Unite mai mult de 13 milioane de persoane fumează în mod obișnuit, marijuana, iar aproape 26 milioane uzează de acest stupefiant „în mod întîmplător", — atrage atenția concluzia ce se desprinde din răspunsurile multora din cei interogați, teama că... pot fi induși în eroare de către furnizori, oferindu-li-se droguri artificiale.

ECOUL ACESTOR TEMERI se pare că a avut audiență și în rîndul celor ce se ocupă cu traficul stupefiantelor, îngrijorați de pierderea încrederii consumatorilor și, implicit, de diminuarea cîștigurilor.O recentă descoperire a poliției italiene ilustrează semnificativ căutările negustorilor de droguri, în scopul „garantării" mărfii. Asupra a doi traficanți s-a găsit un număr mare de „certificate de garanție" care, pe lîngă enumerarea stupefiantelor ce pot fi procurate prin rețeaua respectivă „în orice moment, en gros și cu amănuntul", cuprind și propoziția: „Totdeauna vă oferim serviciile noastre".

ATENȚIA MEMBRILOR „brigăzii stupefiante" a unei secții de poliție din Roma a fost atrasă de un tînăr ce, pe o stradă lăturalnică, acosta trecătorii, cărora le înmîna „cărțile de vizită" sui-generis. Legitimarea și percheziționarea tînărului au dovedit că se numește Manfred Lorenz Welle, cetățean vest-german, și că are asupra lui circa 300 grame de hașiș și cîteva zeci de „certificate de garanție" Ulterior, a declarat că acționează împreună cu alt membru al rețelei, indicînd punctul și ora la care trebuiau să se întîlnească. Luîndu-se măsurile de rigoare, poliția a reușit să-l aresteze și pe acesta, pe nume Alex. Deissenbeck, asupra căruia se aflau nu mai puțin de 600 grame hașiș. Din mărturisirile celor doi a reieșit că „marfa" provenea dintr-un vast circuit occidental. Cît privește ideea folosirii originalelor „cărți de vizită", cei doi au declarat că, după cîte știu, inspirația aparține conducătorilor filierei, pe care ei nu-i cunosc, și a fost pusă în practică pentru a contribui „la înlăturarea îndoielilor cumpărătorilor".

Șirali Mislimov, din satul Barzavu (Azerbaidjan), are 176 ani, fiind cel mai bătrîn locuitor al planetei. Șirali e vioi și mobil și nu concepe viața fără să muncească în grădina sa. N-a fumat niciodată, n-a băut vin și se alimentează cu legume, fructe și lactate. Soția sa, Hotun-Hanum are 106 ani și este și ea sănătoasă.

A trăit 7 zile cu ficatul unei maimuțe

Ritta, era o tînără din capitala Argentinei despre care ziarele din America Latină au scris nenumărate reportaje. Tînără, de o rară frumusețe, era și o talentată pianistă. În ciuda vîrstei sale fragede, Ritta dădea concerte cu săli arhipline, încununate de aplauzele entuziaste ale melomanilor. Unica fiică a unei familii de muzicieni, Ritta moștenise talentul și pasiunea pentru artă.

Totul ar fi mers foarte bine, spre satisfacția generală, dacă într-o bună zi, tînăra concertantă nu ar fi leșinat pe scenă. Publicul prezent, emoționat, se temea de un sfîrșit tragic, ivit tocmai în plin concert. Părerea medicilor clinicii unde a fost transportată de urgență, a fost alta Bineînțeles, după nenumărate investigații și analize. Ritta suferea de o gravă hepatită cronică, pe care nimeni n-o bănuise pînă acum. Maladia îi subminase organismul în mod lent. Fusese ultimul ei concert. Acum zăcea sfîrșită pe patul de suferință, fără nici cea mai mică speranță de vindecare. Echipa de medici, în frunte cu profesorul, pășeau în fiecare dimineață cu tristețe pe lîngă patul Rittei. Zilele tinerei pianiste păreau a fi numărate. În acele clipe, cînd orice fărîmă de optimism dispăruse, un tînăr medic a avut inspirația de a încerca o insolită operație. Cercetătorul avea în laboratorul său o maimuță de sex feminin. A hotărît s-o sacrifice pentru a încerca salvarea Rittei. Cel puțin, prelungirea vieții ei tinere.

Din fericire, grupele sanguine ale „donatoarei" și ale celei care trebuia să primească „donația" corespundeau. În locul ficatului bolnav, Ritta a primit un ficat de maimuță Pacienta a început să se simtă mai bine. Viața ei s-a prelungit cu încă... șapte zile! Intervenția chirurgicală se efectuase însă în ultima clipă, adică prea tîrziu pentru a o putea salva.

CINCI VIEȚI SALVATE ÎN ULTIMUL MOMENT

Joséphine Dejaille, o văduvă de 60 de ani, ocupa un apartament în str. de Fayt la nr. 33, în localitatea Bois-d'Haine. De vreun an de zile, își pierduse fiica, unicul ei copil. Această pierdere o afectase profund. Văduva împărțea apartamentul cu nepoata sa cea mai mare, Elise, în vîrstă de 16 ani. Cellalți patru frați și surori (copiii dispărutei) Isabelle — 15 ani, Françoise — 12 ani, Jacques — 9 ani și Bernadette — 8 ani) erau internați la diferite școli. Nu veneau acasă decît spre sfîrșitul săptămînii, pentru a sta împreună cu bunica și sora mai mare.

Bunica, în ultimul timp, suferea de o gravă stare depresivă O chinuia gîndul să-și pună capăt zilelor. Simbătă, după ce i-a luat pe nepoți de la școală a propus o mică plimbare. S-au îndreptat spre un canal, apropiat localității unde locuiau. A căutat un loc mai singuratec, fără.. martori, și-apoi a înghițit conținutul diferitelor flacoane de medicamente pe care le avea în poșetă. Cei patru nepoți, — nu se știe cum și de ce — se pare că i-au urmat pilda.

*****

În acest timp, Elise, care rămăsese acasă, a început să se neliniștească de îndelunga absență a bunicii, și a fratelui și surioarelor ei O presimțire sumbră a îndemnat-o să părăsească grabnic apartamentul și să se îndrepte în fugă spre poliție. Aici, ea și-a mărturisit temerile, și, chiar a reușit să-i convingă pe polițiști să organizeze cîteva echipe, care s-au răspîndit în localitate și în împrejurimi, în căutarea celor cinci. Din fericire, nu a durat prea mult, pînă ce o echipă i-a descoperit pe cei cinci care erau în comă. Transportați de grabă la spital, unde au primit primele îngrijiri, copiii sînt în afară de orice pericol La căpătîiul bunicii — rămasă încă în clinică — a întîrziat judecătorul de instrucție. După mai multe lămuriri la întrebările puse, Josephine Dejaille a declarat că nepoatele și nepotul au vrut să i împartă soarta, acționînd din proprie inițiativă. Totuși, J.D a primit un mandat de arestare pe motiv de tentativă de otrăvire...

(S a întîmplat în Belgia)

EXPLORARE ÎN PEȘTERA ȘERPILOR

URMARE DIN PAG. 1

Din prima zi de lucru eu am găsit aici un pseudoscorpion orb cu numele de **Chtonius** sp. și interesantul arachnid din grupa palpigradelor, **Koenenia** sp., fără a mai vorbi de numeroșii păianjeni adunați, aparținînd la diferite specii, pe care le bănuim în parte necunoscute, și fără a mai aminti de ceea ce au adunat colegii mei români, care lucrează foarte sistematic și cu o intensitate susținută. Peștera laborator conține deci în fauna proprie mai bine de 30-40 de specii, dintre care cel puțin 10 sînt indicate pentru studiu și experiență.

Dar aceasta nu e totul. La 500 de metri de clădirea laboratorului se află deschiderea peșterii Cueva de los Majaes (Peștera Șerpilor), pe care, personal, o consider drept cea mai extraordinară peșteră cunoscută pînă acum din punct de vedere biospeologic. **Este un fel de turn al Babilonului, pentru fauna subterană, deoarece aici densitatea enormă a populațiilor ce aparțin la detul de multe specii, pare a dărîma una din legile biologiei, considerată ca bine fondată și care arată că numărul mare de indivizi într-o asociație animală presupune un mic număr de specii ce iau parte la asociație.**

Iată că prezența guanoului în peșterile tropicale schimbă tot ceea ce știam, pentru că el dă naștere la relații trofice complexe, care creează condițiile necesare ca în același biotip să avem specii numeroase, dezvoltate toate în populații dense, adică avînd un mare număr de indivizi.

Aici, în Peștera Șerpilor, pot fi văzute arachnidele mari și primejdioase de care vă scriam rîndul trecut, iar recent, înaintea sosirii noastre, Nicasio Vina a găsit și o populație de **scorpioni care au aspect de forme cavernicole prin albeața corpului și prin micimea ochilor ;** aici se găsesc sumedenie de „cucarachas", rude bune, dar mult mai mari ale gîndacilor noștri de bucătărie care, cu o uimitoare viteză, se deplasează în toate sensurile, dîndu-ți o senzație de silă și de frică în același timp. Tot aici, întunericul nopții permanente din peșteră este întrerupt des de cîte un „cocullo", **un licurici cubanez, care cu cele două lampioane puternic fosforescente descrie în sălile peșterii traiectorii luminoase nu lipsite de eleganță,** fiindcă dacă ai sta calm, i-ai putea asemui unor misterioase dansatoare ale nopții, neobosite, dar care în realitate sînt mereu nesăturate.

Nu poți însă să stai mai mult de cîteva minute, fiindcă ai toate motivele să fugi : temperatura este de 36 grade Celsius, umiditatea la saturație, zgomotul și mișcările liliecilor din colonii, care te izbesc continuu este insuportabil, iar frica de a aspira sporii ciupercii **Hystoplasma capsulatum** te terorizează.

În fine, dacă o migală neagră se mai îndreaptă și ea spre tine, ieși în grabă, fără să uiți că te mai așteaptă și ultima încercare. Lilecii stîrniți de noi încep să iasă din peșteră, determinînd „șerpii Sfintei Maria" cu numele științific **Epicrates angulifer** să le țină calea. **Acest șarpe — rudă a șarpelui Boa — are pînă la 4 m lungime și grosimea unui braț de om. S-a adaptat la un regim alimentar cu totul aparte. Vînează o specie de liliac, care zboară mai încet.** De aceea se numește „Peștera Șerpilor". Acest șarpe — pe care Cristofor Columb, într-un pasagiu în care făcea apologia darurilor naturale ale Cubei l-a taxat ca pașnic — nu te împiedică să ieși din peșteră dacă o faci destul de calm. **Că Epicrates nu este pașnic decît pînă la un punct, am văzut-o în curtea laboratorului, cu cîteva zile în urmă. Rolando Vina, un cercetător al laboratorului, ne-a adus un exemplar tînăr ca să facem fotografii. Deși a căutat să-l țină cît mai relaxat, a făcut la un moment dat o mișcare mai iute vrînd să-și scoată batista din buzunar. Mușcătura a venit ca un trăznet și Rolando a reușit să arunce șarpele cu putere, înainte ca acesta să muște a doua oară.**

Nu pot să descriu aici toate animalele care s-au adunat, spre a face din Peștera Șerpilor un fenomen natural unic.

Trebuie însă să spun că la 700 m de laborator se află o altă peșteră și anume „Peștera de la Carieră", iar la 60 de m numai de laborator se găsește deschiderea „Peșterii Virginei". În ambele peșteri mi-a fost dat să văd cele mai bogate și mai variate asociații de arachnide din cîte am văzut vreodată. Ce loc ar fi fost mai bun pentru instalarea unui laborator subteran ca acesta ?

Nu mă pot abține să nu vă relatez surpriza pe care am avut-o în ultima zi a șederii noastre la Siboney. Culegînd guano pe jumătate uscat din Peștera Șerpilor, și analizîndu-l în laborator, am constatat că pe lîngă mărunți crustacei acvatici ca ostracode și ciclopi și pe lîngă larvele de insecte pe care le conținea — toate în număr mare de indivizi — trăiau în acest guano acarieni acvatici de tipul celor din piraiele limpezi de la munte. Bineînțeles **este vorba de o specie necunoscută, iar mediul de viață în care trăiește ea constituie un fapt fără precedent în biologia hidracarienilor.** Și Vina care luase proba și eu care observasem ce conținea ne uitam unul la altul. Nu ne venea să credem și ni se părea că era vorba de gluma cuiva. Pînă în cele din urmă a trebuit să admitem realitatea și să aminăm pe mai tîrziu explicația existenței **primului hidracarian guanobiu cunoscut în știință.**

O altă întîmplare, care ne arată cît este de înzestrat de natură laboratorul de la Siboney și cît de norocoasă a fost alegerea locului. Vizitînd o mică peșteră situată la o distanță de cel mult 150 m de laborator, **am găsit rare exemplare ale unui crustaceu aparținînd familiei Thermosbaenaceelor, foarte asemănător cu cel descoperit de mine în 1970 lîngă Matanzas,** dar de unde nu putusem să capturez decît un singur individ, din care cauză nu-s-a putut descrie încă. **Am reușit însă ca examinînd exemplarul de la Matanzas, să văd că este vorba de un gen nou pentru știință,** distingîndu-se prin caractere clare de celelalte două genuri cunoscute Thermosbaena și Monodella, care nu au fost găsite în Cuba. Pentru a obține mai multe exemplare aici la Siboney, m-am gîndit că ar fi de încercat să introduc o nadă într-un fileu — coajă de salam — și să las cîtva timp fileul în apa peșterii. Rezultatul a fost surprinzător. În locul micuților thermosbaenacee, cu corp de 2-3 milimetri lungime, în apa peșterii au năvălit cîteva zeci de exemplare ale **crevetei subterane Barbouria — un splendid animal al cărui corp de 5-6 cm lungime este aproape transparent și colorat în roșu. Antenele sale de cîteva ori mai lungi decît corpul, dau inotului Barbouriei o eleganță ieșită din comun.** Ești în stare să privești minute întregi fascinat la borcanul în care ai pus Barbouriile. Bucuria directorului Vina a fost de nedescris. Niciodată nu se găsise Barbouria în partea de sud a provinciei Oriente și iată, acum venea ea singură aici în incinta „laboratorului Emil Racoviță", spre a-și oferi serviciile în experiențele ce se vor face, în primul rînd spre a i se urmări ciclul de dezvoltare, care este nestudiat. **Este un animal cît se poate de interesant, pentru că anumite caractere trădează că sîntem în fața unei specii marine, care în timpurile noastre este pe cale să se adapteze la viața în apă subterană continentală, mai puțin sărată.**

Vina nu a stat pe gînduri. În cîteva minute, 14 exemplare au fost aduse cu apă din peștera lor, în acvariile de sus, din peștera laborator. **A doua zi, o parte din ele pierduseră pigmentul roșu și deveniseră albe ca orice crevetă de rînd. Mai multe experiențe vor trebui făcute, spre a se explica fenomenul.** Planul de lucru ne-a cerut să părăsim Siboney-ul, cînd activitatea devenise cu adevărat pasionantă.

Colegii Decu și Negrea au muncit în ultimele zile la Siboney la separarea speciilor cavernicole în vasele de culturi din peșteri, învățînd pe colegii mai tineri cubani să deosebească sexele, spre a avea totdeauna în culturi și masculi și femele, pentru a se obține reproducerea în condițiile create artificial, dar cît mai apropiate de mediul normal al speciilor respective. Colegul Botoșăneanu a continuat să exploreze apele subterane, găsind multe forme interesante. Doctorul Coman și cu mine ne-am ocupat și de faună acvatică și de faună terestră, ca și de probleme de morfologie subterană.

În momentul de față, colecția adunată ne permite să credem că ea va rezolva în cea mai mare parte problema compoziției faunei subterane din Oriente, precum și multe probleme legate de biologia speciilor care o compun. Munca a fost neîncetată fiindcă a fost necesar să ne ocupăm și de noii noștri elevi și colegi în același timp, despre care sînt convins că în puțini ani vor forma baza unei școli cubane de biospeologie.

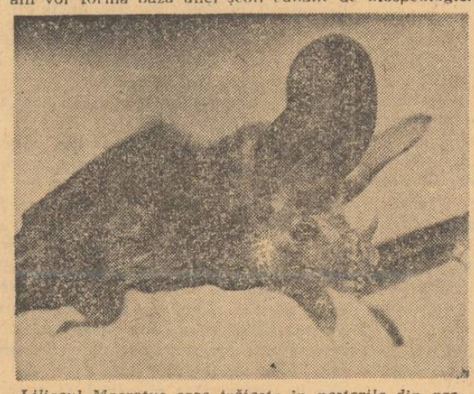

Liliacul Macrotus care trăiește în peșterile din provincia Oriente-Cuba.

Un autor, o carte

PREMIERĂ EDITORIALĂ ȘI VERNISAJ

de Boris BUZILĂ

Duminică 15 aprilie, la librăria „Cartea Românească". Premieră editorială, „prima zi de difuzare" a **„Armura de aer" de Alexandru Lungu** (om de știință și poet, autorul volumelor „Ora 25", „Dresoarea de fluturi", „Timpul oglinzilor", „Altceva decît umbra", „Ninsoarea neagră"). „Mi se pare că riscați, stimate Alexandru Lungu!" (dialogul are loc șimbătă dimineață). „Nu s-a mai pomenit întîlnire cu cititorii duminică, la o librărie departe de vadul promenadelor duminicale și despre care se știe că în această zi este închisă". **„Nu risc nimic, merg la sigur!"** „Pentru poet sau pentru ilustratori?" **(Nota bene: „Armura de aur" este ilustrat** de cîțiva dintre copiii-pictori de la Vulturești-Argeș care trebuiau să vină cu planșele și cartoanele lor, festivitatea promițînd să se transforme și într-un original vernisaj). **„Este un răspuns pe care aș prefera să vi-l dați singur!"** „Cu plăcere mai ales că nu există decît unul: publicul va veni pentru Poezie și pentru Pictură".

Colaborarea poetului — el însuși talentat desenator — cu copiii-pictori de la Vulturești a fost gîndită ca un original experiment de vizualizare a imaginilor poetice, prin intermediul sensibilității plastice infantile, fruste și originale. Experiența a reușit. Scepticii au fost siliți să depună armele... Vernisajul expoziției, care a însoțit lansarea cărții a avut loc, cum zicea în glumă Alexandru Lungu, „la concurență cu New York-ul!" Aluzie la expoziția acelorași pictori deschisă în prezent în orașul de pe malurile fluviului Hudson...

— Gîndul de a-mi ilustra volumul cu desene ale copiilor din Vulturești mi-a venit acum doi-trei ani, îmi spune Alexandru Lungu. **Atunci l-am căutat pe Ion Mărgescu, conducătorul cercului de pictură, pedagog în sensul cel mai frumos al cuvîntului. N-am să uit ce mi-a spus, după ce a răsfoit manuscrisul, vorbe de meșter sigur de sine: „se face!" Volumul cuprinde vreo șaizeci de poezii. Nu mă gîndeam să se găsească pentru fiecare un echivalent plastic. Nu ne permiteau condițiile grafice și nici n-ar fi fost bine. Împreună cu învățătorul am ales cîteva fragmente cu virtualități plastice și figurative, cu o putere de sugestie mai accentuată.**

— Cum a procedat după aceea învățătorul?

— A luat versurile și le-a dat copiilor, timînd cont, probabil, de stilul fiecărui executant. Fiecare dintre protagoniștii acestui interesant „cenaclu" de pictură și-a format stilul său, pe care am început și eu să-l disting. Într-un fel lucrează, să zicem Dorina Florea, în altul Zenaida Popa, sau Ion I. Mărgescu. Poate că altul ar fi făcut cam așa: „copii, aici poetul vrea să spună că.." sau „imaginea de față trebuie înțeleasă așa și pe dincolo..." Ion Mărgescu le a spus doar atît: „iată versurile, copii, desenați după ele"; tocmai în asta văd eu o superioară pedagogie...

— Dumneavoastră l-ați cunoscut pe copil tot atunci?

— O, mult mai tîrziu!

— Din întîmplare, sau dintr-un calcul?

— Aș spune că din motive de strategie psihologică! Poezia trebuia să vorbească de la sine și singură. Dacă copiii m-ar fi cunoscut, de la început între text și interpretul său plastic s-ar fi insinuat o imagine parazitară. Am evitat contactul cu copiii pentru ca prezența mea fizică să nu impieteze asupra rezultatului acestui test. După ce desenele au fost gata, am fost bucuros să descopăr că fragmentele pe care le dădusem pentru a fi ilustrate fuseseră transcrise cu grijă într-un caiet foarte uzat la data cînd am dat peste el. Se vedea cît de mult circulase. Pe copertă scria: „Teme pentru ilustrat din poeziile poetului Alexandru Lungu".

— Copiii din Vulturești au fost deci printre cei dintîi cititori ai volumului „Armura de aer"...

— Da, niște cititori foarte sensibili. Cine răsfoiește cartea își dă seama că există o corespondență interesantă și complexă între versuri și ilustrații. Este impresionant cum acești copii s-au putut introduce în poezia cultă modernă de care i despărțea și handicapul vîrstei și cel al pregătirii intelectuale. Au intrat în ea ca într-o grădină! Și-au ales florile care le-au plăcut mai mult, restituindu-le, la rîndul lor ca în ziclă („dar din dar") simplu, în felul lor de a înțelege lumea și poezia. (Privim împreună desenele). Observați cum procedează: pornesc de la un simbure concret, de la ceva ce le vorbește în mod deosebit în clipa emoției inițiale în cazul de față, la prima citire a versurilor, pentru ca după aceea să-și deschidă larg aripile, cum se întîmplă întotdeauna în artă... De unde să le fi venit această intuiție artistică lor, unor copii, dintre care unii nu fuseseră nici măcar pînă la Pitești? Din niște zăcăminte și adîncimi native care i-au făcut apți pentru receptarea formelor artistice evoluate, în sensul expresiei culte, moderne. O cultură care se divulgă, într-un fel, în pictura lor și prin prezența elementelor de artă populară din încrustături și broderii foarte ingenios preluate, interpretate, sublimate într-o sinteză uluitor de modernă, care-i apropie de marii pictori contemporani: un Klee, un Chagall...

— Radu Boureanu îi compara cu Yves Tanguy...

— Se pot face desigur nenumărate analogii și apropieri. Pe de altă parte sensul serios și grav al acestui test, care n-aș vrea să treacă în ochii nimănui drept un capriciu sau o idee năstrușnică, venită peste noapte este acela al audienței nelimitate a poeziei.

P.S. Duminică dimineața am fost la librăria „Cartea Românească". În ciuda ploii care cernea din zori, publicul pe care scontase Alexandru Lungu a venit. Ambele încăperi erau arhipline.

„...stol de păsări înclinate / tunecînd mereu / spre polul magnetic al tăcerii / și noi tăcîți amîndoi / în sărut / cînd echinocțiul de toamnă / cumpănește / lumina / și / umbra.

CULORI

PICASSO (I)

de Aurel Dragoș MUNTEANU

Amurit Picasso! Iată un prilej de a spune că artiștii mari se înserează și că cel mai puțin nimerit este de a le consacra necroloage. Pictura lui este cea mai familiară prezență a acestui secol. A fost de altfel un „monstru", un personaj de mitologie contemporană. I-am văzut fotografia de sute de ori, la plimbare, în atelier, alături de oameni politici și de alte celebrități, împreună cu iubitele și soțiile care urmau sau nu să scrie cărți despre el, am citit biografii scandaloase, interviuri de senzație. La bătrînețe se lăsa scrutat cu voluptate, purtîndu-se, cum se cade, ca un pescar bătrîn sau un țăran spaniol, cu umeri aplecați și brațele trudite, fără aerul „artist", privind vreo căruță sau o unealtă simplă, undeva lîngă Mediterana. Se închipuia singuratic și retras, dar lumea era plină de figura lui și ni se relata cam tot ce face, de parcă stătea cineva să înregistreze cel mai mic amănunt. Cred că numai Tolstoi a fost urmărit cu o mai acută conștiință a faptului că gesturile sale definesc o umanitate și că au o semnificație absolută. În cazul contelui există și o explicație, demersul său spiritual depășise opera propriu-zisă și trecea într-o altă ordine a lucrurilor. Picasso n-a fost însă niciodată altceva decît pictor și este incomparabilă pentru mine poziția de martor la un asemenea exemplu de conduită, asemănătoare numai cu a meșterilor din vechime, condamnați parcă la starea lor de minuitori de culori și de curteni adeseori nevrednici. Fiindcă tot zgomotul și toată furia din jurul lui Picasso au fost circumstanță de secol XX, cu presă de scandal și falsă democrație a personalităților, el însuși n-a încercat nici o tentativă de a le provoca, străbătînd Sahara elogiilor și gloria lumească într-un fel de absență cordială, acceptîndu-le așa cum Velasquez accepta protocolul curții. Remarcabil este că niciodată n-a încercat un alt fel de viață și că a trudit ca un plugar pe ogorul lui, ceea ce a dus în ultimă instanță la indiferență față de actor și la admirație, dacă nu înțelegere, față de pictor.

Nu, e sigur că nu i se cuvine nimic de circumstanță, fiindcă accidentul biologic nu are însemnătate pentru opera lui. De mult știam că moartea sa va fi o știre, oricît de fantastică, în ziarele lumii, și nimic mai mult. Pînzele sale nu vor suferi însă nici ridicări și nici scăderi la bursa succesului, din această pricină. Picasso era de mult un „clasic", nu actual, ci al artei perene, în aceeași ordine cu Goya sau cu un alt meșter cu adevărat ilustru. Am fost vreodată în apropierea lui și puteam oare să-l văd aparînd la o masă de birt franțuzesc sau italian, lîngă vreo plajă ocolită de domni bine și de pipițe de lux? Nici pomeneală! El era mai aproape de Hieronymus, și de Shakespeare, și de Dostoievski, iar contemporaneitatea lui trebuie înțeleasă numai ca o prezență culturală, și atît! Cei care spun că l-au cunoscut și i-au frecventat se înșeală sau mint cu bună știință.

Am citit odată, într-o carte asiată, o pagină intitulată „cucerirea morții", un text limpede și tulburător despre eternitatea unui singur gînd. Mi-am amintit acum, cînd nu cred despre moartea lui Picasso nimic altceva decît despre o știre de ziar. Picasso a-junsese la adîncimea aceea supremă, despre care știm mai mulți, dar îți trebuie geniu ca s-o trăiești. Își cucerise moartea, se cufundase în veșnicia clipei fără margini, fără trecut și fără viitor, ca o ană limpede, o mantie de azur cît tot universul. Secretul se poate dezvălui tot printr-o parabolă răsăriteană, cum se cuvine marilor adevăruri.

Se zice deci că un împărat a pornit într-o dimineață să ducă fructe de aur unei prințese minunate. Cortegiul său trufaș cuprindea o sută de elefanți și zece mii de slujitori îmbrăcați în fir, pășind în cadența unor muzici cu sunete glorioase. Lumea se dădea în lături și-și pleca ochii la o asemenea strălucire, murmurînd cuvinte de spaimă despre puterea tînărului suveran. Străbătînd străzile orașului, au ajuns în apropierea unui loc mai întins. Un ascuțitor de săgeți desfășurase pe jos un covoraș jerpelit, scosese dintr-o desagă niște pietre tocite și se apucase să dreagă virfurile ruginite ale unor unelte ucigașe. Se aplecase, cufundat în treaba lui, și nu mai vedea în jur, nici mulțimea grăbită, și nici nerăbdarea clienților, după cum nu auzea trîmbițele ce se apropiau. El ascuțea săgeți. Atît. Freca o piatră de metalul răbdător, ca un ritual de demult, de la începutul lumii. Cortegiul trecu peste el, și nu ridică ochii nici o clipă. Ascuțea săgeți. Elefanții călcau alături, dar nu se gîndea la nimic altceva decît la săgețile lui. Și se spune că tînărul suveran s-a dat jos, umil, și că a îngenunchiat lîngă înțelepciunea cea mare, pînă cînd meșterul și-a terminat treaba, și că după aceea i-a sărutat mîna și l-a rugat să-i fie ucenic.

Dar asta este o poveste veche, scoasă dintr-un cotlon de istorie buddhistă. Restul e sunet de alămuri lucitoare, ambianța veacului.

MICA ENCICLOPEDIE

„Stagiritul"

de L. SĂRĂȚEANU

Secolul nostru, moștenitor al unui imens patrimoniu de cunoștințe, și mai ales epocă a unor răscolitoare cuceriri noi în toate domeniile cunoașterii, exclude, prin însăși bogăția sa, posibilitatea spiritului uman de a mai cuprinde domenii diferite. Specialistul modern are de muncit o viață pentru continua aprofundare a propriului său domeniu. Dar tocmai de aceea, pentru el se pune cu acuitate problema împletirii culturii de specialitate cu cea generală, împletire fără de care specialistul riscă să devină un soi de mașină electronică unilateral informată și oricum dezumanizată. Este de altfel unul dintre meritele istorice ale marxismului, acela de a fi relevat în modul cel mai pregnant relația dialectică dintre cele două tipuri de culturi, interacțiunea lor în formarea omului modern cu toate atributele intelectuale și etice ale acestuia.

A fost, însă, o vreme în care universalitatea spiritului nu era numai un vis, ci un țel realizabil. Era frumoasa epocă a Renașterii, cînd omul de cultură își putea permite, cu șanse de succes, să năzuiască spre cuprinderea cît mai largă a cunoștințelor, care, de bună seamă, erau incomparabil mai restrînse și deci mai ușor de stăpînit. Era vremea lui Michelangelo, sculptor, pictor, arhitect și poet, a lui Da Vinci, pictor, inginer, sculptor și naturalist, a lui Alberti, umanist, arhitect și teoretician al artei etc. Dar, universalismul spiritului are un precursor mult mai îndepărtat decît pe cei din vremea Renașterii italiene. E vorba de ilustrul Aristotel, născut la 384 și mort la 322 înainte de era noastră. „Stagiritul", denumit astfel după numele cetății macedonene Stagira, unde văzuse lumina zilei, a fost anatomist, geolog, geograf, teoretician politic, estetician, specialist în probleme de etică și de fizică... Pe scurt, el este cel dintîi spirit universal al umanității, de care avem cunoștință. Fiu al medicului de curte al regelui Filip, profesor al lui Alexandru cel Mare, Aristotel a avut o viață frămîntată, cunoscînd — în epoci diferite — și pîinea exilului, și amarul persecuțiilor. Dar nimic nu l-a împiedicat — încă de pe vremea cînd audia învățăturile lui Platon — să-și îmbogățească temeinic cunoștințele. Marx l-a caracterizat de altfel drept un „Alexandru Macedon al filozofiei grecești". Lui îi datorează cultura universală temeinice date despre flux și reflux, el este cel care a descris și a subliniat utilitatea unor „instrumente" ca pîrghia balanța, cleștele, scripetele, cîrma etc. Fizicianul și naturalistul Aristotel are imensul merit de a fi revelat faptul că toate formele naturii sînt trepte succesive ale unui lanț unitar. Clasificarea sistematică a animalelor pe care a întreprins-o savantul, a folosit ca material ilustrativ peste 500 de specii, ceea ce, pentru vremea sa, era enorm. Ca filozof, Aristotel, în opoziție cu profesorul său Platon, s-a apropiat mult de criteriile materialiste. În teoria cunoașterii el are meritul de a fi observat caracterul primordial al lumii obiective. Dacă pînă la el, cercetările asupra formelor gîndirii au avut un caracter fragmentar, Aristotel e cel ce sistematizează aceste forme, inaugurînd logica în sensul unei discipline aparte. În teoria statului, el pornește de la un bogat material faptic și totodată își adaugă imensul merit de a fi inaugurat tratarea acestei probleme în perspectiva istorică. În estetică, el formulează ca idee centrală rolul social al artei. Nu este un rod al hazardului faptul că, în afară de lucrări ca „Poetica", sau „Retorica", el include preocupări estetice și în lucrarea „Politica". Studiul asupra esenței și funcțiunilor metaforei asupra rolului și sensului poeziei, începe tot de la Aristotel.

Capacitatea de cuprindere a stagiritului a fost atît de impresionantă încît el este singurul gînditor al antichității la care n-au putut renunța nici scolasticii Evului Mediu. Pionier în atîtea domenii, Aristotel nu a dat numai un puternic impuls cercetării umane sporirii cunoștințelor de-a lungul veacurilor dar, prin elementele esențiale ale operei sale, el rămîne și astăzi o autoritate pe care timpul nu a putut s-o detroneze.

Tezaur de artă populară

Instalat într-un local propriu, Muzeul etnografic maramureșean din Sighetul Marmației are o secție permanentă de etnografie și artă populară și sînt în curs de organizare: o secție de științe ale naturii cu colecții de botanică, mineralogie și vertebrate; o secție de istorie și o secție de arhitectură populară în aer liber, pentru care s-au achiziționat 22 de gospodării vechi.

Secția de etnografie conține peste 690 de obiecte legate de ocupațiile vechi ale țăranilor maramureșeni, ca: păstorit, agricultură, albinărit, pescărit, olărit iar altele de arhitectură în lemn și privitoare la industria casnică feminină. O colecție de măști, mărturie a unui trecut foarte îndepărtat, întregește această expoziție. Muzeul maramureșean mai posedă o bibliotecă documentară, un mare ierbar al florei montane maramureșene și o colecție numismatică.

Acest muzeu este important nu numai prin numărul exponatelor, ci și prin valoarea lor artistică de neegalat. Stîlpii de porți monumentale, căpriorii de la cerdacurile caselor, ancadramentele de uși și de ferestre, lăzile de zestre, mobilierul țărănesc și diferitele obiecte de uz casnic, sculptate sau pirogravate în lemn, cu vechi și simbolice motive tradiționale scot în evidență geniul artistic, spiritul de observație, inventivitatea și imaginația omului din popor. Aceeași artă iscusită, ingenioasă și originală, care ne dovedește un simț al compoziției, al echilibrului formelor și armoniilor, o găsim și la exponatele de industrie casnică feminină (cergi, țoluri, fețe de masă, fețe de perină, ștergare) ca și la piesele de port popular.

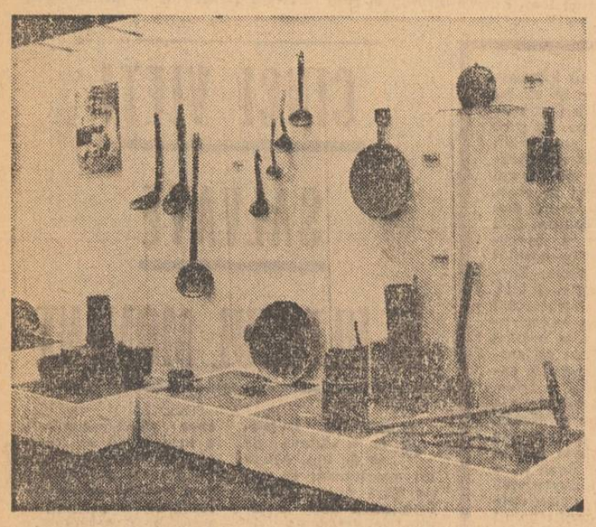

Exponate din Muzeul etnografic din Sighetul Marmației

Prof. Petre LENGHEL-IZANU

ECOURI • ECOURI

Alain Delon și Maria Schneider într-o pauză, în timpul turnării noului film „Madly". Tînăra actriță, foarte solicitată de numeroși regizori, turnează în paralel în filmele „Helle" regizat de Vadim, în „Femeia nemăritată" (alături de Annie Girardot) și în „Dragi părinți" în regia lui Enrico Maria Salerno.

Monica Vitti, într-un rol mai puțin obișnuit. Ea interpretează rolul unei femei sărace, pusă în situația de a deveni... hoață („Tereza, hoața"). Filmările se desfășoară sub conducerea lui Carlo Di Palma care-și face debutul ca regizor.

De dată aceasta, Vittorio de Sica apare în calitate de regizor. Vi-l prezentăm într-o pauză, dînd indicații principalei interprete a filmului „Frumoasa vacanță", actrița Florinda Bolkan.

ZILELE ACESTEA a apărut pe ecranele pariziene cel de-al 15-lea film al regizorului Claude Lelouch intitulat „Anul cel bun" în care, alături de Lino Ventura, Françoise Fabian, Charles Gérard, spectatorii o pot vedea pe cunoscuta cîntăreață de muzică ușoară Mireille Mathieu.

„PILGRIMAGE" este primul film al regizorului Beni Montresor, fost scenograf și colaborator al lui Rossellini, De Sica, Fellini, care lucrează actualmente în Statele Unite ca regizor și decorator de operă. Filmul său se recomandă ca o investigație în universul celor tineri.

Un cuplu inedit pe genericul unui viitor film care se turnează la Hollywood. Este vorba de Ryan O'Neil, lansat cu prilejul filmului „Love Story", și Ursula Andress. Filmul „Nimic nu-i pierdut" va fi, firește, un roman de dragoste.

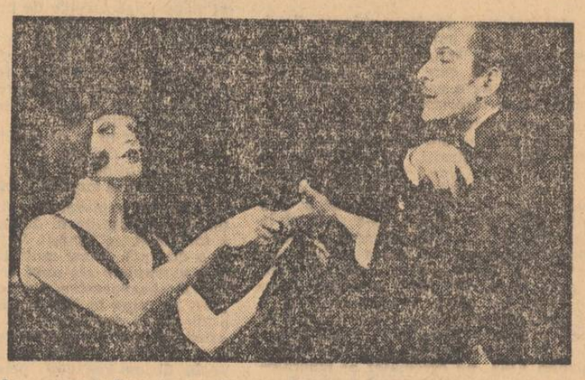

În regia lui Giorgio Strehler, la Piccolo Teatro din Milano se prezintă piesa „Opera de trei parale" de Bertolt Brecht. Două din principalele roluri sînt interpretate de cunoscuții cîntăreți Milva și Modugno (în rolul lui Mackie Șiș).

DE CURÎND a apărut pe ecranele poloneze filmul regizorului Witold Lesiewicz intitulat „Boleslav cel Îndrăzneț", a cărui acțiune dramatică este axată pe un conflict din Evul mediu între regalitate și biserică, conflict ce amintește pe cel din istoria Angliei care a pus față în față pe Thomas Becket și Henryc II. În rolul principal, Ignacy Gogolewski.

UN TÎNĂR este condamnat la moarte pentru că a luptat pentru eliberarea poporului său... O temă binecunoscută din literatură și film. Dar scenaristul și regizorul bulgar Ilia Velcev nu caută atît patetic direct și eroismul în lupta antifascistă, cît să pună în relief curajul și abnegația prin poezie și romantism. Eroii săi nu au nume proprii, nici biografie determinată. În schimb, se caracterizează prin luptă. Filmul se va numi „Mandolina".

REALIZATORUL Iuri Ozerov, scenariștii Iuri Bondarev și Oskar Kurganov, autori ai epopeii „Eliberarea", pe care au văzut-o și spectatorii noștri, își vor continua colaborarea tot în domeniul filmului de reconstituire istorică. Noua serie de filme care se va ocupa tot de al doilea război mondial, va purta titlul de „Europa atacată".

DUPĂ „Fuga", cuplul de regizori și scenariști Aleksandr Alov și Vladimir Naumov au pornit la ecranizarea legendei lui „Til Eulenspiegel" de Charles de Coster.

GHEORGHI TARATORKIN, care a fost Raskolnikov în „Crimă și pedeapsă" regizat de Lev Kulidjanov, interpretează unul din rolurile principale în „Lecția de engleză" datorat Inessei Selezneva.

Clepsidra

Lecția de anatomie

de Constantin VIȘAN

Prin fereastra imensă a camerei de la Hotel Petit, unde am fost găzduiți, urmăresc primul răsărit de soare olandez. Priveliștea pare decupată dintr-o pînză de Jacob van Ruisdael. Un canal pe care se sbenguie năuce de primăvară cîrduri de rațe sălbatice. Melancolice sălcii își spală pletele pline de muguri în apa de argint. Prin văzduhul albastru zboară pescărușii greoi. În jurul nostru e Haga, respirînd liniștită, visătoare, elegantă, aristocratică, fastuoasă, sclipitoare, cu toate parcurile și balcoanele sale pline de flori și poezie. Ne grăbim să continuăm itinerarul început pe străzile sale neverosimil de curate. Ce să alegi din toate cîte ar trebui văzute? Aș vrea să văd cît mai mult, totul. Dar cum totul nu este posibil, cînd te afli într-o țară străină, alergi, în primul rînd, spre ce știi de acasă. Pînă ieri, Olanda era pentru mine Rembrandt și Van Gogh, Ruisdael și Cuyp, Adriaen van de Velde și Paulus Potter, Mondrian și Joris Ivens. Opțiunea mea nu mai are nevoie de argumente. Nimic n-ar mai putea-o influența: Muzeul Mauritshuis. Acolo se află „Lecția de anatomie a doctorului Tulp"!

Muzeul se află pe malul Helesteului, în spațiul încărcat de istorie al Binnenhofului. Am ajuns la poarta lui aurită, fără să întreb, călăuzit de amintirile lecturilor. Așa cum am găsit la Roma Columna Traiană și Forumul. Primul tablou care mă întîmpină e un Ruisdael. Cunoscutele Corăbii ale lui Ruisdael. Urmează un Lucas Cranach, un Portret de femeie semnat de Holbein, un peisaj de A. v. Ostade. Unde o fi Lecția de anatomie? Părăsesc sala de la parter în căutarea lui Rembrandt. Urc o scară în capătul căreia străjuiesc doi paznici îmbrăcați ca niște comandori. În dreapta se deschide priveliștea Cîmpiei lui Paulus Potter dominată de celebrul său Taur. A pictat acest tablou în 1647. Avea numai 23 de ani, cam tot cît numără Rembrandt cînd, ca să-i facă pe plac prietenului său, doctorul Tulp, a trecut în nemurire Lecția de anatomie. Cîmpia e fără sfîrșit, dar ochiul neglijează toate amănuntele, păstorul, vaca de culoare roșcată, oaia și berbecele, chiar cerul înalt, atras de masivitatea și neobișnuita forță expresivă a Taurului. Un cap plin de viață. Ochiul, grumazul, pieptul sînt atît de vii încît precaut te dai cîțiva pași înapoi. Suficient ca să observi intrarea spre sala lui Rembrandt, regele clar-obscurului.

E simbătă 24 martie 1973. Privesc coplesit scena prin care Rembrandt inaugura ruperea de tradiția tablourilor religioase, decorative, deschizînd drumul subiectelor care interesau oamenii practici, activi, întreprinzători, încrezători în puterea științei, a mașinilor, instaurînd domnia portretului. Ce altceva decît portretul l-ar fi putut interesa pe burghezul care începuse să cunoască și să stăpînească pragmatic lumea înconjurătoare, să-i prețuiască bogățiile?

Șapte oameni gravi, impunători privesc cu o stranie curiozitate, fascinați parcă, demonstrația doctorului Tulp pe cadavrul așezat pe masa de disecție. Nu atît rezultatul practic, imediat al disecției pare însă a atrage privirile asistenților, ci mai de grabă ceva aflat în afara tabloului, o idee. Nu cumva fascinația acestei idei explică și neobișnuita lumină care inundă chipurile bărbaților din tablou? Dacă n-aș ști că filmatul e interzis, aș fi gata să cred că niște nevăzute reflectoare își revarsă lumina peste obrazul și frunțile acestor actori cu gulere albe și bărbi ascuțite jucînd cu o extraordinară naturalețe secvența unui film în care ficțiunea se împletește cu episoade autentice, documentare. Personajele au o viață a lor, dar și o lumină dăruită de pensula fermecată a pictorului. O pensulă cu virtuți cinematografice. Prefigurîndu-l poate pe Joris Ivens.

ȘOC DE PRIMĂVARĂ

de Constanța BUZEA

Culorile sunt înundate. Din flori cad picături pe care
Dacă le guști, le simți dulceața, le simți parfumul ca pe-un glob,

Intri în el fără de vreme, înfrigurat, surprins de taine,
Și te dizolvi și tu cu totul, fiind al plou ca un rob.

Ca viermii, fără presimțirea că-n viitor or să și sboare,
Se-nhamă lacomi la verdeață, la ros de muguri, la prăpăd, —

O stare de copilărie, de răsfățată nepăsare,
În flori ca în cetăți frumoase, pe care ei nici nu le văd.

O stare de copilărie, cu mîini prea lungi, trăiești, și-ți trece
Prin minte că nici o schimbare de-atunci n-a fost, nici n-o să fie,

În jur sunt lucrurile, calde, sau ochiul tău este mai rece;
Trăiești un șoc de primăvară, cînd te destrami ca o stafie.

Ți-ar trebui curaj, unelte, pămînt de flori, și animale;
Duminicala ta plimbare printre coline ți le-arată,

Îți dă privelești odihnite cu miei păscînd o iarbă moale,
Din viața lor tu fugi în grabă, o toți amîni pe altădată.

Poți dezrădăcinat să umbli pachet de nervi îngîndurat,
O stare de copilărie te-ntunecă, te luminează.

Așa, ca-n zilele de ploaie, cînd inutilă și vitează
O rază pură sparge norii și păsările o străbat.

Tu ești un om care coboară, și-n urma ta vin aplecate
Livezile promițătoare, și brazi, și turle, prispe, var.

Mirosul calm dintotdeauna, muncita lor singurătate,
În vale poate e o apă de care n-ai avut habar.

Străin de sete și de foame îi numeri valurile-n piatră,
Și, dincolo e o femeie cu sapa răsturnînd pămînt,

Și cîini care cu indolență, mai mult în joacă vin și latră,
Și se întind, și te ignoră pînă la urmă, scheunînd,

O stare de copilărie, de răsturnare sidefie,
Cînd geamurile sunt dublate de apă, deformînd, mărind

Numărul galbenilor care se-nchid pe frunza păpădiei,
Ciresul înflorit devreme, și nucul — piele de argint,

O stare de copilărie, de-odată, cînd se pune ploaia,
Și nu te poți mișca din casă, și faci un foc, un ultim foc,

În soba foarte obosită la care te-ai gîndit adesea
Că, vara, s-o dărîmi e bine, și, toamna, s-o clădești la loc.

(Drajna de jos)

STATISTICĂ MATEMATICĂ

LIMBA ÎN CARE ESTE SCRISĂ MAREA CARTE A NATURII

Geologi, medici, meteorologi, cercetători din agricultură și zootehnie, pedologi ș.a. folosesc astăzi tot mai mult teoria probabilităților și statisticii matematice. De ce? O întrebare la care răspunde acad. Gh. Mihoc.

— Matematica este un instrument de cunoaștere, ne spunea acad. **GHEORGHE MIHOC,** directorul Centrului de Statistică Matematică. **Este un instrument cu atît mai important astăzi cînd științele se întrepătrund, se intercondiționează. Este mai important decît îi apărea lui Galileu cînd spunea că limba în care este scrisă marea carte a naturii este matematica.**

— Dar statistica matematică?

— Ea pare a fi matematica științei în stare născîndă. Savantul M. G. Kendall susținea ideea că ea este matricea tuturor științelor experimentale și, prin urmare, o ramură a metodei științifice, dacă nu cumva „însăși metoda științifică".

— Se propun astăzi multe metode noi de cercetare științifică. Care sînt argumentele în favoarea teoriei probabilității și statisticii matematice, ca ele să fie acceptate în științele naturii, nu numai în domeniile în care se folosesc aproape prin tradiție? Ce rol au, ce loc ocupă, care este semnificația și valoarea lor?

— Natura elementelor unei populații statistice este astăzi extrem de diversă, de la particule elementare și pînă la individii planetei și la galaxii. Această diversificare reflectă pătrunderea analizei cantitative în toate domeniile științifice. Actul fundamental al cuantificării este măsurătoarea „Dacă, de pildă, din toate artele, cineva ar suprima arta de a număra, aceea de a măsura și aceea de a cîntări — spunea Platon — ceea ce ar rămîne din fiecare din ele ar fi, ca să zicem așa, destul de neînsemnat". Există astăzi încă în toate laboratoarele lumii o imensă cantitate de date care nu a fost prelucrată și a cărei valoare informațională nu o cunoaștem. Cîteva discipline s-au definit în raport direct cu sensul etimologic al „metriei", depășindu-l însă: biometria, farmacometria, econometria, psihometria, sociometria ș.a.

— Dacă am înțeles bine, statistica matematică este legată de conceptul de observație și experiment. Intervine după aceste momente.

— Da, sigur. Vedeți, în activitatea oricărui cercetător există o etapă cînd analizînd rezultatele observațiilor sau experiențelor sale, trebuie să tragă o concluzie asupra sensului și valorii acestora. El este obligat atunci să efectueze o anumită operație mintală, pe care o numim inferență, adică o mișcare a gîndirii de la enunțarea unei judecăți la enunțarea unei alte judecăți. În această etapă, inferența este reprezentată de o dublă trecere: de la planul empiric la planul logic și de la particular la general, sau de la mai puțin general la mai general. Rezumînd, aș spune, că statistica matematică este singura metodă a verificării unor ipoteze pe baza experienței. Să vă dau un exemplu. Eficiența unui medicament nou. El urmează să se aplice unui mare număr de pacienți foarte diferiți ca vîrstă, grad de boală, de sensibilitate ș.a.m.d. Răspunsurile bolnavilor sînt analizate statistic și permit luarea deciziei: se introduce în clinică sau nu acel medicament. Exemple se pot da din toate domeniile științei.

— Dar poate statistica matematică să ofere, de pildă, geologiei, posibilitatea de a lua decizia de a deschide să zicem o mină sau în amplasarea unei sonde?

— Bineînțeles. Poate oferi un model conceptual construit pentru un anumit fenomen geologic. Astfel, un volum mare de date de observație, care nu puteau fi valorificate înainte de apariția calculatoarelor sînt astăzi accesibile geologilor în scopuri de explorare, cum ar fi importanta problemă a deciderii deschiderii unor lucrări de foraj în industria petrolului etc. Schimbările observate sînt analizate prin studiul tendinței suprafeței, studiu care implică introducerea unui model matematic. Se pot face astfel predicții asupra a ceea ce s-ar putea găsi în viitor prin forare.

— Deci, și o metodă de predicție. Citeam undeva o definiție a statisticii matematice ca „măsură riguroasă a incertitudinii".

— Fiți atentă. Este incertitudine la nivel gnoseologic nu la nivel logic. Statistica matematică permite să se admită un adevăr cu o anumită probabilitate foarte mare. Acesta este caracterul ei. Aceasta înseamnă și ordonarea, planificarea experienței. De aici și caracterul ordonator, regulator chiar în actul experienței, în gîndirea experimentului. Ajută planificarea experiențelor, încît, chiar cu un minim de date să poți obține un maxim de informații. Se pot face analize pe date incomplete. Considerînd unele regularități, poți acoperi lipsa unor date, găsind metodele de analiză statistică. Putem lua exemple chiar din geologie, pentru că m-ați întrebat de ea. Estimarea cantității de minereu într-un zăcămînt în cazurile cînd nu se cunoaște volumul unui zăcămînt ci se posedă numai informații le date de un număr oarecare de eșantioane. Sau problema rentabilizării lucrărilor de prospecțiune în regiuni unde se dețin puține informații geologice.

— Prin aceasta se explică și prestigiul mereu crescînd al acestor metode.

— E o problemă mereu actuală, vie atîta timp cît va fi în deplin contact cu activitatea tuturor științelor și cu activitatea tehnică. Sub ochii noștri, statistica matematică își rafinează și își diversifică metodele pentru a răspunde nenumăratelor întrebări iscate de efortul cunoașterii realității. Contactul statisticii matematice cu alte discipline de interes general și, în special, cu logica de toate tipurile, cu lingvistica matematică, cu teoria informației, cu știința despre modele și sisteme, va conduce la realizarea unor fertile zone de frontieră și la constituirea unui corp de metode menite să reducă mereu mai mult îndoiala omului de știință și să-i satisfacă setea de certitudine.

Catinca MUSCAN

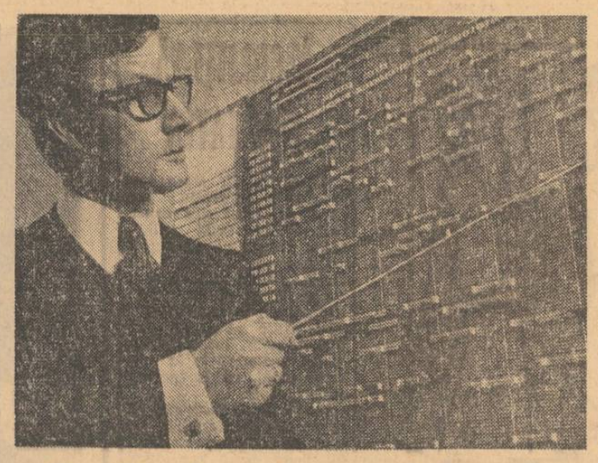

De la joc la proiectare

Dreptunghiuri și pătrate din plastic, în culori vii. Pînă nu de mult ele se aflau la dispoziția copiilor. În exclusivitate. Cu ele făceau căsuțe sau rachete pentru zborul interplanetar. Un danez, Gotfried Kirk Christiansen, le-a dat și o înaltă destinație. Jucăriile devin un excelent material de lucru pentru statistici, pentru planificarea sau schimbarea planurilor de zbor în aeroporturi, pentru circulația materialelor și utilajelor în uzine ș.a.m.d. Dintr-o singură privire ai tot ansamblul unor operațiuni și se poate interveni prompt și „perceptibil" în dinamica unor situații sau probleme de producție.

PRIMUL APARAT SUBMERS ROMÂNESC

Se știe că două sînt elementele hotărîtoare la elaborarea metodelor de lucru sub apă: adîncimea și durata. În cadrul unui simpozion organizat de Asociația oamenilor de știință, acad. prof. D. Dumitrescu împreună cu ing. I. C. Morariu, ing. C. Ignătescu și ing. M. Sica au arătat o serie de soluții pe care le-au aplicat. Unele dintre ele constituie preocupări privind alimentarea căilor respiratorii ale subiectului aflat în imersie, cu amestecuri de gaze la presiunea corespunzătoare adîncimii și varietatea naturii și procentajului componentelor în amestecul respirat. Alimentarea cu amestecuri respiratorii la presiunea mediului ambiant s-a realizat prin folosirea în acest scop a unor aparate de scafandru autonom. Acestea urmăresc automat presiunea înconjurătoare, furnizează amestecul gazos la cerere și asigură autonomie în mișcare. Preocupările actuale sînt îndreptate spre îmbunătățirea parametrilor tehnici ai aparaturii și spre elaborarea unor combinații de gaze de producție indigenă.

Prelungirea duratei de ședere sub apă se obține prin menținerea scafandrierului în condiții de hiperbarism pe toată perioada de timp afectată unui anumit program, inclusiv pe timpul necesar odihnei. Se înlătură în acest mod decompresiile repetate obținîndu-se un randament superior al muncii.

În această direcție s-a realizat **primul aparat submers românesc destinat unei echipe de 3—5 oameni, experimentat în prima fază la adîncimea de 10—15 m. Unul din elementele de originalitate ale aparatului este faptul că cumulează funcțiile de: habitat submers, lift pentru transportul echipajului și cheson pentru decompresie.**

Preocupările în prezent? Se studiază mărirea autonomiei, mobilității și a razei sale de acțiune ca și costume hidro și termoizolante a căror perfecționare se află în cercetare.

O CROIALĂ MODERNĂ CU... LASER!

Indiferent care va fi moda în următoarele sezoane ale mileniului 2, ea are de pe acum un croitor de elită: laserul. După cum afirmă agenția de presă „Novosti", specialiștii leningrădeni au construit un generator cuantic optic ce constituie de fapt „inima" croitorului automat. Reflectată de o serie de oglinzi, raza laser croiește deodată 100 de straturi de stofă, deci o sută de costume în trei minute, cu o rapiditate și cu o precizie imposibil de atins de o altă... mașină.

SUPĂ... ARTEZIANĂ?

Ce ați spune despre o supă care în loc să „stea" cuminte în farfurie, începe să se ridice? Dacă luați masa cu un savant, puteți să-i cereți lămuriri. Oricum, poate e mai bine să vă divulgăm secretul, pe care l-am aflat din revista sovietică „Tehnika Molodioji" nr. 3 din 1973. În lichid se adaugă o soluție coloidală pe bază de petrol în care se află în stare de suspensie particule feritice cu dimensiuni inferioare unui micron. Ele sînt înconjurate de un tegument de oleină. Aceasta previne precipitarea lor din soluție și creează un lichid omogen sensibil față de cîmpul magnetic. Sub acțiunea sa, supa vărsată în farfurie se poate ridica sub formă de protuberanțe. Dacă în lichid este cufundată o sîrmă prin care se trece curentul electric, supa curge... în sus. Bineînțeles efectul ce se produce nu a fost gîndit pentru a vă amuza, ci poate fi folosit pentru a elimina acțiunea gravitației, a forțelor centrifuge, a presiunii. Oamenii de știință sovietici studiază posibilitatea folosirii acestei descoperiri în vederea unui scop extrem de valoros: transformarea directă a energiei termice în cea electrică. În subsidiar: crearea unor cerneluri magnetice rezistente. Să notăm un „amănunt": solvenții utilizați conțin siliciu, fluor și hidrocarburi.

DINTR-O SUTĂ DE IDEI NOI

O sută de idei noi premiate de un juriu format din cei mai renumiți savanți americani — inventatori ai laserului, radarului, comunicațiilor prin satelit, ai fotografiei stroboscopice. Iată cîteva considerate a fi dintre cele mai bune produse ale tehnologiei moderne:

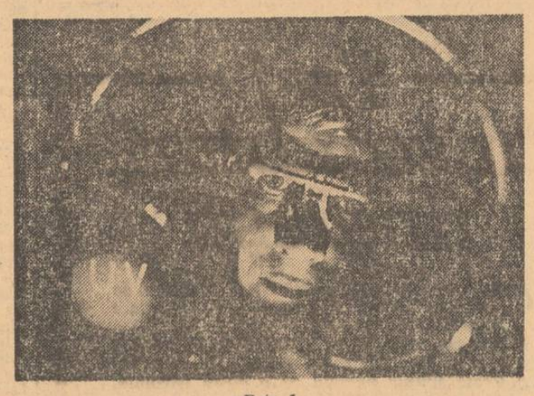

— Foto 1 —

— Foto 2 —

— Foto 3 —

● *O inimă mecanizată care poate fi implantată în corpul omenesc pentru a înlocui pe cea... naturală. Senzația mare a fost un cîine... fără inimă. În locul acesteia, un instrument. A fost prezentat cu ocazia decernării premiilor la Muzeul de știință și industrie din Chicago.*

● *Un covor pe locul I la premiile tehnice? Da. E atît de moale încît dacă un ou crud cade pe el, nu se sparge. Și este atît de rezistent, încît poate trece peste el... fără să lase urme, un tractor mare.*

● *Cabluri pentru lumina invizibilă? Iată în imagine un tehnician demonstrînd prima utilizare încununată de succes a „cablurilor" pentru razele ultraviolete. Această invenție înlocuiește un sistem complex de lentile. Razele ultraviolete „UV" se plimbă de-a lungul fibrelor de cuarț stimulînd o substanță cu care s-au scris literele „UV", ca să emită raze deci... vizibile.* (Foto 1)

● *La centrul de cercetare și dezvoltare a lui General Electric Company, dr. John H. Lupinski a inventat o metodă simplificată pentru „acoperirea" unor suprafețe de plastic cu metal.* (Foto 2)

● *Noi surse de hrană pentru animale? Acesta este rodul lucrărilor întreprinse de colectivul condus de dr. Lexter Bellamy de la centrul de cercetare și dezvoltare din Schenectady aparținînd lui General Electric. Este vorba, în speță, de identificarea, colectarea și izolarea unor bacterii care se dezvoltă la căldură și sînt folosite de organism în timpul digestiei. Acestea sînt întrebuințate în convertirea deșeurilor de hrană în produse bogate în proteine și care pot fi folosite în alimentația șeptelurilor.* (Foto 3)

Previziunea cutremurelor

În urma măsurătorilor făcute, geologii americani au ajuns la concluzia că s-a mărit pericolul de cutremur în San Francisco. Calculele au arătat că partea vestică a Californiei alunecă spre sud în fiecare an cu 32 de milimetri, iar punctul de „pornire" se află chiar în orașul San Francisco. De la catastrofalul cutremur din 1906 care a distrus orașul, partea de vest ar fi înregistrat o deplasare de doi metri. O asemenea „expansiune" ar conduce așa cum se tem geologii, la producerea unui mare cutremur.

Imaginația... se învață

1.600 de telespectatori münchenezi, între 3 și 69 de ani, au fost vizitați, observați și intervievați în legătură cu trei dintre cele mai populare seriale de televiziune și aceasta timp de un an de zile, de la începutul lui 1972 pînă la începutul lui 1973. Este o cercetare întreprinsă la München de un grup de studiu din care fac parte sociologi, psihologi, medici. Ei căutau să afle ce influență au aceste trei emisiuni asupra celor care le urmăresc. Dintre rezultatele înscrise notăm influența pozitivă asupra copiilor a unui serial de desene animate. Cei care îl urmăreau seară de seară s-au dovedit a fi, în comparație cu cei care-l urmăreau sporadic sau chiar deloc, mult mai harnici, mai maleabili, mai originali, mai critici, neopunînd deloc rezistență să se ducă la culcare după emisiune. Acești copii erau tocmai cei care aduceau de la școală notele cele mai bune la carte și la purtare, cei la care se observa o netă dezvoltare a imaginației, a gîndirii.

S-au făcut la copii teste în laborator măsurîndu-se reacțiile cordului și creierului în timpul unor emisiuni.

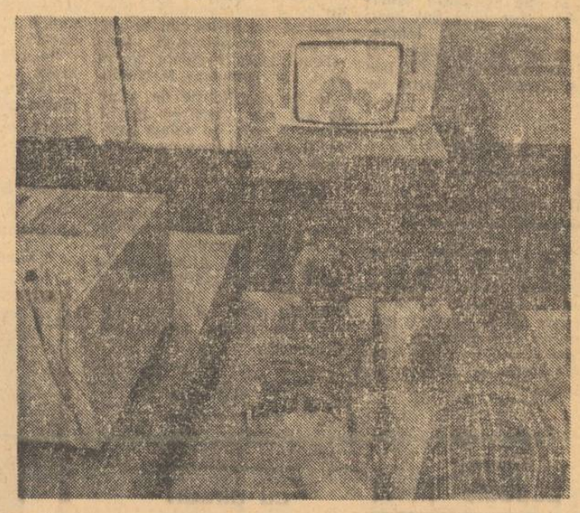

ONCOLOGIE

O ARMĂ TERAPEUTICĂ MISTERIOASĂ

O veste face senzație: o leucemie vindecată. Dar este vorba într-adevăr de vindecare? O întrebare într-un proces cu multe necunoscute. O nouă substanță intrată în arsenalul terapeutic mărește dosarul... întrebărilor.

„A fost vindecată o leucemie!" În ianuarie 1973, la Institutul Cancerului de la Villejuif, Paris, celebrul profesor George Mathé se declara fericit. Vestea a făcut înconjurul lumii. Dar se deschide aici poate cel mai pasionant proces al medicinii astăzi. Un proces care nu se judecă în vreo sală de tribunal ci în conștiințe.

Să deschidem acest dosar, uitîndu-ne fie și fugitiv la probele adunate. Prof. George Mathé, celebrul pionier în materie de imunoterapie a cancerului s-a lansat într-o aventură inacceptabilă de către oamenii de știință: a folosit pentru prima oară pe om, într-o maladie cu încă multe necunoscute, o substanță și ea înconjurată de mult mister. Și totuși a reușit vindecarea? Iată răspunsul care se poate da: **substanța folosită este o armă terapeutică foarte nouă în arsenalul de luptă împotriva cancerului și a altor maladii. Ea oferă însă nu vindecarea ci... un armistițiu.**

Ce este această substanță? În urmă cu 13 ani — în 1960 — prof. William Bullogh, director al serviciului de biologie de la Birbeck College — Londra căuta un hormon sau un alt factor care să stimuleze, să grăbească cicatrizarea unei răni. A dat peste altceva, exact contrariu a ceea ce căuta. O substanță care, dacă lipsea, diviziunea celulară se „simțea" stimulată. În numeroasele experiențe pe care le-a făcut, prof. Bullogh a observat că substanța este specifică nu speței de animal ci țipului de celule. Adică, dacă a fost extrasă din pielea unui animal ea acționează asupra pielei oricărui alt animal, fie cal, șoarece sau elefant, dar extrasă din piele, nu acționează decît asupra pielei și nu asupra altui organ, ficat, stomac, mușchi... Extragerea substanței presupune o muncă fantastică și deloc... rentabilă, în sensul că, de pildă, toată pielea unui porc nu produce decît 2 mg de extract brut! Atît de neașteptată a apărut existența acestei substanțe încît, pînă anul trecut, planau îndoieli. Biologii se întrebau dacă este vorba de descoperirea unei substanțe sau aceasta apare ca o noutate dat fiind condițiile noi în care este privită. Cei ce s-au ocupat cu descifrarea acestui mister au ajuns la concluzia că într-adevăr profesorul londonez făcuse o importantă și interesantă descoperire. Îi dăduse numele de kalon, ales din dicționarul de greacă. Înțelesul ei ar fi cam acesta: „strîngeți vela mare pentru a încetini nava". Intuise acțiunea ei? Poate. Prof. Bullogh a reușit să inhibe cancere ale pielii la iepuri, la hamsteri și șoareci. Dar această oprire a maladiei se întîmpla doar în prezența unor anumiți hormoni.

Dr. Tapio Rytömas de la Universitatea din Helsinki făcînd o serie de experiențe în cazurile de cloroleucemie la șoareci, reușește să obțină rezultate dar într-un procent doar de 25%, trăgînd concluzia că această substanță are o acțiune stimulatorie, permițînd sistemului imunitar al corpului să se debaraseze de celulele canceroase. Oricum, cîteva caracteristici sînt astăzi stabilite. Printre ele aceea că această substanță întrerupe, oprește diviziunea celulară în stadiul de mitoză.

Într-un comentar al lui Alexandre Dorozinsky, în revista „Science et Vie", se arată în ce constă succesul echipei care a reușit să extragă kalonii din țimusul și splina unor animale, demonstrînd anul trecut că aceștia blocau proliferarea limfocitelor. **Prof. Mathé a trebuit să recunoască: se poate spune că „nu este vorba încă de vindecare, dar că noi vindecăm bolnavii". E un armistițiu de cîțiva ani care se oferă în cazuri grave. Este totuși un pas pe drumul vindecării.** Și această armă terapeutică poate fi înscrisă în tratamentul unor cazuri asemănătoare, în anumite condiții. Și să nu se uite că mecanismele cancerelor nu sînt toate identice și nu pot fi blocate toate în același mod. Iar, așa cum arăta un alt cercetător american, Kyell Elglo de la Institutul de Patologie generală și experimentală: **fiecare dintre țipurile de kaloni par să acționeze într-o etapă diferită a reproducerii celulelor canceroase.** Și dintr-o dată lucrurile încep să se complice. **După 13 ani de la descoperirea lor, departe de a se clarifica o serie de date în ce-i privește, astăzi se știe... că nu se știe cum sînt produși și ce sînt de fapt. Nu s-a reușit încă să fie purificați.** Dr. W. R. Paukowits, de la Universitatea din Viena, izolînd un kalon dintr-o globulă albă — dintr-un granulocit, îi face portretul... sigur, însă incomplet. Este, spune el, o polipeptidă conținînd nu mai puțin de 20, 30 acizi aminați. Cum sînt însă înlănțuiți aceștia? Fără îndoială într-o zi, undeva, în lume, un cercetător va clarifica, scriind buletinul de identitate al acestei substanțe atît de misterioase și care poartă cu ea o mare speranță.

Dar să revenim cu aceasta la procesul vindecării leucemiei, și ne referim, desigur, la formele grave, rebele, de leucemie. Poate celebrul prof. Mathé să afirme că a obținut vindecarea bolnavilor? Erau **condamnați imediat, le-am oferit încă un țimp de viață, nu-i aceasta o victorie?** spune el. Afirmația e făcută, rezumînd în condițiile următoare: **cancerul, o boală ai cărui factori nu pot fi desemnați cu certitudine. Un domeniu imens și obscur încă. O substanță folosită în terapie despre care nu se știe decît foarte, foarte puțin.**

S-au făcut, cert, pași mari în urmărirea acestei crime, săvîrșită poate de un virus. Dar marile speranțe și marile victorii sînt date încă de acțiunea medicinii în fazele cît mai precoce. În fazele cînd n-au apucat încă să se producă ravagii, să fie declanșată acțiunea anarhică de proliferare celulară. Aceasta este arma puternică, eficace a medicinii actuale, peste tot în lume. Aici, în acțiunea medicinii în această fază — numită zero — trebuie să căutăm succesele reale. Succesele spectaculare pe care le anunță cu grabă chiar și unele nume celebre sînt doar un miraj. Sau o reclamă. Controlul periodic, profilaxia cancerului, tratamentul în faza zero a maladiei rămîn antidotul sigur al spaimei secolului XX: cancerul.

DE CE PISICILE SIAMEZE PRIVESC CRUCIȘ?

— Ca să vadă mai bine, îți vor răspunde astăzi neurofiziologii.

În mod normal la pisici — ca și la om — jumătate din fibrele nervoase care „vin" de la retina dreaptă, se duc la emisfera cerebrală stîngă și invers. Această încrucișare parțială permite fiecărei emisfere să primească influxurile ce vin din fiecare cîmp vizual, ca astfel să se obțină o idee de ansamblu și de „perspectivă". La siameze, lucrurile nu se petrec la fel. Pe de altă parte, fibrele — de la retină „se proiectează" pe o zonă a creierului numită strat optic. Fiecare se proiectează într-un anume punct, iar ansamblul formează un fel de „hartă", care este integrată în fiecare clipă de cortexul cerebral. Și acest lucru face să avem noțiunea mișcării: mișcarea obiectelor într-un cîmp imobil, mișcarea individului... Și aici siamezele fac notă discordantă. Iată, extrem de schematic, anomaliile care ar duce la situația ca pisicile siameze să se îzbească de tot ceea ce întîlnesc în cale ș.a.m.d. Tot ceea ce e construit logic ca să vedem corect, la ele e... greșit. Și totuși, siamezele se comportă normal. De aici concluzia, că ele își corectează aceste deficiențe... privind cruciș, și deci, strabismul lor ar fi, într-un fel, o „erată", care restabilește între fibre, raportul normal.

ALIMENTAȚIA RAȚIONALĂ DE PRIMĂVARĂ

de prof. dr. docent Iulian MINCU
șeful Catedrei de nutriție și boli metabolice I.M.F.—București

Odată cu schimbarea anotimpului — trecerea de la iarnă la primăvară — survin, după cum se știe, anumite modificări de reacție ale organismului. Crizele de ulcer se ivesc mult mai frecvent în această perioadă. De asemenea se întîlnesc și stările gripale, modificările hipertensive.

La aceste modificări, contribuie schimbările brusce ale factorilor meteorologici care creează o criză de adaptare pentru majoritatea organismelor. În bună măsură însă, modificările sînt legate și de tipul de alimentație. În timpul iernii alimentația diferă față de cea obișnuită primăvara. Iarna, mai ales în ultimele luni ale acestui anotimp, alimentația este mai monotonă, mai săracă în conținut vitaminic. Cerealele conservate pierd parte din aneurină (vit. B_1). Carnea ierbivorelor (vacă, oaie) conține iarna de trei ori mai puține vitamine decît vara. Iarna, laptele este și el mult mai sărac în vitamine și principii nutritive, decît vara.

La aceeași cantitate de alimente, la același volum caloric iarna alimentația aduce omului mult mai puține vitamine decît vara. Iată de ce, **la începutul primăverii există în organism o anumită carență vitaminică, o modificare în cantitatea de săruri de potasiu (prin lipsa de legume verzi), fapt care predispune la o oboseală fizică și psihică mai rapidă, la acea astenie de primăvară atît de caracteristică, exprimată printr-o capacitate de efort fizic și intelectual mai redusă, o rezistență scăzută la infecții.**

Trebuie menționat aici și faptul că alcoolul consumat în această perioadă accentuează și mai mult tulburările deja existente ale metabolismului intermediar, alterînd și mai mult echilibrul stării de sănătate, precar în această perioadă.

Alimentația începutului de primăvară are anumite particularități legate mai ales de legume, fructe și proteine, care trebuie respectate. Pentru glucide și grăsimi nu se pune o problemă deosebită. Necesarul lor pentru organism este mai ușor de asigurat.

La început de primăvară cele mai importante surse de vitamine s-au epuizat : varza crudă s-a terminat, morcovii și fructele dacă nu s-au terminat, sînt în orice caz, deshidratate și cu vitaminele mult diminuate. Singurele surse de vitamine și săruri care mai rămîn sînt merele, varza murată, cartofii, fructele oleaginoase uscate (nuci, alune). Tocmai de aceea, **se impune cît mai rapid, acoperirea cu necesarul de vitamine și săruri în această perioadă de tranziție, scurtă este adevărat, pînă ce se găsesc din abundență, pe piață, legumele verzi. Există legume verzi care apar foarte de timpuriu și care pot fi consumate : urzicile, spanacul, știreta, ceapa verde, untișorul, păpădia, salata verde, urmate imediat de : hazmațuchi, ridichi de lună, lobodă, varză timpurie, dovlecei etc. Bogat în vitamina C. este și pătrunjelul verde.** Ori întreținerea ciforva rădăcini de pătrunjel verde este posibilă în orice familie. **Dintre fructe : citricele și merele urmate de căpșuni și cireșe timpurii sînt surse importante de vitamine.**

Cunoașterea acestor necesități alimentare este importantă mai ales în mediul rural unde este posibilă organizarea unor grădinițe de legume timpurii pe lîngă casă, care să fie la îndemînă de îndată ce se desprimăvărează.

De reținut un lucru : **viminele din legumele verzi** (vitamina C și din grupul B) se dizolvă în apă (sînt hidrosolubile). Pentru aceste motive, legume ca spanacul, urzicile, ceapa, ridichiile etc. nu vor fi lăsate să zacă în apă înainte de a le spăla și consuma. Ele se vor spăla în jet rapid de apă, vor fi fierte la foc iute sau înăbușite. Se va consuma și apa de fierbere în care a trecut o mare parte din aceste vitamine.

În ceea ce privește celelalte vitamine (A, D, E, K) ele sînt furnizate de unt, carne, fructe, oleaginoase.

În afară de vitamine și săruri, principiile nutritive sînt alcătuite de glucide, proteine și grăsimi.

Glucidele (în afară de cele provenite din fructe și legume) pot fi asigurate în mod suficient din pîine, paste făinoase, cartofi, leguminoase boabe (mazăre, linte, fasole).

Grăsimile sînt asigurate prin consumul de produse de origine animală (unt, smîntînă, untură sau de produse de origine vegetală cum ar fi untdelemnul.

Proteinele animale provin din lapte, ouă, brînză, carne, pește. Ele sînt necesare pentru valoarea lor biologică mare, pentru compoziția lor echilibrată în aminoacizi esențiali. Cel puțin **jumătate din cantitatea de proteine consumată zilnic trebuie să fie în această perioadă de origine animală.**

În legătură cu proteinele, aș vrea să menționez că **există și proteine vegetale cu o valoare biologică mai crescută,** de pildă cele din legume, pîine, orez, decît altele cum ar fi cele din mălai.

Proteinele din pește sînt deosebit de importante în alimentația de primăvară prin cantitatea crescută de vitamine liposolubile și de fosfor, pe care le conțin. Primăvara, funcțiile sistemului nervos necesită un supliment de fosfor și vitamine liposolubile. Peștele poate fi consumat proaspăt sau congelat, acesta din urmă păstrîndu-și toate calitățile nutritive.

Trebuie reținut că **alimentația rațională se dă în raport de muncă, greutate, înălțimea individului.** Nu este cazul să arătăm aici valorile calorice administrate. **Principiile alimentare se administrează într-un raport de 50—55 la sută glucide, 15—20 la sută proteine și 30—35 la sută lipide.** De pildă o persoană de 1,70 m înălțime, cu o greutate ideală de 70 kg, care prestează o muncă grea, are un necesar de 4 calorii pe kgr/corp, și pe zi, adică 2800 calorii zilnic. Regimul va fi alcătuit astfel: **Glucide:** 1600 calorii provenite din pîine, paste făinoase, cartofi, leguminoase și mai ales legumele verzi menționate. **Lipide :** 800 calorii provenite din grăsimile animale (unt) și din cele vegetale (untdelemn) în proporția menționată (echivalează cu 90 gr. grăsimi).

Proteinele necesare — 100 g — acoperă restul de 400 calorii. Circa 1/3 din acestea sînt de origine vegetală și 2/3 de origine animală. Putem acoperi proteinele animale fie cu 500 ml lapte și 200 g carne, fie cu 250 g brînză și două ouă, fie cu un litru lapte și două-trei ouă etc.

În felul acesta se asigură un regim alimentar corect, echilibrat, ce poate menține sănătatea și forța de muncă.

Trei ansambluri tinerești

Cu o fustă scurtă, croită chiar pantalon, se pot aranja trei combinații vestimentare foarte tinerești.

1) Bluzon cu decolteu în formă de V, mînecă scurtă și clape aplicate în părți.

2) Vestă simplă purtată cu o bluză tricotată, cu mînecă lungă și un brîu lat garnisit cu șnur colorat.

3) Vestă dublată cu material similar bluzei chemisier din mătase sau tercot imprimate. În talie, un cordon din mărgele.

Desene de Tanți PFENNINGS

ÎNGRIJIȚI-VĂ SĂNĂTATEA

CORINA C. *Ne-a impresionat suferința dv. și a copilului din cauza comportamentului psihopatic al soțului. Carențele volitive sînt cele mai dificile de tratat. Ar fi minunat să existe un comprimat miraculos care să-l ajute să lupte cu deprinderile lui. Credem că se poate apela la medicul psihiatru și încerca psihoterapie.*

Nu fiți descurajată că repetatele internări în spitalul de specialitate nu v-au adus rezultatul sperat. Dacă pacientul va avea încredere în medicul psihoterapeut și va dori să se reabiliteze în ochii copilului care îl iubește și așteaptă cu atita răbdare, după cum ne spuneți în scrisoare : „tăticu să fie din nou scump așa cum a fost altădată", poate că se va produce schimbarea așteptată.

Un element pozitiv pe care îl remarcăm din scrisoarea dv. este și atașamentul tatălui față de copil. Aici intervine talentul psihiatrului și inițiativa dv. de a ști să valorificați această legătură afectivă — ea devenind o cîrjă pentru voința slabă a pacientului.

EGRETA — Tg. Jiu — *Vă răspundem afirmativ și vă indicăm adresa : spitalul Colentina — clinica dermatologică*

M. S — Brașov. *După descrierea dv., aveți o nevroză obsesiv fobică. Nu este necesar să sterilizați totul în jurul dv. și veți evita și ironiile soțului.*

În natură, există un echilibru între bacterii și levuri. Distrugînd total bacteriile prin antibiotice favorizăm apariția levurilor. De asemenea, un mediu acid este prielnic dezvoltării lor. Dacă va reapare Candido credem că este util să faceți tratamentul local și general împreună cu soțul dv.

ARMONIE

Exuberanța de culori a primăverii ne îmbie să-i împrumutăm strălucirile în îmbrăcăminte și în machiaj. Nu putem prelua culorile, nuanțele în forma lor naturală și nici a le folosi ca atare. La fel, nu putem prelua tot ceea ce moda în machiaj ne prezintă drept foarte modern în acest an. Firește nu putem ignora noul. Nu putem disprețui moda. Dar nici nu ne putem supune ei fără nici o selecție.

Machiajul acestui an aduce, după cum s-a mai spus, **noutăți în privința culorilor și, mai ales a intensității lor.** Ochiul nostru, obișnuit cu alte culori, pare surprins de tăria anumitor nuanțe moderne care colorează buzele sau ochii. Să nu uităm însă că am fost la fel de surprinse cînd tonurile de culoare au trecut de la o extremă la alta, cînd nuanțele rujului de buze deveniseră pale, sidefii.

Se vorbește foarte mult — și este una dintre principalele noutăți în machiaj — **despre culorile rujurilor de buze mult mai tari, mai aprinse ca altădată. Un roșu aprins însă nu se potrivește cu orice formă de gură, cu orice grosime a buzelor. Nu putem permite modei să ne facă ridicole !**

O gură prea mare sau o gură cu buze groase și răsfrînte nu poate fi colorată prea puternic. Dimpotrivă, defectele trebuie estompate, cu discreție. Există și o metodă destul de simplă pentru a descoperi în ce măsură gura se încadrează în armonia obrazului nostru. În fața oglinzii, încercăm să ținem în dreptul ochilor, exact pe linia de mijloc a pupilei, două bețișoare subțiri sau două andrele de tricotat. Dacă marginile gurii nu ating bețișorul sau andreaua și rămîne o distanță, gura este mică. Dacă marginile gurii sînt exact la linia bețișorului, avem o gură normală iar dacă depășesc această linie, avem o gură de dimensiuni mari.

O dată făcută această experiență, putem stabili și cît și cum ne colorăm buzele. **O gură mai mare nu va fi niciodată colorată în întregime și nici în culori prea frapante. O gură mică va fi, dimpotrivă, fardată bine, pînă la capete.**

Fardurile pentru pleoape preferă în acest an nuanțe de mov, bej, verde. Ochiul se fardează de jur-împrejur, cu umbre în degrade pe pleoape și umbre închise sub ochi. Ce fac însă persoanele care au ochii mai adînciți în arcade ? Machiajul nou nu le avantajează. Umbrele adîncesc mai mult ochiul. **Vor renunța la fardarea ochilor sau vor adopta nuanțe foarte slabe de roz, bleu, mov.**

Fardul de obraz este din nou la mare preț, culorile sale parcurgînd o gamă foarte bogată, de la roz pînă la maro. Dozarea este însă și aici necesară. **Orice culoare deschisă mărește suprafața obrazului. Orice culoare închisă o micșorează. Este o regulă pe care nu trebuie s-o uităm, nici în acest caz.**

Sprîncenele moderne sînt foarte subțiri, ceea ce pretinde o epilare și desenarea lor cu un creion dermatograf. **Sînt însă mult mai frumoase sprîncenele naturale, ușor subțiate potrivite cu restul obrazului.**

Tot ce e nou în modă ne interesează. Cu condiția să nu strice armonia trăsăturilor noastre. Dacă preconizăm puțină măsură în adaptarea noastră la ceea ce e modern, o facem cu convingerea fermă că **nici o femeie, oricît de mult ține să nu pară demodată, nu vrea să plătească modei un tribut atît de mare cum ar fi știrbirea personalității ei. Moderne deci, dar fără a renunța la armonie.**

Constanța POPOVICI
pictor machieur

RĂSPUNDEM LA ÎNTREBĂRILE DUMNEAVOASTRĂ...

Sfaturi pentru horticultorii amatori

OCTAVIAN SĂLĂJANU București. Faptul că în anul trecut vițele cultivate în grădină au crescut bujac, se datorește tăierii cam severe pe care o aplicați. Dv lăsați cu ocazia tăierii 2—3 corzi de rod a 10—12 ochi, deci o încărcătură de 20—36 ochi la butuc. Avînd în vedere că vițele sînt în plină putere iar terenul este fertil trebuie să lăsați, cu ocazia tăierii, o încărcătură mai mare de butuc (40—60 ochi).

În general, la un butuc bine tăiat, corzile trebuie să atingă, pînă în toamnă, următoarele dimensiuni : grosime 7—12 mm (cît un creion) și lungime 1—1,5 m.

MARGARETA BĂLĂNESCU — comuna Ocna de fier 270, jud. Caraș-Severin și ION OLTEANU — comuna Bărbătești, jud. Gorj. Ambii cititori posedă puieți de portocali obținuți din sămînță și doresc să procure lăstari altoi de portocali aflați pe rod, în vederea altoirii. Respectîndu-le dorința, publicăm adresa lor completă.

Dr. CONST. GHEORGHIU — comuna Vidra, jud. Ilfov. Iată titlul unei lucrări, apărute recent în Editura „Ceres" și în care veți găsi tot ce vă interesează în legătură cu executarea corectă a tratamentelor în vie: „Combaterea bolilor și dăunătorilor la vița de vie", de I. Mirică și Afrodita Mirică.

LUIZA SIDOROV — Bîrlad. Planta agățătoare, care îmbracă zidurile pînă la înălțimea de 10 — 18 metri, cu frunze trilobate ce se colorează toamna în roșu — arămiu, este denumită vița urcătoare sau vița japoneză (Ampelopsis tricuspidata).

Se poate înmulți prin semințe, butași, marcotaj sau altoire (pe vița de Canada).

Semințele se stratifică în nisip peste iarbă și se seamănă în cîmp, primăvara. Butașii sînt porțiuni de ramuri anuale, lungi de 15 — 20 cm. Ei se confecționează în timpul iernii, păstrîndu-se în nisip pînă în primăvară, cînd se plantează în pămînt afînat pentru înrădăcinare.

ANA GHEORGHIEȘ — comuna Tomești, jud. Timiș. Aveți un leandru care a crescut prea înalt și doriți să știți cum trebuie procedat pentru micșorarea volumului coroanei. Foarte simplu : în primăvară scurtați puternic toate ramurile la înălțimea dorită. Din ramurile rămase vor crește noi lăstari formînd o coroană deasă. De altfel, la leandru este indicată scurtarea ramurilor deoarece înflorirea are loc pe lujeri anuali.

CONSTANTIN PAVEGLIO — Galați. Aveți în grădină un păr în vîrstă de 13 ani care crește foarte viguros, însă nu înflorește. Doriți să cunoașteți care este cauza.

Perii încep să înflorească și să rodească mai devreme sau mai tîrziu în funcție de soi și de portaltoi pe care sînt altoiți. Dacă perii sînt altoiți pe păr păduret, unele soiuri intră pe rod la 4 - 5 ani de la plantare, alte soiuri la 6—8 ani, iar altele chiar la 9—10 ani de la plantare (Decana de iarnă, Untoasa Hardenpont, Decana Comisiei, Untoasa Hardy etc.)

O măsură pentru grăbirea intrării pe rod : primăvara, după înfrunzirea pomului se taie cu briceagul și se scoate de la baza ramurilor groase cîte un inel de scoarță lat de 5—10 cm (fără să se atingă lemnul) Inelul acesta de coajă se reașează imediat pe același loc, însă în poziție inversată. Locul respectiv se leagă cu rafie. Procedînd în felul acesta se îngreunează circulația sevei, se temperează vigoarea și se formează muguri de rod care în anul următor vor înflori.

Ing. Ștefan BALANESCU
profesor la Liceul agricol „Ion Ionescu de la Brad" Roman, jud. Neamț

Bucătărie de sezon

Salată de hasmațuchi

Frunzele de hasmațuchi trebuie să fie foarte proaspete. Se curăță de cotoare, se spală în mai multe ape, se pun într-o strecurătoare să se scurgă. Se amestecă cu frunze de lăptucă curățate spălate, scurse și tăiate în fîșii late. Se adaugă ceapa verde tăiată nu prea mărunt. Se stropește salata cu sos preparat din ulei, oțet sau zeamă de lămîie, sare, piper. Se decorează cu ouă răscoapte, tăiate în pătru și așezate în formă de stea.

Salată în două culori

Se prepară o salată verde obișnuită. Din timp se fierbe o sfeclă. Se taie fire ca tăițeii, se amestecă cu oțet, ulei, sare și, la dorință, puțin zahăr. Se prepară sfecla peste salată verde. Nu se amestecă, se servesc imediat.

Salată de păpădie fiartă

Se alege 1 kg de păpădie tînără, înlăturînd frunzele galbene. Se spală în apă cu sare. Se pune la fiert în apă clocotită. Peste 15—20 de minute se scurge. După ce se răcorește se toacă puțin se amestecă cu ulei, oțet, sare și piper.

Salată de castraveți

Se curăță de coajă 1—2 castraveți (500 600 g) se taie în cuburi mici cît un zar. Se pun într-o sită, se presară cu sare și se lasă să se scurgă. Între timp se fierb 4—5 ouă, se trec sub jet de apă rece și se cojesc. Se taie în două de-a lungul și se așează pe un platou. Castraveții preparați se amestecă cu 200 g. smîntînă, și se toarnă peste ouă. Se presară totul cu mărar mărunt tăiat.

Tartine

Pentru gustarea de la ora 10 ne putem prepara sandviciuri mai bogate în vitamine și mai diferite la gust de cele din iarnă.

a) Se ung feliile de pîine cu unt. Se așterne deasupra un strat de maioneză bine legat și amestecat din belșug cu mărar și pătrunjel verde mărunt tăiat. Rondele de ou fiert vor completa tartinele.

b) Se ung feliile de pîine cu unt. Se taie ca tăițeii cîteva frunze de salată verde și se amestecă cu maioneză în care am pus după gust: hasmațuchi, mărar sau pătrunjel verde mărunt tăiat. Se pune cîte o lingură de salată verde cu maioneză pe o felie frumoasă de șuncă. Se rulează. Ruloul se fixează străpungîndu-l cu o scobitoare. Se pune peste felia de pîine ca să nu lunece, se înfige scobitoarea și în pîine.

Coșulețe din parizer cu pireuri din verdețuri

Se aleg feliile de parizer întregi și mai groase. Nu se scoate pielița. Se pune puțin ulei la încins într-o tigaie. Se așează feliile de parizer una lîngă alta. Se acoperă tigaia. La căldură pielița se strînge și feliile capătă formă de coșuleț. Coșulețele se pot umple cu:

a) **pireu de urzici** (vîrfuri fierte, scurse, tocate, amestecate cu unt și 1—2 linguri de smîntînă bătută cu o lingură de făină și repuse pe foc ca să dea în clocot)

b) **pireu de spanac** (frunze, fierte, scurse tocate și amestecate cu o nucă de unt și puțin cașcaval ras)

c) **pireu de măcriș** (frunze, alese, spălate, opărite, tocate, înăbușite în puțin unt și amestecate cu 1—2 ouă bătute și făcute jumări)

Pilaf de urzici

Se aleg și se spală în mai multe ape 500 g de urzici tinere. Se fierb în apă clocotită cu sare. Se scurg și se toacă nu prea mărunt. Se taie și se prăjește în untdelemn o ceapă mare. Se adaugă o ceașcă de orez ales și spălat. Se înăbușe puțin împreună cu ceapa. Se amestecă cu urzicile, se toarnă două cești din zeama în care au fiert urzicile, se potrivește de sare. La nevoie, dacă orezul nu e moale și apa a scăzut se mai adaugă zeamă.

Se udă cu apă un polonic mare și se umple apoi cu pilaf. Se îndeasă ușor și se răstoarnă pe farfurie. Deasupra se pot presăra cubulețe de slănină afumată bine rumenite. De asemenea se poate presăra peste pilaf cașcaval ras sau brînză de oi frămîntată.

Olimpia ȘTEFANESCU

PIEPTĂNĂTURI '73

Pieptănăturile foarte simple, în general cu părul drept, netapat, pe care le lansează specialiștii pentru primăvară și vară pun foarte mult accent pe linia realizată prin tuns. Ușor de pieptănat și de întreținut, coafura modernă are părul lins, scurt pe ceafă, care rămîne degajată sau acoperită numai în parte, pentru a lăsa gîtul degajat. Reînvie bretonul sau mesa care acoperă o parte din frunte. Pe creștet, părul rămîne plat. Chiar îndeste mai lung, părul este tăiat în dégradé, cu mesă sau breton pe frunte. Culorile sînt dense cu reflexe mai luminoase, chiar șuvițe mai deschise.

Pentru seară, coafurile rămîn la fel de simple, permițîndu-și doar cîteva accesorii : funde, piepteni, clame late, metalice sau mici bule cristaline din plastic transparent.

AleiDeCOP

SUGESTII ȘI INVESTIȚII UTILE

O vizită periodică prin magazinele de pe strada Gabroveni și străduțele învecinate îți oferă totdeauna prilejul de a descoperi noutăți. Zilele trecute ne-am oprit la trei obiecte utile și plăcute la înfățișare.

MASCA PENTRU CALORIFER destul de originală, în trei culori diferite, la prețul de 288 lei, poate acoperi un calorifer mic. În ciuda faptului că obiectul respectiv vine în întîmpinarea unei dorințe deseori exprimată de cumpărători, ne permitem două sugestii. Una privește culorile care ar trebui armonizate mai bine cu cele obișnuite la mobila ce se vinde în magazinele de specialitate. A doua sugestie este legată de necesitatea realizării acestor „măști" în toate mărimile caloriferelor care sînt instalate în locuințe mai vechi sau mai moderne.

Pentru cine are un șemineu, fie el doar podoabă, **TRUSA PENTRU FOC**, din fier forjat (52 lei) este o foarte potrivită investiție. Sau un foarte folositor cadou din partea prietenilor !

De la cald la... rece. **FRAPIERA** cu suport din fier forjat (161,15 lei) este binevenită chiar cînd ai frigider. Cuburile de gheață își găsesc un loc elegant, la o reuniune între prieteni, într-o zi de vară.

CAMPIONATUL MAEȘTRILOR ARTEI CULINARE

În acest an vor avea loc din nou, în luna noiembrie, întîlnirile gastronomice internaționale. Gazdă va fi hotelul Rhône din Geneva. Marile stele ale artei culinare vor trece prin emoțiile unui adevărat campionat mondial al iscusinței de a prepara meniuri cît mai originale și, bineînțeles, gustoase...

CARNEA DE PUI DEVINE MAI GUSTOASĂ

În Anglia, se încearcă injectarea imediat după sacrificarea puiului, a unor acizi aminici stabilizatori extrași din drojdie de bere, unt, verdețuri și mirodenii, datorită cărora gustul natural al păsării se accentuează. De procedeul respectiv vor beneficia, de asemenea, peștii, curcanii, rațele, iepurii. Și, bineînțeles, consumatorii amatori de mîncare gustoasă.

TUTUN SINTETIC

Cercetările făcute de firme americane și engleze au dus, paralel, la obținerea unui tutun sintetic. Ceea ce se știe este faptul că tutunul respectiv are la bază substanță celulozică extrasă din vegetale și că are foarte mare importanță pentru sănătate. Rămîne să i se găsească un gust agreabil care să determine pe fumătorii pasionați să-l adopte...

Aspiratorul „JUNIOR"

Este aspiratorul de praf ideal pentru căminul dv. Datorită gabaritului redus, aspiratorul portabil „Junior" poate fi folosit cu succes la curățatul încăperilor mici și autoturismelor.

Toate operațiunile de curățare se pot face într-un timp redus și cu minimum de efort fizic.

Consumul redus de energie electrică (10 bani pe oră) dovedește că „JUNIOR" este și economic.

Prețul de vînzare : 520 lei. Poate fi cumpărat și cu plata în rate lunare.

RECOM

(5188)

Simplitatea este foarte „la modă" și cînd e vorba de tricotaje. Lucrate din mohair alb sau de altă culoare foarte deschisă, în punct obișnuit, fără ajururi complicate, bluzele pe care le vedeți în fotografie au prospețimea acestui anotimp al tinereții.

ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG

CURIER SĂPTĂMÎNAL

Nu există „copil al nimănui" (II)

— Și o excelentă propunere —

de Mihai STOIAN

În continuarea cazurilor de „tați dezertori", iată ce scrie mama unei fete din Cluj, care semnează T.R.:

„Am divorțat acum 7 ani, dată la care fetița mea — unicul copil — era mică. Atribuindu-mi-se spre creștere și educare, tatăl a fost obligat la plata unei pensii de întreținere de 300 lei lunar. Punându-i-se poprire pe salariu, am reușit să intru în posesia sumei timp de trei luni consecutiv. Fostul meu soț — băiat deștept! — își dă demisia, părăsește locul de muncă, cere în justiție reducerea pensiei de întreținere, o obține (acum 200 lei pe lună), apoi solicită și capătă o autorizație de fotograf particular, lucrînd pe cont propriu, fără a figura pe vreun stat de salarii, după care mai plătește pentru fetiță, sporadic, 200 lei pe lună, stagnînd pînă la urmă achitarea pensiei de întreținere.

Fetița are acum 12 ani. Cînd a împlinit 7 ani, împreună cu ea și cu bunica fetiței, mama mea, am părăsit localitatea în care și acum se află fostul meu soț... În cei cinci ani de cînd sîntem aici, eu am terminat o facultate, mi-am luat examenul de stat, am o slujbă de care sînt mulțumită, pot să-i asigur copilului meu condiții materiale satisfăcătoare, dar copilul are și suflet și de fapt aici se ridică marea problemă ce mă determină să vă scriu (în legătură cu restul, cu banii, vedeți doar că nu-i dau fostului soț nici numele, nici adresa, nu asta mă interesează în primul rînd). În răstimpul amintit, el — fostul soț — deși are doi ani de facultate, a rămas ...fotograf ambulant, trăiește în concubinaj cu o femeie admirabilă care-l ingrijește, iar dumnealui a ajuns să bea în asemenea hal, încît nimerește prin șanțuri. Dar treaba lui! Important rămîne faptul că, în cinci ani, n-a găsit un ban disponibil să-l trimită, pentru fetiță, nici n-a văzut-o o dată măcar în cinci ani. Desigur, fără s-o spună, pe fetiță asta o doare cumplit. De ce nu l-am acționat în judecată pentru abandon familial? — veți zice dv. Pentru că n-aș fi reușit decît să-l văd la pușcărie, ceea ce, din considerație pentru copil, am evitat. Dar ce pot cere de la un om care-și bea ultimul ban? Și totuși, nu mă pot opri să întreb dacă-i drept, dacă-i logic, dacă-i etic ca acest „tată", peste ani, la un moment dat, să aibă el... „calitatea" de a cere sprijin și întreținere, de la un copil de care s-a rupt atît de grav, sufletește și material?"

„O tînără din Timișoara" — cum semnează corespondenta — arată că este elevă la Liceul economic, că stă cu mama și sora mai mare, și roagă s-o ajut în găsirea tatălui său, domiciliat în București, despre care știe că ar lucra, probabil, la „Danubiana", șoseaua Olteniței nr. 181 (Centrala industrială pentru anvelope și mase plastice)? Tatăl amintit „a uitat să mai trimită pensia de întreținere", de cînd a plecat din Timișoara, intreprinderea respectivă, cît și mama, au scris și n-au primit, pînă la începutul lunii februarie (data scrisorii — n.n.), nici un răspuns din București. Numele celui căutat, pentru a-și plăti obligațiile datorate fiicei sale pînă la terminarea studiilor (conform unei hotărîri judecătorești) este *Gheorghe Buda.*

„Dragă curier — scrie Daniela Chelcioiu, din București, str. Banu Udrea nr 2, bloc 4, sc. 2, ap. 92 — *de la vîrsta de 6 ani mă crește mama mea. O vreme am mai primit de la tata, cu pauze, pensia de întreținere, dar din 1971 nimic. Am vorbit cu dînsul, m-a ascultat, a făgăduit de fiecare dată că-mi va trimite dreptul, fiindcă în mintea mea nu pot să mă împac cu ideea că mama se zbate singură pentru a mă crește. Credeți-mă, n-aș vrea să-l supăr prea rău nici pe tata, însă mi se rupe inima de mama".*

Doru Lavric din Craiova str. Brazda lui Novac, bloc F 9, sc. 2, ap. 25, locuiește *cu mama bună, cu noul el soț și cu doi frățiori din actuala căsătorie. „Tatăl meu, Ion Lavric, a lăsat-o pe mămica atunci cînd eu aveam un an și jumătate, nici nu-l cunosc cum arată, am auzit că se găsește în București și lucrează la o fabrică de vulcanizare, că locuiește prin Chitila. După spusele mamei, tatăl nu m-a ajutat cu nimic pînă în prezent și nici nu m-a mai văzut. Aș vrea să-l cunosc și eu, să mă vadă și el pe mine, să vadă cît am crescut, m-am făcut mare și poate c-aș vrea și eu un sprijin de la tatăl meu bun. Mama n-a vrut să-i ceară niciodată".*

ÎN REPLICA la toate cazurile publicate în rubrica prezintă (și în cea anterioară), iată excelenta propunere a lui *Dumitru Varvara* din Iași, Bdul. D. Cantemir nr. 9 B, bloc X 4, et. 3, ap. 14:

„Față de atîtea cazuri asemănătoare, publicate și nepublicate, intervenîți pe lîngă forurile în drept pentru a se da o dispoziție general valabilă, către toate instituțiile, întreprinderile, unitățile și asociațiile socialiste, într-un cuvînt către toți acei care fac angajări de personal de orice fel, fie angajări noi, fie prin transfer, ca formele de angajare să nu fie socotite îndeplinite în totalitate dacă: în Carnetul de muncă *al fiecăruia să fie scrisă, la ultima filă, menționea „Are obligații familiale, Decizia nr... a Tribunalului..."* (*foile din carnet sînt numerotate*). *În felul acesta, dacă putem face mai puțin pentru ca oamenii să fie tați... cu sufletul, fie și după ce se despart de copiii lor, vor fi măcar tați... cu punga. Acești răi-platnici nu vor mai „uita" de obligațiile lor legale, materiale. Organele de control financiar să verifice în plus, la birourile de personal, aplicarea întocmai a acestei obligații și astfel vom mai termina și cu fuga lor de colo-colo, de la un loc de muncă la altul".*

Supunem propunerea de mai sus organelor în drept, așteptînd o soluționare în spiritul eticii și echității socialiste, soluționare pe care întreaga opinie publică o dorește, în virtutea nevoii de *a-i proteja pe minori în primul și în primul rînd.*

DESCOPERIREA URMELOR UNUI MANEJ ROMAN

de prof. univ. dr. doc. DUMITRU TUDOR

În mijlocul satului **Slăveni** (com. Gostavăț, jud. Olt), se păstrează pe malul drept al Oltului, urmele celui mai mare și mai puternic castru roman ridicat pentru apărarea Daciei sudice împotriva invaziilor barbare pornite din cîmpia munteană. Săpăturile arheologice reluate acum zece ani în complexul acestor ruine au scos la lumină numeroase clădiri, inscripții, sculpturi, arme, monede ș.a. Multe dintre descoperiri sînt foarte importante pentru reconstituirea istoricului sistemului de apărare organizat de romani pe valea Oltului, în secolele II — III e.n.

S-a dovedit că la Slăveni (numele antic al localității rămîne încă necunoscut), Traian însuși ridicase o cetate de pămînt pentru adăpostirea provizorie a trupelor ce au pornit apoi pe Olt în sus o dată cu începerea celui de al doilea război cu Decebal. Împărații următori s-au îngrijit mereu de buna stare a acestui castru, pînă ce în anul 205 e.n., Septimius Severus (193—211) l-a fortificat cu o puternică centură de zidării dotate cu porți și turnuri de apărare. Castrul cel nou măsura 198 m în lungime, 176 în lățime, iar ca scut protector în jurul său beneficia de trei valuri și trei șanțuri adînci. În interior, săpăturile întreprinse au reușit a identifica pretoriul (casa comandantului), locuințele ofițerilor, magazia de alimente a trupei, o casă a subofițerilor și 14 mari pavilioane pentru cartiruirea trupelor. Colectivul (format din subsemnatul, cu profesorii Gh. Popilian și Octavian Toropu), în timpul campaniei arheologice din vara anului 1969, a descoperit un fragment rupt din mijlocul unei mari plăci de marmură. Intactă, lespedea măsura 1,70 m, în lungime și 0,54 m. în lățime. Fața ei fusese gravată pe șase rînduri într-o elegantă scriere latinească cu litere înalte de 5 cm. Placa fusese smulsă de deasupra intrării unei vaste clădiri, unde se fixase în zid cu ajutorul unor piroane de metal. Din întîmplare, a fost descoperit și un atare piron de fixare. El este lung de 29 cm, are corpul piramidal din fier bătut în patru colțuri, iar capătul său îndoit (6 cm) s-a turnat în bronz modelat în forma unui deget uman.

Atît cît s-a păstrat din textul inscripției ne permite reconstituirea integrală a documentului care, în traducere, ne spune următoarele:

„Împăratul Cezar Lucius Septimius Severus Pius Pertinax Augustul, învingător al arabilor, al adiabenilor și al parților, preot suprem, investit pentru a treisprezecea oară cu puterea tribuniciară, de nouă ori proclamat victorios împărat, consul în trei rînduri, părinte al patriei, proconsul și împăratul Cezar Marcus Aurelius Antoninus prea fericit August, de nouă ori învestit cu puterea de tribun, consul a doua oară, părinte al patriei, proconsul și Lucius Septimius Geta, prea nobilul Cezar, consul pentru prima dată — au dăruit o nouă (?) bazilică escadronului I de Călărași Hispani Antoninieni".

Pe baza mențonării celei **de a treisprezecea putere** tribuniciară a lui **Severus**, inscripția se datează precis din anul 205 e.n. Mai observăm că numele lui Geta a fost în parte distrus din text. Faptul s-a petrecut în anul 212 e.n., cînd fratele său Caracala (M. Aur. Antoninus) l-a ucis sub ochii mamei lor și i-a condamnat memoria. Tot atunci fiorosul asasin, rămas singur împărat, a adăogat la numele trupei și pe al său **(Antoniniana).**

Elementul important al documentului epigrafic descoperit la Slăveni îl constituie menționarea în text a unei **basilica.** Se știe că la romani în viața civilă o asemenea construcție avea funcția de tribunal pentru împărțirea dreptății și ca local destinat unor variate întruniri publice. O dată cu triumful creștinismului, multe bazilici păgîne au fost transformate în lăcașuri de cult (de aceea cuvîntul românesc **biserică** s-a format din **basilica**). În general, planul unei bazilici urbane se caracteriza printr-o imensă sală dreptunghiulară. Din cauza mării ei lățimi, tavanul trebuia susținut în interior cu două sau trei rînduri de stîlpi aliniați paralel, în sensul axului lung al sălii.

Dar în cazul nostru de la Slăveni, numai planul interior al bazilicei fusese asemănător cu al celor civile, pe cînd destinația ei fusese aceea de... manej. Pînă acum, textele epigrafice din tot imperiul roman ne fac cunoscute numai o duzină de asemenea bazilici construite în castre. O atare **basilica castrensis** se menționează și la **Potaissa** (Turda), folosită acolo de către soldații legiunii a V-a Macedonica. Se constată că bazilicile castrense s-au ridicat de către trupele ce staționau în regiuni cu climă friguroasă, ploioasă sau toridă (Dacia, Britannia, Egipt, Siria, nordul Africei etc.). De la scriitorul militar Vegetius (sec. V e.n.) sîntem informați că o **basilica castrensis** poseda un acoperiș larg, protejat cu țiglă, șindrilă, trestie sau papură și că rostul ei era acela de a servi trupei ca loc de adăpost pentru instrucție pe vreme nefavorabilă (frig, ninsoare, ploaie, vînt, căldură excesivă). Într-o inscripție din anul 222 e.n. descoperită în ținutul cețos de la hotarele sudice ale Scoției, clădirea este indicată ca **basilica equestris exercitatoria,** adică **„bazilică pentru exerciții de ecvitație"** — deci un **manej.**

Mai există enigme?

Aceasta fusese și destinația celei din castrul de la Slăveni, al cărei loc urmează a fi căutat într-unul din colțurile vestice ale taberei, zonă ce se repartiza și pentru grajdurile cailor. Numeroase documente epigrafice ne informează azi că în secolele II—III e.n. în acest castru și-a avut garnizoana **ala I. Hispanorum,** o unitate de cavalerie formată din 1 000 călărași, în parte recrutați din actuala Spanie. În sarcina lor cădea supravegherea și apărarea granței Oltului inferior, pînă la Dunăre, pe o distanță de 50 km. Natural, un întregul efectiv stătea în permanență în castrul de la Slăveni, deoarece mulți ostași erau dizlocați pe frontieră. Dar în prealabil ei își făceau instrucția în tabăra principală de la Slăveni, unde pe timp nefavorabil se exercitau în bazilica-manej.

Pînă acum nu s-a putut identifica prin săpături arheologice o **basilica castrensis,** dar despre arhitectura acestui manej ne putem face o idee numai din denumirea ce i s-a dat. Clădirea trebuia să aibă o foarte mare sală interioară, acoperită pe jos cu lut moale sau cu paie. Ca ostașii să poată dispune de un spațiu vast pentru exercițiile de ecvitație, ea poseda un foarte larg acoperiș în dublă pantă. Susținerea lui interioară se realiza prin grinzi puternice fixate pe capetele unor stîlpi înfipți pe două sau trei rînduri, în pămînt. Deci, întocmai ca și sala unei bazilici publice, manejul de forma dreptunghiulară se compartimenta și el în nave, cele marginale fiind mai largi. Din acest plan similar a rezultat și denumirea sa de **basilica castrensis.**

Inscripția în discuție ne spune clar că respectivul manej constituia un dar **(basilicam dederunt)** al celor trei împărați pentru călărașii hispani. Rezultă deci că pentru construcție fondurile au fost scoase din caseta imperială. O altă inscripție ne spune că același lucru se făcuse și pentru fortificațiile castrului. Cum ne putem explica aceste dărnicii imperiale, cînd este știut că lucrările de apărare **se realizau manu militari?**

Se pare că un elegant relief din marmură însoțit de o inscripție și descoperit în capela pretoriului ne poate lămuri secretul dărniciei imperiale. Partea sculpturală a lui înfățișează pe „Zeul Erou Cavaler" alături de un preot ocupat a-i aduce jertfe pe un altar așezat lîngă un copac. Dedicația inscrisă sub tabloul de sacrificii arată că actul religios s-a îndeplinit în numele „asociației ostașilor cu soldă dublă" **(collegium duplariorum)** constituită desigur, din sînul escadronului de călărași hispani.

Este știut că soldații cu soldă dublă primeau această răsplată de la împărat, în urma unor bravuri pe cîmpul de luptă. Din garnizoana de la Slăveni se distinseseră deci mulți soldați în luptele cu barbarii care atacau granița Oltului. Numărul lor mare le-a pemis să se asocieze într-un fel de „club" de caracter profesional, religios, cultural, distractiv etc. Ca zeu protector al colegiului au **ales pe Eroul Cavaler** a cărui imagine au așezat-o în capela pretoriului. Ca răsplată pentru vitejia călărașilor hispani, Septimius Severus a deschis larg caseta personală și le-a dat bani ca să-și zidească un nou castru, în care se afla și manejul amintit. O asemenea construcție se considera de mare utilitate într-o regiune cu ierni geroase și capricioase întemperii, binecunoscute și azi pe teritoriul țării noastre.

În cursul viitoarelor cercetări sperăm să identificăm temeliile vastei clădiri amintite în documentul epigrafic analizat

REBUS • REBUS • REBUS • REBUS • REBUS • REBUS • REBUS

AUTOMOBILISTICĂ

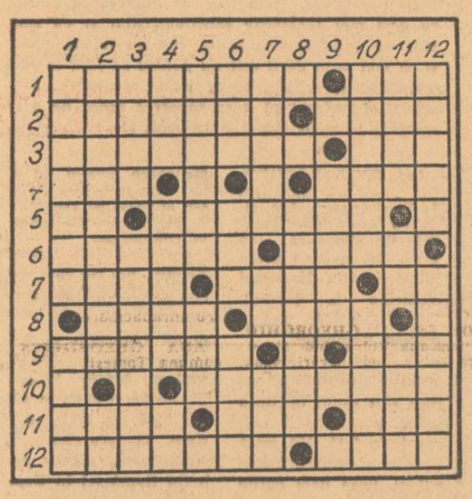

ORIZONTAL: 1) S.O.S.-ul automobiliștilor... — ...și forul lor suprem; 2) Tuse automobilistică — O mașină de transport; 3) Șoc... neautomat — Puterea automobilului; 4) Evită încălzirea motorului — A lovi caroseria de un copac; 5) Jumătate de tură! — Așa cum „se crede" un conducător auto după trecerea examenului; 6) Între prieteni — Răpitori; 7) Sticlă rezistentă la căldură — A polei cu aur — Primul camion românesc; 8) Afluent al Dunării — A șterge; 9) Aria automobilului — Încearcă, aici, să depășești, dacă poți!; 10) Efectul imprudenței; 11) Primenit (poet.) — A dușmăni — Sînt la preț!; 12) Loc admis pentru traversarea pietonilor — Eșapate de automobil.

VERTICAL: 1) Se vede dacă-i bun, la depășire — Punct terminus nedorit; 2) Țifnos și nociv... — Motor la spate!; 3) E ușoară, dar nu pentru automobiliști... — Stare incompatibilă cu automobilul; 4) Termen în albinărit — Pe aici te urci — Traian Costescu: 5) Cursă — Adrian cel alintat; 6) La sfîrșit de depanare! — Leit motiv oltenesc — Albastrul cerului; 7) Component la instalația electrică a automobilului — În tură! — Apelativ (pop.); 8) Numărul lor depinde de felul în care este comprimat motorul; 9) Însumează sute de cai putere; 10) Asigură suspensia — A curăța; 11) Prezent la bord — Făcut pilaf...; 12) Întrecere automobilistică — Îmbătrînite.

Valentin HAIDENFELDER

Cuvinte rare: NERA, APL, ILA, BRE.

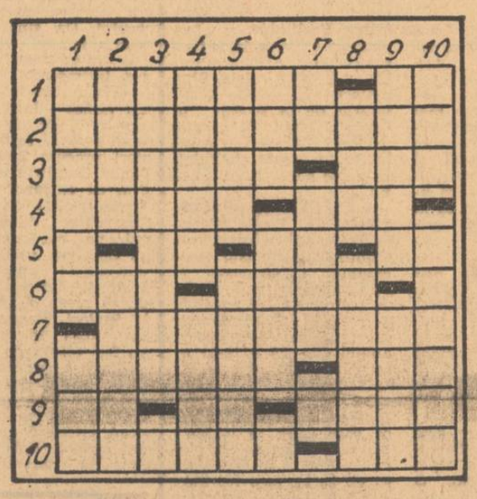

SIMPLE REFERIRI...

ORIZONTAL: 1) Cel mai mare ginditor al tuturor timpurilor — O sută una! 2) O inimă de fier... (fig. pl.); 3) Faima cavalerilor — Intrat în singe; 4) Bătaia pustilor (pl.) — Un țap dat peste cap!!!; 5) Miez de fier! — Primele din ultimele — Dă... înapoi!; 6) În pisc... pe... Retezat!! — Acceptă schimbul; 7) Are zilele numărate (pl); 8) Manifestare nervoasă — E pus pe fugă; 9) Din mulțime! — În făină! — Fără ambalaj; 10) Cîmp... de luptă — Sfidează aglomerația.

VERTICAL: 1) Mărește tensiunea (pl.) — ... întors, după el; 2) Momeală pentru somn — Lucru manual; 3) Exponent al unui stil vechi în literatură; 4) Ani numărați — Cuvînt de camaraderie; 5) Servite... cu buchete — Face față, cînd e de treabă; 6) Așezat înainte! — Cutii la alegere; 7) Locul din față! — Pus la patul pustilor; 8) Pasat pe centru! — Stă în cumpănă; 9) Material... de tablă — Se lansează la apă; 10) Cuvînt de atmosferă — Modelează fiare.

Radu HORNIANSKI

Dezlegările jocurilor apărute în numărul trecut

PE OCOLITE

ORIZONTAL: Rama — Iubit — Orășeni — Ne — Banali — Ptr — Omonime — Om — Tasata — Pro — Rita — Basm — Pi — A — Carie — A — O — Solo — T — Rastel — Lor — Calificare.

NOCTURNA

ORIZONTAL: Caragiale — Dm — Aladin — Urări — RB — Arsene — Ar — Nas — O — Ca — Ego — E — Covor — Glod — Selenară — Sa — Zincă — Ni — ATN — Ima — Na — Ture — Co — Cuba — Im — G — Ante — Reclame — Localuri — Tal — Av — Sadoveanu.

DESENUL ASCUNS (Soluția)

Fragmentele coloanelor sparte se îmbină astfel: 1 cu B, 2 cu D, 3 cu C și 4 cu A.

UMOR STRĂIN

— D-le doctor, nu vi-e teamă că vă poate surprinde soția?...

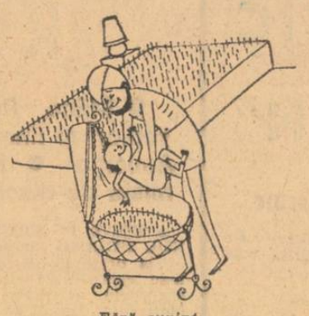

Fără cuvinte

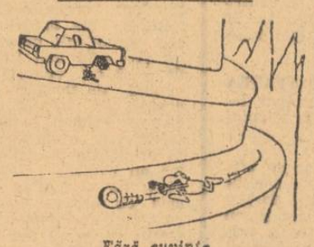

Fără cuvinte

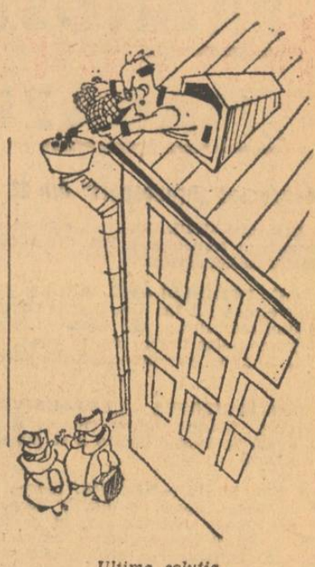

Ultima soluție...

concurs special

PRONO-SPORT

22 APRILIE 1973

Se acordă:

- PREMII SUPLIMENTARE ÎN VALOARE DE 250 000 lei.

DIN FOND SPECIAL

Se atribuie:

- 2 AUTOTURISME prin tragere la sorți: 1 „DACIA 100" și 1 „TRABANT 601"
- PREMII OBIȘNUITE ÎN BANI
- PREMII SUPLIMENTARE ÎN BANI.

Fiecare variantă are 3 șanse de cîștig.

Simbătă 21 aprilie a.c. este ULTIMA ZI pentru completarea buletinelor de concurs. (5192)

VERIFICAȚI-VĂ CUNOȘTINȚELE

Semnificații geografice

Multe dintre denumirile geografice de țări, de munți, rîuri etc., au în limbile popoarelor respective anumite semnificații. Adesea folosim astfel de denumiri, fără a ști — poate — ce înseamnă, sau de unde provin. Fără a avea pretenția epuizării tuturor exemplelor de acest gen, cititorul nostru **NICOLAE ALBU,** elev la Școala generală nr. 21, din Sibiu, ne trimite o listă destul de bogată, pe care, considerînd-o interesantă, v-o prezentăm și dv.

În rubrica de azi, vă vom indica numai denumirile geografice și unele detalii, rămînînd ca dv., să vă gîndiți la semnificațiile lor. În numărul următor, veți găsi și explicațiile de rigoare. Mulțumim tînărului nostru cititor pentru acest material.

Deci, iată care sînt denumirile la care ne referim:

1. **Adis-Abeba** — capitala Etiopiei.
2. **Amsterdam** — port olandez.
3. **Assuan** — oraș din Egipt.
4. **Azore** — insule în Oceanul Atlantic.
5. **California** — peninsulă și stat din S.U.A.
6. **Fuji-Iama** — munte din Japonia.
7. **Galapagos** — insulă în Oceanul Pacific.
8. **Groenlanda** — insulă în Oceanul Atlantic.
9. **Guardafui** — cap, în estul Africii.
10. **Khartum** — capitala Sudanului.
11. **Kilimanjaro** — munte din Africa.
12. **Madeira** — insulă în Oceanul Atlantic.
13. **Madagascar** — insulă în Oceanul Indian.
14. **Maroc** — țară din Africa.
15. **Popocatepetl** — munte vulcanic în Mexic.
16. **Quito** — capitala Ecuadorului.
17. **Rangoon** — capitala Birmaniei.
18. **Reykjavik** — capitala Islandei.
19. **Rio de la Plata** — fluviu în America de Sud.
20. **Singapore** — oraș din peninsula Malacca, în Asia.
21. **Valparaiso** — port chilian.
22. **Venezuela** — țară din America de sud.

Nave maritime uriașe

Pe zi ce trece, în domeniul navigației maritime, apar nave din ce în ce mai mari, îndeosebi în ceea ce privește vasele mineraliere și petroliere. Dacă în urmă cu numai cîțiva ani o navă petrolieră de 200 000 tone reprezenta o performanță, în prezent, ea nu înseamnă decît un vas normal. Știți care este, în zilele noastre, cel mai mare tanc petrolier, și ce deplasament are?

Răspunsurile la întrebările publicate în numărul trecut

Vă propunem să calculați

1. *Numărul $1^{36} = 1$*
2. *Numărul $0,1^3 = 0,001$*
3. *$1/0 = \infty$*
4. *$0/1 = 0$*
5. *Expresia $x^2 - 2x + 4 = 0$ nu se poate descompune în factori, după o formulă de calcul prescurtat.*

Răspunsuri meritate

1. *Pictorul Theodor Aman*
2. *Fabulistul La Fontaine*

Poșta cititorilor

Pentru întrebările din rubrica noastră, publicată în nr. 805 din 10.03.73 al revistei, am primit la redacție peste 200 scrisori, din cele mai diverse părți ale țării, în decurs de o săptămînă. Cum s-ar spune, „recolta" a fost bogată și, ceea ce ne-a bucurat și mai mult, aproape toate răspunsurile erau corecte. Imaginați-vă însă dv., stimați cititori, cît de dificil ne-a fost să împărțim 200... la 7. În sfîrșit, am izbutit, și iată acum rezultatul, după sortarea celor mai bune răspunsuri: **Costea Cornel,** mecanic frigotehnist, Reșița, jud. Caraș-Severin; **Sas Gligor,** muncitor, Fabrica de sticlă, Turda, jud. Cluj; **Vrînceanu Mihai,** muncitor, I.M.D. Brăila; **Nițu Ion,** Mangalia; **Marza Petru,** elev, Sanatoriul T.B.C., Mangalia; **Călina Constantin,** excavatorist, Șantierul Fabricii de rulmenți, Birlad; **Meleandră Iulian,** tehnician, stațiunea experimentală agricolă Caracal.

Hușanu Valerică, elev, anul II, Lic. industrial de construcții de mașini, Birlad. Titlul rubricii noastre nu-l considerăm cîtuși de puțin „fabulos", după cum ne scrieți dv., evident, în ironie. Apreciem ironiile, dar cu cîteva condiții: să fie aplicate unde trebuie, să fie reușite și, dacă se poate, spirituale. Dv., care din aceste condiții credeți că ați îndeplinit-o?

Alexandru Stanciu elev, Școala generală nr. 29, București. Da, la tragerea la sorți a răspunsurilor participă și cei care au trimis probleme, și acestea au fost publicate, cu condiția ca să nu fi răspuns doar la problemele propuse de ei înșiși. E normal, nu?

AM PRIMIT o serie de materiale interesante, pe care le-am reținut în vederea publicării, de la următorii cititori, cărora, totodată, le și mulțumim cu această ocazie: **Iacob Ioan,** Craiova; **Rita Iordache,** București; **Mandea Mioara,** Comănești, jud. Bacău, **George Tudose,** București; **Prof. V Smirad,** Iași; **Ing. Stelea Constantin,** București; **Petre Tănase,** București.

Ing. Liviu MACOVEANU

DISCUTÎND DESPRE VIITORII ADVERSARI

de Valeriu MIRONESCU

Să încercăm un fel de statistică cu privire la echipa reprezentativă a R.D. Germane, principală contracandidată a formației noastre, la promovarea în turneul final al campionatului mondial. Datele meciului amical U.R.S.S.—România nefiindu-ne încă la dispoziție în momentul în care predăm la tipografie aceste rînduri, să discutăm succint despre participarea echipei R.D.G. la trecutele întreceri olimpice, în ideea de a rememora, sau de a completa, cititorilor cîteva aspecte mai mult cifrice. M-am oprit asupra partidelor din turneul olimpic, mai întîi din cauză că ele au avut ceea ce numim un caracter „oficial", în al doilea rînd fiindcă a fost vorba de o suită de nu mai puțin de șapte jocuri, fapt ce permite o oarecare interpretare a cifrelor.

Deci, la finele lui august și începutul lui septembrie 1972 echipa condusă de Georg Buschner a întîlnit pe rînd șapte adversari obținînd patru victorii, un rezultat de egalitate și suferind două înfrîngeri. Golaveraj general: 23—9. Iată și adversarele, precum și scorurile, în ordinea disputării meciurilor: Ghana 4—0; Columbia 6—1; Polonia 1—2; Ungaria 0—2, Mexic 7—0; R.F.G. 3—2; U.R.S.S. 2—2. La capătul acestor rezultate, echipa R.D.G. s-a clasat pe locurile 3—4 împreună cu formația U.R.S.S. într-un clasament care a avut drept fruntașă pe reprezentativa Poloniei, urmată de aceea a Ungariei.

Un al doilea aspect statistic privește pe autorii golurilor. Cele 23 de puncte au fost înscrise de Streich — 6, Kreische și Sparwasser — 5, Vogel — 3, Ducke, Pommerenke, Ganzera și Haefner cîte 1. Aici se cuvin subliniері pentru Streich ca golgeter (vom vedea mai departe că nu e o subliniere de formă) și pentru Vogel care a jucat puțin timp, în general după pauză sau spre sfîrșitul meciurilor.

Dar, cititorii au putut constata că turneul olimpic a avut o compoziție eterogenă, diferențele de valoare dintre cele 16 participante fiind foarte sensibile. În aceste condiții, să alcătuim un al doilea „clasament" ținînd seama exclusiv de acele echipe a căror forță o cunoaștem. Ele sînt patru la număr și aparțin toate continentului european: U.R.S.S. (cu o formație relativ apropiată de aceea cu care s-a distins în campionatul european), Ungaria (fără Bene și Szöke), Polonia (medalia olimpică de aur) și R.F.G. (cu o formație nu prea omogenă, însă cu jucători valoroși, în special din Bundesliga). În acest aspect restrîns la calitate, obținem o victorie, un scor egal, două înfrîngeri, cu un golaveraj de 6—8. Iar marcatorii sînt astfel repartizați: Streich și Vogel, cîte două, Kreische și Pommerenke cîte un singur gol.

Revin asupra lui Achim Streich, fiindcă am impresia că jocul lui cere măsuri speciale de contracarare. El este, după părerea mea, cel mai periculos dintre toți înaintașii, mai ales dacă ne gîndim că, probabil, la București echipa R.D. Germane va fi precaută în apărare și va pune accent pe contraatac. Streich figurează pe listă și în formația inițială, ca aripă, dar el nu prea seamănă cu ceea ce înțelegem noi prin aripă și extremă. Streich are cîteva dintre calitățile extremei, start fulgerător și viteză, dribling, șut din alergare, dar și lovituri cu capul foarte precise, totuși nu-și folosește aceste calități numai pe o latură a terenului ci acționează adesea ca un „vîrf", cam în toate zonele înaintării. Mi se pare cel mai modern dintre atacanții echipei R.D. Germane, și, totodată, repet, cel mai periculos în condițiile unui joc la contraatac.

Nu cred în probabilitatea folosirii lui Vogel chiar de la începerea meciului de la București — poate că jucătorul nici nu mai are rezistență optimă pentru o întreagă partidă — dar, sînt convins că Georg Buschner nu se va dispensa de serviciile acestui excelent fotbalist și-l va arunca în luptă la momentul pe care-l va considera oportun. Jocul lui Eberhard Vogel are aceeași eleganță pe care i-o cunoașteți din trecutele prezențe pe stadioanele românești, păstrează de asemenea eficacitatea șutului la poartă. La München, în meciul cu reprezentativa U.R.S.S., i-am admirat din nou șutul de pe stînga prin care a egalat scorul (2—2) în minutul 78. De-abia intrase pe teren, doar de vreo trei minute, și n-a fost nevoie decît de o clipă de neglijență a fundașului Istomin, pentru ca Vogel să sprinteze și să înscrie printr-o lovitură fulgerătoare din afara careului. Adaug, de asemenea, golul victoriei din meciul cu echipa R.F. Germania (3—2), gol elegant marcat cu capul în minutul 82. Și, iarăși remarc, Vogel abia intrase pe teren (min. 72)! Deci, atenție și la acest element tactic care în planul lui Buschner se numește Vogel.

Sigur, multe dintre trăsăturile echipei R.D. Germane au fost descrise și comentate, sigur, lumea s-a obișnuit acum cu numele lui Kreische, Pommerenke sau Sparwasser. Primul merită într-adevăr multă considerație în special la fazele fixe (execută penaltiurile și loviturile libere) și ca organizator de joc, iar, despre următorii există aprecieri publice repetate. Totuși, Streich, la un moment dat Vogel, și, posibil alt veteran Peter Ducke vor fi elementele principale ale contraatacului.

Vă prezentăm pe cel mai înalt jucător de baschet din Anglia. Este vorba de Fred Petty din orașul Leeds, care măsoară 2,10 metri și face parte din echipa Universității din orașul respectiv. Petty a fost selecționat și-n echipa Angliei la Jocurile Olimpice de la München.

VIAȚA STADIONULUI

De la Voinescu la Ciurea

de Eftimie IONESCU

Vă propunem pentru astăzi, un popas între niște tineri tare bucuroși, între profesorii lor: juniorii reprezentativei noastre de fotbal care se văd ajunși între cei onorați cu participarea la Turneul U.E.F.A. 1973. Onoarea asta a fost obținută cu emoții, cu luptă și, pînă la urmă, cu merite subliniate de ultimii lor adversari, antrenorii și juniorii iugoslavi, care au luptat cu demnitate sportivă și cinste în partida de la Virșeț, în dorința de a încheia cu un succes participarea la preliminariile tradiționalei competiții a juniorilor din Europa.

Primăvara 1973 a venit, așadar, cu un succes al primăverii fotbalului nostru. În realizarea lui, antrenorii Constantin Ardeleanu și Ion Voinescu au merite de necontestat. Primul, un mai vechi și competent conducător tehnic al reprezentativelor noastre de juniori a primit, din toamna trecută, drept colaborator pe unul dintre cei mai străluciți portari din istoria fotbalului nostru, pe Ion Voinescu. Colaborarea lor, desfășurată pe fondul unei totale colegialități și sincerități, cum amîndoi ne-au mărturisit, a dat roade pentru acțiunea de pregătire a formației și, mai cu seamă, pentru construirea unei amtosfere optimiste, de omogenitate de care campania așa de agitată a preliminariilor a avut realmente nevoie. Subliniind munca celor doi tehnicieni, vrem să ne oprim, mai departe, asupra lui Voinescu și a principalului său elev, dată fiind similitudinea specialităților, portarul titular al reprezentativei și căpitanul ei, constănțeanul Ciurea. O facem și pentru că a constituit un exemplu de urmat de către alți antrenori și, în același timp, pentru că Voinescu reintră în actualitate după o bună bucată de vreme în care numele lui n-a mai fost întîlnit în cronici și reportaje, în comentarii sau analize dedicate fotbalului.

— Efectiv, de cînd? L-am întrebat pe fostul portar al reprezentativei și al lui C.C.A.

— Păi, ultimul joc în prima divizie, în fapt jocul de adio, l-am jucat în 1964, în toamnă, un meci cu Minerul Lupeni. De reprezentativă mă despărțisem cu un an înainte, la Casablanca, în întîlnirea cu reprezentativa Marocului. Da, sînt aproape zece ani...

— Și în acest timp ce s-a întîmplat?

— Cum poate se știe, am rămas lîngă clubul care mi-a dat atîtea satisfacții și lîngă foști coechipieri precum Zavoda II, Victor Dumitrescu, Drăgan, ca antrenor. N-am plecat o clipă de pe stadion chiar dacă gazonul pe care am apărut nu mai era acela de pe stadioanele mari ale Bucureștiului sau ale țării, ci acela al centrului de juniori Steaua. N-am dus lipsă de satisfacții. Au fost altele, de alt gen, e adevărat, dar vă mărturisesc la fel de mari ca acelea cînd făceam fotbalul performanței. Am văzut crescînd mulți micuți jucători, devenind juniori de talent și atacînd și ei, ca și mine, odinioară, Divizia A sau B. Toamna trecută, federația mi-a solicitat colaborarea la selecționata de juniori, alături de acest admirabil coleg care este Constantin Ardeleanu.

— Și... nu regreți că ai acceptat.

— Ce să mai vorbim? Aș vrea însă să spun că, alături de bucuria unei calificări așa de mult disputată, stau satisfacțiile muncii cu o echipă tare disciplinată; reprezentativa actuală nu are marile valori tehnice ale garniturilor precedente, ea are însă un mare jucător și el se numește OMOGENITATEA SUFLETEASCĂ. Cînd ne-am întors în vestiare, la Virșeț, după victorie, și i-am văzut pe băieții noștri, îmbrățișați, plîngînd în hohote, n-am putut rezista, mi-au dat și mie lacrimile și am fugit să nu mă vadă nimeni. Aveam în ochi o scenă din cabinele fostului stadion Venus cînd un băietandru ca Ciurea, Negrutiu, Răducanu, cei de astăzi, nu-și putea potoli hohotele. Era după acel 5—0 cu echipa de juniori a Ungariei.

— Se vorbește despre antrenamentul special și o puternică legătură sufletească născută între antrenorul Voinescu și portarul Ciurea.

— Da. Am întîlnit în acest băiat modest și harnic un elev admirabil. Am lucrat cu el mult. Niciodată nu ar zice că e obosit, că ar vrea să termine antrenamentul. Înainte de joc stăm de vorbă, mereu mă întreabă ce a făcut bine și, mai cu seamă, unde a greșit la fiecare intervenție. E foarte dotat pentru postul lui. Poate urca repede între primii portari ai țării, dar e momentul să fie ridicat într-un lot de prima divizie. Nu știu cine o va face, Farul, clubul lui actual sau altul, dar operațiunea nu poate întîrzia. Intervine, altfel, perioada de descurajare, și ea e fatală de multe ori. Trebuie bine dirijat, bine strunit în antrenament, fiindcă din dorința de a se pregăti cît mai bine, exagerează chiar cu antrenamentele. Doresc mult să confirme și în Italia cele ce a făcut pentru reprezentativă, și pe teren și în afara ei, în calitate de căpitan. I-o doresc pentru că e aproape ca un copil al meu.

8, 9, 10... OUT

de Paul OCHIALBI

• Mîine dimineață finalele „Centurii de aur" • Boxul în țară • Întrebări-răspunsuri

• **„MARATONUL PUGILISTIC"** pentru obținerea celor 11 centuri de aur se va încheia mîine dimineață, o dată cu desfășurarea finalelor, începînd de la ora 10 pe patinoarul „23 August". Cu acest prilej, fericiții posesori ai biletelor de intrare, vor asista și la sărbătorirea marelui nostru campion **Lucian Popescu**, care își va lua adio de la „ring" cam magic.

• **ÎNTR-UNA DIN TRIBUNELE** sălii Floreasca l-am întîlnit pe fostul campion național la „muscă", **Toma Ilie**. El lucrează ca tipograf la „Grafica Nouă", iar în timpul liber se ocupă de pregătirea tinerilor pugiliști de la asociația „Construcția".

• **ÎNTÎLNIRE** cu antrenorul rapidist **Luca Romano** care ne-a declarat: „Elevul meu **Dumitru Ilie** care a fost criticat în această rubrică a revenit la sentimente mai bune. El și-a reluat antrenamentele, duce acum o viață mai ordonată și își va relua cursurile profesionale". Ne bucură acest lucru și sperăm ca în continuare să aflăm numai vești bune.

• **CUNOSCUTUL SEMIGREU PĂTRU COJOCARU** (Rapid) de profesie lăcătuș-mecanic la depoul C.F.R. Triaj, anul trecut medaliat cu argint la campionatele europene feroviare, urmează cu succes cursurile serale ale liceului. El se află în ultimul an. Cojocaru este căsătorit cu Doina Băicoianu, căpitanul echipei naționale de handbal. O familie de sportivi.

• **LA PITEȘTI** boxul se bucură de un larg sprijin din partea oficialităților locale. Acum, la C.S.O. Pitești, alături de experimentatul antrenor **Victor Alexandru**, care în cariera sa a pregătit o pleiadă de campioni, lucrează noul „om de colț" fostul campion național **C. Buzuliuc**. Cu succes activează la **TURNU MĂGURELE** tinerii antrenori **I. Marcu** și **M. Netcu**. De noua secție **„Constructorul" — TÎRGOVIȘTE**, care activează pe lîngă grupul de șantiere, se ocupă antrenorul **Ion Rodicenco**. O activitate bogată au și secțiile **„Constructorul" — HUNEDOARA, „Unirea" — FOCȘANI", „Laminorul" — ROMAN** și **„Ceahlăul" — PIATRA NEAMȚ**.

• **CU PRILEJUL** unei reuniuni care a avut loc la Oradea, organizată de federație, unii oficiali au avut o comportare necorespunzătoare. De pildă, arbitrul **Sava Emil** (Brașov) nu a fost prezent la gala finală, iar colegul său din același oraș, **Dumitru Vasiliniuc**, a fost prezent la sală, însă fără echipament, din care motiv nu a putut oficia. Cine plătește baremurile și călătoria de la Brașov la Oradea și retur a acestor arbitri? Dacă ei au achitat toate aceste cheltuieli în parte au o scuză. Dacă nu...

• **ÎNTREBARI — RĂSPUNSURI. Vasile Bologa — București**: „Întrebarea dumneavoastră este interesantă. C. Gruiescu și P. Cîmpeanu pot boxa, deși ei posedă carnetul de antrenori. Dacă ei ar primi salariu de antrenori atunci desigur li s-ar anula licența de boxeri. Ei însă nu ocupă încă funcția de antrenori". **Gh. Dogaru — București**: De ce este Clay în declin? Din mai multe motive: a) nu evoluează la greutatea sa de 92 kg (are 100 kg); b) nu mai are reflexele din trecut (să nu uităm are 31 de ani), c) își subestimează de multe ori adversarii; d) boxează cu garda joasă, imprudent. În ceea ce privește revanșa Foreman-Frazier vă putem informa că forul mondial nu a acceptat-o, considerînd că Frazier este cu mult inferior actualului campion al lumii".

• **PENTRU CĂ S-A DOPAT** în meciul cu Cohen (Franța) americanul Griffith nu va mai avea voie să evolueze niciodată în Franța. Se pare că forul european îi va interzice ex-campionului mondial să lupte cu Monzon pentru titlul mondial, pe un ring european. În prezent au loc serioase discuții pe marginea acestui caz.

Excursii în împrejurimile Iașului

• *PARCUL ȘI LACUL CIRIC. Au fost amenajate acum mai bine de zece ani într-o zonă pitorească, dincolo de dealul Șorogarilor. Ieșenii își petrec aici timpul liber, mai ales vara, duminica. Parcul Ciric, datorită vegetației abundente ce-l caracterizează, poate fi vizitat în tot cursul săptămînii, începînd de primăvara pînă toamna tîrziu. Studenții și elevii pot profita de acest loc pentru odihna lor, dar și pentru a-și pregăti examenele într-un decor natural plăcut, mai puțin poluat în zilele de lucru decît Copoul sau Grădina botanică.*

Notăm că pe lacul Ciric se fac plimbări cu barca și cu vaporașul, că strandul dispune de bune condiții de înot și plajă și că restaurantul de pe malul lacului și celelalte puncte de aprovizionare, întregesc ambianța acestui loc de odihnă și recreare din imediata apropiere a lașului.

• *PĂDUREA BÎRNOVA. Acoperă dealul cu același nume din sudul orașului. Primăvara și vara, excursioniștii găsesc aici liniștea pe care o rîvnesc de fiecare dată cînd pureed spre asemenea locuri de destindere. La Bîrnova, între anii 1629—1664, în timpul domnilor moldoveni Miron Barnovski și Eustatie Dabija, s-a ridicat mănăstirea. Biserica fostei mănăstiri, construită în stilul epocii, este recomandată îndeobște în diferite materiale de propagandă turistică.*

• *BĂILE STRUNGA, din Iași, trecînd prin Podul Iloaiei și Tîrgu Frumos (D.N. 28) turistul automobilist ajunge, după circa 40 de minute, în această localitate — mică stațiune balneară situată la 226 m altitudine. Apele minerale de aici sînt indicate în tratarea afecțiunilor aparatelor respirator și digestiv. Excursiile planificate pentru o singură zi (duminica) oferă amatorilor petrecerea cîtorva ore de odihnă reconfortantă în pădurile de pe colinele și dealurile din împrejurimile comunei. Cei care doresc să și prelungească șejurul la Băile Strunga (prilej pentru o cură cu ape minerale) pot înnopta la campingul de aici.*

Ieșenii (sau oaspeții lor) pot iniția excursii de scurtă durată și în alte locuri din apropierea orașului.

Valentin BORDA

Poșta rotundă

de Ion BĂIEȘU

LĂZĂRUȚ VOICU, Complexul studențesc 7, Timișoara: „Două comunicări, publicate în „Sportul", una completînd pe alta, m-au făcut să mă adresez dv. și așa, poate, o fac în numele a sute de iubitori ai sportului timișorean. Mai întîi, sancțiunea dată handbalului nostru feminin mi se pare cam puțin gîndită de Biroul F.R.H. prin faptul că a găsit vinovată o echipă care a muncit enorm pentru a cuceri mult doriții lauri. Treapta supremă nu a fost atinsă și poate nici elevele antrenorului Lache n-au prea crezut în asta (ar fi singurul repros pe care l-am aduce) pentru că ele cunoșteau bine valoarea handbalului sovietic și gabaritul impresionant al acestor jucătoare. În comparație cu forța lor fizică, noi am alinia o formație cu jucătoare „pitice" (spune H. Naum în articolul său „Handbalul nostru feminin la răscruce de drumuri"). Noi însă le vom păstra, admira și înconjura cu aceeași căldură, pentru că ele, așa mici și firave cum sînt, au cîștigat campionatul cu echipe cu jucătoare mai zdravene și mai puternice.

Cît privește faptul că nu s-a muncit cu seriozitate, de asta ne îndoim noi cei de aici, care le-am văzut trudind în fiecare ședință de antrenament. Faptul că li se interzice să participe la meciuri internaționale anul acesta, nu face decît să lovească în echipă, aceasta nemaiputînd lua contact cu echipe bune de peste hotare.

Nu știu de ce n-a fost sancționată și „Steaua" (handbal masculin) care a pierdut cam la aceeași diferență de scor, și încă tot acasă. Poate într-o altă partidă retur, handbalistele noastre s-ar fi revanșat; sau poate asta este valoarea echipei noastre, mai bună decît toate celelalte din Europa, dar mai slabă decît Spartak Kiev. Și asta o va demonstra — sîntem convinși.

Nu cerem clemență Biroului F.R.H., deoarece vom demonstra forța handbalului timișorean, a echipei pe care o îndrăgim și o stimăm...".

Sîntem pe aceeași poziție. Federațiile noastre au căpătat un obicei bizar în ultimul timp: dacă o echipă merge sub așteptări într-un meci internațional, aceasta pierde dreptul de a mai ieși peste graniță. Ce fel de sancțiune mai e și asta? În loc să umble după niște cauze și să descopere niște măsuri serioase, federațiile se grăbesc să arunce cu cele mai fanteziste sancțiuni. Sînt și eu convins că handbalistele timișorene au luptat cinstit și că mai mult decît atît nu puteau să facă în ziua respectivă și în fața adversarelor respective. Este neloial și nedrept să li se răpească șansa de a se reabilita în ochii noștri și în ochii lor.

Ing. EMIL RĂDUȚOIU, str. Karl Marx nr. 3, Timișoara: „Am citit cu profundă insatisfacție știrea că Ion Țiriac își declină dreptul și datoria de a mai participa la jocurile Cupei Davis în cadrul echipei României.

Vă scriu dv. despre această problemă, deoarece sînt uimit de lipsa luării unei poziții în cazul de față. Mă mîră lipsa unei explicații mai adînci, lipsa unei notițe din partea Federației române de tenis asupra acelei scrisori pe care a trimis-o Ion Țiriac.

Nu înțeleg un lucru: chiar nu ne interesează cine ne reprezintă în Cupa Davis? Mai ales că anul acesta disputa va fi de două ori mai dîrză, datorită participării jucătorilor cu statut profesionist. Chiar sîntem liniștiți că Ilie Năstase este de acord să „colaboreze" cu Traian Marcu sau cu altcineva?!

Desigur, nu-l poate obliga nimeni pe Ion Țiriac să joace. Dar Ion Țiriac este un jucător și un om deosebit de sensibil și inteligent. Ion Țiriac poate fi convins că își poate aduce încă un aport substanțial la realizarea victoriilor de care are nevoie țara noastră...

Poate că nu se va putea realiza dublul lor de altădată; sau nu se va realiza de la început. Dar Ion Țiriac trebuie convins să joace măcar la simplu în echipa națională... Țiriac este departe de a fi bătrîn, departe de a fi ieșit din formă și cei care se ocupă de tenis cunosc încă mii de argumente spre a le folosi în acest caz, cu atît mai mult cu cît după desfășurarea finalei de anul trecut Ion Țiriac s-a angajat să participe în continuare în această competiție.

Nu cred că avem dreptul, noi cei care dorim succesele țării noastre pe toate planurile ei de realizare, să admitem această nereprezentare, acest forfait. De aceea, apelez la dv. ca, încă cît mai este timp, să încercăm să scoatem din impas debutul României în Cupa Davis.

Anul acesta va fi mai greu ca în alți ani și, totuși, presimt — dacă dorința uneori prea arzătoare poate fi convertită în presimțire — că vom realiza succese răsunătoare.

Dată fiind considerația pe care v-o port, sper să cred că acest mic semnal de alarmă nu va fi fost tras în zadar. Să încercăm prin presă, prin trezirea opiniei publice prea adăpată de fotbal unde știm noi ce ne poate aștepta, să încercăm deci să-l „deturnăm" pe Ion Țiriac de la această poziție. Să încercăm să zgîndărim puțin Federația română de tenis, s-o punem să acționeze, să ne explice situația reală, să-i cheme pe cei doi „copii neascultători" în fața noastră și să-i retrimeată din nou împreună, Ilie zîmbind și Ion tăcînd, în echipa României de tenis.

Ion Țiriac este un mare sportiv. El trebuie să înțeleagă că, mai presus de problemele sale personale, stă țara care îl cheamă sub culorile ei. Pentru Ion Țiriac există un singur drum. Și eu sper că va înțelege și va pleca pe acest drum".

Scrisoarea dumneavoastră este copleșitoare prin nesfîrșita bunăvoință pe care o cuprinde, prin uriașa dragoste pe care o dovediți pentru sportul românesc și renumele lui în lume. Într-adevăr, situația noastră în Cupa Davis se arată, în acest an, oarecum, îngrijorătoare. Se va putea descurca Ilie Năstase singur în fața unor echipe atît de puternice și ambițioase? Își va putea el găsi într-un timp atît de scurt omul pentru dublu? Iată întrebări la care nu se poate da încă răspunsul, dar pe care trebuie să ni le punem cu toată seriozitatea. Fără îndoială, prezența lui Ion Țiriac în echipă ne-ar fi deosebit de necesară, mai ales că el a avut un sezon plin și bun. Ce s-a întîmplat, de ce s-a retras el din echipă — încă nu știu, dar vă promit să revin asupra chestiunii respective în curînd. Mai mult, consider că rubrica noastră se poate oricînd transforma în acea voce sinceră, patetică și convingătoare, care să se adreseze lui Ion Țiriac pentru a-l chema din nou pe frontul luptei pentru „Salatieră".

PRONOSTIC „MAGAZIN"

Concursul „Pronosport" din 22 aprilie

1 **DINAMO—JIUL.** Valoarea echipei dinamoviste și avantajul terenului indică drept favorită netă formația bucureșteană.

2. **F.C. PETROLUL—F.C. ARGEȘ.** Greu meci pentru echipa lui Ilie Oană, greu pentru că de la începutul returului nu-și regăsește forma, și pentru că argeșenii sînt într-o foarte bună dispoziție de joc. 1, X ni se par pronosticurile cele mai indicate.

3. **UNIVERSITATEA CLUJ—UNIVERSITATEA CRAIOVA.** Credem într-o victorie a echipei locale, avidă de puncte pentru a se pune la adăpost de surprize.

4. **C.S.M. REȘIȚA—STEAUA.** Liderul se va afla într-o situație destul de dificilă deoarece are de făcut față unui adversar angajat cu toate forțele în lupta pentru evitarea retrogradării. Dacă ținem seama și de faptul că echipa bucureșteană traversează o perioadă proastă înclinăm să credem că victoria va reveni echipei locale.

5. **A.S.A. TG. MUREȘ—C.F.R. CLUJ.** Specialistă a meciurilor nule, echipa clujeană are toate șansele de a pleca cu un punct și de la Tg. Mureș. Normal este însă să acordăm șansă de victorie echipei locale.

6. **F.C. CONSTANȚA—S.C. BACĂU.** Judecînd după evoluția de la București, în partida cu Steaua, opinăm pentru o victorie a echipei locale. Mai ales că ea are mare nevoie de puncte, în primul rînd de cele puse în joc pe propriul teren.

7. **U.T.A.—SPORTUL STUDENȚESC.** Echipa arădeană a alunecat încet, încet în zona retrogradării, acolo unde se află, de la începutul campionatului și echipa studențească. Arădenii, deci, vor lupta pentru victorie și noi credem că o vor obține.

8. **ATALANTA—TERNANA.** Oaspeții sînt condamnați definitiv la retrogradare, în timp ce Atalanta luptă, cu șanse considerabile, de a rămîne în prima divizie. Victoria nu-i poate scăpa.

9. **FIORENTINA—PALERMO.** Avantajată clar, și de teren și de valoare, echipa locală este marea favorită a întîlnirii.

10. **INTER—ROMA.** Ambele echipe au avut un sezon slab, în comparație cu ediția trecută a campionatului. Roma a ajuns chiar în situația de a lupta pentru a rămîne în prima divizie. Un punct cucerit la Inter ar însemna forte mult pentru echipa din Roma. Îi va fi, însă, foarte greu. Nu imposibil, însă.

11. **NAPOLI—BOLOGNA.** Napolitanii au o formă destul de bună în ultimele etape, motiv pentru care-i socotim favoriți.

12. **SAMPDORIA—CAGLIARI.** Nevoia de puncte va stimula echipa locală pentru a lupta să obțină victoria. Cagliari are șansa unui rezultat de egalitate.

13. **VERONA—TORINO.** Ținînd seama de valoarea celor două formații, apreciem că un rezultat de egalitate este cel mai posibil în această partidă.

RUGBI

• Mîine, România — Maroc la seniori și finala juniorilor în „Cupa Amiciția" • Măsuri luate de comisia de disciplină

• **MÎINE, PE STADIONUL DINAMO**, începînd de la orele 16, se întîlnesc reprezentativele de rugbi ale României și Marocului. Meciul se dispută în cadrul „Cupei Națiunilor", organizată de F.I.R.A. Pînă în prezent, reprezentativele celor două țări s-au mai întîlnit de două ori, victoria revenind de fiecare dată echipei țării noastre. Conducerea echipei române a selecționat un număr de 23 de jucători (majoritatea au evoluat în întîlnirea de săptămîna trecută cu echipa spaniolă pe care au învins-o cu scorul de 16—3) din care va forma echipa.

• **TOT MÎINE**, pe stadionul Dinamo în deschiderea meciului reprezentativelor României și Marocului, începînd de la ora 14.30 se dispută finala „Cupei Amiciția", rezervată echipelor de juniori.

• **PENTRU ARBITRAJUL NECORESPUNZĂTOR** prestat la meciul Vulcan—Gloria, fapt ce a dus la vicierea rezultatului final, arbitrul Ionescu Petre a fost sancționat de comisia de disciplină a F.R.R. cu suspendarea pe patru etape de campionat. În același timp, colegiul de arbitri a apreciat competența și fermitatea de care a dat dovadă în arbitrajele prestate în Divizia B arbitrul Stanciu Gheorghe.

• **LA MECIUL** dintre Rapid și A.S.E., disputat pe terenul Giulești, jucătorul Țițirigă Petre de la A.S.E. a fost eliminat pentru grave abateri de la disciplină (injurii aduse arbitrilor). Oare pentru asemenea manifestări străine sportului nostru, suspendarea pe șapte etape nu este prea blîndă?

M. NICULESCU

CULISELE HIPODROMULUI

• *DUPĂ 19 ALERGĂRI, aflîndu-se pe ultimul loc în clasamentul antrenorilor, la număr de victorii și puncte cîștigate, I. Oană a făcut un salt „uriaș" trecînd pe primul loc în clasamentul general la puncte cîștigate. Cauza: victoria din alergarea semiclasică „Premiul de aprilie", dotată cu un număr maxim de puncte (800). Un succes binemeritat și o anticipare (deși prematură) pentru primele locuri în derbi.*

• *HANDICAPUL este, în prezent, cel mai utilizat termen pe hipodrom. El apare cu regularitate în programul fiecărei curse și pe buzele turfiștilor ori de cîte ori aceștia cred că favoritul lor a pierdut alergarea datorită modului de întocmire a handicapului. Acest termen este compus din două cuvinte de origină englezească: hand (mînă) și cap (pălărie). Deci, mîna în pălărie. Handicapul, la începuturi, era în așa fel alcătuit încît, orice cal, purtînd un număr de ordine, să fie tras la sorți din pălărie cu șanse egale în cursa respectivă. Bineînțeles era vorba de șansa „teoretică".*

• *UNII SALARIAȚI de la Centrul de creștere a calului de rasă, „nași" ai trăpașilor de pe hipodromul ploieștean, au, se pare, predilecții destul de stranii. Așa se face că pe hipodrom pot fi întîlniți Jaf (Succes și Jilava), Ocnaș (Păulis și Ozora), Arest (Izvin și Arena). Cine să se mai întrecă cu ei? Poate numai „Fălos", din formația de antrenament a lui S. Mihăilescu. Îi doresc succes chiar la debutul mînjilor din 6 mai.*

Doru IONESCU

LA 29 APRILIE 1973

TRAGERE SPECIALĂ PRONOEXPRES

BANI, AUTOTURISME ȘI EXCURSII

U.R.S.S. (SOCI)

FRANȚA ȘI SPANIA

SUEDIA ȘI FINLANDA

Autoturisme „Dacia 1300" și „Trabant 601"

Simbătă 28 aprilie ultima zi pentru procurarea biletelor

— Redacția și administrația Piața Scînteii 1, telefon 17 60 10 (1449—1400) Oficiul poștal 33, căsuța poștală 4108. Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii" — Cititorii din străinătate pot face abonamente adresîndu-se întreprinderii „Compresfilatelia" — serviciul import export presă. București, Calea Griviței nr. 64—66 P.O.B. — 2001. Abonamentele la revista „Magazin" se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții.

BIBLIOTECA „ASTRA" SIBIU

BIBLIOTECA „ASTRA" SIBIU

TRĂIASCĂ 1 MAI!

Acum mai mult ca oricînd, Ziua solidarității internaționale a celor ce muncesc a devenit o sărbătoare a tuturor popoarelor, o sărbătoare a luptei pentru socialism și pace, pentru libertate națională și socială. Acum, cînd în afara țărilor în care socialismul a biruit, numeroase din popoarele care și-au cucerit de curînd independența, pun la baza orînduirii lor ideile generoase ale socialismului. Acum, cînd pretutindeni pe glob și, mai ales, în țările dezvoltate din punct de vedere industrial, clasa muncitoare, organizațiile ei politice și profesionale în frunte cu partidele comuniste, constituie o forță uriașă, al cărei cuvînt se face cu tot mai multă tărie ascultat.

Datorită unor fericite coincidențe, sărbătorirea lui 1 Mai are, în țara noastră, multiple semnificații istorice, Ziua solidarității internaționale a celor ce muncesc plasîndu-se în preajma unor mari momente de însemnătate covîrșitoare pentru viața poporului nostru. Am aniversat de curînd 80 de ani de la formarea primului partid politic al clasei muncitoare din România; la puține zile după 1 Mai partidul nostru comunist va împlini 52 de ani de existență și luptă neîntreruptă. Dar 52 de ani de luptă, care fac parte din lupta secular a poporului român pentru libertate socială și națională, pe care Partidul Comunist Român a ridicat-o pe o treaptă mai înaltă, asigurînd victoria definitivă a tuturor idealurilor pentru care înaintașii au militat și s-au jertfit. Aceleași zile din jurul lui 1 Mai ne readuc în memorie luptele revoluționare din 1848, pe care le sărbătorim sub semnul celor 125 de ani care au trecut, al marilor idealuri proclamate atunci, pe care generațiile de astăzi le cinstesc cu cel mai profund respect. Și tot în aceste zile ale lui mai vom rememora momentul eroic al cuceririi independenței de stat, precum și Ziua victoriei împotriva fascismului, victorie la făurirea căreia poporul nostru a dat o impresionantă jertfă de sînge în numele dorinței sale de a-și construi o viață liberă și fericită, o societate socialistă.

Tradițiile revoluționare și democratice ale poporului român, bogata istorie a mișcării muncitorești și comuniste din țara noastră stau la baza marilor transformări petrecute în România modernă, a biruințelor dobîndite pe calea construcției socialiste. Ceea ce caracterizează aceste zile sărbătorești este, de altfel, munca neobosită, plină de pasiune comunistă, pentru a transpune în viață politica partidului de construire a societății socialiste multilateral dezvoltate, de propășire a patriei, de ridicare a bunei stări a națiunii noastre.

CONTINUARE ÎN PAG. 2

Proletari din toate țările, uniți-vă!

magazin

Anul XVII Nr. 812 — sîmbătă 28 aprilie 1973 — 8 PAGINI 1,50 LEI

ORA EXACTĂ A ÎNTRECERII!

● Timpul devine prieten al omului ● Fiecare minut cîștigat e o izbîndă ● Nu poți lucra doar pentru azi ● Inima sau inimile uzinei ● Ce dăruim fiecare, zilnic, efortului comun pentru mai mult, mai repede, mai bun

ÎNTRECEREA ARE TIMPUL EI. Într-o înfruntare lucidă, precis calculată, a oamenilor cu timpul, din care nu lipsește căldura și îndemnul inimii, primii înving. Împărțit gospodărește, drămuit cu minutul, timpul se lasă cucerit și ora exactă a întrecerii are cu totul alte dimensiuni decît cele firești. Ea înseamnă, bunăoară aici, la uzina de motoare și compresoare „Timpuri Noi", în 8 ore o producție în valoare de 9 ore și 36 minute fără ca hotarul celor 8 ore să fie depășit. În aceiași unitate de timp deci o producție sporită. La dimensiunile unui schimb se poate obține o producție suplimentară echivalentă în timp cu 96 minute. Cum înving oamenii timpul? Și-l fac prieten. Intră în conflict cu minutele?

— Îi opun știința și priceperea lor în meserie, spune strungarul **GHEORGHE DUMITRU** de la secția prelucrări mecanice. **Ritmul pe care ni l-am propus de la începutul anului ne cere să ne regîndim munca, s-o privim într-un fel nou. Dacă timpul intră în contradicție cu dorințele noastre, cu obligațiile asumate, ne modificăm felul de lucru, ne îmbunătățim tehnologia.**

— În căutarea unui record?

— Dacă e posibil, atingi un timp record. De fapt, fiecare minut cîștigat e o izbîndă. Mașina la care lucrezi trebuie să ți se supună și în acest caz. Îi găsești adaptarea și pentru a crea alte repere, găsești posibilitatea de a executa la blocul motor, de pildă, în loc de trei operații cu trei scule diferite o singură operație cu o singură sculă.

— Și cît timp se economisește?

— De la 15 minute la 5 minute. Deci 10 minute, doar la o operație.

Lucia MANOLESCU

CONTINUARE ÎN PAG. 2

125 de ani de la revoluția din 1848

Nicolae Bălcescu

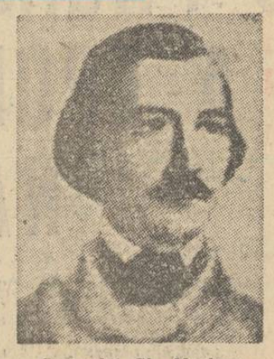

Generalul Gh. Magheru

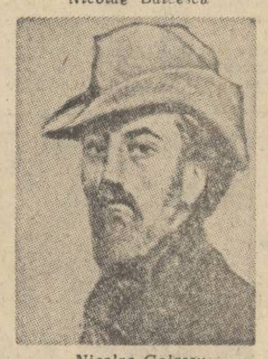

Nicolae Golescu

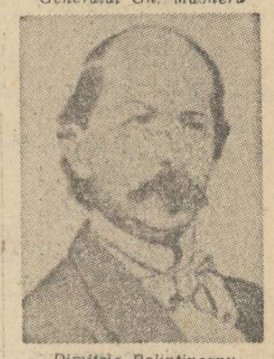

Dimitrie Bolintineanu

Radu Șapcă

Fruntași ai revoluției de la 1848 din Țara Românească

Citiți în pagina a 2-a

O PAGINĂ MIȘCĂTOARE A EPOPEEI NOASTRE NAȚIONALE

Siluete la Lotru — Fotografie trimisă de cititorul **Dorel DEMETRESCU** din Vilcea

Fotografia: Mihai POPESCU

AUTOVEHICULELE DE MÎINE

Actualul proiect de lege subliniază ca o sarcină esențială, conservarea mediului înconjurător și introduce pentru prima oară ideea că tehnologiile urmează să fie alese în raportul lor cu mediul ambiant. La catedra de motoare cu ardere internă a Institutului Politehnic București se înscriu rezultatele originale și de prestigiu mondial privind reducerea noxelor la nivelul de fabricație a motoarelor.

În pag. a 5-a interviul nostru cu prof. dr. doc. Călin Adrian VASILESCU, laureat al Premiului de Stat

Corespondență specială pentru „Magazin"

ÎNTÎLNIRI ÎN PLIN OCEAN

● De la Labrador spre coastele de est ale S.U.A. cu marinării pescadorului oceanic „Marea Neagră" ● Gheața și furtunile continuă să producă greutăți ● Participanți la salvarea supraviețuitorilor unei nave norvegiene ● Caşaloții — semne bune pentru pescuit, dar rele pentru balene.

(Pagina a 3-a)

ECHIPA DE INTERVENȚIE LA „CENTRALA TELEFONICĂ A CREIERULUI"

A fost pusă la punct o metodă chirurgicală care vizează o parte a creierului pînă nu de mult ignorată.

(Amănunte în pagina a 5-a)

FILMELE LUNII MAI

(Pagina a 4-a)

IDEI ALE CITITORILOR PENTRU... CITITORI

● Două modele de abajur ● Sfaturi pentru fiecare ● Sac pentru sfoară

(Pagina a 6-a)

125 DE ANI DE LA REVOLUȚIA DIN 1848

O PAGINĂ MIȘCĂTOARE A EPOPEEI NOASTRE NAȚIONALE

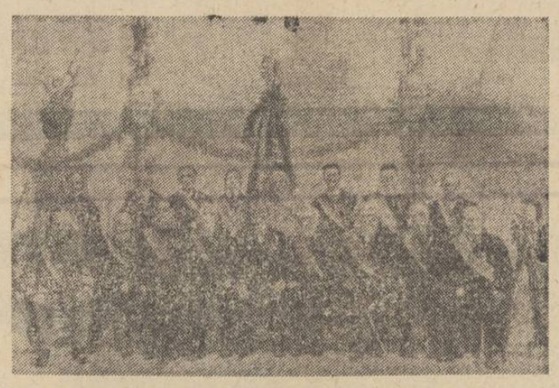

Veterani pompieri ai luptelor de la 13 septembrie 1848 (fotografie din anul 1901)

Muzeul de istorie al Republicii Socialiste România, vastă diorama a eforturilor desfășurate timp de milenii de către poporul nostru pentru păstrarea ființei naționale, pentru apărarea moșiei străbune și a limbii, pentru existența de sine stătătoare, s-a întregit zilele acestea cu o secție închinată memorabilului eveniment de la care se împlinesc 125 de ani — Revoluția de la 1848. Pătrundem în acest sanctuar în care documentele păstrate și adunate cu grijă, evocă patetic tumultul și lumina acelui an de răscruce. Încă de la intrare te întîmpină, purtînd sigiliul de grafie al timpului, tricolorul apărut și ridicat deasupra capitalei Țării Românești pentru prima oară în acele zile de fierbere. Apoi, pe măsură ce se derulează imaginile, citești ca într-o carte, istoria așa cum a fost. Iată preludiul anului revoluționar 1848, preludiu care s-a scris mai întîi în Ținutul Zarandului, de către răzvrătiții conduși de Horia, Cloșca și Crișan, iar mai apoi la Padeș, la Tîntăreni și la Cotroceni de către pandurii Vladimirescului. Cătușele pe care le-a purtat Horia Ursu din Albac, în celula sa din temnița Bălgradului și alături proclamația scrisă de însuși domnul Tudor și care se încheie cu cuvintele care închid în ele atîta adevăr : „Patria este norodul au nu tagma jefuitorilor".

Acte și stampe ale timpului ne readuc în memorie condițiile economice și sociale care se creau în Țările Românești și care demonstrează fără putință de tăgadă că vechile structuri își trăiseră traiul. Un anume posesor de capital înainteză o cerere către Domnitor să i se aprobe să deschidă o fabrică de zahăr la Giurgiu. La Iași funcționează o întreprindere pentru tăbăcirea pielei. Un grup de întreprinzători solicită aprobarea să înființeze o societate care are drept scop îmbunătățirea sistemului de cultivare a pămîntului. Sînt tot atîtea semne că în Țările Românești, deși cu oarecare întîrziere, burghezia își croia vad întrînd, evident, în conflict cu marii stăpînitori de pămînt, cu elemente feudale în genere. Pe acest fundal se intensifică exploatarea maselor muncitoare și în primul rînd a țărănimii, clasa cea mai numeroasă și cea mai oropsită a societății. Au fost găsite și-și poartă ecoul pînă la noi știri despre samavolniciile la care supuneau boierii pe țărani în ținutul Brăilei sau în Vlașca, despre răzmeriţele care izbucneau în Teleorman, în Ialomița sau în cuprinsul Moldovei, convulsii ale unui veac ce-și căuta albia.

Partea cea mai întinsă a acestei reconstituiri este consacrată Revoluției însăși. Scene tipice din Moldova. Manifeste și foi volante. Ziare și studii. Între ele figurile acelor bărbați care au înțeles pulsul vremii și i-au accentuat bătăile. Vasile Alecsandri, cel care a cîntat, primul, „deșteptarea României", Mihail Kogălniceanu, omul politic care a formulat cu o limpezime de cristal: „dorințele partidei naționale", Alecu Russo, Negri, Cuza. Și scene din Transilvania. Cîmpia Blajului, care de atunci s-a numit a Libertății, cu mii de țărani veniți din toate colțurile Ardealului la chemarea fruntașilor spre a-și rosti cu dîrzenie nu numai hotărîrile de a curma servituțile feudale ci și voința „de a se uni cu Țara". Alături, așa cum i-a așezat istoria, capii acelei uriașe ridicări în fața căreia s-a cutremurat Europa : Simion Bărnuț, învățatul jude care a suflat colbul de pe pravilele bătrîne pentru a face să strălucească mîndru numele de român ; Gheorghe Barit, cel care edita Foaia pentru inimă, minte și literatură înțelegînd atît de bine că de toate acestea avea nevoie poporul român ; Avram Iancu, Ion Buteanu, și ceilalți conducători ai moților neînfrînți. Și, în sfîrșit, scene din Bucureștiul cuprins de vîlvătăi. Imaginea care-l prezintă pe Bălcescu în mijlocul ciocănarilor de la Telega și ziarele care vesteau că populația s-a adunat în număr impresionant pe cîmpia Filaretului spre a consacra constituția revoluției. Și chipurile nobile ale celor care au făcut parte din guvernul provizoriu, care au condus pas cu pas revoluția : Bălcescu, luminat de patriotismul său ardent, clarvăzător și neînduplecat, frații Golești, Bolintineanu, Bolliac.

Ana Ipătescu pornind în fruntea maselor să elibereze guvernul provizoriu arestat de contrarevoluționari la 19 iunie (gravură).

O secvență copleșitoare : în mijlocul evenimentelor se proclamă cu egală intensitate în toate cele trei principate, crezul național al unirii și al neatîrnării.

Dar revoluția, copleșită de monstruoasa coalizare a reacțiunii interne, de intervenția externă, a fost înăbușită. Scena intrării trupelor turcești în București și stampa care evocă episodul rezistenței pompierilor din Dealul Spirei redeșteaptă în conștiința noastră pagini dureroase ale istoriei. Și totuși, cu toate opreliștile, cu toate zăgazurile ridicate în calea lor, ideile incandescente ale pașoptiștilor au trăit și au biruit. Ele au fost preluate, ridicate pe o treaptă superioară de către clasa muncitoare, de către mișcarea muncitorească și socialistă. Imagini numeroase, sugestive și adevărate demonstrează cum, pas cu pas, crezurile pașoptiste și-au găsit întruchiparea în actul unirii, în luptele duse pentru dobîndirea neatîrnării naționale. Acest proces avea să dobîndească un sens și o perspectivă nouă, superioară, odată cu înființarea Partidului Comunist Român, sub al cărui steag, clasa muncitoare, țărănimea, intelectualitatea, acționînd umăr la umăr, ridică edificiul socialist al patriei. Prin tot ceea ce semnifică, prin reverberația pe care o deșteaptă în conștiința noastră, expoziția argumentează adevărul pe care l-a exprimat atît de răspicat și atît de limpede secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cum că, **„Revoluția de la 1848 a fost una dintre paginile cele mai mișcătoare"** ale epopeei noastre naționale.

Ion PAVELESCU

TRĂIASCĂ 1 MAI!

URMARE DIN PAG. 1

Realizările obținute în primii doi ani ai cincinalului și în primele luni ale acestui an sînt o dovadă concretă a faptului că programul pe care ni l-am propus să-l realizăm, program elaborat de Congresul al X-lea și de Conferința Națională a partidului, a fost însușit pe deplin de masele celor ce muncesc, care acționează cu întreaga capacitate creatoare în vederea accelerării progresului multilateral al patriei socialiste.

România se înfățișează astăzi drept o țară înfloritoare, cu un înalt ritm de dezvoltare, cu o viață social-economică în plină înflorire, cu un mare prestigiu internațional. Poporul român, strîns unit în jurul partidului, este hotărît să dea viață, în continuare, măreților idei cuprinse în programul elaborat de partid, sub conducerea înțeleaptă și clarvăzătoare a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Anotimpul florilor și sărbătoarea muncii libere ne găsesc și în acest an în plină creație, în plin efort pentru a ridica patria noastră socialistă în rîndul țărilor dezvoltate. 1 Mai 1973 este sărbătoarea sub semnul căreia au fost obținute numeroase succese în marea întrecere din fabrici și uzine, de pe ogoare și din institutele științifice. Treaptă spre îndeplinirea în condițiuni exemplare a planului pe acest an hotărîtor al cincinalului, 1 Mai cuprinde prin semnificațiile sale un cald și mobilizator apel spre noi și importante realizări.

Trăiască 1 Mai, ziua solidarității internaționale a tuturor celor ce muncesc !

ORA EXACTĂ A ÎNTRECERII !

URMARE DIN PAG. 1

CONFLICTUL CU MINUTELE poate fi cîștigat prin calificare. Cam aceasta este ideea pe care o susține maistrul **GHEORGHE PENA** din aceeași secție.

— Nu pot pierde cei care își cunosc profesia. Să-i ajut pe unii să și-o perfecționeze este, pentru mine, cea mai importantă împlinire. Ceea ce încerc să-i determin să înțeleagă, în special pe cei tineri care au o calificare, este necesitatea de a-și privi munca în perspectivă. Nu poți lucra doar pentru astăzi. Produsele uzinei se îmbunătățesc, calitativ, cerințele beneficiarilor interni și externi pretind o tehnică din ce în ce mai avansată. Tovarășul CORNEL NEDELCU de la secția motoare, prototipuri, de față la discuția noastră, amintea de asimilarea în acest an a motoarelor D4, D7 ECR (electrocompresorul) sau a lui D16 și a altora care se pregătesc să fie asimilate în anul 1974. Sînt toate de concepție românească. Numărul partenerilor pe piața externă și exigențele lor cresc. La toate acestea mă gîndesc cînd vorbesc de perspectiva muncii.

În orice unitate de măsură s-ar aprecia victoria oamenilor asupra timpului, important este ca rezultatul să corespundă scopului final, să împlinească dorințele și promisiunile noastre legate de cincinal.

— INIMA UZINEI, spune tehnicianul **GHEORGHE DUMITRACHE** de la Uzina de autoturisme Pitești, **este secția electricitate. Acolo lucrez, conducînd o echipă de 27 de oameni. Și fiindcă reprezentăm inima electrică a uzinei, o punem generos la dispoziția tuturor. O mică abatere, o avarie, ne solicită imediat, cu toată puterea pe care ne-o dă pregătirea, pasiunea de a crea, dorința de a ajuta uzina să respecte ritmul de producție pe care și l-a impus.**

— Ce înțelegeți, la nivelul muncii dumneavoastră, prin pasiunea de a crea ?

— Printre altele, mă gîndesc la inovație, la raționalizare. Cea mai actuală dorință a mea este să contribui la modernizarea procesului de producție în atelierul bobinaj, de pildă, prin găsirea unei soluții noi de scoatere a bobinelor arse de la motoare. Este o dorință, ca să zic așa, tinerească. Numeroșii tineri care lucrează și în secția noastră sînt stăpîniți de dorința de a inova.

CUVÎNTUL DAT ARE GREUTATEA FAPTELOR. Faptele se înscriu zilnic, mărturisindu-se în tone, în kilograme, în metri pătrați, în sute de mii de produse finite, în milioane lei. Întrecerea are ritmul ei susținut cu dîrzenie de o strădanie colectivă din care nu lipsesc, bineînțeles, excepțiile de numele cărora sînt legate rezultate deosebite. Nu poți despărți o cifră care dă măsura muncii unui colectiv cum este cel al uzinelor Republica, unde s-au realizat în avans și suplimentar de la începutul anului, peste 1 000 tone țevi și laminate finite pline din oțel, de activitatea binecunoscută a Eroului Muncii Socialiste, **RADU LIȚAN.** La fel, cum nu poți uita că în harnicul colectiv al uzinei de autocamioane brașovene lucrează un om ca **VASILE SULTANII**, și el Erou al Muncii Socialiste, care crede, acum, la fel ca în tinerețe, în frumusețea profesiei sale, în puterea minunată a tehnicii ale cărei taine le iscodește mereu.

— Nu pot rămîne în limitele aceluiași ritm de lucru, explica Vasile Sultanii, prim topitorul de la oțelăria cunoscutei uzine. **De la o perioadă la alta am ceva de depășit. Mereu e ceva de învățat, ceva de îndreptat. Satisfacția muncii o dau cîștigul de timp și plusurile de calitate aduse de fiecare dintre noi. Pe fiecare ne interesează cum muncește cel ce ne stă alături și nu într-o anumită perioadă de performanțe, sau, mai exact spus o perioadă de rezultate aparte, ci în fiecare zi.**

„SĂ NE POTRIVIM CEASURILE LA ORA EXACTĂ A ÎNTRECERII" este îndemnul adresat de Comitetul sindical al uzinei Timpuri Noi, colectivului său, îndemn ce ar putea fi lansat oricărui colectiv, care și-a redimensionat timpul și ritmul pentru a respecta cuvîntul de ordine cunoscut și transformat în fapte în fiecare întreprindere : Cincinalul în patru ani și jumătate !

Lucia MANOLESCU

Din destăinuirile semenilor mei

PETRECEREA CÎMPENEASCĂ

de Victor BÎRLĂDEANU

— Multe „maiale" de pomină am petrecut la viața mea, dar de întîiul de mai din '37 nu cred c-am să uit vreodată — îmi povestea zilele trecute un bătrîn muncitor dintr-un orășel din țară, om dintr-o bucată, cu veche activitate în mișcarea muncitorească și care nu se lasă, de obicei, mult rugat să-și deșerte sacul cu amintiri.

Eram convocați, în dimineața aceea, într-o poiană din pădurea de la marginea orașului. Serbarea cîmpenească — pentru care veniserăm pregătiți cu instrumente muzicale, patefoane și alte accesorii de cuviință în asemenea ocazii — urma să fie folosită ca un bun prilej pentru o întrunire-fulger, urmată de răspîndirea manifestelor pe care tovarășii de la „tehnic" le trăseseră în ajun la micul șapirograf, tăinuit cu grijă în pivnița unui restaurant.

Totul a mers la început conform planului pe care îl întocmiserăm de cu vreme. Poiana se umpluse de muncitori de la cele două fabrici din oraș, unii dintre ei fără prea mari legături cu mișcarea, ba chiar destul de depărtați de acțiunea noastră politică. Erau oameni cinstiți, buni meseriași, sătiori la nevoie, gata să ia apărarea cîte unui tovarăș urmărît de poliție sau de siguranță, dar altminteri fără o conștiință prea limpede de clasă, cam „apolitici" cum le spuneam noi, cei mai tineri, cu un ușor aer de superioritate. Și tocmai pe ei trebuiam, potrivit sarcinilor primite de la centru, să-i atragem, într-o măsură mai mare decît pînă atunci, la acțiunile ce urmau să fie declanșate în zilele următoare.

Cînd ne era însă lumea mai dragă — eram tocmai gata să începem, la un semnal dat de un tovarăș din conducerea comitetului local de partid, întrunirea politică-poiana a fost înconjurată de polițiști și jandarmi, care s-au pornit să ne brutalizeze prin lăzile cu instrumente muzicale, prin coșurile cu merinde, pretutindeni unde bănuiau ei că s-ar fi putut ascunde manifeste. După ce au răvășit totul, au trecut, cu gesturi la fel de brutale, la percheziția corporală. Eu personal, deși eram în conducerea „localei", habar n-aveam, datorită strictei reguli de conspirație, unde se află manifestele. De aceea e de la sine înțeles că trăiam fiecare moment al investigației polițienești cu o emoție intensă, pe care însă, cu experiența pe care o acumulasem în munca ilegală, izbuteam s-o ascund. Mă tot întrebam însă dacă manifestele erau suficient de bine tăinuite ca să nu fie, pînă la urmă, descoperite de copoi.

Iată însă că, spre marea ușurare nu numai a mea, ci și a celorlalți, n-au fost descoperite. Copoii poliției și ai jandarmeriei turbau de furie : nu puteau concepe în ruptul capului — și pe drept cuvînt — că comuniștii vor scăpa o asemenea ocazie ca să-și desfășoare activitatea lor politică. Negăsind însă „corpul delict", n-au avut ce face ; de unde se pregătiseră să ne aresteze pe toți, au fost siliți să se „mulțumească" doar cu interzicerea petrecerii cîmpenești, ordonînd ca toți participanții să se risipească pe la casele lor.

Pe drumul spre casă m-am aflat în preajma tovarășului mai virstnic din conducerea „localei", cel ce trebuia să dea semnalul întrunirii fulger — și a nevestei lui, o femeie scundă, vînjoasă, cu palmele bătătorite de muncă. Femeia ducea cu grijă coșulețul cu merinde, în care, la un moment dat, am întrezărit, sub un șervet înflorat, un cozonac rumen cu multe stafide. Și din uitătura zîmbitoare cu care cei doi priveau cozonacul, am înțeles brusc totul...

Săptămîna la TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 29 APRILIE

PROGRAMUL I : 8.10 Pentru sănătatea dv. 8.20 Cravatele roșii. 9.50 Viața satului. 11.00 Emisiune în limba maghiară. 12.30 De strajă patriei. 13.00 Album duminical. Din sumar : „Doi și dragostea lor... umorul". 13.20 Teatru de buzunar. 13.37 „Mult mi-e dragă primăvara". 14.00 Tenis de masă. 14.45 Interludiu muzical. 15.00 Antologia umorului TV. 15.30 Concurs internațional de natație în piscina „Crystal Palace" din Londra. 16.25 Jocuri de copii. 16.45 Autograf muzical : Connie Francis. 17.10 „Tunelul timpului". 18.00 Cîntare patriei. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.10 Reportaj TV. Un loc pentru flăcări. 20.30 Filmul „Adio, domnule Chips". Cu : Peter O'Toole, Petula Clark, Michael Redgrave. 22.50 Arhitectură japoneză — film documentar. 23.10 Telejurnal. 23.20 Fotbal : Ungaria—Austria (preliminariile Campionatului Mondial).

PROGRAMUL II : 11.00—13.00 Concertul orchestrei filarmonicii „George Enescu". 20.10 Eroi îndrăgiți de copii. 20.40 Program de circ. 21.00 Caleidoscop cultural-artistic. 21.25 Răscoala. Operă de Gheorghe Dumitrescu (partea a II-a). 22.15 Telex tehnico-științific. 22.35 Parada vedetelor. 22.50 Mannix (reluare).

LUNI 30 APRILIE

PROGRAMUL I : 9.00 Patrie, mîndria mea. 9.30 Emisiune pentru copii. 11.00 Desene animate. 11.30 Flori de mai. 12.30 Oameni, ai zilelor noastre. 12.45 „În parc fanfarele cîntau...". 13.15 Antologia umorului românesc. 14.20 Magazin sportiv. 14.50 În arena circului. 15.15 Rapsodii de primăvară — spectacol cu public. 16.15 Reportaje din țări socialiste. 16.45 Dans și muzică de pretutindeni. 17.30 Mari șantiere ale agriculturii. 17.40 Să cînte tinerețea. 18.25 Aventuri în epoca de piatră. 19.15 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.10 1 Mai, elogiu muncii. 20.50 Roman foileton. Femeia în alb — episodul I. 22.10 Imagini din Olanda. 22.25 24 de ore. 22.40 Autografe muzicale.

PROGRAMUL II : 20.10 Seară de operă : „Ana Lugojana" de Filaret Barbu.

MARȚI 1 MAI

PROGRAMELE I și II : 9.00 Program pentru copii. 9.30 Cîntec în mai. Emisiune de versuri și cîntece patriotice. 10.00 Steagul roșu, steag de luptă. Film documentar. 10.40 Țara întreagă în sărbătoare. 11.40 Sărbătorii muncii — roadele muncii. 12.10 Din folclorul popoarelor. 13.00 Album distractiv. Din sumar : Alo ! Aici e Stroe ! 13.14 Microrecital : Anda Călugăreanu. 13.28 „Drag mi-e cîntecul și jocul". 13.39 Muzică, satiră și umor. 13.50 Primăvară, primăvară... 14.12 Cîntonete celebre. 14.25 Concert de fanfară. 14.31 Să rîdem cu Amza Pellea. 14.40 Cîntec, joc și voie bună. 15.20 Autograf muzical : Dida Drăgan. 15.35 Cîntece de viață lungă. 15.50 Din istoria filmului muzical. 16.10 10 minute la Follies Bergère. 16.20 Ritmuri noi în operete. 16.30 Gimnastică : R.D.G. — Japonia (masculin). 17.00 Retrospectivă Walt Disney. 17.50 Improvizații pentru nai și orgă. 18.10 „Tunelul timpului". 19.00 Pămînt străbun, pămîntul românesc. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.10 Primăvara de aur. 20.30 Varietăți... la iarbă verde. 22.45 Telejurnal.

MIERCURI 2 MAI

PROGRAMUL I : 17.30 Curs de limba germană (reluare). 18.00 Telex. 18.15 Întrebări și răspunsuri. 18.40 Muzică. 19.00 Timp și anotimp în agricultură. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii : Țărăncuță, țărăncuță de Ion Vasilescu. 20.05 Teleobiectiv. 20.20 Telecinemateca. Spartacus. Cu : Kirk Douglas, Laurence Olivier. 23.00 24 de ore.

PROGRAMUL II : 20.00 O viață pentru o idee : Henri Coandă. 20.30 Program de circ. 20.40 Agenda. 20.50 Tineri interpreți. 21.30 Ghișeul. 21.50 Muzee și expoziții. 22.10 Studioul artistului amator.

JOI 3 MAI

PROGRAMUL I : 9.00 Curs de limba franceză. 9.30 Prietenii lui Așchiuță. 10.00 Telex. 10.10 Un loc pentru flăcări (reluare). 10.30 Telecinemateca „Spartacus" (reluare). 13.10 Teleobiectiv (reluare). 13.25 Telejurnal. 16.00—17.00 Telești oală. 17.30 Emisiune în limba maghiară. 18.30 Telex. 18.40 Univers beethovenian. 19.05 Artă plastică. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii. 20.05 Eroul Muncii Socialiste Mihai Blag din Țara Moților. 20.20 Comici vestiți ai ecranului. 21.10 Tinerii despre ei înșiși. 21.50 Intermezzo coregrafic. 22.05 24 de ore. 22.35 Lumea de mîine.

PROGRAMUL II : 17.30 Agenda. 17.40 Pagini muzicale de mare popularitate. 18.10 „Tunelul timpului". 19.00 Municipalitatea răspunde bucureșteanului. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Concert simfonic. 21.35 Cîntec la apusul soarelui. 22.20 Cîntece și jocuri populare.

VINERI 4 MAI

PROGRAMUL I : 9.00 Curs de limbă rusă. 9.30 O viață pentru o idee : Henri Coandă (reluare). 10.00 Telex. 10.15 Studioul artistului amator. 10.55 Eroul Muncii Socialiste N. Dogaru (reluare). 11.10 Portativ '73 (reluare). 11.50 Pagini de umor (reluare). 12.40 Municipalitatea răspunde bucureșteanului (reluare). 13.00 Telejurnal. 16.00—17.00 Telești oală. 17.30 Curs de limbă engleză (reluare). 18.00 Telex. 18.15 Cum vorbim. 18.35 La volan. 18.50 Teleconferință de presă. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii. 20.05 Documentar TV : Chimia nouă în trei ipostaze. 20.30 Filmul „Mihai Viteazul" (seria I) „Călugăreni". 22.10 24 de ore. 22.30 Telegiob : Roma. 22.45 Interpretul preferat : Ion Radu.

PROGRAMUL II : 18.00 Telex. 18.05 Telecinemateca pentru tineret : Al 8-lea. Producție a studiourilor cinematografice bulgare. 19.30 Telejurnal. 20.00 Avanpremieră. 20.10 Ansambluri folclorice. 20.40 Revista economică TV. 21.10 Univers beethovenian (reluare). 21.35 Desene animate. 22.00 Film documentar: Organistul Sielbermann. 22.30 Cărți și idei.

SÎMBĂTĂ 5 MAI

PROGRAMUL I : 9.00 Curs de limbă germană. 9.30 A fost odată ca niciodată... 10.00 Telex. 10.10 Ansambluri folclorice. 10.40 De vorbă cu gospodinele. 11.00 „Seară pentru tineret" (selecțiuni). 11.50 Cîntec la apusul soarelui. 12.35 Cărți și idei (reluare). 13.05 Telejurnal. 16.00 Telex. 16.05 În actualitate, școala. 16.20 Rapsozi populari. 16.30 Emisiune în limba germană. 18.15 Ritm, tinerețe, dans. 19.00 „Bîrfuit-au gîndul". Ion Neculce. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii. 20.05 Avanpremieră. 20.10 52 de inițiative în 52 de săptămîni. 20.25 Tele-enciclopedia. 21.10 Mannix. 22.00 Telejurnal. 22.35 Autografe muzicale. 23.05 Cîntece și flori.

PROGRAMUL II : 16.00 Agenda. 16.10 Concert de orgă : 16.40 Azi și mîine. 16.50 Avanpremieră. 17.00 Cîntece și jocuri populare. 17.30 Prietenii lui Așchiuță (reluare). 18.00 Istoria filmului sonor.

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOȘTRI

Un zîmbet de primăvară

V. BOGDANEȚ — Bacău

SECVENȚE

Grădina cu 2 000 de specii de plante rare

Sînt oameni care își consacră toată viața lor anumitor pasiuni. Un asemenea om este și Moș Gheorghe Vanghele din Galați. Grădinăritul i-a plăcut încă de copil. Pasiunea de a vedea cum cresc și se dezvoltă sub îngrijirea lui nenumărate plante adunate cu răbdare și migală în grădina părintească s-a transformat cu timpul în preocuparea sa de bază. Acum, la 74 de ani, Moș Vanghele are pe strada Săliște din Galați una dintre cele mai originale grădini în care și-au găsit loc și cresc peste 2 000 de specii de plante provenite de pe toate continentele globului. O adevărată colecție de raritățI pe care vin s-o viziteze turiști nu numai din țară, dar și de peste hotare. Grădina cu raritățI a lui Moș Vanghele a devenit în ultima vreme și „sala de cursuri" o liceelor din municipiul Galați care își desfășoară lecțiile de specialitate aci.

Cum a „adus" la Galați Moș Vanghele atîtea plante ? Prin corespondență cu alți grădinari pasionați și personalități științifice din întreaga lume. Așa au fost „găsite" și „aduse" în cei cîțiva zeci de metri pătrați cît măsoară grădina lui moș Vanghele de pe strada Săliște sutele de exemplare de plante rare. Jensenul crește alături de Pasiflora Edulis, o plantă din Noua-Guinee. Eluthérococus Senticosus, o plantă medicinală din Vladivostok, crește și ea alături de o plantă din Vietnam ale cărei rădăcini sînt un excelent condiment comestibil, înlocuind hreanul, usturoiul și piperul. Ultima achiziție pentru care moș Gh. Vanghele a purtat corespondență timp de cîțiva ani cu specialiști din China este Yu-Kua (dovleacul peren de ulei). De la o singură rădăcină se pot obține 10 litri ulei comestibil, iar de la 15 rădăcini se poate scoate tot atîta ulei cît de pe 1 ha, cu rapiță.

— Este o întîmplare, Moș Vanghele, că toate aceste plante s-au „obișnuit" la noi, l-am întrebat zilele trecute ?

— Nu. Este o dovadă că și la noi asemenea plante pot crește și rodi tot atît de bine ca și în ținuturile lor îndepărtate de unde le-am adus. Am ținut să dovedesc acest lucru și după cum vedeți am reușit.

În alcătuirea acestei colecții de raritățI pasionatul grădinar din Galați este călăuzit de o anumită idee, și anume, aceea a cultivării plantelor folositoare omului, în special în lupta sa împotriva anumitor boli.

Viorel CHIURTU

Moș Vanghele alături de ultima sa achiziție.

GLOB MAGAZIN • GLOB MAGAZIN • GLOB MAGAZIN • GLOB MAGAZIN • GLOB MAGAZIN • GLOB MAGAZIN • GLOB

Pe firul evenimentelor

PIRUETA

de Nicolae LUPU

Este definită drept o învîrtire, rotire repede, pe loc, executată mai ales pe vîrful unui singur picior sau o mișcare de întoarcere a calului pe picioarele dinapoi.

Nu e prea mult de cînd senatorul Edward Kennedy propovăduia necesitatea reducerii bugetului umflat al Pentagonului iar șefii acestui mastodont bugetivor respingeau argumentele sale. De cîtva timp rolurile s-au inversat: Pentagonul vrea să economisească (cel puțin așa spune) circa un miliard de dolari iar senatorul Kennedy se opune. Intră această schimbare de poziție pe loc în definiția învîrtirii denumită în mod obișnuit piruetă? Desigur, pentru că atît senatorul, cît și Pentagonul, deși și-au modificat atitudinea, au rămas în același loc. De fapt, Pentagonul vrea să lichideze „din motive de economie" 224 din cele 480 instalații militare de pe teritoriul Statelor Unite. Dar senatorul Kennedy și alții se opun pentru că ansamblul acestor măsuri vor afecta regiunile cu un procentaj electoral în majoritate democrat și sînt considerate ca „o penalizare" a acestor circumscripții, urmărind reducerea sprijinului acordat democraților. Ce-i drept, nu se spune nimic despre ce se va face cu banii economisiți. Vor fi ei destinați economiei civile sau va avea în continuare Pentagonul mînă liberă în folosința lor?

Piruetă.

Recent s-a spus că s-ar putea economisi miliarde de dolari prin lichidarea bugetului de ajutor militar administrat de Departamentul de Stat. Un senator însă a descoperit o scrisoare secretă a unui consilier al Pentagonului care dezvăluie că de fapt este vorba doar de eliminarea acestei rubrici bugetare, fondurile în valoare de circa 12 miliarde dolari anual urmînd să fie îngropate în ansamblul bugetului militar administrat de... Pentagon. Scopul este de a împiedica pe viitor ca aprobarea unor astfel de fonduri să treacă prin Senat, iar Pentagonul să le poată manipula, în scopuri politice, după bunul plac.

Piruetă!

Pînă acum am văzut Pentagonul în postura de partizan al economiilor care, de fapt, înseamnă altceva. Să vedem și o altă versiune. Făcîndu-se ecoul unor analize de bun simț, ziaristul american James Goldsborough arăta recent că numai prin reducerea de la 300 000 la 150 000 a efectivului trupelor americane staționate în Europa Occidentală s-ar putea economisi trei miliarde și jumătate dolari anual. „Acesta — scria el — nu este un argument lipsit de merit dacă avem în vedere deficitele balanței de plăți a Statelor Unite și cele două recente devalorizări ale dolarului." Dar un promotor al punctului de vedere al Pentagonului, Joseph Godson, scrie textual în ziarul „International Herald Tribune": „În dezbaterea internă americană este adesea uitat faptul că o substanțială sau totală retragere din Europa nu e de natură să permită o descreștere semnificativă a cheltuielilor americane. În anumite condiții ar putea chiar să necesite o creștere".

Care condiții și de ce „ar putea crește"? Tăcere deplină, nici un argument. Așa cum se trece cu vederea faptul că una e să cheltuiești bani peste hotare, dezechilibrînd balanța și alta e să-i cheltuiești în țară.

Piruetă!

În fine, toate piruetele sînt acceptabile pentru Pentagon dacă ele îi asigură ceea ce se consideră a fi esențial: dominația necontrolată asupra unor fonduri uriașe care pot fi manipulate în scopuri mult mai largi decît atribuțiile prevăzute.

ÎNTÎLNIRI ÎN PLIN OCEAN

• De la Labrador spre coastele de est ale S.U.A. cu marinarii pescadorului oceanic „Marea Neagră" • Gheața și furtunile continuă să producă greutăți • Participanți la salvarea supraviețuitorilor unei nave norvegiene • Cașaloții — semne bune pentru pescuit, dar rele pentru balene.

Corespondență specială pentru „MAGAZIN"

În noaptea de 25 februarie 1973, datorită ghețarilor, am coborît pe paralela 50°. Nici aici, situația nu era mai bună. La încercarea de a lansa am intrat cu nava într-o zonă de ghețuri suprapuse în forme foarte ciudate, lăsînd impresia unui bîrlog cu spini cît omul de înalți. Căutăm o ieșire pentru a scăpa de acest loc destul de anevoios pentru navigație. Aproape pretutindeni întîlnești situații asemănătoare.

S-a împlinit o lună de zile de la sosirea noastră în această zonă de pescuit. În fiecare zi primim buletine tot mai nefavorabile despre situația ghețarilor iar ultimele avertismente transmise de serviciul meteorologic și oceanografic al Canadei arată că situația banchizelor poate provoca blocarea navelor. Cele care se găsesc — mai la nord — ne informează și ele de coborîrea banchizelor și ne confirmă că două nave poloneze au și fost blocate. Toate navele pescărești care au participat la campania din Labrador au hotărît părăsirea zonei spre alte puncte. S-au format convoaie de națiuni îndreptîndu-se mai spre sud.

Nava portugheză „Comandante Terraïro", care primea știri de la nava noastră despre zonele cu pește, ne informează că va pleca a doua zi în port pentru reparații și că dorește să ne facă și ea un serviciu în a preda scrisorile echipajului la poșta din portul St. John's. Vremea a fost destul de rea, cu vînt și ninsoare iar timpul destul de scurt pînă la plecarea navei portugheze, abia mi-a permis să scriu ultimul articol despre activitatea noastră. Predarea scrisorilor a fost un adevărat chin. S-a încercat în mai multe rînduri să ne apropiem cu navele, dar valurile și ceața nu ne-au permis. În cele din urmă scrisorile au fost băgate într-un cilindru metalic — etanș — și aruncat la apă. După două ore comandantul navei ne-a confirmat prin radio că totul este în ordine. Este greu de imaginat cu cîtă trudă și dragoste echipajul a ținut să răspundă familiilor.

Pescadoarele românești mai încearcă încă o dată imposibilul, căutînd adîncimi mai mari și zone cu ochiuri de apă. Rezultatele nu sînt pe măsură să satisfacă o producție industrială la nivelul navelor noastre. Orice timp pierdut costă bani și noi nu avem dreptul la aceasta. Se hotărăște de către comandanți a se cere aprobarea din țară pentru a încheia pescuitul în Labrador, deoarece navele au avut de suferit din cauza ghețarilor și vor fi puse în pericol dacă s-ar mai continua campania. În ziua de 1 martie a.c. se primește aprobarea din țară pentru încetarea campaniei din Labrador, reaprovizionarea navelor în portul St. John's și începerea celei de a doua etape, pescuitul pe coastele de est ale S.U.A. Această zonă este cuprinsă între paralele 37°N și 40° între Cape May, Baia Delawar, o platformă continentală bogată în macrouri și calamari.

Împreună cu celelalte nave intrăm în portul St. John's pentru refacerea plinului iar noi în șantier și pentru reparații. Specialiștii din șantier ne informează că numai pentru lucrarea de la tancul din provă, unde exista o defecțiune, cheltuielile se vor ridica la cîteva mii de dolari; se face și precizarea că nava va fi urcată pe doc la caz de nevoie. Aceasta ar fi însemnat un timp prea mare de staționare cu cheltuieli prea mari de valută. Analizînd situația la bord o echipă de marinari compusă din Toader Ion, Marinescu Ion, Munteanu Iacob, au cerut conducerii navei să execute reparațiile de la tancul prova cu mijloacele bordului, șantierul executînd numai repararea regulatorului care solicita piese noi. Timp de trei zile s-a lucrat în condiții deosebit de grele, cu aer pompat din afară, în umezeală și la lumina unui bec, într-un tanc de peste 10 vagoane capacitate. Dar strădania a fost răsplătită cu rezultate bune. Nu mică a fost mirarea celor din șantier care nu credeau că vom reuși. Există un mare adevăr despre patriotismul marinarilor noștri dovedit în multe rînduri.

După ce s-au făcut toate probele și la motorul principal cu plinul de apă și combustibil, nava a pus prova pentru punctul de întîlnire cu nava Polar I care colecta pentru țară peștele din magaziile navelor pescadoare care au participat la campania din Labrador. Avem de parcurs 1 200 Mm. pînă la coasta de est a statului Virginia de Nord — S.U.A. — unde nava Polar ancorase din cauza timpului nefavorabil. După două zile de marș, aproximativ liniștit, încep alte zile cu furtuni. Predarea coletelor cu pește la nava Polar I s-a făcut cu multe greutăți peste care echipajul a trecut cu succes.

În ziua de 22 martie a fost o furtună violentă pe paralela 37°N, unde se găseau celelalte nave românești în zonă și împreună cu navele japoneze, portugheze, poloneze și sovietice vom petrece lunile aprilie și mai, după care vom pleca spre vest Africa pentru ultima campanie.

Astăzi 30 martie 1973. S-au împlinit 3 luni de la plecarea noastră din țară dar mai avem încă o dată pe atît. În curînd nava „Retezatu" va pleca în portul St. Pierre din ins. Miquelon de pe coasta Canadei, cu care ocazie, sper să pot trimite noi vești despre munca eroică depusă de marinarii români în această zonă.

Jean IONESCU
ofițer maritim

remember • remember • remember

ROTHENBURG [I]

La Rothenburg ob der Tauber aș fi dorit să ajung într-o primăvară timpurie a evului mediu, la ceasuri de seară, lovind cu minerul spadei în una dintre porțile lui de stejar și ascultînd bătaia clopotelor între roșul amurgului și culmile împădurite din Mittelfranken printre care ducii de Hohenstaufen zidiseră o așezare grandioasă și sălbatică. Asemenea ispite bovarice devin irezistibile în acest oraș ascuns mai mult în istorie decît în geografie, rămas în secole revolute și dăinuind neverosimil împotriva timpului pe care orologiile sale par a continua să-l sfideze luînd urmele unui timp spectral, epurat de orice cronologie. Semnele lui stăruie singure așteptînd parcă un cintec fără cuvinte întru pomenirea unui Walther von der Vogelweide care va fi trecut pe ulițele acestea înguste și pline de umbre, înainte de a veni să adoarmă pe la 1230 în fastuosul Würzburg, nu departe, unde i-am văzut mormîntul la Làsamgärtlein, lîngă colonada rămasă dintr-un claustru al secolului al XII-lea.

Burgul fortificat odinioară își păstrează alcătuirea intactă: ziduri înalte jur împrejur, nenumărate turnuri de apărare, șanțuri pline de apă și poduri masive în fața porților de cetate... ecouri de fier și de piatră, embleme patinate, acoperișe ascuțite și un joc de lumini care dă volumelor magnificiența legendei și amintirii... e poate chiar prea medieval, aproape cinematografic și dacă n-ar fi mușchiul pietrii, negrul ploilor și cearcănele de umbră, te-ai crede în plină mistificare de platou pentru turnarea unui film despre viața și moartea lui Conrad al III-lea cel care călărea un superb alezan și se ducea în der Vergänglichkeit der Jahre (Gottfried Benn — Keiner weine) să moară ucis la Bamberg... a ceti pietrele și inefabila caligrafie a vîntului înseamnă a evoca sau a convoca spirite după amurgul soarelui și nicăieri o atare îndeletnicire nu poate fi mai fertilă decît în aceste burguri din Sud și îndeosebi la Rothenburg ob der Tauber... căci evul mediu devine aici cu totul altceva decît o vîrstă a istoriei noastre europene, se preface într-o țară miraculoasă la al cărei apel nu rămîn impasibile decît sufletele infirme... aici te simți în preajma Nopții în care credea Rilke și dacă poți spune odată cu ei Du Dunkelheit, aus der ich stamme, vei fi răsplătit de harul tuturor tainelor... dacă poți s-o spui eliberîndu-te de ideile preconcepute despre un ev mediu al întunericului și al obscurantismului, cum numeau vechii dascăli epoca în care înfloreau romanicul, goticul, pictura primitivilor florentini și sienezi, poezia provensală și toscană, Dante, Petrarca, gîndirea de o tulburătoare spiritualitate a unor Meister Eckhart, Toma de Aquino, Roger Bacon... cu asemenea gînduri am întîlnit la Rothenburg ob der Tauber siluetele lungi ale anilor din preajma lui 1400, coifurile lor sumbre, fierul lor orgolios, umbrele culcate peste singurătatea silvestră a Franconiei... și-am văzut în faptul serii cavalerii morți întorcîndu-se cu oștile lor din Lombardia și din cetățile negre ale Flandrei, umblînd cu amurgul într-o aureolă înaltă și intangibilă în timp ce ferestrele cu lumini palide se închideau și dinspre păduri veneau adieri reci purtîndu-se sus laolaltă cu corbii... toți cei rămași pe cîmpuri de luptă, scuturile căzute, talismanele, lăncile, caii, strigătele de triumf ori de groază, iubirile și dezolările femeilor pe ale căror chipuri trăsăturile s-au estompat pierind și lăsîndu-și doar o virtualitate în afară de timp... și copacii strangulați de piatră și plantele agățătoare crescînd ca omizile verzi și dislocind mortarul zidurilor, ca să poată atîrna de cealaltă parte spre culoarele de sus unde pașii gărzilor se aud noaptea întreagă... acolo undeva printre toate aceste amintiri și himere mi-am inaugurat întîiul meu popas la Rothenburg ob der Tauber, descoperind un oraș neverosimil despre care nimic nu mi-ar fi putut vorbi mai tulburător decît propria lui irealitate.

a. e. baconsky

DE PRETUTINDENI

Sculptorul Subirachs din Barcelona a făurit un monument închinat lui Leonardo da Vinci avînd proporțiile următoare: 2,5 m, 1,70, 1,20 m și cîntărind 6 tone. Monumentul l-a înălțat cu prilejul celei de-a 500-a aniversări a terminării primei picturi a lui Leonardo da Vinci.

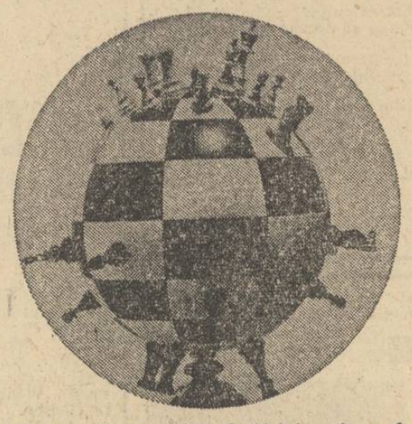

La expoziția mondială de idei ingenioase de la Paris a fost prezentat acest nou model de șah. Căsuțele sînt magnetice, încît jucarea unei partide nu constituie o problemă.

Excepțională descoperire în Iran

PRIMA STATUIE AHEMENIDĂ — UN DARIUS URIAȘ

Încă o dată, orașul iranian Susa s-a dovedit a fi scena pe care arheologii au adus la lumina zilei una dintre cele mai importante descoperiri: prima statuie ahemenidă cunoscută, o colosală statuie a regelui Darius I, marele comandant de oști care a condus imperiul ahemenid între anii 522 — 486 î.e.n. Pînă la această descoperire, nicăieri în lume nu se mai cunoscuse o statuie cu sculpturi în relief a regelui ahemenid.

Statuia a fost găsită în fața ușii unei vaste săli cu patru coloane, făcînd parte dintr-un palat descoperit cu puțin timp mai înainte. Decorația ușii cuprindea două statui simetrice dar din cea de a doua n-a fost găsită decît temelia. Statuia lui Darius este înaltă de 2,36 metri (fără cap care, din păcate, nu s-a găsit) și cîntărește aproximativ 4 tone. Este sculptată în piatră cenușie de Zagros, material comun numeroaselor elemente, sculptate sau nu, descoperite la Susa și Persepolis. Se presupune că muncitorii lui Darius au transportat uriașul bloc de piatră de la o distanță de mai bine de 50 km, știindu-se că Susa se află în cîmpia aluvionară a Mesopotamiei, lipsită de orice afloriment stîncos.

Regele este îmbrăcat potrivit modei persane, cu o tunică lungă, încinsă cu o centură lată, în așa fel încît să rezulte două falduri regulate care să lase picioarele descoperite. Un pumnal elamit, cu lama scurtă și lată, se află atașat de centură. În vreme ce costumul este persan — este pentru prima oară cînd aflăm cum se îmbrăca Darius I! — atitudinea statuii este tipic egipteană: piciorul sting înainte, mîna stîngă îndoită, brațul drept întins pe lîngă corp. Faldul din dreptul piciorului drept este acoperit cu trei inscripții cuneiforme, redactate în limba oficială a imperiului ahemenid, persana veche, elamită și babiloniană. Inscripțiile faldului sting și cele de la baza statuii sînt hieroglife egiptene. Bazoreliefurile de pe soclul statuii sînt, de asemenea, egiptene: două personaje așezate față în față, una purtînd o cunună de stuf, cealaltă o cunună de papirus, simbolizînd Egiptul de Sus și Egiptul de Jos, și două rînduri de cîte 12 personaje, reprezentînd popoarele vasale lui Darius I. Cele 24 de personaje au o atitudine cu totul deosebită: brațele ridicate, sprijinind pămîntul pe care merge regele lor. Și sub fiecare dintre ei, într-un cartuș, se află înscris numele. Lista celor 24 de nume este deosebit de importantă. La stînga regelui sînt grupate popoarele Iranului propriu-zis și vecinii lor din nord. La dreapta regelui, popoarele de la hotarele de vest și sud. Au mai fost cunoscute și alte liste cuprinzînd popoarele ce constituiau imperiul ahemenid, dar acum, grație acestei descoperiri, se dispune de noi jaloane ale organizării imperiului lui Darius și o mai bună cunoaștere a Egiptului de acum 2 500 de ani.

Se consideră că textele descoperite pe uriașa statuie, scrise cu caractere cuneiforme și hieroglife, demonstrează locul privilegiat pe care Egiptul îl ocupa în cadrul imperiului lui Darius. Regele ahemenid ar fi comandat statuia pentru a o instala în templul zeului-Soare, Atoum din Heliopolis (Egipt), cea descoperită la Susa putînd fi o copie a acesteia, făcută de artiști egipteni cu material local.

SE DEZLEAGĂ MISTERUL DE LA BRUAY-EN-ARTOIS?

Întorsătură neașteptată după un an de la comiterea unei fioroase crime pe un teren viran dintr-unul din orașele franceze.

La 6 aprilie 1972, pe un teren viran din Bruay-en-Artois, a fost găsit cadavrul mutilat al unei fete de 16 ani, Brigitte Dewevre. După un an și 12 zile, un minor, Jean-Pierre F. a recunoscut că el este autorul crimei. Minorul de 17 ani a precizat că în seara crimei avusese întîlnire cu Brigitte pe strada Ranchicourt. S-au zbenguit și Brigitte a căzut accidental de pe o platformă, lovindu-se grav de bordură. De teamă să nu fie trasă la răspundere, și-a pierdut complet capul și a strangulat-o cu un bandaj găsit pe platforma de beton; a transportat-o apoi pe terenul viran din apropierea casei doamnei Mayeur și a dezbrăcat-o; a dat fuga pînă acasă la fratele lui, care locuia în apropiere a luat o toporișcă și a măcelărit trupul tinerei fete pentru a da impresia unei crime sadice. Jean-Pierre a mai mărturisit că a ascuns ochelarii victimei în tapițeria unui fotoliu din gospodăria fratelui său. În locul indicat, poliția a găsit, într-adevăr, o pereche de ochelari de damă. Percheziția făcută în gospodăria fratelui minorului a dus la descoperirea a trei toporiști, dintre care una părea să mai păstreze încă urme de sînge.

Locul viran unde a fost găsit cadavrul tinerei fete este delimitat de strada Republicii, unde își avea biroul notarul Pierre Leroy (primul suspect), strada Conte, unde locuia victima, strada Ranchicourt, unde fusese văzută staționînd mașina notarului în seara crimei, și un gard care-l separa de vila doamnei Monique Beghin-Mayeur, logodnica notarului. În raportul autopsiei se menționează că Brigitte a fost mai întîi lovită mortal, apoi strangulată cu un obiect suplu; după ce a fost dezbrăcată, două persoane au transportat-o pe terenul viran și au mutilat-o. Ora aproximativă a crimei: 19,40.

Notarul Pierre Leroy a fost principalul suspect. O prietenă a victimei, Micheline Ousselin, a declarat că într-una din zile, notarul Leroy a oprit mașina în dreptul lor și a invitat-o pe Brigitte să se plimbe împreună. Dominique Roger, o altă prietenă a victimei, a declarat că a văzut-o pe Brigitte la ora 19,40 în colțul străzii Ranchicourt cu un necunoscut. Jean-Pierre, devenit martor principal a afirmat că a văzut-o pe Brigitte cu puțin timp înainte de ora asasinatului în prezența unui bărbat mai în vîrstă. Mai mulți vecini au declarat că mașina notarului a fost văzută parcată pe aproape. În plus, Leroy nu putea să justifice 40 de minute, exact timpul în care se stabilise comiterea crimei. Pe 13 aprilie a fost arestat și învinuit de omucidere. Două luni mai tîrziu a fost inculpată pentru complicitate Monique Beghine-Mayeur. Fostă campioană de înot, Monique a luat apărarea logodnicului ei cu curaj. Ea nu s-a îndoit nici un moment de nevinovăția lui Pierre Leroy. Monique Beghine-Mayeur a fost eliberată după 48 de zile. Logodnicului ei i s-au refuzat trei cereri de punere în libertate.

Jean-Pierre F. a fost considerat, mult timp, un suspect posibil. Declarațiile lui, cînd de o precizie extremă, cînd în totală contradicție, au intrigat mult timp pe anchetatori. Dar „simplitatea, emotivitatea și instabilitatea" minorului au dezarmat pe anchetatori. Unul dintre ei a declarat, la un moment dat: „Jean-Pierre F. este un martor important. Dar cine poate fi sigur de el? Este în stare să povestească te miri ce..." Ziariștii l-au acostat deseori la cafeneaua unde obișnuia să bea zilnic, uneori pînă se îmbăta criță, fumînd țigară după țigară. În cîteva rînduri l-au auzit spunînd: „Eu am ucis-o pe Brigitte". Ce credit să se acorde acestui adolescent căruia judecătorul Pascal s-a ferit să-i la un interogatoriu mai precis, de teamă că „ar fi fost în stare să recunoască fapte pe pe care nu le-a comis"?

Descoperirea ochelarilor victimei și a toporului, care ar fi putut servi la uciderea fetei, la locuința fratelui lui Jean-Pierre sînt primite cu circumspecție. După cum a declarat judecătorul Pascal, imediat după crimă a făcut o percheziție minuțioasă a casei respective. Nu s-a găsit nimic. Cum de s-au găsit tocmai acum, după mai bine de un an? Dacă într-adevăr Jean-Pierre a ucis-o pe Brigitte, de ce nu s-a debarasat de corpul delict pînă acum? Mama victimei e și ea nedumerită. Cînd i s-au arătat ochelarii găsiți, a afirmat că nu aparțin victimei. „Lentilele ochelarilor fiicei mele aveau culoarea negru-închis, nu maron-deschis ca acestea"... În schimb, medicul care a prescris ochelari fetei și opticianul care i-a vîndut, susțin că ochelarii respectivi corespund întocmai cu cei purtați de Brigitte.

Există nepotriviri și în privința obiectului de care s-a servit asasinul pentru strangularea victimei: un bandaj, potrivit declarației lui Jean-Pierre, „un obiect suplu" după verdictul medicului legist.

Vinerea trecută, Jean-Pierre F. a fost inculpat pentru omucidere voluntară. Inculparea nu înseamnă, însă, că el este vinovat. Faptul că Jean-Pierre și-a asumat responsabilitatea crimei, de asemenea nu constituie o dovadă de culpabilitate. Hotărîtoare vor fi corpurile delicte găsite. Să fie, oare, epilogul fioroasei crime din Bruay-en-Artois?

George NICOLESCU

Vipera din... taxi

Tailandeza Khao Pantavi venise la Bangkok să-și viziteze sora. Din gară luă un taxi. Mașina hîrbuită al cărei șofer îi promisese că o duce repede și ieftin nu prea îi inspira încredere, dar femeia nu se grăbea. La o intersecție, cînd mașina opri la „stop", femeia auzi un fîșîit, un șuierat neobișnuit, pe care îl catalogă în gîndul ei ca „oftat tehnic" al motorului. Ulterior, se simți de cîteva ori împinsă pe bancheta din spate a mașinii. Și acestor „fenomene" ea le dădu o interpretare proprie, le puse pe seama stării proaste a drumului, dar și a cailor-putere ai motorului, care tușea și gîfîia din greu. Cînd simți un gîdilat persistent la subsuoară, femeia privi cu atenție în jurul ei: înmărmurise de spaimă. Îi pierise graiul de nu-și putea măcar exprima nemărginita sa groază. Din spetează banchetei pe care stătea, ieșea „tacticoasă", rostogolindu-și trupul gros și lucitor, o viperă. Încă înainte de a apuca să țipe, să atragă atenția șoferului, reptila dispăru în ascunzișul său de „pasager clandestin". La următoarea intersecție, șoferul încetini și femeia deschise portiera, sări afară și începu să alerge țipînd ca „mușcată de șarpe".

Șoferul crezuse că femeia încearcă să dispară, fără să-i plătească. Se luă după ea. Cu greu putu desluși din vorbele incoerente ale pasagerei că în mașină mai călătorea cineva, un călător clandestin și primejdios. Pe loc fu înștiințată salvarea care și sosi însoțită de un îngrijitor de la grădina zoologică. Vipera, un exemplar de mărime neobișnuită, cu rezerva de venin intactă, a fost capturată. Examinată, femeia nu prezenta urme de mușcături, dar zdruncinăturile pe care le simțise în timpul mersului au fost explicate după unele semne: erau mușcături care însă se opriseră la suportul de os de balene al corsetului.

Șoferul Nai Promma nu-și poate explica unde și cînd s-a aciuat nepoftitul pasager în mașina lui. Are însă la îndemînă o ipoteză care pare să fie valabilă — vipera provine din livada de pomi fructiferi aflată într-o suburbie a orașului. Acolo, în fiecare zi, la orele amiezei, șoferul își făcea siesta de prînz, la umbră, cu portierele larg deschise ale automobilului său hîrbuit.

Întîmplări adevărate

De prin străinătate

Alertată în urma unui apel telefonic, poliția londoneză s-a deplasat urgent la fața locului. Constatările au fost întocmai anunțului anonim — în zorii zilei un necunoscut se cățăra pe fațada unei clădiri. Tocmai ajunsese la etajul III. Acolo, sus, a ciocănit la un geam după care a coborît pe același „traseu". Jos, poliția l-a reținut imediat pe presupusul răufăcător. Care s-a dovedit a fi un om cinstit, alpinistul Morrison! El se pregătea pentru ascensiunea pe Himalaia. De ce a bătut în geam? „Păi, e geamul locuinței mele — a explicat el. Am anunțat-o astfel pe soția mea că „antrenamentul" e pe sfîrșite, că poate pregăti micul dejun".

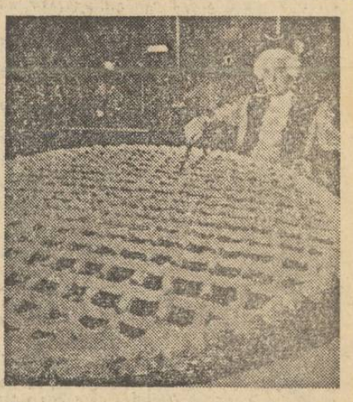

Cel mai mare tort din lume a fost recent realizat cu prilejul sărbătoririi aniversării lui G. Washington, patronul universității cu același nume, din S.U.A.

Studenții au găsit de cuviință să asigure fiecărui participant o felie de tort, astfel încît s-a ajuns la... dimensiuni uriașe. Diametrul tortului este de 3 metri. Au fost necesari 60 de litri de frișcă. Deoarece nu exista un cuptor atît de... încăpător, tortul a fost copt în... rate, apoi asamblat cu ajutorul unei delicioase creme.

ECOURI • ECOURI

Jana Gyrova este interpreta principală a filmului cehoslovac „Intoarcere", care poartă pe generic semnătura lui Vaclav Matejda în dubla calitate de scenarist și regizor.

JURIUL celei de-a doua Convenții franceze a cinematografului fantastic și-a decernat de curînd premiile : „Marele premiu" i-a revenit regizorului britanic Roy Ward Baker pentru filmul „Asylul", premiul de interpretare feminină lui Martine Beswick pentru rolul din „Dr. Jekyll și sora Hyde", film al cărui scenarist — Brian Clemens — a fost de asemenea premiat. Pentru rolul din „Povestiri din criptă", Peter Cushing a primit premiul de interpretare masculină. Cea mai bună fotografie a fost considerată cea a operatorului Miklos Herczenik din Ungaria la filmul „Ferestrele timpului", iar cele mai bune efecte speciale au fost socotite cele datorate lui Karel Zeman la filmul „Arca domnului Servadac".

Anastasia Vertinskaia în rolul unei arhitecte eroină a filmului „Omul și locul său", pe care Alexei Saharov îl turnează după scenariul tînărului dramaturg Valentin Cernih. Partenerul său este Vladimir Menșov.

Clepsidra

CUVINTE OLANDEZE

de Constantin VIȘAN

Veneția Nordului ! Așa i se mai spune Amsterdamului. Locuitorii orașului de pe Amstel dau însă întotdeauna această replică respectivei comparații : Veneția este Amsterdamul Sudului !

Șalupa înaintează pe principalul bulevard lichid al orașului lui Rembrandt. Mai toate clădirile care se derulează în dreapta și-n stînga noastră, ca într-un montaj cinematografic, sînt monumente istorice... Primăria, Biserica reformată, Biblioteca academică de sociologie, politică și drept, Banca Națională, vestitele „case ale milionarilor". „Cele cu scară dublă, ne spune însoțitorul nostru, ale marilor milionari, cele cu o singură scară ale milionarilor normali, iar cele fără scară ale milionarilor săraci".

Scările erau folosite doar cu prilejul evenimentelor solemne. Toate casele sînt construite pe piloni de lemn. Încă o asemănare cu Veneția. Cu deosebirea însă că aici totul a fost creat de mîna omului. Canalele nu sînt naturale, cum sînt cele din lagună. De fapt, totul este creat aici de om. Ca întreaga Olandă, de altfel.

„Marea Nordului a fost unită printr-un canal, cel mai mare din lume, cu Zuider Zee. Au fost înălțate apoi diguri și așa s-a creat portul Amsterdamului. Un port fără flux și reflux. Atunci oamenii au creat canale în locul uscatului, acum dăm la o parte apele și creăm uscat. Așa sîntem noi, încheie ghidul nostru. De cînd ne știm, ne jucăm cu apa și cu nisipul".

O joacă de demiurgi. Din ea s-a înălțat de-a lungul a șapte secole cetatea ștefuitorilor de diamante, portul acesta în care au acostat parcă toate navele lumii... Japan Wisteria, Cetra Lyra, Anita von Bargm, Oryole London, Thalassa... Un trafic de 24 milioane de tone de mărfuri pe an. Acum un secol pe unde trecem noi cu șalupa pășteau vacile. Vapoare uriașe descarcă pe cheiuri minereuri, buștenei, cereale, cafea, cacao (Amsterdamul este cel mai mare port de cacao din lume), mașini, piei, fructe și, bineînțeles, turiști. După Londra, Paris și Roma, capitala Olandei este cea de-a patra metropolă turistică a Europei.

Iată și Monumentul eroilor, de marmură albă, care evocă jertfa Amsterdamului, a întregii Olande în anii ocupației fasciste. O ocupație care se exercita numai ziua. Noaptea, nici un hitlerist nu îndrăznea să iasă în stradă. L-ar fi înghițit canalele. Și s-a întîmplat de multe ori lucrul acesta... „Noaptea, orașele și satele Olandei erau libere".

Pentru atitudinea civică, intransigentă, avută în timpul ocupației, s-a conferit Amsterdamului dreptul de a înscrie pe stema sa străveche următoarele cuvinte : „Vastberaden, heldhaftig, barmhartig". Sînt trei cuvinte esențiale, simbolice pentru istoria Țărilor de Jos, pentru caracterul poporului olandez : eroism, fermitate, toleranță.

CULORI

PICASSO (II)

de Aurel Dragoș MUNTEANU

Primii ani la Paris, Picasso i-a petrecut într-o stare de adîncă melancolie, întreruptă de întoarceri prelungite la Barcelona. Acum pictează în tonul acela greu de definit, manieră caracterizată în mod convențional „perioada albastră". De fapt este vorba de nuanțe vinețiu, transparente, învăluind siluete dizgrațioase, atinse de mizerie fiziologică. Sînt niște figuri rahitice, cu umeri ascuțiți, femei lipsite de vlagă, obosite, ca în celebra Femeie cu fierul de călcat din 1904. Celestina din 1903 are un ochi stins și gura șerpuitoare, căzută, cu părul sur sub gluga neagră, o imagine a decrepitudinii, umanizată doar prin fereastra celuilalt ochi, deschisă ca o mirare peste lume. Femeia în cămașă este mîncată parcă de un morb necruțător, cu capul ei prea mare pentru umerii de copil și cu sînul diform, ca o tumoare pe un piept plăpînd. Copiii și păsările sînt acum singura speranță, iar Copilul cu porumbel, din 1901, are o gîngășie a gestului și un colorit mai variat, deși umbrite de expresia durerii de pe chipul băiețelului cu ochi asemănători celor ce vor fi pictați mai tîrziu de Tonitza la noi. Chipurile materne nu mai au pentru tînărul de douăzeci-douăzeci și cinci de ani, din Parisul tuturor tumulturilor, nici o căldură, sînt expresia animalică a atașamentului pentru progenitură. Abia, ici-colo, se întrezărește geana unei duioșii, un văl subțire, rozul unei cămăși sau un oval de adolescentă care anunță perioada următoare, dominată de acrobați și actori de circ, cu corpuri prelungi și zîmbetul jenat, cu ochii mari, dureroși, o lume a ficțiunii, a plăcerii mincinoase și a eternei copilării. Picasso rîde acum sub lacrimi, ca personajele sale.

Natura de meridional și vitalitatea extraordinară a artistului și-au spus cuvîntul dincolo de disperarea și neîncrederea începutului. În anii aceia, Picasso a creat imens, iar variațiile pe motivul tristeții și depresiunii lui nu s-au convertit în scîncetul neputincios și epigonic, atît de posibil pe solul artistic al Spaniei, ci în voința creatoare. De acum, el a găsit soluția pentru împasul existențial : arta, trăirea limitară a dimensiunii estetice. După perioada roz, pictorul atît de pur, ajuns să fie identificat cu însăși aventura plastică a secolului al XX-lea, va spune pe pînzele lui o întreagă istorie și va încerca toate avatarurile spiritului neliniștit al veacului. Este imensă forța narativă a autorului care ne-a dat Guernica, setea lui de real și încrederea în forța rostirii prin culoare. De aceea, probabil, nu a fost niciodată un abstract, în sensul deplin al termenului. A și spus-o : „Nu există artă abstractă. Trebuie întotdeauna să începi cu ceva. Apoi poți fără nici o grijă să faci să dispară orice aparență a realității, deoarece ideea de obiect a lăsat amprenta sa de nesters... Omul este instrumentul naturii ; ea îi impune caracterele ei, aparența ei". Tentativa cubistă va fi trăită de Picasso cu aceeași foame de natură dintotdeauna, refuzînd în mod paradoxal intelectualismul, prezent la colegii lui francezi și chiar la Juan Gris, după părerea noastră. El va sublima cubismul într-o joacă a culorilor, transformîndu-l adesea într-un prilej de șarjă, irizată sentimental și crud, ca în Cei trei muzicanți, de la New York. Spre scandalul profesorilor de istoria artei, aș spune chiar că determinarea de „cubist" i se potrivește tot atît de puțin ca și celelalte. Sînt volume tratate liber, cu o generozitate a culorii, dincolo de limitele ortodoxe ale manierei. Juan Gris, compatriotul său, este mult mai riguros, și de aceea mai puțin artist decît Picasso, care și-a permis toate libertățile dictate de inspirația glorioasă a unui adevărat fiu al Mediteranei.

În deceniul al patrulea, Picasso devine un profet de apocalipsă, presimțind războiul și ororile declanșate odată cu bombardamentele din Spania. Figurile descompuse, capetele răsucite, mulțimea și grozăvia ochilor dilatați, membrele risipite, haosul strident al omului transformat în țăndări se sublimează în oratoriul marii lui pînze, Guernica, cu teroarea animalelor explodate și lumina neferică a unei civilizații folosite împotriva vieții. Nu cred să existe un protest artistic mai vehement, o mai teribilă frescă a ororii în toată istoria artei, după cum nici crime mai ample și mai atroce decît cele fasciste.

Chipul de artist al lui Picasso este proteic, acoperind trei pătrimi dintr-un secol al insurecțiilor plastice. Uimitoare este unitatea operei lui, al cărei secret rezidă într-o energie fără margini și în dăruirea absolută, în trăirea realității ultime a oricărui pictor : culoarea.

Regizorul Mihai CONSTANTINESCU prezintă filmul său :

„DESPRE O ANUME FERICIRE"

— Sînteți la primul lung metraj artistic după o practică de 17 ani de asistențe ; care ar fi rațiunile pentru care v-ați oprit tocmai la acest scenariu între săvîrșirea actului de curaj care este un debut ?

— Aș începe să spun că nu am fost oprit pînă acum să fac film, dar am considerat că abia acum am ajuns la ceea ce se cheamă maturitate. Mi-am dat seama că fără o experiență și o cunoaștere a vieții nu poți face film. Te trădezi în mod sigur. De ce m-am oprit la acest scenariu ? Scenariul prezintă actualitatea noastră curentă ; s-ar părea că e la îndemîna tuturor. Pe deoparte așa este. Trăim în mijlocul acestor evenimente și s-ar părea că le știm destul de bine și este ușor să le prezentăm pe ecrane. În aceeași măsură este și foarte greu pentru că spectatorii trăiesc și ei în același prezent. Greutatea mai constă și în faptul că într-un asemenea film nu-ți poți permite nici un artificiu ; oamenii trebuie să fie adevărați ; problemele lor actuale și foarte adevărate.

— Să ne oprim puțin la problematica filmului, la ce vrea el să discute.

— S-a vorbit mult în presa scrisă, la radio, la televiziune, despre problemele tineretului. Nu am de gînd să dau sfaturi tinerilor, ce trebuie să facă, ci numai să prezint pe ecran frămîntările pe care le trăiesc doi absolvenți, șefii unei promoții din Institutul Politehnic, atunci cînd sînt puși să aleagă drumul ce-l au de urmat.

— Dar ce-i neliniștește și ce interogații se ridică în fața lor?

— Este un film al opțiunilor într-un moment important de decizie, fiecare avînd argumente pentru propria lui alegere. Scenariul îi urmărește în momentul absolvirii, îi regăsește după un număr de ani și o problemă comună îi readuce iarăși unul lîngă celălalt. Toate personajele care gravitează în jurul eroilor au probleme comune și personale, iar toți cei ce sînt puși în fața unei decizii au drepturi. Scenariul scris de Constantin Chiriță și Andrei Blaier mă ajută pe mine să prezint această temă în toată complexitatea ei. Gîndul meu este de a povesti cu sinceritate în așa fel încît foarte mulți oameni să se regăsească.

— Să ne întoarcem puțin la experiența cinematografică pe care o aveți. Dintre regizorii cu care ați colaborat, stilul căruia vă este mai apropiat ?

— Am luat de la fiecare ce a avut mai bun, pornind de la organizarea unei echipe și pînă la lucrul cu actorul. Văzînd și filmele finisate și materiale foarte multe, din discuțiile ce se purtau după fiecare vizionare am reușit, cred, să-mi fac un stil propriu.

— Nu vă era mai comod sau mai aproape să fi debutat cu un scenariu propriu ?

— Acest scenariu l-am iubit atît de mult toți trei și ne-a fost la fel de apropiat. Faptul că nu l-am scris eu s-a datorat nu fricii, ci pentru că au existat cei doi care aveau mult mai mare experiență ca mine în ale scrisului și în ale construcției dramatice.

— Așa cum arată acțiunea, ea este axată pe două personaje.

— Pe trei.

— Deci trebuie niște foarte buni actori care să ducă în spinare asemenea partituri. La cine v-ați oprit ?

— Aici este primul meu mare cîștig. Am căutat ca și în apariții episodice să iau actori cu experiență și de primă mînă. Pentru cei trei m-am oprit la Ion Caramitru, Ovidiu Iuliu Moldovan și Tamara Crețulescu. Aș mai cita pe Colea Răutu, Ernest Maftei, Boris Ciornei, Mihai Pălădescu, Stela Popescu, Vasilica Tastaman.

— Ați încadra în vreun gen anume filmul ?

— Nu și nu !

Moment din timpul filmărilor

— În formarea echipei ați urmărit aceeași condiție : experiența îndelungată ?

— Da, deși acum, dat fiind numărul mare de filme ce se turnează în studio, este foarte greu să-ți iei oamenii pe care-i dorești. Totuși, eu am avut puțin noroc și mi-am făcut o echipă excelentă. Aproape în toate compartimentele am oameni cu vechime și experiență în cinematografie și de o mare ținută profesională ca : Grigore Ionescu, imagine, operatorul Ștefan Horvath — cameraman, Vasile Rotaru — decoruri, Guță Stirbu și Ina Iliescu — costume, Lucia Anton — montaj, Nicolae Ciolcă — sunet, Temistocle Popa — muzica. Aș mai vrea să amintesc ajutorul mare pe care mi-l dă directorul filmului, Adrian Caracaș, și nu vreau să omit pe șeful electrician Ion Olteanu.

— Așadar, succes !!

Florica ICHIM

Meșterul de fluiere, cavale și cimpoaie

Nea Floriță Văduva cîntă, de cînd era copil, la fluier, caval și cimpoi. Cavale făcea pe vremea aceea un unchiaș, acum foarte bătrîn — Ion V. Hoarcă, octogenarul satului. Cu timpul, meșteșugul acesta s-a

FLORIȚĂ VĂDUVA

pierdut și tot cu timpul s-au rărit și cîntăreții. În sat la Gingiova se mai găseau doar cîteva fluiere sparte și cavale scurtate, cîrpite care cum s-a putut. Mai cîntau din ele Ion — băiatul lui nea Floriță, Ștefan și Marin Văduva — respectiv, frate și nepot, frații Ștefan și Marin Teacă, Marin și Victor Dudă — veri primari și Ion Pătrană. Cîțiva, respectiv frații Teacă, Victor Dudă, Gigi Avram în frunte cu Floriță Văduva știu să zică și la cimpoi, dar nu toți aveau cimpoaie. Au căutat ei în toate părțile să facă rost de cavale și cimpoaie, dar nu au reușit cu nici un chip să găsească pe plac. Voiau, la îndemnul învățătorului Tudor Iordache, directorul căminului cultural din sat, să înjghebeze o echipă de suflători să i se ducă vestea. Ce era de făcut ?

Adresîndu-se lui Floriță Văduva, directorul căminului cultural știa el ce face. Văzuse în săteanul acesta robust, îndemînatic și talentat, un entuziast. Nu erau cavale, cimpoaie, nu se găseau ? Floriță Văduva s-a apucat să construiască el respectivele instrumente muzicale populare. A cerut sfaturi și de la unchețul Hoarcă și pentru că nu avea toate sculele de trebuință și nici lemn de cel mai potrivit, el construiește fluiere și cavale din țevi de plastic. Toată echipa de fluierași și cavaliști a căminului cultural din Gingiova cîntă din instrumente făcute de nea Floriță. A făcut și cîteva cimpoaie dar mai are alte cîteva de construit pentru a satisface integral nevoile echipei. Între timp, a fost trimis de forurile județene la cîteva concursuri și festivaluri folclorice din țară. Ba a zis din cimpoi sau din caval „Alunelul", „Rustemul", „Sălcioara", „Pe dealul Gingiovenilor" și altele și la Festivalul Cimpoierilor de la Strakonice, în Cehoslovacia.

Un mic mănunchi de șuvițe de oțel aflat pe masa din „odaia bună" mă îndeamnă să arunc o privire întrebătoare spre nea Floriță. *„Vreau să meșteresc și niște drîmbe. O dată, ins rumentele astea micuțe erau foarte răspîndite pe la noi și m-am gîndit că n-ar fi rău să încerc".* Îi dorim să reușească așa cum a reușit cu fluierele, cu cavalele și cimpoaiele lui.

Ion BECHERU

MERI PĂMÎNTENI

de Constanța BUZEA

În casă e mai frig acum decît atunci cînd nu venise
Cu marginile lui de fum sub geamurile larg deschise

Înfloritorul alb sonor cu îngrijirea lui de oaspăt
Hrănit cu umbre și supus în aerul colinei proaspăt

Zig-zag e vîntul, iarba-i trasă ca din gogoși de fluturi, fire.
Sărac uscîndu-se pămîntul, e dulce în nemărginire

Și ne dă semn distinct în mai, că n-a pierit el vrea să spună,
Că vom trăi ca-ntotdeauna, înstrăinați și împreună.

Nedumeriri și părăsire inspiră pasărea cusută
În borangicuri transparente de-o lînă și necunoscută

Atingere cu acul plin de calm înmărmurind matase.
E luna mai delir mișcat în care zborul cuiburi coase.

Rărind în crengile pustii toți meriți pămînteni și prunii,
Vin păsările cele vii cu puii lor și cu străbunii.

Pîndind grăbite viermii cruzi cu foamea lor, cu setea lor,
Doar noaptea îi mai ocrotește, și frica, în ascunzători.

(Pămînteni)

PICTORUL venețian Renato Dallara pregătește „Ora Chrysalidei", zece ani după ce a realizat primul său lung metraj „Scano Boa". Subiectul filmului se referă la problemele violenței în rîndul tinerilor și va avea ca interpreți principali pe Nadia Cassini și Yorgo Voyagis.

„ADIO, BARZĂ, ADIO" poartă semnătura regizorului spaniol Manuel Summers și este interpretat de un grup de copii între 8 și 15 ani, fiind o critică la adresa familiilor care nu folosesc cele mai potrivite mijloace de educație.

LARRY PEERCE turnează la Cortina d'Ampezzo „Miercurea cenușii", al cărei protagoniști sînt foarte cunoscuții actori : Elisabeth Taylor, Helmut Berger și Henry Fonda, care, deși anunțase că va renunța la film în favoarea picturii, rămîne deocamdată credincios vechii profesiuni.

ECOURI

JURIUL FESTIVALULUI de scurt metraj de la Oberhausen și-a decernat premiile în cadrul celei de-a 19-a ediții. Tema festivalului : „Să ne îndreptăm spre vecini". Premiate : filmele „Dragoste" și „Tovarăși" ale iugoslavului Vlatko Gilic, „Urma sufletului" (U.R.S.S.) „A plecat într-o frumoasă zi" (Polonia), „Ghiocelul" al regizoarei bulgare Nina Jankova și „Muzica străzii" — un desen animat al canadianului Ryan Larkin.

Marie Dubois realizează în „Cătărătorii", realizat de Michel Soutter unul dintre bunele ei creații, alături de Jean-Luc Bideau, Jacques Denis, Jacqueline Moore.

S-a întîmplat la Sadova

de Dragoș VICOL

Era un cer senin, ca de sticlă, care cădea ca un clopot imens, translucid, peste runcuri, peste albul zăpezii sfîșiat ici-colo, în lungul apei, de pîlcuri de sălcii desfrunzite. Și era un ger cumplit, zăpada scîrțîia sub pași, soarele, înghețat și el parcă, n-avea puterea să treacă peste obcini, peste Muncel. Și totuși gerul trebuia înfruntat pentru că o întîrziere de o zi sau două tot n-ar fi rezolvat nimic în privința lui — geruia de două săptămîni și putea să mai geruiască două — în schimb în privința femeii din corturi pe care doctorița Maria Marinescu alerga să o vadă, nu o zi ci un ceas poate, un singur ceas de întîrziere ar fi putut fi prea mult.

Zăpada scîrțîia sub pași, cerul era ca de sticlă, conacii erau împromorați, ici-colo poleiul fura pașii, dar doctorița n-avea ochi decît spre a scruta depărtarea, în lungul apei înghețate, ca să descopere corturile șatrei, cu fumul lor subțire torcîndu-se alene.

Plecase în grabă de la dispensar alertată de un telefon : „Aici la noi, pe vale, s-a așezat o șatră... Și e o femeie bolnavă în corturi"...

A plecat pe jos. Cale de cîțiva kilometri. N-a mai așteptat docarul plecat cu treburi în altă parte. A lăsat doar vorbă să fie anunțată Salvarea. Pentru orice eventualitate.

Corturile s-au arătat, în sfîrșit, pete cenușii, triunghiulare, pe albul zăpezii.

— Cum te cheamă ?

— Jupineasa...

— Și mai cum ?

— ...Păi... tot Jupineasa...

Un cazan de aramă întors a devenit scaun. Și fum, fum în ochi și în suflet. Ghemuită sub cortul scund, doctorița o consultă pe Jupineasa. E tînără țiganca și frumoasă. A născut un făt mort, prin cezariană, în spital, dar ieșită din spital n-a ținut seama de recomandările medicilor.

— Va trebui să te internezi din nou, Jupineaso !

— Nu mă internez... E prea cald în spital...

— Ești în primejdie, Jupineaso !

— Mi-i urît în spital...

A venit Salvarea, a venit și un medic de specialitate, i s-au dat îngrijirile necesare, dar Jupineasa n-a vrut să lasă din cort, deși ar fi trebuit neapărat, deși starea ei era îngrijorătoare, deși cei doi medici, dr. Maria Marinescu, șefa circumscripției medicale, și dr. Ioan Grigoraș de la Maternitatea orașului aproape, au încercat pur și simplu să o ia pe sus.

— Nu mă duc, rămîn aici, vă rog...

— Ți-e frică, Jupineaso ?

— Nu mi-e frică, zău ! Dar noi așa sîntem învățați : cu răcoarea, cu ai noștri, cu fumul... M-o descinta Bătrîna...

— Jupineaso, nu înțelegi ? Eu răspund de tine !

— De mine ?... De ce ?

Au ieșit din corturile lor și ceilalți, bărbați, femei.

— N-o luați, lăsați-o...

Salvarea s-a întors așa cum a venit. Dar doctorița a rămas. Într-o clipă, șatra s-a pus în mișcare. Trebuia făcută ordine în cort. Trebuia mai multă căldură. Jupineasa trebuia să mănînce mai bine. Jupineasa trebuia să primească injecții și să ia medicamente. „Răspund de ea — își zicea doctorița, mai întîi față de mine însămi"...

A revenit apoi peste o zi, peste încă o zi, a revenit și Salvarea aducîndu-l pe dr. Ioan Grigoraș. Și geruia într-una ; și zăpada scîrțîia sub pași ; și copacii erau tot împromorați. Doar Jupineasa se schimba : obrajii supți și palizi înmuguriseră o culoare nouă. Cazanul de aramă întors, devenise scaun permanent. Cînd pentru doctoriță, cînd pentru doctor. Fumul continua să intre în ochi, dar omul se învață cu de toate, mai ales cînd se simte cu inima împăcată, mulțumită : încă un pacient se întorcea din primejdie... Al cîtelea oare ? se întreba în sinea ei doctorița, deși știa prea bine al cîtelea.

Pe urmă a venit o zi cînd șatra s-a oprit în fața dispensarului. Pleca. Doctorița Marinescu vorbea la telefon cu directorul spitalului zonal.

— Jupineasa ziceți ?... Se simte bine ! Da, chiar în momentul acesta intră în dispensar... Umblă pe picioarele ei și... rîde, tovarășe director !

Doctorița a pus receptorul la loc.

— Ce-i Jupineaso, ce faci ?

— Am venit să-ți spun în ghioc...

— Ce să-mi spui, Jupineaso?

— Să-ți spun ce inimă ai, domniță, săru'mîna !... Că asta o știu taman...

P. S. S-a întîmplat în Sadova, lîngă Cîmpulung Moldovenesc, dar se putea întîmpla oriunde, în orice parte a țării, vă asigur...

FILMELE LUNII MAI

CEAȚA. Producție a casei de filme nr. 1 ; scenariul : Alexandru Siperco în colaborare cu Vladimir Popescu-Doreanu ; regia : Vladimir Popescu-Doreanu ; imaginea : Costache Ciubotaru ; muzica : George Grigoriu ; decoruri : Const. Simionescu ; costume : Oltea Ionescu ; cu : Toma Dimitriu, Adela Mărculescu, Emmerich Schäffer, Maria Rotaru, Mircea Anghelescu, Liviu Ciulei, Theo Partiș, Vladimir Găitan, Dinu Ianculescu, Chiril Economu, Nicolae Praida.

★

ELIBERAREA. Seria a IV-a : Bătălia pentru Berlin ; seria a V-a : Ultimul asalt ; Producție a studiourilor sovietice ; scenariul : Iuri Bondarev, Oskar Kurganov ; Iuri Ozerov ; regia : Iuri Ozerov ; imaginea : Igor Slabnevici ; muzica : I. Levitan ; cu : Mihail Ulianov, Vasili Șukșin, Nikolai Olialin, Larisa Golubkina, B. Zaidenberg, M. Hojkin, V. Nosik.

Continuarea marii reconstituiri cinematografice.

★

CIND LEGENDELE MOR. Producție a studiourilor americane ; ecran normal, color ; scenariul : Robert Dozier, după un roman de Hal Borland ; regia : Stuart Millar ; imaginea : Richard H. Kline ; muzica : Glenn Paxton ; cu : Richard Widmark, Fredric Forrest, Luana Anders, Vito Scotti.

Povestea amară a unui călăreț de rodeo.

★

FRONTUL NOMAD. Producție a studiourilor sovietice ; normal, alb negru ; scenariul : M. Kolesnikov, B. Halzanov ; regia : Baras Halzanov ; imaginea : Ghenadi Cereșko ; muzica : Evgheni Krilatov ; cu : Petr Glebov, Asanbek Umuraliev, Evgheni Novikov, Roman Homiatov, Tugan Redkamatov.

Film consacrat instaurării puterii sovietice în Siberia și în regiunea transbaicală.

★

FATA BĂTRÎNA. Coproducție franco-italiană ; normal color ; scenariul și regia : Jean Pierre Blanc ; imaginea : Pierre Lhomme ; muzica : Michel Legrand ; cu : Annie Girardot, Philippe Noiret, Michel Lonsdale, Edith Scolo, Marthe Keller, Jean-Pierre Darras, Catherine Samie, Claudine Assera.

Filmul tratează, cu subtilitate și cu o nuanță ușor amară și ironică, problema solitudinii umane.

★

BĂTRÎNII BANDIȚI. Producție a studiourilor sovietice ; scenariul : Emil Braghinki, Eldar Riazanov ; regia : Eldar Riazanov ; imaginea : Heinrich Abramian, Nikolai Nemoliaev ; muzica : Andrei Petrov ; cu : Iuri Nikulin, Evgheni Evstigneev, Olga Aroseva.

Comedie satirică.

★

DRUMURILE BARBARILOR. Producție a studiourilor cehoslovace ; scenariul : Ivan Caris, Josef Pițek, Ivo Toman ; regia : Ivo Toman ; imaginea : Jiri Tarantik ; muzica ; Jiri Sust ; cu : Karel Hlusička, Jan Kanyza, Zdenek Kutil, Karel Dellapina, Inka Cekanova.

Bazat pe evenimente autentice, filmul prezintă un episod al luptei împotriva unor bande teroriste.

★

COPIII CĂPITANULUI GRANT. Producție a studiourilor Walt Disney ; color, normal ; scenariul : Lovell S. Hawley, după romanul lui Jules Verne ; regia : Robert Stevenson ; imaginea : Paul Besson ; muzica : William Alwyn ; dirijor : Muir Mathieson ; cu : Maurice Chevalier, Hayley Mills, George Sanders, Wilfrid Hyde White, Michael Anderson Jr.

Într-o montare spectaculoasă, filmul povestește aventurile celor doi copii ai căpitanului Grant — Mary și Robert.

★

ACEA PISICĂ BLESTEMATĂ. Producție Walt Disney ; scenariul : M. și G. Gordon, Bill Walsh — bazat pe un roman de M. și G. Gordon ; regia : Robert Stevenson ; imaginea : Edward Colman ; muzica : Bob Brunner ; cu : Hayley Mills, Dean Jones, Dorothy Provine, Roddy McDowall, Neville Brand.

Comedie polițistă.

★

RAPORTUL AGENTULUI 36. Producție a studiourilor din R.P.D. Coreeană ; regia : Kim Gir Ho.

Inspirat din lupta poporului coreean, filmul aduce un omagiu abnegației și spiritului de sacrificiu al organelor de securitate.

★

EOLOMEA. O producție „Defa" Berlin în colaborare cu studioul „Mosfilm" și Centrul cinematografic „Bojana" — Sofia ; cinemascop, color ; scenariul : Anghel Wagenstein ; regia : Hermann Zschoche ; imaginea : Günther Jaeuthe ; muzica : Günther Fischer ; cu : Cox Habbema, Ivan Andonov, Vsevolod Sanajev, Rolf Hoppe, Peter Slabakov, Benjamin Besson.

Film de anticipație științifico-fantastică.

★

CLASA MUNCITOARE MERGE ÎN PARADIS. Producție a studiourilor italiene ; scenariul : Elio Petri, Ugo Pirro ; regia : Elio Petri ; imaginea : Luigi Kuveiller ; muzica : Ennio Morricone ; cu : Gian Maria Volonte, Mariangelo Melato, Salvo Randone, Gina Pernice, Luigi Diberti, Donato Castellaneta.

Încununat cu „Marele premiu" la Cannes ediția 1972, pelicula se înscrie între filmele declarat politice ale cineaștilor italieni.

POLUARE

AUTOVEHICULELE DE MÎINE

Interviu cu prof. dr. doc. Călin Adrian VASILESCU

laureat al premiului de Stat, membru al Comisiei pentru combaterea poluării de pe lîngă Academia Republicii Socialiste România

Una dintre cele mai importante sarcini: combaterea noxelor datorate autovehiculelor. Problema esențială: acționarea la nivelul fabricației. Cercetări originale, de prestigiu internațional ale catedrei și Institutului de motoare cu ardere internă.

— Vă propun, tovarășe profesor, să ne referim la un capitol: motoarele. In ce măsură există la noi în țară, un pericol al poluării atmosferei datorită autovehiculelor?

— In comparație cu acele țări cu un grad foarte ridicat de motorizare — unele orașe sînt efectiv suprasaturate de trafic — s-ar putea crede că la noi un asemenea pericol nu ar exista. Ori nu este așa. Din multe motive. Să nu uităm că și la noi circulația este la fel de intensă în orașele mari în anumite momente ale zilei, și pe șosele în unele zile ale săptămînii. Gîndiți-vă simbăta drumul spre Sinaia, sau vara în direcția mării cînd automobilele se succed unul după altul. Apoi, automobilul e într-un fel jucăria omului matur. O ia pretutindeni cu el: o ține lîngă casa unde doarme, lîngă locul unde lucrează, lîngă poiana pe care se odihnește... Sigur, obiectul în sine poluează relativ puțin, dar omul e în permanent contact cu poluantul. Așa cum se știe, motorul cu ardere internă (și mă refer în principal la cel cu benzină) emite un gaz extrem de otrăvitor — oxidul de carbon, hidrocarburi și oxizi de azot care sînt de asemenea toxici pentru organism. Aceste gaze substanțe poluante sînt emise în cantitate sporită și datorită întreținerii ades defectuoase care reduce calitatea antipoluantă a motorului. Conjugarea factorilor trafic intens și emisie prea mare face — așa după cum spuneam — ca să existe și la noi o problemă a poluării aerului datorită motoarelor cu ardere internă. Măsurătorile făcute de miliție, de organele municipiului București etc., au arătat că în unele puncte ale Capitalei, de pildă, în Piața Romană, pe Bulevardul Bălcescu, concentrația de oxid de carbon a depășit de cîteva ori concentrația admisă. Or, se prevede o dezvoltare foarte mare a industriei de automobile și implicit a traficului rutier. Este deci necesar să ne întrebăm de pe acum ce trebuie făcut pentru a nu ajunge să fim confruntați cu problemele grele și complicate ce se pun în momentul de față în alte țări. Este deci și momentul să analizăm cauzele care produc emisiile ridicate de poluanți în gazele de la motoarele cu ardere internă.

— Ați menționat de altfel una dintre cauze: întreținerea defectuoasă.

— Și trebuie să știți că lupta împotriva poluării prin îmbunătățirea întreținerii înseamnă și economie de benzină. La 6 aprilie, în cadrul unei întruniri convocate de Comisia pentru combaterea poluării a Academiei R.S.R. s-a discutat pe larg cu toți factorii interesați combaterea poluării produsă de motoare. S-a arătat atunci că dacă s-ar menține un reglaj corect al carburației, economia de benzină realizată anual la un parc de 100 000 de autocamioane ar fi în jur de 70—80 de milioane de lei. Iată, în afară de faptul că nu se mai poluează într-atît atmosfera, și o economie realizată printr-o simplă măsură de întreținere care, gîndesc, ar trebui să intereseze nu numai autoritățile dar și pe cel care are autoturism personal. După cum spuneam au fost prezenți specialiști de la cîteva instituții centrale și dacă planul concret de măsuri discutat va fi aplicat de ministere s-ar ajunge foarte repede la o reducere a produșilor poluanți.

— Ce soluții se impun astăzi în această direcție pe plan mondial și la noi?

— Problema esențială în momentul de față, în acțiunea de reducere a noxelor se pune la nivelul fabricației. Aș vedea-o în două etape. O etapă care prevede îmbunătățirea formării amestecului (de aici rezultă emisia de noxe) și a reglajelor, măsură care ar ajuta și la mărirea economicității motorului. In acest mod s-ar combate poluanții la sursă. A doua etapă ce corespunde unor norme foarte severe privind emisia de poluanți ar constringe la reținerea sau neutralizarea noxelor deja produse. Aceasta implică o serie de dispozitive suplimentare cum ar fi reactori termici sau catalizatori și, evident, ele vor scumpi mașina și exploatarea ei. Un mijloc de a reduce poluarea este și eliminarea plumbului din benzină, dar acest lucru va afecta rafinăriile de petrol care vor trebui să producă benzină cu cifră octanică ridicată fără aditivi, deci costul benzinei va fi afectat.

— Credeți că viitorul aparține automobilului electric? Care este perspectiva anumitor tipuri de motoare? Va fi înlocuit motorul cu ardere internă?

— La Londra și la New York au fost puse în circulație electromobile. După părerea mea însă, în viitorii 10, 15 ani nu se pune problema înlocuirii motorului cu ardere internă cu unul electric. Electromobilele se vor dezvolta ca un mijloc de circulație strict în orașe pînă cînd datorită saturării complete a traficului se vor adopta alte soluții. Mă gîndesc la arterele subterane perfect ventilate, la trotuare rulante... Pentru șosele, deci pentru distanțele lungi, în etapa actuală, electromobilul nu are perspectivă, datorită dificultății de a stoca în volume mici energia electrică. Se fac însă cercetări pentru a utiliza motoarele cu ardere externă. La acestea, arderea realizată cu suficient aer și continuu duce la o emisie foarte redusă de noxe. Astfel, motorul Stirling apare ca cel mai interesant, dar totuși la calități egale problema economică văzută complex va decide. Eu în continuare am încredere în motorul cu ardere internă

— Care sînt preocupările catedrei dumneavoastră și ale Institutului de motoare cu ardere internă? Spre ce v-ați îndreptat cercetările?

— Urmărim în principal combaterea noxelor la geneză. Cercetările noastre au fost în trecut legate de reducerea emisiei de produși poluanți la mersul încet în gol. Și am reușit, spre exemplu, pentru motorul M 207 o reducere pînă la 4% a oxidului de carbon, cu efecte pozitive asupra consumului de combustibil. In momentul de față ne concentrăm atenția asupra oxizilor de azot și de asemenea asupra rolului aditivilor antipoluanți. Avem o serie de contracte de colaborare cu uzinele din țară și o convenție cu Statele Unite ale Americii, care prevede activități bilaterale și conjugarea eforturilor spre acest scop. Catedra noastră are, de pildă, sarcina să confecționeze o anumită aparatură ce se exportă în S.U.A., astfel ca pe această aparatură să se facă cercetări în paralel.

— Ceea ce constituie și o dovadă de apreciere pe plan internațional a activității catedrei. Prestigiul este de altfel încă o dată confirmat, recunoscut și în cadrul congreselor internaționale, organizate în țara noastră, privind motoarele cu ardere internă. Și dacă am aflat corect, vi s-a reținut o comunicare, *) la Congresul Mondial al aerului curat ce va avea loc în acest an, în octombrie, la Düsseldorf.

— Construcția de autocamioane și autoturisme dezvoltîndu-se foarte mult și sarcinile de export fiind, firesc, din ce în ce mai mari, evident se pune problema respectării stricte a normelor internaționale privind poluarea. Rezultă de aici că preocuparea în a găsi soluții cît mai bune în acest sens — și a le aplica — apare ca una dintre cele mai importante sarcini. De altfel, actualul proiect de lege subliniază această sarcină de conservare a mediului înconjurător ca esențială și introduce pentru prima oară ideea că tehnologiile urmează să fie alese în raportul lor cu mediul ambiant.

Catinca MUSCAN

*) „Studiu prin intermediul unui model fizico-matematic al genezei oxidului de carbon în motoarele cu aprindere prin scînteie".

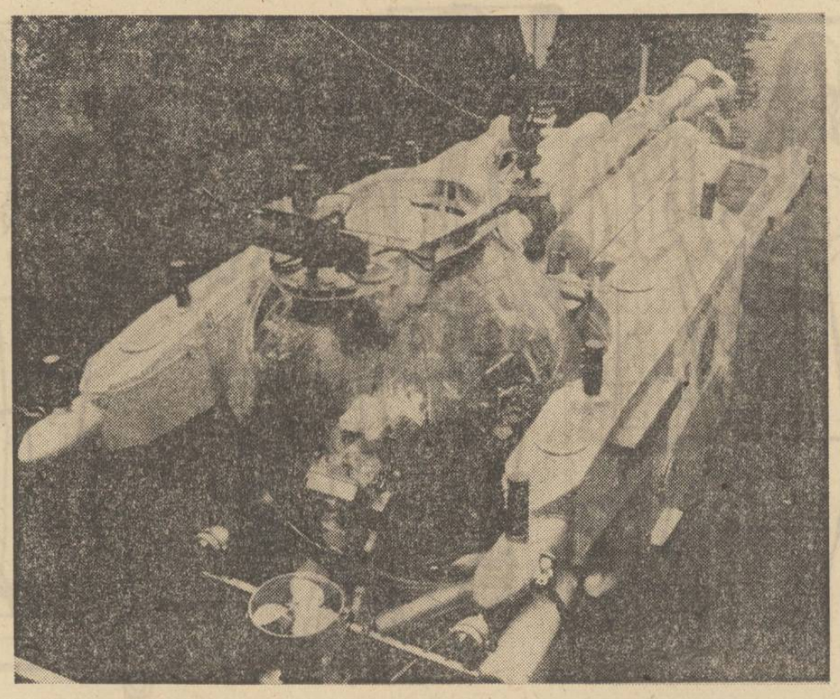

BALON... SUBMERSIBIL

Ar părea mai degrabă un elicopter, acest balon din material plastic care „visează" călătorii subacvatice. Se va renunța oare la forma tradițională de trabuc a submarinelor? Deocamdată nu putem spune decît că este modelul care, la competiția anuală organizată de revista „Industrial Research", a obținut, printre cele o sută de modele ale anului 1972, laurii unui juriu format din eminenți savanți. Vizibilitatea totală pe care o oferă noul model, în contrast cu micile hublouri ale „vechilor nave", face din tipul Johnson Sea-Link, un „taxi" ideal pentru cercetările biologice. De altfel primul din serie va avea acest scop și este executat de către Sea Diver Corporation, Fort Pierce, Florida. Numele i-a fost dat după cel al proiectantului — E. Link (cunoscut și în domeniul aviației) împreună cu cel al donatorului — J. Seward Johnson. Sea-Link poate explora oceanul pînă la adîncimi de 300—600 m. Cercetătorii Institutului Smithsonian intenționează să pornească cu acest balon submersibil de la coastele din Bahamas și ale Floridei studiind distribuția organismelor, efectele poluării la mică adîncime și viața oceanică așa cum se desfășoară la marile presiuni din adîncuri.

POLUL NORD ȘI POLUL SUD SE ÎNTÎLNESC...

...cît vi s-ar părea de ciudat. Se întîlnesc într-un anumit punct pe glob. Mai precis, într-un lac, bineînțeles, înghețat. Ne referim la lacul Ladoga, cel mai mare lac din Europa, transformat de savanții leningrădeni într-un poligon pentru explorări polare. Au fost imitate și așezate alături Arctica și Antarctica. Ce se urmărește? Să notăm cîteva dintre experiențele științei.

Exploratorul polar sovietic N. Cerepanov afirmase că rezistența cîmpurilor de gheață în mările nordice depinde nu numai de situația geografică și de climă dar și de magnetismul terestru. El a studiat învelișul de gheață din Marea Carskă, observînd cum cristalele gheții sînt dirijate pe direcția liniilor de forță ale cîmpului magnetic terestru. Cerepanov a repetat experiențele asupra gheții din lacul Ladoga, confirmînd rezultatele. Gheața, influențată de magneții puternici așezați deasupra copcilor s-a îngroșat într-o anume direcție și a devenit și mai rezistentă decît ...cea obișnuită.

In afara experiențelor care privesc condițiile de locuit, aparatele de cercetări, utilajele necesare explorărilor polare, o atenție deosebită este acordată gheții, această necunoscută. Se fac studii asupra naturii structurii și proprietăților gheții. Aplicațiile practice ale cercetării: metode optime de luptă cu gheața, folosite cu succes la construirea digurilor de protecție din porturile arctice și la proiectarea vaselor spărgătoare de gheață.

Ce legătură poate avea visul cu picioarele

Un simptom binecunoscut de companiile aeriene: adesea pasagerii de pe lungile curse aeriene se plîng că li se umflă picioarele și au gura uscată. De ce? Se bănuia că este vorba de un dezechilibru al „mării interioare" a organismului. Se modifică conținutul hidric în corp. Dar nu cumva aceste modificări s-ar produce din alte cauze? De pildă, pentru că pasagerii nu dorm. Sau nu dorm bine în avion. Cercetătorii din Baylor, College of Medicine (Houston, Texas) au examinat această problemă, urmărind cauzele și efectele unor zboruri de lungă durată asupra diferiților pasageri. Se pare că într-adevăr, lipsa unui somn bun ar fi printre cauzele principale. Verificarea unei asemenea ipoteze și a influenței favorabile pe care ar avea-o regimul alimentar — masă copioasă în avion — va fi făcută urmărind pe piloții aviației militare texane, care, așa cum se știe, nu consumă alcool în timpul misiunii.

RAZE ULTRAVIOLETE ÎN... BUZUNAR

Un grup de medici și fizicieni din R.S.S. Armeană au construit un aparat de buzunar cu raze ultraviolete. Aparatul este destinat tratării individuale a răcelii, a rino-faringitei și chiar a unor afecțiuni cutanate. Grație acestui aparat bolnavul se poate trata la domiciliu după recomandările medicului. Aparatul portativ are o greutate de 500 de grame și are forma unui mic pistolet. Punerea în funcțiune se face prin simplă apăsare pe butonul de forma unui trăgaci.

MEDICINĂ

Echipa de intervenție la „centrala telefonică a creierului"

A fost pusă la punct o metodă chirurgicală care vizează o parte a creierului pînă nu de mult ignorată. Rezultatul? 60% dintre cei operați — și care aveau o paralizie spastică — și-au redobîndit funcția de mișcare a membrelor.

1. Thalamus; 2. Pulvinar; 3. Cortex cerebral; 4. Cerebel.

An de an, în lume, milioane de oameni, datorită unor anume tumori cerebrale sau unor boli ereditare ale sistemului nervos central, fac o formă de paralizie numită spastică sau spasmodică: membrele devin rigide, devin inutilizabile. Pînă de curînd această paralizie, fie totală, fie parțială (hemiplegie) era practic incurabilă. O metodă chirurgicală ce se adresează unei părți a creierului pînă acum ignorată, oferă în sfîrșit speranță victimelor. In majoritatea cazurilor progresarea paraliziei este oprită. In unele cazuri se obțin vindecări, în sensul restabilirii complete a funcțiilor membrelor paralizate. Este vorba de metoda numită „cryopulvinectomie" pusă la punct de un celebru neurochirurg new-yorkez, dr. Irving S. Cooper, cel care în urmă cu 20 de ani anunța primul în lume tratamentul maladiei lui Parkinson prin chirurgia creierului și în urmă cu 10 ani introducerea cryochirurgiei cerebrale (adică distrugerea țesuturilor nervoase prin frig). Citîm aici dintr-o notă-comentar apărută în revista „Science et Vie":

Ce este de fapt cryopulvinectomia? Ea constă în distrugerea unei părți a pulvinarului, o structură de mărimea unei bile, aflată în partea posterioară a thalamusului. Pulvinarul este, așa cum se exprimă dr. Cooper, un fel de centrală telefonică a creierului, permițînd integrarea și triajul diferiților stimuli senzoriali. Ar juca de asemenea și rolul important de coordonare a funcțiilor motrice, funcție perturbată la bolnavii suferinzi de paralizie (sau hemiplegie) spastică. „Dacă mecanismele subiacente necesare motricității (mișcării) sînt intacte", spune dr. Cooper, „distrugerea unei părți a pulvinarului poate fi suficientă ca să suprime spasticitatea".

Succesul acestei intervenții comunicat astăzi este bazat pe rezultatele clinice obținute în ultimele 18 luni. In acest răstimp, dr. Cooper a făcut cryopulvinectomie pe mai bine de 70 de pacienți, fără să se înregistreze efecte secundare nocive, nici decese în urma operației. Tehnica folosită? Prin stereotaxie care permite, datorită unor aparate fixate pe craniu, să se repereze prin radiografie un punct în interiorul creierului. Apoi este introdusă o canulă fină sau o sondă pînă în regiunea pulvinarului și cînd este atins punctul căutat, se introduce nitrogen lichid în canulă. Vîrful acestuia se găsește în acel moment la 7 sau 8 cm în interiorul creierului. Vîrful canulei este mai întîi ușor răcit, în timp ce chirurgul observă reacția pacientului — acestuia făcîndu-i-se o anestezie locală la nivelul craniului, interiorul creierului fiind insensibil la durere. Or dacă răcirea dă rezultatul scontat, atunci se continuă pînă cînd temperatura vîrfului canulei scade foarte mult, timp de cîteva minute (minus 120° F). Dacă operația se soldează cu un succes, atunci, membrele pacientului se destind imediat. Procentul de recuperare a funcției motrice este la ora actuală doar de 60 la sută. Dr. Cooper speră să amelioreze acest rezultat în două feluri. In primul rînd, făcînd o triere a bolnavilor și reținîndu-i doar pe cei care pot într-adevăr beneficia de această metodă, în al doilea rînd, asociind această metodă cu o formă de chirurgie „încă mai radicală", care constă în implantarea electrozilor în partea anterioară a cerebelului (acesta joacă de asemenea un rol important în coordonarea musculară). Experiențele făcute pe animale au demonstrat că distrugerea acestei structuri provoacă spasticitatea, în vreme ce stimularea ei, la un animal spastic, ameliorează această condiție.

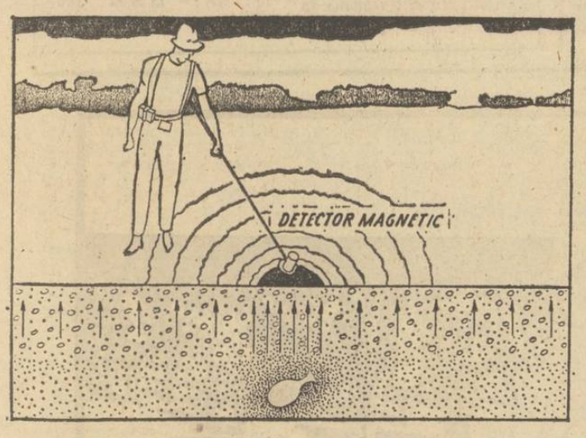

Căutătorul de comori poate afla cu acest detector dacă există un obiect ascuns în sol pînă la 5 m. adîncime.

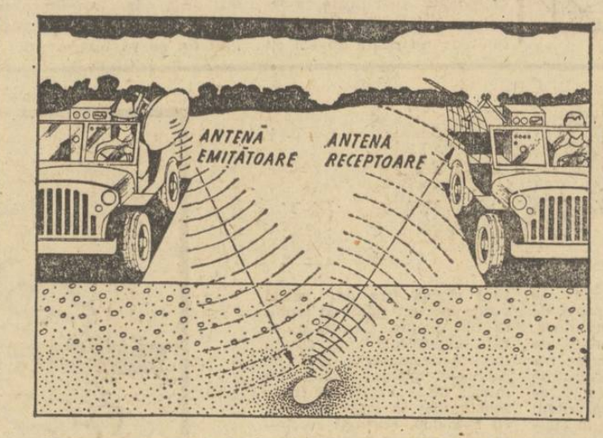

Emisia și recepția radio localizează pe o rază mare de acțiune un obiect din interiorul pămîntului și în același timp oferă „planul" subsolului.

TEHNICĂ

PENTRU CĂUTĂTORII DE COMORI

Prin prospectarea electromagnetică, se pot descoperi, fără riscul de a distruge, sub fundațiile edificiilor actuale, așezări sau monumente uitate sau neștiute. Se poate privi dincolo de vizibil.

Este adevărat că de vreo douăzeci de ani încoace, tehnicile nucleare au pus la dispoziția celor ce aveau să prospecteze subsolul, cum sînt arheologii de pildă, un instrument... profetic: magnetometrul cu protoni. Se detectau cu ajutorul lui, la adîncimi de pînă la 5 m. variații infime ale cîmpului magnetic. De cîteva gamma. Pentru a înțelege mai bine ce înseamnă aceasta să arătăm că un cîmp ce conține vase de pămînt ars, prezintă variații magnetice de 100 de gamma. Un zid de piatră sub pămînt dă cîteva zeci de gamma. Se poate „ghici" prezența unui fragment de statuie ce se află la adîncimi de 2 sau 3 m. Dar numai în cazul cînd în acea regiune nu există nici un fel de instalație electrică, nici un drum pe care să circule automobile, căci ele ar putea perturba cîmpul magnetic, nici avioane care să zboare deasupra regiunii... Iată suficiente motive pentru a se fi căutat o metodă perfecționată. Un instrument care să nu se lase influențat de ce se „întîmplă" în jur. Și de vreme ce se caută ceva „mai bun", acesta ar putea fi de la început „foarte bun". Și astfel de ambiții sînt răsplătite.

Deci, ce se urmărea? Față de instrumentul precedent, care însemna sigur un „ochi" care poate privi în adîncul pămîntului, deci mult dincolo de barierele privirii noastre, unul care să meargă și la sigur. Cel dinainte avea și acest defect: nu vedea decît în direcția spre care era îndreptat. Nici la dreapta, nici la stînga, astfel că trebuia „plimbat" coptinuu pe tot terenul indicat să fie prospectat. Magnetismul are însă și o altă proprietate care permite prospectarea nedistructivă diferită, mult mai directă și în același timp globală. Este vorba de prospectarea electromagnetică. Lancelot Herrisman, care consemnează noutatea, dă și explicația și anume că trebuie să se înțeleagă electromagnetic în sensul undei electromagnetice, altfel spus undă radio. Un emițător radio emite o undă pe care o „radiază" o antenă în sectorul de joasă frecvență, între 30 și 300 herți. Se orientează în acest caz fascicolul spre sol. Unda este constituită dintr-o oscilație cîmp electric și una cîmp magnetic. Cînd cea magnetică întîlnește un corp a cărui susceptibilitate magnetică este diferită de cea a solului, ea este deviată și corpul respectiv reemite o undă pe care o antenă detectoare o va capta.

Se vor putea astfel detecta variații absolut infime, de ordinul miligamma. Este de ajuns acum să se plimbe antena receptoare pe o latură a terenului și făcîndu-se măsurători din aproape în aproape, să se detecteze orice variație sau discontinuitate (trădînd o structură internă) chiar dacă s-ar afla la distanță mare. Iar penetrația structurilor arheologice prin această metodă este de cîtiva metri. Interesul enorm pe care metoda electromagnetică îl suscită este dat de faptul că poate afla ce se ascunde undeva în subsolul unei clădiri, fără să distrugă nimic. Sînt multe construcții noi, ridicate pe terenuri sau pe alte construcții vechi și nimănui nu-i poate trece prin minte să dărîme ce s-a construit ca să se facă prospecțiuni arheologice acolo. Or, prin noua metodă pot apărea așezări ce se află sub fundațiile clădirilor actuale, devin „vizibile" pe o hartă. Se pot trasa profilele unei așezări mascate de edificiile actuale. Și cît de fantastic într-adevăr, este să poți privi, dincolo de vizibil, harta unor așezăminte sau monumente multimilenare!

Ce tulburătoare ni se prezintă o astfel de tehnică ce poate aduce un răspuns cert în disputele teoretice ale unora dintre istoricii culturilor!

DE LA ȘTIINȚA FANTASTICĂ LA TEHNICA FANTASTICĂ

Ce ar mai putea imagina oare autorii de romane științifico-fantastice într-un oraș al viitorului, cînd realitatea tehnicii este într-atît de uimitoare?! Pe drumul deschis de știință în folosirea și controlarea energiei termice, tehnica descarcă... mărfuri. Iată cîteva dintre noutățile anului ce vor putea deveni în curînd bunuri de larg consum.

O HAINĂ PENTRU ORICE TEMPERATURĂ. De cîte ori nu ne-am plîns că dimineața, plecînd la servici e răcoare și ca atare ne îmbrăcăm mai gros, pentru ca la prînz să ne sufocăm de căldură! Doar în basme păreau să se realizeze dorințele ...imposibile. Sau în vis! Acolo, ar fi fost cu putință, zicem noi, o haină „fermecată" care să se orienteze după temperaturile „de afară", în așa fel ca indiferent dacă e frig sau e cald, îmbrăcămintea să se... transforme în călduroasă și răcoroasă. Dacă ai o sumă de cunoștințe în materie, dacă te gîndești și te preocupă... nimic mai simplu, par a spune tehnicienii secolului nostru. Ai visat sau ai citit într-un basm că există o asemenea haină? Să vedem, poate că ...se poate! Rezultatul? Unul dintre premiile oferite de „Industrial Research" a fost decernat unei țesături care se „îngroașe" cînd temperatura înconjurătoare e scăzută și devine răcoroasă, cînd afară e cald.

JOCUL CU CĂLDURA. Se pot folosi curenții de aer ca... generatori de căldură. Dacă poți face aceasta, și invențiile realizate confirmă o asemenea posibilitate, se construiește un cuptor care în loc de altă sursă își ia energia din căldura degajată din frecarea aerului și curenții din cameră. Printre noutățile tehnice prezentate, ca rod al acestui domeniu al științei, se numără și termometrul — indiferent la magnetism, ca și grătarul imens destinat restaurantelor care se poate încălzi nu într-o oră ca acum ci în 6 minute! Pentru a sparge gheața iernii de pe căile de navigație fluviale sau maritime, se recomandă folosirea unui combustibil hidrocarbonic.

RADARUL „VEDE" ÎN TREI DIMENSIUNI. O surpriză la recenta deschidere a Centrului de cercetări radar „Plessey" din Sudul Angliei: un radar care dă efecte tridimensionale, furnizînd informații nu numai asupra „locului" avionului intrat în cîmpul de control al radarului dar și asupra înălțimii de zbor. Ceea ce a făcut, de altfel să fie considerat „revoluționar" printre radarele cunoscute pînă acum. Este și ieftin, recomandîndu-l atît pentru marile aeroporturi cît și pentru cele mici. Privind fotografia, îți dai seama că acest radar folosește un indicator normal în plan, cu deflecție pe axa verticală — redusă într-o normă controlabilă, astfel încît cercul inițial devine... eliptic. Se dă astfel o indicație asupra adîncimii, asemenea unui desen cu perspectivă. Cu ajutorul unui sistem de control, operatorul poate să varieze unghiul de înclinare a planului de referință între 0 și 90°. Cînd un avion e indicat în planul de referință, apare deasupra lui o linie verticală care strălucește la intervale convenabile. Lungimea liniei (și numărul semnelor de calibrare) arată înălțimea la care se află avionul. Un alt sistem de control îi permite operatorului, rotind imaginea, să detecteze și alte situații: de pildă, ecoul unui avion care poate fi mascat de ecoul altui avion.

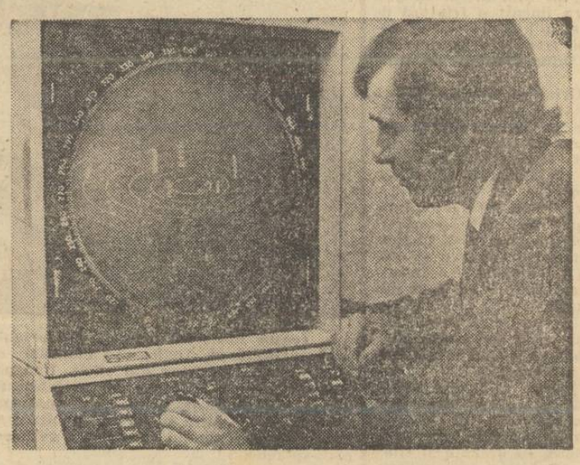

MODA

ROCHII DE DIMINEAȚĂ

În dimineţile însorite de primăvară veţi purta rochiţe uşoare cu o linie simplă ale căror accente de culoare, accesorii, le vor da o notă aparte, agreabilă.

1) Rochie cu cute largi ale căror pliuri pot fi diverse colorate, *aidoma manşetelor de la mineca bufantă. O vestă dintr-un material imprimat aduce atributul eleganţei.*

2) Rochie mai largă, dintr-un material în carouri *cu un guler alb, scrobit şi o fundă mare la gît.*

3) *Pentru tinere,* un guler marinar adaptat la decolteul en-coeur. *Rochia uşor lărgită va avea o singură despicătură în faţă, mărginită de două cusături.*

4) *La o rochie mai veche, puteţi adăuga această bantă, cu nasturi şi un guler mai mare, de culoare şi chiar material diferit. Veţi realiza o rochie nouă.*

5) *Fustă uşor evazată purtată cu o bluză simplă şi un pieptar uni, fără mîneci.*

6) *Ţinută sport : ansamblu a cărei jachetă are buzunare aplicate. Fusta are cutele începînd de la şold. Combinaţiile de nuanţe dau o notă originală.*

7) *Din catifea reiată sau imitaţie de piele puteţi confecţiona acest ansamblu format din jachetă şi fustă cu tighele bine marcate. Jacheta se încheie cu un fermoar vizibil.*

Desene de Tanţi PFENNINGS

IDEI ALE CITITORILOR PENTRU... CITITORI

Două modele de abajur

Se face un schelet de sîrmă montat pe o sticlă (mai frumoasă!) în care se bagă nisip, pietricele sau alice, ca să fie mai stabilă. Cel mai indicat material pentru îmbrăcat sîrma este rafia sau paiul. Lăsînd spaţii între fire, lumina emisă de bec (mai tare) desenează umbre pe pereţii odăii, aidoma unei tapiserii. **(PAULA OTESCU, Bucureşti).**

Sfaturi pentru fiecare

În puţină benzină se pune magnezie calcinată, se amestecă pînă se formează o pastă, cu care se freacă o pată de grăsime de pe carte. Operaţia se termină prin scuturarea cărţii de praful produs prin frecare.

Obiectele de teracotă îşi vor recăpăta luciul, încît nu se vor putea deosebi de cele noi dacă se vor freca cu o perie muiată într-o soluţie formată din o lingură de acid clorhidric amestecat cu 1/2 l. apă caldă. Soluţia va fi îndepărtată de pe suprafaţa obiectelor printr-o nouă frecare cu o bucată de postav, îmbibată cu apă caldă şi curată.

Obiectele aurite se curăţă prin frecare cu un burete muiat în 150 g apă în care s-au introdus 5 g sulf sau 5 g borax. Operaţiunea ia sfîrşit prin spălarea obiectelor cu apă rece şi ştergerea lor cu un postav.

Statuetele de gips se ung cu o pastă obţinută prin fierberea apei cu scrobeală (amidon), pînă se îngroaşe bine. După ce au fost unse, statuetele se aşază la căldură. Scrobeala, uscîndu-se, cade şi statueta rămîne curată.

Mirosul din apartamentul zugrăvit recent se scoate prin următorul procedeu : în colţurile camerelor se aşază ceşcuţe cu apă, în care se pun şi cîteva picături de vitriol. Operaţiunea se reînnoieşte zilnic timp de patru zile. (ILIE CIUTESCU).

Învelitoarea de plastic a caietelor...

...nu se aruncă la sfîrşitul anului ci se poate folosi la confecţionarea a diverse pungi, etui-uri, port-chei etc. Atenţie! Firul cu care se coase să fie mai gros iar spaţiile dintre împunsături mai depărtate pentru a nu risca eventuale fisuri. (CAMELIA PENEŞ, Bucureşti).

Sac pentru sfoară

Vreţi să aveţi întotdeauna în bucătărie sfoară la îndemînă, să nu vă pierdeţi timpul căutînd-o prin pungi şi sertare, să nu vă enervaţi descurcînd firele înnodate ?

Vă oferim o soluţie simplă şi, ca de obicei, decorativă. Din pînză de sac sau altă pînză groasă şi din bucăţele de plastic diverse colorate confecţionaţi-vă o pungă în care să ţineţi ghemul. El are şi un secret : împodobit cu oricare din cele trei motive pe care vi le propunem, vă oferă un orificiu prin care să scoateţi un capăt de sfoară. La nevoie, nu trebuie decît să trageţi de el şi să vă tăiaţi lungimea necesară.

Sacul de sfoară măsoară, confecţionat, 20 x 30 cm. De pe marginea superioară scoateţi fire ca să obţineţi franjuri lungi de cca 3 cm. Motivele aplicate se tighelează la maşină înainte de a închide sacul. Locul ochiului se străpunge cu o andrea groasă. Vă sugerăm şi cîteva culori : iepurele — portocaliu, eşarfa — albastru închis, iarba — verde, peştele — roşu, raţa — galbenă, lacul — albastru. Cu un inel fixat pe spatele sacului îl veţi prinde de un cui, în bucătărie. **(GABRIEL VIECCELI, Bucureşti).**

Politeţea în lumea adolescenţilor

CUM STĂM LA MASĂ

Mulţi tineri iau masa la restaurant sau la cantină, deci printre oameni necunoscuţi. Dar şi cei care mănîncă de obicei acasă sînt uneori invitaţi să prînzească în familia unui prieten, pleacă în excursii şi poposesc pentru un dejun, o cină într-o cabană, într-un bufet.

E foarte greu să ştii să stai la masă decent, să te foloseşti convenabil de furculiţă, cuţit, pahar, de şerveţel, dacă nu ai această deprindere şi trăieşti cu convingerea că în „ocazii" ai să te descurci. Rişti ca celor din jur să le piară pofta de mîncare, ceea ce nu întotdeauna poate să-ţi fie indiferent, de pildă, într-o împrejurare cînd ţii cu tot dinadinsul să faci impresie bună.

Cu sau fără martori, la masă trebuie să ai o ţinută corectă, să te străduieşti să mănînci aşa cum o cer regulile de bunăcuviinţă. Gestul devine astfel firesc, nu mai impune nici un efort, aşa cum, după ce ai învăţat să scrii, nu te mai gîndeşti cum se face m sau z. Fără să ai îndoieli foloseşti un cuţit şi o furculiţă pentru o tartă cu căpşuni, căci ştii sigur că tăind-o cu o linguriţă rişti ca prăjitura să aterizeze pe fusta vecinei de masă. Linguriţa e pentru deserturi moi : creme, şarlote, torturi.

Dar pentru ca oricînd, oriunde, în faţa oricui să poţi savura liniştit o friptură de pasăre, o piersică sau o portocală trebuie să te deprinzi să mănînci frumos... ACASĂ.

• Oricît de obosit ai fi nu e pretext să stai răsturnat pe scaun, cu picioarele lungite sub masă. Pe scaun se stă drept, firesc, fără notă forţată, cu picioarele aduse sub scaun.

• Oboseala nu e o explicaţie nici ca să-ţi propteşti coatele pe masă, să-ţi sprijini capul într-o mînă ca să mănînci cu a doua. Nu întinzi nici antebraţele ca să le pui pe masă.

Dacă nu eviţi aceste atitudini cînd eşti acasă, fără să bagi de seamă le vei face şi în alte părţi.

• Ţinuta corectă e foarte simplă : stai drept într-o atitudine normală, cu coatele apropiate de trup, rezemînd de masă, în dreapta şi stînga farfuriei, numai mîinile şi o parte din antebraţ.

• Mîinile nu se ţin niciodată sub masă. Unii americani mai mănîncă ţinînd o singură mînă pe masă şi cealaltă dedesubt. Ei spun că acesta e un obicei rămas de pe vremea vestului sălbatic, cînd în orice clipă trebuia să ai o mînă pe pistol, ceea ce nu e cazul cu tinerii noştri adolescenţi.

Ne oprim deocamdată aici. Dar fiindcă mai sînt încă multe de spus, vom reveni.

COSMETICĂ

Produse utile

Nu trebuie să folosim niciodată prea multe produse cosmetice ci să alegem cele care ni se potrivesc. Există o tendinţă de a schimba mereu produsele, ceea ce nu este tocmai bine, după cum nici a fi credincioşi toată viaţa unui produs nu este indicat, deoarece pielea suferă transformări substanţiale în cursul timpului şi deci gama produselor trebuie aleasă în funcţie de stadiul respectiv. Dacă vă simţiţi incapabile de a pune un diagnostic, consultaţi o cosmeticiană şi numai după ce v-aţi stabilit natura tenului procuraţi vă şi produsele ce v-au fost recomandate.

Gama de produse pentru îngrijirea obrazului trebuie să cuprindă neapărat produse pentru curăţirea, tonifierea, hrănirea şi protejarea pielii.

Obrazul va fi curăţat atît dimineaţa cît şi seara. În acest scop se poate folosi laptele Doina (ten uscat) şi emulsiile Mimoza şi Farmec (ten normal şi gras), utilizarea acestora din urmă putînd fi însoţită şi de diferite săpunuri. Nu trebuie minimalizată nici importanţa apei. Cea mai indicată este apa de ploaie dar, din păcate, n-o avem totdeauna la îndemînă. Putem înmuia însă apa calcaroasă cu cîteva cristale de borax sau cu puţină tinctură benzoe.

Tonifierea pielii se realizează prin folosirea loţiunii tonice apoase : Flora, conţinînd extracte vegetale de plante, camfor, Vit. C (ten uscat) sau loţiunea Tenapin cu un conţinut bogat în lăptişor de matcă, extract de polen, hipericină (ten normal şi uscat) şi un astringent hidroalcoolic de tipul loţiunii Lara (ten gras).

Hrănirea pielii este asigurată de cremele nutritive. În cazul tenurilor uscate, se recomandă crema Apidermin conţinînd lăptişor de matcă, colesterină, vitamina A ; crema Catifelin cu ulei de avocado ; crema Dalia, bogată în vitamine, fitohormoni şi enzime etc. Pentru tenurile grase sînt potrivite cremele Femina, Eliza sau Magnolia de zi, iar pentru cele deshidratate, Femina spray.

Protejarea pielii împotriva frigului, soarelui, vîntului este imperioasă, fie că vom folosi aceleaşi creme ca pentru hrănire, fie că vom recurge la produse speciale.

Ideea, că fondul de ten ar constitui o protejare suficientă este greşită. De aceea aplicarea lui va fi precedată de aplicarea unei creme.

Persoanele care îşi machiază ochii nu vor neglija demachierea lor în fiecare seară folosind în acest scop demachiantul pentru ochi Sanda, emolient şi nutritiv.

O dată pe săptămînă, este necesară o curăţire în profunzime a pielii, după care se va aplica o mască revitalizantă şi emolientă — Tenofin E, conţinînd extract de placentă, alcool etilic, balsam Peru şi masca Floriten 1 din plante cu acţiune calmantă şi emolientă, ambele indicate pentru tenurile uscate sau normale ori Tenofin astringentă din suc de castraveţi, lecitină, tinctură de benzoe şi Floriten 2 din plante pentru tenurile grase.

Ludmila COSMOVICI

RĂSPUNDEM LA ÎNTREBĂRILE DUMNEAVOASTRĂ

Pe teme de învăţămînt

F.M. — Craiova. În legătură cu urmarea cursurilor unei a doua facultăţi, există, în adevăr unele dispoziţii. Ele cereau însă ca acest drept să fie acordat celor recomandaţi de instituţia la care lucrează, cu scopul de a se perfecţiona, de a fi util în mai mare măsură în locul ocupat. Nu ştim care sînt intenţiile dv şi ca atare nu sîntem în măsură să vă spunem mai mult decît atît. Idem şi cititoarei **Laura G.** din Braşov.

G. P. — Bucureşti. Firească că subinginerii pot deveni ingineri. Sistemul nostru universitar permite o astfel de promovare, bineînţeles în condiţiile stabilite de normele în vigoare. În legătură cu titulatura de subingineri, aveţi dreptate S-a dezbătut mult această denumire şi se va ajunge probabil, la concluzia ca ea să fie schimbată, fără prefixul „sub". Dar nu ştim dacă acesta este esenţialul. Vor fi rezolvate, fără îndoială şi problemele care vă preocupă stabilindu-se şi mai bine rolul aosolventului cursurilor superioare, tehnice, de trei ani în economia naţională. Statul nostru, care a iniţiat această formă de învăţămînt, a creat-o în scopuri bine precizate şi în raport cu necesităţi de ordin obiectiv.

CORNEL BALA — Şimleul Silvaniei. În timpul anului şcolar nu se fac transferări de elevi decît în cazurile excepţionale specificate de regulamentul şcolar. Întrucît tatăl dv nu poate dovedi cu acte că este stabil la Arad, nu beneficiaţi de transferul pe care îl doriţi. Vă înţelegem situaţia, dar prevederile legale nu trebuie încălcate.

P. C. — Tg. Jiu. Se poate efectua transferul la o şcoală de acelaşi profil numai dacă există locuri libere în clasa respectivă şi dacă rezultatele la învăţătură vă recomandă în acest scop. Credem că sînteţi de acord cu noi, că nici o conducere de şcoală nu doreşte să se împovăreze cu un elev care-l ridică probleme din diverse puncte de vedere.

MIHAELA IOANOVICI — Piatra Neamţ. Îţi mulţumim pentru vederea ce ne-ai trimis-o din oraşul în care locuieşti. La întrebarea ce ne-o pui, îţi răspundem că o şcoală ca aceea pe care o cauţi este în oraşul Constanţa. Interesează-te acolo, deci.

RODICA BALAN — Bucureşti. Nu a intervenit nimic nou în legătură cu practica în producţie anterioară înscrierii la admiterea în învăţămîntul superior. Cum ştiţi care sînt hotărîrile luate, nu mai considerăm că este nevoie să repetăm un lucru ştiut.

ADRIAN BISCA — Sibiu. Interesaţi-vă direct la Institutul de Marină din Constanţa. Desigur că celor care se consacră profesiei marinăreşti li se cere robusteţe şi calităţile specifice profesiei.

M. SIRBU — Iaşi. Faceţi un drum la Inspectoratul şcolar judeţean. Acolo veţi găsi tot ce vă interesează.

ÎNGRIJIŢI-VĂ SĂNĂTATEA

M. M. MARIA — Tîrgu Mureş. *Ne-a bucurat răspunsul dv. Avem o mare satisfacţie atunci cînd cititorii ne mărturisesc că sfaturile noastre sînt utile. Deoarece bolnava se teme de injecţii, medicamentul recomandat se poate lua pe gură — golind conţinutul fiolelor. Ne scrieţi că nu aţi găsit Emetiral. Vă recomandăm Bergonal. Referitor la prognostic : este o afecţiune cronică de lungă durată.*

M. E. — Vaslui. *Dismenoreea — (dureri insuportabile în zilele ciclului menstrual) va fi calmată de supozitoare Lizadon. Secreţiile pe care le prezentaţi la mijlocul ciclului menstrual (a 14-a zi) sînt fiziologice — în legătură cu ovulaţia. Totuşi se impune examenul secreţiei vaginale cercetînd flora microbiană, eventual tricomonas şi levuri.*

P. ŞTEFAN — Buzău. *Intervenţii chirurgicale în scop estetic pentru corijarea formei nasului se fac în cadrul clinicii O.R.L. a spitalului Colţea din Bucureşti. Este preferabil să o aminaţi pentru perioada vacanţei şcolare de vară pentru a vă respecta perioada de convalescenţă.*

D. F. — Focşani. *Deoarece ne scrieţi că specialiştii din localitatea dv. nu v-au ajutat, vă sugerăm să faceţi 12 şedinţe de raze ultrascurte hipoterme blauricular şi să luaţi meprobramat — un comprimat seara, iar papaverină — o fiolă pe zi, de băut.*

S.M. — jud. Ialomiţa. *Pentru fetiţa cu cataractă congenitală vă adresaţi clinicii de oftalmologie o spitalului Colţea sau spitalului de boli de ochi din Bucureşti, str. Bolintineanu nr. 9. La cererea dv, vă indicăm adresa policlinicii cu plată : str Negustori 1. Se poate face programarea prin telefon la nr. : 15 50 80 sau 15 10 47.*

ALEIDOSCOP

UN ORĂŞEL LA MINUS 60 DE GRADE

În localitatea Udacinîi din Iakuţia, termometrul coboară, cînd e ger, pînă la minus 60 de grade. Este principala caracteristică de care au ţinut seama specialiştii Institutului central de cercetări şi proiectări pentru construcţii de locuinţe al Uniunii Sovietice în elaborarea proiectului unui complex de locuinţe pentru 15 000 locuitori. În zilele foarte friguroase, locuitorii oraşului vor putea circula spre centru prin galerii acoperite şi iluminate. Piaţa Centrală, spre care duc cele trei galerii, este şi ea acoperită cu o cupolă transparentă.

MOBILĂ „PREFABRICATĂ"

Această modernă, uşoară, confortabilă canapea este realizată în Anglia din material sintetic rigid în amestec cu fibre din sticlă. Canapeaua sau fotoliul sînt formate din cîteva piese prefabricate care se asamblează şi primesc tapiţeria corespunzătoare. În ciuda faptului că este subţire şi uşoară, mobila construită din acest înlocuitor al lemnului este foarte rezistentă. O încercare, pare-se reuşită !

DICŢIONARUL PLANTELOR CE VINDECĂ

Sub această denumire, se găsesc strînse toate informaţiile despre valoarea terapeutică a plantelor, metoda de folosire, caracteristicile sale botanice, tradiţiile şi chiar legendele care sînt legate de existenţa uneia sau alteia dintre plantele tămăduitoare. Apărut de curînd în Franţa, în ediţia franceză Larousse, dicţionarul respectiv readuce în atenţie virtuţile medicinale ale lavandei sau muşeţelului, care calmează durerile, ale rosmarinului care activează secreţia biliară şi ale atîtor alte plante cunoscute şi mai puţin cunoscute, prezentîndu-le dintr-un punct de vedere ştiinţific, din unghiul de vedere al medicinii moderne.

SUGESTII PENTRU MENIURILE SĂPTĂMÎNII

Pentru oaspeţii dv.

UN PATE IMPRESIONANT. Pentru 6 persoane. Aluatul : 600 g făină, 200 g caşcaval ras, un ou, 4 linguri de ulei, 1/4 litru lapte. Umplutura : 6 ouă fierte tari ; 1 kg de carne tocată, 2 cepe, 1 dl. de vin alb, pătrunjel, mărar, 2 ouă, o felie de pîine muiată în lapte şi stoarsă, 2 linguri de smîntînă, 2 kg de spanac, felii de şuncă fiartă (circa 250 g.), 150 g slănină afumată, un gălbenuş, două linguri de lapte.

Frămîntaţi împreună toate ingredientele pentru aluat şi lăsaţi-l să se odihnească. Curăţaţi spanacul şi fierbeţi-l 20 de minute în apă clocotită cu sare. Scurgeţi-l bine. Tăiaţi slănina în felioare şi rumeniţi-o în tigaie fără altă grăsime. Adăugaţi spanacul tăiat mare. Separat rumeniţi în puţin ulei ceapa tăiată peste care veţi pune şi carnea, amestecînd mereu, ca focul s-o cuprindă uniform. Stingeţi cu vin amestecat cu verdeţurile mărunt tăiate. Luaţi vasul de pe foc. După ce tocătura se răceşte, adăugaţi ouăle bătute, miezul de pîine şi smîntîna.

Din aluat întindeţi o foaie ovală. Ungeţi-o cu o jumătate din tocătura de carne. O parte din aluat trebuie să rămînă neunsă ca să poată fi întoarsă la urmă peste toată umplutura. Acoperiţi tocătura cu feliile de şuncă. Puneţi deasupra un strat de spanac cu slănină. Aşezaţi apoi ouăle alăturîndu-le două cîte două. Peste ele puneţi restul de spanac, apoi tocătura de carne rămasă. Înveliţi totul cu aluatul fără umplutură, aducînd capătul pînă jos. Marginile aluatului se lipesc între ele umezindu-le uşor cu apă. Dintr-un rest de aluat anume păstrat se face un inel şi cîteva romburi. Deasupra, în mijlocul pateului se face o crestătură. În jurul ei se aşază inelul. El va servi de horn aburilor din umplutură. Romburile se umezesc pe una din feţe şi se lipesc radial în jurul hornului. Se bate gălbenuşul cu lapte, se unge aluatul şi se dă pateul la copt 45 de minute în cuptor cu foc potrivit. Cuptorul trebuie înfierbîntat.

Luaţi în sacul de excursie

CHEC CU NUCI ŞI STAFIDE. Cîntăriţi 6 ouă (circa 300 g). Pregătiţi o cantitate egală de zahăr pudră, făină, nuci, stafide. Alegeţi stafidele de codiţe şi frecaţi-le uşor între palme cu puţină făină. Cerneţi făina împreună cu un praf de copt. Radeţi de coajă o lămîie. Ungeţi bogat cu unt două forme de chec. Presăraţi-le cu făină. Aprindeţi flacăra cuptorului.

Frecaţi gălbenuşurile cu zahărul pudră şi coaja rasă de lămîie pînă ce amestecul devine spumos. Încorporaţi treptat făina. Bateţi albuşurile spumă tare şi amestecaţi-le uşor cu compoziţia preparată.. Puneţi înăuntru nucile şi stafidele amestecînd ca să se repartizeze uniform. Turnaţi jumătate din preparat într-o tavă şi restul în a doua. Coaceţi la foc potrivit 45—60 minute. Răsturnaţi pe un grătar şi lăsaţi să se răcească.

Serviţi la masa familială

CROCHETE DIN CARNE DE PUI. Curăţaţi de oase carnea puiului fiert în supă pe care o veţi servi cu găluşti verzi. Treceţi-o prin maşina de tocat. Adăugaţi în tocătură cîteva fire de ceapă verde mărunt tăiată şi topită în unt încins. Săraţi, piperaţi, amestecaţi totul cu o lingură de mărar şi una de pătrunjel mărunt tăiate, cu miezul de la o felie de franzelă, muiat în lapte şi stors, cu 1—2 ouă. Formaţi crochete de forma şi mărimea mititeilor, treceţi-le prin pesmet fin şi rumeniţi-le în ulei sau un amesteo de ulei şi unt. Serviţi-le fierbinţi cu o salată preferată.

PRĂJITURĂ CU OREZ ŞI CIOCOLATĂ. Fierbeţi 10 minute 200 g de orez în apă clocotită în care aţi pus un praf de sare. Scurgeţi şi continuaţi fiertul orezului într-un litru de lapte parfumat cu două pachete de zahăr vanilat. După ce orezul a absorbit tot laptele, adăugaţi 100 g de coajă de portocală zaharisită sau din dulceaţă. Coaja de portocală se taie în bucăţele.

În timp ce orezul se răceşte pregătiţi următoarea cremă : fierbeţi 1/2 l lapte cu 1/2 baton de vanilie. Bateţi două ouă întregi şi un gălbenuş cu 75 g zahăr. Adăugaţi două linguri de făină şi 50 g de cacao. Încorporaţi treptat laptele. Puneţi totul pe foc slab şi lăsaţi să se îngroaşe amestecînd mereu. Luaţi de pe foc. Continuaţi să amestecaţi 1—2 minute. Presăraţi suprafaţa cu zahăr pudră (ca să nu se formeze pieliţă) Lăsaţi crema să se răcească. Ungeţi cu unt o formă rotundă cu horn la mijloc. Umpleţi-o cu straturi alternative de orez şi cremă începeţi şi terminaţi cu orez. Puneţi-o mai multe ore în frigider. Răsturnaţi-o pe un platou. Presăraţi deasupra ciocolată rasă (50 g) şi cîteva romburi de coajă de portocale zaharisite. Puneţi-o în frigider pînă cînd o veţi servi.

Olimpia ŞTEFĂNESCU

PENTRU TOATE VÎRSTELE

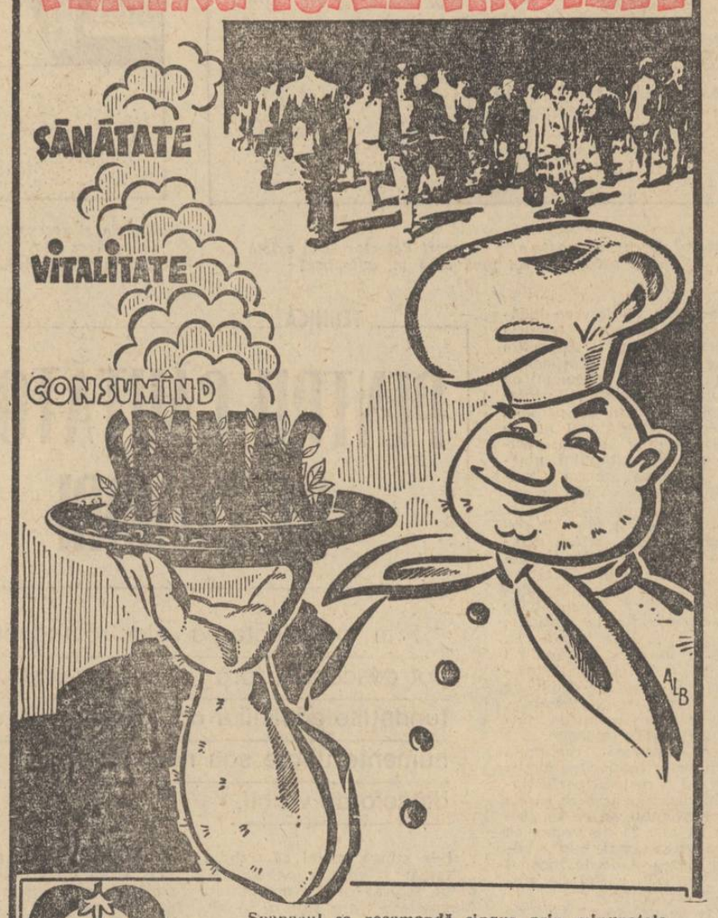

Spanacul se recomandă singur prin minunatele calităţi nutritive !

Conţinutul bogat în fier, calciu, fosfor, magneziu şi în vitaminele A, B, şi C, contribuie la suplinirea lipsurilor alimentaţiei din timpul iernii, la mineralizarea şi antidecalcifierea organismului.

De vînzare la toate magazinele CENTRALEI PENTRU LEGUME ŞI FRUCTE ! (5203)

ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG

CETĂȚENEȘTI

de Mihai STOIAN

„Încerc să prezint și eu aici o situație, a transportului de călători ce se face între com. Mioarele și orașul Cîmpulung, jud. Argeș. Distanța e de 7 kilometri. Transportul se... execută cu un camion de marfă, având două scînduri pe margini drept bănci, cu o prelată prin care suflă în voie vîntul și bat zdravăn curenții de aer, frigul și praful, cu o scară de fier înaltă, cu călători înghesuiți ca o... marfă (și aceea „nefragilă !"). Între călători sînt elevi de școală care învață în Cîmpulung și numeroși muncitori de la întreprinderile din același oraș, navetiști zilnici și care se întorc obosiți (se lucrează în trei schimburi), iar la această oboseală firească se adaugă alta nefirească, după mine, provocată de „lupta" care se duce pentru ocuparea unui loc în... picioare. Înghesuiala-i de nedescris, și ce mai zdrîncănături, plus tot ce am descris mai sus, așa că, nu de puține ori, oamenii se trezesc răciți, bolnavi la pat, cu fălcile umflate de curenți. Vin zilele de concediu medical, plătit, și producția — într-un sens — se dezorganizează, oamenii lipsesc, plătiți fiind, la fel și cu elevii se întîmplă, lipsesc motivat, dar absențele de la lecții, fie și motivate, rămîn relative goluri în cunoștințele lor.

Mă gîndesc de multe ori, călătorind cu asemenea mijloace de transport, cum de nu există la cineva din transporturile astea o bucățică de suflet în plus ca să priceapă că nu-i normal, omenește, să se petrecă lucrurile așa cum se petrec, fără să se găsească o soluție ca, deși-i pantă pe-acolo, pe drumul nostru, și e nevoie de mașini cu dublă tracțiune, condițiile de călătorie să fie cum se cuvin. Sînt doar plătite și oamenii nu merg la plimbare (dar, în fond, cei care merg cu O.N.T.-ul la plimbare, au autocare la dispoziție). Nu ?

prof. IOAN DURDUM
com. Mioarele, jud. „Argeș"

Desigur, nu pot fi decît alături de dorința exprimată de corespondent, în numele atitor și atitor oameni de prin partea locului. Nimeni n-are dreptul să nesocotească „pretenția" justificată a oamenilor muncii de a fi transportați în condiții civilizate. Să nădăjduim că aceste lucruri elementare sînt bine cunoscute și acolo de unde ne-a venit sesizarea.

CURIER SĂPTĂMÎNAL

„Stimate curier,

După zece ani de muncă pe diferite șantiere industriale din țară, m-am hotărît să mă atașez harnicilor petroliști. M-am căsătorit și m-am mutat într-un cartier de noi locuințe, sat Tătărani, com. Bărcănești. Atît eu, cît și celelalte aproximativ 20 de familii am construit casele cu ajutorul acordat de stat. Locuim în cartier de 4 (patru) ani, dar tot de 4 (patru) ani stăm fără lumină electrică.

Am mers la Consiliul popular al comunei Bărcănești, de care aparținem, pentru a ne da un sprijin în electrificarea părții noastre, degeaba, atunci am mers la I.R.E. Ploiești, unde ni s-a făcut un deviz de aproximativ 10 000 lei. Am strîns banii și i-am depus la bancă în contul I.R.E.P., obținînd termen de execuție cel mai tîrziu decembrie 1972. Văzînd că anul și luna respectivă trec, am mers din nou la I.R.E.P. și dumnealor au luat o atitudine nevinovată, justificîndu-se prin lipsa de mijloace de transport, cît și a mîinii de lucru calificate. Văzînd aceasta am strîns alți bani pentru a plăti mașina și macaraua de care era nevoie, asigurînd totodată I.R.E.P.-ul că vom săpa noi gropile pentru stîlpi (în număr de patru), numai să vină pe traseu un specialist. Am așteptat apariția „maistrului Racoviteanu", dar n-a venit, fapt pentru care am mers iarăși la tov. director al I.R.E.P. De această dată maistrul a venit, însă nu pentru a stabili traseul, ci pentru a ne anunța că lucrarea începe în... septembrie 1973. Motivul ? Faptul că ne-am îngăduit să-l anunțăm pe tov. director de neprezentarea sa !

Noi, părinții copiilor care locuiesc aici, dorim să știm dacă este „obligatoriu" să suportăm această... pedeapsă care se răsfrînge, implicit, asupra celor 32 de copii (de la sugar la elevul de clasa a VII-a) și dacă n-ar fi cazul ca, întocmai ca un bumerang, „pedeapsa" să se întoarcă la acela care a născocit-o, la acela care a încălcat orice spirit de echitate.

Cu respect,
ALEXANDRU VRÎNCEANU
com. Bărcănești, sat Tătărani, jud. Prahova"

„Bumerangul", tragem nădejde o dată cu dv., va spulbera mentalitatea „maistrului" care consideră, probabil, că e pe moșia... personală, dacă acționează așa cum pretindeți c-ar fi acționat. Totodată, sperăm că directorul IRE-ului Ploiești va rectifica, în măsura posibilităților reale, de la fața locului, și termenul de executare. La urma urmei dacă înțeleg bine, în situația dv. există un contract, *două părți contractante*, ambele *obligate prin lege* să respecte integral ceea ce se stabilește inițial. Oricum, numai cu o „nouă pedeapsă", zic, să nu vă treziți, ci — în sfîrșit — să se facă... lumină și la dv. ca în atîtea și atîtea locuri din țară.

POST-SCRIPTUM. Iulian Suba din str. 1 Mai nr. 4, oraș Moldova Nouă, jud. Caraș Severin îmi scrie că i-a trimis în dar lui Vasile Mițoc din localitatea Ion Creangă, jud. Neamț, un cărucior pe care-l avea, însă cum căruciorul a stat mult cu roțile la soare, acum are neapărată nevoie de două cauciucuri pentru roțile din spate (căruciorul e din acela cu manete). Nobilul corespondent intervine, de astă dată, pentru a-i asigura lui Vasile Mițoc și cauciucurile necesare. Admirabil suflet ! **Ion Stavără**, str. I. C. Frimu, bloc P 13, ap. 4, Botoșani, orfan de tată, a fost crescut în perioada foametei de după războiul de familia **Teodoru Curpaș** (în 1947), str. B. Șaguna 3, com. Șinca, jud. Bihor : **„Am o mare datorie față de această familie care mi-a întins o mînă de ajutor pentru mai bine de un an (aveau doi copii, Irina și Feri), era croitor de meserie. Aș dori din suflet să-i regăsesc"** ; pentru VIRGINICA — GĂEȘTI ne scrie un corespondent, informîndu-ne că tatăl ei, pe care-l caută de atîta amar de vreme, s-ar putea să fie un maistru de la lotul de construcții al Hidrocentralei de pe Lotru, punctul de lucru Petrimanu, jud. Vîlcea (tov. Căpitănescu) — a fost în aviație, este căsătorit a doua oară, familia o are la Brașov (dînsul se găsea la adresa de mai sus în iunie-august 1971). **„Să-i dorim Virginicăi să-și regăsească tatăl, dacă presupunerea mea e întemeiată. Dacă nu, îi rog pe toți să nu se supere"** — încheie scrisoarea Ioan Borb din Turda, bloc C. 1, ap. 24.

VERIFICAȚI-VĂ CUNOȘTINȚELE

Iazul, trestia și peștii

Două probleme, distincte de fapt, deși au ca element comun iazul, ne-au fost trimise de cititorul nostru prof. **OCTAV DUMITRIU**, din comuna Văleni de Vaslui, jud. Vaslui. Despre ce este vorba, veți vedea mai departe.

IAZUL, ȘI TRESTIA. În mijlocul unui iaz, de forma unui pătrat cu latura de 8 m, crește o trestie, care se înalță cu 2 m deasupra apei. Dacă se apleacă trestia către mijlocul unei laturi, ea atinge cu vîrful marginea iazului. **Ce adîncime are iazul ?**

IAZUL ȘI PEȘTII. Doi pescari au scos o dată cu plasa dintr-un iaz 50 de pești, pe care i-au însemnat într-un anumit mod, și după aceea i-au aruncat înapoi în apă, fiind încă vii. În altă zi au prins tot cu plasa, din același iaz, 90 de pești, printre care au descoperit 6 dintre peștii ce fuseseră însemnați mai înainte. **Cîți pești se aflau în total în iaz, considerînd că peștii însemnați erau uniform răspîndiți printre ceilalți ?**

Temperatura de fierbere a apei

Se știe că la presiunea normală de 760 mm coloană de mercur, apa fierbe la 100° C. **În aceleași condiții de presiune, poate oare să fiarbă la 212° ?**

Răspunsurile la întrebările publicate în numărul trecut

Semnificații geografice

Semnificațiile denumirilor geografice publicate în numărul anterior sînt următoarele :

1. Adis-Abeba — *Floare nouă*
2. Amsterdam — *Digul lui Amstel*
3. Assuan — *A face schimb*
4. Azore — *Insulele ulilor*
5. California — *Cuptorul fierbinte*
6. Fuji—Yama — *Munte fără seamăn*
7. Galapagos — *Insulele broaștelor țestoase*
8. Groenlanda — *Țara verde*
9. Guardafui — *Păzește-te și fugi*
10. Khartum — *Trompă de elefant*
11. Kilimanjaro — *Demon care aduce frigul*
12. Madeira — *Insula Păduroasă*
13. Madagascar — *Țara Malgașilor*
14. Maroc — *Frumos*
15. Popocatepeti — *Muntele care fumegă*
16. Quito — *Două jumătăți*
17. Rangoon — *Sfîrșitul străduințelor*
18. Reykjavik — *Golful care fumegă*
19. Rio de la Plata — *Riul argintiu*
20. Singapore — *Orașul leilor*
21. Valparaiso — *Valea paradisului*
22. Venezuela — *Mica Veneție*

După cum se constată, multe dintre aceste denumiri sînt legate de un specific local.

Este foarte curioasă însă semnificația orașului Singapore echivalent cu „Orașul leilor", întrucît, după cum se știe, în Asia nu trăiesc lei. Să fi existat, poate, odinioară ? Sau, vreunul dintre potentații trecutului, să fi avut lei la curtea sa, aduși din Africa ?

Nave maritime uriașe

Cel mai mare tanc petrolier construit pînă în prezent, se numește „Globtik Tokio". El are un deplasament de 477 000 tone și a fost construit în șantierele navale „Isrikawajima — Harima Heavy Industries din portul japonez Kure. Vasul a început probele pe mare la 11 ianuarie 1973.

Are o lungime de numai... 379 metri și o lățime de 62 metri, dispunînd de un motor cu turbină, corespunzător unui asemenea gigant, doar de... 45 000 cai putere.

Poșta cititorilor

Numeroase răspunsuri primite pentru întrebările din nr. 806 al revistei, publicate la 17.03.1973. Au fost multe bune dar... sortii au căzut doar pe următorii cititori : **Chiriliuc Ion**, București ; **Prodan Constantin**, elev, Liceul nr. 2, Roșiori, jud. Teleorman ; **Bratosin Ștefan**, Călărași, jud. Ialomița ; **Vlăduț Marian**, Sibiu ; prof. **Gheorghe Brașoveanu-Urlați**, București ; prof. **Marin Coltan**, Lic. Tudor Vladimirescu, Tîrgu-Jiu ; prof. **Marin Ștefan**, Șimleul Silvaniei, jud. Sălaj (vă mulțumim pentru frumoasele aprecieri și urări cu privire la rubrică. Felicitări soției dv., care vă secondează cu asiduitate în dezlegarea diverselor „arcane" ale rubricii !).

Kureliuc Nicolai-Kolea, Mărițeia Mică, com Dărmănești, jud. Suceava. Răspunsurile au fost corecte. Cît privește mărțișorul, firește, mulțumiri. Realmente a fost o surpriză...

Mamut Ion, student, Str. Lenin nr. 43, Drobeta Turnu-Severin. După cum vedeți, nu am rezistat rugăminții dv. de a vă publica întreaga adresă în scopul unui schimb de corespondență cu diverși tineri din țară, pe tema „probleme distractive". Sperăm să vă distrați...

Vâjdea V. Francisc, elev, Liceul „I.L. Caragiale", București. Dacă un cititor trimite cu regularitate răspunsuri corecte, el va participa de fiecare dată la tragerea la sorți a celor 7 răspunsuri bune din cele bune.

Podeț Corneliu, elev, Dorohoi. Din o serie de motive, într-adevăr, concursul nostru, anunțat mai de mult, nu a început încă. Vă asigurăm însă că totuși va avea loc și, poate, veți fi chiar unul din participanți.

Vlăduț Marian, elev, Sibiu. La ideea sugerată de a strînge într-un volum materialele publicate pînă acum în rubrica noastră, ne-am gîndit și noi, încă mai demult. Deocamdată nu putem preciza nimic în acest sens.

Ing. Liviu MACOVEANU

REBUS • REBUS • REBUS • REBUS • REBUS

...E CLAR SAU NU?

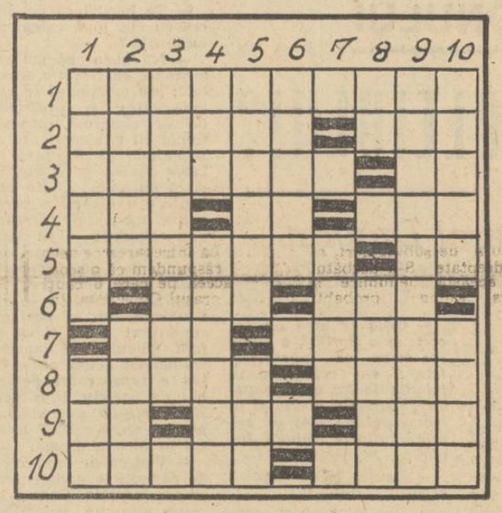

ORIZONTAL : 1) Merge după vorba-ceea... „asta-i muzica ce-mi place" ; 2) Are aceleași caracteristici ca ale titanului (fem.) — Invitați în noaptea de revelion ; 3) Lucrare literară — Răzbunarea peștelui ; 4) Țeavă ceva mai scurtă... — Neg ! — Nuclee chimice ! ; 5) Un lucru la modă — Aplecat în față ! ; 6) Se prinde... la deal — În grotă ! ; 7) Un gol... care nu-i trecut pe tabela de marcaj — Servit cu vin ; 8) Martor la despărțire... — Mers în papuci (onom.) ; 9) Covrig și-un corn !! — Nu poate servi o halbă-ntreagă — Pe la-nceputul calendarului ! ; 10) Se duce la școală — Mai mici decît... Mioara.

VERTICAL : 1) Iute... la masă... — Piedică... la picioare ; 2) Urmează vioara — Admisă la cor ; 3) Adus de vreme ; 4) Interpretează muzică populară — Dă semne de bătrînețe (fem.) ; 5) Rom tare, de exemplu (pl.) — Se opune aglomerației ; 6) Ajutor de boală ; 7) Voci de primăvară (sing.) ; 8) Subsol !!! — „A trece" prin florării ; 9) Cuvînt spus așa cum se aude ; 10) Întins pe plajă — Momeală pentru somn.

Valentina HIMMER

DE LA MÎNĂ

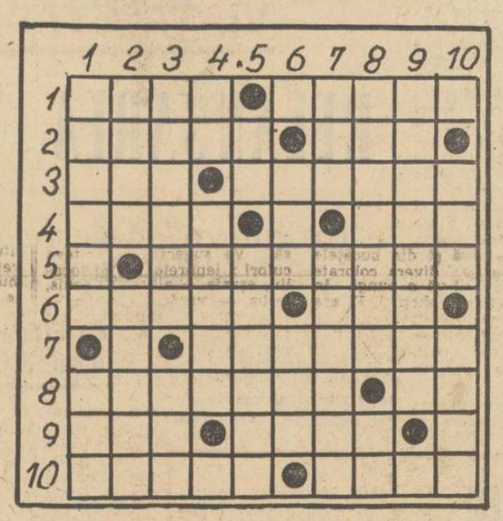

ORIZONTAL : 1) Luat la mînă.. — Mînă strînsă (pl.) ; 2) Una la mînă ! — Diminutiv masculin ; 3) Ochiuri făcute cu mina (sing.) — Apăsată cu mina ; 4) Exprimă valoarea obiectelor produse de mina de lucru — La mansetă ! 5) Lucrează cu mina pentru picior ; 6) Luați de mînă cu forța — A cunoaște ; 7) Unde ș-au dat mîinile ; 8) Ținute de umeri — Agonisit la început ; 9) Prins la mijloc ! — Intră-n crater ! ; 10) Luate de mînă la necaz... — Prins pe deget.

VERTICAL : 1) Apăsat cu mina — Brațele-n față ! ; 2) Prins de mînă — Ca printre degete (fig.) ; 3) Scrisă și de mînă — Momeală pentru somn... ; 4) 12 șnițele ! — Cusut ; 5) Lucru manual... — La îndemîna oricui (pl.) ; 6 A pune mîna — Din copilărie ! ; 7) Singură — Îndemînatici (fig.) ; 8) Una la mînă — Într-un sens ! ; 9) Făcută ca-n palmă ; 10) Prinsă cu acul — De aceeași mărime.

Ștefan VOICULESCU

Dezlegările jocurilor apărute în numărul trecut

SIMPLE REFERIRI

ORIZONTAL : : Encefal — Ca — Mărțișoare — Onoare — Ser — Țintе — Pat — L — Ie — Ul — Ad — Isc — Preț — R — Calendare — Durere — Las — Ul — Ai — Neto — Saltea — Rar

AUTOMOBILISTICA

ORIZONTAL : Depanare — ACR — Eșapare — Grea — Manivela — Cal — Apa — E — E — Busi — Ra — Șiutor — U — Amical — Ulii — Jena — Auri — SR — Nera — Rade — 1 — Strada — T — Pod — A — T — Izbitură — Noit — Uri — Ret — Trecere — Gaze.

UMOR STRĂIN

— Domnule, am venit să vă cer mîna, precum și tot ceea ce aparține fiicei dumneavoastră...

— Acum îți dai seama că tata a avut dreptate cînd te-a sfătuit să nu-ți faci singur cartușele !...

NOUTĂȚI FILATELICE

EMISIUNI ROMÂNEȘTI

Poșta română a realizat o nouă emisiune avînd tema „Costume naționale". Aceasta are la bază desene cu o manieră modernă de interpretare. Machetele grafice sînt realizate de Dumitru Dănilă.

Noua emisiune prezintă costumele în următoarea ordine : valorile de 0,10 și 0,40 lei — Jud. Suceava ; valorile de 0,55 și 1,75 lei — jud. Harghita ; valorile de 2,75 și 6,40 lei — jud. Gorj. Cele șase valori sînt tipărite într-un tiraj total de 30 400 000 ex., repartizat astfel : 8 000 000 ex.,

valorile de 0,10 și 0,40 lei 4 000 000 — valoarea de 2,75 lei și 400 000 — valoarea de 6,40 lei.

Dimensiunile mărcilor : 33x48 mm.

Sistemul de imprimare : tiefdruck, în patru culori pe hîrtie cromo.

Plicuri „prima zi" și ștampila specială.

DIN NOU DESPRE „SOCFILEX III"

Prestigioasa expoziție internațională, „Socfilex III", care va fi găzduită în sălile Ateneului român, între 20—29 iulie a.c., are un mare răsunet în țările participante. Astfel din R.P. Bulgaria ne-a parvenit informația că exponatele prezentate au fost alese, în urma unei selecții riguroase, care a polarizat atenția filateliștilor din țara vecină timp de cîteva luni. În acest fel, la București vor sosi cele mai valoroase colecții, realizări personale care să poată întruni sufragiile juriului și ale publicului.

Confirmări de participare s-au trimis și din partea altor asociații filatelice, ceea ce relevă interesul pentru importanta confruntare a colecționarilor de mărci poștale ce va avea loc în vara acestui, an, în capitala țării noastre.

MAPAMOND FILATELIC

Cîțiva cititori, colecționari de mărci din diferite țări, ne-au solicitat să menționăm, chiar pe scurt, ce oferă administrațiile poștale de peste hotare în acest an. Dorind să le satisfacem curiozitatea, publicăm în limita spațiului de care dispunem pentru această rubrică, doar cîteva planuri de emisiuni. Precizăm, însă, că vom răspunde prin poștă tuturor celor ce ne vor solicita amănunte cu privire la aparițiile din alte țări.

• AUSTRIA — Comemorarea lui Alfons Petzold (1 val.) ; Lupta împotriva drogurilor (1) ; Jubilee aviatice (număr de mărci încă neprecizat) ; Centenarul nașterii dr. Otto Loew, laureat al premiului Nobel (1) ; 25 de ani de la înființarea Uniunii austriace de asigurare (1).

• R.P. BULGARIA — 125 de ani de la nașterea lui Hristo Botev (2) ; 100 de ani de la moartea lui Vasil Lewski (2) ; 500 de ani de la nașterea lui Nicolae Copernic (1) ; Folclor (6) ; Faună (6) ; Flori de cîmp (6) ; Istoria bulgarilor (8) ; 50 de ani de la asasinarea lui Alexandru Stamboliski (1) ; Sporturi de apă (6) etc.

• O.N.U. — Planul anunțat cuprinde : trei întreguri poștale (o carte poștală cu marcă fixă, de 6 c., un plic, de 8 c. și o aerogramă, de 11 c.) ; Decada dezarmării (2 val.), în monedă S.U.A. și în monedă elvețiană ; Campania împotriva drogurilor (2+1) ; O carte poștală — suvenir — cu prilejul a 25 de ani de la Declarația universală a drepturilor omului etc.

• U.R.S.S. — Se prevede un plan amplu, care cuprinde peste 80 de mărci și 5 colițe. Menționăm : A 56-a aniversare a Revoluției din Octombrie (1 val) ; 30 de ani de la înfrîngerea armatelor fasciste la Stalingrad (4 val. plus coliță) ; 30 de ani de la bătălia de la Kursk (1 val.) ; Monumente istorice arhitectonice din U.R.S.S (5 val.) etc.

Aurel CRIȘAN

Pentru combaterea insectelor, vă recomandăm produsele : TOXID — prezentat în cutie de carton, 100 g lei 1,60 ; în flacon din polietilenă pentru pulverizare, 200 g lei 3,90. PLOTOX — produs atît sub formă de soluție în sticle de 500 m l. — lei 4,40 și de 1 000 m l. lei 6,25, cît și sub formă de praf în flacon din material plastic cu dispozitiv de pulverizare — 350 g lei 5,50. PURICID — prezentat în flacon din material plastic cu dispozitiv de pulverizare, cu un conținut de 200 g — lei 4. DEPARATOX, — ambalat în sticle de 500 ml, lei 4,10, iar în sticle de 1 litru, lei 5,70, DEPARATOX SUPER PARFUMAT — ambalat în sticle de 500 ml la prețul de 6 lei buc. în pungi sub formă de praf, cu un conținut de 250 gr la prețul de lei 2,35 buc. VOLOTOX — soluție parfumată contra insectelor zburătoare — (muște, molii, țînțari etc.) în sticle de 500 ml la prețul de lei 5,35.

(5189 A)

Abia acum mi-aduc aminte de ce înnodasem batista : ca să-mi asigur mașina pentru avarii la ADAS.

(5 199)

La 23 km. depărtare de Suceava, un agreabil loc de popas, în apropierea vestitelor mănăstiri din nordul Moldovei

MOTELUL ILIȘEȘTI

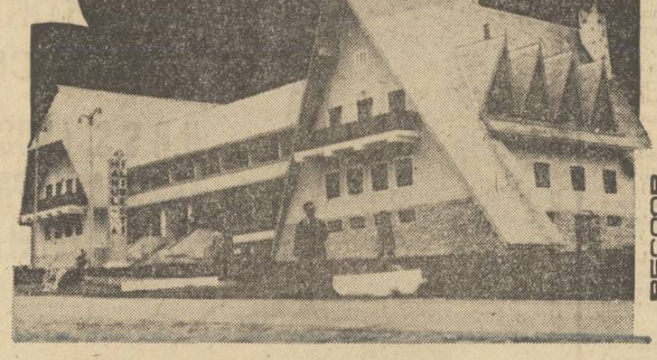

Moderna unitate turistică a cooperației de consum vă oferă :
— camere confortabile, cu băi, apă caldă
— restaurant
— camping cu căsuțe familiale
— parcare auto asigurată
La numai 1 km se află Stina Ilișești, unde puteți servi preparate specifice ciobănești.

(5191 A)

COOP

RECOOP

Cît de greu se marchează un punct

de Valeriu MIRONESCU

Cică în vremuri de demult, mayaşii erau teribil de pasionaţi după un joc cu mingea. Nu ştiu dacă aveau asociaţii sau cluburi, oricum, numai în oraşul Chichen-Itza existau şapte terenuri speciale pe care se bătea mingea în văzul a mii de spectatori. Pe atunci, nu i se putea spune decît minge, nu şi balon, fiindcă ea era de cauciuc plin, aşa că termenul de a lua în balon pe cineva încă nu apăruse. Nici acela de a lua peste picior, din motivele pe care le veţi afla, în continuare.

Deci, pe un teren acoperit cu iarbă, jucătorii încercau să marcheze puncte prin introducerea mingii în nişte cercuri de piatră, fixate pe zidurile ce împrejmuiau cîmpul de joc. Treaba aceasta era de-ajuns de dificilă nu numai din cauza diametrului mic al cercurilor, vreo 60 sau 80 de centimetri, ci, mai ales, datorită regulilor foarte stricte care cereau ca golurile să fie înscrise cu cotul sau cu şoldul ! Nici vorbă de mînă, ca la baschet, nici vorbă de vreun şut prec's cu piciorul, ca la fotbal. Pe atunci, domnea tehnicitatea cotului sau a şoldului. Nu mi-e prea clar cum arăta un jucător stingaci de superclasă şi ce fel de efect imprima el mingii cu şoldul sting, cert e însă faptul că golurile se înscriau extrem de rar şi erau sărbătorite ca nişte fapte glorioase. Mai mult, autorului înscrierii punctului i se cuveneau obligator toate bainele şi bijuteriile spectatorilor ! Aşa se făcea că atunci cînd se marca vreun gol, spectatorii o luau la goană care mai de care, ca nu cumva să rămînă goi. În textele lui Diego de Landa se spune însă că aşii mingii, era să zic ai balonului rotund, îşi aveau amicii lor prin tribune, care-i sileau pe spectatori să respecte regula...

Au trecut multe secole, jocurile cu mingea de cauciuc au fost reinventate, au reapărut şi golgeterii. La început, aceştia erau mărinimoşi cu spectatorii, marcau punct după punct şi nu cereau nimic în schimb. Se vede treaba că o dată cu descoperirea unor texte despre obiceiurile vechilor mayaşi, s-a schimbat optica în fotbal. Scoruri strînse, chiar albe, goluri puţine, chipurile apărările s-au făcut mai dure şi s-au supraaglomerat. Asta, chit că porţile nu au un diametru de 60 cm iar de tras în minge nu se trage cu şoldul ci cu spiţul. Mă rog, chestii de ordin tehnic.

Lăsînd gluma la o parte, fiindcă am ajuns în domeniul faptelor curente, trebuie spus că puţinătatea punctelor marcate se datorează deseori concepţiei ce stă la originea selecţiei jucătorilor şi a organizării lor în joc într-o anumită formaţie. Sînt şi eu de părere că atunci cînd vrei să pui la punct o formaţie, începi cu selecţia jucătorilor din apărare şi cu potrivirea lor într-o aşezare tactică. Toată această operaţiune nu epuizează însă chestiunea defensivei ci face parte din ansamblul de idei numit jocul echipei în apărare. După cum jocul în apărare nu poate fi elaborat şi judecat decît în cadrul concepţiei generale asupra activităţii unei echipe, atît în apărare cît şi în atac, care concepţie generală nu poate avea drept ţintă decît victoria prin intermediul punctelor înscrise.

Sînt echipe care sînt în stare, la un moment dat, să furnizeze un randament bun în apărare, însă preocupîndu-se vreme îndelungată numai de această latură, ajung să considere, jucători şi antrenori, că asta înseamnă fotbal. Asemenea echipe primesc, e drept, puţine goluri, nu mai pierd meciuri la scoruri-fluviu, dar, totodată, se dovedesc incapabile să marcheze puncte, în special, „în deplasare". Din grija excesivă pentru apărare, se naşte tendinţa, ce se transformă în obicei, de a ţine mingea departe de adversar, prin pase scurte (şi sigure !), laterale sau înapoi. Chiar atunci cînd adversarul e slab, atacul se desfăşoară lent, în 7—8 timpi pînă la linia de 16 metri, ceea ce permite regruparea celeilalte echipe. În cadrul unui astfel de joc, înaintaşii iuţi, cu calităţi fizice de start fulgerător şi viteză, sînt într-un fel inutili. E şi acesta unul dintre motivele indirecte care provoacă la noi penuria „virfurilor" de atac.

De pildă, să zicem că selecţionăm o „aripă" iar, apoi, observăm şi ne mirăm de lipsa de randament a respectivului jucător. Să ne punem însă întrebarea : ce anume ne-a frapat la acea „aripă", ce fel de aptitudini au impus-o selecţiei ? Răspunsul ar fi : atunci cînd e „deschis" printre apărători, atunci cînd e „lansat", jucătorul pleacă aproape instantaneu, depăşeşte prin viteză pe fundaş şi trage relativ bine la poartă. Lucrurile stau mai prost cînd acelaşi jucător e servit cu mingea „la picior". Nu prea ştie să dribleze, intră greu în jocul combinativ, pe scurt, nu-i făcut pentru un asemenea joc. Prin urmare, atunci cînd alegem un atacant pe baza anumitor calităţi dovedite, să încercăm să-i fructificăm aptitudinile. Altfel, înaintaşul respectiv nici nu face breşe în apărarea adversă, nici nu mai poate înscrie puncte. Troi de la F.C. Argeş mi se pare că se află într-o asemenea situaţie cînd joacă la echipa reprezentativă.

În general, trecerea rapidă de la apărare la atac, cu pase lungi şi surprinzătoare, lipseşte din arsenalul echipei reprezentative, fiind probabil, una dintre cauzele ineficacităţii înaintării. Valentin Stănescu — în interviul acordat miercuri revistei „Fotbal" — cerea halfilor Dumitru şi Nunweiller să pună în valoare tocmai iuţeala „aripilor", să joace pe Troi şi pe Marcu dar şi pe Dumitrache, în corespundere cu aptitudinile pe care aceştia le-au dovedit. Înfăptuirea intenţiei tactice a antrenorului responsabil, ar însemna un pas înainte pe calea dinamizării jocului şi a marcării punctelor. Altfel, golul va deveni o raritate, aproape ca pe timpul vechilor mayaşi.

Vă recomandăm un loc de recreare şi odihnă

DÎMBUL MORII

În sudul oraşului Braşov, pe D.N. 1 (Bucureşti — Braşov), la Km 163, în Timişul de Jos, se află cătunul Dîmbul morii — *loc de odihnă şi de popas indicat atît pentru braşoveni, cît şi pentru turiştii de pretutindeni.*

Din Braşov, accesul spre Dîmbul morii *se face alegînd una din cele trei variante recomandate : a) cu autoturismul pe şoseaua naţională ; b) cu troleibuzele 3, 5, 7 din centru pînă la staţia Autocamioane şi, în continuare, cu autobuzele 23 sau 24 pînă la cabana Dîmbul morii ; c) pe jos, pe la* Noua, *peste pădure, prin Valea Largă. Distanţa mică de Braşov (10 km pe şosea) şi lipsa aglomeraţiei caracteristice altor locuri îndrăgite de braşoveni* (Poiana Braşov, Noua, Timpa) *îndreptăţesc — cu siguranţă — alegerea acestui punct turistic pentru petrecerea unei zile de odihnă şi recreare.*

Alături de aceste atuuri, Dîmbul morii *oferă vizitatorilor săi o ambianţă naturală deosebită : poieni cu întinse covoare de verdeaţă, umbra răcoroasă a codrilor ce-şi încep chiar de aici urcuşul spre culmi, aerul ozonat ce vrea, parcă, să-şi confirme renumele, vecinătatea munţilor Piatra Mare şi Postăvarul.*

Dîmbul morii *se recomandă ca o gazdă primitoare nu numai pentru cadrul natural pe care îl oferă excursioniştilor de o zi. Aici se pot organiza sejururi, individuale sau în grup, pentru un timp nelimitat. În acest caz, la dispoziţia oaspeţilor va sta, în permanenţă, personalul cabanei* Dîmbul morii *(capacitatea cabanei : 100 locuri) şi al celor cinci vile (capacitate de cazare pe zi : 70 de locuri).*

Amatorilor de excursii în împrejurimile Dîmbului morii, *le propunem cîteva repere : 1) pe firul apei Şipoaia, după o oră de mers, se ajunge la* cheile şi cascadele „Şapte scări" ; *2) pe firul apei Chiba, tot după o oră de mers, se ajunge la* cabana Bunloc ; *3) excursie la* cabana Piatra Mare.

Pentru excursia la Piatra mare (1630 m altitudine), supunem atenţiei drumeţilor două variante, recomandîndu-le alegerea uneia dintre ele sau — eventual — opţiunea pentru o variantă combinată — un traseu pentru urcuş, altul pentru coborîş — în funcţie de experienţa în ce priveşte escaladarea munţilor : a) pe valea Şipoaia, prin „Şapte scări" şi în continuare, încă două ore de mers pînă la cabana Piatra mare. Traseul acesta, dificil dar pitoresc, va fi străbătut de cei cu o bună rezistenţă fizică ; b) pe poteca ce urcă la Peştera de gheaţă *pînă la cabană (circa două ore de mers).*

Cei ce se opresc un timp mai îndelungat la Dîmbul morii, *vor face, desigur, deplasări scurte sau de durată la Timişul de Sus, Predeal, Braşov şi Săcele.*

Valentin BORDA

8, 9, 10... OUT!

de Paul OCHIALBI

• Marginalii la „Centura de aur" • Clasamentul pe luna aprilie • întrebări şi răspunsuri

• **„CENTURA DE AUR"** a demonstrat pentru a nu ştiu cîta oară că boxul continuă să fie iubit de amatorii de sport din ţara noastră • Tribune pline la „23 August". • Trebuie să perseverăm, să avem noi idei şi să continuăm să organizăm astfel de gale, recuperînd terenul pierdut din ultimii ani. • Un succes care obligă ; 7 boxeri români pe cea mai înaltă treaptă a podiumului • Schimbul nostru de mîine ne dă multe probleme. Înlocuim tehnica cu „boxul în forţă" • N-am descoperit nici un element „stilist" • Toni Mircea este o „maşină de pumni" care trebuie reglată, pentru a nu încasa atît de multe lovituri. • Să căutăm la categoriile mici boxeri cu talie, aşa cum este la modă (de la 1,70 m). Pugiliştii „pitici" nu mai au ce căuta la 48 şi 51 kg. • Cel mai nedreptăţit boxer al galei a fost Al. Popa • Trei decepţii : V. Croitoru, Tr. Cerchia şi D. Condurat, care au pierdut înainte de limită • Atenţie la apărare, deficitară • Lovim cu mănuşa deschisă.

• **ÎNTÎLNIRE** cu antrenorul emerit, C. Nour. Iată ce ne declară el : „Avem în ţară tineri boxeri înzestraţi cu calităţi fizice excepţionale. Păcat că ei nu au antrenori calificaţi, fiind îndrumaţi greşit, de la început, astfel că pe plan tehnic sînt total deficitari".

• **G. POMETCU** ne declară : „Am absentat de la „Centura de aur" deoarece nu sînt în formă şi aveam nevoie de odihnă. Mi-am reluat antrenamentele în dorinţa de a-mi face reintrarea în echipa naţională".

• **INTERNAŢIONALUL** C. Cuţov nu s-a prezentat la timp pentru meciul cu cubanezul Duke Estable, forul nostru fiind nevoit să amîne partida pentru sfîrşitul reuniunii. Motivul întîrzierii ? Cuţov îşi dădea examenul la filozofie la liceul „Matei Basarab" unde este înscris în clasa a 12-a. El a trecut examenul cu succes, iar după două ore l-a învins pe Estable cu o decizie de 4—1.

• **APRECIATUL ARBITRU** internaţional olandezul J. Krom din Amsterdam a fost sărbătorit la Bucureşti de colegii săi, oficiali ai A.I.B.A. Krom oficiază de 25 de ani evoluînd pe ringurile a numeroase ţări. Iată ce ne-a declarat el : „Am vizitat pentru a treia oară România. Întotdeauna am fost primit cu multă căldură. Spectatorii români sînt buni cunoscători al boxului şi au dat dovadă în majoritatea cazurilor de competenţă".

• **IATĂ CUM SE PREZINTĂ** clasamentul celor mai buni 5 pugilişti români pe luna aprilie : 1). Paul Dobrescu ; 2). C Cuţov ; 3) Gh. Ciochină ; 4) Toni Mircea ; 5) C. Gruiescu. În general, cu excepţia lui Toni Mircea, au fost preferaţi stiliştii.

• **ÎNTREBĂRI — RĂSPUNSURI : Ion Lungu, Drobeta-Tr. Severin :** Petre Alexandrescu a fost un pionier al pugilatului din ţara noastră. De asemenea el a avut o strălucită activitate ca antrenor. A scris şi o lucrare, un curs de box. Nu a fost campion al Europei. Toma Aurel a devenit campion al Europei la „cocoş" cînd l-a învins la Bucureşti pe Poppy Decico (1936). Nu a fost campion al lumii. În discuţiile purtate cu mai mulţi chirurgi aceştia ne-au declarat : ca urmare a maxilarului fracturat deplasat şi operat, cariera lui Clay este compromisă : **N. Milea, Bucureşti :** „Ne-au bucurat rîndurile d-voastră. Vă ştim, încă de cînd făceaţi la mănuşi cu Lucian Popescu, I-am transmis maestrului Lucian Popescu urările d-voastră legate de retragerea sa din box ca urmare a pensionării. Dacă ne scriaţi din timp, ne spunea fostul triplu campion european Lucian Popescu, atunci el se putea... antrena pentru a susţine în compania d-voastră o repriză demonstrativă în ziua festivităţii de la patinoarul „23 August". În orice caz Lucian Popescu a fost impresionat de rîndurile d-voastră şi ne-a promis că vă va scrie".

Poşta rotundă

de Ion BĂIEŞU

SPITZER CORNEL, Bucureşti : „Ultimul meci de verificare al selecţionatei noastre în compania fotbaliştilor sovietici a dezluzionat din nou pe iubitorii fotbalului din ţara noastră. Cu toţii ştim ce înseamnă lipsa din echipă a lui Dinu şi Dobrin. Cu toate acestea se nasc o serie de întrebări la care vă rog să-mi răspundeţi dumneavoastră. În primul rînd, după ultimul meci de verificare cu echipa „Autobuzul" s-a scris în presa de specialitate că linia de înaintare Troi—Mureşan — Marcu a fost mai eficace decît linia Troi—Dumitrache — Lucescu. Şi totuşi meciul cu fotbaliştii sovietici îl începem cu linia Troi—Dumitrache—Lucescu.

Succesele din anii trecuţi ai echipei naţionale se datorau şi coeziunii sufleteşti, ce domnea între jucători. Se pare că această forţă morală a echipei a dispărut, ceea ce are repercusiuni negative asupra jocului colectiv al echipei.

O altă problemă cunoscută de toată lumea, chiar şi de specialişti în materie, este criza de formă a lui Lucescu, care nu dă randament nici în echipa sa de club în special după recenta accidentare în turneul din Franţa şi Spania. Cu toate acestea, Lucescu a fost menţinut în echipă 90 de minute. De ce ?

În presă s-a scris după acest meci că este îngrijorător faptul că pînă în prezent nu este conturat un schelet de echipă şi o idee de joc. Părerea mea este că această stare de fapt a fost cunoscută, dar trebuia făcut totul pentru o prezentare onorabilă în faţa partenerilor noştri de întrecere. Or, tocmai aici nu a existat o suficientă preocupare din partea Federaţiei şi a antrenorilor echipei naţionale. În toate analizele care s-au făcut privind activitatea fotbalistică s-a scris că se vor lua toate măsurile pentru ridicarea calităţii fotbalului nostru şi apropierea lui de fotbalul modern practicat de ţările cu fotbal avansat. În realitate însă practicăm acelaşi fotbal lipsit de eficacitate, chiar mediocru, cu care, ne-am obişnuit după întoarcerea de la campionatul mondial din Mexic.

Eu personal refuz să cred că nu avem jucători talentaţi. dar trebuie să devină o realitate ca jucătorul în formă, serios, cu spirit de răspundere, dispus să dea totul pentru victorie, să aibă loc în naţională. şi nu jucători care trăiesc din amintiri. În încheiere, cred că a sosit timpul să se facă totul cu spirit de răspundere pentru redresarea fotbalului nostru, chiar dacă rezultatele nu vor fi imediate".

★ ★ ★

MIRCEA SUCIU, Sibiu. „Cu gustul amar (cam deseori îl simt cînd joacă reprezentativa noastră), profund nemulţumit de evoluţia echipei noastre în meciul de verificare cu reprezentativa U.R.S.S., caut să analizez şi să-mi exprim unele păreri cît mai lucid, „la rece", fără ca furia şi indignarea să iasă din matcă pentru a-şi spune cuvîntul.

Fără nici o reţinere, şi cred că sînt în asentimentul dv. şi al celor doi antrenori de la cîrma naţionalei, afirm că *jocul prestat de internaţionalii noştri a fost sub orice critică,* joc care nici pe departe nu se ridică la exigenţele şi concepţia fotbalului modern de azi. Din cei care au jucat la Kiev aş menţiona doar pe Sătmăreanu, Dumitru şi, în *unele faze,* pe Răducanu ; dar, cu 2—3 jucători... Echipei i-a lipsit „creierul", şi cum „creierul" a fost şi este bolnav de sciatică, evident că nu a putut juca. De asemenea, s-a simţit şi lipsa lui Dinu, care poate îi mai impulsiona pe Deleanu, Vlad, Anca et comp.

Dar nici cu aceste două mari absenţe nu este admisibilă maniera în care au jucat selecţionabilii noştri. N-am văzut un contraatac frumos, nici o pasă subtilă, nici un şut frumos. Timpul ne presează, meciurile oficiale se apropie, vă rog trimiteţi celor doi antrenori cîte un calendar şi încercuiţi zilele de 6 şi 27 mai, zile în care să se ia rolurile în serios de către jucători şi să se joace un fotbal de calitate, un fotbal ofensiv, plin de temperament, aşa cum ne este firea.

În încheiere, prin intermediul rubricii „Poşta rotundă", urez mult succes băieţilor noştri, însănătoşire lui Dobrin şi Dinu, care vor schimba, cu concursul colegilor de echipă, soarta meciurilor! Cred în calificarea României la München !"

Specialişti sau nespecialişti, pe toţi ne-a lăsat interzişi echipa noastră naţională cu ocazia ultimei sale ieşiri pe scenă. Întregul ei joc a fost, la Kiev, o harababură, trupurile matadorilor erau stoarse de putere şi ambiţie. A insista pe această temă, acum, a încerca să desluşim noi cauze şi efecte este inutil şi tardiv. Totul e să încercăm o mobilizare generală a talentelor şi energiilor pentru a încerca ceea ce pare imposibil — calificarea ! Totul depinde de noi, desigur, adică de starea morală şi fizică a jucătorilor, de puterea cu care ei vor crede în victorie, de inteligenţa antrenorilor, care vor trebui să aleagă pentru această luptă numele cele mai capabile de dăruire. Nu cred că trebuie să retragem de pe acum jucătorilor şi antrenorilor încrederea noastră, ei mai au timp să ne convingă că cea mai bună echipă de fotbal pe care a avut-o această ţară nu s-a risipit.

R. CRISTIAN, Bucureşti : „Am citit scrisoarea tov. Florian Vasile cu privire la deplasarea făcută de olteni la Piteşti în vederea meciului F.C. Argeş — U. Craiova. Consider că atitudinea unor suporteri pitieşteni (mă refer la cei despre care s-a vorbit în scrisoare) este condamnabilă şi, cu toate că faptele relatate sînt aproape incredibile, mă alătur opiniei semnatarului scrisorii, întrucît am fost martorul şi victima unei asemenea atitudini, la Piteşti (F.C. Argeş — Dinamo) şi la... Craiova (U. Craiova — Dinamo). Voi trece peste gesturile huliganice ale unor spectatori care, la apariţia în tribunele stadioanelor din Piteşti şi Craiova a unui grup de patruzeci de suporteri bucureşteni, au tăbărît — acesta este cuvîntul — pe mica „insulă" reducînd-o la tăcere. Consider că asemenea manifestări nu au nimic cu sportul, că spectatorul trebuie să fie liber să-şi manifeste simpatia pentru o echipă sau alta, să dezaprobe în mod civilizat orice gest nesportiv de pe gazon sau din tribune, indiferent de stadionul care găzduieşte întîlnirea. Nu trebuie uitat că noi, spectatorii, sîntem în bună măsură creatori ai spectacolului şi că în aceeaşi măsură de noi depinde ca spectacolul să fie reuşit sau nu".

Mai multe scrisori sosite zilele acestea se ocupă de cazul petrecut la Piteşti. Ne mîngîie faptul că piteştenii înşişi îşi recunosc vina de a fi încălcat legile ospeţiei şi promit să nu se mai lase supuşi, pe viitor, temperamentului lor viforos. „Poate şi oltenii au greşit altădată, — *scrie ing. M. Pietroiu* — am greşit şi noi, important este că toată ţara a auzit despre fapta noastră şi că noi avem curajul să recunoaştem public că am greşit : asigurăm pe toţi susţinătorii echipelor care vor juca la Piteşti că vor fi primiţi de acum încolo în oraşul nostru în chip frăţesc şi cu braţele deschise. Să învingă cel mai bun şi cinstit iar noi îi vom aplauda cu bucurie".

VIAŢA STADIONULUI

RELANSAREA VOLEIULUI?

Ce am aflat de la Aurel Drăgan, unul din antrenorii naţionalei

de Eftimie IONESCU

Sînt sigur că cei cărora voleiul le-a rămas aproape de inimă au aflat despre venirea unui trio în fruntea reprezentativei masculine : *Horaţiu Nicolau, Aurel Drăgan, Gabriel Cherebeţiu.* Nume pe care le găseam, nu e mult timp de atunci, alături, pe foile de arbitraj din marile meciuri ale reprezentativei României. Horaţiu Nicolau se reîntîlneşte, aşadar, cu cei care îi trimeteau mingi fără cusur spre a le catapulta în terenul advers. Acum, împreună cu vechii lui coechipieri, trebuie să catapulteze selecţionata noastră, iarăşi, spre înălţimile performanţei.

Cu evocarea acestor gînduri a început discuţia noastră cu „unul din cei trei", cu Aurel Drăgan, asistentul universitar, antrenorul Rapidului, de cîteva zile şi al selecţionatei naţionale. Trebuie să mai spunem că vestitul internaţional din Giuleşti e şi autorul unei reintrări cu adevărat neobişnuite. După doi ani de abandonare a activităţii competiţionale, văzînd situaţia extrem de grea a echipei pe care o antrena, a revenit în teren. Cu mari şi vizibile urmări.

— A fost greu ?

— *Nu tocmai. În fapt, antrenamentul nu-l abandonasem ; făceam în mare programul cu elevii mei de la Rapid. Mi-a fost puţină teamă de reapariţia publică. Spectatorii m-au primit cu căldură şi... startul a fost luat.*

— Începi un nou campionat ?

— *Nu. Mai cu seamă că sper să rezolvăm dificultăţile de alcătuire a unui lot convenabil la Rapid. Ne străduim să mai promovăm elemente tinere, să forţăm progresul băieţilor dotaţi pe care îi avem acum la dispoziţie.*

— Dar naţionala ? Ce intenţionaţi cu ea ?

— *Ceea ce nu-i un secret, ci o dorinţă a tuturor celor ce iubesc voleiul : s-o relansăm în familia înaltă a formaţiilor redutabile alcătuită în momentul de faţă de reprezentativele Uniunii Sovietice, Japoniei, R.D.G.*

— Există forţe pentru această acţiune ?

— *Da. Şi, mai cu seamă, trebuie să descoperim, să captăm şi altele. Ştim ce ne aşteaptă, dar ştim şi ce avem de făcut.*

— Ca să pornim de la realităţi. Care ar fi primii şase jucători ai momentului, după opinia antrenorului Drăgan ?

— *Fără să doresc să influenţez în niciun fel pe colegii mei, Nicolau şi Cherebeţiu, cei şase ar fi : Udişteanu, Barta, Dumănoiu, Chiţigoi, Orosz, Duduciuc.*

— Dar promovările ? Care sînt oamenii care vin ?

— *Mulţi. Pentru moment lansez doar două nume : P. Ionescu (Steaua) şi Macavei („U" Cluj). Vă repet însă. Sondajul nostru nu s-a efectuat încă, trioul nostru nu şi-a concluzionat opiniile.*

— Te bucuri că vei lucra cu doi foşti colegi de naţională ?

— *Mă bucur că mă reîntîlnesc cu Horaţiu Nicolau ; era momentul ca atît autoritatea şi prestigiul lui de cunoscut internaţional cît şi experienţa acumulată şi în ţară şi peste hotare, şi ca jucător şi ca antrenor, să fie utilizate. Cu Gabriel Cherebeţiu, medic şi antrenor de reputaţie — se ştie doar ce a realizat în Mexic, cu selecţionatele acelei ţări, în preajma Jocurilor Olimpice — am mai colaborat în perfecte condiţiuni. Vom fi ca în faţa fileului, odinioară. Numai că acum acest fileu e reprezentat pentru noi de bariera unor performanţe cu care voleiul nostru nu s-a mai întîlnit în ultima vreme.*

— Văd că ne reamintim de perioadele unor succese remarcabile. Care e echipa absolută, ca valoare, a voleiului, după opinia actualului antrenor al naţionalei ?

— *Cred că aceea care a trecut la cîţiva centimetri de titlul suprem în Braziliia, în 1960 : jucam atunci alături de Roman, Rusescu, Nicolau, Derzei, Păunoiu, Fieraru, Cherebeţiu şi Corbeanu.*

— Trioul care porneşte la lucru, acum, ce îşi doreşte să aibă — în primul rînd — ridicători sau trăgători ? Adică ce resimte mai mult sextetul naţional ?

— *Indiscutabil, ridicătorii.*

— Aurel Drăgan, fostul internaţional de renume, antrenorul, asistentul de la I.E.F.S. ce crede că l-a ajutat mai mult în succesele pe atîtea planuri ?

— *Am făcut totul cu cinste şi cu convingere. Altfel totul e nedurabil şi doar aparent valoros.*

PRONOSTIC „MAGAZIN"

Concursul „Pronosport" din 29 aprilie

1. CHIMIA RM. VÎLCEA—F.C. GALAŢI. Avînd mare nevoie de puncte şi jucînd pe propriul său teren echipa locală va ţinti victoria şi noi credem că o poate realiza.

2. DUNĂREA GIURGIU—METALUL BUCUREŞTI. Nici Dunărea nu are o situaţie prea strălucită în clasament, motiv pentru care va face totul pentru a obţine victoria. Şansele sînt de partea ei.

3. METALURGISTUL CUGIR— F.C. BIHOR. Angajată în lupta pentru promovarea în prima divizie echipa vizitatoare va încerca să plece măcar cu un singur punct de pe terenul din Cugir. Ţinînd seama de valoarea destul de scăzută a gazdelor un rezultat de egalitate este foarte posibil.

4. C.F.R. ARAD—OLIMPIA SATU MARE. Olimpia, echipa antrenată de Gigi Stanciu, este, fără îndoială, marea revelaţie a seriei secunde. Dacă n-ar fi penalizată cu patru puncte ar fi angajată direct în lupta pentru promovare. Judecînd după rezultatele obţinute pînă acum socotim că Olimpia are toate şansele de a termina la egalitate cu echipa arădeană.

5. METALUL DROBETA—MINERUL BAIA MARE. Pînă acum echipa gazdă s-a comportat bine pe teren propriu şi credem că are suficiente resurse pentru a termina învingătoare în faţa Minerului care, totuşi, păstrează şansa unei egalităţi.

6. CAGLIARI—VERONA. Numărul mare de meciuri nule obţinut de Verona ne obligă să-i acordăm şansa unui rezultat de egalitate. Cagliari porneşte însă cu prima şansă.

7. MILAN—NAPOLI. Detronată de la şefia clasamentului, Milan luptă pentru a reveni pe locul ce crede că i se cuvine. Nu vedem cum ar putea să piardă meciul cu Napoli.

8. BOLOGNA—SAMPDORIA. Şi Sampdoria este una dintre echipele italieneşti specializată în rezultate de egalitate. Avînd mare nevoie de puncte, Sampdoria se va bloca bine în apărare pentru a smulge un punct pe teren străin.

9. PALERMO—ATALANTA. Echipa gazdă s-a resemnat în faţa situaţiei în care a ajuns. Deţinînd ultimul loc al clasamentului, la mare distanţă de locul salvator, Palermo joacă acum pentru a trece timpul. Atalanta, avidă de puncte, poate scoate cel puţin un rezultat de egalitate.

10. LANEROSSI—INTER. Greu meci pentru Lanerossi, ameninţată cu retrogradarea. Greu pentru că Inter doreşte să se reabiliteze şi o interesează chiar şi o victorie în faţa lui Lanerossi. Probabil că o va obţine.

11. ROMA—FIORENTINA. Rezultatul de egalitate reuşit duminica trecută în faţa lui Inter pare să anunţe ieşirea din criză a formaţiei din Roma. Rămîne ca meciul cu Fiorentina să ne-o confirme. Roma poate cîştiga dar tot atît de bine poate să facă şi un meci egal.

12. TERNANA—JUVENTUS. Ternana este a doua echipă condamnată sigur la retrogradare. Aşa stînd lucrurile nu o vedem capabilă de a se opune lui Juventus care mai speră în cucerirea tricourilor de campioni.

13. TORINO—LAZIO. După părerea noastră este cel mai interesant meci al etapei. Lazio, actualmente lideră a clasamentului, are o misiune dintre cele mai dificile din care probabil că se va alege cu un punct. Cel mult...

• *„CENTRUL republican de creşterea şi calificarea cailor de rasă" îşi va onora prestigiul, mîine dimineaţă pe hipodromul de trap, prin alergarea clasică cu acelaşi nume. Distanţa 1 700 metri.*

• *DUPĂ PATRU REUNIUNI — 28 alergări — în clasamentul antrenorilor, în funcţie de victoriile obţinute, pe primele locuri se află : Gh. Tănase, 5 v., G. Solcan 4 v., I. Toderaş, G. Avram şi N. Gheorghe 3 v. Clasamentul antrenorilor, întocmit în funcţie de punctele cîştigate (primelor patru locuri ale fiecărei curse li se atribuie „puncte") are o altă înfăţişare : I. Oană, G. Solcan, G. Tănase, S. Mihăilescu etc.*

CULISELE HIPODROMULUI

• *ANTRENORUL S. Mihăilescu are ghinion ! După ce că nu i s-a acordat licenţa de conducere (motivul neacordării este încă necunoscut de public), formaţia sa de antrenament nu a obţinut nici o victorie, deşi în ea figurează un „Secol" (...al vitezei) şi un „Cumplit" (...al sosirilor pasionante).*

• *DUMINICĂ 15 APRILIE a.c. ! Ultima alergare pe hipodromul de trap. Intrucît în această alergare nu mai poate funcţiona pariul Event (indicarea cailor cîştigători în două alergări consecutive), pentru pariul „Ordinea" (indicarea primilor doi cai în ordinea sosirii), în vederea preîntîmpinării aglomeraţiei, se folosesc şi casele de bilete ale Event-ului. Un pasionat al curselor a contractat cai : 8 (primul loc) cu 6 (locul doi). După terminarea alergării, vrînd să-şi ridice banii de la casa de plăţi (cai indicaţi de el fiind cei de la sosire), a constatat, cu mirare, că pe biletele sale ordinea indicată era 8 cu... 8. I se distribuise un bilet pentru pariul Event !*

Doru IONESCU

LA 29 APRILIE 1973

TRAGERE SPECIALĂ PRONOEXPRES

BANI, AUTOTURISME ŞI EXCURSII

U.R.S.S. (SOCI) FRANŢA ŞI SPANIA SUEDIA ŞI FINLANDA

Autoturisme „Dacia 1300" şi „Trabant 601"

Simbătă 28 aprilie ultima zi pentru procurarea biletelor

AUTOMOBILISM

RALIUL „PORŢILE DE FIER"

A 2-a ediţie a acestei competiţii organizate în comun de asociaţiile automobiliştilor din Iugoslavia şi din ţara noastră se va desfăşura simbătă 28 şi duminică 29 aprilie. Traseul, măsurînd 1 095 km are ca punct de start, în acest an, Belgradul şi străbate, în continuare, localităţile Avala — Kragujevac — Bor — Kladovo, pe teritoriul iugoslav. Trecînd Dunărea la Porţile de Fier, peste baraj, concurenţii vor parcurge pe teritoriul ţării noastre traseul : Drobeta-Tr. Severin (probă specială de îndeminare), Tg. Jiu — Petroşani — Haţeg — Deva — Brad (probă specială de viteză în coastă) — Beiuş — Tinca — Ineu — Lipova — Timişoara (circuit de viteză în oraş, în jurul orei 11).

Participă circa 20 de echipaje iugoslave şi tot atîtea româneşti. Din rîndul sportivilor noştri nu lipsesc campionii ţării şi cîştigătorii Raliului Balcanic, echipajul Eugen Ionescu — Cristea — Petre Vezeanu şi membrii lotului naţional Horst Graef — Vasile Curtov, fraţii Dorin şi Cornel Motoc, alături de care vor participa concurenţi din Braşov, Reşiţa, Timişoara, Bucureşti, în echipele uzinelor „Danubiana", U.A.P.—Piteşti, Service—Dacia, „Ciclop" ş.a.

Raliul „Porţile de Fier" este o competiţie dificilă care figurează în campionatul de raliuri al României ca probă obligatorie.

ADAPTOR PENTRU RADIO LA CURENTUL MAŞINII

Sîntem informaţi că la unitatea de radio şi magnetofoane a cooperativei „Radio-Progres" din Capitală (str. Colţei), s-a reuşit să se realizeze un adaptor pentru radio care permite conectarea casetofoanelor, magnetofoanelor, aparatelor portabile cu tranzistori, radio-casetofoanelor şi a altor aparate electrice la bateria de 12 volţi a autovehiculelor. Aparatul, simplu şi robust, este lesnicios şi realizează performanţe calitative deosebite, putînd funcţiona cu sursă de 6 v., 7,5 v. şi 9 volţi. Sperăm că „Radio-Progres" va asigura producerea în serie a acestui adaptor, atît de util, realizînd un vechi şi general deziderat al automobiliştilor în ce priveşte creşterea confortului autovehiculelor, fără investiţii deosebite.

ANALIZA GAZELOR DE EŞAPARE

Anticipînd măsurile ce se vor întreprinde pentru protecţia aerului, A.C.R. va efectua, în mod gratuit, începînd din zilele următoare, în cadrul reviziilor tehnice anuale şi analiza gazelor de eşapare. Astfel, prin aparatura modernă cu care A.C.R. este dotat în acest scop, se va stabili dacă motorul automobilului verificat se încadrează în limitele admisibile de evacuare în aer a unor produse de arderi cu efecte nocive. Acţiunea se va desfăşura pentru început în marile centre urbane cu un grad înalt de circulaţie ca : Bucureşti, Cluj, Timişoara, Braşov, Iaşi, Ploieşti, Craiova, Piteşti, Tg. Mureş, Oradea, etc. Pe măsura dotării cu noi aparate de analiză, urmează ca A.C.R. să extindă acţiunea şi în alte oraşe din ţară.

— Redacţia şi administraţia Piaţa Scînteii 1, telefon 17 60 10 (1449—1400) Oficiul poştal 33, căsuţa poştală 4108. Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii" — Cititorii din străinătate pot face abonamente adresîndu-se întreprinderii „Rompresfilatelia" — serviciul import export presă, Bucureşti, Calea Griviţei nr. 64—66 P.O.B. — 2001. Abonamentele la revista „Magazin" se fac prin oficiile şi agenţiile P.T.T.R., factorii poştali şi difuzorii de presă din întreprinderi şi instituţii.

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

Momente cu profundă rezonanță în istoria poporului român

(Pagina a 2-a)

Proletari din toate țările, uniți-vă!

magazin

Anul XVII Nr. 813 — simbătă 5 mai 1973 — 8 PAGINI 1,50 LEI

AGENDĂ SĂPTĂMÎNALĂ

BIRUINȚELE MUNCII NOASTRE

Țara întreagă a sărbătorit, potrivit tradiției, ziua de 1 Mai, ziua solidarității internaționale a celor ce muncesc. În fața televizoarelor și a aparatelor de radio milioane de oameni ai muncii au urmărit, cu viu interes, cuvîntarea rostită cu acest prilej de tovarășul Nicolae Ceaușescu la marea adunare populară din Capitală. Oamenii muncii din țara noastră au primit cu deosebită satisfacție și legitimă mîndrie felicitările adresate de secretarul general al partidului comunist, clasei muncitoare, țărănimii, intelectualității, au ascultat, cu simțămîntul unei sincere și profunde aprobări, chemarea partidului spre noi eforturi pentru îndeplinirea planului și angajamentelor pe acest an hotărîtor, după cum se știe, pentru înfăptuirea cincinalului înainte de termen.

„Cu prilejul acestei măreți zile de luptă și muncă — spunea secretarul general al partidului — vă adresez chemarea fierbinte de a face totul pentru accelerarea dezvoltării economico-sociale a României, pentru îndeplinirea exemplară a planului, pentru creșterea productivității muncii, îmbunătățirea calității produselor, ridicarea generală a eficienței economice, sporind astfel și mai mult avuția națională și bunăstarea poporului, ridicînd patria noastră socialistă pe noi culmi de progres și civilizație".

Forța mobilizatoare a cuvîntării tovarășului Nicolae Ceaușescu străbătută de un puternic patriotism, de-un înflăcărat spirit internaționalist, stăruie puternic în conștiința opiniei noastre publice care a primit-o ca pe un nou și puternic imbold în munca de fiecare zi.

Întîiul mai, sărbătoare a muncii, a fost astfel un minunat prilej de-a ne gîndi la tot ceea ce am realizat prin muncă, la tot ceea ce, prin muncă, avem de realizat de-acum înainte; de-a ne gîndi ce înseamnă munca noastră liberă pentru țară, pentru noi toți și pentru fiecare în parte, la ceea ce înseamnă munca și biruințele muncii noastre pentru cauza păcii și socialismului în întreaga lume.

Anul acesta, aceste gînduri firești la marea sărbătoare a muncii au fost dominate de puternica

CONTINUARE ÎN PAG. 2

Imagine de pe Columna lui Traian : solul cu ciuperca scrisă

CIUDATUL MESAJ ÎNMÎNAT ÎMPĂRATULUI TRAIAN

● Un element-cheie pentru înțelegerea unei întinse părți din suita de imagini de pe Columna lui Traian ● Se destramă vălul de mister ce plana asupra unela dintre cele mai pasionante faze din epopeea conflictului dintre Decebal și Traian ● Amănunte revelatoare relevate din confruntarea dintre episoadele sculptate pe Columnă și izvoarele scrise ajunse pînă la noi ● Un monument extrem de prețios din Dobrogea reproduce chipurile aliaților lui Decebal.

Mai există enigme?

de prof. univ. dr. docent Radu VULPE

Membru al Academiei de Științe Sociale și Politice

(Pagina a 7-a)

ATRACȚIA CĂILOR NEBĂTUTE

● Reportaj despre oameni neliniștiți. ● Nouă ani, o noapte de infern și biruitorii stihiilor ● Nici un minut de răgaz timp de 28 de ore ● De ce nu sînt pierdute coloanele pierdute ? ● Ce poate însemna un cuvînt aruncat într-o doară

Acest reportaj ar putea debuta sub felurite chipuri și autorul lui mărturisește dintru început propriile-i neliniști în fața oamenilor și faptelor pe care vrea să le aducă drept mărturie.

Acea noapte de neuitat

El, reportajul, ar putea începe cu reconstituirea nopții, a acelei nopți de infern din 12 spre 13 ianuarie 1973 cînd acolo, la Suraia, lîngă Tecuci pe un ger cumplit care-ți tăia răsuflarea și un viscol care te smulgea de pe podul turlei, oamenii lui Bîzgă — GHEORGHE BÎZGĂ este unul dintre cei mai iscusiți brigadieri de foraje — s-au trezit exact la miezul nopții într-un ocean de întuneric dens, compact și dușmănos, enume parcă făcut pentru a le aminti sondorilor de oceanul de întuneric din adîncurile pămîntului spre care-și trimiteau tuburile de oțel. Toate cele trei surse de lumină probate, cu succes, de cu zi, (în vederea marii încercări), grupurile electrogene și chiar instalația de siguranță la acumulatori s-au oprit și ele ca la un semn făcînd loc întunericului și stihiilor naturii.

Și astfel lucrul început la 9 seara — lucrul, adică trimiterea la 3 500 de metri adîncime, a burlanelor de oțel lungi de 9—12 m fiecare și groase cît un mijloc de om — lucrul, adică tubarea cum îi spun petroliștii, tubarea care nu putea fi întreruptă nici un minut pentru că aco-

M. RADIAN

CONTINUARE ÎN PAG. 2

În curînd vor trăi clipe hotărîtoare și aici. În Suraia, în granicul de foraj totul trebuie să funcționeze ca ceasul. Este ceea ce încearcă să se convingă din timp inginerul N. Nițoiu în discuția lui cu șeful de echipă Ovidiu Olteanu.

CUM VA FI VREMEA ÎN LUNA MAI

Prognoză meteorologică de Dumitru BACINSCHI

●

SĂNĂTATEA ȘI MEDIUL ÎNCONJURĂTOR

Studii recente atrag atenția asupra altor factori nocivi din atmosferă care favorizează apariția maladiilor cardiovasculare.

(Pagina a 6-a)

●

Mîine, la Tirana, în preliminariile C. M. de fotbal

ROMÂNIA — ALBANIA

(Pagina a 8-a)

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOȘTRI

Mereu în același sens !

Emil MAIOR — Cluj

Stalactitele din peștera descoperită în Cheile Bicazului

BIJUTERIILE NATURII

● Interesanta descoperire a patru elevi din Bicaz ● Peștera cu stalactite tubulare transparente, o veritabilă premieră științifică într-o zonă de mare circulație turistică ● Declarațiile speologilor care au explorat peștera „Ghiocelul"

(Amănunte în pagina a 2-a)

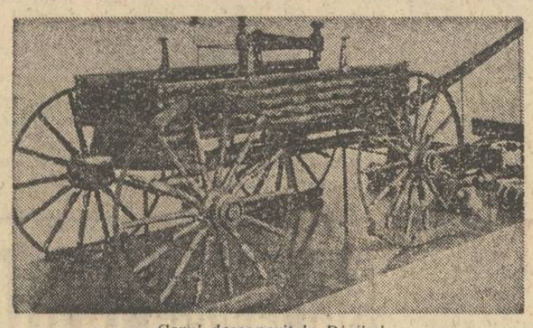

Carul descoperit la Djejbel

SECRETUL MUMIILOR DIN EPOCA DE FIER

● 700 corpuri omenești mumificate descoperite în mlaștinile din nordul Europei ● Unde poliția nu se mai alarmează cînd i se anunță descoperirea unui cadavru, lăsînd pe seama arheologilor identificarea eventualilor „asasini" ● Corpul legendarei regine Gunhilda s-a dovedit mai vîrstnic cu... un mileniu ! ● Fusta în carouri, centura de piele și pieptenele din os de corn — reminiscențe ale modei de acum 1800 de ani ● Omul din Graubale, expus în muzeul din Aarhus, redă imaginea unei tulburătoare viziuni.

(Amănunte în pagina a 3-a)

HOMO SAPIENS ● HOMO SAPIENS ● HOMO SAPIENS ● HOMO SAPIENS

Cum dormiți? Ce visați?

Ce semnificație au visele ? Concluziile noii științe asupra somnului. Somniferele sînt periculoase. Ele provoacă o dereglare a mecanismelor fiziologice.

„Turnul Babel"

Cum evoluează un limbaj în timp ? Ce explicații se pot da privind schimbările vocalice ? Ce determină elaborarea sunetelor ?

Cîinele terapeutic

Copiii au dificultăți de adaptare și indeobște sînt lăcuți... Cu cîinii „stau de vorbă". Psihologii au în aceste cazuri în cîini, prețioase ajutoare în aplicarea terapeuticii.

O prognoză a bolilor virale

Poate fi prevăzută o epidemie de gripă ? Sau de rujeolă ? Sau de hepatită virală ? La Institutul de virusologie „St. S. Nicolau" s-au elaborat o serie de modele matematice originale care permit prevenirea epidemiilor.

(Relatările în pagina a 5-a)

Momente cu profundă rezonanță în istoria poporului român

Asalt asupra redutei Griviția (gravură)

Primăvară... Timp al germinației și al luminii. Anotimp dens prin densitatea de fapte pe care i-o conferim. Angajați cu toate energiile noastre în accelerarea procesului de dezvoltare și modernizare a țării, comprimăm timpul prin ritmurile superioare ale muncii noastre. Nicicînd nu s-a purtat o asemenea bătălie pentru timp, pentru sporirea încărcăturii lui de valori. Așa cum arăta recent cu prilejul sărbătoririi zilei de 1 Mai, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, „Clasa muncitoare, țărănimea și intelectualitatea, toți oamenii muncii fără deosebire de naționalitate, depun eforturi susținute pentru realizarea cincinalului înainte de termen, pentru îndeplinirea angajamentelor menite să asigure accelerarea dezvoltării economico-sociale a patriei."

Ațintiți cu privirea pe cadranul prezentului, nu estompăm în conștiința noastră imaginea trecutului, a acelui trecut de glorie pe care îl cîntară rapsozii. Evocăm în acest început de mai atîtea momente care și-au pus pecetea asupra istoriei noastre naționale, îmbogățîndu-i sensurile, lărgindu-i orizontul. Țara întreagă continuă să reconstituie epopeea pașoptistă. **La Iași**, unde s-a scris preludiul acelei primăveri de mare și înaltă rezonanță românească, s-a inaugurat o expoziție, frumos omagiu adus bărbaților fruntași care, acum 125 de ani, și-au exprimat în cuvinte fără echivoc idealul cuprins întreg în această sintagmă a lecsandriniană : „Deșteptarea României". **În Capitală**, s-a deschis, de asemenea, o mare expoziție jubiliară în amintirea evenimentelor care au dat țării cea dintîi constituție revoluționară și au impus atîția „oameni între oameni". **La Craiova**, pe plaiurile de pe care se ridicase Vladimirescu și unde generalul Magheru se pregătea să-i urmeze pilda, înfruntînd urgia dușmanilor revoluției, aceeași preocupare pentru a recompune imaginea tulburătoare a anului revoluționar 1848. **La Blaj**, pe Cîmpia Libertății, se fac intense pregătiri și, în curînd, o frumoasă alee trasată în incinta ei va fi străjuită de busturile acelora care exprimau cu cinci pătrimi de veac în urmă hotărîrea de a pune capăt servituților feudale și de a se uni cu țara.

Unul dintre marile țeluri spre care tindeau revoluționarii anului 1848, pe lîngă dorința de a vedea țara emancipată și unită, era acela al dobîndirii neatîrnării. **Ziua de 9 Mai** ne readuce în memorie clipa emoționantă în care, unul dintre vechii pașoptiști, Mihail Kogălniceanu, rostea în parlamentul țării aceste cuvinte intrate în letopiseț : „Sîntem o națiune liberă și de sine stătătoare". Libertatea jinduită de veacuri, independența de stat aveau să fie consfințite, întărite și lăsate ca zestre intangibilă generațiilor următoare prin sîngele vărsat la Griviția, la Plevna, la Vidin, la Smîrdan și la Belogracic. Păstrăm în conștiința noastră ca într-un sipet chipurile intrate în legendă ale maiorului Șontu și căpitanului Valter Măcăreanu, ale generalului Cernat și generalului Cerchez, cel care, ca tînăr ofițer, primea din mîinile lui Osman Pașa sabia capitulării. Ne amintim de acel sergent plecat din Vaslui și pe care, tot Alecsandri, îl imortalizează în poemul lui „Peneș Curcanul". 9 Mai 1877 a fost și rămîne unul dintre acele ceasuri de înălțare a națiunii noastre, ceas în care ea s-a regăsit pe sine, a trăit din nou sentimentul gloriei străbune, și a ridicat mîndră fruntea printre națiunile libere și independente ale lumii.

Printr-una din acele coincidențe pe care istoria ni le oferă, **9 Mai** semnifică însă și o altă victorie, nu mai puțin vitală, victoria împotriva fascismului. Mare și greu a fost tributul de sînge pe care poporul român a trebuit să-l aducă în bătălia pe care coaliția antihitleristă a angajat-o împotriva mașinii de război naziste. Declanșate odată cu acel prolog memorabil care a fost și rămîne insurecția națională din august 1944, act pregătit și condus de către partidul comunist, luptele purtate împotriva cotropitorilor s-au desfășurat pe un teatru de operații larg. Pe itinerarul lor întîlnim asemenea puncte-cheie cum au fost Sfîntu Gheorghe, Dealul Feleacului, Oradea și Carei, unde infanteriștii, vînătorii de munte, artileriștii, tanchiștii au înscris pagini de legendară vitejie. Participînd, umăr la umăr cu viteaza armată sovietică, la alungarea naziștilor de pe teritoriul patriei, armata română, animată de exemplul de eroism și abnegație al înaintașilor, și-a continuat marșul aducînd o contribuție unanim recunoscută la eliberarea Ungariei și Cehoslovaciei. Debrețin și Budapesta, munții Matra și munții Bück, Zvolen și Banska-Bistrica, înălțimile înzăpezite ale Tatrei slovace, unde fasciștii germani se zăvorîseră ca într-o fortăreață, sînt tot atîtea însemne ale luptelor purtate și ale victoriilor dobîndite de o armată însuflețită în egală măsură de un patriotism înflăcărat și de simțăminte internaționaliste.

Dar acest început de mai s-a fixat în istoria și în conștiința poporului român, mai ales prin evenimentul care a avut loc la 8 mai în anul 1921, anul înființării Partidului Comunist Român. Prin crezurile pe care și le-a proclamat din chiar prima clipă a existenței sale, prin programul pe care l-a pus în fața societății, partidul comuniștilor s-a dovedit a fi depozitarul tuturor tradițiilor înaintate ale poporului și, în același timp, forța politică hotărîtă să dea luptei acestuia o nouă dimensiune, un impuls fără precedent. Și astfel a fost posibil ca în vălmășagul atîtor furtuni pe care le-a cunoscut omenirea în deceniile următoare, națiunea noastră să aibă o busolă indicînd fără greș ieșirea la lumină, un stegar înțelept și încercat. Născut în miez de primăvară, partidul a fost și rămîne un partid al primăverii, al tinereții. Simțămîntul nou și capacitatea de a-l înfăptui sînt atributele lui esențiale. Ele își găsesc expresia în structura edificiului pe care-l înălțăm, edificiul societății socialiste multilateral dezvoltate. Ele se reflectă în fizionomia societății românești, în destinul fiecăruia dintre noi.

Primăvara... Anotimp al germinației și al luminii. Anotimp dens prin densitatea de fapte pe care i-o conferă un popor conștient de rostul și de misiunea lui, un popor care are în fruntea sa un partid brav și încercat — Partidul Comunist Român.

Ion PAVELESCU

BIRUINȚELE MUNCII NOASTRE

URMARE DIN PAG. 1

efervescență politică generată de strădania, unanimă putem spune, pentru înfăptuirea programului stabilit de Congresul al X-lea și de Conferința Națională a partidului.

Clasa muncitoare, țărănimea și intelectualitatea, toți oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, depun eforturi susținute pentru realizarea cincinalului înainte de termen, pentru îndeplinirea angajamentelor menite să asigure accelerarea dezvoltării economico-sociale a patriei. Pe primele 4 luni ale acestui an planul producției industriale a fost îndeplinit, după date preliminate, în proporție de 100,5 la sută, realizîndu-se un ritm de creștere, față de perioada corespunzătoare a anului trecut, de 14,5 la sută. În agricultură, oamenii muncii depun, de asemenea, eforturi susținute pentru ca, în ciuda condițiilor climatice neprielnice să termine cît mai repede și în bune condiții însămînțările de primăvară, să asigure și în acest an obținerea unor recolte bogate.

Desigur, în munca pentru înfăptuirea acestor sarcini, o contribuție însemnată are traducerea în viață a Hotărîrii recentei Plenare a Comitetului Central al partidului privind perfecționarea în continuare a activității de conducere și organizare a societății, repartizarea rațională a forței de muncă. Prin aplicarea măsurilor preconizate se creează condiții mai bune pentru punerea mai deplină în valoare a potențialului material și uman al țării, pentru mersul mai ferm înainte al patriei noastre pe calea progresului, a bunăstării și fericirii.

„Succesele obținute — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — în industrie și agricultură, în știință, cultură și învățămînt, în ridicarea nivelului de trai al maselor, sînt o grăitoare dovadă a minunatei capacități creatoare a clasei muncitoare, a întregului popor român, a justeței politicii marxist-leniniste a partidului nostru, a hotăririi cu care toți cei ce muncesc transpun în viață mărețul program adoptat de Congresul al X-lea și de Conferința Națională a partidului".

Sărbătoarea de 1 Mai, considerată la noi în țară de aproape un veac zi de luptă revoluționară, a intrat în conștiința popoarelor ca un simbol al uriașei energii revoluționare și a forței înnoitoare a proletariatului, a milioanelor de făuritori ai bunurilor materiale, ai progresului și civilizației umane, a cărui misiune istorică este aceea de a dezrobi popoarele de sub jugul exploatării și asupririi, de a asigura clădirea societății noi — a egalității, echității și justiției sociale, a demnității și fericirii omului — la care au visat, de-a lungul secolelor, mințile cele mai luminate.

Iată de ce, și-n acest an, ca întotdeauna în decursul istoriei, oamenii muncii din țara noastră au sărbătorit ziua de 1 Mai în strînsă unitate cu proletariatul din toate țările, cu forțele revoluționare, progresiste, antiimperialiste de pretutindeni. Și aceasta întrucît, așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu : „Partidul Comunist Român își îndeplinește cu cinste, neabătut, rolul de detașament activ al mișcării comuniste și muncitorești internaționale, al marelui front antiimperialist".

Prin largile și profundele sale semnificații, sărbătorirea zilei de 1 Mai a însemnat astfel un important moment politic însoțit de nobile simțăminte, de înalte convingeri și hotăriri ferme. Bucuria sărbătorii s-a împletit cu angajarea și mai decisă pe drumul minunat al socialismului, drum pe care îl străbatem neabătut, cu tot ce avem mai bun, făurind, sub conducerea partidului, istoria nouă și plină de lumină a poporului nostru.

Impunătoarele coloane cristalifere din peștera „Ghiocelul"

BIJUTERIILE NATURII

- **Interesanta descoperire a patru elevi din Bicaz**
- **Peștera cu stalactite tubulare transparente, o veritabilă premieră științifică într-o zonă de mare circulație turistică**

În urmă cu aproximativ o lună de zile, patru elevi de la Școala generală din Bicaz, Pop Nicu și Dandu Simion din clasa a VII-a împreună cu Ghenci Toader și Panțîr Aurel din clasa a IV-a plecaseră într-o după-amiază la cules de ghiocei în zona Piatra Munticelu, zonă situată în amonte de oraș, la 7 kilometri depărtare. Urcînd pe partea opusă carierei de calcar, pe versantul sting al Bicazului, la ieșirea acestuia din frumoasele sale Chei, în punctul numit Stînca Glodului, cel mai mic dintre excursioniști, Aurel, a observat la un moment dat o mică deschidere în munte. Într-o nișă a peretelui de calcar, dincolo de o movilă de pietre, se zărea gura unei peșteri. Degajînd-o, copiii au intrat în interiorul grotei, fiind atrași de tainele muntelui. La lumina unei lanterne electrice, razele reflectate de mii și mii de cristale ce împodobeau pereții le-au dat impresia micilor vizitatori că au pătruns într-un palat fermecat. Erau primii oameni care treceau prin acele locuri, unde masivul își dezvăluia unul din secretele sale milenare.. Neuitatele clipe petrecute în veritabilul muzeu al naturii le-au legat de obiectivul excursiei, dîndu-i peșterii numele de „Ghiocelul".

Reîntorși acasă, elevii au anunțat Consiliul popular orășenesc despre descoperirea lor și, după puțin timp, directorul Muzeului de științe naturale din Piatra Neamț, Mihai Clobanu, s-a deplasat la fața locului luînd primele măsuri de protejare a acestui monument al naturii. Au fost inștiințate apoi Comisia pentru protecția monumentelor naturii, institutele de arheologie și speologie, care au delegat reprezentanți spre cercetarea micii peșteri din Cheile Bicazului. **Prezența unei grote în splendida zonă montană era o noutate pentru oamenii de știință, deoarece în acest important punct turistic nu se cunoștea nici o formație naturală asemănătoare. De altfel, vestea despre descoperirea elevilor din Bicaz s-a răspîndit imediat în oraș, un numeros public venind să vadă frumoasa peșteră.**

Am stat de vorbă zilele acestea cu tinerii speologi Gabriel Diaconu și Ioan Povară care au efectuat cercetări preliminare în peștera „Ghiocelul". Ei mi-au relatat primele impresii, descriindu-mi, de altfel, și modul cum a fost descoperită peștera. Grota este situată la aproximativ doi kilometri spre nord de șoseaua națională ce trece prin Chei. De aici o potecă urcă pe munte și la o altitudine de 300—350 de metri deasupra importantei artere de circulație este gura peșterii. Se pătrunde într-o sală înaltă de șase metri, cu laturile de 30 și 40 de metri, de aici deschizîndu-se trei galerii secundare, de circa 15—20 metri fiecare.

— **Peștera „Ghiocelul" este extraordinar de împodobită** — — și-a început expunerea speologul Ioan Povară. **Pereții grotei sînt acoperiți cu o infinitate de cristale de formațiuni clasice — stalacmite, stalactite, coloane, scurgeri parietale, gururi. Originalitatea ei constă în prezența unor stalactite tubulare ce ating pînă la o jumătate de metru lungime și un diametru de numai 0,5 centimetri. Acestea sînt transparente, deviate de la axul lor gravitațional crescînd în altă formă decît cea verticală. Anemolitele, cum le denumim în mod științific, sînt niște stalactite excentrice, împletite între ele, fără a realiza însă puncte de aderiune. Ele se întrețes atîrnînd ca niște ciorchini strălucitori de tavanul peșterii și creînd imagini ce farmecă privirile acelora care au intrat în acest colț intim al naturii. Acest gen de anemolite este unic în țara noastră datorită aspectului lor cu totul și cu totul specific. Tot aici se pot vedea stalacmite și coloane în formă de luminări asemănătoare cu cele aflate în peștera de la Topolnița.**

Din punct de vedere științific peștera „Ghiocelul" ar putea rezerva cercetătorilor eventuale surprize, existînd ipoteza că actuala galerie centrală s-ar putea continua spre vest, porțiunea descoperită, fiind de fapt numai partea terminală a unei grote mult mai ample formată, probabil, de pîrîul Șugăului ce curge la mică depărtare.

Avînd în vedere zona de mare circulație turistică a Cheilor Bicazului, descoperirea acestei peșteri extrem de bogate în cristale de o rară frumusețe ar putea oferi vizitatorilor o imagine aproape completă despre modul cum arată o peșteră românească. Bineînțeles, că pentru realizarea unui circuit turistic se preconizează și unele amenajări necesare.

Simion SĂVEANU

ATRACȚIA CĂILOR NEBĂTUTE

URMARE DIN PAG. 1

lo, în adîncurile necunoscute ale Terrei presiunea sau dimpotrivă golurile absorbante fac ca pericolul să crească secundă de secundă și forajul, munca de luni de zile a zeci de oameni riscă să fie anulată de minutul de stagnare la implantarea burlanelor, ei bine, **acest lucru a** continuat la lumină improvizată. Ceașuri de-a rîndul oameni de oțel au lucrat fără mănuși — pentru ca ranga de fier să facă aderență perfectă la pielea mîinilor lor și precizia mișcărilor să fie transmisă întocmai — introducînd în pămînt, la această lumină oarbă, 600 m de burlane, Patru ingineri erau acolo și trei din ei îngenuncheaseră lîngă sursele de lumină și lucrau pe orbecălte, pipăind, bîjbîind, dibuind sau injurînd. Poate că a fost și rugă în acele clipe dar mai sigur e că încrincerarea lor i-a scos din pană și a venit iar lumina și oamenii au putut continua operația. 28 de ore a durat cu totul lupta, timp în care 15 vagoane de burlane de oțel și-au schimbat locul, îngemănîndu-se unul cu altul și stabilind în adîncurile pămîntului calea lungă înăuntrul căreia urmează să treacă țeava prin care țițeiul, gazele vor urca spre lumină.

Da, așa am putea începe reportajul nostru despre eroismul oamenilor. Ar fi frumos și mai ales ar corespunde întocmai realității. Întocmai dar nu în întregime.

Cine sînt cei trei cutezători

Am putea, însă, începe reportajul și altfel. De pildă, situîndu-ne cu ani în urmă pe alte meleaguri, la Belciugatele, o comună din Ilfov, aflată pe drumul ce duce de la București spre Călărași. E adevărat că de atunci au trecut 9 ani. Dar este drept să-l începem cu acea dată pentru că din acea vreme au început neliniștile și bătălia celor ce luptau cu stihiile în noaptea de 12 spre 13 ianuarie 1973 la Suraia. Pentru că, de fapt, la Suraia se consuma epilogul victorios al uneia dintre acele admirabile cutezanțe care fac să-ți crească admirația pentru semenii tăi, cînd te simți bine că ești om și contemporan cu aceste ființe inteligente, perseverente și mai ales îndrăznețe.

Dorința de a feri cititorul de oboseala care poate însoți amănuntele tehnice ne îndeamnă să simplificăm cumva lucrurile. O vom face cu grija însă de a păstra esențialul. Iar esențialul în cazul nostru e îndrăzneala de care au dat dovadă cei trei ingineri de la Întreprinderea de foraje speciale atunci cînd și-au propus să lase deoparte metoda clasică a forării.

Să ne explicăm. Metoda clasică constă în săparea sondei pe tronsoane, după fiecare tronson săpat introducîndu-se burlane care să reziste presiunilor din adîncuri : burlane care sînt cimentate. Se știe că, cu cît sonda pătrunde mai adînc cu atîta crește și presiunea asupra burlanelor. La 3 500 m, de pildă, această presiune atinge cifre incredibile : 700 kg pe centimetru patrat ! Gîndiți-vă la jumătate din unghia degetului mic al mîinii dv. și socotiți cam ce-ar însemna o greutate de 700 kg asupra ei. Din această cauză și pretențiile față de calitatea burlanelor crește pe măsura avansării în adîncuri. Și cum noi nu producem încă oțeluri care să reziste la asemenea presiuni, le importăm.

Le mai importăm. Pentru că datorită celor trei ingineri — ION FLOREA, IOAN IACOVENCO și MIHAI RĂDULESCU — a inteligenței lor tehnice, dar și a curajului și perseverenței lor situația e pe cale să se schimbe și să se folosească în continuare burlane de oțel românești. Cum ? Aplicînd metoda coloanelor pierdute

Mărturisesc că atunci cînd am auzit pentru prima dată expresia, imaginația mea a și pornit-o : le și vedeam, coloanele lungi din tuburi de oțel, pierdute în magma fierbinte, rătăcite prin straturile adînci ale pămîntului și oamenii căutîndu-le înfrigurați. Cruntă dezlucire, nimic din toate acestea ! Prin coloanele pierdute se înțelege de fapt aplicarea metodei fracționării lor. Adică, în locul construcției clasice în care se face o singură coloană — din străfunduri pînă la lumina zilei — se folosește acum un tubaj pe o anumită porțiune numai, se cimentează iar apoi se trece mai departe la tubarea independentă a unei alte porțiuni.

Avantajul este enorm tiar și dificultățile sînt foarte mari. Avantajul pentru că nemaifiind vorba de o coloană unică scade greutatea ei, scad solicitările asupra ei, și în consecință nu mai e nevoie de tuburi din oțel special, ceea ce înseamnă economie de valută. În cazul lor, în locul a 24 de vagoane de tuburi de oțel special au fost folosite doar 15. În plus operația de tubare se face de 5 ori mai repede.

Roadele celor nouă ani

Amintem însă că și dificultățile sînt considerabile. Mai întîi pentru că la noi nu s-au fabricat încă burlane pentru tubajele coloanelor unice, de mare adîncime, după cum nici industria noastră n-a produs încă dispozitive de lansare pentru astfel de sarcini mari. Acțiunea celor trei ingineri a fost curajoasă dar nu temerară : timp de 9 ani de zile, făcînd studii și experimentări, din aproape în aproape ei au realizat tot ce trebuie pentru a întreprinde acțiunea fără riscuri mari. Cît despre riscuri, îi oferim cititorului două cifre : 30 milioane și 14 000 lei, reprezentînd costul unei sonde și respectiv al unei zile de staționare a lucrului.

Momentul culminant, acela al lansării coloanelor, a fost tocmai cel descris de noi la începutul reportajului. De atunci săpăturile au avansat.

I-am cunoscut pe cei trei ingineri și mărturisim că am încercat o adevărată plăcere în discuția cu ei. Sînt oameni modești dar în care simți cum arde flacăra neliniștei.

L-am întrebat :

— Ce vă îndeamnă să încercați, că doar puteați tuba cu metode clasice fără riscuri și fără neliniști ?

Mi-a răspuns unul dintre ei, inginerul Florea, mi se pare.

— **Într-adevăr nimeni nu ne-a obligat, nu ne reducea nimeni salariul, puteam lucra în liniște după vechea metodă — în general operațiunile la sonde sînt dificile și tendința spre securitate și.... comoditate oarecum firească — dar am simțit că trebuie să facem și noi ceva pentru țărișoara noastră. Curajul nostru a fost însă rațional, să știți...**

Și-a mai fost pare-se ceva la mijloc. Un cuvînt aruncat mai de mult de un coleg de la o întreprindere de foraj : „Să nu-mi ziceți mie pe nume dacă reușiți voi ceva cu coloanele astea pierdute !"

M. RADIAN

De la caz la caz

ACTORUL

de Al. CORNESCU

Am văzut, de curînd, într-un spectacol, un mare actor. Unul din cei mai mari, nu numai ai generației sale ci și ai mai multor generații de slujitori ai scenei. Un artist care poate totul, trecînd de la comedie la dramă, de la hazul cel mai deplin la tragedie, cu ușurința unui extraordinar talent dar și cu priceperea unei nemaipomenite stăpîniri a meșteșugului. L-am văzut de-a lungul anilor, în nenumărate roluri, și nu-mi amintesc vreunul despre care să fi pretins cineva că nu i s-ar potrivi. Dimpotrivă, rară în lumea teatrului unanimitatea cu care acest actor a fost întotdeauna aplaudat, indiferent de rolul pe care l-a deținut de-a lungul unei cariere cu care s-ar mîndri oricine.

Spectacolul de care vorbeam, în ce-l privește, nu face excepție, deși piesa nu e cine știe ce, mai mult slabă, mai mult neinteresantă și pe alocuri destul de plicticoasă. Dar el, ei bine, el este magistral. Datorită lui am rămas în stal pe parcursul celor cinci acte anoste, ba chiar m-am amuzat la niște replici, care, puse în gura altui actor, ar fi sunat probabil fals și, cu siguranță, de o banalitate fără margini.

Și-atunci, mă veți întreba, ce mai vrei ? Nu vreau nimic, sau aproape nimic, o bagatelă... Mă gîndesc de ce, dacă avem asemenea actori, nu se face efortul găsirii unui repertoriu pe măsură ? De ce să fie obligați să realizeze „creații" pe niște vorbe de umplutură ? De ce să devină celebru pe meridianul nostru un autor mediocru de peste hotare, datorită unei interpretări strălucite ?

Sînt citeva întrebări, dar nu e totul. În penuria sa de idei, autorul a imaginat două scene, în care eroului principal i se deșartă în cap cîte o găleată de apă. Poate că, în arena circului, momentul ar fi amuzant dar, în cazul de față, mi s-a părut într-o măsură dureros. Nu pentru aventura eroului din piesă, ci pentru marele actor care rămîne dezarmat și ciuciulete pe scenă, într-o ipostază jalnică peste care este singurul în stare să treacă fără a deveni foarte penibil. Simplă părere de spectator...

Să nu se fi găsit din cîte s-au scris și se scriu în lume texte pe măsura marelui nostru actor ? Cine știe ? Poate că nu, de vreme ce, la numai citeva zile mai tîrziu, un alt foarte bun și foarte popular actor declama în fața publicului „Vine, vine primăvara", așa cum ar face-o, dacă-mi amintesc bine, un copil, un ospătar, un gangster etc., etc. „glumă" răsuflată încă de pe vremea copilăriei celor mai virstnici dintre noi. El realiza totul cu convingerea și conștiinciozitatea perfectului profesionist, care vrea să stoarcă hohote de rîs, în timp ce altcineva, aflat în umbră, încasa pentru nimic niște drepturi de autor.

SĂPTĂMÎNA LA TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 6 MAI

PROGRAMUL I : 8,00 Gimnastica pentru toți. 8,10 Pentru sănătatea dv. 8,20 Cravatele roșii. 9,50 Viața satului. 11,00 Emisiune în limba maghiară. 12,30 De strajă patriei. 13,00 „Ca la Tănase". 13,16 Cîntă Nicolae Nițescu. 13,22 Antologie umoristică. 13,30 Melodii populare. 13,42 Un zîmbet pe 16 mm. 13,50 Invincibilul Mighty Mouse. 14,00 Fotbal : Bulgaria — Portugalia. 15,40 Melodii de promenadă. 15,55 Teatru scurt : „Metamorfoze" de Al. O. Teodoreanu. 16,25 Revedere cu Juliette Greco. 16,45 „Sub Acropola Atenei". 17,00 formația Cantabile. 17,12 Reportajul faptului divers. 17,22 „Izvor de frumusețe". 17,32 „La sădit de pomi". 17,38 Moment folcloric. 17,55 „Alternanțe ritmice". 18,10 „Tunelul timpului". 19,00 Vetre folclorice. Botoșani. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20,10 Orizontul bărbaților. 20,30 Filmul „Mihai Viteazul". Seria a II-a : „Unirea". 23,15 Muzică ușoară românească. 22,30 Telejurnal. 22,40 Duminica sportivă. PROGRAMUL II : 11,00 Concert simfonic al Filarmonicii „George Enescu". 20,10 Micul toboșar. 20,40 Caleidoscop cultural artistic. 21,00 Selecțiuni din opereta „Leonard" de Florin Comișel. 21,55 Telex tehnico-științific. 22,15 Mannix.

LUNI 7 MAI

PROGRAMUL I : 17,30 Curs de limba franceză. 18,00 Telex. 18,05 Azi, județul Satu Mare. 18,20 Căminul. 19,00 Scena. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20,00 Cîntecul săptămînii : „Viața-i frumoasă" de Petre Mihăescu, text de Sașa Georgescu. 20,05 Medicamentul —aliat sau dușman ? 20,45 Serialul : „Femeia în alb". Episodul II. 21,35 Revista literar-artistică TV. 22,30 24 de ore. 22,50 Luminile rampei. PROGRAMUL II : 20,00 Avanpremieră. 20,05 Film serial pentru copii : Daktari. 20,30 Dans și muzică de pretuindeni. 21,05 Film documentar : Stele cu coadă. 21,15 Cîntece de vole bună și muzică lăutărească. 21,35 Film serial : Pe urmele lui Capija.

MARȚI 8 MAI

PROGRAMUL I : 9,00 Telescoală. 10,00 Telex. 10,10 Avanpremieră. 10,15 Teleenciclopedie. 11,00 Telecinemateca pentru tineret : „Al 8-lea". 12,25 Pe-un picior de piai. 12,45 52 de inițiative în 52 de săptămîni. 13,00 Telejurnal. 17,30 Curs de limba rusă. 18,00 Telex. 18,05 Tehnic-club. 18,40 Panoramic științific. 19,30 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20,00 Cîntecul săptămînii. 20,05 Partid, conștiință vie — montaj de cîntece și versuri. 20,20 Seară de teatru : „Nopți în care nu se doarme" de Al. Voitin. 22,20 24 de ore. 22,50 Gala maeștrilor : Alexa Mezincescu — prim balerină a Operei Române. PROGRAMUL II : 20,00 Seară pentru tineret.

MIERCURI 9 MAI

PROGRAMUL I : 9,00 Curs de limba engleză. 9,30 De la Alfa la Omega. 10,00 Telex. 10,05 Primplan : ing. Mihai Croitoru. 10,35 Serialul „Umbrele dispar în plină zi". 11,50 Azi, județul Satu-Mare. 12,05 Revista literar-artistică TV. 13,00 Telejurnal. 17,30 Telex. 17,45 Seara Televiziunii cehoslovace. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20,00 Cîntecul săptămînii. 20,05 9 Mai 1877. 9 Mai 1945 — o dublă aniversare. 20,35 Filmul „Secretul cifrului". 22,05 24 de ore. 22,45 Stadion. PROGRAMUL II : 20,00 O viață pentru o idee : dr. Constantin Istrati. 20,30 Program de circ. 20,40 Agenda. 20,50 Seara Televiziunii Cehoslovace. 21,50 Roman foileton : Femeia în alb — episodul I

JOI 10 MAI

PROGRAMUL I : 9.00 Curs de limba franceză. 9,30 Prietenii lui Așchiuță. 10,00 Telex. 10,10 Tehnic-Club. 10,40 Orizontul bărbaților. 11,00 Filmul „Secretul Cifrului". 12,30 Pași pe drumul istoriei. 13,00 Telejurnal. 16,00 Telescoală. 17,30 Emisiune în limba maghiară. 18,30 Telex. 18,40 Omul și muzica lui : Carl Nielsen. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20,00 Cîntecul săptămînii. 20,05 Drumuri în istorie : Țara Hațegului. 20,20 Aventuri în epoca de piatră. 20,45 Tinerii despre ei înșiși. 21,15 Steaua fără nume. 22,10 24 de ore. 22,40 Cu ansamblul „Călușul" din Scornicești în Cipru.

PROGRAMUL II : 17,30 Agenda. 17,40 Pagini muzicale de mare popularitate din opere. În program : Mozart, Verdi, Ponchielli, Puccini. 18,10 Tunelul Timpului — Episodul VI. 19,00 Municipalitatea răspunde bucureștenilor. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20,00 Concertul Orchestrei Simfonice a Radioteleviziunii. Solist F.J. Thiollier (Franța). Dirijor Emanuel Elenescu. 22,00 Biblioteca pentru toți.

VINERI 11 MAI

PROGRAMUL I : 9.00 Curs de limba rusă. 9,30 O viață pentru o idee : dr. Constantin Istrati. 10.00 Telex. 10.10 Biblioteca pentru toți. 10.45 Avanpremiera. 10,50 Desene animate. 11,00 Pe aripile... filmului. 12,30 Moment folcloric. 12,40 Municipalitatea răspunde bucureștenilor. 13,00 Telejurnal. 16.00 Telescoală. 17,30 Curs de limba engleză. 18,00 Telex. 18,15 Atenție la... neatenție. Jurnal de protecție a muncii. 18,35 La volan. 18,50 Teleconferința de presă. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20,00 Cîntecul săptămînii: Viața-i frumoasă. 20,05 În cronica ta, țară. Emisiune de versuri și cîntece dedicată aniversării a 125 de ani de la Revoluția din 1848. 20.35 Filmul „O partidă de pescuit". 22,15 24 de ore. 22,40 Teleglob. Itinerar polonez : Poznan între două tîrguri. PROGRAMUL II : 18,00 Telex. 18,05 Telecinemateca pentru copii : „Detașamentul lui Trubaciov". 19,30 Telejurnal. 20,00 Avanpremiera. 22.10 „Floare bănățeană". 20.40 Revista economică TV. 21,10 Desene animate. 21.20 Carl Nielsen — un documentar filmat despre reprezentantul de frunte al muzicii daneze. 22,00 Telerama. 22,30 Cărți și idei.

SÎMBĂTĂ 12 MAI

PROGRAMUL I : 9.00 Curs de limbă germană. 9.30 „Povestea micului cocoșat". (II) 10,00 Telex. 10.10 Ansambluri folclorice. 10.40 De vorbă cu gospodinele. 11.00 Selecțiuni din emisiunea „Seară pentru tineret". 11,50 „Cîntec la apusul soarelui", episodul V. 12.30 Cărți și idei. 13,00 Telejurnal. 16,00 Telex. 16,05 Cunoașteți legile ? 16,20 Barzi și rapsozi. 16.30 Emisiune în limba germană. 18,15 Ritm, tinerețe, dans. 19,00 Oamenii pădurilor. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20,00 Cîntecul săptămînii. 20,05 Avanpremieră. 20.10 52 de inițiative în 52 de săptămîni. 20,25 Teleenciclopedia. 21,10 Mannix. 22,00 Gianni Morandi. 22,30 Telejurnal 22,40 Concurs internațional de gimnastică modernă. Selecțiuni înregistrate de la Sofia. 23,10 Cîntece de petrecere cu Constanța Cîmpeanu, Doina Spătaru-Olinescu, Cornel Rusu, George Hazgan, George Enache. PROGRAMUL II : 16,00 Agenda. 16,10 Din cele mai frumoase lieduri. 16,40 Azi și mîine. 16.50 Avanpremieră. 17,00 Melodii populare. 17,30 Itinerar sloven (R.S.F. Iugoslavia). 17,45 Filmul „Gioconda fără suris".

JURNAL HELLENIC (XI)

OAZĂ DE PÎINE

de Pop SIMION

Grecul nu-i mîncăcios, grecul e sobru cu pîntecele. Clima l-a făcut astfel, însă nu mai puțin pămînturile cărora trebuie să le smulgi roada fir cu fir. Grînele sînt un lux aici, bilanțul unor crîncene bătălii cu solul ermetic și pietros. Negustoria de grîu apare între primele în vechea Eladă : pîinea grecului se dobîndea în lungi peregrinări. Scumpele, greu-călătoritele, boabe făceau ca pîinica de grîu să fie o sărbătoare pentru grecul de rînd (minus „grofii", pătura bogătanilor) ; orzul și secara apăreau mai frecvent în hrana zilnică, sub formă de lipii și plăcinte, aluat plămădit în pripă și copt în spuză. Sînt împrejurările care au făcut din meseria de brutar o îndeletnicire sacră, tar din brutar un preot care oficiază în altarul cel mai scump. Însuși Zeus îl patronează pe brutarul grec. Nimic nu-i voie să se strice din sfințenia și prețul numitei meserii.

Aflînd toate acestea, m-am dus într-o zi la Koropi, sat din apropierea Atheneі, unde se află o brutărie veche de peste 130 de ani. E o vechime de continuitate în sînul aceleiași familii de pitari, care n-au încetat o secundă să slujească acest templu, transmițînd cociorva — toiagul de breaslă — din tată în fiu, pînă la a nu știu cîta semințe. Este un miracol că hămesitele malaxoare automate ale industriei alimentare n-au strivit-înghițit acest (poate) ultim mohican al brutăriilor de altădată. Meritul este al familiei Pandelis, care n-a trădat clanul, a purtat solia cu demnitate și încăpățînare. Azi vin oamenii la Koropi ca la o liliputană Meccă a pîinii.

Brutăria e formată dintr-o singură încăpere ; în față e prăvălia, cu stelaje și coșuri pline cu franzelărie, adică spațiul de negoț, în vreme ce mijlocul odăii este ocupat de saci cu făină, coveți, masa cu aluaturi, felurite unelte și, în sfîrșit, în al treilea plan, în fundul acelei încăperi, sub nivelul pavimentului, se află cuptorul arhaic cu boltă, foc egal și continuu, întreținut cu lemn de măslin.

Totul decurge într-o superbă și tihnită simplitate. Membrii familiei de brutari se distribuie evantaiului de munci cu o solemnitate de ritual. Un băietan focălește, stă în gura cuptorului și alimentează rugul cu bușteni bine mirositori, care cîntă și trosnesc în pălălăile de un albastru-violaceu, dau jar sănătos, mărunt, distribuit pe întreaga suprafață de copt. Bărbatul în putere se ocupă de făini și amestecuri (el e brutarul propriu-zis), frămîntă aluaturile cu forța brațelor, le bate cu coatele și cu pumnii, smulgind de pe el șapte ape, pînă ce coca se umflă, revărsîndu-se din coveți ca o lavă de bunătate. Fetele casei sînt puse pe alergătură, țes odaia cu pașii lor de zvîrlugă, cară munți de lipii, covrigi legați cu sfoară, ori își strivesc sînii cu stivele de franzele abia ieșite din foc pe care le poartă pe brațe. Doamna Pandelis, preuteasa acestui negoț, stă la tejghea și face vînzarea, nu însă fără a se întinde la taclale, fără a „vorbi" fiecare pîinică, fără a povesti cîte în lună și în stele, încît mica brutărie devine „radioul satului".

Pe pereții afumați se află un Crist, înconjurat de spice, poze de familie înfățișînd alți brutari, străbunii celor de azi, poze de pe unde aduc grecii grîu, hărți ale navigației cu grîu, pe scurt, o atmosferă de grîu. Am discutat despre România și grîul ei ; acesta trebuie să fi trecut și prin brutăria din Koropi, prin mîinile familiei Pandelis. Gazda regretă că nu i-a reținut gustul, să mi-l descrie cu lux de amănunte. Adaugă însă cu amărăciune :

„Grîul lumii s-a amestecat mult în ultima sută de ani ; mîine-poimîine omenirea va avea un singur soi de pîine, pentru un singur gust, făcută de unul și același unic brutar — mașina electronică".

Spre a șterge gustul amar al cuvintelor, brutarul îmi întinde un coș cu covrigi fierbinți, abia scoși din cuptorul patriarhal. Au făcut foarte bine prietenii mei Francisco și Doina că m-au dus în această oază de pîine, escapadă plăcută lui Zeus, precum cea care avea să urmeze, la hangiul Vabgheli, despre care vom povesti data viitoare.

A fi brutar la Koropi. A fi brutar într-o țară lipsită de grîu.

SECRETUL MUMIILOR DIN EPOCA DE FIER

● 700 corpuri mumificate scoase la lumină din turbăriile aflate în nordul Europei ● Asasinate în lanț săvîrșite acum aproape două milenii datorită unor practici funerare necunoscute ● Unde poliția nu se mai alertează cînd se descoperă un nou cadravu, anunțîndu-i pe arheologi...

Omul din Tollund

Extraordinara istorie a veritabilelor mumii dezgropate de muncitorii ce lucrau în turbăriile din nordul Europei ne este relatată cu lux de amănunte de profesorul P. V. Glob directorul muzeului de antichități din capitala Danemarcei.

Datorită unui acid special apa din acele mlaștini posedă proprietatea de a împiedica descompunerea corpurilor și, de secole, o scenă ciudată se derulă periodic prin aceste locuri. Primăverile și verile, echipe speciale de lucrători extrag de aici turba ce va fi folosită drept combustibil în cursul viitoarei ierni. Dar, brusc, ei încetează lucrul, observînd aparițiа... unui cadavru ! Poliția este înștiințată telefonic de macabra descoperire și, ciudat, autoritățile nu se alarmează, nu se grăbesc să înceapă cercetările. Polițiștii știu de acum că respectiva afacere nu e de resortul lor, că de soarta celor decedați se interesează în special arheologii, care vin imediat la fața locului. Este, într-adevăr, o crimă, dar o crimă de un gen deosebit, un asasinat petrecut în urmă cu aproape două milenii...

După primele mărturii scrise, ce datează din secolul al XVIII-lea, turbăriile din nordul Europei au scos la lumină aproape 700 de corpuri omenești mumificate. Oamenii de știință care au cercetat aceste curioase cimitire antice și-au dat seama că se află în fața unor întrebări greu de dezlegat. Enigmele se refereau în primul rînd la data cînd au decedat acei oameni, la cauzele ce i-au determinat să sfîrșească în acest mod dramatic viața. **Folosind toate resursele științei moderne, cercetătorii au reușit acum să afle o parte din secretul oamenilor îngropați în adîncurile apelor.** De-a lungul anilor s-au lansat diverse ipoteze, dar cea mai fantastică, cea care punctează o etapă decisivă în cunoașterea adevărului, se referă la descoperirea din anul 1835. Atunci, pe apele mlaștinei din Jutlanda-Danemarca a fost pescuit corpul unei femei a cărei îmbrăcăminte denota că ar fi aparținut clasei nobile. Avînd în vedere faptul că turbăria se numea Gunel, aura unei vechi legende a cuprins în mrejele ei rămășițele pămîntești. Se lansase ideea că femeia descoperită era regina Gunhilda, care trăise în secolul al X-lea despre care se povestea că din cauza răutății ei regele Harald ar fi aruncat-o într-o mlaștină. Afacerea provocase o mare vîlvă în opinia publică daneză, cînd un tînăr cercetător a risipit brusc vălurile romantice ce acopereau adevărul. După părerea lui J. J. Worsaae, concluzia celor ce se ataşaseră legendei era cu totul eronată, deoarece corpul victimei data din a doua epocă a fierului, fiind deci mai vechi cu aproape un mileniu. Tînărul om de știință a ieșit victorios din acea dispută, el devenind apoi pionierul arheologiei moderne din Danemarca. Descoperirile s-au ținut apoi lanț. În anul 1879 s-a găsit corpul unei femei cu teată îmbrăcămintea conservată perfect : o fustă în carouri, o centură de piele, o eșarfă și o fișie de lînă în jurul capului. Într-unul din buzunarele fustei, decedata avea un elegant pieptene din os de corn.

În apropierea zilelor noastre, în luna mai 1950, muncitorii de la turbăria Tollund, din apropiere de Silkeborg, în Jutlanda centrală, au scos la suprafață corpul unui bărbat. Înștiințat despre descoperire, profesorul P.V. Glob de la Universitatea din Aarhus, a sosit la fața locului împreună cu un grup de studenți și a luat măsurile necesare pentru transportarea lui la muzeul din Copenhaga. Omul din Tollund decedase cu capul așezat pe mîna dreaptă și picioarele ghemuite. Capul părea al unui individ adormit, cu ochii închiși, cu buzele întredeschise. Se zăreau perii din barbă precum și părul scurt ce ieșea de sub o bonetă de lînă. El nu purta decît o centură de lînă împrejurul taliei iar în jurul gîtului mai avea încă funia care-i pusese capăt zilelor înainte de a fi aruncat în mlaștină. Doi ani mai tîrziu, în aprilie 1952 un alt om mumificat a fost găsit în turbăria de la Graubale, situată la 20 de kilometri de Tollund. **Pe aceste corpuri vechi de aproape două milenii oamenii de știință au făcut numeroase examene : radiografii, disecțiuni și analize.** De exemplu, cu 24 de ore înainte de moartea sa, omul din Tollund se hrănise cu o mare varietate de plante, cereale cultivate sau ierburi. Capul lui conservat este expus acum în micul muzeu de la Silkeborg, unde sfîrnește curiozitatea vizitatorilor. **Folosindu-se metoda radiocarbonului 14 s-a ajuns la concluzia că omul de la Graubale a fost ucis între anii 210 și 410 era noastră. Presiunea turbei l-a conservat în mod excepțional.** Părul lui are 15 centimetri lungime iar globurile oculare, ficatul, plămînii și creierul sînt intacte. Extremitățile mîinilor s-au păstrat atît de bine încît i s-ar putea lua și acum amprentele digitale, amprente întîlnite frecvent la danezii de astăzi. **Oamenii de știință au reușit să-i conserve întregul corp și omul din Graubale poate fi văzut astăzi în muzeul din Aarhus stînd în aceeași poziție pe care a avut-o atunci cînd a decedat.** Privirea acestui om, care pare că se chinuie încă în convulsiile agoniei este una dintre cele mai tulburătoare viziuni ce le poate oferi un muzeu din Europa.

Despre cauzele decedării sutelor de corpuri omenești descoperite în turbăriile din nordul Europei concluziile oamenilor de știință se referă, deocamdată la unele practici religioase ale triburilor din epoca tîrzie a fierului. Se pare că ne aflăm în fața unor sacrificii aduse zeilor la rituri funerare, cînd diverși reprezentanți ai triburilor de pe acele vremuri erau spînzurați sau înecați. Faptul este atestat și de numeroasele ofrande găsite prin apropiere. Cultul fecundității este și el prezent prin aceste locuri, datorită unui extrem de luxos car împodobit cu numeroase sculpturi, car descoperit prin anul 1880 la Dejbjerg. Tragicul destin al celor ce și-au găsit sfîrșitul în mlaștini i-a impresionat în mod deosebit pe cercetătorii care speră că noi descoperiri le vor putea aduce elemente în plus care să poată dezvălui în întregime secretul mumiilor.

Un cetățean din orașul Bolzano (Italia), avea de mic, pasiunea mașinilor zburătoare. El și-a strîns de-a lungul anilor fel de fel de piese vechi de automobil și avioane și încet-încet și-a construit singur un... avion. Într-o zi, Jones și-a anunțat prietenii că va efectua prima lui călătorie cu avionul construit de el. După un zbor de 80 de kilometri, efectuat în bune condiții, a aterizat pe hipodromul din Merano. Specialiștii care au examinat aparatul au declarat că improvizatul avion respectă cu strictețe datele tehnice, motiv pentru care autoritățile i-au dat drept de zbor pe distanțe limitate.

MADAME MERCIER în vîrstă de 58 de ani a fost alungată nu de mult din sala unui teatru parizian. Cauza? În timpul spectacolului ea a adormit și a început să sforăie. Nemulțumită, doamna Mercier a protestat susținînd că „sforăitul" este o formă liberă de exprimare a propriei păreri. „Dacă mie nu-mi place piesa, a spus ea, am dreptul să dorm și chiar să sforăi pe locul plătit".

Missis Onzall din Chicago, o femeie bogată, a lăsat prin testament ginerelui ei un crocodil împăiat. Ginerele a preluat moștenirea convins că bogata sa soacră i-ar fi putut lăsa ceva mai de preț. Și, într-o bună zi, a aruncat moștenirea pe geam ! De pe urma loviriі cu asfaltul, crocodilul s-a spart și din pîntecul lui au început să se reverse monede de aur. Pînă să ajungă jos de la etajul 24, ghinionistul moștenitor n-a mai găsit însă nimic...

O FIRMĂ AMERICANĂ a realizat o mașină de scris cu ajutorul căreia greșelile din cursul dactilografierii pot fi remediate ușor, fără să se cunoască. Noua mașină are o panglică suplimentară impregnată cu o soluție care corectează literele bătute greșit.

LA UNIVERSITATEA din orașul australian Canbera a fost construit un puternic electromagnet. El cîntărește 2 tone și are o capacitate de 30 MW desfășurînd, într-un spațiu de 80 cm^3, un cîmp magnetic cu o densitate de 30 tesle.

DUPĂ PĂREREA frizerilor englezi capul bărbătesc are o formă atît de frumoasă încît se face o crimă ascunzîndu-l sub păr. Iată de ce ei prevăd că în anul 1980 va fi moda capetelor... rase. Cei care consideră că nu le stă bine pot păstra totuși o cantitate mică de păr.

OAMENII DE ȘTIINȚĂ Vesca Topalova și Asenka Ciamova din R.P. Bulgaria au constatat că spațiile verzi diminuează aproximativ 30% din zgomotul produs de mijloacele de transport. Iată deci o nouă metodă cu ajutorul căreia condițiile de viață ale oamenilor pot fi îmbunătățite.

UN CETĂȚEAN din Palermo, în vîrstă de 74 de ani, a rupt logodna cu aleasa inimii sale, care are 84 de ani. Motivul? Logodnicul a aflat că viitoarea soție a avut o legătură sentimentală în urmă cu o jumătate de secol...

O COMISIE britanică de recrutări l-a demobilizat pe William Weldock pe motivul că este cardiac și nu va trăi mai mult de o jumătate de an. Weldock a plecat în 1924 în Noua Zeelandă, unde s-a căsătorit. Zilele acestea el a făcut nunta de aur și a sărbătorit 81 de ani de viață împreună cu cei șase copii ai săi.

CU AJUTORUL mașinilor electronice de calculat, oamenii de știință sovietici au reușit să cîntărească cerul. Atmosfera cîntărește 5 catralioane și 157 trilioane de tone. Dar nu numai atît, savanții au calculat și schimbările survenite în funcție de anotimp. Astfel vara, atmosfera cîntărește cu un trilion de tone mai mult, ceea ce explică intensitatea proceselor biochimice ale planetei în legătură cu emanarea cantităților imense de gaze.

Cei cinci gemeni născuți în orașul Armadale în familia soților Bostock, eveniment care a polarizat atenția opiniei publice din Scoția, au împlinit recent 1 an. Cei cinci copii (un băiat, primul din stînga și patru fetițe) au cîntărit la naștere fiecare aproximativ cîte 1 kilogram dar astăzi sînt niște copii voinici de cîte 6,5 kilograme.

John Aspinal, directorul grădinii zoologice din Londra, crește în casă doi pui de gorilă (Bilam și Founa), care sînt buni prieteni cu fiica sa, Bassa.

„HOTEL-BUSUL" este o formă nouă de turism care s-a aplicat în sezonul trecut în Bavaria (R.F.G.), lansată sub lozinca „Să fii în fiecare zi într-o țară diferită, dar să dormi în fiecare noapte în același pat". Aceste hoteluri ambulante circulă în caravane (două vehicule care călătoresc în tandem). O călătorie durează și trei luni.

SIRALI MISLIMOV din satul Barzavu (Azerbaidjan), despre a cărui vîrstă am publicat o știre cu o fotografie în revista „Magazin" nr. 811 din 21 aprilie 1973, are 167 de ani și nu 176 cum din eroare a apărut.

Întîmplări adevărate

DRUMUL SPRE TELEFERIC S-A TERMINAT ÎN PRĂPASTIE

● În loc să ajungă la cabană, o tînără schioare rătăcește drumul. Este salvată, dar în afara șocului și rănilor, își pierde puterea de a vorbi.

Un grup de schiori italieni, plecase cu mult entuziasm, pentru cîteva zile, la sporturi de iarnă, în Elveția. Erau tineri, viguroși, veseli și încîntați de întrecerile lor sportive. Se aflau în regiunea ghețarului lui Teodul. Printre ei și o tînără, Enrika Cresta, în vîrstă de 20 de ani. Schiaseră toată ziua aceea însorită de aprilie. Zăpada favorabilă, cerul senin. Spre înserat, cînd ceilalți au vrut să coboare spre cabana de pe Cervinia, Enrika s-a simțit obosită. A preferat să la telefericul.

— Bine, atunci ne întîlnim la Cervinia. Să vedem cine va sosi înainte. Noi sau tu ?

— De acord, a spus fata.

A pornit apoi spre stațiunea telefericului. Între timp, se întunecase de-a binelea. Tînăra, care venea pentru prima dată pe aceste meleaguri, s-a rătăcit. Căutînd drumul, nimerise în altă direcție. Acum revenea mereu pe aceeași potecă care se înfunda. Deodată, a făcut un pas greșit. A pornit într-o vertiginoasă coborîre, aterizînd pe o punte de zăpadă. Căzuse într-o prăpastie. Zborul neașteptat, șocul căderii, emoția, singurătatea au făcut-o să-și piardă cunoștința.

Noaptea era adîncă. La cabana unde sosiseră prietenii, Enrika era zadarnic așteptată. Clipele treceau greu. Temători, îngrijorați, prietenii se hotărăsc să anunțe dispariția. Se formează echipe de salvare montane care cutreieră muntele în lung și în lat. Zadarnic.

A doua zi dimineața, unul salariat, care avea sarcina de a controla instalația telefericului pe panta de coborîre, i s-au oprit ochii asupra unui lucru straniu. Era în regiunea lacului Negru. Un schi, un singur schi, atîrna la marginea prăpastiei. Atît. A alergat neîntîrziat să găsească un ghid alpin. Cu ajutorul unor instalații speciale, acesta s-a lăsat pînă în fundul prăpastiei. Pe un soi de punte de zăpadă zăcea Enrika Cresta, fără suflare. Tînăra a fost transportată la spitalul apropiat. Traumatizată de dramatica întîmplare, cînd și-a revenit pierduse puterea de a vorbi... Dar, trăia !

(S-a întîmplat recent în Elveția)

Emily Gillot

Și rîsul poate fi... dăunător

● Drama unei femei din Anglia suferindă de o formă foarte rară de catalepsie, căreia îi sînt interzise emoțiile de orice fel și rîsul.

De 15 ani Emily Gillot din Langley (Anglia) nu are voie să rîdă. În urmă cu 15 ani medicii care au consultat-o i-au atras atenția că-i sînt interzise orice fel de stări emoționale și că n-are voie, sub nici un motiv, să rîdă, fiindcă altfel va avea de suportat consecințe foarte grave, care în ultima instanță ar putea duce chiar la un sfîrșit fatal.

De ce este obligată Emily Gillot să ducă o existență neobișnuită. În care este pîndită la fiecare pas de primejdia unor măsuri grave ? În urmă cu 15 ani s-a petrecut „accidentul". Într-o seară, avînd musafiri, Emily Gillot asculta o povestire umoristică a unui invitat. A început să rîdă o dată cu ceilalți prieteni. La un moment dat a rămas rigidă, cu ochii larg deschiși. Toți au crezut că este vorba de un atac de cord. Medicul, chemat urgent, a infirmat această părere. Emily Gillot, cum a povestit ea ulterior, era conștientă, dar corpul era parcă paralizat. A urmat un somn lung, binefăcător. Internată, ulterior, în spital pentru observații s-a constatat că suferă de o formă foarte rară de catalepsie, care se va manifesta numai în anumite împrejurări : stări emoționale și mai ales atunci cînd va rîde.

Cu toate măsurile speciale pe care și le-a luat, au fost totuși împrejurări cînd asemenea situații, n-au putut fi evitate. Atunci se producea „atacul" care dura aproximativ o jumătate de oră : devenea rigidă, apoi urma un somn lung și revenirea la normal.

În vîrstă de 52 de ani, Emily Gillot constituie pentru medici un mister, fără putință de dezlegare. Familia ei, soțul, caută să-i ofere astfel de condiții, încît să evite pe cît posibil împrejurările care duc, în final, la urmările descrise mai sus.

• NOTE DE CĂLĂTORIE • NOTE DE CĂLĂTORIE •

ÎNTÎLNIRE CU ORAȘUL ALB

Cele patru ore de zbor de la București la Alger — primul obiectiv al itinerariului algerian, mi-au părut foarte agreabile în confortabilul Caravelle, care mă purta spre continentul african. Am aterizat pe aeroportul internațional Dar El Beida, poartă de primă mărime a Africii. Întîiul contact cu pămîntul acestui continent, cu Algeria, este pentru vizitatorul european și, cred, pentru oricine, emoționant.

Am parcurs splendida „autostradă a palmierilor" ce leagă aeroportul de oraș, nerăbdător să fac cît mai grabă cunoștință cu capitala Republicii Algeriene Democratice și Populare, a cărei prezență o presimțeam undeva, nu departe. Și într-adevăr, întîlnirea cu „orașul alb", denumire metaforică dată adesea Algerului, s-a produs în curînd.

Disous în trepte, într-un uriaș amfiteatru natural cu „scenă" la Mediterana, coborînd pînă în port și cățărindu-se incredibil în urmă pe niște coline extrem de dens populate, orașul îți apare dintr-o dată solar, gigantic, ostentativ parcă de alb. Acest alb orbitor al edificiilor este pigmentat din loc în loc de verdele crud al grădinilor cu palmieri și pini, ce-ți dau o plăcută senzație de prospețime și răcoare — atît de bine venită într-un canicular august african !

Cu cît te apropii de „inima lui", cu cît începi să-l cunoști mai bine, constați că haotica îngrămădire de blocuri și bloculețe, edificii culturale și sociale, magazine ori restaurante, ce par a fi ridicate de mîna unui arhitect nu prea dibaci, este aparentă. Aveam să descifrez aceste „amănunte" în matinalele plimbări pedestre — singurul mod de a cunoaște îndeaproape un oraș străin — atunci cînd zăpușeala din miezul zilei de-abia se făcea simțită.

Pornind fie din fața impunătorului Palat al posteloi, construit cu multă artă și bun gust în stilul neomaur și luînd drept „cap compas" celebra plajă de la Moretti — unde peste cîteva ore întrezăream nostalgic în forfota policromă a costumelor de vacanță, ori în pestrițimea grăiurilor Mamaia noastră, — fie pornind de-a lungul portului, ori poposind în Piața Martirilor, — nume simbolic ce amintește de jertfele poporului algerian în lupta sa dreaptă dusă împotriva dominației străine pînă la eliberarea țării — acopeream zilnic noi „zone albe" pe harta de buzunar.

Îndemnat de Mohamed, ghidul meu, am urcat și în Casbah, cartier ce reprezintă o adevărată atracție pentru vizitatorul străin, unul din cele mai pitorești locuri ale Algerului. De cum ai trecut de Moscheea Ketchaoua pătrunzi în Casbah, care te întîmpină prietenos cu vînzoleala sa incredibilă de oameni ce mișună încoace și-ncolo, aparent fără nici un rost ; cu nesfîrșitele tarabe ale vînzătorilor ambulanți, multe înșirate pe jos, în picioarele trecătorilor : cu coniii ce te trag cu sughițor de mînă pentru a te fotografia și cu ei, în vreme ce apetisantele arome de portocale și curmale, de plăcinte ori pește prăjit, îți amintesc că în orice „restaurant" — dacă le putem spune așa micilor birturi aflate la tot pasul — ești oricînd bine primit. Am mîncat și eu tradiționalele „Chorbă" și „Coush-Coush", am gustat de asemenea celebrul vin roșu algerian și pot spune că nu am avut ce regreta.

Alger — centrul orașului

Am rătăcit ceasuri întregi pe străduțele Casbah-ului, ce uneori măsoară doar... un metru lățime, urcînd în zig-zag sute de trepte, ce parcă nu se mai sfîrșesc niciînd.

Pașii m-au purtat apoi spre impozanta Piață Emir Abd El-Kader, străjuită de patru falnici palmieri, ce parcă stau de strajă la monumentul eroului național al poporului algerian, sau m-au dus aiene pe șerpuitorul drum ce urcă colinele, în vîrful cărora găsești impunătoarea Notre-Dame d'Afrique. De aici, de sus, zărești în toată splendoarea ei faleza Mediteranei, Valea Consulilor, panorama orașului.

Îmi amintesc și acum plăcutele ore petrecute în Muzeul de arte frumoase, vestit în întreaga Africă pentru colecțiile sale celebre, sau de clipele de răgaz petrecute în micile cafenele de pe faleză, unde, savurînd o cafea turcească, priveai cum se scurg pe nesimțite în mirifica grădină botanică, considerată cîndva de André Gide drept cea mai frumoasă din lume ! Alături, este strada, cu besmetica goană de mașini, ce se depășesc periculos și claxonează strident, cu acel du-te-vino continuu de oameni, îmbrăcați după cele mai felurite mode — începînd cu portul tradițional arab și terminînd cu cel european — cu vitrinele multicolore, în fața cărora dacă te-ai oprit ești imediat invitat înăuntru de către negustor, pentru a-ți cumpăra și de la el o amintire... Am întîlnit pe străzi, în lungile-mi hoinăreli, și mulți tineri, mulți dintre ei studioși și cu care, nu o dată, am stat de vorbă. I-am aflat prietenoși, dornici de a schimba opinii, idei, de a cunoaște cît mai multe despre țara al cărui sol eram, despre tineretul ei.

Carnetul de însemnări devenea din zi în zi tot mai neîncăpător pentru sumedenia de impresii ce mă asaltau.

...Aproape o lună de zile am călătorit pe pămîntul primitor al Algeriei, aflînd felul în care trăiește, gîndește și muncește acest popor. Am privit și am ascultat explicații, am întrebat și am aflat multe lucruri noi. Mi-am desfătat ochii și sufletul, am legat noi prietenii. Ospitalitatea oamenilor, amabilitate pe care ți-o arată la tot pasul, aveam să le port ca pe cele mai de preț amintiri ale acestei călătorii de neuitat.

...De sus, de la cîteva mii de metri, am privit prin hubloul avionului contururile tot mai îndepărtate ale Algerului, luîndu-mi încă o dată rămas bun de la „orașul alb".

Horia C. DELIU

Un autor, o carte

ÎNTR-O SINGURĂ VIAŢĂ...

Ecaterina Săndulescu, fotografiată alături de macheta bustului lui Eminescu

de Boris BUZILĂ

„Mi-au trecut prin mîini aproape patruzeci de generaţii de elevi"... „Am scos reviste"... „Am redactat manuale şcolare..." „Am organizat un congres al profesorilor de limbă română..." „Am ridicat, prin chetă publică, bustul lui Eminescu la Sibiu..." „Am condus cenacluri..." „Am ţinut zeci de şezători literare..."

Fiecare dintre aceste fapte dau măsura unei existenţe dăruite („viaţa este un dar pe care îl merităm numai cînd îl dăruim", zicea Tagore) dar Ecaterina Săndulescu le-a făcut pe toate într-o singură viaţă. S-a ocupat, la catedră, de literatura altora, a celor mari, aparţinînd zestrei de aur a culturii noastre, apropiind-o şi făcînd-o dragă generaţiilor şcolare pe care le-a crescut; şi-a încredinţat, totodată, ceasurile de răgaz propriei literaturi. Trei volume de versuri : „Spleen" (1930), „Nemesis" (1936), „Cîntecul spiralelor" (1969), o carte scrisă în colaborare despre Evoluţia scrisului feminin în România" (1935); o ediţie a poeziilor lui Alice Călugăru (1968). Un volum de poeme în proză apărut anul acesta la „Cartea românească" : „Omul din vis". Mă gîndesc, în timp ce zeci de ziare, afişe, reviste, scrisori, fotografii, constituite în tot atîtea documente probante îmi reconstituie această prodigioasă activitate, la o posibilă istorie sau antologie a dascălilor de literatură — literaţi, în rîndurile cărora se numără şi Ecaterina Săndulescu, acei oameni de suflet, pierduţi uneori în anonimat, cărora nu le-a fost sortit să ajungă, ei înşişi, nişte lumini de primă mărime, dar care au aprins la rîndul lor lumini mai puternice. Pentru un dascăl adevărat şi faptul de a rămîne în umbra discipolilor săi poate însemna o bucurie...

„Am luat parte la multe şezători literare — îmi povesteşte Ecaterina Săndulescu — **n-am să uit însă una din ele. Era la sfîrşitul anului 1945. Ne-am deplasat la Mediaş, St. Augustin Doinaş, Negoiţescu Radu Stanca, Ion Larian Postolache şi cu mine... Am conferenţiat despre „Terapeutica poeziei". Oare mai ţine minte St. Augustin Doinaş că a debutat într-o revistă scoasă de mine ?**

— De obicei, debutul nu se uită... Numai că atunci cînd e vorba de un debut absolut se întîmplă să vină uneori un istoric literar sau chiar autorul să demonstreze că acesta s-a întîmplat mai devreme... Mai tîrziu, niciodată.... În ceea ce vă priveşte, eu vă atribuiam, în mod eronat aparenţa la „Cercul literar" de la Sibiu. Am citit acest lucru, nu mai ţin minte unde...

— N-am făcut parte din „Cercul literar". În aceeaşi perioadă exista la Sibiu, oraş care nu şi-a desmînţit niciodată renumele de centru al unei intense vieţi culturale, un fel de cenaclu în jurul revistei „Curierul", pe care o scoteam eu. Mai înainte fiinţase gruparea intelectuală Thesis, a cărei membră fondatoare am fost, căreia i-au aparţinut Al. Dima, Paul Constant, Popescu-Sibiu şi alţii.

— Cea mai mare parte a apostolatului dv. didactic s-a desfăşurat la Sibiu. Cum aţi ajuns acolo ?

— Am terminat literele la Bucureşti, în atmosfera acelei pleiade ilustre care avea să-şi înscrie numele în istoria culturii noastre contemporane : Călinescu, Vladimir Streinu, Şerban Cioculescu, Pompiliu Constantinescu ; Spun atmosferă, **fiindcă eu eram ceva mai tînără, i-am găsit prin anii superiori. Ţin minte că venind prima dată la litere, cel dintîi student pe care l-am cunoscut a fost Vladimir Streinu, care era în anul al treilea sau al patrulea. M-a ajutat să mă descure în formalităţile de înscriere... Un amănunt fără importanţă. După anii de studiu, deşi am terminat facultatea cu magna cum laude mi-a fost cu neputinţă să găsesc post mai aproape de casă. Eu sînt născută la Focşani. După ce am fost cîtva timp suplinitoare la Rm. Sărat şi la Craiova, m-am titularizat la Sibiu. O nouă tentativă de apropiere de ai mei — era prin 1934 — s-a terminat tot cu o nereuşită. Am obţinut prin detaşare nişte ore la Buzău şi Ploieşti. Făceam naveta din Bucureşti. Era epuizant, n-am mai rezistat şi m-am întors la Sibiu.**

— Mi-aţi vorbit de Congresul profesorilor de română din 1938, printre organizatorii căruia v-aţi aflat. Ar fi interesant să ne spuneţi ceva despre comunicarea pe care aţi făcut-o acolo.

— Era, dacă vreţi, o încercare de sociologie literară. M-a preocupat ce citeau pe atunci elevii de liceu. Comunicarea se chema de altfel „Lectura particulară în şcoala noastră secundară". Ei bine, rezultatele au fost absolut neverosimile. Imaginaţi-vă că în mediile şcolare nu era cunoscut Topîrceanu ! Intenţionat am început cu unul dintre cei mai populari scriitori de atunci. Nu mai vorbesc de Arghezi, Blaga, Galaction. Aceasta m-a făcut să introduc prima dată în manualul meu de română pe citiva dintre acesti scriitori. Era mult conservatorism în şcoala de atunci. Încercările de inovare privite cu mare suspiciune.

— Cum v-a venit ideea bustului lui Eminescu ?

— Tocmai mă decisesem să mă stabilesc din nou la Sibiu, după peregrinările mele care au durat patru ani. Stăteam pe o bancă în parcul în care se află astăzi statuia. „Dacă tot am venit la Sibiu, n-am să plec de aici pînă cînd n-am să-i înalţ lui Eminescu o statuie". Într-un timp neînchipuit de scurt, opt luni, statuia a fost la locul unde o puteţi vedea şi astăzi. Banii i-am strîns „cu strachina", cum spunea cineva. Din colectă publică. Mai mult printre şcolari. Bănuţ cu bănuţ. Tot ceea ce am adunat, am adunat pe bază de chitanţă. Chitanţierul este la Muzeul literaturii. Am mai dat şi alte documente.

— Cît a costat statuia ?

— Aproximativ 130 000 lei. Inaugurarea s-a făcut cu un fast deosebit. Cezar Petrescu a ţinut o cuvîntare înflăcărată. Erau de faţă Minulescu, I.A. Bassarabescu, Parhon (tocmai se ţinea la Sibiu un congres de neurologie), Mircea Eliade şi alţii.

— Ce este „Omul din vis" ? — am citat titlul ultimului dv. volum.

— O proiecţie ideală a unui alter ego exprimînd neliniştile şi aspiraţiile omului contemporan, în zone de mare ingenuitate. Un ideal de puritate şi bunătate, absolutul omeniei, cum bine a sesizat un critic. Primele pagini le-am scris acum aproape 30 de ani, în perioada cînd publicam „Curierul", unde au şi apărut. Ulterior, manuscrisul a căpătat proporţiile unui roman liric destul de amplu, din care am ales un număr de pagini, cele apărute.

CULORI

PICASSO (III)

de Aurel Dragoş MUNTEANU

Experienţa plastică a lui Picasso demonstrează neobişnuita forţă expresivă a unei singure culori. Trebuie să observăm, împreună cu Frank Elgar, tendinţa pictorului de a culmina căutările lui, într-o anumită perioadă, prin cultivarea pînă la exasperare a culorii preferate. Aşa s-au constituit fazele succesive, denumite de biografi şi cercetători : albastră sau roză, după cum epoca de vîrf a cubismului va impune, nu numai autorului celor Trei muzicanţi, *ci tuturor adepţilor săi, paleta largă a galbenului închis, transfigurat de Juan Gris în singeriul cărţii din 1911 sau spălăcit de Braque pînă la transparenţele din* Omagiul lui Bach *din 1912. Cele mai multe pînze vor fi elaborate acum în nuanţele unui castaniu de mobilă veche, au poezia chitarelor cu lemnul crăpat şi a meselor cu tăblia scorojită. Există de asemenea motive dominante. Copilul şi păsările, femeia necăjită, maternitatea vinovată, circul şi saltimbancii săi, pentru Picasso, pînă în 1910. Cubismul va prolifera naturile moarte, instrumentele muzicale, ceainicurile, sticlele, pipele şi ziarele la modă. Cele mai interesante concluzii vor reieşi din aplicarea cubismului la portret şi la nud, cu efecte stranii la toţi marii săi reprezentanţi, Picasso, Braque şi Juan Gris.*

De altfel, intensitatea bazată pe coerenţa adîncă a operei şi pe restringerea motivelor şi a tonurilor poate fi urmărită în toată pictura spaniolă. Am fost multă vreme fascinat de Zurbaràn, cu călugării săi pămîntii, în veşminte negre, un artist de o monotonie a inspiraţiei înspăimîntătoare. Totul are la el atmosfera de austeritate sălbatică a unei mănăstiri severe. Chipurile angelice ale maicilor din tabloul dedicat sfîntului Ieronim, de la Washington, sînt ireale, înconjurate de glugi negre, cu trupurile învelite în pînza vineţie. Numai haina roşie de cardinal şi pălăria pe peretele din spate schimbă foarte puţin din teroarea atmosferei de mortificare. Toată opera lui Zurbaràn este construită pe antinomia dintre puritatea singeriului ce însufleţeşte sfinţii şi madonele sale şi pămîntiul celor omeneşti. Expresia pură a dualităţii în alegerea culorilor este discernabilă în Viziunea lui Alonso Rodriguez, *tablou construit pe două planuri. De-o parte lumea de suferinţă şi păcat, întunecată, iar de alta cerul, susţinut de îngeri. Isus e învăluit într-o manta roşie, iar Maria într-una de azur. Inimile lor, din care pornesc razele mîntuitoare, sînt roşii ca purpura, iar îngerul salvator este îmbrăcat de asemenea într-o haină roşie. Chipurile însufleţite de viaţă spirituală se aprind, deşi penitenţa e dură şi ţine de condiţia imanentă.*

Se poate afirma în legătură cu acest aspect o propoziţie esenţială a picturii : motivul este elementul material, iar culoarea cel spiritual. Sînt puţine lucruri de schimbat în domeniul material. O femeie cu un corb va fi întotdeauna o femeie cu un corb, un copil cu un porumbel sau o mamă care alăptează, la fel, după cum o scenă de tauromahie sau forma groazei şi a terorii conţin puţine elemente de variaţie. Alegerea culorii este însă domeniul libertăţii artistului, tipul lui de trăire interioară, de suferinţă şi de bucurie. El plonjează ca într-o mare sau un ocean interior, iar apa unui asemenea tumult se schimbă greu şi are o singură culoare. Îmi amintesc Pacificul ca pe o mantie de azur şi este pentru mine simbolul singurătăţii imense, fără de sfîrşit, aşa cum l-am imaginat, înainte de a-l vedea, în Singuri. *Ca orice artist genial, Picasso şi-a creat dominantele, pentru motive curente în epocă urmărindu-le apoi pe parcursul unor ani dintre cei mai fertili, cu o obstinaţie neobişnuită. De fiecare dată cînd i-am văzut o lucrare, mi-am adus aminte de cuvintele lui Blake: „Calea exagerării duce la palatul sever al înţelepciunii". Numai aşa s-au putut naşte la noi albastrul de Voronеţ şi griurile lui Pallady. Marile realităţi au o singură dimensiune.*

Ce straniu pare totuşi a vorbi despre Picasso, insistînd asupra unicităţii unei trăsături ! El a trecut pe rînd, ca un uragan, vijelios, prin mai multe „perioade", unificîndu-le apoi prin energia care le domină, prin explozia unui nucleu interior, care le face arzătoare şi fascinante. Binele şi răul, pacea şi războiul, bucuria şi frica, iubirea şi ura, puritatea şi decăderea morală, o eternă antinomie animă pictura lui Picasso. În termenii săi, el spune marea poveste a lumii. De fiecare dată, poliţi sînt învăluiţi în aceeaşi culoare, aparţin aceleaşi naturi plastice.

MICA ENCICLOPEDIE

Destăinuirile... pietrei

de L. SĂRĂŢEANU

Un titlu de roman senzaţional ? O poveste cu mister de nepătruns şi în care, la sfîrşit, detectivul cel abil face, totuşi, lumină ? Într-un anume sens, da. Căci este vorba de unul dintre cele mai adînci mistere care au frămîntat umanitatea secole de-a rîndul ; după cum, e vorba şi de un „detectiv"-arheolog şi orientalist — datorită căruia, impenetrabilul mister al hieroglifelor a fost însfîrşit destrămat...

Povestea începe încă din antichitatea elină. Cărturarii-călători ai cetăţilor greceşti, ajunşi în Egipt, erau frapaţi de scrierea hieroglifică ale cărei ciudate desene de animale şi plante, de constelaţii, de profile umane, sau de tot felul de obiecte, îi lăsa cu gura căscată. Herodot, sărmanul, altfel persoană multi-ştiutoare, se socotea dator să mărturisească, plin de onestitate intelectuală, că această „scriere simbolică" rămîne pentru el de nedescifrat.

Pentru a menţine analogia cu romanul poliţist, voi adăuga şi faptul că, întocmai ca într-un text clasic al genului, scris de Agatha Christie bunăoară, a trebuit să intervină şi un personaj care să „deruteze cercetările", orientîndu-le spre o pistă falsă. Evenimentul s-a petrecut în cel de-al 4-lea secol al erei noastre, cînd grămăticul grec Horapollon s-a apucat să descrie în mod amănunţit hieroglifele, ceea ce nu era, desigur, rău deloc, dar le-a dat o interpretare absolut fantezistă. Greşeala grămăticului a făcut ca nu mai puţin de 14... secole toţi cercetătorii să plece de la premiza că hieroglifele reprezintă o notaţie strict iconografică şi deci să insiste în a nu înţelege nimic din textele redactate în această scriere. Abia în cel de al 18-lea veac, mai exact la 15 septembrie 1799, s-a petrecut, în vremea campaniei lui Napoleon în Egipt, un eveniment care trebuia să schimbe din temelii datele problemei. Publicaţia „Le Courrier de l'Egypte" făcea să apară „la 29 Fructidor al anului al VI-lea al Republicii" următoarea informaţie : „În cursul lucrărilor de fortificare întreprinse de către cetăţeanul d'Hautpoul, comandantul unui batalion de pionieri, la fortul Julien, denumit în trecut Fort-Rachid şi situat pe braţul Rosette, — malul sting al Nilului, — s-a descoperit o piatră dintr-un prea frumos granit negru, de mare duritate şi cu granulaţia extrem de fină". *După ce indica dimensiunile pietrei, informaţia preciza :* „Una dintre feţe e lustruită şi poartă trei inscripţii separate net între ele prin cîte un rînd gol. Inscripţia de sus, cuprinzînd 14 rînduri, e scrisă în hieroglife... A doua, în mijloc, se crede că e în siriană şi numără 32 de rînduri ; a treia şi ultima e scrisă în greceşte şi are 54 de rînduri săpate foarte clar". *Autorul informaţiei adăuga şi aceste profetice cuvinte :* „Piatra descoperită are neîndoios o deosebită însemnătate pentru studiul hieroglifelor ; poate că ea va furniza cheia descifrării acestora".

Faptele ulterioare aveau să-i dea dreptate. Şi aceasta datorită neobositului şi încăpăţînatului Jean-François Champollion. Născut la Figeac în 1790 el se consacrase cu pasiune, imediat după terminarea studiilor secundare, specializării în egiptologie. În această direcţie urma, de altfel, exemplul fratelui său mai mare Jean-Jacques Champollion-Figeac, profesor universitar de arheologie la Grenoble. Şi Jean-François, care avea să rămînă în istorie cu numele de „Champollion Le Jeune" (cel tînăr) publicase un studiu intitulat „Egiptul sub faraoni". *Cînd piatra de la Rosette era descoperită el avea, însă, doar nouă ani. Traducerea textului grec al inscripţiei revelase faptul că piatra reprezenta o stelă închinată de către preoţii lui Osiris şi Isis regelui Ptolomeu Filopator. Dar cercetările ajunse aici nu puteau înainta. Aceasta pînă cînd Champollion, devenit între timp un tînăr specialist, s-a dedicat laborioasei munci de descifrare. Străduinţele lui au durat ani şi ani de zile. În 1822, savantul de 32 de ani citea la Academia Franceză vestita lui* „Scrisoare către domnul Dacier asupra hieroglifelor fonetice". *Un an mai tîrziu, el publica un* „Tratat asupra sistemului hieroglific la anticii egipteni". *În esenţă, Champollion dovedea că antica scriere hieroglifică nu era exclusiv iconografică ci se baza pe sinteza a trei criterii diferite : unele semne reprezentau cuvinte întregi, altele — grupuri de sunete şi — în fine — altele — doar sunete individualizate. Totodată, cercetătorul dovedea că inscripţia mediană de pe Stela lui Ptolomeu nu era redactată în siriană, cum se crezuse, ci tot în egipteană, dar într-o scriere simplificată.*

Succesul lui Champollion i-a adus mari satisfacţii. El e întemeietorul muzeului egiptean de la Luvru. Călătoriile ştiinţifice în Egipt, alegerea sa ca membru al Academiei de inscripţii au fost de asemeni recunoaşteri ale meritelor sale. Din păcate „Gramatica" *şi* „Dicţionarul hieroglifelor egiptene" *care trebuiau să-i încununeze opera se găseau în manuscris atunci cînd moartea l-a secerat la numai 42 de ani. Lucrările au fost editate sub îngrijirea fratelui său. Dar, datorită lui Jean-François Champollion, drumul înţelegerii textelor scrise cu hieroglife era deschis.*

Regizorul Sergiu Nicolaescu

despre filmul

„Ultimul cartuş"

— Încerc de luni de zile, aproximativ de la primul tur de manivelă al filmului despre care discutăm, să vă răpesc o jumătate de oră. Şi n-a fost posibil decît acum cînd l-aţi terminat. Dorinţa de a termina cît mai repede v-a răpit într-atît timpul ?

— Nu-i tocmai aşa. Într-adevăr, pe la mijlocul lui ianuarie am început filmul „Ultimul cartuş", trecînd direct la filmări fără o pregătire premergătoare. Premiera o voi avea în luna aceasta dar, în acelaşi timp, am mai pregătit un film ce-l voi face în cursul acestui an („După furtună") am jucat în „Dragostea începe vineri" (regia : Virgil Calotescu) şi în „Pistruiatul" (regia : Francisc Munteanu), iar în luna februarie am început şi filmările la o peliculă pe care o voi iscăli împreună cu Giles Grangier, („Doi ani de vacanţă"), la care lucrez şi în prezent. Îl voi termina în luna iunie, sper ca la sfîrşitul lui octombrie să fiu gata şi cu „După furtună" pentru ca în noiembrie—decembrie să fac un alt film. În orice caz, primele luni ale anului viitor sînt rezervate pentru un grup de patru filme pentru o firmă străină, filme inspirate din „Căutătorii de aur" de Jack London.

— De ce acest maraton ? Pasiune pentru film ? Neastîmpăr ?

— Am să încerc să vă răspund cu o frază de-a lui Miclovan din „Cu mîinile curate" ; „Nu ştiu, ceva, m-atrage într-acolo".

— A fost un personaj drag inimii dv. acest Miclovan. Nu ? Nu i-aţi simţit lipsa în continuarea pe care aţi realizat-o sub titlul „Ultimul cartuş" ?

— Cred că e destul de prezent şi acum. Nu-mi cereţi detalii.

— În schimb, vă cer detalii despre film. De aceasta nu scăpaţi !

— Aş prefera despre „Ultimul cartuş" să discutăm după ce iese pe piaţă.

— Dialogul şi atunci e posibil dar nu cred că va interesa pe cineva. Totuşi. E vorba de o continuare de acţiune, de stil, de personaje ?

— În „Ultimul cartuş" se continuă povestea lui Mihai Roman, acţiunea sa împotriva gangsterilor din Bucureşti, a lui Semaca, care, aşa cum bănuia Miclovan, va scăpa justiţiei din acea epocă.

— Deci, din nou, faţă în faţă, apărătorii legii şi cei din afara ei.

— Nu chiar aşa. Mihai Roman nu-i exact un poliţist. El este un comunist scos din uzină, introdus în poliţie şi obligat în felul acesta să-şi facă o nouă profesie. Ca şi în „Cu mîinile curate", noul film este o frescă a unei epoci, în care aspectul poliţisto-gangsteresc este legat puternic de lupta socială.

— Totuşi ce va aduce original această nouă serie ?

— Original ? Trebuie neapărat original ?

— Să nu ne fie frică de termen.

— Ei bine, este un film profesional, cu un gen destul de precis pe care am încercat să-l respect, realizat după un scenariu de Titus Popovici şi Petre Sălcudeanu.

— Ce va fi acel film „Doi ani de vacanţă" ?

— Un serial de patru filme pentru televiziunea franceză şi vest-germană, asemănător cu „Lupul mărilor".

— Cîteva referiri la „După furtună"...

— După începerea filmului.

Florica ICHIM

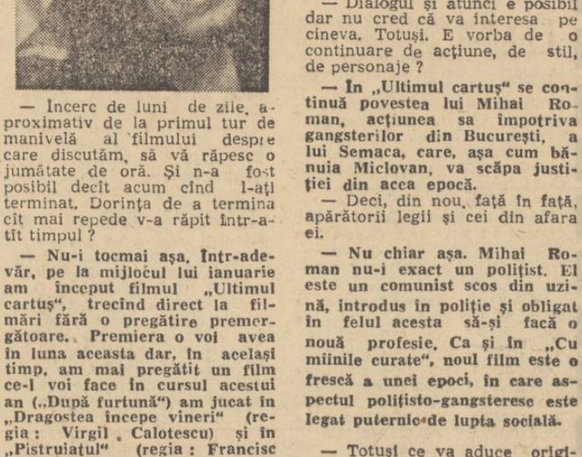

Pascal Thomas semnează filmul „Les Zozos", al cărei eroi îi vedem în imagine, o originală peliculă despre tineri în vacanţă, film ce se recomandă prin naturaleţea interpreţilor şi umorul replicilor.

Clepsidra

EXPLICAŢIE

de Constantin VIŞAN

Ştia tot satul cînd se întorcea acasă. Drumul lui era tot un cîntec. Oricum ar fi fost ziua, oricum i-ar fi fost sufletul.

— Auzi ! Vine Dumitru al lui Barbu Haiducu ! se-nfioarau fetele.

Era un flăcău frumos, cu părul ca pana corbului şi ochii verzi, de le băga în boală.

— Vine Omu meu, avea să zică vreme multă şi plină de bucuria dragostei statornice una din aceste fete, devenită Femeia lui.

Aşa îşi spuneau : Omu meu. Femeia mea.

— Vine taicuu, strigară pe vreo zece glasuri, mai tîrziu, nepoţii, alergînd înaintea lui, silindu-se care mai de care s-ajungă mai repede. Îi urca pe toţi în căruţă, îi lăsa să-l tragă de mustăţi, îi învăţa să facă fluiere, le cioplea iarna sănii care alergau ca nălucile, îi lua vara cu el la bostană ori la seceră, le spunea cum se numesc ierburile şi florile cîmpului, stelele cerului şi fiarele pădurilor, le croia opincile cele mai frumoase din sat şi căciulile cele mai chipeşe, îi ferea de ciini cînd se duceau la şcoală. Şi fiindcă am ajuns la şcoală, trebuie spus că Dumitru al lui Barbu Haiducu nu ştia să scrie, nu ştia să citească. Nu s-ar fi încumetat însă prea mulţi cu şcoală să se pună la întrebări cu el. I-ar fi lăsat de ruşine. Ştia pe dinafară, din scoarţă-n scoarţă, cărţile nepoţilor.

— E, băiatu... ori fata taichii, ia spune tu ce-ai învăţat voi azi la şcoală ? întreba bătrînul seara. Copiii îi povesteau bucuroşi iar el înregistra totul atent, punea întrebări. Celui plictisit se pricepea întotdeauna să-i dezlege din nou limba.

— Dacă-mi prinzi un iepure... îţi citesc mai departe despre Traian şi Decebal.

— Dacă-mi cînţi balada cu Mogoş Vornicu.., îţi spun şi eu „Sergentul" de Vasile Alecsandri.., începuse cel mai mic dar şi mai isteţ dintre ei să-l cam şantajeze. Bătrînul i-a prins năravu. A-nceput să-l trateze şi el cu aceeaşi monedă.

— I-arăt Carul Mare... ăluia de-mi citeşte încă o dată povestea cu moş Ion Roată.

— Eu zic basmu cu Făt Frumos.. tu, că ai scris cum îmi place mie, ia-ţi tocu şi cerneala şi hai să-i ticluim o epistolie unuia cu care-am fost eu în război şi care multe scrisori mi-a făcut el de-am trimis acasă.

Şi tot aşa, el o baladă ori un proverb, un băţ crestat cu briceagul, un om de zăpadă ori un smeu de hîrtie.., nepoţii cu toate minunile pe care le descifrau în cărţi. Ce scăpa de la unul prindea de la celălalt. Nu era un amuzament jocul acesta repetat an de an de bunicul analfabet ci o bucurie mult mai adîncă, de care nu se mai putea lipsi. O patimă. „Ajunsese să mîngîie cărţile ca un bibliofil. Poate chiar să le citească. O tăcea cred, pe furiş de noi, îmi spune unul dintre nepoţi. Altfel nu-mi pot explica de ce în vremea din urmă începuse să cumpere cărţi."

PRIMĂVARA PE TELEAJEN

de Constanţa BUZEA

Dealurile noastre, jumătate iarbă, jumătate leagăn, crengi pînă-n pămînt
Plouă, se-nsenină, plouă ploaie oarbă, luna mai petrece pajişti colorind.

Ai un gînd de pace, împrejur se strigă păsările, simplu ca nişte cetăţi,
Una către alta îşi trimit semnale, urmărindu-şi ziua plină de răsfăţ.

Cît ar fi de caldă şi de bună umbra, nouă ni se face totdeauna dor
Soarele să umple cuiburi primăvara, pentru puii strînşi în ou lor.

Ţi-aminteşti deodată fără rost, de toamnă, de călătoria lor la sud
Parc-ar fi acuma, lumea se agită, aripile-n mintea ta s-aud.

Cauţi să le aperi, locul de pe creangă ţi se pare gol şi dezvelit.
Plouă, se-nsenină, ca un roz acvariu, aerul le-nchide liniştit.

Nici-o rugăciune, harnice slăvindu-şi fărădeodihna neamurile vin
Să-şi hrănească soarta lor înaripată într-o trecătoare stare de senin.

Prea puţin în preţul primăverii intră liniştea de care nu avem habar.
Toamna ţi-aminteşte, numărînd uscată-jumătate viaţa dată nouă-n dar.

În belşugul firii pierderea de păsări nu se socoteşte, n-are cine-o ştii
E un joc aproape, să-ţi mai fie milă, frică să-ţi mai fie, şi copii să-ţi fi.

(Vălenii de Munte)

ECOURI • ECOURI

Dragostea cu majusculă ce invadează deodată viaţa unei femei mature, este tema filmului „De cealaltă parte a curcubeului" pe care l-a realizat regizorul polonez Andrzej J. Piotrowski. În imagine interpreţii principali : Aleksandra Zawseruszanka şi Jan Machulski.

EVGHENI MATVEEV, actor şi realizator, va interpreta rolul principal din „Înalte titluri", pe care-l turnează Evgheni Karelov. Personajul este urmărit de-a lungul ascensiunii sale profesionale şi în ierarhia socială. Va fi un om cu un caracter mai puţin comun, plin de iniţiative, netemîndu-se de riscuri şi decizii, care încumbă o mare responsabilitate.

„MARUL ŞI IULIANA" şi-a intitulat Ştefan Uber filmul pe care l-a turnat după scenariul lui Alfons Bednar, inspirat din vechi balade slovace.

TERENCE HILL şi Henry Fonda vor fi în fruntea genericului la filmul „Numele meu este nimeni" pe care îl turnează Tonino Valeri, fost asistent al lui Sergio Leone. Acest film de debut, „epic şi umoristic", va relata întîlnirea dintre un tînăr cow-boy şi una din gloriile Vestului, un veritabil mit viu.

ULTIMA peliculă semnată de Richard Fleisher, „Noii centurioni", ocupîndu-se de munca dură a celor destinaţi să apere legea aduce pe ecran doi excelenţi actori : George Scott şi Stacy Keach.

„CONTACT" este primul film care se realizează în coproducţie italo-ghaneză şi care se termină în aceste zile la Accra în regia lui Giorgio Bontempi. Principali protagonişti : Enrico Maria Salerno, Calvin Lockhart, Anita Strindberg şi Yanti Somer.

PREOCUPĂRI...

de Horia OPRESCU

Nu de mult, într-un concert radiodifuzat în Bucureşti, solist la violoncel era un bărbat suplu, plăcut, ce arăta la timple oarecari şuviţe ce-i afişau vîrsta. (Viguroasă, deşi trecută de prima tinereţe...). L-am recunoscut cu plăcere pe violoncelist : Sony Niculescu. Iar aducerile aminte m-au năpădit cu romantica lor duioşie.

Cu vreo 40 de ani în urmă, într-o cunoscută echipă bucureşteană de fotbal („Unirea-Tricolor"), aplaudam pe cel sus numit. Era, atunci, un sprinten sportiv, nu o dată selectat „centru înaintaş", în echipa naţională. Încă din acea epocă, junele de care vorbesc, în afara dragostei pentru sportul „cu mingea rotundă", era mistuit şi de o altă pasiune : muzica. Precis, violoncelul ! Ereditatea unei familii de muzicieni nu putea rămîne zăvorîtă în inima şi spiritul său.

Cîtă vreme, cu ce trudă şi sacrificii — printre rigorile atitor „antrenamente" şi „meciuri", a izbutit Sony Niculescu să absolve, cu excelente note, Conservatorul de Muzică din Bucureşti, nu-i potrivit, acuma, să demonstrez. Cert e că, de îndată, fostul fotbalist a realizat numeroase şi foarte izbutite concerte, în Capitală şi în ţară. A fost (şi este !) difuzat, deseori la Radio şi Televiziune. A figurat cu brio în turneele unor excelenţi interpreţi lirici români. (În repertoriu : Beethoven, Bach, Schumann ş.a.).

Iar cînd Pablo Casals a concertat în Capitala României, Sony Niculescu a făcut parte din orchestra ce l-a acompaniat pe ilustrul Maestru. Ca şi în zilele cînd, la Bucureşti, se produceau : Yehudi Menuhin, David Oistrah, Jaques Thibaud, Dinu Lipatti, Ion Voicu, Ştefan Ruha, Sviatoslav Richter, Valentin Gheorghiu...

Dubla şi splendida aplicaţie, dovedită de acelaşi om, în două îndeletniciri, îmi aduc în minte un alt caz... Cu totul asemănător prin aceea că — şi de această dată un sportiv (anume de mondială faimă), renunţă la gloria trepidantă a arenei, în favoarea milenarei discipline a filozofiei. Ştiinţa ştiinţelor !

Să recapitulăm... În Statele Unite ale Americii, acum 45 de ani, Geni Tunney, boxer, devine campion mondial la toate categoriile. Calitatea asta, atunci ca şi în zilele noastre, asigura respectivului o uriaşă avalanşe de dolari.

Dar, deşi tronînd peste arătata împărăţie sportivă, Tunney nu se simte fericit. Altul îi era visul : să studieze, să activeze, să se desăvîrşească... Dar nu în arta pumnului ! Şi-atunci, din proprie iniţiativă — dovedindu-se un caz unic şi straniu — renunţă la seria acelor avalanşe de dolari. Cedează de bună voie coroana de campion al lumii. Orînduieşte, personal, o serie de gale de box, în care se înscriu toţi aspirantii. Iar cînd, cel mai bun cucereşte titlul, Tunney îl cedează fericit. Fericit pentru că, abia acuma se poate înscrie la... Facultatea de Filozofie ! Aşa a şi făcut. Sălile de antrenament şi partenerii din ring, au fost, pe dată înlocuiţi de acele precepte eterne, propovăduite cîndva în bazinul mediteranean, de Socrate, Platon, Aristotel...

Iar astăzi, în 1973, Geni Tunney este profesor universitar (de filozofie !) la una din celebrele universităţi americane. Are 70 de ani...

Fie-mi îngăduită prezentarea paradoxală a celor doi sportivi. Unul adoră filozofia, celălalt, muzica. Îi separă un continent şi un ocean Dar îi uneşte o identică privire asupra vieţii.

LINGVISTICĂ

DE CE SE VORBESC ATÎTEA LIMBI ȘI DIALECTE

Cum se explică deosebirile constatate în „materialul sonor" al diferitelor limbaje și dialecte ? Pasionantele descoperiri ale unui biolog și lingvist în același timp. Limba unui popor — se demonstrează — nu se rezumă la vocabular, gramatică și sintaxă.

„Turnul Babel" se prăbușește. Oamenii de știință — ca și copiii — au o nesățioasă curiozitate. Au pus cîte un „de ce ?" înaintea constatărilor pe care le facem fiecare dintre noi, și anume că : există pe glob o mare diversitate de limbaje și dialecte (care sînt variante regionale). Dar nu numai că se vorbește diferit de la o regiune la alta și de la o țară la alta, dar limbajul a suferit schimbări și de-a lungul timpului. De ce ? Pînă nu de mult, explicația n-a fost găsită. Poate și pentru că biologia umană și lingvistica nu se întîlneau decît foarte rar — sub același „acoperiș". Sigur, lingviștii au descoperit legile care guvernează limbajele. Principiile pe care se sprijină structura limbajului sînt comune tuturor limbilor. Dar mai departe ? Specialiștii de ortopedie donto-facială și-au notat o serie de diferențe în structura limbii, a buzelor și altor organe implicate în vorbire, dar n-au făcut nici o asociație între acestea și diferențele de ordin fonetic. Sporadic, în ultimii 25 de ani, țîșnea o lumină care „mina" povestea în care s-au „încurcat" limbile oamenilor. În 1947, prof. C. D. Darlington, specialist în genetică la Oxford, a emis ideea că diferențele între limbile vorbite corespund unor caractere anatomice moștenite de populații. O comunitate, un grup, pentru a răspunde nevoii firești de comunicare, a ales un ansamblu de sunete determinate de factorii biologici. Deci, materialul sonor, arăta el, este, în general, expresia preferinței grupului pentru acele sunete pe care cei mai mulți le găseau mai ușor de pronunțat. Pornind de la această ipoteză și în sprijinul ei, s-a descoperit că, de pildă, sunetul „dz" englezesc (care se pronunță așezînd vîrful limbii sub incisivii superiori) în Europa corespunde cu răspîndire, genei care determină apartenența la grupul sanguin O. S-a cercetat ce s-a întîmplat în ultimii 3000 de ani și s-a observat că modificările produse în aria de răspîndire a acestui sunet se înscriu pe aceeași curbă cu aceea a migrațiilor de populație. S-au făcut comparări apoi între fenomenele diferitelor limbi și studiul repartiției lor geografice și... totul se potrivea. Astăzi, studiul conformației și malformațiilor danturii și al cauzelor lor face parte din acea ramură a biologiei care se ocupă de variațiile normale ale caracterelor moștenite privind morfologia craniană și facială. În Anglia primul care a făcut asociația între organele vorbirii și problemele lingvisticii a fost prof. C. F. Ballard. Dr. Peter S. Vig de la London Hospital s-a dedicat acum acestor relații care promit într-adevăr descoperiri pasionante. „Grație progreselor recente ale tehnologiei — spune prof. Vig — este cu putință să se obțină reprezentări grafice ale structurii aparatului vocal al individului supus experienței, mișcărilor organelor de vorbire în timpul emisiei cuvîntului și măsurii acustice a sunetelor emise". Pentru aceasta s-a folosit de radioscopia filmată la mare viteză (64 de imagini pe secundă) pentru a urmări comportamentul organelor vorbirii. Dintr-un imens volum de date a putut trage concluzii surprinzătoare. „Relațiile care se stabilesc între structură și funcție apar mai bine — demonstrează prof. Vig — cînd se iau în considerare mișcările în raport cu volumul părții cavității bucale în care limba este liberă să ia orice poziție. Constatările par a indica că suma eforturilor cerute de emisia sunetelor date ca admisibile într-o limbă sau alta variază de la un individ la altul. Sunetele se succed într-o ordine care diferă de la o vorbire la alta. Este deci probabil că diferențele fizice determină elaborarea sunetelor și înlănțuirea lor în interiorul unei limbi și că, a tunci cînd schimbările se produc în vorbirea ansamblului populației, sunetele limbajului pot să se transforme pentru a se adapta noilor condiții.

Perspectivele care se deschid de aici sînt imense. Este mult mai ușor astăzi să descoperi cum anume evoluează un limbaj în timp. De pildă, fenomenul schimbării vocalice care se observă în limba engleză începînd din sec. al XV-lea poate fi explicat, cel puțin în parte, prin factorii genetici. S-a constatat că lungimea maxilarului inferior s-a micșorat evident în acest răstimp ; ceea ce poate fi cauza adoptării progresive a unor obișnuințe de articulare noi la englezi.

„Pentru a crea o limbă internațională, așadar, ar trebui gîndit nu numai la căutarea acelor elemente comune de gramatică, de sintaxă și de vocabular, ci se demonstrează necesitatea compunerii unui material sonor care să fie compatibil cu totalitatea tipurilor de conformație a figurii și a gurii."

Iată prin urmare că biologia începe să explice de ce există o asemenea diversitate de limbi și dialecte, de ce o limbă străină nu poate fi pronunțată la gradul de perfecțiune a celor născuți în acea țară unde este vorbită. Conformația organelor vorbirii diferă de la o regiune la alta a globului. Știința vine de fapt să întărească cu date obiective o intuiție populară. A spune că ne leagă aceeași limbă „explică" o legătură cu mult mai profundă. Și „exprimă" o moștenire a întregii ființe pe care am preluat-o și o purtăm mai departe, îmbogățind-o mereu.

DOUĂ MII DE ORE SUB GHEȚURILE ANTARCTIDEI

Timp de un an și jumătate, o expediție sovietică a efectuat investigații complexe asupra lumii submarine din preajma Antarctidei. Expediția, al cărui sediu s-a aflat pe insula Zubov, a însumat 2 000 de ore de cercetare sub ghețurile din apropierea continentului alb, acumulînd o serie de mărturii prețioase în legătură cu formele de viață din această zonă a globului.

Savanți, biologi, ingineri au întreprins observații asupra adaptării vietuitoarelor marine la condițiile de viață ale Antarctidei în diferite perioade ale anului.

Membrii secției hidrobiologice au realizat nenumărate scufundări la adîncimi pînă la 60 de metri, care au permis elaborarea unei statistici a faunei din Marea Davis din apropierea centrului de cercetări „Mirnîi" : aproximativ 400 de specii de animale : bureți-uriași, raci minusculi, corali, stele de mare etc. Fotografierea, una din noile metode de cercetare hidrobiologică, a contribuit la completarea și analiza cantitativă și calitativă a evidenței faunei marine polare.

Un domeniu deosebit de pasionant s-au dovedit peșterile naturale din interiorul aisbergurilor polare. Unul din membrii expediției povestește : „Un tunel șerpuit, străjuit de „sfeșnicele" turțurilor de gheață ne-a condus într-o sală decorată pe pereți cu milioane de cristale uriașe, iradiind în jur o lumină albăstruie. N-am vorbit de teamă ca nu cumva sunetele să ducă la prăbușirea acestor bijuterii transparente. Într-o altă „sală" lumina lanternelor noastre avea o culoare neobișnuit de roșie. Apoi nenumărate coridoare prin care se puteau admira cerul și întinderile albe de zăpadă, tulburate doar de coloniile negre ale pinguinilor".

PSIHOFISIOLOGIE

CUM DORMIȚI CE VISAȚI ?

Somniferele sînt principala cauză de insomnii. Este una dintre concluziile noii științe asupra somnului. Cît privește visul, se pare că dintre toate informațiile primite în timpul zilei, creierul le selectează pe cele care se potrivesc mai bine cu personalitatea respectivă.

Ce este somnul ? De ce avem nevoie de somn ? Și visul ? Ce semnificație are ? Întrebări puse de cînd lumea. Și răspunsuri, unele, care ne fac astăzi să zîmbim. Alcmeon din Crotona pretindea în sec. IV î.e.n. că somnul se datorește faptului că singele se retrage în afara venelor ! Trei sute de ani mai tîrziu, Aristot invoca o „răcire a focului interior" ! Cît despre vise... Era cumva firesc, ca acel „spectacol" fantastic la care ne invita somnul, adeseori ciudat, uneori atît de „viu" a alimentat fantezia omului. Nu cumva sînt prevestiri ? Astăzi s-a născut o întreagă știință despre somn. Se știe, fără dubiu, că somnul este o necesitate și nevoia lui apare pe măsură ce privim „spre vîrf" scara speciilor. Batracienele și reptilele dorm. Păsările dorm, ș.a.m.d. Dar visul ? La ce servește acest moment de mare activitate cerebrală ? Două indicii sînt pînă acum. Reptilele nu visează. În cursul evoluției, somnul paradoxal nu apare, în procentaj înfim, la păsări pentru a fi în „splendoare" la mamifere. Un al doilea fapt : noii născuți ai mamiferelor dorm mai mult decît adulții și visează mai mult. Copilul, de pildă, consacră visului jumătate din timpul somnului ; pisoiul aproape 100 la sută, cobaiul însă, doar 10 la sută. De aici, o întrebare : folosește somnul paradoxal maturizării creierului ? Dar la adult ? Mulți cercetători atribuie visului un rol în „fixarea" amintirilor.

Prof. Jouvet crede că, în această fază, creierul selectează printre toate informațiile primite în timpul zilei, pe cele care se potrivesc personalității respective, astfel cum a definit-o ereditatea. Iar pe celelalte, le ignoră Dacă este exact acest punct de vedere, fiți atenți ! Pentru medic este instructiv să asculte ce ați visat, dar dacă povestiți cunoscutilor visele dv. vă puteți... trăda ! Și s-ar putea afirma : „spune-mi ce ai visat, ca să-ți spun cine ești".

Maladiile somnului astăzi sînt cunoscute. Poate nu peste mult timp se vor cunoaște și maladiile viselor. Oricum, privind somnul și insomnia, una dintre concluziile asupra căreia nimeni nu mai are nici un dubiu este că „somniferele constituie principala cauză a insomniilor". „Cinci milioane de americani suferă de insomnie provocată de... somnifere". Este ceea ce afirmă dr. William C. Dement, care în iulie 1970, la Stanford, lîngă San Francisco, a inaugurat prima clinică din lume în exclusivitate consacrată tulburărilor somnului. De atunci s-au creat și alte clinici, la New York, în Florida, în Pennsylvania. De altfel, s-a observat — și aceasta înregistrîndu-se în tot timpul nopții, diferiți parametri psihologici și urmărindu-se pacienții și în timpul zilei — că 40 la sută dintre pacienți sînt insomniaci imaginari. Nu înseamnă că mint, ci poate suferă de anomalii biochimice atît de subtile încît nu pot fi detectate încă. Dar sînt mulți care trăiesc efectiv calvarul insomniei. Motivul inițial : stress-ul. Sau tutunul, sau alcoolul... Dar medicii prea puțin informați de cercetările recente asupra somnului, le-au prescris barbiturice, transformînd o insomnie pasageră într-o maladie cronică.

Se știe foarte bine astăzi că somniferele provoacă, nu un somn natural, ci o completă dereglare a mecanismelor fiziologice. Și creează obișnuință. Într-un articol semnat de Jacqueline Giraud în revista „L'Express" se citează experiențele făcute de dr. Dement : 200 mg. dintr-un somnifer dat zilnic unor persoane care aveau un somn normal. La început, s-a constatat o creștere a timpului de somn, pentru ca după o săptămînă, să apară insomnia. Trebuia mărită doza. Erau intoxicați. Un tînăr cercetător francez, dr. Christian Guilleminault, a descoperit anul trecut o altă cauză de insomnie, pînă atunci nebănuită. Cei care au tulburări respiratorii — în momentul cînd adorm, respirația se blochează, se trezesc, respiră, readorm, se sufocă iar, s.a.m.d. Dar și pentru aceștia somniferele sînt periculoase. Trebuie tratată cauza.

Dar care este centrul somnului ? Iată un răspuns mult căutat. În 1959 doctorul italian G. Moruzzi demonstrează că somnul este un fenomen activ care depinde de un alt centru nervos decît se credea pînă atunci și că acesta e situat în trunchiul cerebral. Și începe să se caute. Animalele de laborator sînt victimele investigărilor de a localiza acest centru. Inutil. O echipă din Lyon, condusă de prof. Michel Jouvet încearcă altfel pentru că, așa cum spunea : „la scara mijloacelor noastre de investigare, trunchiul cerebral este tot atît de vast ca și planeta Marte". Și, în loc să caute la întîmplare acest eventual centru al somnului, a încercat să verifice dacă noua substanță descoperită în creier — serotonina — juca și vreun rol aici. Cum americanii tocmai găsiseră un drog care inhiba „producția" de serotonină, francezii l-au folosit să provoace insomnia. La pisici. Da, o insomnie totală care dispărea imediat dacă i se dădea animalului 5 HTP — adică un compus esențial de serotonină. Astfel a fost descoperit agentul chimic al somnului. Mai rămînea de aflat în ce neuroni ai creierului era depozitat. Biologii suedezi au inventat pentru asta o tehnică, permițîndu-se astfel să se știe că neuronii bogați în serotonină se situează în așa numitul „raphe", exact în mijlocul trunchiului cerebral. Dovada : distrugîndu-se această zonă, animalul nu mai doarme.

De aici investigări pe mai departe.

Și concluzia. Insomnia omului modern, provocată de stimulentele existenței sale — alcool, tutun, stress — supraactivează liberarea de noradrenalină deci, a sistemului de trezire. Luînd somnifere, blochează producția de noradrenalină. Dar o stopează și pe cea de serotonină. Adică, provoacă o completă dereglare a mecanismului somnului.

Muzică pentru estetica gurii

Un dentist american folosește... muzica pentru a „repara" malformațiile dinților tinerilor săi clienți. Cum ? Le propune să învețe să cînte la un instrument muzical. Nu oricare. Terapia este în funcție de folosirea unui instrument sau altul. De pildă, pentru incisivii proeminenți, recomandă saxofonul și clarinetul. Copiilor, ai căror dinți sînt „înfundați", le propune să învețe să cînte la trombon sau la trompetă. Se pare că tinerii lui pacienți sînt mult mai încîntați de această terapie decît de perspectiva purtării unor aparate ortopedice. Terapia dentistului american a fost însă violent criticată de... vecinii pacienților săi.

Cum învață păsările să cînte

Dar de fapt învață, așa cum copiii învață, fie și imitîndu-i pe cei mari ? Pentru a răspunde exact la întrebare, un ornitolog din R.F.G. a crescut cîțiva pui de mierlă, departe de părinții lor naturali. Dar, la vîrsta cîntului, mierlele au început să fluiere exact aceleași melodii ca și părinții lor.

Experiența s-a repetat și cu alte păsări. Deci, cum învață păsările să cînte rămîne, deocamdată, un mister. Sau, dacă vreți, talentul ca și „partiturile" sînt componente genetice.

BIOMATEMATICĂ

O PROGNOZĂ A BOLILOR VIRALE

La Institutul de virusologie „Șt. S. Nicolau" s-au elaborat o serie de modele matematice care explică diversele particularități ale ciclurilor anuale și multianuale privind oreionul, gripa, rujeola, hepatita virală.

Ce părere ați avea dacă cineva vă va spune : „fii atent, peste trei luni, știu că te vei îmbolnăvi. Vei face o hepatită virală" Sau „vei face oreion" ? Mirarea dv. ar fi justificată și vă veți întreba : cum știe ? De unde ? Pe ce se bazează ? Firește, a face o prognoză medicală, a prevedea cu multă vreme înainte o îmbolnăvire, nu se referă la o anumită persoană ci la probabila declanșare a unei epidemii într-un teritoriu. Este vorba de prognoza probabilă a unor epidemii virale, iar aceasta este azi o problemă care nu are nimic misterios în sine. E matematică. Mai corect, e statistică matematică, e teoria probabilităților aplicate în medicină. Utilitatea ? Imensă.

În combaterea maladiilor virale — mai greu de caracterizat și de controlat decît infecțiile microbiene — școala românească de virusologie, întemeiată de regretatul acad. Șt. S. Nicolau a adus multe contribuții valoroase în aria cercetării și practicii medicale. Preocupările institutului sînt axate astăzi spre valorificarea unor cercetări fundamentale referitoare la structura și compoziția virusurilor și a fracțiunilor subvirale, la mecanismul răspunsurilor imunitare, prin cercetări cu caracter aplicativ imediat și care au permis punerea la punct a unor metode rapide de diagnostic, a unor vaccinuri destinate combaterii rujeolei, gripei, oreionului etc., ca și a unor conduite terapeutice noi. Studii epidemiologice detaliate au precizat factorii ce condiționează evoluția morbidității prin unele viroze și eficiența unor măsuri profilactice și curative.

Pentru a putea prevedea e nevoie de o cunoaștere, foarte amplă și complexă a virusurilor, a „itinerariilor" lor, a condițiilor locale care permit asemenea itinerarii ș.a.m.d. În acest sens se desfășoară în Institutul de virusologie o activitate intensă, folosind metode și modele matematice în prelucrarea și valorificarea datelor epidemiologice și de laborator, sub directa îndrumare a prof. Nicolae Cajal, directorul Institutului și a dr. Iolanda Copelovici, șeful sectorului de imunoepidemiologie. Un colectiv condus de dr. Alexandru Cristea a elaborat astfel modele matematice originale ce permit, folosind datele epidemiologice retrospective, determinarea prin calcul a parametrilor epidemiologici esențiali. Și anume : numărul de receptivi, indicele de contagiune, (descriind viteza de propagare a epidemiilor) și probabilitatea îmbolnăvirilor sporadice etc. Valorile acestor parametri au fost corelate cu valorile unor factori demografici, economico-sociali și sanitari.

Bine, vă veți putea întreba : prin urmare, s-au strîns o serie de date privind „identitatea" unor virusuri, s-a aflat situația unor îmbolnăviri în trecut, s-au adunat date privind populația unei anumite localități sau regiuni — cîți copii se nasc, ce meserie au părinții, cîte vaccinări s-au făcut și cîți medici există și s-a obținut un „portret" colectiv exprimat matematic. Și cu asta ? Cu asta, vor răspunde specialiștii institutului, s-au putut explica diversele particularități ale ciclurilor anuale și multianuale pentru o localitate, o regiune și apoi pentru întreaga țară. Pe baza lor s-au efectuat prognozele de morbiditate. De îmbolnăvire prin unele viroze.

Astfel de analize s-au făcut pentru oreion (în colaborare cu dr. Iolanda Copelovici și dr. D. Strulovici), pentru gripă (cu dr. D. Sărățeanu, dr. A. Petrescu, dr. A. Bronițki), pentru rujeolă (cu prof. Emil Măgureanu, dr. I. Feller, dr. M. Cepleanu și dr. C. Cernescu), pentru hepatita virală (cu dr. V. Babeș, dr. A. Telniceanu), bucurîndu-se de contribuția și sprijinul unor specialiști din institute și Ministerul Sănătății.

Cu ajutorul datelor obținute s-au efectuat cercetări operaționale în vederea aprecierii beneficiilor ce ar putea fi aduse de măsurile profilactice și curative prin reducerea numărului de zile de muncă pierdute prin boală și a cheltuielilor legate de tratament, spitalizare etc. Pe baza acestor prognoze, s-au propus planuri de măsuri, ce vor fi gîndite într-un plan mai amplu. Comisia de Epidemiologie avînd ca sarcină elaborarea apoi a programelor definitive ale acțiunilor antiepidemice virale din următorii ani.

Să adăugăm în final la aceste cercetări cu pronunțat caracter aplicativ, cîteva noi rezultate obținute în Institutul de virusologie în aceeași arie de preocupări în care matematica și medicina se întîlnesc. Ne referim la seria de modele matematice privind unele procese legate de mecanismul intim al interacției dintre virusuri și celula gazdă (dr. Al. Cristea în colaborare cu dr. C. Baba, S. Botiș), de dinamica infecțiilor virale (împreună cu dr. M. Gruia, dr. A. Mujiu) și de diversele probleme ridicate de bioenergetica proceselor respective (împreună cu dr. E. Thomas). Aceste cercetări de medicină și biologie matematică, de biofizică și biocibernetică au constituit obiectul mai multor comunicări și publicații cu un binemeritat ecou în țară și în străinătate, ca și a unei monografii în curs de apariție la Editura științifică „Procese bioenergetice și oxidoreducerea enzimatică. Mecanisme și modele" semnată de dr. Al. Cristea, E. Thomas și R. Olinescu.

Catinca MUSCAN

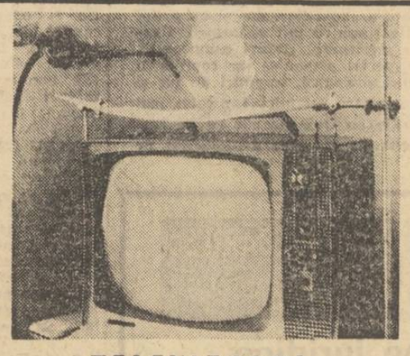

TELEVIZORUL AUTOEXTINCTOR

În răstimpul doar a cinci secunde, orice flacără se stinge. O nouă proprietate este adăugată celor „clasice acum", ale materialelor din plastic : autoextincția, în timp ce se știa că sînt inflamabile. Iată o dorință devenită realitate printr-o invenție (General Electric Co. Pittefield), care realizează un material rezistent și maleabil, opunîndu-se focului, ceea ce este vital în construirea elementelor televizorului.

ÎNGHEȚATA NU SE TOPEȘTE !

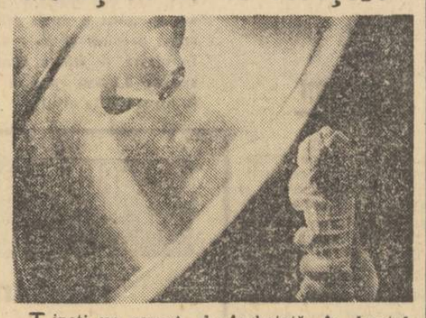

Țineți un cornet de înghețată în dreptul unei puternice surse de căldură — înghețata se topește — și poate chiar mai înainte, mîna se retrage... ca friptă. În imaginea de mai sus, nici un trucaj. Ce minune se întîmplă că mîna și înghețata sînt „insensibile" la căldură ? „Metal Cold Mirror" este într-adevăr o invenție tulburătoare creînd un ecran invizibil între... foc și obiect. În realitate această oglindă de metal fierbinte a fost astfel concepută încît absoarbe 75 la sută din localizarea căldurii. Gîndiți-vă pentru lucrările fizicienilor, dentiștilor, fotografilor, ce binefacere înseamnă să aibă o sursă intensă de lumină care să nu producă o la fel de intensă căldură !

CÎND VIITOARELE MAME FUMEAZĂ...

...viața copiilor lor este în pericol. Nu este pentru prima oară cînd medicii dau alarma. De astă dată se aduc statistici. Ele au fost întocmite pe baza a 12 studii retrospective și prospective și dezvăluie dramatic relațiile dintre consumul de tutun al femeilor gravide și riscurile de mortalitate a copiilor lor la naștere. „International Herald Tribune" face cunoscut faptul că în Statele Unite, moartea a 4 600 de copii, la naștere, în fiecare an, se pare că e „rezultatul" tabagismului. În raportul britanic din 1972 se menționează că procentajul copiilor născuți morți este cu 30 la sută mai ridicat la gravidele care fumează în comparație cu situația celor care nu fumează.

CÎINELE... TERAPEUTIC

S-ar putea face o „clasificare" a cîinilor și după modul în care sînt folosiți. Sînt cîini-jucărie, „obiecte" de lux — o „invenție" care datează de vreo... patru, cinci milenii. Sînt cîini „de concurs", selecționați prin încrucișare consanguină intensivă pentru a se obține un exemplar care să corespundă unor criterii de modă și care sînt bolnăvicioși, fragili, suferind din cauza acestei deturnări de patrimoniu genetic a lui canis familiaris. Dar sînt și cîini folosiți în unele clinici sau spitale din Statele Unite, ca „auxiliari" prețioși pentru psihologi. S-a constatat, de pildă, că unii copii care au dificultăți de adaptare și sînt tăcuți chiar și în fața unui expert psiholog, cu cîinii sînt prietenoși și chiar le vorbesc. Și psihologii pot profita astfel de acest dialog pentru a pătrunde în descifrarea unor cauze și a putea aplica apoi un tratament adecvat. Iată deci, cîinii terapeutici. Aceasta pentru a ne referi tot la foloasele pe care cîinii le pot aduce și nu la stressurile, psihozele pe care oamenii le transmit cu generozitate cîinilor-jucărie. Pentru că sînt cîini în mod cronic stressați : abandonul cotidian al stăpînului care pleacă la servici, lăsîndu-l singur, provocînd un fel de psihoză cîinelui supraselecționat.

Prognoză meteorologică pentru luna mai 1973

de Dumitru BACINSCHI

director adjunct al Institutului de Meteorologie și Hidrologie

Cîteva considerații asupra caracterului vremii din aprilie, ne obligă să consemnăm că această lună nu s-a desmințit nici de astă dată. Extrem de schimbătoare și de răcoroasă, cu ploi destul de frecvente ce au deranjat, evident, pe agricultori, luna aprilie nu ne-a oferit satisfacții depline nici asupra prognozei formulate de noi. Dacă intervalul 9—14 prevăzut rece, cu brume frecvente și cu lapoviță și ninsori a fost bine anticipat, intervalul 21—25 prevăzut cu timp frumos și călduros nu a corespuns realităților. Ultima parte a lunii și-a decalat ploile cu cîteva zile mai devreme infirmînd într-o oarecare măsură prognoza noastră. Iată deci suficiente motive să apreciem că prognoza meteorologică pentru aprilie nu poate fi cotată decît cu satisfăcător. Aș mai adăuga doar că avertismentele noastre de producerea brumelor date la timp și operativ în a doua decadă a lunii, au fost de folos agricultorilor. Și aceasta nu-i chiar așa de rău.

În ceea ce privește luna mai din anul acesta, o lună pentru care prognozele meteorologice sînt citeodată dificile, specialiștii noștri apreciază că ea va fi normal de călduroasă, temperaturile medii lunare fiind cuprinse între 14°—15° în Transilvania și Maramureș și 17° în sudul țării. Perioada cea mai rece se prevede între 10 și 15 mai. Ploile însumate în această lună vor oscila în jurul valorilor normale în cea mai mare parte a țării, exceptînd zonele din sudul și estul țării unde se estimează ploi ceva mai abundente.

Și acum cîteva intervale caracteristice :

6—10 MAI : Vreme ușor instabilă. Averse locale de ploaie, mai ales după amiaza. Temperaturi minime între 2 și 12° și maxime între 14 și 24°

11—15 MAI : Vremea se răcește începînd din nord-vestul țării. Averse de ploaie și descărcări electrice. În zonele montane lapoviță și ninsoare. Temperaturi minime între 0° și 10° și maxime între 8° și 18°. E posibil să se producă brumă.

16—21 MAI : Vreme în curs de încălzire. Cîteva averse de ploaie și mai ales descărcări electrice după amiaza. Temperatura în creștere: minimele nu vor mai coborî sub +5° iar cele maxime vor atinge și 28—30°.

22—26 MAI : Vreme frumoasă și călduroasă

27—31 MAI : Vremea devine, în general, instabilă. Cîteva fronturi de ploi și descărcări electrice vor traversa țara, resimțindu-se îndeosebi în sudul și estul țării. Temperatura va scădea ușor, minimele fiind cuprinse între 6° și 16° iar maximele între 16° și 26°.

Mediul înconjurător și sănătatea

Sa încercat să se explice frecvența crescută a bolilor cardiovasculare prin intervenția diverșilor factori cum ar fi : obiceiurile alimentare, creșterea colesterolului în sînge, reducerea activității fizice, tulburările genetice, utilizarea tutunului, tensiunea psihosocială, fără ca rezultatele obținute pînă în prezent să fie concludente.

Atenția se concentrează acum asupra altor factori și anume asupra dezechilibrului oligoelementelor din organism — fier, iod, fluor, plumb, cupru, zinc, mangan, magneziu, crom, cobalt etc. — în raport cu zona geografică și gradul de civilizație industrială, cunoscut fiind că poluarea contaminează mediul cu aceste substanțe. Absorbția acestor elemente în organismul omului, care are nevoie de ele permanent, dar în cantități mici, poate fi mărită sau diminuată în raport cu compoziția chimică a mediului influențînd funcția aparatului cardiovascular și patologia acestuia.

Studii recente au constatat că populația predispusă la arterioscleroză și infarct miocardic, cum este cea din S.U.A., prezintă concentrații de crom în organism mult mai mici decît populația din Africa și Asia. Două studii în Statele Unite corelează incidența hipertensiunii și a arterioscleroze cu poluarea atmosferei urbane cu cadmiu. Cuprul este mult mai ridicat în sîngele bolnavilor atinși de infarctul miocardic, iar creșterea nichelului și manganului în sînge, pot permite diagnosticul precoce al infarctului miocardic.

Observații făcute în mai multe țări arată că mortalitatea prin maladiile cardiovasculare este invers proporțională cu duritatea (adică conținutul de calciu) al apei de băut.

Aceste date pun noi ipoteze în studiul cauzelor îmbolnăvirilor cardiovasculare, promițînd rezultate utile reducerii frecvenței lor și prelungirii limitelor de viață deoarece maladiile cardiovasculare reprezintă cauza principală a deceselor în majoritatea țărilor cu dezvoltare industrială.

ÎN EXCURSIE

În zilele însorite de sfîrșit de săptămînă ne place să ieșim din atmosfera orașului. Excursiile mai apropiate sau mai îndepărtate ne îmbie. Și ca să ne simțim bine, avem nevoie, printre altele, și de o ținută vestimentară adecvată capriciilor vremii, inerente în această perioadă.

Iată în schițele de mai sus cîteva idei în acest sens.

1) TAIOR a cărui fustă are patru clini largi. Jacheta are buzunare mari, aplicate. De remarcat asortarea stofei albe cu stofă în dungi (alb cu negru, alb cu bleumarine, alb cu roșu etc.) care subțiază talia lungind silueta.

2) SARAFAN din material mai gros sau din scai, purtat cu un tricou cu guler înalt și mîneci lungi. Tăiat în față, sarafanul are fermoar pînă la tiv și patru buzunare grupate deasupra și dedesubtul cordonului.

3) JACHETĂ petrecută gen capod cu guler șal, ce se poate ridica la frig, combinată cu o fustă dintr-un material rezistent, în aceiași culoare sau în culoare contrastantă.

4) ROCHIE scurtă și largă cu buzunare foarte mari, decorative, prinse doar de rochie astfel ca ele să poată fi întoarse, și înnodate în talie, într-un cordon lat.

5) BLUZON cu pantaloni sport, cu multe buzunare aplicate, clape, fermoare — ținută ideală pentru automobiliste.

6) Într-o zi caldă — UN TRICOU ÎN DUNGI purtat sub o jachetă cu guler marinar și mînecă scurtă. Dungile se regăsesc pe buzunare și pe poșetă.

7) Pe vreme noroasă — UN PARDESIU scurt și larg asortat unui pantalon dintr-o stofă mai groasă.

Desene de Tanti PFENNINGS

DANTELE ȘI BRODERII

În multe dintre magazinele noastre, rafturile sînt pline de dantelă și materiale brodate. Țesăturile de acest fel sînt mai pretențioase. Nu se pretează la orice fel de rochii, la orice fel de modele. Pentru o ocazie mai deosebită, rochia din fotografia de mai sus, simplă ca linie, are două mari mîneci volane foarte reușite și o fundă prinsă sub bust.

CALEIDOSCOP

SANDALE MULTICOLORE

Cunoscuta fabrică „Clujana" ne răsfață de mai multă vreme cu încălțăminte bi, tri și multicoloră. După simpaticii pantofi, coborîți parcă din filmele cu Micky Mouse, au apărut — potrivit cu sezonul — sandalele cu talpa groasă și cu șireturi. Veseli pantofi, nu-i vorbă ! Iar cînd mai apar în combinație cu rochie, pardesiu, geantă în alte culori decît cele ale sandalelor, se naște o armonie cu totul originală în vestimentație... Ce-i de făcut ? Renunțăm la sandale sau îi rugăm pe cei de la Clujana care — după cîte știm — fabrică și alte articole, să ne dea poșete în care să apară ceva din combinația de culori, uneori năstrușnică, a pantofilor, așa, măcar un rombuleț sau un pătrățel în patru culori ?

FESTIVAL... HORTICOL

Expoziția internațională de horticultură deschisă la Hamburg va fi nu numai un mijloc de prezentare a diverselor modalități de amenajare a spațiilor verzi ale orașelor și de informare a experților, dar și un prilej de organizare a unui festival pentru toți vizitatorii. Horticultorii amatori primesc informații, sfaturi competente, lecții pe viu într-un loc special amenajat iar copiilor li s-a pregătit o mică grădină zoologică, terenuri de joc și sport precum și un teatru pentru cei mici. Iar celor mai în vîrstă, le stă la dispoziție un tren electric pe un traseu de 5,2 km care le scutește oboseala deplasărilor de la un stand la altul.

RĂSPUNDEM LA ÎNTREBĂRILE DUMNEAVOASTRĂ

Pe teme juridice

NICOLAE MANEA, București. — Răspunsul care vi s-a dat este legal. Comisiile de judecată de pe lîngă comitetele executive ale consiliilor populare ale municipiilor, orașelor, sectoarelor municipiului București și ale comunelor în care domiciliază părții încearcă împăcarea părților în litigiile dintre persoanele fizice, în cazul în care litigiul are ca obiect plata unei sume de bani, predarea unui bun mobil, dacă valoarea respectivă nu depășește 30.000 lei. Comisia de judecată nu este însă competentă să îndeplinească procedura de împăciuire, dacă litigiile privesc succesiuni, împărțeli de bunuri sau obligații de întreținere.

MARIA BRANESCU, Galați — Dacă bunurile la care vă referiți au fost dobîndite de dv. înainte de căsătorie, acestea sînt bunuri proprii. Codul familiei stabilește, de asemenea, că au caracterul de bunuri proprii și bunurile de uz personal precum și cele destinate exercitării profesiunii unuia din soți în aceeași categorie intră și bunurile dobîndite cu titlu de premiu sau recompensă, manuscrisele științifice sau literare, bunurile dobîndite prin moștenire, legat sau donație — în afară de cazul în care dispunătorul a prevăzut că sînt comune — despăgubirile pentru pagube pricinuite persoanei, valorile care reprezintă și înlocuiesc un bun propriu sau bunul în care a trecut această valoare.

FILOFTEIA STANCIU, Cîmpulung Muscel — jud. Argeș — Puteți cere majorarea pensiei de întreținere la care a fost obligat fostul soț pentru cei 2 copii minori, dacă veniturile sale din muncă au crescut. Pentru aceasta vă adresați judecătoriei. Cuantumul pensiei în cazul dv poate fi pînă la o treime din cîștigul obținut de fostul soț, din muncă, fiind vorba de întreținere datorată pentru doi copii.

VLADIMIR SOARE, București. — Pentru angajații chemați să-și satisfacă serviciul militar, contractul de muncă se menține. Perioada de satisfacere a serviciului militar în acest caz, intră în calculul vechimii neîntrerupte în aceeași unitate cu condiția ca în termen de 30 de zile de la satisfacerea serviciului militar angajatul să revină la locul de muncă.

Durata serviciului militar nu intră însă în calculul perioadei de stagiu în muncă prevăzută pentru absolvenții repartizați în producție, care au obligația efectuării unui astfel de stagiu.

DUMITRU CAZAN, Craiova — Pensia dv este corect calculată. Angajații care au lucrat în grupa a III-a de muncă, au dreptul la pensie integrală pentru limita de vîrstă dacă au avut calitatea de angajați cel puțin 25 de ani bărbații și 20 ani femeile. Dacă nu este îndeplinită condiția de vechime în muncă pensia se stabilește proporțional cu numărul anilor de muncă. În cazul dv. s-a avut în vedere perioada de muncă dovedită cu actele de vechime pe care le-ați depus la unitatea la care ați lucrat pînă la pensionare.

TRICOTAJE

VESTĂ ÎN DOUĂ CULORI

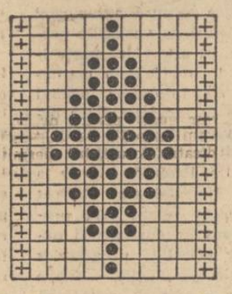

Modelul: se lucrează în punct de jerse cu două culori după schița de mai sus. Fondul este maro, iar romburile bleu. Între cele două figuri geometrice, un ochi maro.

Material: 250 gr lînă maro (ruginie) și 100 gr., bleu. Andrele numărul 2 1/2 și 3 1/2.

Măsura : 25 de ochiuri și 28 de rînduri = 10×10 cm.

Circumferința : 84—86 cm.

Spatele : Montăm pe andrelele nr. 2 1/2 105 ochiuri cu lînă maro și tricotăm elasticul — două ochiuri pe dos, două ochiuri pe față. După 15 cm, lucrați astfel. Începem modelul cu andrelele 3 1/2. Adăugăm într-o parte și alta a lucrului încă un ochi. După 12 cm. (32 de rînduri) facem răscroiala mînecii în ambele părți, la fiecare al doilea rînd scădem odată cinci ochiuri, odată trei ochiuri, de două ori două ochiuri, de patru ori un ochi. Mai rămîn 75 de ochiuri. După 19 cm. (50 de rînduri) de la răscroiala mînecii, începem scăzămîntul pentru umeri. La fiecare al doilea rînd (pe față) scădem de trei ori cîte șase ochiuri. Cînd am terminat scăzămîntul pentru umăr, ne-au mai rămas 39 ochiuri (mijloc) pe care le scădem toate deodată (gîtul).

Fața : Se tricotează întocmai ca spatele cu excepția răscroielii de la gît. După 10 cm (26 de rînduri) tricotate, socotite de la elastic (rejanță), se împarte lucrul în două părți egale. Ochiul din mijloc fiind fără soț, se scade de el marcînd începutul decolteului. De acum înainte, fiecare parte se lucrează separat. Scădem în felul următor: cîte un ochi la fiecare al doilea rînd de patru ori și după aceia la fiecare al patrulea rînd, cîte un ochi. Umărul se scade întocmai ca și la spate.

Asamblarea : Aburim bucățile tricotate, le coasem la umăr, iar după aceia cu o andrea circulară 2 1/2, ridicăm ochiurile din jurul gîtului cu lînă maro. Trebuie să fim atente ca pe o porțiune de 10 cm să avem circa 28 de ochiuri. Tricotăm, în punct de jerse 3 cm. La fel ridicăm ochiurile la mîneci, tot 3 cm în punct de elastic. Încheiem. Coasem și părțile vestei.

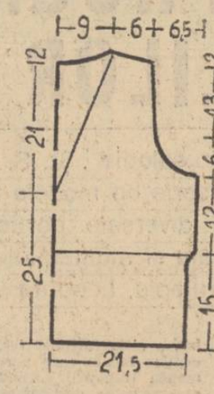

ÎNGRIJIȚI-VĂ SĂNĂTATEA

VASILE CRĂCIUN — București. — *Regretăm că nu vă putem da speranțe și un ajutor eficace. Totuși este bine să vă consultați cu specialiștii clinicii de oncologie din str. Dr. Felix. Vă înțelegem durerea.*

ILYES A. — Tg. Secuiesc. *Ați consultat medicii dermatologi cei mai competenți și dacă nu au reușit să vă ajute, este mai greu să așteptați un sprijin prin corespondență. Există exeme rebele la tratament. Nu ne-ați scris ce investigații ați făcut.*

Funcția hepatică a fost cercetată ? Dar echilibrul psihic se menține ? Tratamentele enumerate de dv. sînt corecte. Ar fi de sugerat și o cură heliomarină.

BADEA G. — com. Drăgotești. *Cortizonul nu este indicat pentru a trata o arterioscleroză cerebrală. Sînt mai adecvate papaverină, diazepam, fosfobion, aslavital.*

MARICICA B. — Mangalia. *Sterilitatea poate fi combătută. În București a luat ființă Centrul pentru combaterea sterilității, de concepție și educație familială condus de dr. Ioan Dan Lemnete. La aceeași adresă : Calea Victoriei 178, funcționează și un cabinet pentru sfat genetic.*

RADU GEORGESCU — Tîrgoviște. *Ne surprindeți că nu ați fost ajutat de clinica de specialitate. Vă sfătuim să urmați tratamentul prescris de clinica de endocrinologie, însă ne permitem să vă sugerăm să vă adresați și medicului neuro-psihiatru. Spasmofilia prezintă și multe implicații neuropsihice.*

P. ROXANA — Constanța. *La cererea dv., vă indicăm adresa centrului metodologie de reumatologie : str. Iulius Fucic nr. 5, București.*

Fotografiile cititorilor noștri

Băiata noastră din Singeorz-Băi
Gheorghiță PORUMBEL — Timișoara

Vine primavara
Marieta ENESCU — Galați

Daniela, nu-i frumos...
Trandafir CUTIAN — București

Prietenii...
Leonard BEALCOVSCHI — Bacău

Micul șerif
Mircea TEODORESCU — București

În ajutorul mamei
Andrei KOVACS — Cluj

ORICIND BINEVENIT!
ORICIND BINE SERVIT!
LA HANUL
ursul negru
SOVATA
COOP

HANUL „URSUL NEGRU" din stațiunea balneoclimatică Sovata, județul Mureș își așteaptă oaspeții.

Frumoasa unitate turistică a cooperației de consum este o gazdă excelentă pentru cei dornici de recreere, pentru amatorii de altitudini submontane (500 m.). Condițiile de cazare (camere confortabile de două și trei paturi, băi, sau dușuri) și gustoasele preparate culinare oferite de restaurantul hanului satisfac toate exigențele.

Puteți reține locuri la Tel. 187 — Sovata. (5219)

PREPARATE AMUZANTE PENTRU MARI ȘI MICI

Fără îndoială orice gospodină cunoaște o sumă de rețete de preparare a oului, de la cele mai simple și rapide pînă la cele mai alambicate și rafinate. Dar ca să înnoiți meniurile dv. în așa fel încît ele să stîrnească apetitul copiilor înveselindu-i, să-i surprindă pe cei mari prin inedit, vă sugerăm cîteva posibilități amuzante de prezentare.

Primelei clovnii, porcul, iepurașul au la bază ouă fierte tare și sînt destinate copiilor pentru micul lor dejun sau pentru o petrecere cu copii. Cuibarul cu ouă — rețetă pe care o deținem de la cititoarea Olga Cristescu din București, e un desert care va încînta pe cel mai pretențios comesean, nu numai prin aspect ci și prin gust.

CLOVNII Ouăle se fierb tari și nu se curăță de coajă. Cu un creion albastru sau verde, se desenează ochii cu unul roșu gura și nasul. Se

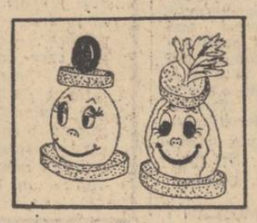

sparge puțin baza oului ca să poată fi așezat pe o felie rotundă de pîine, decupată din pîine cu miez mult. Peste ou se așează un alt disc mai mic din miez de pîine și deasupra se fixează o măsliună sau o frunză de pătrunjel.

PORCUL. Se realizează dintr-un ou fiert tare și cojit. Are picioare din chibriturI, ochi rotunzi din ardei verde și gura dintr-o bucățică de roșie. Urechile se fac din două felii subțiri de morcov, care poate fi și crud.

IEPURAȘUL. E tot ou fiert tare și cojit, cu urechi din felii lungi subțiri și ascuțite de morcov, cu ochi rotunzi din ardei gras sau coajă de castraveți. Mustățile se taie din hîrtie neagră și se fixează cu o scobitoare.

CUIBARUL CU OUĂ. Gospodina care vrea să facă aceste prăjituri amuzante trebuie să stringă din timp cochilii de ouă.

Cum va proceda. De fiecare dată cînd are nevoie de un ou crud nu-l va sparge în două ca să scoată albușul și gălbenușul ci, la jumătatea distanței între capete pe partea laterală a oului, va face o gaură rotundă mare cît grosimea unui creion. Prin ea va scurge oul. Gaura se face ușor folosind fie vîrful bine ascuțit al unui cuțit, fie o forfecuță. Cojile, golite, spălate și uscate se adună într-o cutie. Prăjitura se face apoi în doi timpi.

a. Din ajun se pregătesc cremele. Pentru un succes deplin cremele vor fi cît mai variate la gust și divers colorate.

Cremă gălbenă. Bateți 8 gălbenușuri cu pentru omletă. Turnați deasupra un pahar de lapte fiert, parfumat cu vanilie. Îndulciți după gust. Puneți vasul pe foc slab și amestecați într-una pînă ce crema se îngroașe. Încorporați 5 foi de gelatină înmuiate în puțină apă caldă.

Cremă cafenie. Topiți 30 g ciocolată într-un pahar de lapte fierbinte. Încălziți o nucă bună de unt, adăugați o lingură de făină, amestecați pe foc slab 1—2 minute. Turnați treptat laptele cu ciocolată. Lăsați să fiarbă amestecînd mereu circa 10 minute.

Cremă albă. Procedați întocmai ca mai sus înlocuind ciocolata cu zahăr și parfumînd după gust.

Cremă roșie. Amestecați zeama de la două portocale cu atîta vin roșu, cît să obțineți un pahar de lichid îndulciți după gust. Topiți în apă călduță 5 foi de gelatină. Amestecați-o cu lichidul îndulcit și înfierbîntat.

Umpleți cu aceste creme coițile de ou. Ca să se închege bine dați-le la rece pînă a doua zi.

Tot din ajun întindeți o foaie subțire de tăitei și tăiați-o fin întocmai ca baza pentru cataif.

b. A doua zi, rumeniți tăițeii într-o lingură de unt încins. Întoarceți-i ușor cu o furculiță pînă ce devin aurii. După ce se răcesc așezați-i pe un platou și pudrați-i cu puțin zahăr. Scoateți și coiițI cu grijă ouăle umplute cu cremă și așezați-le peste „paiele" cuibarului pregătit.

Olimpia ȘTEFĂNESCU

ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG

Mai există enigme?

CIUDATUL MESAJ ÎNMÎNAT ÎMPĂRATULUI TRAIAN

de prof. univ. dr. docent Radu VULPE
Membru al Academiei de Științe Sociale și Politice

Relieful Columnei Traiane, a cărui succesiune de 155 de scene — reproduse în excelente mulaje și la București în Muzeul de Istorie al Republicii Socialiste România — expune pas cu pas desfășurarea celor două războaie dacice ale lui Traian din anii 101—102 și 105—106 e.n., reprezintă un document istoric inestimabil. **Transcriind în imagini comentariile scrise de însuși împăratul roman, această operă sculpturală este un imens tezaur de informații autentice, dar un tezaur cu multe taine, pentru dezlegarea cărora rareori ne ajută vreo mărturie scrisă, căci comentariile lui Traian s-au pierdut încă din vechime și nici din alte lucrări istorice pe care le-au inspirat nu ne-au rămas decît puține și răzlețe ecouri.** Relieful Columnei ni se prezintă așadar ca o carte mare din care nu s-a păstrat decît un album de ilustrații întreg, dar fără nici o slovă lămuritoare. Dacă pentru artiștii romani care l-au lucrat, transpunerea în imagini a textului scris a fost o treabă relativ comodă, pentru noi cei de azi, lipsiți total de acel text, refacerea drumului invers, de a traduce imaginile în idei și cuvinte, de a le reconstitui semnificația, de a le preciza amănuntele, reprezintă o operație infinit mai grea. Totuși știința nu desperă niciodată. Progresele de pînă acum în descifrarea scenelor de pe Columnă, oricît de lent și de anevoios s-au produs, sînt destul de valoroase pentru a justifica încrederea cu care se așteaptă a li se adăuga noi succese.

Firește, interpretarea episoadelor figurate pe acest relief capătă un grad mare de probabilitate și chiar de certitudine cînd pot fi puse în concordanță cu frînturi de știri scrise și cu mărturiile arheologice. Mai mult, dată fiind succesiunea exactă și continuă a scenelor respective, descifrarea uneia din ele cu ajutorul unor date precise, atrage după sine și înțelegerea sensului celorlalte. Un exemplu caracteristic și de o deosebită importanță ne oferă în această privință episodul solului cu ciuperca scrisă din scena IX (după numerotarea savantului german C. Cichorius, autorul celei mai ample monografii a Columnei Traiane, fost profesor și al ilustrului istoric român V. Pârvan). După cum se vede din reproducerea din pagina întîi a acestei scene, în fața lui Traian, care se află pe un loc mai ridicat, însoțit de doi sfetnici (desigur obișnuiții săi adjutanți : consularul Licinius Sura și prefectul pretoriului Claudius Livianus), apare un om simplu, fără arme, aproape gol, care, descălecat de pe un catîr și trîntindu-se la pămînt, îi arată împăratului un obiect mare, rotund și plat presărat cu puncte. Atitudinea acestui ins e foarte ciudată : căzut pe spate, cu trunchiul pe jumătate înălțat și sprijinindu-se de pămînt cu mîna dreaptă, în care strînge un retevei (desigur unealta pentru mînat catîrul), îl privește țintă pe împărat, spre care își întinde celălalt braț, cu obiectul rotund, ridicînd totodată un picior. Îmbrăcămintea sa e foarte sumară, cu totul deosebită de a dacilor, purtînd doar o cămașă subțire, care îi acoperă mijlocul corpului și umărul sting. Are o barbă tăiată scurt, ca și părul capului, în total contrast cu bogata capilatură a dacilor. Neîndoielnic, sculptorul a ținut să reprezinte un individ străin de neamul acestora. Traian, cu statura sa impunătoare, privește scena cu interes, întinzînd mîna întrebător spre obiectul care îi este arătat. Cei doi adjutanți se uită la ei atenți și nedumeriți, căutînd să-i afle gîndurile pricinuite de acest obiect. Rama patrulateră care se vede deasupra catîrului nu face parte din sculptură, ci e una din ferestruicile practicate din loc în loc în pereții Columnei. Stejarul de lîngă ferestruică servește ca mijloc convențional (obișnuit pe Columnă) de a despărți acest episod de cel precedent, cu trîmbițașii, referitor la alt subiect.

Scena pe care am descris-o nu poate fi interpretată valabil decît ca apariția unui sol barbar care îi prezintă împăratului roman un mesaj. Corespunde întru totul unui pasaj din „Istoria romană" a lui Cassius Dio (68, 8), care, tradus din grecește, sună astfel : „Pe cînd Traian mergea cu oaste împotriva dacilor, spre Tapae, unde era tabăra barbarilor, i-a fost adusă **o ciupercă mare**, pe care sta scris, cu litere latine, **că burii și ceilalți aliați îl sfătuiesc pe Traian să se întoarcă din drum și să facă pace**". Mai departe, textul, constînd din excerpte trunchiate de călugărul bizantin Xifilin (sec. XI), trece brusc la descrierea unei mari bătălii, lăsîndu-ne a înțelege că împăratul n-a luat în seamă invitația din mesaj, ci a continuat războiul. Coincidența dintre acest text și amănuntele scenei de pe Columnă este atît de strînsă, încît a fost observată încă din sec. XVII de eruditul italian R. Fabretti, iar azi este acceptată de majoritatea cercetătorilor.

În adevăr, individul căzut de pe catîr, un om de rînd, îmbrăcat atît de primitiv și făcînd gesturi atît de bizare, nu poate fi decît solul burilor menționat de Cassius Dio, iar obiectul rotund prezentat împăratului nu e decît „ciuperca cea mare". Intenția artistului de a reproduce pălăria de dimensiuni deosebite a unei asemenea criptogame este evidentă. Partea exterioară, netedă, a ciupercii, cu literele pictate ale mesajului, fiind îndreptată spre împărat, nouă nu ne apare decît reversul, cu marginile răsfrînte înăuntru și cu concavitatea acoperită cu puncte sugerînd spori ori porozități. Cît despre atitudinea solului trîntit la pămînt, e vorba de o formă primitivă de salut, exprimînd un profund respect față de împărat. Ridicarea piciorului corespunde unei mișcări reflexe, vrînd să indice prăbușirea instantanee a solului. Normal ar fi fost ca prosternarea să se fi făcut cu fața la pămînt, iar nu pe spate, dar în acest caz artistul n-ar mai fi avut cum să exprime și prezentarea mesajului, elementul esențial al scenei, așa că de fapt trebuie să fie vorba de un expedient convențional al său, destul de stîngaci de altfel, pentru a face economie de spațiu (una din servituțile stringente ale reliefului Columnei), înfățișînd dintr-o dată două mișcări care au fost succesive : salutul umil și prezentarea ciupercii. **Identitatea scenei de pe Columnă cu episodul relatat de Cassius Dio e cu atît mai sigură cu cît chiar locul său în povestire este același : la începutul înaintării lui Traian prin Banat, după ce a trecut Dunărea și înainte de a se fi ajuns la lupte.**

Dar dacă interpretarea scenei IX de pe Columnă ca exprimînd transmiterea notei burilor și „celorlalți aliați" rămîne mai presus de orice îndoială, nu tot atît de clar a apărut pînă acum rostul acestui mesaj în cadrul întregii narațiuni despre războiul care a urmat. Cine erau **acei buri și „ceilalți aliați"** ; care era semnificația avizului lor ; ce urmare au dat dispreților cu care Traian a trecut peste această misivă ? Sînt întrebări elementare, la care fragmentele transmise de Xifilin din Cassius Dio nu ne dau nici un răspuns. Putem în schimb să căutăm o soluție satisfăcătoare în mod indirect, prin analiza atentă a împrejurărilor, în concordanță cu știri de alte proveniențe.

Mai întîi problema autorilor mesajului. Dacă pentru identificarea „celorlalți aliați" anonimi sîntem reduși la conjecturi, în ce îi privește pe buri dispunem de informațiile excelente ale lui Tacit, care, scrîind tocmai în vremea lui Traian, îi precizează ca o populație germanică din marea ramură a suebilor și îi localizează spre poalele Carpaților de nord, prin părțile de răsărit ale Slovaciei, prin Maramureș și nordul Ardealului. Tot acolo îi așează și Cassius Dio, într-un alt loc din opera sa. Deși aceste aserțiuni sînt foarte limpezi, unii învățați au căutat să identifice pe autorii mesajului de pe ciupercă nu cu acești suebi din nord, ci cu o presupusă populație dacă omonimă, pe care ar atesta-o numele **Buridava** al unei cetăți de pe Olt. Numai că în acest toponim dac din Oltenia nu e vorba de o aluzie etnică, ci de un termen comun din limba daco-tracă, avînd sensul de „puternic", „bărbătesc", întîlnit și în antroponime ca Burebista, Burcentius, Burus, Mucabur. Pomenind de tribul dac din jurul Buridavei, geograful Ptolemeu nu-l numește **Buri**, așa cum și el le spune germanilor din nordul Daciei, ci **Buridavenses**, cu un derivat de la numele localității, cea mai bună dovadă că nu existau **Buri** de origine dacă și că prin acest nume nu e de înțeles decît un singur popor, cel caracterizat de Tacit ca suebic. Dar tot Tacit ne mai informează, în aceeași lucrare a sa, că la suebi oamenii liberi se caracterizau prin portul părului innodat pe o tîmplă **(nodus)**. Or, acest amănunt devine extrem de revelator dacă ținem seama că pe metopele și crenelurile Trofeului de la Adamclisi, printre barbarii învinși acolo de romani, apar numeroși germani purtînd exact această podoabă capilară (vezi figura de mai sus). Sîntem obligați să facem o legătură între mesajul burilor de la începutul marșului lui Traian în Banat și purtătorii de **nodus** cu care împăratul roman avea să lupte curînd în Dobrogea. Această trebuie să fi fost neapărat aceiași **Buri**, iar nicidecum „bastarnii", cum au fost adesea presupuși fără nici un temei.

Explicația istorică a acestei constatări se impune de la sine. Cînd Traian a pornit războiul împotriva sa, Decebal și-a dat seama că, oricît de organizate și de brave, forțele sale erau inferioare în raport cu ale agresorilor romani. De aceea și-a căutat aliați, pe care nu îi putea găsi în acel moment, decît în nordul și răsăritul Daciei, unde apelul său a fost primit favorabil de burii germanici, precum și de dacii nord-carpatici și de sarmați, cu care burii apar asociați pe sculpturile de la Adamclisi și prin care trebuie să înțelegem pe „ceilalți aliați" din mesajul de pe ciupercă. De altfel, și alte știri sporadice, din autorii antici, vorbesc de asistența pe care a primit-o Decebal din partea sarmaților. Avîndu-i în frunte pe buri, coaliția acestor triburi războinice și numeroase alcătuia o forță considerabilă, a cărei intervenție produsă în cadrul unei manevre îndrăznețe putea pune în cumpănă superioritatea romană. Această era semnificația mesajului trimis lui Traian.

Crenel de pe monumentul de la Adamclisi : Prizonier bur.

Desigur, împăratul nu s-a lăsat intimidat de amenințare, ci, după ce a învins prima rezistență a dacilor la Tapae, și-a continuat drumul spre Sarmizegetusa. Dar, după cum arată scenele de pe Columnă, la un moment dat s-a produs o bruscă schimbare de decor și acțiune. Departe de munții Daciei, tocmai la Dunărea de Jos, se văd masele aliaților lui Decebal trecînd fluviul în timpul iernii și atacînd slabele garnizoane romane lăsate de Traian în Moesia Inferioară. Era realizarea vastei diversiuni strategice concepute de istețul Decebal. Împăratul roman, amenințat de primejdia de a se vedea învăluit, a trebuit să părăsească în grabă frontul din fața Sarmizegetusei, lăsînd doar numărul de trupe necesar menținerii pozițiilor dobîndite, iar cu restul forțelor, îmbarcate pe flota de pe Dunăre, s-a îndreptat spre noul teatru de război, unde, după grele sforțări, a izbutit să zdrobească masele invadatoare, într-o bătălie care apare pe Columnă ca cea mai amplă și cea mai sîngeroasă din tot războiul. E victoria de la Adamclisi, comemorată — după cum am povestit mai pe larg altădată în „Magazin" (5. XII. 1970) — prin Trofeul monumental de la fața locului, precum și printr-un mausoleu și un altar funerar cu numele gravate ale miilor de soldați căzuți în luptă. Tot acolo învingătorul a întemeiat și un oraș, **Tropaeum Traiani.**

Și astfel, episodul de la început, al solului bur cu ciuperca scrisă, departe de a reprezenta un eveniment secundar și anecdotic, apare ca unul din cele mai semnificative elemente din istoria războaielor dacice, devenind o adevărată cheie pentru înțelegerea unei întinse părți din reliefu Columnei Traiane și risipind vălul de mister care ascundea cea mai complexă și mai pasionantă fază din epopeea conflictului dintre Decebal și Traian.

De la singurătate spre ceilalți

de Mihai STOIAN

„După multe tergiversări și chinuri sufletești, îmi iau inima în dinți și vă scriu pe scurt povestea vieții mele :

Sînt o fată înaltă, subțirică, dar infirmă (surdă 70%). Cu greutate nespusă am terminat liceul, am luat bacalaureatul, n-am reușit la I.S.E., însă am luat admiterea la Școala tehnică de comerț din Craiova, am fost plasată la T.A.P.L. Rm. Vîlcea, unde au domiciliul părinții mei. Colectivul unde lucrez mă înconjoară cu bunăvoință, dar și cu ironie. Am căzut într-un complex de inferioritate în care mă afund pe zi ce trece. Iată care este viața mea la aproape 27 de ani : la ora 6,30 merg la serviciu cu capul în jos și mă înapoiez la ora 16,30 acasă, unde fac gospodărie pentru două persoane — eu și tatăl meu, fiindcă fratele își satisface stagiul militar, apoi citesc și plîng mai ales de cînd buna noastră mamă ne-a părăsit pentru totdeauna în octombrie 1970, dînsa — răpită fulgerător — mi-era prietenă și sprijin în toate. Tata, după terminarea serviciului, merge la cîte un prieten pentru a mai uita aleanul, și la meci. Pînă la această vîrstă, aproape 27 de ani, eu n-am primit o scrisoare, nu m-am plimbat și nici la un film n-am fost cu un tînăr. Ați ajutat multe fete în situația mea și poate mă veți scăpa și pe mine de nenorocire, pentru că nu pot suporta o asemenea viață. Sper să se găsească binevoitori care să treacă peste infirmitatea mea, scriindu-mi. Pentru a nu da loc la ironii, fiindcă aș intra în pămînt de rușine să mai știe cei care mă cunosc c-am scris la ziar, și că eu — deși surdă — consider că am totuși dreptul la viață, vă rog să publicați adresa unei mătuși la care merg duminicile după masă : LUCREȚIA LIPIE — pentru MARIA, *str. Livadia nr. 133, or. Băile Olănești, jud. Vîlcea"*

Stimată „Maria", în numele dreptului indiscutabil la o viață deplină, firească (în ciuda impasului în care te afli), am reprodus scrisoarea dumitale. Dacă se vor găsi totuși „oameni" care, în scris, verbal sau în gesturi, își vor îngădui să fie ironici cu dumneata (culmea, tot cu dumneata, cu care soarta a fost destul de... ironică), pregătește-te să-i tratezi cu indiferența cuvenită, cu superioritatea dată de bunul simț, sensibilitatea și voința de a răzbi la liman — toate ieșind la lumină din rîndurile primite. De altfel, în situații relativ asemănătoare, pînditi de *singurătate* (dintr-o cauză sau alta) mai sînt și alți corespondenți, la care mă voi referi în continuare, de asemenea în speranța că ceilalți — cititori ai rubricii de față — vor reacționa ca de obicei așa cum se cuvine :

„Sînt din municipiul Bacău, singură de 5 ani (divorțată după 9 ani de căsătorie), mă plictisesc enorm, timpul liber pentru mine a devenit de nesuportat, trece foarte greu, în rest, muncind, mă iau cu lucrul și nu simt trecerea timpului. Singura preocupare e să stau în casă și să citesc cîte o carte, mai văd un film la televizor, dar tot singură, aș vrea să merg la un spectacol, la o plimbare, dar n-am cu cine, la 33 de ani nu prea aș merge singură. La colegi în vizită nu merg, n-aș vrea să deranjez pe nimeni, mă închid, pur și simplu, între cei 4 pereți și pustie lume știe că exist. N-am încercat să-mi refac căsătoria, deși tare-aș dori să scap de singurătate. Aș fi gata oricînd să iau și un om cu un copil, socotesc c-aș fi o mamă bună, deși femeie — bogat sufletește, corect, muncitor, poate fi — și ar trebui să fie — ceva mai sigur de sine, purtîndu-se deci în consecință. Adică : *mai sociabil !* Desigur, printr-asta nu vreau să spun că n-ați avut și cauze profunde pentru a ajunge la „inhibiția" actuală... De ce am subliniat însă, mai înainte, cuvintele „fie bărbat, fie femeie" ? Pentru că iată ce-mi scrie *DOMENIC L.* din Oradea :

„Am 40 de ani, am fost căsătorit zece ani (soția era învățătoare). În urmă cu cinșpa ani soția a decedat, pe vremea aceea de abia s-a bucurat că are fericirea de a merge cu copilul împreună la școală — mîndră de el — de mînă. Copilul a rămas orfan de mamă. L-am îmbărbătat — era mic, dar înțelegător — a fost greu de tot, n-aveam pe nimeni altcineva, rămăseserăm doar noi „doi bărbați". Da, bărbați — o pot spune astăzi mai mult ca oricînd — el este deja mărișor (de cînșpa ani a trecut în ciclul II), învață bine, e frumos, disciplinat, înțelegător și stăpîn pe el. În anii care au trecut și ne-au călit, ne-a lipsit amindorura prezența caldă, normală, a unui suflet sensibil, o mamă pentru băiat, o soție pentru mine. Și poate faptul că-s foarte ocupat, cu munca, și preocupat de creșterea fiului, m-a împiedicat și mă împiedică să rezolv, pe alte căi decît acestea, publice, ceea ce ne stă, amîndorura, la inimă. Ne puteți cumva ajuta ?"

După cum vedeți, încerc. Dar important rămîne, continui să cred, modul de viață pe care dv. și atîția alții ca dv. care se plîng de singurătate, izbutesc să și-l creeze cu propriile lor mijloace. Oricît de timid, oricît de îndurerat, oricît de handicapat (de o infirmitate sau alta), omul se cuvine să nu renunțe exact la ceea ce îl poate ajuta *fundamental :* comunicarea cu Ceilalți. Însingurarea, închiderea între cei 4 pereți — cum mărturisea una dintre corespondente — nu conduce spre soluționarea „crizei", dimpotrivă, o adîncește. Fiecare le știe pe ale sale, de acord, totul ține și de fire (unul e mai „deschis", altul mai interiorizat), nici gînd să „nivelez" tiparele de personalitate ale atîtor și atîtor oameni, însă — sper că în mod îndreptățit — susțin că „rezolvările", în sfera discutată, nu pot fi ca în anumite romane și filme „spectaculoase" : mulțumirea existenței zilnice se dobîndește pas cu pas, centimetru cu centimetru, iar primii pași, primii centimetri — de la singurătate spre Ceilalți — pot și trebuie să fie făcuți cu maximă voință, de către cel în cauză.

CURIER SĂPTĂMÎNAL

TRAGEREA SPECIALĂ
PRONOEXPRES
DIN 13 MAI '73

bani.
autoturisme
excursii
(COASTA DALMAȚIEI
BULGARIA ȘI GRECIA)

Se atribuie :
autoturisme „DACIA 1300" și „DACIA 1100"
Participarea se face pe bilete de 3 lei, 6 lei și 15 lei varianta.
Biletele de 15 lei dau dreptul de cîștig la toate extragerile cu șanse mari de cîștig.
Simbătă 12 mai a.c., este ULTIMA ZI pentru procurarea biletelor. (5192 B)

Dan NĂSTASE

Fără cuvinte

V. TIMOC

— Doriți și un șampon ?

Adrian ANDRONIC

— Trebuie să recunoști, Mărioaro, că decît să ne fi înfundat în cine știe ce restaurant, mult mai bine ne-am distrat acasă, cu prietenii mei dia simpaticii !!!

M. OPROIU

— Dacă zici că ești om serios, ce cauți în pom ?

OREBUS

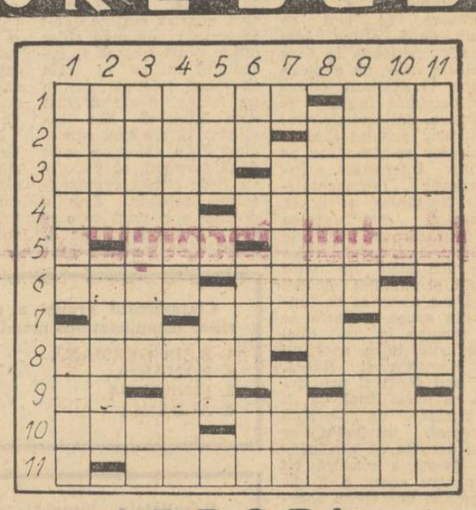

ARBORI

ORIZONTAL : 1. Operația de doborîre a arborilor în exploatările forestiere (pl) — Pom din familia rozaceelor ; 2. Arbori exotici al căror lemn, de culoare roșietică se folosește la tîmplăria fină — Stat ; 3. Arbori cu frunze rotunde care cresc pe malurile riurilor de munte — Un reprezentant al familiei coniferelor ; 4. Arbori mari, avînd un miros pătrunzător — Cange întrebuințată la manevratul buștenilor ; 5. Aliment de origine animală, obținut însă și din fructele unor arbori exotici, cum ar fi nuca de cocos — Forma unui anumit trunchi ! (masc.) ; 6. Încăperi — Arbori roditori ; 7. Cais ! — Arbore sau arbust rășinos, care poate atinge peste 1 000 de ani — Codreanu Nicolae ; 8. Arbore cu lemnul tare și alb, întrebuințat în construcții și rotărie — Plantă... agățătoare ; 9. Coji la mijloc ! — Usturoi sălbatic — Ocale ! ; 10 Plantă erbacee cu tulpina acoperită de peri și flori albastre — Arbore mare, cu frunzele crestate adînc și lemn de rezonanță ; 11 Duh al codrilor în credințele populare.

VERTICAL : 1. Arbore exotic căutat pentru lemnul său negru, greu și durabil — Arbore cu lemnul foarte tare ; 2. Bună dar încurcată — Alt arbore exotic, al cărui lemn, de culoare brună-roșietică, e întrebuințat la confecționarea mobilelor de preț ; 3. Forma frunzelor de conifer (masc.) — În pipă ! ; 4. Substanțe extrase din cojile unor arbori, utilizate în industria pielăriei — Veșmînt păsăresc ; 5. Socotiți după inelele vizibile într-o secțiune transversală a trunchiului — Arborele lui Eminescu ; 6. Juni ! — Arbore din clasa coniferelor — Cupeul ; 7. Arbust cu fructe roșii și spini — Insectă care trăiește în lemn și îl roade ; 8. Tăietor de lemne ! (dim) — Coji de lemne ! ; 9. Arbori cu flori albe mirositoare — Înălțime ; 10. Arbori cu flori verzui roșietice care cresc prin pădurile umede de la șes — Arbust sălbatic cu fructe roșii în formă de ciorchini ; 11. Părțile copacului prin care acesta își extrage substanțele hrănitoare — Colț din natură !

Mircea GUJA
Cuvinte rare : AI, RUIN.

VERIFICAȚI-VĂ CUNOȘTINȚELE

Curiozități

Cititorul nostru **DODE ANTON**, din comuna Modelu, jud. Ialomița, ne-a trimis cîteva materiale pe care le-am putea considera... modele de curiozități. Apreciindu-le ca fiind interesante, vi le relatăm și dv. :

1. Cît reprezintă un miliard de minute, un miliard de secunde, un miliard de țigări așezate cap la cap, și o carte cu un miliard de pagini? Cît timp i-ar trebui cuiva să ciocănească cu degetul în masă de un miliard de ori, dacă bineînțeles și-ar propune așa ceva? La toate aceste întrebări, mai cu seamă la acelea referitoare la țigări carte și bătăile cu degetul, nu se cer valori riguroase, ci aproximative, întrucît lungimea țigărilor nu este uniformă, o carte cu un număr atît de mare de pagini nu se poate realiza iar hîrtia poate avea diverse grosimi și, în sfîrșit, referitor la bătăile cu degetul în masă, depinde de cîte ori se bate pe secundă, sau, mai ales, nu trebuie să se uite că oamenii mai și dorm, mănîncă, mai și obosesc etc., deci nu pot bate într-una, zi și noapte, chiar dacă și-ar propune-o.

2. În lacul Mangalia trăiește o specie de pește care naște pui vii. Cum se numește specia respectivă și fenomenul nașterii de pui vii?

3. Care a fost primul roman românesc și cine l-a scris?

4. Cine dintre autorii dramatici a scris cele mai multe piese de teatru, cîte a scris, și cînd a trăit?

Derby

Sub această denumire este cunoscut un oraș din Anglia. Se poate presupune că denumirea de „derby", binecunoscută astăzi iubitorilor de sport și în special celor ai curselor de cai, este legată de numele acestui oraș. Și totuși nu este așa. Știți care este realitatea?

Răspunsurile la întrebările publicate în numărul trecut

Iazul, trestia și peștii

IAZUL ȘI TRESTIA. Dacă trestia se îndoaie și atinge malul iazului, se realizează un triunghi dreptunghi, în apă, unde cateta mică reprezintă adîncimea iazului, pe care o notăm cu x, iar ipotenuza, (x+2). Cateta mare va fi egală cu 8/2 = 4 m. Se obține ecuația :

$(x + 2)^2 = x^2 + 4^2$, *de unde*

$x^2 + 4x + 4 = x^2 + 16$ *sau* $4x = 16 - 4$

De aici rezultă că $4x = 12$ *sau* $x = 3$.

Deci iazul are o adîncime de 3 m.

IAZUL ȘI PEȘTII. A doua oară pescarii au prins în total de 15 ori mai mulți pești decît numărul celor însemnați, întrucît 90/6 = 15. Admițînd că peștii însemnați sînt uniform răspîndiți printre ceilalți, rezultă că numărul total al peștilor din iaz este egal cu 50×15, *adică 750.*

Temperatura de fierbere a apei

Da, temperatura de fierbere a apei, la presiunea de 760 mm coloană de mercur poate fi egală cu 212°, însă aceste grade nu mai sînt citite pe scara termometrică Celsius, ci Fahrenheit, deci este vorba de 212°F, iar 100°C sînt egale cu 212°F. Termometrele Fahrenheit sînt utilizate mai mult în Anglia și S.U.A. Pe astfel de termometre, temperatura normală de 36,5°C a corpului uman, apare comparativ cu o stare de febră ce nu se întîlnește nici la cai. De aceea, este recomandabil ca totdeauna să se menționeze pe ce scară termometrică s-a efectuat o măsurare oarecare de temperatură.

Poșta cititorilor

Ca de obicei am primit numeroase răspunsuri și pentru întrebările apărute în rubrica noastră publicată în nr. 807 al revistei, din 24.03.73. Situația este următoare, în ceea ce privește tragerea la sorți : **Olivia Mițar**, profesoară, Școala generală Bala, jud. Mureș; **Filofteia Ene**, învățătoare, Cîmpulung-Muscel; **Meleandră Iulian**, tehnician, Stațiunea experimentală Caracal (probleme de genul celor trimise, am mai publicat); **Octav Buche**, contabil, satul Miorcani, comuna Rădăuți, jud Botoșani; **Mitică Humă**, student, Craiova, jud Dolj; **Mirela Vlad**, elevă, Școala generală nr. 1, Mizil, jud Prahova; **Constantin Driu**, elev, Școala militară de muzică București (am reținut problemele propuse).

Ghenoiu Alexandru, elev, lic. „Ion Heliade Rădulescu" Tîrgoviște Răspunsurile pentru întrebările din rubrica noastră, publicate în revista nr. 807 din 24. 03. 73, au fost foarte bune. În rubrică nu putem publica numai probleme de perspicacitate cum sugerați dv Nu ne tentează să schimbăm titlul rubricii, deși nu totdeauna ne referim doar la verificarea cunoștințelor Cît privește faptul că pentru unele întrebări ar trebui consultate diverse lucrări spre a se da răspunsuri bune, după cum apreciați dv noi sîntem de părere că nu-i împiedică nimeni pe cititori să o și facă. Oricum noi publicăm răspunsurile necesare în numărul următor.

Gîndac Stelică, Măcin, jud. Tulcea. În general, răspunsurile dv. au fost bune. Referitor la materialele pe care ni le trimit diverși cititori în vederea eventualei publicări, vă precizăm că nu am cerut nimănui să ne prezinte lucrări originale, inedite. Dacă se întîmplă și așa ceva, firește, cu atît mai bine. În schimb, apreciem mai mult acele materiale care sînt cît mai instructive, de interes pe cît posibil general sau, cele cu caracter de perspicacitate care, sigur că se adresează tuturor.

Ing. Ciurea Constantin, Curtea de Argeș, jud. Argeș. Referitor la problema cu peștele s-a mai răspuns și este o chestiune de interpretare și în funcție de aceasta, răspunsul poate fi diferit.

Alexandru Badea, Găești jud. Dîmbovița. Din economie de spațiu, nu publicăm numele cititorilor ce ne trimit materiale și pe care nu le reținem. De altfel, această precizare am mai făcut-o de cîteva ori pînă acum. Se pare însă că nu-i rău să mai revenim din cînd în cînd, pentru că, probabil, nu toți cititorii au luat cunoștință de ea iar pe de altă parte, mai apar noi cititori pe parcurs.

Comșa Nicolae, elev, Buzău. Răspunsurile la întrebările din rubrica noastră publicate în revista nr 807, din 24. 03. 73 au fost foarte bune. Mulțumim pentru frumoasele aprecieri referitoare la rubrică Cît privește propunerile făcute, primul material a fost publicat mai de mult în rubrică iar cel de al doilea, are un caracter prea de specialitate. Poate ne veți trimite altceva.

Ing. Liviu MACOVEANU

Dezlegările jocurilor apărute în numărul trecut

DE LA MINA

ORIZONTAL : Puls — Pumni — Amina — Nae — Lat — Cianța — Preț — U — Set — A — Remaieza — Trasi — Sti — A — Unitate — Bretele — Ag — Rin — Rate — A — Atele — Inel.

...E CLAR SAU NU ?

ORIZONTAL : Magnetofon — Uriașa — Ani — Scriere — Os — Tub — Ng — Imi — Asortat — Ap — R Vie — Rot — Vid — Sifon — Hotar — Lipa — Oc — Tap — Len — Penar — Miel.

Miine, la Tirana, in preliminariile C. M. de fotbal

ROMÂNIA ÎNTÎLNEŞTE ALBANIA

Dobrin, absent azi din lot datorită îmbolnăvirii sale, marchează primul gol în poarta echipei albaneze în meciul de la București. Zine-l va imita la Tirana ?

Fotografia : Dragoș NEAGU

La foarte scurt timp după tragerea la sorți a grupelor preliminare ale campionatului mondial de fotbal, specialiștii au apreciat, în unanimitate, că în grupa a patra lupta pentru cucerirea unui loc în turneul final de la München se va da între echipele reprezentative ale României și R. D. Germane. Și iată că acum, după aitea luni de zile, perioadă în care echipele celei de a patra grupe au susținut cîteva din partidele impuse de program, anticipările specialiștilor privind șansele echipelor se dovedesc pe deplin întemeiate. Într-adevăr reprezentativele României și R. D. Germane sînt acelea care își dispută între ele locul în „turneul celor 16", loc atît de mult rîvnit și invidiat. Atunci cînd s-a apreciat că lupta din grupa a patra se va rezuma la un duel fotbalistic între sportivii din România și R.D.G. s-a mai făcut și precizarea că acest duel va fi „arbitrat" de echipa Albaniei, înțelegîndu-se prin aceasta că atît pentru formația noastră cît și pentru aceea a R. D. Germane vor conta foarte mult rezultatele pe care le vor obține în fața fotbaliștilor albanezi. Se știe că fotbaliștii români au învins la București, în ziua de 29 octombrie 1972, cu scorul de 2—0 reprezentativa Albaniei, scor identic cu acela pe care l-au reușit și fotbaliștii din R. D. Germană, fiind gazde, anul acesta, în ziua de 8 aprilie. Deci, pînă acum egalitate perfectă între cele două echipe angajate în lupta pentru calificare. Greul abia acum începe însă.

În fața fotbaliștilor români se află meciul de la Tirana. Reprezentativa noastră susține acest important examen chiar mîine după-amiază și rezultatul lui ne va arăta în mare măsură cui îi va fi mai neted drumul spre München. Noi înclinăm să credem, cunoscînd bine valoarea celor două formații, că victoria va fi de partea reprezentativei române. Este o dorință a noastră care se sprijină și pe dorința și ambiția de victorie mărturisită în repetate ocazii de fotbaliștii care mîine vor îmbrăca tricourile echipei naționale. Ei își dau seama că a pierde la Tirana, chiar și un singur punct, înseamnă a pierde 75 la sută din șansele de calificare în turneul final. Or, fotbaliștii noștri doresc să fie prezenți din nou în această fază a campionatului mondial și sînt decîși să depună tot efortul de care sînt capabili pentru a nu rata calificarea. Să le urăm succes în această dificilă dar frumoasă tentativă.

Potrivit obiceiului, nocătăm, în finalul acestor rînduri, istoricul întîlnirilor România—Albania care datează din 13 octombrie 1946, zi în care fotbaliștii albanezi au cîștigat cu 1—0 la Tirana. Un an mai tîrziu, tot la Tirana, reprezentativa țării noastre și-a luat revanșa, învingînd formația gazdă cu categoricul scor de 4—0. Următoarea partidă a avut loc la București și s-a încheiat cu surprinzătoarea victorie a echipei albaneze, la scorul de 1—0. Neașteptat a fost și rezultatul de egalitate, 1—1, consemnat în partida disputată la București, în anul 1949, surprinzător mai ales dacă ne gîndim că în același an, la Tirana, echipa noastră cîștigă cu 4—1. În 1950, pe stadionul „Republicii" se consumă cea de a șasea întîlnire dintre echipele României și Albaniei. Scor : 6—0 pentru fotbaliștii români. 22 de ani au trecut apoi pînă cînd echipele României și Albaniei s-au mai aflat față în față pe un teren de fotbal. Evenimentul a avut loc anul trecut, la București, în ziua de 29 octombrie. În acea zi, pe stadionul „23 August", reprezentativa României a învins cu 2—0 Albania, în preliminariile campionatului mondial. Deci, un total de șapte partide, cu patru victorii ale echipei noastre, două ale celei albaneze și un rezultat de egalitate. Mîine a opta partidă care, sperăm, să coincidă cu a cincea victorie a fotbaliștilor români în întîlnirile cu cei albanezi.

Ion BOCIOACĂ

Clasamentul grupei a patra a preliminariilor campionatului mondial :

1. R. D. GERMANĂ	2	2	0	0	7	—	0	4
2. ROMÂNIA	2	1	1	0	3	—	1	3
3. FINLANDA	3	1	1	1	2	—	6	3
4. ALBANIA	3	0	0	3	0	—	5	0

Rezultatele înregistrate pînă acum în această grupă :

Finlanda — România	1—1
Finlanda — Albania	1—0
România — Albania	2—0
R. D. Germană — Finlanda	5—0
R. D. Germană — Albania	2—0

VIAȚA STADIONULUI

O CAMPIOANĂ ABSOLUTĂ A STĂRUINȚEI

Cu Maria Alexandru despre trecut și viitor

de Eftimie IONESCU

Îmi aduc aminte ca acum, deși au trecut mai bine de două decenii de atunci... Gică Cobzuc, care în lunile de iarnă apărea și în concursuri de tenis de masă, se întorsese de la Herculane, unde își tratase niște reumatisme ce începeau să-l supere și spunea oricui îl întîlnea : „E o micuță acolo care joacă excepțional. Abia am învins-o în finală ! Trebuie adusă neapărat la București, la un concurs de selecție !" Și a venit la București micuța aceia din Herculane, Maria Golopența. Și de atunci, din 1952, numele ei — devenit între timp Maria Alexandru — s-a legat de cel al tenisului de masă românesc. Ca să rămîi atîția ani în centrul performanței, ei bine, ăsta e un exemplu de longevitate sportivă și nimeni nu-l poate despărți de meritele acestei stăruitoare campioane, care a găsit, chiar și în sezoanele cînd rezultatele păreau să o sfătuiască să se despartă de campionate și titluri, forța să revină și să facă să se vorbească iarăși despre ea...

— Ce simte proaspăta campioană a lumii din proba de dublu, acum cînd zilele care au trecut au avut darul s-o ajute să se poată uita înapoi cu calm și luciditate.

— Cred că niciodată n-am avut emoția marii bucurii ca acum. Ba, poate, dacă mă gîndesc bine, cred că la Pekin, în 1961, cînd am ajuns întîia oară pînă sus, la titlul suprem, da, atunci am avut satisfacția fără margini pe care am trăit-o acum, la Liubliana. O să vreți să aflați motivul pentru care am trăit asemenea clipe de fericire supremă. Pentru că acest titlu a apărut în condiții cu totul specifice pentru mine. Se știe, probabil, că partenera mea din probă, Carmen Crișan, a devenit indisponibilă. În ședința comisiei tehnice a campionatelor inspirația antrenoarei mele, Ella Constantinescu, și întîmplarea au jucat un mare rol. Întîmplarea a fost reprezentată de împrejurarea că Miko Hamada, cea cu care aveam să înving, era și ea liberă, aparînd ca a treia jucătoare a echipei Japoniei și nefiind, astfel, utilizată. Inspirația Ellei Constantinescu a constat în aceea că ea a anticipat cu multă dreptate, cum avea să se dovedească, că stilurile noastre se aseamănă, se completează. Deci, un dublu format în ultima clipă, care nu s-a văzut decît la un singur antrenament și care intră în focul marilor dispute fără să se cunoască foarte bine și nici nu e prea mult luat în seamă de adversari, începe să-și croiască drum spre finală. Am mai spus-o, au remarcat-o și comentatorii campionatelor, probabil că jocul de început care ne-a opus o redutabilă pereche din echipa R. P. Chineză a constituit, prin succesul realizat, un mare îmbold, o dovadă că putem realiza ceva. Și am realizat maximum...

În lumea tenisului de masă, care seamănă foarte mult cu a atletismului sub raportul scrupulozității cu care sînt ținute statisticile performanțelor, Maria Alexandru e de mult o personalitate. Campioana noastră, care n-a luat în seamă nici trecerea anilor și nici dificultățile pe care fiecare nouă competiție le-a adus, a ajuns să cumuleze șase starturi ale probelor supreme. Și să adauge medaliei de aur de acum 12 ani, de la Pekin, pe cea de la ultima competiție a lumii.

Ediția următoare a Campionatelor mondiale are loc peste doi ani, în India. Am întrebat-o dacă va fi acolo, spre a-și apăra titlul alături de prietena sa, Miko Hamada. Am adăugat că aceasta ar fi o obligație de onoare... **„Acum nu pot să spun nimic. Acum vreau doar să mă odihnesc !"** Acesta a fost răspunsul. Dar noi știm foarte bine că dîrzenia ei nu se va dezmînți. Știm foarte bine că, așa cum a găsit forța să treacă peste perioade de insuccese, va afla și acum calea continuării unei cariere sportive prodigioase și de o neobișnuită longevitate. Știm foarte bine — deci — că pe listele de înscriere ale competiției supreme din India va apare pentru a șaptea oară numele acelei fetițe pe care Gică Gobzuc abia o zărea din cealaltă parte a mesei în finala concursului de la Herculane, din 1952...

TENIS

REÎNCEPE „MARELE PREMIU" F.I.L.T. 1973

INSULARII nu s-au așteptat să constate încă din preziua startului Campionatelor internaționale ale Angliei pe zgură că actuala ediție, a 44-a, va avea un succes asemănător cu acela cunoscut în 1968. Atunci, pe terenurile clubului „West Hants" din cocheta stațiune balneară Bournemouth, tenisul trăia o filă de istorie : primul turneu „open", deschis tuturor categoriilor de jucători. Totul atunci a fost extraordinar. Marele Pancho Gonzales, încă din anul 1950 identificat cu tenisul profesionist, și redutabilul „pro" Roi Emerson, au fost răpuși de un tînăr stîngaci englez Mark Cox. În încheiere, Rod Laver și Ken Rosewall au oferit o finală memorabilă.

Acum, la actuala ediție de la Bournemouth, nu vor fi prezenți nici unul dintre ei, nici măcar englezul Cox. La capătul a 14 turnee, cei mai mulți dintre jucătorii grupării profesioniste W.C.T. precum și numeroșii ei invitați, participă săptămîna viitoare la ultimul act al circuitului „pro", finala așa-zisului „Campionat al lumii" de la Dallas. Nu vor fi prezenți la Bournemouth nici stele ale „fetelor scizioniste" din gruparea condusă de Gladys Heldman, ca Billie Jean King, Rosemary Casals, Nancy Gunter, angrenate în ultimul turneu al circuitului „Virginia Slims".

Și totuși, cu săptămîni în urmă, înaintea începerii turneului, la Bournemouth s-a făcut coadă pentru „un bilet în plus". Ce anume a generat acest succes ? Comentatorii de specialitate au venit cu o explicație lapidară. Actuala ediție a Campionatelor pe zgură ale Angliei — al doilea turneu al „Marelui premiu" (primul s-a desfășurat la Melbourne între 26.XII.1972 — 1.I.1973) — nu reprezintă pentru englezi o „reluare" a marelui circuit. Simbolizează mai degrabă un start sărbătoresc într-o cursă lungă, la care vin să asiste, în speranța că jucătorii din generația tînără vor realiza anul acesta, pe parcursul celor șapte luni de turnee „Grand Prix", acele rare performanțe atinse doar de Trabert, Budge, Connolly, Laver, Court. Drept ilustrare, ziaristul italian Rino Tommasi, făcîndu-se interpretul părerilor generale, menționează placardele care îmbracă în aceste zile trunchiurile copacilor de la intrarea clubului „West Hants". Ele poartă înscrisuri prin care i se urează lui Ilie Năstase nu numai ca să cîștige din nou „Marele premiu", ci, totodată, și cele trei turnee dotate cu punctajul maxim (100 puncte), de la Roland Garros, Wimbledon și Forest Hills, performanțe care i-ar aduce laurii Marelui „Slam".

Și acum cîteva amănunte pentru amatorii de clasamente. În urma campionatelor internaționale de la Melbourne, turneu de categoria A, clasamentul „Marelui premiu" F.I.L.T. 1973, are următoarea configurație : 1) Newcombe (60 p.) ; 2) Parun (45 p.) ; 3—4) Meiler, Proisy (30 p.) ; 5—8) Carmichael, Cooper, Godrella, Metreveli (15 p.). Turneul care începe luni la Bournemouth (categoria B) are următorul punctaj : 1 — 40 p. ; 2 — 30 p. ; 3—4 — 20 p. ; 5—8 — 10 p.

În ceea ce privește „Marele premiu" feminin, campioanele s-au dovedit mai vrednice, prezentîndu-se la Bournemouth, (turneu mixt) cu un clasament mai bogat. După opt turnee, pe primul loc se află americanca Christ Evert, în vîrstă de 17 ani (230 p.). Ea este urmată de australianca aborigenă Evonne Goolagong (165 p.) și de englezoaica Virginia Wade (145 p.).

Turneul de la Bournemouth, care va începe luni, 7 mai, va fi urmat de prima competiție de categoria AA, Campionatele internaționale ale Franței de la Roland Garros (21 mai—3 iunie), la care ar fi posibil să participe și unii jucători profesioniști, ca Rod Laver, Tony Roche, Fred Stole, al căror contract cu gruparea W.C.T. expiră la sfîrșitul acestei luni.

Ca încheiere, o urare de succes pentru Năstase, acum la început de drum.

Paul CERNESCU

8, 9, 10... OUT!

de Paul OCHIALBI

● **ÎNTÎLNIRE** cu antrenorul I. Chiriac (Steaua) care ne spune : „Constănțeanul Ibrahim Faredin (mușcă) este un fost elev al antrenorului Jakubowski (Energia), care l-a instruit foarte bine. În prezent Faredin se pregătește în secția noastră fiind un element valoros. Secția clubului Steaua a renunțat la serviciile boxerilor D. Zelinca, Gh. Pușcaș, Ghiță Constantin și V. Drăgan".

● **REFLECȚII** ● Salutară titularizarea în echipa națională a „semimuștei" St. Bălatu (antrenor L. Ambrus) pentru „europenele" de la Belgrad. ● După mulți ani din formație lipsește V. Antoniu, cel mai comentat boxer român al „C.E." — Madrid 1971. ● În ultimii 15 ani dispuneam de „semigrei" de temut, Gh. Negrea, P. Zaharia I. Monea și alții ● Astăzi o dată cu dispariția lui H. Stumpf, care s-a autoeliminat, datorită comportării sale nesportive, nu mai avem un „81" pentru a-l prezenta la europene ● Ar trebui să ne dea serios de gîndit că la Belgrad alinieam o echipă incompletă ● Pentru balcaniada de la Atena am ți selecționat fără prezenți o echipă de tineret, de speranțe, care puteau fi verificate cu acest prilej ● Apelăm din nou la cadre vechi (C. Stanev, I. Hodoșan, M. Constantinescu) aflate mai de mult la sfîrșitul carierei ● Excelentă selecția greului Ilie Dascălu, care în doi ani, dacă se va pregăti cu atenție îl va înlocui pe Alexe ● Lipsă mare și de „cocoși". ● La balcaniadă nu prezentăm nici-un „54" ● Nu știm ce „molimă" a dat în urmașii lui C. Gheorghiu, N. Mîndreanu, Toma Constantin, V. Șchiopu, N. Gîju, A. Dumitrescu și alții care ne-au oferit atîtea satisfacții.

● **ÎNTREBARI — RĂSPUNSURI :** M. Lateș București : Sîntem de acord cu dumneavoastră că C. Cuțov este mai rezultativ pe plan internațional decît Paul Dobrescu. Acesta din urmă l-a învins în acest an de două ori pe Cuțov și pe bună dreptate și-a cîștigat pe merit locul în echipa națională pentru campionatele europene.

● **ÎN ULTIMELE ZILE** am primit numeroase scrisori în legătură cu decizia luată de antrenorul emerit C. Dumitrescu care l-a abandonat pe Alexe în meciul cu cubanezul Stevenson. În dorința de a elucida această problemă am stat mai pe îndelete de vorbă cu antrenorul dinamovist. Iată stenograma declarației sale : „Cei care n-au făcut box nu știu ce înseamnă să primești un pumn în bărbie mai ales cînd treci printr-un moment critic. Orice om de bună credință ar fi oprit meciul abandonîndu-l pe Alexe. Eu eram foarte aproape de faza k.d.-ului care s-a petrecut în colțul meu. Alexe a fost lovit puternic în pomet, a căzut și s-a ridicat greu. Mi-am dat seama imediat cînd l-am privit că nu este complet refăcut. Meciul ar fi fost încheiat în următoarele secunde dacă nu interveneam. Nu ne putem juca cu sănătatea sportivilor pe care-i pregătim. Alexe, care avusese avantaj în prima repriză, era depășit, nu-l mai „duceau" picioarele pentru a evita contactul cu pumnii lui Stevenson și risca să sufere un accident. Să nu uităm că anul trecut Alexe a pierdut o întîlnire prin k.o. De ce să-i slăbim capacitatea de rezistență ?. Sînt sigur că mulți dintre cei care nu cunosc boxul ar fi vrut să asiste la un k.o. Nu le-am oferit această „plăcere", stopîndu-l pe Alexe de pe toboganul pe care începuse să alunece. Sînt mulțumit că cea mai mare parte dintre spectatori au apreciat gestul meu".

● **CAMPIONUL MONDIAL** la „grea" Foreman, își va face reintrarea la sfîrșitul lunii august la Tokio sau New York. El îl va întîlni pe americanul Jerry Quarry.

PRONOSTIC „MAGAZIN"

Concursul „Pronosport" din 6 mai

1. **ALBANIA — ROMÂNIA.** Nu credem că mai este cazul să subliniem importanța acestui meci pentru echipa noastră. Ea are mare nevoie de victorie și noi credem că nu o poate rata.
2. **ROMÂNIA** (tineret) — **ALBANIA** (tineret). Rezultatul de egalitate pe care tineri, noștri fotbaliști l-au reușit la Tirana ne dă dreptul să sperăm într-o victorie a lor, acum cînd joacă acasă.
3. **CHIMIA RM. VÎLCEA — C.F.R. PAȘCANI.** Echipa locală e avidă încă de puncte pentru a se îndepărta din zona retrogradării. Socotim că poate cîștiga meciul chiar dacă oaspeții au arătat o bună formă în retur.
4. **NITRAMONIA FĂGĂRAȘ — CORVINUL.** Șansele de victorie sînt de partea gazdelor care beneficiază de avantajul terenului.
5. **OLIMPIA SATU MARE — POLITEHNICA TIMIȘOARA.** Un adevărat derbi al seriei secunde în care echipa locală, ambițională de gîndul că ar fi meritat un loc mai bun decît acela pe care-l ocupă, deține mari șanse de victorie. Trebuie, totuși, să acordăm, oaspeților șansa unui rezultat de egalitate.
6. **ATALANTA — JUVENTUS.** După opinia noastră echipa locală, prin victoria obținută duminica trecută în deplasare, s-a salvat de la retrogradare. Mîine va juca degajat în fața unei formații care mai speră în tricourile de campioană. Socotim că oaspeții pot cuceri ambele puncte.
7. **BOLOGNA — LAZIO.** Foarte important acest meci pentru echipa din Roma care se duelează încă cu Milan pentru titlu. Bologna nu mai are nimic de pierdut sau de cîștigat. În această împrejurare credem că un rezultat de egalitate sau o victorie a oaspeților sînt cele mai indicate pronosticuri.
8. **INTER — PALERMO.** Ni se pare a fi meciul cel mai clar din program, în sensul că Inter se impune ca un favorit indiscutabil.
9. **NAPOLI — CAGLIARI.** Întîlnirea se anunță destul de echilibrată, dată fiind valoarea apropiată a celor două echipe. Napoli deține prima șansă dar tot atît de bine poate interveni și un rezultat de egalitate.
10. **ROMA — LANEROSSI.** Echipa locală are cea mai mare posibilitate de a evada definitiv din zona retrogradării printr-o victorie în fața unei formații aflată și ea la periferia clasamentului. Ne aflăm în fața unui derbi al coșaselor și credem că victoria va fi de partea echipei din Roma.
11. **TERNANA — FIORENTINA.** De mult echipa Ternana este condamnată la retrogradare. Valoarea echipei din Firenze o recomandă ca favorită a meciului.
12. **TORINO — MILAN.** Iată un meci cu adevărată miză pentru una dintre echipe — este vorba de Milan — care luptă pentru tricourile de campioană. După părerea noastră ea nu poate aspira la mai mult decît la un rezultat de egalitate.
13. **VERONA — SAMPDORIA.** Localnicii sînt în bună măsură la adăpost de pericolul retrogradării. Totuși, pentru mai multă siguranță, ei au nevoie de o victorie în meciul de mîine. Le-ar fi bun chiar și un rezultat de egalitate, pronostic spre care înclinăm.

CULISELE HIPODROMULUI

● *PROGRAMELE ALERGĂRILOR, de mîine dimineață de pe hipodromul de trap, cuprind, printre altele și o alergare semiclasică rezervată minjilor : „Debutul cailor de doi ani". Caii vor pleca de la aceeași distanță, constituind o singură „grupă", și, fiind mai tineri, au de alergat numai 1 200 metri.*

● *PREMIUL „Centrului republican de creștere a și calificarea cailor de rasă" a avut următoarea sosire : Kilowat — antrenor G. Solcan (1 600 puncte), Joviala (800 puncte), Habar (400 puncte), Kilowat realizînd performanța de 1'27,8/km.*

● *ANII TRECUȚI antrenorul-driver I. Toderaș, pentru că a susținut șansa unui cal (Eleva), pînă la linia de sosire, deși acesta a mers un întreg parcurs neregulamentar (a tracnat, nu a mers trap) a fost sancționat, de arbitrii alergărilor cu suspendarea pe șase reuniuni. Acum, n-a susținut șansa lui Papion, pînă la linia de sosire și drept urmare a fost suspendat tot cu șase reuniuni. Să învețe omul cum să se comporte că tot este în pragul pensionării...*

Doru IONESCU

Poșta rotundă

de Ion BĂIEȘU

Numărul cititorilor care suferă pentru situația incertă a echipei noastre de tenis este neașteptat de mare. Ei cer într-un glas ca jucătorii ce vor apăra prestigiul României în ediția 1973 a Cupei Davis să se numească Năstase și Țiriac, iar apelurile lor sînt patetice și dramatice. Iată cîteva fragmente din aceste scrisori :

SONIA TĂNASE, elevă, Liceul nr. 1, Giurgiu : „Cu rațiunea și competența dumneavoastră ați intuit în modul cel mai just, dînd curs în rubrica ce ați știut s-o faceți mult gustată de milioane de cititori — atît iubitori, cît și neiubitori ai sportului — unei probleme foarte acute, privind tenisul nostru.

Am vie în minte imaginea celor aproape 6 000 de spectatori români, care în octombrie 1972, deși cu mîhnirea înfrîngerii proaspătă în suflete, scandau într-un singur glas un nume — ȚIRIAC.

Prin ce să-l mulțumim lui Ion Țiriac pentru modelul de luptă pe care ni l-a oferit, pentru voința cu care a luptat pentru victoria echipei naționale, pentru modestia dovedită în cuvintele din final ? ! Prin încredere ! Și atunci, de ce retragerea ? Este inexplicabilă și atît de nedorită această retragere, care ne îngrijorează și ne face perspectiva nesigură în fața mult disputatei SALATIERE !

În scrisorile trimise „Scînteii tineretului" el recunoștea deschis că Traian Marcu nu a învățat încă totul. Va obține oare victorii în fața unor jucători de talia lui Okker sau Smith ? Va reuși el — așa cum ne asigură Ilie Năstase — să formeze un dublu redutabil cu acesta, după numai cîteva meciuri jucate împreună ? Fără îndoială că nu ! Talentul este o înzestrare nativă, dar talentul plus MUNCA este o realizare umană...

Să credem că Țiriac ne-a înțeles — și Țiriac știe să ne înțeleagă — și va reveni în echipa națională !

Noi avem încredere și îi sîntem cu toții alături. Țiriac nu ne poate dezamăgi așteptările, pentru că Țiriac este Țiriac cel pe care-l cunoaștem și-l respectăm".

★ ★ ★

MAGDA DINESCU, studentă, București : „Îndrăznesc să vă deranjez cu aceste rînduri din dorința de a onora un îndemn adresat de domnia voastră în numărul „Magazinului" din 21 aprilie a. c., îndemn către toți iubitorii sportului alb din țara noastră. Scrisoarea tovarășului Emil Rădulțoiu din Timișoara m-a impresionat. Și, mai mult decît atît, ea mi-a adus aminte de un eveniment sportiv : „Cupa Davis". Mi-a adus aminte de uriașa durere din toamna lui 1972, de speranțe și iluzii, de gîndul victoriei ce circula pe buzele tuturor suporterilor români, de ore-incendiu și de mii de glasuri ce scandau : Țiri-ri-ac ! Năs-ta-se ! Dar, mai ales, mi-a adus aminte de drama a doi oameni care au luptat pentru acel lucru minunat care nu mai știu de se chema „Salatiera" sau nu. Și nu pot, nu pot uita cuvintele lui Țiriac : „Voi juca și anul viitor în Cupa Davis". Era o promisiune, o promisiune în care am crezut cu toții și în care ne puneam toată nădejdea. Și acum, Ion Țiriac anunță federația de tenis printr-o scrisoare că nu va mai juca anul acesta în Cupa Davis. Nu pot crede, nu-mi vine să cred, vreau să sper că totul e o glumă, sau dacă nu o glumă, cel puțin o decizie luată în grabă.

Nu se poate, nu este drept. Știm prea bine cu toții cît de dificilă va fi competiția din acest an. Și mai știm că Țiriac nu este omul care să ne lase singuri la greu. Nu putem (și poate nici nu vrem) să ne obișnuim cu gîndul că Țiriac, după 14 ani de participare în Cupa Davis, are tot dreptul să se retragă, să se retragă în plină glorie — cum afirma undeva profesorul Ștefan Georgescu. Da, dar nu-mi vine să cred că Țiriac e mulțumit cu situația actuală din tenisul românesc. Practic, nu avem echipă pentru „Cupa Davis". Ilie Năstase e un excepțional jucător, dar e SINGUR și, singur fiind, ce poate face ? Se urmărește lansarea lui Traian Marcu. Comportarea acestuia în turneul american din acest an ne-a lăsat puțin descumpăniți : un număr de înfrîngeri prea mare. E foarte adevărat că Marcu e încă tînăr, nu are experiența necesară și, apoi doar din înfrîngeri poți învăța. Nu mă îndoiesc că Traian Marcu va deveni un tenisman de clasă, dar asta cere timp și pentru Cupa Davis problema timpului nu mai poate fi pusă. Lui Năstase îi trebuie un partener pentru dublu. El nu poate fi ales la întîmplare. Cine altul decît Țiriac i-ar putea sta alături ? Perechea Năstase — Țiriac, una din cele mai bune din lume, TREBUIE să se regăsească. Cît nu e prea tîrziu, cei doi mari tenismani au datoria să-și dea mîna pentru sport, pentru cei care-i iubesc și au încredere în ei, pentru ȚARĂ.

Îl rugăm pe Țiriac să stea puțin de vorbă cu el însuși și să revină asupra hotărîrii luate. Este foarte adevărat, poate nu cunoaștem motivele adevărate pentru care Țiriac a renunțat să participe în meciurile de Cupa Davis, dar el TREBUIE să înțeleagă că problemele personale au o importanță mai mică atunci cînd culorile țării îl cheamă să le apere".

★ ★ ★

Ing. EMIL TOMESCU, București : „Aseară am ascultat la radio o știre din tenis : în turneul de la Charlotte, Rosewall a înregistrat un remarcabil succes ! Rosewall ! Rosewall, care are 38 de ani !

Fără să vreau, mi-a zburat gîndul la știrea alarmantă : Țiriac a renunțat anul acesta să se mai prezinte în Cupa Davis. Ar fi o mare bucurie pentru mine ca „Poșta rotundă" să devină o chemare, o chemare pe care toți i-o adresăm lui Țiriac.

★ ★ ★

Îl înțeleg pe „bătrînul" Ion și pricep dorința de a se retrage cînd încă brațul îi e sigur și precis. Domnia sa afirma odată : „urîtă e bătrînețea în tenis". Poate că Țiriac se cunoaște mai bine, dar noi, cei ce-l admirăm și stimăm, îi spunem că e încă tînăr și poate să ne onoreze în Cupa Davis. Acest om minunat și atît de inteligent trebuie să treacă din nou de aceeași parte a fileului cu Năstase !".

RUGBI

Turnee ale rugbiștilor români

● **ÎN PERIOADA 1—15 august 1973** o selecționată a rugbiștilor români este invitată în U.R.S.S. pentru a susține mai multe meciuri în compania unor echipe de club din mai multe orașe. **Între 15—20 septembrie** a.c. o selecționată a rugbiștilor români este invitată la Varna (R. P. Bulgaria) pentru a participa, în compania unor selecționate din Cehoslovacia, Italia și Bulgaria, la Turneul internațional „Vara Varnei".

● **CU CÎTVA TIMP ÎN URMĂ** semnalam faptul că echipa Japoniei lese din anonimat. Iată că în luna octombrie a acestui an jucătorii japonezi vor întreprinde un turneu în Europa, urmînd să întîlnească echipe sau selecționate din Anglia, Franța și probabil Spania.

M. NICULESCU

— Redacția și administrația Piața Scînteii 1, telefon 17 60 10 (1449—1400) Oficiul poștal 33, căsuța poștală 4108. Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii" — Cititorii din străinătate pot face abonamente adresîndu-se întreprinderii „Rompresfilatelia" — serviciul import export presă, București, Calea Griviței nr. 64—66, P.O.B. — 2001. Abonamentele la revista „Magazin" se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții.

BIBLIOTEKA "ASTRA" SIBIU

Proletari din toate țările, uniți-vă!

magazin

Anul XVII Nr. 814 — sîmbătă 12 mai 1973 — 8 PAGINI 1,50 LEI

AGENDA săptămînală

RODUL MUNCII PLINE DE ABNEGAȚIE

O fericită coincidență a istoriei a făcut ca aceste prime zile ale lunii mai să cumuleze un număr important de glorioase aniversări. Deși despărțite prin zeci de ani, evenimentele comemorate — anul revoluționar 1848, ziua independenței naționale și cea a victoriei împotriva fascismului, precum și acea dată atît de scumpă poporului nostru, a făuririi în 1921 a Partidului Comunist Român — marchează în mod evident continuitatea luptei de veacuri a poporului român pentru libertate și progres social. Aceste năzuințe, caracteristice poporului nostru încă de la începuturile existenței sale au fost ridicate pe noi trepte de idealurile pe care le-a înscris partidul pe drapelul său de luptă, de grandioasa operă de construcție socialistă a patriei noastre.

Peste puțin timp vom fi martorii unei mari manifestări ce va avea loc la Blaj în amintirea evenimentelor revoluționare ce au avut loc în Transilvania. În așteptarea acestei evocări, căreia poporul nostru îi dă strălucirea cuvenită memoriei faptelor de glorie ale înaintașilor, să rememorăm cuvintele rostite cu o săptămînă în urmă la Iași de tovarășul Nicolae Ceaușescu: „Sărbătorind împlinirea a 125 de ani de la revoluția de la 1848 din Țările Române, cel mai înalt omagiu pe care-l putem aduce memoriei acelora care au ridicat și ținut sus în acele vremuri grele, steagul luptei pentru libertate națională și socială, pentru unitatea și progresul patriei, este de a ne angaja cu toții să muncim cu toată energia și priceperea pentru înfăptuirea politicii interne și externe a partidului și statului, pentru edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate în România".

Preocupările majore care converg spre realizarea marilor sarcini ce revin poporului nostru pentru traducerea în viață a obiectivelor formulate de Congresul al X-lea și Conferința Națională a partidului au fost, de altfel, prezente și în toate zilele acestei săptămîni, zile de avînt creator, de importante realizări în construcția economică și a vieții sociale. De o deosebită însemnătate pe acest plan este ședința comună a Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. și a Consiliului de Miniștri, care a analizat principalele rezultate privind îndeplinirea planului de dezvoltare economico-socială și execuția bugetului de stat și ai principalilor indicatori ai planului financiar centralizat, pe primele patru luni ale anului în curs. Analiza a scos în evidență faptul că datorită muncii desfășurate cu abnegație pretutindeni, planul producției globale pe această perioadă de timp a fost depășit cu un miliard de lei, existînd toate condițiile ca planul pe 1973, precum și angajamentele suplimentare asumate de oamenii muncii, să fie îndeplinite.

Pornind de la această realitate îmbucurătoare, Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R. și Consiliul de Miniștri au stabilit măsuri care să ducă la eliminarea neajunsurilor care s-au mai manifestat, la aplicarea cu consecvență a Hotărîrilor Conferinței Naționale și a Plenarelor Comitetului Central privind continua îmbunătățire a activității economice. „Ministerele economice, centralele și întreprinderile industriale — se spune în relatarea dată publicității — trebuie să acorde în continuare atenție deosebită bunei aprovizionări cu materii prime, materiale și piese de schimb, concomitent cu aplicarea unor măsuri energice, de reducerea consumurilor specifice și a cheltuielilor

CONTINUARE ÎN PAG. ②

MUNCA — O PASIUNE DE O VIAȚĂ

- Cu VASILE ISCRU, Erou al Muncii Socialiste, despre înțelesul unor cuvinte obișnuite.
- Chemarea pentru meserie.
- Nu știu ce lubesc mai mult, munca sau uzina?
- Neastîmpărul mîinii și neliniștea minții.
- Totdeauna, alături de oameni.
- Pasiunea nu se împacă cu indiferența.

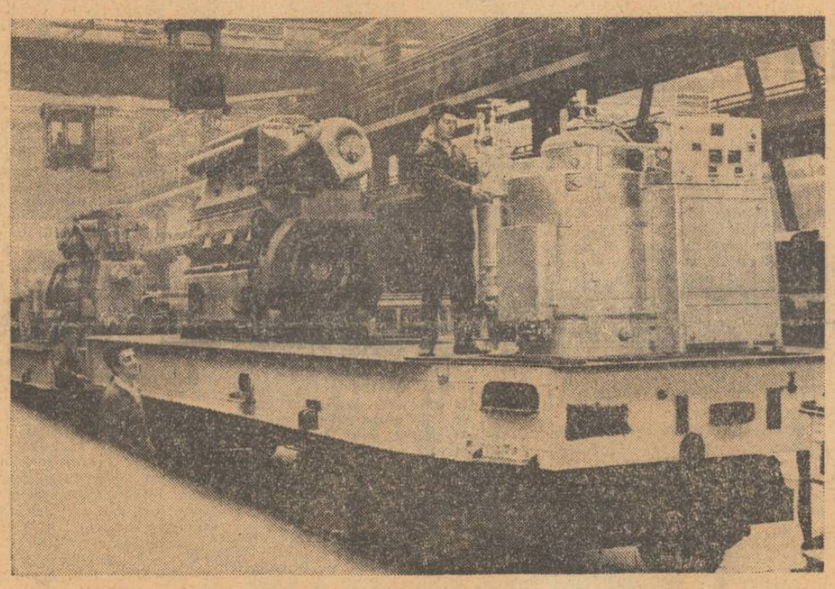

În hala de montaj a locomotivei Diesel hidraulice, la fel ca pretutindeni, în marea și cunoscuta uzină „23 August" din București, se muncește intens, cu sîrguință pentru respectarea angajamentelor luate în acest an și în întregul cincinal.

Foto: Mihai POPESCU

Sînt anumite cuvinte care, fără a-și pierde sensul unanim cunoscut se încarcă de semnificații noi, după cum sînt rostite de unul sau altul dintre noi. Ele nu evocă întotdeauna aceleași imagini, aceleași amintiri, nu au aceleași înțelesuri. Mă gîndeam la toate acestea după o prietenoasă discuție cu VASILE ISCRU, cunoscutul specialist din Uzina „23 August", șeful secției reparații și autodotări. Pentru dînsul, cuvintele muncă, uzină, pasiune, indiferență au niște tîlcuri anume.

De la acest om cu o fantastică putere de muncă, de la acest om care crede puternic, arzător în tot ceea ce face am cules explicațiile pe care le dă cuvintelor mai sus amintite și încerc să le redau cît mai fidel.

MUNCA este o dimensiune a vieții poate cea mai importantă, crede Vasile Iscru. Explicații? Multe, foarte multe:

— **Am plecat dintr-o casă de țărani de pe plaiurile Olteniei, în care creșteau nouă copii. Simțeam chemarea pentru o meserie. Poate și sărăcia vieții de acasă mă mînase spre o școală cum era pe atunci, de arte și meserii. Nici n-o terminasem**

Lucia MANOLESCU

CONTINUARE ÎN PAG. ②

125 de ani de la revoluția din 1848 în România

Avram Iancu

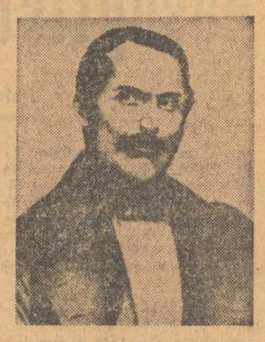

Gheorghe Barit

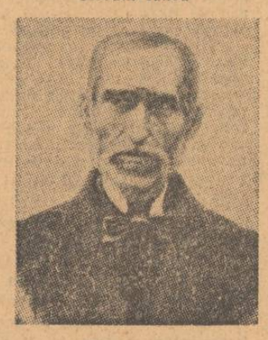

Simion Bărnuțiu

Eftimie Murgu

Ștefan Ludwig Roth

Gabor Aron

Citiți în pagina a 2-a un articol dedicat Revoluției din Transilvania

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOȘTRI

Primăvara în Cișmigiu Nicolae TOKACEK — București

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOȘTRI

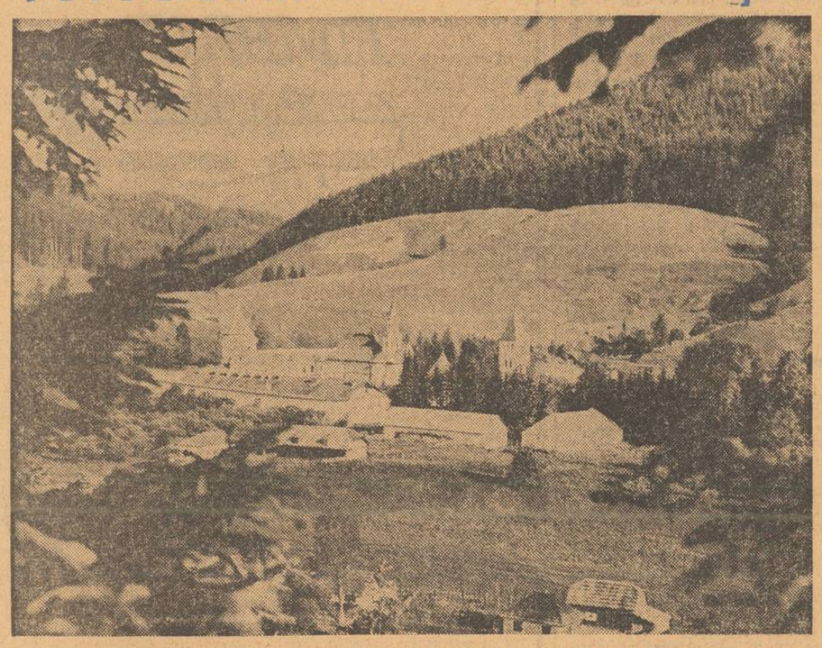

Mînăstirea Putna Șt. ANDRONACHE — Tecuci

ZAHĂRUL, BOLILE DE NUTRIȚIE ȘI METABOLISM

de prof. dr. docent Iulian MINCU

●Consumăm prea mult zahăr? Totul depinde de raportul acestuia cu caloriile consumate ● Zaharurile și pericolul obezității, al diabetului, al colesterolului, al nevrozelor și al cariei dentare

(Relatarea în pagina a 6-a)

O interpretare cibernetică a personalității umane

„Un important factor de realizare a personalității este reprezentat de faptul că sistemul nervos este un sistem instruibil", demonstrează prof. dr. ing. ED. NICOLAU și dr. C. BĂLĂCEANU, laureați ai Marelui Premiu Internațional al Înaltelor Sinteze.

POLUAREA ȘI... AUTOMOBILIȘTII

VITAMINA C CONTRA ATEROSCLEROZEI

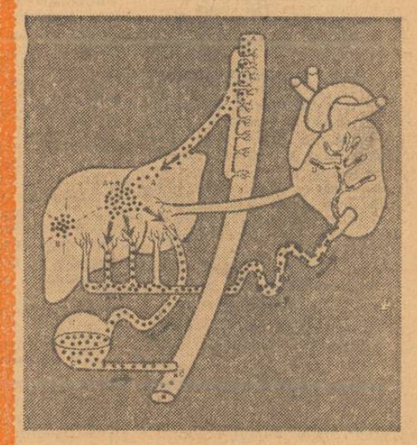

O descoperire importantă a unui medic cehoslovac: lipsa latentă a vitaminei C poate provoca creșterea colesterolului în singe și poate juca de asemenea un rol important în patogeneza aterosclerozei

(Relatările în pagina a 5-a)

IDEI ALE CITITORILOR PENTRU... CITITORI

● Soluții simple și ingenioase ● Cînd preparăm peștele ● Pe o masă rustică ● Dintr-o față de masă veche ● Mica bibliotecă

(Pagina a 6-a)

CURIER SĂPTĂMÎNAL

IARĂȘI DESPRE DREPTUL LA RECUPERARE

de Mihai STOIAN

(Pagina a 7-a)

125 de ani de la revoluția din 1848 în România

Pagini memorabile ale luptei pașoptiștilor din Transilvania

de prof. univ. Dumitru ALMAȘ

„Zi de 15 mai 1848 ! Zi de odihnă, de libertate și de mărire română te pomenim și te serbăm cu drag ! Tu minunași lumea și arătași că națiа română e matură, vrednică de libertate, vrednică de a intra în frăția cea mare a națiilor. În analele române altă zi nu strălucește mai frumos decît tine și cea asemenea ție, sora ta iubită, ziua de 11 iunie 1848 a poporului din București. Te pomenim și te serbăm cu drag, o, zi măreață !".

N. BĂLCESCU

Revoluția din 1848 a cuprins aproape întreaga Europă. A fost ultima mare revoluție împotriva rămășițelor feudale. Ultimul mare efort pentru distrugerea celor din urmă piedici în calea dezvoltării libere a capitalismului. Dar, în același timp, la popoarele subjugate, a fost o revoluție pentru dreptate socială și libertate națională. Încălzit de cel mai generos suflu romantic, Bălcescu era încredințat, în februarie 1848, cînd lupta pe baricadele Parisului, că s-a declanșat **„minunata revoluție ce va schimba fața lumii".** Și a grăbit spre țară să intre în **„furtuna mîntuirii".** Același sentiment îl aveau și moldovenii și transilvănenii. **„Europa întreagă striga în 1848 libertate și naționalitate",** scria Alex. Papiu Ilarian.

În țările române, Revoluția din 1848 a fost una i prin sarcinile asumate, prin obiectivele urmărite, prin consecințele rezultate. Ea s-a desfășurat însă în trei mari centre impuse de condiția despărțirii în trei provincii : Moldova, Țara Românească și Transilvania. Momentul izbucnirii revoluției transilvănene a fost 3/15 mai. Cadrul, arena de desfășurare a acestui moment l-a furnizat Adunarea națională românească de la Blaj.

În atingerea țelului social și politic, revoluționarii transilvăneni au avut de înfruntat rezistența îndîrjită a nemeșimii. Românii au înțeles că le va fi greu în lupta cu reacțiunea. **„Nu cu argumente filozofice și umanitare veți putea convinge pe acești tirani, ci cu lancea, ca Horia",** spusese Avram Iancu în ajunul revoluției. Și tot el a lansat lozinca : **„desființarea roboatelor, fără despăgubire, sau moartea".** În perioada de pregătire a revoluției, conducătorii au chemat la luptă pentru drepturile sociale și naționale ale poporului român din Transilvania. Românii rîvneau să iasă din starea cu totul nedreaptă și absurdă de „tolerați", pe un pămînt pe care-l munceau din timpuri imemoriale și într-o țară care totdeauna a lor a fost. Prin această stare înjositoare li se tăgăduiau și cele mai elementare drepturi, cuvenite oricărui om, ca și putința de a se organiza politicește și a progresa. În proclamația lui din preajma revoluției, episcopul Lemeni scria : **„Încă odată, fraților ! Fără naționalitate pentru noi și republica e numai un despotism afurisit".** De aceea cerea **„ștergerea iobăgiei nației române"** și Congres național românesc.

Efervescența revoluționară din toată Transilvania a dus la convocarea Adunării naționale de la Blaj. Pentru pregătirea ei s-a ținut o conferință la Sibiu, care a aprobat programul elaborat de Simion Bărnuțiu.

S-a ținut apoi o adunare pregătitoare, chiar la Blaj. N-a fost nevoie de-o prea intensă propagandă. Revoluția plutea în aer și clocotea în conștiințe. Participarea la adunarea proiectată pentru 3/15 mai s-a anunțat ca foarte numeroasă.

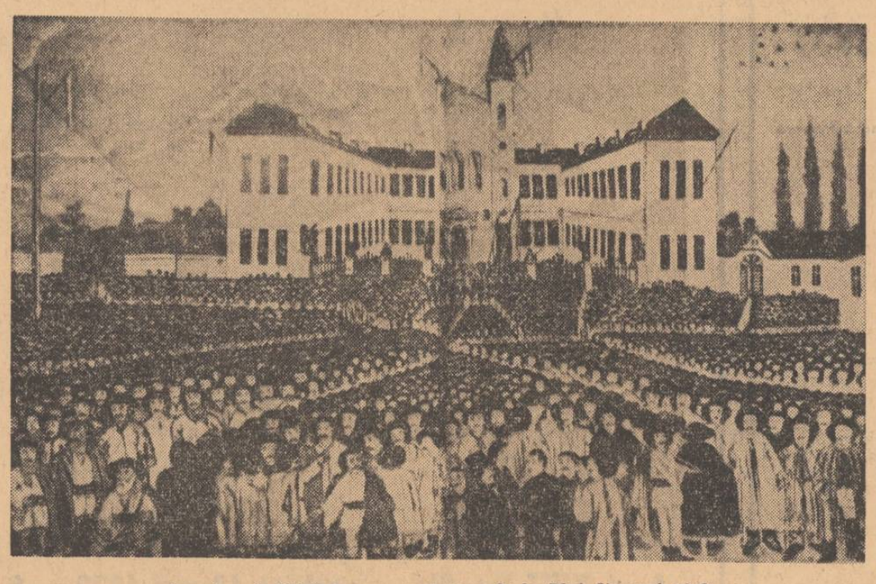

Imagine înfățișînd marea adunare de la Blaj din mai 1848

Cu toții grăbeau spre Blaj, să audă **„cuvîntul izbăvirii",** adică ștergerea iobăgiei. Veneau din Apuseni și din Cîmpie, din Maramureș și de pe Tîrnave, din Hunedoara și de pe Someșe, din Zalău și din Făgăraș, din Țara Bîrsei și din Năsăud, Veneau călări și pe jos, în care singulare ori în convoaie lungi, în cete mai mari sau mai mici, toți în costume naționale și cu steaguri în trei culori. Moții veneau organizați ostășește. Fenomenul se înfățișa ca o adevărată revărsare de torent popular. Așa cum observa Alecu Russo, martor ocular, românii țineau să demonstreze lumii că sînt o națiune puternică, de sine stătătoare, cu drepturi la o viață națională proprie.

În „Cugetările" lui, tot Alecu Russo scria : **„Poporul sufere și geme ; poporul lucrează, nu grăiește decît prin tăcerea lui".** Acum, la 3/15 mai 1848, la Blaj, pe Cîmpul Libertății, poporul român din Transilvania grăia prin glasul conducătorilor celor peste 40 000 de reprezentanți. Participau și moldoveni ca Alecu Russo, Alex. I. Cuza, G. Sion, N. Ionescu. Și munteni ca Brătianu Lui Bălcescu nu i s-a permis ieșirea din țară, așa că nu și-a putut îndeplini arzătoarea dorință de a fi între frații transilvăneni. Eftimie Murgu n-a putut participa pentru că, în același timp, organiza adunarea de la Lugoj. **„Un popor întreg, de același port și aceeași limbă ca și a poporului nostru, sta măreț în lumina soarelui și printre sucmane se vedea amestecate multe surtuce ; aceste surtuce acopereau piepturile tineretului de frunte ieșit din Blagiu și din școalele Ardealului, tineret cu mare curagiu și mare iubire de neamul românesc".** Au venit și țărani iobagi sași din satele dintre Tîrnave, în frunte cu învățătorul sas Stephan Ludwig Roth, remarcabil prieten al românilor, care, impresionat de grandoarea fenomenului, se rostea : **„Masele care au venit la această grandioasă adunare populară** (grossartige Volksversammlung) **porniseră ca să audă cuvîntul despre desființarea robotelor".**

În „Petițiunea națională", prezentată de A.T. Laurian poporului adunat la Blaj, au figurat 16 puncte. Accentul s-a pus mai ales pe două : desființarea șerbiei și recunoașterea națiunii române. **„Cereți virtos să se șteargă iobăgia, îndemna un vorbitor, pentru că, lucrînd pe nimica de vreo zece sute de ani în brazdele domnilor, ați plătit și de o sută de ori pămîntul care vă dădea hrana vieții de pe o zi pe alta, cu atît mai mult că l-ați plătit degeaba, pentru că acela a fost al vostru și pe ei s-a vărsat sîngele strămoșilor voștri".** Și prin punctul trei al hotărîrilor de la Blaj s-a șters „afurisita iobăgie", fără despăgubire.

Adunarea a proclamat independența națiunii române : **„Națiunea română se declară și se proclamă de națiune de sine stătătoare și de parte întregitoare a Transilvaniei pe temeiul libertății egale".** Națiunea română trebuia să aibă dreptul de a fi reprezentată în dieta țării și în dregătorii în proporție cu numărul ei. Să aibă dreptul de a se folosi limba română în legislație și administrație. Se cereau drepturi firești și vitale. **„Națiunea română nici nu vrea să domni peste alte națiuni,** cuvinta Simion Bărnuțiu, **nici nu va suferi a fi supusă altora, ci voiește drept egal pentru toate".** Se statornicea libertatea cuvîntului. Se asigura libertatea personală și a întrunirilor. Se cereau școli de toate gradele în limba română. Se preconiza desființarea breslelor și libertatea comerțului. Se cerea înarmarea poporului și înființarea gărzii naționale.

Adunarea a fost un excelent prilej pentru cimentarea legăturii dintre conducători și masele de țărani români. Toți au jurat să fie „una în viață și în moarte". Celor care căutau să-i sperie pe români cu represiunea singeroasă, Avram Iancu, cu verbul lui scurt și tăios, le replica : **„Românii nu vor cerși libertatea de la nimeni ; sînt destul de tari ca să și-o stoarcă prin luptă".** Poporul adunat pe Cîmpul Libertății a arătat totodată încotro își îndreaptă gîndul de Unire. Mulțimea românească a strigat atunci rîvna cea adevărată, adîncă, venită din străfunduri de istorie și țișnită din străfunduri de conștiință românească. **„Noi vrem să ne unim cu Țara !".**

În cele trei zile de lucru la Blaj, în mai 1848, s-a forjat o operă de o uriașă importanță istorică. Orașul din inima Transilvaniei a reprezentat, în acele luminoase zile de primăvară, inima însăși a poporului român. La 24 mai 1848, emigrați moldoveni adunați la Brașov semnau cu îndrăzneală **„Prințipiile noastre pentru reformarea patriei",** în care, pe lîngă desființarea servajului și împroprietărirea țăranilor fără despăgubire, pe lîngă egalitatea în fața legii, cereau și unirea Moldovei cu Țara Românească, **„într-un singur stat neatîrnat românesc".** Trăind acele zile de mare și luminos freamăt și entuziasm popular și revoluționar, inima lui Vasile Alecsandri a vibrat cald și generos și a alcătuit prima variantă a „Horei Unirii". Și-i deosebit de grăitor că tocmai atunci, în mai 1848, și tocmai în Transilvania, poetul a scandat întîia oară : **„Hai să dăm mînă cu mînă / Cei cu inima română, / Să-nvîrtim hora frăției / Pe pămîntul României".**

Atunci, în mai 1848, România exista doar ca un ideal, ca un vis. Pașoptiștii, printre care și cei care s-au adunat la Blaj, au luptat, s-au jertfit pentru ca acest vis, acest ideal să fie scris pe steaguri. Iar generațiile viitoare s-au străduit și s-au jertfit, mai departe, ca acest vis să devină o realitate concretă și un mare și nezdruncinat adevăr, a cărui culminare o trăim astăzi în anii socialismului biruitor.

AGENDĂ SĂPTĂMÎNALĂ

RODUL MUNCII PLINE DE ABNEGAȚIE

URMARE DIN PAG. 1

materiale, de întărire a disciplinei financiare. De asemenea, este necesar ca ministerele, centralele, întreprinderile, organele și organizațiile de partid să se preocupe permanent de îmbunătățirea calității produselor, să se acționeze în direcția introducerii mai rapide a progresului tehnic, realizînd planul de asimilare a unor noi produse, să se treacă cu mai multă hotărîre la reproiectarea și îmbunătățirea calităților tehnice ale unor produse. În acest sens, să fie activizate și comisiile muncitorești pentru controlul calității produselor, care trebuie să manifeste mai multă exigență față de calitatea produselor destinate consumului intern sau exportului".

Alte măsuri de prim plan luate în această importantă ședință, se referă la intensificarea ritmului investițiilor, astfel încît să fie puse în funcțiune, în bune condițiuni, toate obiectivele economice prevăzute pentru acest an hotărîtor al cincinalului, precum și la folosirea mai judicioasă a tuturor capacităților de producție existente. Folosirea mai rațională a cadrelor de muncitori și ingineri, a tuturor specialiștilor, a făcut obiectul unui alt grup de măsuri.

Comitetul Executiv a aprobat, de asemenea, propunerile de măsuri pentru îmbunătățirea organizării unităților sanitare, proiectul de decret privind stabilirea normelor unitare de structură pentru unitățile de cercetare și proiectare, precum și unele măsuri pentru îmbunătățirea organizării unităților de învățămînt.

Bogată în evenimente, a cincea lună a anului se află la mijlocul ei. Luciditatea, realismul politicii noastre se verifică în mod strălucit și în realizările consemnate în această săntămînă, precum și în măsurile ce s-au luat cu acest prilej de către conducerea de partid și de stat, măsuri menite să contribuie la continua perfecționare a vieții economice și sociale în patria noastră.

Munca – o pasiune de o viață

URMARE DIN PAG. 1

bine, că am devenit orfan. Îmi trebuia un loc bun de muncă de îndată ce ieșeam din școală. Am devenit lăcătuș calificat. La Șantierele Navale din Turnu Severin n-am stat mult, fiindcă nu lucram în meseria mea. Am hotărît eu, curajos, să plec în lume, cum se spune pe la noi, fără adresă. De fapt, țința era Bucureștiul. N-am ajuns decît la Brașov, la Tohanul Vechi. Am lucrat pe un șantier la montarea centralei de cazane. I-am cunoscut pe maistrul Sava Igrișan, care m-a luat mai tîrziu la București și m-a adus la uzina care se numește astăzi „23 August", atunci uzina unui mare patron. N-am apucat să lucrez prea mult. A trebuit să plec să-mi satisfac stagiul militar. A izbucnit războiul, am fost pe front. S-au întîmplat multe, tare multe lucruri, care m-au legat de atunci, de crezul comuniștilor. La 23 August, eliberarea m-a salvat din închisoare. Am plecat pe front, iar la întoarcere ,în 1945, a început adevărata muncă în uzină. Spun adevărata muncă, fiindcă abia atunci am putut să dau măsura priceperii mele, a dragostei mele pentru meseria pe care mi-o alesesem...

Calificat repede în funcția de maistru, șef de secție, mecanic șef al uzinei, Vasile Iscru, se integrează total în acest colectiv căruia îi aparține cu trup și suflet. Un drum lung, miraculos pentru cel care plecase de acasă cu desagii în spinare, să-și caute un alt destin. Cînd îl întreb ce înseamnă să muncești cu dragoste, Vasile Iscru, acum Erou al Muncii Socialiste, îmi răspunde foarte ferm :

— Să lucrezi foarte exigent față de tine însuți, să nu uiți nici pe cel de alături, să te doară nu numai insuccesele tale ci și ale colectivului, să-ți fie al naibii de greu cînd nu reușești, dar fiecare nereușită să te îndîrjească.

Cînd îl întreb dacă e mîndru pentru felul în care a muncit, îmi răspunde sincer :

— Nu știu dacă sînt mîndru. Sînt însă foarte mulțumit, mai ales fiindcă locul meu de muncă a fost poarta prin care tehnica nouă a intrat în uzină. Odată cu ea, a pătruns și gustul pentru performanță, pentru creația proprie.

UZINA înseamnă trei arteruri din viața lui Vasile Iscru. Dînsul spune că se simte legat de fiecare metru patrat al acestei mari întreprinderi. Întîmplător, am aflat că suprafața pe

VASILE ISCRU

care e clădită uzina depășește 100 de hectare ! În fond, nu e de mirare, dacă din cei 50 de ani ai acestei întreprinderi, munca lui Iscru s-a desfășurat în timp, în peste 30 de ani.

— Dacă mă întrebați, continuă interlocutorul meu, **ce iubesc mai tare, munca sau uzina ,nu vă răspund precis, fiindcă nu le pot despărți.**

— Dacă vă întreb, însă de care dintre mașinile sau lucrările la realizarea cărora ați participat, vă simțiți mai legat ?

— Iarăși aș fi pus în încurcătură. V-aș putea mărturisi că sînt legat sentimental de realizarea ventilației naturale de pe acoperișul secției forjă sau v-aș putea povesti cît de mîndru am fost cînd, cu ani în urmă, mi s-a încredințat un șantier în regie și am dus o muncă de pionierat, pur și simplu, învățînd unul de la altul și reușind să ridicăm o serie de construcții necesare cum au fost pavilionul tehnic, extinderea sculăriei, a curățătoriei, a turnătoriei de fontă. V-aș spune, totuși, prea puțin. Am și eu slăbiciuni omenești pentru unele lucrări la care am participat dar legat sînt de toate cele vechi și cele noi. Și cel mai legat mă simt de cele pe care trebuie să le realizăm acum în secția noastră : utilaje necesare dezvoltării și sistematizării turnătoriei de oțel, turnătoriei de fontă.

PASIUNEA pentru muncă înseamnă neastîmpărul mîinilor de a lucra o piesă ca o bijuterie, neliniștea minții de a descoperi ce e nou, mai avantajos colectivului, producției fabricii, înseamnă generozitate, disponibilitate pentru colectiv. Acesta e înțelesul pe care Vasile Iscru i-l dă. Îmi povestește o întîmplare de acum patru ani cînd 100 de oameni au muncit voluntar, în zilele lor libere pentru a muta hala uzinaj greu de la secția motoare într-o hală nouă.

— Trebuia să mutăm — repede — cam 4 000 tone utilaj ca să nu producem stagnări în producție. În astfel de situații te verifici față în față, cu oamenii. Au sau nu încredere în tine ? Te respectă ? Te prețuiesc ? M-au ajutat și reușita aceasta mi-a întărit încrederea în mine însumi și în ei.

— Din cîte mi-ați spus, nu e singura reușită de acest fel. Ați căutat explicația ?

— Mi se pare foarte simplu. Dacă le ceri oamenilor trebuie să muncești și tu alături de ei. Intervii unde este mai greu și nu pleci decît cînd ultimul dintre ei a plecat.

— Afirmați, de pildă, că secția pe care o conduceți, cu profilul ei foarte divers, cere multă pricepere. După spusele dumneavoastră, e mai ușor să realizezi producție în valoare de un miliard la locomotive decît una în valoare de numai un milion la autodotare.

— Spun așa, fiindcă într-adevăr la producția în serie e mai ușor. Unii chiar fug de aici într-acolo. Totuși la noi lucrează nu numai oameni maturi ci și mult tineret al căror interes a fost captat de munca aceasta de creație. Nu este comod la noi, dar cine are pasiune pentru ceea ce face, reușește. Mie personal, îmi place tocmai faptul că nu e comod. Nici nu știu ce voi face cînd bătrînețea mă va obliga să ies la pensie. Cum mă voi dezobișnui să stau de vorbă cu oamenii, să mă plec asupra mașinilor, să mă agit de la începutul lunii (mai, de pildă) pentru planul lunii viitoare, să umblu cale de 10 kilometri, cît fac eu zilnic prin uzină ?...

INDIFERENȚA ar trebui abolită din dicționarul vieții lui Vasile Iscru. Cel mai bine ilustrează această credință a lui, faptul că socotește că după plecarea lui din uzină ceea ce va dăinui cel mai mult, din această muncă pasionată, va fi legătura cu oamenii, acea sudură ce se produce între cei ce au trecut, la bine și la rău, peste situații grele în care tot ce știau, toată dragostea lor pentru meserie și pentru uzină erau solicitate la cota lor cea mai înaltă.

— Atît timp cît voi trăi, mărturisește Vasile Iscru, **nu-i voi putea uita pe cei de la care am învățat, pe cei pe care eu i-am ajutat să devină meseriași de calitate, oameni integri. Ei m-au acceptat așa cum mă străduiam și mă străduiesc să fiu : corect, serios, bun dar nu bun ca piinea caldă, cu oricine, foarte exigent, cinstit, omenos dar sever cu cine greșește sau uită să se poarte ca un om, ambițios pentru mine și colectivul cu care lucrez fiindcă accept greu, după cum v-am mai spus, nereușitele. Nu pot despărți uzina de muncă și nici nu pot da uneia prioritate în fața celeilalte. În schimb, pasiunea nu se împacă nici cînd cu indiferența, iar de indiferență n-am nevoie că n-am ce face cu ea !**

Lucia MANOLESCU

SECVENȚE

Căprioriii și cerbii Doljului

Este mai puțin cunoscut faptul că Doljul, cu o agricultură intensivă și o industrie puternică, a devenit în ultimii ani și un județ bogat în vinat, cu trofee și recolte cunoscute și peste hotare. Numai în 1972 s-au selecționat peste 60 de căpriori și 10 cerbi lopătari cu trofee medaliabile. Ambele specii au fost aduse acum 11... 16 ani în pădurile Doljului din alte județe ale țării. Astăzi au ajuns la efective exploatabile (circa 1 700 de căpriori și 400 de cerbi lopătari). În perspectivă de adaptare este cerbul carpatin colonizat în urmă cu 2 ani. Tot în 1972 s-au valorificat intern și la export un număr mare și din vinatul „anonim", iepuri, fazani, (specii ce nu participă la concursuri și expoziții internaționale). În sudul județului, pe malurile Dunării, continuă să se mențină un stoc însemnat, peste 1 000 exemplare din renumita avifaună acvatică.

Actuala bogăție cinegetică a Doljului este o urmare a muncii depuse în decursul a mai multor ani de silvicultorii și de iubitorii naturii și faunei cinegetice. Printre cei ce și-au adus aportul la dezvoltarea actualei bogății, un rol important l-au avut ing. D-tru (Nașu) Arnăutu, ing. I. Rămbu, ing. Virgil Băgescu, ing. Gh. Lazăr, ing. A. Pătrașcu, ing. Grigore Badea, tehn. Iacob Zanfirache, tehn, Oprea Peța, tehn. Marius Gavrilescu, tehn. Gh. Tomaida, tehn. Iulian Cîrnu.

Nesterov VADIM

Trofeu de cerb lopătar, ultimul record de aur al Doljului.

Din destăinuirile semenilor mei

TIMBRUL

de Victor BÎRLĂDEANU

— La drept vorbind — îmi spunea un cunoscut și prețuit dascăl de la un liceu din Capitală — pe colegul Y nu-l știam decît din scurte și protocolare întîlniri în cancelarie. N-aș putea să precizez dacă am schimbat vreo dată mai mult de două-trei fraze cu el, și acelea banale, despre vreme sau despre alte subiecte la fel de convenționale. Mi se părea o figură ușor stranie, învăluită într-un abur de nedefinită melancolie, nu atît un izolat, un singuratic, cît un captiv al propriilor sale amintiri, pe care, dintr-o firească pudoare, refuză să le destăinuie și altora. Altfel, era un om destul de sociabil, de o amabilitate și o bună cuviință ireproșabile.

Într-o zi, cînd venisem mai devreme ca de obicei în cancelarie, l-am surprins singur, în fața ferestrei, într-o poziție cel puțin ciudată : privea în zare un minuscul timbru poștal pe care se distingea o inscripție cu numele unei țări îndepărtate și exotice, dintr-acelea care ne-au înfierbîntat tuturor fantezia la vîrsta de aur a călătoriilor imaginare : Guadelupa. Cînd m-a văzut, a virit cu grijă timbrul într-un bloc-notes, pe care l-a pus în servietă. N-aș fi dat mare atenție acestei întîmplări dacă nu s-ar fi repetat : la două zile după aceea, întorcîndu-mă din clasă ca să iau o planșă pe care o uitasem în cancelarie, l-am găsit pe Y — care își termina programul pe ziua aceea — scrutînd un timbru de altă culoare și altă formă, dar cu aceeași inscripție : Guadelupa. Am zîmbit în sinea mea, zicîndu-mi că omul are, probabil, vreo pasiune filatelică nemărturisită și că — asemeni atîtor filateliști care string colecții tematice, unii numai despre muzică și muzicieni, alții numai cu flori sau animale — el colecționează doar timbre din Guadelupa.

Realitatea e că nu eram departe de adevăr. Numai că adevărul avea altă înfățișare decît aceea pe care mi-o închipuisem eu în deducția mea cu iz detectivistic. Am aflat acest adevăr mult mai tîrziu, și nu de la Y, care se refuza, cu aceeași discreție, oricărei destăinuiri. Mi l-a dezvăluit un coleg de-al nostru, profesor la altă școală, care îl cunoscuse bine pe Y încă din zorii carierei sale didactice și care se număra printre puținii oameni ce se bucurau de încrederea lui totală și fără reticențe.

Numele acesta cu aură exotică — Guadelupa — avea o anume rezonanță în memoria afectivă a lui Y, deoarece reprezenta porecla pe care o dăduseră elevii celui mai bun prieten al său din tinerețe, un eminent profesor de geografie, una dintre acele figuri nobile ce se întîlnesc adînc în conștiința învățăceilor și pe care ei le înconjoară cu o afecțiune ce capătă adesea aspectul unor porecle pline de farmec și fantezie, lar acest prieten, de care il lega cele mai frumoase amintiri ale anilor de debut pe spinosul drum al dăscălieî, căzuse eroic pe front, în urmă cu aproape trei decenii, în luptele pentru eliberarea Cehoslovaciei.

Pasiunea filatelică de un gen deosebit a colegului meu Y poate părea unora bizară. Dar mie, de cînd am aflat povestea acestei prietenii nu mi se mai pare. Dimpotrivă. Oamenii cinstesc memoria celor buni și veșnică în diferite moduri. Y o cinstește și el în felul lui. Și, dacă ne gîndim bine, nu mai puțin patetic, nu mai puțin emoționant decît altele. Simplu. Firesc. Omenește.

SĂPTĂMÎNA LA TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 13 MAI

PROGRAMUL I : 8.00 Gimnastică pentru toți. 8.10 Pentru sănătatea dv. 8.20 Cravatele roșii. Film serial : „Daktari". 9.50 Viața satului. 11.00 Emisiune în limba maghiară. 12.30 De strajă patriei. 13.00 Album duminical. Din sumar : Muzică, satiră și umor. 13.16 Microrecital : Mirabela Dauer. 13.25 Invincibilul Mighty Mouse. 13.31 Trei interpreți, trei melodii. 13.40 Antologia umoristică TV : Coca Andronescu. 13.50 Arii celebre din opere. 14.00 Înaintea debutului echipei României în noua ediție a „Cupei Davis". 14.45 Autograf muzical 14.52 „În subteran, în căutarea auriului negru". 15.02 Teatru de buzunar : „O durere de gîlci". 15.15 Jurnal de călătorie : „Pe acropola Atenei". 15.43 Concurs internațional de gimnastică modernă. Înregistrare de la Sofia. 15.58 Formația „Sincron" la întîlnire cu primăvara. 16.10 Tunelul timpului. 17.00 Fotbal. Dinamo—Rapid (divizia A). 18.50 Avanpremieră. 18.55 Ținutul pădurenilor. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.10 Reportajul săptămînii. „Cascade de beton". 20.30 Filmul „Valsul nemuritor". Cu Luise Rainer, Fernand Gravey. 22.05 Trubaduri olandezi. 22.25 Telejurnal. 22.40 Duminica sportivă. Fotbal : Polonia—Iugoslavia. Selecțiuni înregistrate de la Varșovia. PROGRAMUL II : 11.00—13.00 Concertul orchestrei simfonice a filarmonicii „George Enescu". 20.10 Eroi îndrăgiți de copii : Rățoiul Donald. 20.40 Caleidoscop cultural-artistic. 21.00 Studioul muzical. Studentul cerșetor de Millöcker. 21.50 Telex tehnico-științific. 22.10 Mannix (reluare).

LUNI 14 MAI

PROGRAMUL I : 17.30 Curs de limba franceză (reluare). 18.00 Telex. 18.05. La ordinea zilei. Azi, județul Brăila. 18.20 Căminul. 19.00 Ecranul. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii : Țara mea de Ion Stavăr. 20.05 Mai aveți o întrebare ? Inima și bolile cardiovasculare. 20.45 Roman-foileton „Femeia în alb". 21.35 Revista literară TV. nr. 1. 22.35 24 de ore. 22.50 Luminile rampei. PROGRAMUL II : 20.00 Avanpremieră. 20.05 Daktari. 20.30 Desene animate. 20.55 Pădurile viitorului. Producție a studioului de filme documentare „Al. Sahia" 21.05 Arii din opere italiene. 21.35 Film serial : Pe urmele lui Capija.

MARȚI 15 MAI

PROGRAMUL I : 9.00 Teleșcoala. 10.00 Telex. 10.15 Teleenciclopedia (reluare). 11.00 Telecinemateca pentru copii (reluare). Detașamentul lui Trubaciov. 12.25 Cîntece și jocuri populare interpretate de Ansamblul folcloric „Miorița" din Cluj. 12.45 52 de inițiative în 52 de săptămîni (reluare). 13.00 Telejurnal. 17.30 Curs de limba rusă (reluare). 18.00 Telex. 18.10 Steaua polară 18.40 Universitatea TV. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii. 20.05 Avanpremieră. 20.10 Reflector. 20.30 Personalitatea domnitorului Alexandru Ioan Cuza în literatură. Seară de teatru : Povestea unirii de Tudor Șoimaru. 22.00 24 de ore. 22.30 Gala maeștrilor : Marin Constantin și Corul „Madrigal". PROGRAMUL II : Seară pentru tineret. 20.00 Actualitatea pentru tineret. 20.15 Cartea de vizită a unui colectiv. 20.30 Colegi de generație. 20.45 Melodii la cererea dv. 21.00 Mapamond. 21.10 Rubrica sportivă. 21.30 „La întîlnire" — mic „manual" de politețe. 21.40 Drumul tinărului spre muncă. 22.00 Caleidoscop tehnico-științific. 22.10 Trei melodii cu Ildiko Bokor. 22.20 Patru ore de muncă, patru ore de învățătură. 22.35 Festivalul național al institutelor de artă — secția muzică (II).

MIERCURI 16 MAI

PROGRAMUL I : 9.00 Curs de limba engleză. 9.30 Micii meșteri mari. 10.00 Telex. 10.05 Ancheta TV. (reluare). Medicamentul — aliat sau dușman ? 10.45 Film serial „Umbrele dispar în viteji în plină zi". 11.50 Azi, județul Brăila. 12.05 Revista literară TV. nr. 1 (reluare). 13.05 Telejurnal. 17.30 Curs de limba germană (reluare). 18.00 Telex. 18.15 Semnificații 1848 — Idei regeneratoare. Documentar TV. 18.40 Muzica. Ieșul muzical. 19.00 Timp și anotimp în agricultură. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Teleobiectiv. 20.15 Finala „Cupei cupelor" la fotbal, A. C. Milan—Leeds United. 20.00 24 de ore. România în lume. 22.40 Muzică ușoară. PROGRAMUL II : 20.00 O viață pentru o idee : Gheorghe Ionescu-Sișești. 20.25 Roman foileton. Femeia în alb. 21.15 Agenda. 21.25 Tineri interpreți. Violoncelistul Vladimir Mendelsohn și pianista Carmen Frățilă. 22.05 Ghișeul. 22.25 Film documentar. Magdalena Popa. 22.40 Meridiane literare : Henri Barbusse — 100 de ani de la naștere. Mozaic liiterar XX.

JOI 17 MAI

PROGRAMUL I : 9.00 Curs de limba franceză. 9.30 Prietenii lui Așchiuță. 10.00 Telex. 10.05 Steaua polară (reluare). 10.35 Meridiane literare (reluare). 10.55 Film artistic. Valsul nemuritor (reluare). 12.30 Telex tehnico-științific (reluare). 12.50 Teleobiectiv. 13.05 Telejurnal. 16.00—17.00 Teleșcoală. 17.30 Emisiune în limba maghiară. 18.30 Telex. 18.40 Univers beethovenian. 19.05 Arta plastică. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii. 20.05 Omul de lîngă tine. 20.30 Comici vestiți ai ecranului. 21.10 Tinerii despre ei înșiși. 21.40 Imagini din Norvegia. 22.00 24 de ore. 22.30 Lumea de mîine. Biocron ? PROGRAMUL II : 17.30 Agenda. 17.40 Pagini muzicale de mare popularitate din opere de Mozart. 18.10 Tunelul timpului. 19.00 Municipalitatea răspunde bucureșteanului. 19.20 1001 de seri 19.30 Telejurnal. 20.00 Concertul orchestrei simfonice a Radioteleviziunii. Dirijor Vaclav Smetacek (R. S. Cehoslovacă). 22.00 Teatru scurt : „Pariul" de Ștefan Berciu.

VINERI 18 MAI

PROGRAMUL I : 9.00 Curs de limba rusă. 9.30 O viață pentru o idee (reluare) Gheorghe Ionescu-Sișești. 10.00 Telex. 10.15 Avanpremieră. 10.20 Teatru scurt (reluare) „Pariul" de Ștefan Berciu. 10.50 Selecțiuni din emisiunea-concurs „Cîntare patriei". 11.30 Film documentar : „Pădurile viitorului" (reluare). 11.40 Comici vestiți ai ecranului (reluare). 12.30 Moment folcloric. 12.40 Municipalitatea răspunde bucureșteanului. 13.00 Telejurnal. 16.00—17.00 Teleșcoală. 17.30 Curs de limba engleză (reluare). 18.00 Telex. 18.15 Cum vorbim. 18.35 La volan. 18.50 Teleconferință de presă. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii. 20.05 Studioul de poezie. 20.30 Film artistic : Tată cu de-a sila. O producție a studiourilor cinematografice din Iugoslavia. 22.00 24 de ore. 22.20 Telegiob : Roma văzută de 8 români. 22.50 Interpretul preferat. PROGRAMUL II : 18.00 Telex. 18.10 Telecinemateca pentru tineret : Iazul cucuvelelor. O producție a studiourilor cinematografice din R. D. Germană. 19.30 Telejurnal. 20.00 Avanpremieră. 20.05 Ansambluri folclorice. 20.35 Revista economică TV. 21.05 Film de educație muzicală (reluare). 21.30 Cerbul — producție a studioului de filme documentare din R. P. Ungară. 21.50 Farmecul operetei... 22.35 Cărți și idei.

SÎMBĂTĂ 19 MAI

PROGRAMUL I : 9.00 Curs de limba germană. 9.30 A fost odată ca niciodată... 10.00 Telex. 10.10 Ansambluri folclorice (reluare). 10.40 De vorbă cu gospodinele. 11.00 Selecțiuni din emisiunea „Seară pentru tineret". 11.50 Cîntec la apusul soarelui. 12.35 Cărți și idei (reluare). 13.05 Telejurnal. 16.00 Telex. 16.05 În actualitate, școala. 16.20 Barzi și rapsozi : Constantin Stanciu. 16.30 Emisiune în limba germană. 18.15 Ritm, tinerețe, dans. Teletop'73. 19.00 Medalion : Nicolae Grigorescu. 135 de ani de la nașterea pictorului. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii. 20.05 52 de inițiative în 52 de săptămîni. 20.20 Teleenciclopedia. 21.00 Mannix. 21.50 Maeștrii unei arte milenare. Spectacol cu artiști de circ din Șanhai. 20.50 Telejurnal. 23.00 Fotbal. R. D. Germană—R. P. Ungară. PROGRAMUL II : 16.00 Agenda. 16.10 Armonii intime. 16.40 Azi și mîine. 16.50 Avanpremieră. 17.00 Dansuri și obiceiuri populare din comuna Dăișoara, județul Brașov. 17.30 Prietenii lui Așchiuță (reluare). 18.00 Istoria filmului sonor. Generație. Școala poloneză de film.

PE FIRUL EVENIMENTELOR

N-AVEȚI UN CHIBRIT ÎN PLUS?

de Nicolae LUPU

În Mozambic, au dispărut chibriturile. Într-o perioadă cînd faptele diverse au ajuns să se ia la întrecere cu activitatea diplomatică obișnuită ești tentat să atribui o semnificație mai largă acestui incident. Un ziarist englez a făcut din el principalul subiect al reportajului său de la fața locului indicînd că este vorba de un rezultat al politicii economice inaugurate în ultimul timp de metropola portugheză față de colonie: „acum — relatează el — Mozambicul poate importa numai acele produse pentru care are bani gheață în rest este obligat să trăiască din resurse proprii". Dacă resursele proprii nu-i ajung nici pentru chibrituri nu înțelegem de ce se mai cramponează Portugalia de menținerea acestui teritoriu sub dominația sa din 1505 și pînă azi? Se vede treaba, de la distanță, chiar și fără o scăpărare de chibrit, că altfel stau lucrurile cu „resursele proprii". Spicuim: în 1948 se anunță la Lisabona că în Mozambic au fost descoperite zăcăminte de uraniu; în 1950 Portugalia primește ajutoare în valoare de 2 milioane dolari pentru dezvoltarea facilităților portuare din Mozambic urmînd a fi restituite, în timp de 20 de ani prin livrări de „produse strategice; în 1952 sosesc alți 1 milion și jumătate dolari pentru „prospectarea descoperirii de noi surse de materiale strategice". Și urmează apoi dansul sutelor de milioane pentru exploatarea resurselor minerale (se descoperă rezerve de circa 200 milioane tone de magnetite conținînd cantități însemnate de vanadiu), geologii vorbesc despre resursele Mozambicului ca despre „Ruhrul african". În 1969 Portugalia cedează unui concern sud-african contra bani grei, dreptul de a exploata 30 de mii de mile pătrate într-o zonă unde după cum scria „Times" se găsesc: „azbest, cupru, fier, crom, nichel, aur, argint și platină"! Ca să nu mai vorbim de jocul milioanelor în jurul hidrocentralei de la Cabora Bassa. Și totuși, după cum am văzut, Mozambicul n-are suficienți bani de chibrituri!

O idee nu-mi dă pace: nu cumva se speră că redusă la resursele cremenei flacăra revoltei anticolonialiste ar putea fi mai greu întreținută? Dacă lucrurile ar sta astfel sînt convins că luptătorii din Mozambic ar găsi în toată lumea oameni gata să le ofere cîte o cutie de chibrituri de prisos. Dar vîlvătăile care ard ultimele rînduieli coloniale se întrețin cu alte scîntei decît cele ale chibriturilor stocate la Lisabona.

DE PRETUTINDENI

Iată inima artificială realizată de către Institutul de chirurgie clinică și experimentală din Moscova. Dimensiunile și forma sa sînt aidoma inimii vii și ea poate funcționa 24 de ore înlocuind inima vie, bolnavă. Experiențele făcute sub direcția profesorului Șumakov, au fost înfăptuite pînă acum numai pe animale. Metodele chirurgicale se perfecționează din an în an asemeni acestui aparat unic, care la rîndul său nu încetează să se desăvîrșească. Există premise ca într-un viitor apropiat, să se folosească o dublură a inimii vii, care va fi... declanșată în timpul transplanturilor de organe.

■

LA LONDRA se află unul dintre cele mai originale magazine din lume: cel care vinde produse destinate stîngacilor. Conform unor date statistice, în întreaga lume se găsesc peste 260 de milioane de oameni care folosesc în activitatea lor cotidiană mîna stîngă în locul celei drepte. Iată cîteva din produsele magazinului: un metru cu numerotare de la dreapta la stînga, bastoane de golf, furculițe, cuțite și linguri, mașină electrică de călcat, cărți de joc, foarfecă etc.

La Hamburg a fost inaugurat, de curînd, cel mai mare pod mobil din Europa, destinat traficului rutier și feroviar. Lung de 300 de metri, Podul Kattwyk, cum a fost denumit, asigură o mai bună legătură între estul și vestul complexului portuar. Înălțimea sa față de oglinda fluviului Elba, deasupra căruia a fost construit, este de 7,3 m. Cînd tablierul mobil este ridicat (imaginea noastră) pe sub pod trec și nave de mare tonaj, cu o înălțime maximă de 54 m.

Vienezul Asbold Bertranek a făcut pariu cu vecinul său că-și poate mînca ghetele. Miza neobișnuitului pariu — 3 sticle de „șnaps", pentru care, el s-a străduit să-și devoreze încălțările în prezența vecinului și a numeroși spectatori ai unui spectacol „ce nu s-a mai văzut". În seara zilei următoare „învingătorul" a fost de urgență transportat la spital. Diagnosticul: intoxicație alcoolică.

■

ARSENALUL DE LUPTĂ împotriva „mareelor negre", fenomen ce se produce în urma coliziunii tancurilor petroliere sau a erupției sondelor submarine, s-a îmbogățit cu o nouă armă. Este vorba despre un dispozitiv, un fel de covor rulant confecționat din oțel, realizat de specialiștii suedezi. Coborît în centrul zonei poluate, banda de oțel rotativă absoarbe destul de repede, țițeiul și păcura răspîndite pe întinsul mărilor și oceanelor, care, apoi, sînt captate într-un rezervor. Transportul ușor și rapid în locurile unde s-au produs „maree negre", reprezintă un alt avantaj al acestui nou dispozitiv de combatere a poluării apelor.

■

SÎNT NUMEROȘI cei care țin în colivii păsări cîntătoare, delectîndu-se cu trilurile acestora. Firește, gusturile diferă. Dar un hobby și mai original — este cel al colecționarilor de colivii de păsări. Din fericire pentru înaripate, ei le colecționează goale.

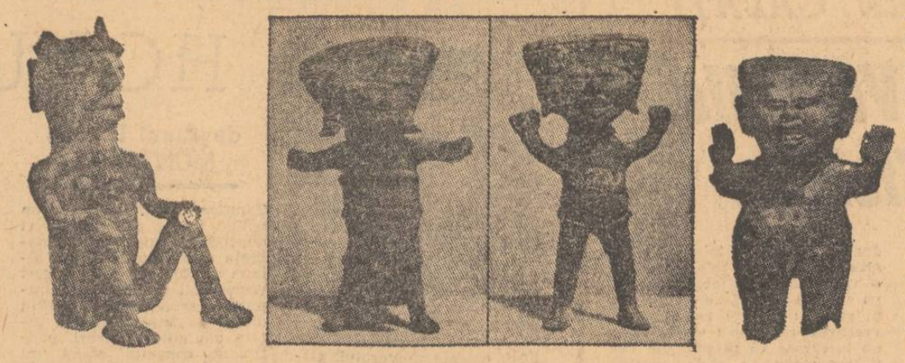

Statuetă Totonac autentică (în chenar, în dreapta), flancată de falsuri, imitînd originale binecunoscute: Occidente, Totonac și Vera Cruz

OPERE AUTENTICE SAU FALSURI?

Opere de artă false, unele dintre ele imitînd piese dintre cele mai cunoscute ale tezaurului arheologic, se revarsă ca un potop asupra piețelor specializate. Cel mai mare atelier de falsuri al lumii se afla în America Centrală. Datorită cererii greu de acoperit a colecționarilor, olari, sculptori și chiar arheologi au pus pe picioare o adevărată industrie, imitînd cu o dibăcie rară nemuritoare opere de artă realizate de strămoșii lor, vestiții făurari precolumbieni, care au ridicat statueta — fie că era sculptată în piatră, în gips, în stuc sau făcută din lut — la o adevărată artă. Falsificatorii strălucesc, deopotrivă, în arta jadului, din care lucrează nu numai figurine dar și măști și bijuterii. Nu e de mirare, deci, că falsurile arheologice au proliferat ajungîndu-se la o asemenea aglomerare de piese identice, perfect realizate, încît — așa cum arăta recent dr. Froelich Rainey de la muzeul Universității din Pennsylvania, „este din ce în ce mai greu să stabilim care piesă este veritabilă și care un fals".

În Guatemala, figurine din jad, înalte de 8 cm, sînt prețuite de la 50 de dolari în sus; în Panama, piese ceramice contrafăcute în Ecuador sînt vîndute la prețuri variind între 20 și cîteva sute de dolari, adică la valoarea pieselor veritabile. În Costa Rica, falsificatorii au pus bazele unei piețe arheologice unice, specializată în bijuterii feminine din aur, identice cu podoabele antice din perioada Diquis. Dar centrul falsurilor arheologice din America Centrală, atît ca volum, cît și ca valoare artistică, este Mexicul. Jose Luis Franco, consilier la muzeul din Mexico, mărturisea că, în prezent, pe piețele mexicane se află în circulație de cel puțin cinci ori mai multe falsuri decît piese veritabile.

Pentru a menține calitatea la nivelul exigențelor colecționarilor, fără a altera, în vreun fel, linia tradițională a obiectelor imitate sau culoarea acestora, falsificatorii nu se folosesc de uneltele moderne decît pentru anumite operații, utilizînd aceeași materie primă, coloranți și tehnică de lucru pe care le utilizau meșterii autentici în secolele trecute. La Taxco, localitate situată la 45 mile de Mexico, meșterii locali, specializați în lucrări antice de jad, își procură materia primă tocmai din Canada, deoarece materialul local îi împiedică să obțină nuanța verzuie exactă. Cu timpul, acești contrafăcători de opere de artă și-au însușit și complicata tehnică a îmbătrînirii artificiale. Artizanii de pe țărmurile Golfului Mexic au ajuns să imite cu o artă rară celebrele figurine din lut precolumbiene Totonac. Arta lor este

- **Anul trecut, totalul falsurilor vîndute în S.U.A. și Japonia depășea aproape de cinci ori volumul pieselor veritabile.**
- **Nu numai operele sînt falsificate ci și certificatele de garanție!**
- **Derută printre oamenii de specialitate.**

atît de desăvîrșită încît, deși ai în mînă o piesă abia scoasă din cuptor, poți să garantezi că este veche de sute de ani.

Pentru a lupta împotriva falsurilor arheologice, specialiștii au pus la punct o tehnică de lucru minuțioasă și eficientă. Cea mai recentă metodă, termoluminiscența, permite stabilirea momentului realizării piesei analizate cu o precizie de 5 la sută. Pînă în prezent în lume au fost echipate cu această tehnică doar trei laboratoare (Oxford, Philadelphia și Tokio).

Falsificarea operelor de artă antice a proliferat atît de mult în ultimul timp și datorită faptului că multe țări nu iau nici un fel de măsuri împotriva contrafăcătorilor. Autoritățile mexicane, de exemplu, susțin că piesele contrafăcute de meșterii localnici sînt autentice, de vreme ce respectă lucrările tradiționale realizate de strămoșii lor precolumbieni. Singura problemă care s-ar pune ar fi cea a virstei...

După cum era și firesc, mareea falsurilor arheologice s-a revărsat și asupra Statelor Unite, Japoniei, Europei occidentale. Celebrul vas grec de acum două milenii și jumătate, realizat de olarul Euxitheos și pictat de Euphronius, cumpărat de Metropolitan Museum din New York contra fabuloasei sume de 1 milion de dolari, pare să fie un fals. În penultimul său număr, săptămînalul american „Newsweek" aprecia că totalul falsurilor arheologice vîndute, anul trecut, în S.U.A. și Japonia depășește aproape de cinci ori volumul pieselor veritabile. Nenorocirea este — scria revista citată — că muzee cu renume au achiziționat la sume astronomice opere antice cu certificate de autenticitate care s-au dovedit a fi imitații. Iar sentimentul care s-a creat este unul de totală derută: nimeni nu mai știe dacă are în colecție o piesă veritabilă sau un fals. Precauția colecționarilor de a cumpăra numai obiecte însoțite de certificate eliberate de experți s-a dovedit ușor de ocolit: falsificatorii de opere arheologice au găsit mijlocul de a falsifica și... certificatele de garanție!

Primul scandal de acest gen a izbucnit săptămîna trecută la Londra, cînd mai multe amfore grecești au fost depuse spre a fi vîndute la licitație, însoțite de certificate de autenticitate eliberate de British Museum. Cui i-ar fi trecut prin gînd să examineze mai îndeaproape certificatele de însoțire în locul operelor de artă respective? Întîmplarea a făcut ca unul dintre experți să observe o inadvertență pe certificatele însoțitoare. Deși cu antet-ul celebrului muzeu britanic, actul de însoțire purta numele unui departament care... nu exista: „Departament of Greek and Romano-British Antiquities". Autoritățile britanice se întreabă acum cu îngrijorare: oare cîte alte asemenea certificate vor fi garantat autenticitatea unor falsuri vîndute te miri unde?

George NICOLESCU

Surorile (de la stînga la dreapta) Penny Mc Kenna, Lydia Tredget și Ana Wright din Londra au născut cîte un copil în același an, la interval de două luni. Desigur o coincidență deosebită care va fi completată cu o alta, la fel de interesantă: cele trei surori vor deveni în curînd (după doi ani de la nașterea primilor copii) din nou mame la date foarte apropiate.

remember • remember • remember

ROTHENBURG [II]

Marktplatz. Piața în pantă e invadată de lume. Se așteaptă un mic spectacol ce se va desfășura la două dintre ferestrele dela etajul fațadei unei case aflate în latura superioară a pieții. Cînd orologiul dintre cele două ferestre ajunge la ultima bătaie a ceasurilor unsprezece de dimineață, geamurile se deschid lăsînd să apară în chenarele lor două personaje costumate în stilul vestimentar fastuos al veacului al XVII-lea, cu enormele gulere de dantelă ce-l pasionau pe Frans Hals. În stînga, cu o expresie crîntă și ostilă, războinicul flamand Tilly, conducător al oștilor Ligii Catolice din vremea celebrului război de treizeci de ani, privește spre vis-à-vis-ul său, primarul de atunci al Rothenburgului, Georg Nusch, apărut la geamul din dreapta, ținînd în mîini o imensă cupă. Are loc un schimb de replici, mimat la modul sacadat al marionetelor, după care primarul de lemn înalță cupa, o duce la gură și o soarbe încet pînă cînd o lasă în jos cu un gest de efort și de epuizare. De Tilly schițează o uimire admirativă, geamurile se închid la loc și lumea se risipește pe străzile ce confluează în piață. Pe fețele turiștilor adie un sentiment de ușurare ca după o datorie împlinită. Oricum nu poți vizita Rothenburgul fără a vedea scena acestui „Meisterfrunk", pe tema căruia s-a scris și o piesă ce se reprezintă anual, de Rusalii, în sala imperială a Primăriei... călătoriile, presupunînd o inevitabilă dispoziție ludică, sînt întotdeauna compatibile și cu asemenea motive de amuzament ingenuu...

Foarte caracteristic bavareză, scena evocă un vestit act de bravură oenologică a lui Georg Nusch care a salvat astfel orașul pe la 1631 cînd, declarîndu-se protestant și ocupat de suedezii lui Gustav Adolf, Rothenburgul fusese asediat și cucerit de armatele catolice. Datorită rezistenței prea obstinate a asediaților, care-l costase pierderi importante, mareșalul de Tilly intenționa să distrugă orașul proaspăt cucerit de mercenarii săi. În piața centrală îl aștepta o impunătoare elită a burgheziei în frunte cu Oberbürgermeisterul Nusch, care-l salută, rugîndu-l să cruțe orașul și oferindu-i vinul regiunii într-o frumoasă cupă. Sesizat de neobișnuitele dimensiuni ale cupei — un adevărat „hanap" cum numeau oamenii evului mediu asemenea vase enorme, cu o capacitate de trei litri — Tilly ezită o clipă și apoi promite că orașul va fi cruțat dacă se va găsi cineva capabil s-o bea dintr-o răsuflare. Primarul primește provocarea și realizează performanța spre stupoarea mareșalului căruia nu-i mai rămîne decît să-și respecte cuvîntul.

Fapta, homerică în felul ei, s-ar fi putut împlini și altfel dar numai religia germanică a istoriei, mariată cu pasiunea lor pentru cariloane și pentru mecanismele fabuloase, a putut ingenia o asemenea formă de evocare de o candidă trecere... căci în principiu epizodul istoric adus la numitorul concretului mimetic, pierde orice aureolă și interzice contemporanului obișnuita reeditare augumentativă prin care istoria devine cult al strămoșilor și se alimentează din nostalgia noastră pentru o lume de valori arhetipale, pentru orizontul originar... și totuși în sfera germanică demitizarea ca și figurativul capabil să circumscrie legendarul la o materialitate totală care-i expugnează latura de taină pretabilă la evoluțiile imaginației, nu se pot efectua ca aiurea în lumea latină... car il y a de la philosophie dans tout en Allemagne, même dans l'imagination (Mme de Staël, De l'Allemagne, pg. 488) ...aici contemplația filosofică nu e un act de aproximare a obiectului ci mai curînd un sondaj al proiecției lui într-un orizont abisal, încît traducerea în concret menajează virtualitățile imaginare... figurinele de lemn și mucava antrenate în pantomima lor mecanică nu devin diminutivul meschin al personajelor istorice și nu escamotează sensul actului ci rămîn să-l exalte cu naivitatea magică a unui joc de copii... această naivitate infantilă atît de prezentă pretutindenea în lumea germanică, nu e însă decît substratul ascuns al disponibilităților primordiale în care Baudelaire, autor al excelentului eseu despre Morala Jucăriilor, *identificase sursele geniului artist... Baudelaire care avusese curajul și tristețea de a spune* helas! La France n'est pas poète... *ca și altădată mă recunosc umil în mulțimea celor ce stăruie prin vechi și patinate piețe așteptînd bătaia unor ceasuri înzestrate cu miracole puerile, la München, la Veneția, la Viena sau aici la Rothenburg ob der Tauber... primitivismul și lipsa mea totală de subtilitate le vor priza întotdeauna...*

a. e. baconsky

Întîmplări adevărate

CELE TREI MILIOANE DIN... SALTEA

Cum a descoperit poliția din Milano o întreagă rețea de falsificatori de bani și de acte.

Acțiunea se petrece la Milano. În luna aprilie 1973 într-un bar a fost arestat Luigi Bighinatti, un bărbat în vîrstă de 40 de ani, care căutase să plaseze bani falși. La percheziție, s-a găsit și asupra lui o mare cantitate de bancnote de zece mii de lire falsificate. Omul n-a avut răgazul să-și anunțe prietena de necazul în care căzuse, așa că Nicolina Agostino s-a trezit cu o vizită într-un tot... neașteptată. Erau reprezentanții autorităților care aveau la ei un mandat de percheziție. Femeia s-a cam fisticit, s-a îngălbenit, dar pînă la urmă n-a avut ce face.

Cele trei camere ale apartamentului au fost scotocite cu o deosebită minuțiozitate. În ciuda căutărilor zeloase nu apăruse nimic... suspect. Unul dintre membrii echipei, a avut ideea să caute și în camera de baie, și-apoi la bucătărie. Acolo, între două mobile, se afla așezată o cușcă imensă, care ar fi trebuit să stea în curte. Doi ochi mari, rotunzi, și un bot puternic îi privea pe oamenii legii. Era un imens cîine Saint Bernard. Cînd polițiștii au dorit — după cum era și firesc — să caute și în adăpostul cîinelui, acesta s-a opus cu înversunare. Zadarnic i-au oferit polițiștii cea mai apetisantă friptură crudă, cîinele nici nu s-a uitat la ea. Dar pînă la urmă stăpîna casei a fost obligată să ordone cîinelui să iasă din culcuș.

Și surpriza nu s-a lăsat așteptată. Sub salteaua cîinelui s-a descoperit o adevărată casă de bani. Acoperită cu un sac de nylon se afla o întreagă comoară, trei milioane de lire în bancnote de zece mii de lire, bineînțeles toate false. Nicolina Agostino a fost condusă mai întîi la chestură, apoi la închisoarea San Vittore, unde se afla de puțin timp, și... prietenul ei.

Cu prilejul percheziției s-a putut afla și adresa unei „Centrale" pentru... confecționarea de acte false, permise de conducere, pașapoarte, acte de identitate și chiar... bancnote. Centrala a fost descoperită într-un apartament din Piața Astromonte nr. 31, unde tînărul Francesco Maniscalco, a fost surprins pe neașteptate, chiar în clipa cînd era pe cale să falsifice un pașaport.

Poliția a sechestrat 50 de pașapoarte, 100 de buletine de identitate, precum și tot utilajul necesar... fabricării actelor. De asemenea și dolari falși, un pistol și muniții.

PALTONAȘUL SALVATOR

Deși a căzut de la etajul nouă pînă la etajul patru, micuțul Andriușa nu a pățit nimic.

Andriușa locuia cu părinții săi într-un bloc la etajul nouă. Într-una din zile, ieșind din apartament el a coborît cîteva trepte, sprijinindu-se de parapet, dar la un moment dat mîna s-a oprit în gol și băiețelul s-a dezechilibrat. Ce se întîmplase? De pe parapet lipsea o bară, iar Andriușa pierzîndu-și echilibrul, a căzut în gol pînă la etajul patru.

L. V. Scegolova care locuia la etajul patru, a auzit zgomot și ieșind pe palier a văzut copilul, l-a luat în brațe și l-a întrebat: „Ce-i cu tine?" după care Andriușa a izbucnit în plîns.

În zborul lui neîndurat spre parter, Andriușa și-a pierdut pișlărașii la etajul șase și, lovindu-se de o parte și de alta a parapetului, a format un zig-zag diminuînd în acest fel viteza de cădere. Copilul era de asemenea foarte gros îmbrăcat ceea ce l-a ferit de eventualele traumatisme care s-ar fi produs.

Micuțul Andriușa

De curînd, din spitalul pentru copii „Rauhfus" din Leningrad a ieșit micul Andriușa Ivanov în vîrstă de trei ani. A ieșit sănătos așa cum de altfel a și venit.

Crocodilii jucăuși din Paga

• Reptile enorme se joacă cu oamenii și copiii tribului fără a le face rău • O legendă și o interpretare magică ce se pierd în negura timpului.

La Paga, așezare din vecinătatea Ghanei, cincizeci de crocodili sînt considerați de tribul Grunshie, animale sfinte. Oameni și reptile cresc împreună. Copiii înoată alături de ei, se joacă pe uscat și în anumite împrejurări se distrează făcînd întreceri călări pe spinarea lor. Paga, spune legenda, a fost fondată cu secole în urmă cînd un vînător din nord împreună cu oamenii lui se ascunsese aici de cotropitorii samory și bubutu, care le ardeau colibele iar pe oameni îi vindeau arabilor. Vînătorul se numea Nave. Odată, Nave se îndepărtă mult de Paga și rămase fără apă. Un crocodil îi arătă drumul spre un torent și după ce omul își refăcu provizia ucise crocodilul și perechea lui. Reîntors la așezare, constată că cei doi fii pe care îi lăsase sănătoși și veseli, îi muriseră. Moartea copiilor n-a fost asociată cu uciderea celor doi crocodili, de cît a doua oară, cînd în urma unei teribile furtuni, Nave se salvă tot grație unui crocodil pe care, apoi, l-a ucis la mal. Ajuns acasă își găsește mort și pe al treilea copil. De atunci Nave jură că nici el și nici ceilalți din trib nu vor mai vîna aceste animale; de atunci datează prietenia cu ele. În reportajul apărut recent în revista „L'Europeo", ziaristul italian care s-a deplasat special pentru a observa fenomenul la fața locului, relatează o discuție avută cu Awampaga, șeful tribului și descrie spectacolul la care a asistat timp de o oră ca oaspete al tribului, relatare pe care o redăm mai jos în rezumat.

„...Apele lacului erau liniștite și așa au rămas în ciuda grupului de copii care țipiau și strigau „Nyongo, Nyongo", în dialect: crocodil. Animalele dormeau și cel care le avea în grijă se scufundă pentru a le obliga să vină la suprafață. În cîteva clipe pe apa liniștită se iviră două forme asemănătoare unor trunchiuri de copac, care, ajunse la mal, se așezară întocmai unor cățelandri la picioarele celui care le apăra. Aveau aproape trei metri lungime și o gură enormă complet deschisă, lăsînd să se vadă armătura înfiorătoare. În clipele următoare îngrijitorul se aplecă peste unul din crocodili, murmură cîteva cuvinte cu un ton afectuos, îi mîngîie botul căscat. Era un dialog ciudat cu această specie, considerată drept cea mai stupidă dintre animale. Pe mal își făcură apariția alți crocodili și tinerii începură zbenguiala care dură o oră....."

Amiciția dintre om și animale este frecventă; prietenii între om și pantere, între om și șerpi este relativ ușor de realizat; aici la Paga nu este vorba numai de un singur om ci de un trib întreg capabil să se înțeleagă și să fie înțeles de o întreagă colonie de crocodili. Cert este că pentru străini crocodilii din Paga sînt periculoși ca orice alți crocodili. Secretul stăpînirii lor trebuie să fie doar o foarte bună cunoaștere a naturii acestor animale. Cazuri în care crocodilii din Paga își recapătă ferocitatea cînd au de-a face cu persoane străine de satul Paga sînt nenumărate. Polițiștii din Tamal care au anchetat cazurile, au ajuns la concluzia că locuitorii satului nu pot fi făcuți responsabili de sfîrșitul tragic al victimelor, astfel încît crocodilii sacri își continuă liniștit joaca și cursele cu prietenii lor oameni, care îi consideră în continuare sacri.

Asemenea scene pot fi întîlnite des la Paga

LA TEATRUL MUZICAL DIN GALAȚI

După „Leonard", „Valurile Dunării", apoi „Steluța"

Convorbire cu Barbu Dumitrescu, directorul Teatrului liric gălățean, despre viitoarele premiere.

Cel care trece prin Galați are prilejul să audă prin postul de radio-amplificare al orașului, repetat la ore fixe, un semnal muzical. Sînt cîteva măsuri din valsul lui Ivanovici, „Valurile Dunării". Surpriza, trebuie să recunoaștem, e plăcută, nu numai pentru faptul că aceste acorduri se aud aici, pe malurile Dunării, dar și pentru că viața compozitorului este strîns legată de Galați, unde a fost dirijor de fanfară militară, timp îndelungat.

Peste cîteva luni acest scurt fragment sonor va fi amplificat, cînd pe scena Teatrului muzical va fi montată o operetă aflată acum în lucru și care va aminti de imprejurările în care a fost scrisă și de cel care i-a dat viață.

Pentru a afla amănunte, ne-am adresat directorului teatrului, regizorul Barbu Dumitrescu, care ne-a împărtășit intenția de a perpetua și în anii viitori deschiderea stagiunii cu o premieră originală, strîns legată de istoria mai veche sau mai nouă a Galaților.

— După ce-am pus în scenă „Leonard", pentru stagiunea din toamnă vrem să ne prezentăm cu „Valurile Dunării". Ce va cuprinde libretul ? N-aș putea să spun prea multe lucruri întrucît el este în faza de elaborare. El va aborda în special geneza nemuritorului vals care este foarte cunoscut în întreaga lume.

Nu știu dacă se cunoaște faptul că la Londra, multă vreme, schimbarea gărzii la palatul regal s-a făcut în ritmul valsului lui Ivanovici. Azi „Valurile Dunării" se cîntă și la Tokio și în America. Multe formații orchestrale îl au înscris în programul lor. După „Valurile Dunării" s-au scris numeroase parafraze pentru orchestre de jazz. Dacă atîta lume îl cîntă, cum îl putem uita noi, românii ?

Sperăm să oferim gălățenilor, și nu numai lor, un spectacol agreabil, punînd în valoare marea frumusețe a acestei compoziții care rivalizează cu cele mai reușite piese muzicale de acest fel ale epocii sale.

— Fiindcă v-ați luat un asemenea angajament care onorează teatrul liric din Galați, nu ne îndoim că v-ați gîndit și mai departe decît stagiunea din toamna lui 1973. Cu ce veți începe cealaltă stagiune ?

— Ne gîndim să aducem în scenă marea iubire a poetului Vasile Alecsandri pentru Elena Negri, cea căreia i-a dedicat atît de gingașa „Steluță". Această dragoste s-a desfășurat aproape de Galați, la Mînjina, acolo unde era conacul lui Costache Negri. Dar pînă atunci mai avem și altele de făcut, fiindcă stagiunea este stagiune, cerîndu-ne să abordăm un repertoriu cît mai larg, pentru un public cu pretenții dintre cele mai diverse.

— Vă gîndiți la ceva mai deosebit ?

— Într-o oarecare măsură, da. Dorim ca la statuia lui Alexandru Ioan Cuza, fost cîndva prefect de Galați, primul domnitor al Principatelor Unite, să organizăm un spectacol de sunet și lumină. După ce vom vedea cum reușim, ne vom mai gîndi și la altele. Avem în Galați destule locuri evocatoare. În afară de aceasta, tot în stagiunea viitoare vom monta „Interogatoriul în zori" de Doru Popovici.

— Ce veți pregăti din repertoriul clasic ?

— M-aș opri în primul rînd la „Aida", fiindcă opera aceasta va însemna pentru noi un adevărat examen de maturitate artistică. Nu în ceea ce privește posibilitățile interpreților fiindcă avem elemente valoroase, ci în ceea ce privește ansamblul, în redarea forței ansamblului. Pentru întărirea corului am apelat și la forțe din afară, la corurile din oraș. Montarea este foarte pretențioasă.

— Sînt fel de fel de concepții regizorale în punerea în scenă a operei. Dv., ca regizor al ei, cum o vedeți prezentată pe scena gălățeană ?

— Văd acțiunea ca pe o reînviere a unei drame petrecute într-o civilizație de mult apusă. Spectacolul va fi dominat de silueta marilor construcții egiptene, la picioarele cărora va fi derulată intriga. Îl văd ca pe dezvăluirea unei taine din lumea faraonică, o taină pe care o vom reînchide încet. Așa se va explica finalul în pianissimo al operei : un văl trecut peste veacurile care s-au scurs. Așa nu înseamnă că personajele vor fi concepute ca niște apariții fantomatice. Ne-am propus să le înfățișăm ca pe niște oameni adevărați, care iubesc și suferă omenește, chiar dacă ele apar într-un cadru fantastic.

Vorbind de repertoriul stagiunii viitoare trebuie să menționăm „Così fan tutte", „Visul unei nopți de vară", „Fata din Far West", „Oklahoma" iar pentru copii cîteva spectacole de balet, între care și unul pe muzica lui Prokofiev, „Petrică și lupul". Pentru povestitor vom apela la actorii teatrului dramatic din Galați cum am făcut și pentru „Leonard". Nu ne-am fixat asupra actorului, fiindcă sînt destui interpreți pe care l-am putea solicita.

Cînd am terminat convorbirea se terminase și spectacolul „Farmecul unui vals" de Oscar Strauss. Era seară și în oraș răsunau acordurile fragmentului din „Valurile Dunării", întocmai cum la Iași, se cîntă „Hora Unirii". Vestea pregătirii unui asemenea spectacol este în măsură să ne satisfacă și pentru că opereta se îmbogățește cu o creație nouă, autohtonă. După aceasta ne vom îndrepta gîndul spre cealaltă operetă românească, dorind să o aplaudăm, să o înscriem în registrul veșnic tinerei operete.

Const. SÎRBU

CULORI

HOKUSAI

de Aurel Dragoș MUNTEANU

Nu-mi mai amintesc bine în ce an (trebuie să fi fost prin 1960—61) la Cluj, am văzut o expoziție Hokusai, într-o aripă a palatului Banffy. Erau cîteva zeci de imagini stranii, de un realism cum nu mai întîlnisem niciodată, o formă de expresie cu legi speciale, supusă altor criterii ale sensibilității decît puteam descoperi în muzeul de alături. Mă tulbura vederea muntelui Fuji, obsesia gravorului, piscul repetat în mai toate lucrările, expus din unghiuri variate, apropiat sau din depărtare. Înțelegeam că nu este vorba numai de un geniu artistic, ci de chipul enigmatic al unei civilizații dinamice, plină de intensitate, un raport al omului cu natura și o considerare specială a energiilor sale. Obișnuiam să mă plimb prin grădina botanică și zăboveam în pavilionul japonez, încercînd o trăire de atmosferă extremorientală, un surogat îmbătător pentru tînărul fascinat de Schopenhauer și îndemnat de lectură să-și caute sursele afective și morale în spațiul altor culturi. Muntele Fuji, cu haina lui de gheață, nu este de fapt un reper geografic, ci idealul de neatins, înălțimea pe care îți ridici privirile pentru a ordona faptele vieții și a da un sens neliniștilor noastre.

Am avut prilejul apoi să văd numeroase colecții de gravură japoneză, la noi sau în alte părți, tot mai adînc preocupat de spiritualitatea răsăriteană. Nu puține sînt lucrările existente în țară, de o valoare artistică deosebită. Am cercetat, de pildă, donația făcută de Marius Bunescu unui liceu din provincie, cuprinzînd „japonezării" nepuse în circulație și necatalogate de vreun specialist. Cel mai edificator este însă faptul că Nina Stănculescu-Zamfirescu a putut scoate un volum întreg cu reproduceri de lucrări existente în muzeele românești. Este un album alcătuit cu un bun gust remarcabil și chiar cu o anumită pioșenie, subliniată prin discreția „înscenării" de citate din autori celebri, pentru a comenta opera lui Hokusai, renunțînd la textul propriu.

„Bătrînul nebun după desen" afirma în *Tratatul asupra culorii :* „De la vîrsta de șase ani am început să desenez și timp de optzeci și patru de ani am lucrat în afara școlilor, cu gîndul îndreptat tot timpul către desen". Portretul făcut de fiica lui îl arată cu trăsături aspre și bărbia puternică, o față osoasă, cu privirea decisă. E ceva din tipul „farouche", vizibil și în chipul prezumtiv al lui Bodhidharma, fondatorul buddhismului zen, care a refuzat favorurile unui împărat și s-a retras într-o grotă, timp de un deceniu, pentru a-și realiza ideea. Așa scrie în *Sho do ka*, opera lui Yoka Daishi, că trebuie să trăiești : „Elefanții nu merg pe drumurile iepurilor", un demers suprem cere o viață dedicată, dar nu numai în sensul european, abstract și, totuși, restrîns, circumscris în expresia *Kaigonju ken,* atașamentul orb față de norme și practica lor exclusivă. Se cuvine să cauți neîncetat, singur, ca tigrul, cum spuneau samuraii, fiindcă adevărul este un fruct greu de cules. Aceeași carte fundamentală, *Sho do ka,* spune în paragraful X : „Să pleci singur și să rămîi așa tot timpul". Hokusai n-a avut alt companion decît muntele Fuji, cu creasta lui albă, și a fost un luptător, iar arta și-a cucerit-o, așa cum aflăm din celebrul pasaj, reprodus de două ori de Nina Stăncu-lescu : „Către cincizeci de ani publicasem infinit de multe desene : dar tot ce am creat pînă la șaptezeci de ani abia merită să fie luat în seamă. Abia la șaptezeci și trei de ani am înțeles oarecum structura adevăratei naturi a animalelor, a ierburilor, copacilor, păsărilor, peștilor și a insectelor. Prin urmare, la vîrsta de optzeci de ani, voi mai face încă unele progrese, iar la nouăzeci de ani voi pătrunde taina lucrurilor. La o sută de ani, voi ajunge desigur la un stadiu minunat, iar cînd voi avea o sută zece ani, tot ce voi face, chiar și un punct sau o linie, va fi viu". Este într-adevăr un pasaj exemplar, compus de Hokusai la vîrsta de șaizeci și cinci de ani, mărturisind preocuparea sa cea mai adîncă, aceea de a însufleți desenul. Cum poate o cascadă, tratată linear, să dea impresia reală a căderii apei ? Ce este înscris în înghețarea ei, încît vezi stropii sărind ? Totul este codificat în viața unui oriental instruit, mișcarea însăși se produce numai pe anumite linii. De unde atunci sentimentul de viață tumultoasă din desenele meșterului japonez? *Jocuri de copii* pare o scenă de teatru tradițional cu gesturi învățate dinainte. *Muntele Fuji în furtună* nu are decît un singur element dramatic, fulgerul zigzagat din dreapta. Intensitatea și greutatea culorilor închise și cărămiziul care urcă spre vîrf și amenință noblețea zăpezilor sînt însă mai convingătoare, după cum, pe chipurile de copii, extazul participării și inocența ovalurilor sugerează trăirea liberă. Este o artă care se naște în întregime din imponderabil.

MICA ENCICLOPEDIE

Vechi istorii bibliofile

de L. SĂRĂȚEANU

Marii iubitori ai cărții, mîndri de a fi agonisit ediții princeps, incunabule și alte lucrări rare, știu desigur că tezaurul lor reprezintă, din punct de vedere istoric, ceva... destul de nou. Într-adevăr, cărțile născute începînd din epoca în care meșterul Gutenberg a plăsmuit năstrușnicul tesac de multiplicat scrierile, nu reprezintă mare lucru din punctul de vedere al vîrstei dacă raportăm istoria cărții la străvechile ei începuturi. Strămoșii lucrărilor tipărite își numără existența cu milenii. Este drept că cel ce cercetează „cărțile" din această categorie este cel puțin uimit de forma lor absolut bizară. Căci ele se prezintă sub aspectul unor tăblițe de lut. Se pare într-adevăr că lutul a constituit una dintre cele dintîi materii prime pe care oamenii le-au folosit pentru a lăsa în scris viitorimii ideile, legendele și datele legate de evenimentele vremii lor. În timpul regatelor babiloniene și asiriene, lutul și-a atins perioada lui de glorie. Dar, încă din cele-al patrulea mileniu, sumerienii îl cunoșteau și îl foloseau pentru scriere. Timp de 3 mii de ani, supremația tăbliței de lut nu a putut fi infrîntă în ciuda faptului că, între timp, egiptenii și-au dat seama de avantajele pe care le prezenta foaia de papyrus. Pe lut se însemna (cu scriere cuneiformă) utilizîndu-se un fel de bețișor de os sau de ardezie, bețișor pe care liniii îl numeau „stilos" și care a devenit la romani „stilus" pentru a ajunge, în cel de-al 20-lea veac, — evident foarte modificat și, după unii, ameliorat — „stiloul". Pe aceste plăci de lut se scriau istorii întregi, fiecare placă purtînd un soi de numerotare și indicația primelor cuvinte cu care începe placa următoare. În acest fel, cititorul nu se putea încurca în „paginile" destul de „grele" dacă nu întotdeauna prin conținut, în orice caz prin ceea ce ar fi reprezentat ele dacă ar fi existat cîntare. Nu îndrăznesc să mă gîndesc ce ar fi pățit, de pildă, un mare iubitor al operei lui Balzac dacă părintele lui „Moș Goriot" ar fi trăit în acele timpuri și ar fi scris la fel de mult. Și totuși, cu toate dificultățile... obiective din tăblițele de lut s-au alcătuit cele dintîi biblioteci ale umanității. Se cunoaște, bunăoară, — ca cea mai veche — vestita bibliotecă a lui Asurbanipal, descoperită la 1849 de către cercetătorul Layard în ruinele din Ninive ale Palatului vestitului vodă. Există mențiuni și cu privire la vechi biblioteci în Persia și Egipt. Papyrusul și apoi pergamentul au permis, desigur, ca „greutatea" fizică a cărților să devină mai puțin „apăsătoare" și aceasta a îngăduit o mare înflorire a colecțiilor de cărți — manuscrise, dintre care aș cita vestita bibliotecă a lui Euripide, cea a lui Aristotel (care erau, desigur, biblioteci particulare), dar și nu mai puțin vestita bibliotecă publică întemeiată de Pisistrate, la Atena. În ce privește biblioteca de la Alexandria, ea ajunsese să aibă — după unii autori — nu mai puțin de 700 de mii de volume. Dar — atenție ! — prin „volum" se înțelegea, în acea vreme, cu totul altceva decît ceea ce se înțelege astăzi. În latină verbul „volvere" înseamnă „a înfășura". De aici, cuvîntul „volumen" care însemna, în vremea aceea, „sul". Într-adevăr, fiecare lucrare manuscris era strînsă sul, introdusă într-un fel de cilindru, la început de lemn, apoi metalic, și păstrată alături de alte „volume" în dulapuri închise. Arta alcătuirii acestor „volume" ajunsese la un adevărat rafinament și tehnica pe care am numi-o azi de „bliblioteconomie" era foarte dezvoltată. Într-adevăr, bibliotecile, ajungînd să dispună de sute de mii de volume, se punea problema găsirii cu ușurință a lucrării depuse în raft și care l-ar fi putut interesa pe eventualul cercetător. Iată de ce, fiecare volum era înfășurat în jurul unui bețișor, la capătul căruia se agăța o etichetă. Ea se numea „titulus" și a dat termenul modern de „titlu".

În ciclul poemelor sale „Triste", Ovidiu, marele exilat, ne dă unele indicații prețioase în legătură cu tehnica alcătuirii volumelor. Deplingînd aspectul modest pe care era obligat să-l accepte pentru, noua lui carte de „Elegii", carte destinată să meargă, fără el, „in urbem", adică la Roma, Ovidiu ne arată că lucrarea lui nu are acel „titulus" vopsit cu miniu. Deducem de aici că, de obicei, etichetele de titlu se colorau în roșu cu acest miniu. Tot Ovidiu ne spune că hîrtia („carta") lucrării nu este înmuiată în ulei de cedru, așa cum procedau autorii la modă în Roma lui August, pentru ca lucrarea lor să miroasă... frumos. Totodată, extremitățile bețișorului se făceau din fildeș („candida cornua"), lucru pe care exilatul de la Tomis nu și-l putea permite la cartea lui plină de jale. Ceea ce nu putea însă să-și imagineze poetul pe care se supărase atît de rău Augustus, era faptul că această cărțulie cu înfățișare sărăcăcioasă avea să înfrunte timpurile pentru că în sulul ei se instaurase acel fir de văzduh care, în toate timpurile, a fost propriu adevăraților poeți.

ECOURI • ECOURI

Regizorul polonez Stanislaw Bareja s-a făcut cunoscut prin calitatea și constanța dovedită în genul comediei cinematografice. Ultima sa peliculă „Cel urmărit, cea urmărită" se ocupă de întîmplările prin care trece un tînăr istoric de artă obligat de o neplăcută situație să se travestească în femeie. În imagine : moment din film.

Regizoarea și scenarista Cristiana Nicolae despre filmul său

„ÎNTOARCEREA LUI MAGELLAN"

— Film de debut la numai doi ani de la terminarea institutului, pe un scenariu personal — nici nu se poate imagina o șansă mai deplină !

— Șansa este de a fi nimerit de la început la casa de filme condusă de Eugen Mandric și avînd ca producător delegat pe Dumitru Solomon.

— V-ați asigurat prin această propoziție un plus de simpatie de la producători, dar să vedem cum aveți de gînd să fructificați șansa. Bănuiesc că, în sfîrșit, un tînăr regizor face un film despre tineri. Greșesc ?

— Nu. Deși pentru vîrsta pe care o am ar putea fi film istoric (acțiunea se petrece în primăvara lui '44), problemele pe care le propun prin cei trei eroi principali sînt general valabile indiferent de timpul sau locul acțiunii.

— Care sînt problemele a căror valabilitate generală vreți să o demonstrați ?

— Angajarea tineretului. Pînă și dragostea, așa cum o privesc este tot o problemă de opțiune conștient angajată.

— Este un film de dragoste ?

— Da. Nu dau lecții, dar poate prin Magellan voi arăta că dragostea este o luptă continuă, cu responsabilități la fel de mari și cu implicații tot atît de serioase, care te antrenează la fel de complet în societate ca orice acțiune politică.

— La ce acțiune politică vă referiți în film ?

— Acțiunea tinerilor conștienți angrenați în lupta antifascistă cu dramele lor impuse de condițiile de ilegalitate, implicit izolarea, și chiar vîrsta lor care le dicta o apropiere de alți tineri.

— Un regizor debutant bănuiesc că și-a asociat o echipă experimentată ?

— Ideală : rămîne pe lîngă experiență să mai aibă și entuziasm. Imaginea : Dinu Tănase ; decoruri : Marcel Bogos ; sunet : Const. Mărăi, montaj : Adina Codrescu : la muzică avem tot un debutant : Adrian Enescu.

— O distribuție greu de făcut dată fiind dificultatea rolurilor. La cine v-ați oprit ?

— Cele trei roluri principale sînt la fel de complexe și ample. Ne-am oprit la Mihaela Marinescu (Magellan), Cornelia Gheorghiu (Matei), Vladimir Găitan (Bucur). Deoarece e un film în care analiza psihologică se desfășoară într-un cerc restrîns de personaje și celelalte două roluri le-am asigurat cu actori de valoare cert recunoscută : Radu Beligan și George Motoi.

Florica ICHIM

Mihaela Marinescu — interpreta rolului „Magellan"

Nu numai muzică...

de George SBÂRCEA

POETUL PETRE PASCU. L-am cunoscut în urmă cu aproape patru decenii, într-o toamnă, la Cluj. Vîntul de pe Feleac se încurca în frunzele cu cel dintîi polei pe ele. Una, cît o palmă, căzu, cum ne aflam pe o terasă de cafenea, pe creștetul poetului. Mi s-a părut atunci, cu fantezia zburdalnică a tinereții, că o coroană de laur împodobește fruntea unui bard.

Firește, Petre Pascu nu era, pe vremea aceea, decît un tînăr versificator, publicat de cîteva reviste din provincie. Se bucura însă de fiecare succes mărunt, fiindcă avea firea generoasă, gata să-i îmbrățișeze pe toți și să lege prietenie cu oricine. Nu se păunea niciodată cu versurile sale, deoarece era modest, sfios chiar, atît de simțitor la orice violență, încît un miel spînzurat în galantar îi aburea ochii. Pentru el poezia și viața erau o plăcere și o bucurie. Cu toate că viața nu i-a suris mult timp, a răbdat de foame și a purtat un pardesiu firav și petecit ani la rînd, în iernile cu zăpezi ca-n fiorduri din nordul Transilvaniei. A continuat, totuși, să zîmbească și să scrie poezii. Modest, tăcut, curtenitor pînă dincolo de ceea ce li se cuvenea oamenilor grăbiți și nepăsători la carte, artă, literatură, a trecut peste vijelia anilor grei jertfind totul de dragul vocației sale lirice.

Pascu a publicat recent, la editura „Cartea Românească", un nou volum de versuri. Nu mai știu al cîtelea este, de la Plaiuri, pare-se cel dintîi din seria ciclurilor sale unitare, calde, armonioase. Cu siguranță însă că nu este ultimul, cunoscînd „morbul poetic" de care e atins fără putință de scăpare. Se intitulează simplu **Gorun adînc,** așa cum simple sînt și poeziile dintr-însul — confesiuni pe portativul ritmului și-al rimei ale unui suflet pentru care viața, cu toate neajunsurile ei, a fost mereu un neîntrerupt alai de încîntare. O încîntare datorită generozității poetului, învățat de acasă, de pe plaurile Mureșului arădean, să dea, și nu să primească.

L-am regăsit tot cel vechi și sfios pe Petre Pascu, poet sexagenar, atlet al optimismului, candoarei și forței morale, în poeziile recentului său volum, din care nu citez decît una singură : **„Haideți, păsări, să vă dau / De mîncare cît ați vrea. Din desagi și palma mea. // Ca și voi am fost flămînd / Tot aici în Cișmigiu. / Mort mai mult decît un viu. // Hai, luați, luați mîncați / Albă pîine, bun mălai, / Nu bucăți de mucigai. // Săturate, și-altor dați. / Nu ca-n vremea cînd, cerînd, / Alții mă lăsau flămînd. // Haideți, păsări, să vă dau / De mîncare cît ați vrea. / Din desagi și palma mea".**

Ajunge și atîta spre a înflori boboci de trandafir în sufletul cititorului.

Clepsidra

POMII

de Constantin VIȘAN

— Muncă zadarnică !

— Nuci și meri în Dobrogea !? Au să-i înghețe viscolele iernii... Au să-i usuce arșițele verii...

— Omul e dator să-ncerce ! le spunea celor îndărătnici și sceptici deputatul.

Se angajase să sădească în circumscripția lui 300 de pomi și era hotărît să se țină de cuvînt. Așa făcuse cu toate în anii de cînd îl aleseseră să se ocupe cu astfel de treburi. Parcă altădată nu se găsiseră destui care să spună că nu se poate, că cine-a mai pomenit la ei în sat apă venită pe țeavă, cinematograf ori liceu ? Că se poate trăi foarte bine și fără dispensar, că de ce să-și piardă timpul cu florile ori cu conferințele. Găsea pentru fiecare împotrivire un argument. Și înainte de orice făcea el.

Cu pomii se întîmplase la fel. Dovada cea mai puternică era propria sa grădină.

— E-adevărat, dar ai dumitale sînt caiși și zarzări, duzi și peri. Dar cine-a mai pomenit ionatani și nuci aici în Dobrogea ?

— Așa s-a spus și de piersici acum cîțiva ani. Și unde găsești în țară piersici mai mari și mai gustoase ca la Medgidia ori Mangalia. Cu parfum de ananas.

Pînă la urmă învinsese și ultima împotrivire. Ploua, bătea vîntul rece, cădea noaptea brumă, dar oamenii săpau de zor culcuș reavăn în pămîntul mirosind a primăvară pentru pueții care li-i pusese în brațe deputatul lor.

— Cine n-a sădit măcar un pom în viață nu poate spune c-a făcut ceva pe lume !

Greu să reziști la asemenea învinuire. Cine n-ar fi vrut să lase un semn despre trecerea lui pe pămînt ? Așa se face că n-a rămas casă care să nu asculte vorbele omului decis să încerce dacă pot crește și la marginea Mării nucii și tonatanii.

Pueții se înșiră pe toate străzile ca niște sentinele tinere. Deputatul trece în fiecare dimineață prin fața lor. Și ce aliniere perfectă ! Stau toți drepți, așteptîndu-i cu emoție cuvîntul.

— Așa băieții tatei ! le spune el. Trageți aer în piept ! Ridicați fruntea spre soare ! Nu vă lăsați ! Primul an e mai greu. Pînă vă cresc rădăcinile...

Oamenii ies la porți. Îi dau binețe. Așteaptă în fiecare dimineață cu emoție vizita deputatului lor. De parcă un doctor sau un învățător ar veni să le inspecteze odraslele.

— Bine ! Foarte bine ! spune doctorul. Totul e-n regulă ! Să nu uitați apa ! În fiecare zi puneți cîte-o căldare de apă la rădăcina lor.

— Așa ! Azi ați primit cu toții nota zece ! spune învățătorul.

Și oamenii se bucură ca niște copii. Au început să viseze noaptea numai pomi înfloriți. Se scoală pe furiș să controleze dacă nu s-a întîmplat cumva minunea.

Claude Vermorel a transplantat „Antigona" lui Sofocle pe malurile Nigerului în timpuri imemorabile. Ritualuri și tradiții africane se îmbină cu tragedia, într-un film intitulat „Aminata" după numele eroinei, interpretată de Sory Diollo pe care o vedem în imagine.

CELEBRUL roman „Paul et Virginie" va fi transpus în comedie muzicală de scenaristul francez Jacques Debout. Filmul care va fi turnat în Insulele Mauriciu va fi regizat de Raymond Gérôme. Din distribuție : Catherine Deneuve și Anouk Aimée.

„GEORGE CARE?" se referă la celebra scriitoare a secolului trecut George Sand, într-un film de Michèle Rosier. Departe de intenția reconstituirii istorice se încearcă, spicuind cîteva momente cheie din viața personajului, așezate în ordine cronologică, să se reconstituie un fascinant portret. În distribuție : Anne Wiazemsky, Bulle Ogier, Yves Renier, Roger Planchon, Jean-Pierre Kalfon.

ACTORUL Eduard Martsevici, cunoscut publicului din coproducția sovieto-italiană „Cortul roșu", în care a interpretat rolul lui Malmgren a fost invitat de regizorul Vladimir Garpenko pentru rolul principal din „Laureații", consacrat vieții dintr-o mare uzină metalurgică.

„TRENUL DE LA MIEZUL NOPȚII" și-a intitulat scenariul scriitorul cehoslovac Karel Stoikan, scenariu pe care l-a regizat Ivo Novak. Filmul este format din cinci scheciuri urmărind întîmplările unor tineri ostași, în cinci ore de permisie petrecute la Praga.

CU YVES MONTAND și Lea Massari, în fruntea genericului, cu calități de atmosferă, filmul lui Pierre Granier — Defferre „Fiul" este recomandat de critici drept o peliculă de calitate.

SARAH MALDOROR, cineast militant preocupat să aducă pe ecran lupta de eliberare a popoarelor africane ce sînt încă sub dominație colonială, a tratat drama Angolei povestind martiriul unui cuplu sub titlul „Sambizanga", care este numele unui cartier din Luanda, capitala țării, loc de unde a pornit la 4 februarie 1961 asaltul împotriva închisorilor portugheze.

JOSEF GERBSKI și Antoni Halor sînt doi tineri regizori polonezi, care lucrează de ani de zile în tandem pentru a realiza filme documentare și de animație, multe dintre ele premiate în festivaluri. Tot împreună debutează în filmul de ficțiune cu „Un tablou de moravuri".

CU CÎTEVA ZILE în urmă s-a încheiat ediția din acest an a Festivalului de film montan și de explorare care a avut loc la Trente. Trofeul națiunilor pentru cea mai bună selecție a fost acordat Poloniei iar „Marele premiu" filmului american „Silo" de Mike Hoouer. Alte premii au fost atribuite filmelor : „Abisuri" de Gilbert Dassonville (Franța), „Calea reginei albe" de Victor Sadovski (U.R.S.S.), „Sigilmasa, oraș de aur" de Viancarlo Capelli (Elveția), etc.

Cunoscută ca actriță de dramă, dar și prin scurtele incursiuni în comedia muzicală (vezi „Cîntecele mării"), Natalia Fateeva recidivează în genul comic în pelicula tînărului regizor Vitali Kolțov „Visuri de vară", pe un scenariu de Anatoli Sofrotov și pe muzica lui Bogdan Troțiuk.

CHEILE BICAZULUI

de Constanța BUZEA

Umbra peste apă rătăcise mare,
Frigul vălurindu-l, spumele surpind
Ca pe cristaline verzi și trecătoare
Care-atrag muntene păsări la pămînt,
La pămîntul negru împletit cu vîntul,
Unde fragi și afini au rodit sărac,
Unde nu încape talpa, nici cuvîntul.
Fericiți sînt ochii celor care tac.

Nici n-ar fi nevoie să se vestejească
Limba, povestindu-și în același loc
Cîte-n sine poate ochiul să primească,
Fie joc de taină, fie nenoroc.
Contemplînd în tihnă, nu dorești frăție
Cu al lumii fiu risipitor
Care e cuvîntul spus ca-ntr-o beție,
Mincinos și iute de picior.

Amintește-ți însă. Cheile dilată,
Teama că se surpă, parcă simți cu dor
Și păreri de bine, și de rău, de-odată,
Că-i petreci viețti, visul, prea ușor.
Cei ce vin în urmă stau în trecătoare,
Și o lasă-n grabă, negăsindu-și rost,
Potrivind cuvinte care nu-s în stare
Să evoce groaza dulce, care-a fost.

NEUROCIBERNETICĂ

O INTERPRETARE CIBERNETICĂ A PERSONALITĂȚII UMANE

„Un important factor de realizare a personalității este reprezentat de faptul că sistemul nervos este un sistem instruibil", demonstrează prof. dr. ing. Ed. Nicolau și dr. C. Bălăceanu, laureați ai Marelui Premiu Internațional al Înaltelor Sinteze.

Recent li s-a conferit prof. dr. ing. Ed. Nicolau și dr. C. Bălăceanu „Marele Premiu Internațional al Înaltelor Sinteze" pentru lucrarea „Les fondements cybernetiques de l'activité nerveuse" (Bazele cibernetice ale activității nervoase), apărută la Paris în 1971. Cum de fiecare dată ne întrebăm ce justifică o atît de înaltă distincție, mi-am îngăduit să caut răspuns în chiar motivația deciziei — confirmată și comunicată în ședința plenară a primului Congres al Societății Braziliene de Cibernetică — și transmisă în țară, în aceste zile. „Este o contribuție excepțională la metodologia Înaltelor Sinteze" se scrie în concluzie, subliniindu-se că prin ceea ce aduce această operă „remarcabilă și precisă", prin originalitatea dezvoltărilor făcute, marchează „un net progres al cunoștințelor neurologice, psihologice și cibernetice". Directorul Institutului de Înalte Sinteze al Franței, Jacques Petrel, încheie astfel comunicarea : „Prin acest premiu, încununînd doi savanți a căror operă a atins, cu ocazia diferitelor Congrese, o notorietate internațională, Institutul de Înalte Sinteze omagiază Știința Românească..."

De altfel această lucrare, ce s-a bucurat de un impresionant succes peste hotare — „va figura de pe acum în lucrările clasice de bază ale studiului sistemului nervos", cum se scria într-o cronică, se înscrie pe linia unei intense și continue preocupări a autorilor, de mai bine de zece ani, urmărind sigur cel mai vast și cel mai pasionant teritoriu al cunoașterii : creierul uman. Dacă am urmări fie și numai titlurile lucrărilor lor în timp (imposibil de citat într-un scurt articol), am înțelege cum cei doi savanți, unul înarmat bine cu armele medicinii, respectiv ale neurologiei, celălalt, cu conceptele științei sistemelor și posibilitățile oferite de cibernetică, înaintează în acest încă mare necunoscut, pentru a descifra „modul în care este prelucrată informația în structura în care materia cunoaște cea mai înaltă formă de organizare pe planeta noastră — creierul uman", arhitectura principalelor subsisteme ale vieții psihice. Pentru că da, cît ni s-ar părea nouă, profanilor, de ciudat, întreaga activitate nervoasă dar și mai departe, chiar manifestările superioare ale sistemului nervos — viața psihică — pot fi interpretate în mod cibernetic. Și autorii au introdus în aceste studii modele și concepții originale.

Bine, ne-am putea întreba, dar la ce folosește această aventură a curiozității științifice ? Dar nu ar fi oare aceeași întrebare cu „ar fi inutil să știm cam cum prelucrează informațiile sistemul nostru optic ?". Sau „să înțelegem cum funcționează memoria ?" „Cum învățăm ?" „Cum luăm o decizie ?"

Autorii cred că „nu este greu să înțelegem uriașele perspective ale psihocibernetcii, rolul tot mai mare pe care ea îl va juca în societatea umană".

Prin ce ? Cum ? Să le citâm răspunsul :

— Psihologia cibernetică trebuie să descifreze procesele psihologice normale și psihopatologice. Ea are deci un mare rol cognitiv — dar probabil că va avea un rol esențial și în orientarea profesională și chiar în terapia unor afecțiuni psihice. Căci nu putem avea o orientare profesională științifică fără a dispune în prealabil de un model științific al personalității umane. De asemenea, cum putem trata maladiile informaționale, fără a cunoaște programele psihice de bază ? Astăzi a devenit tot mai clar că omul este un sistem — care poate fi descompus în foarte multe alte subsisteme : sistemul cardiovascular, sistemul nervos, sistemul digestiv etc. Ceea ce numim psihic este un sistem și efectul realizării anumitor programe în sistemul nervos.

Era într-un fel firesc, ca autorii preocupați atît de intens de... creierul uman, de „extraordinara suplețe a programelor pe care omul le poate manipula, de uriașele rezerve ale creierului său", să fie atrași implicit de tot ceea ce conturează de fapt personalitatea umană. Viața lui psihică. Inepuizabil cîmp de cercetare.

— Cibernetica se pretează excelent în aceasta, îmi mărturisea prof. Edmond Nicolau. **Dar în același timp a apărut și necesitatea de a transgresa domeniul pentru a interpreta sistemul nervos în ansamblul organismului din punct de vedere cibernetic.**

— Creierul regizează activitatea și manifestările întregului organism...

— Dar în același timp este influențat de restul organismului...

— Înțeleg de aici că ați început o nouă cercetare. Deci ?

— E vorba de o descriere operațională a organismului plecînd de la celulă. Este o biocibernetică de un fel aparte. Pretinde o muncă uriașă. De altfel, ar fi imposibil, din toate punctele de vedere, să mă refer doar la mine. E mereu, ca în orice cercetare științifică contemporană, o muncă de echipă.

— În acest nou „domeniu" cu cine colaborați ?

— Cu conf. dr. ing. Ștefan Birlea și dr. în științe medicale, Gabriela Dona.

— Începe să ne devină clar profitul pe care-l poate avea psihologia, neurologia etc. din aceste lucrări. Dar ingineria ?

— Imens. Pe linia bionicii. Pentru că se încearcă aici să se descopere niște soluții pe care organismul le-a „găsit" în decursul istoriei sale, în rezolvarea unor probleme delicate, complexe. Și pe care tehnica, așa cum a început să facă în ultima vreme, le poate... prelua. Ca să înțelegeți mai bine ambele aspecte, lucrez de pildă acum, împreună cu un doctorand al meu, Șerban Papadopol junior și cu dr. Șerban Papadopol — tatăl, care este cardiolog, la o modelare cibernetică a sistemului cardiovascular. Problema are aspecte foarte diverse, de la cele de fizică matematică la teoria reglajelor automate... Iar aplicațiile acestei cercetări sînt dintre cele mai directe în cardiologie — vezi optimizarea diagnosticului, a tratamentelor necesare. După cum vedeți, totul, în știință, este susceptibil de a fi ameliorat. Nu există niciodată probleme complet terminate. Dar omul de știință are obligația de a-și împărtăși la timp rezultatele cercetărilor sale, contribuind prin aceasta, la edificarea științei.

Catinca MUSCAN

CALCULATOARE ELECTRONICE... DE BUZUNAR

S-au născut acum aproape un an la Cuppertino, în California. Sînt două noi mașini, create ale laboratoarelor Hewlett Packard și care se pot numi, fără dublu,microordinatoare. Într-un volum mic — cam cît trei pachete de țigări — încape tot ce se obișnuiește a fi într-un ordinator — memorie, logică, programe. Toate elementele vitale. Vă lăsăm de astă dată să parcurgeți singuri toată istoria, toată evoluția calculatoarelor electronice, să vi le amintiți pe cele gigantice pînă la cele... mai mici. Veți înțelege, desigur, că și aici părea atinsă limita miniaturizării. Părea. Pînă la această nouă tehnică folosită acum și care a permis depășirea acestei „granițe", coborînd de la micron la angström (1 micron = 10.000 de angströmi). Ea a primit numele de „implantare ionică". Și dacă te gîndești că pînă în urmă cu abia doi ani, tehnologia cunoscută n-ar fi permis să faci un calculator electronic de asemenea dimensiuni ! De ce ? Pur și simplu că nu se puteau obține tranzistori MOS mai mici decît cîțiva microni, pentru că se aplica o metodă optică bazată pe folosirea razelor luminoase. De puțină vreme s-au putut înlocui fascicolele luminoase printr-un fascicol de electroni. Rezultatul ? S-a reușit să se realizeze mașini cu volum mic conținînd echivalentul a 40.000 de tranzistori MOS (cum este cazul tipului HP 80) sau a 30,000 (tipul HP 35).

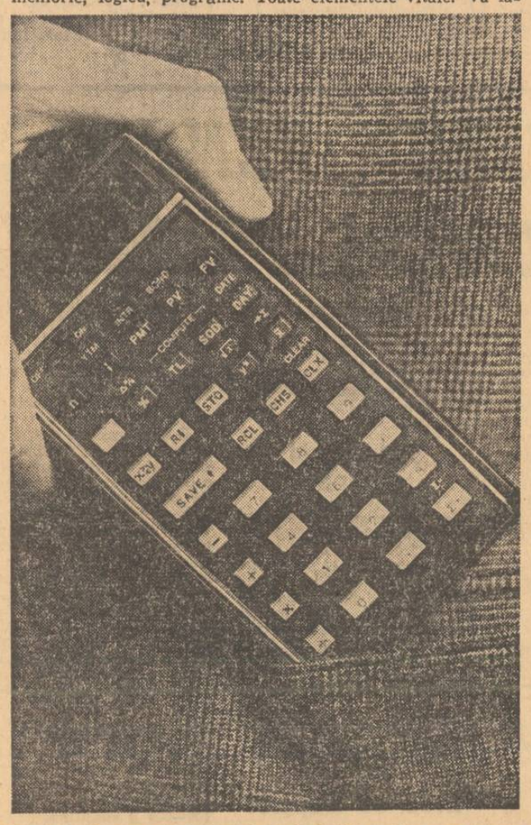

Într-o cutiuță — cît trei pachete de țigări — 15 cm pe 8 cm, cîntărind doar 255 de grame, încap toate elementele vitale ale unui calculator electronic. Calculează însă extrem de lent : o adunare o face în 60 de milisecunde. E de 5 000 de ori mai lent decît un IBM 3 (unul dintre cele mai mici ordinatoare tradiționale).

Foto 1

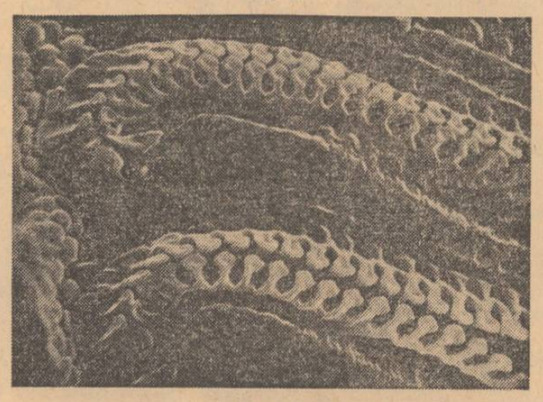

Foto 2

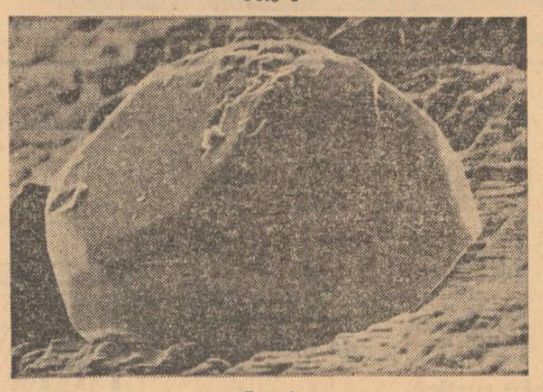

Foto 3

CE REPREZINTĂ ACESTE FOTOGRAFII ?

Iată o întrebare la care „am cădea" cu succes toți. Fotografiile sînt realizate la microscopul cu baleiaj electronic și chiar savanții pot fi surprinși de imaginea redată. Judecați.

Nu, nu este o floare. Sînt urmele lăsate într-o rocă lunară de nucleele atomice rezultînd din fisiunea unui nucleu de uraniu 238, și văzute la o dimensiune... mărită de 3 500 de ori. E vorba de o rocă culeasă în timpul misiunii lui Apollo 14. (Foto 1).

Așa arată extremitatea trompei muștei albastre (mărire 2 000). Comentariul care se face : acest gen de document face să progreseze imens entomologia. (Foto 2).

Fotografia aceasta a fost prezentată la o recentă conferință despre Lună de la Houston : reprezintă un cristal de fier, nu mai mare de 8 microni, și ale cărei fațete bine formate ar semnifica că aceste cristale s-au format sub efectul vaporilor foarte calzi, în timpul răcirii rocilor lunare. (Foto 3).

Iată că științele sînt astăzi mult datoare acestei noi tehnici fotografice.

ÎNCĂLZIREA CENTRALĂ A... STUPILOR

Albinele întrețin în interiorul stupului o temperatură constantă, folosind „o tehnică" ingenioasă. Pentru a ridica temperatura la nivelul necesar, ele se apropie unele de altele și produc căldură prin oscilații musculare și tremurături de aripi. Ca s-o coboare, pun în lucru un sistem complex de evaporare a apei. Într-adevăr, o inteligență tehnică uimitoare.

MEDICINĂ

VITAMINA C CONTRA ATEROSCLEROZEI

O descoperire importantă a unui medic cehoslovac : lipsa latentă a vitaminei C poate provoca creșterea colesterolului în sînge și poate juca de asemenea un rol important în patogeneza aterosclerozei.

Un medic cehoslovac, specialist în nutriție, a făcut o importantă descoperire, scriu ziarele din lumea întreagă. Este vorba de relația dintre vitamina C și colesterolul din sînge. Dr. Emil Ginter, de la Institutul de cercetări a nutriției umane, din Bratislava afirmă că lipsa vitaminei C ar fi una dintre cauzele acumulării colesterolului în sînge, demonstrînd această legătură directă dintre concentrația de vitamină C în ficat și procentul transformării colesterolului în acizi biliari. Și alți cercetători au observat o astfel de relație, dar rezultatele obținute nu au fost cele scontate, pentru că, spune dr. Ginter, au făcut cîteva erori. Experiențele au fost făcute, eliminîndu-se complet vitamina C din alimentație, ceea ce antrena, evident, acea maladie binecunoscută, scorbutul. Apoi s-au comparat rezultatele obținute pe animale al căror organism este capabil să facă sinteza vitaminei (iepuri, șoareci, de pildă) cu cele care nu o pot face — cum sînt cobaii și... omul ! Dr. Ginter a preferat să provoace o hipovitaminoză C cronică și latentă, așa cum se întîmplă la om, fără ca acesta chiar să-și dea seama. Și acest model experimental i-a permis un studiu al metabolismului similar la om și la mamifere.

Citâm aici din articolul apărut în revista „Science et Vie", sub semnătura lui Alexandr Dorozynski. Nu vom descrie în amănunt experiențele făcute, ne vom limita doar la un fapt important. Cobaii care au primit doza suficientă de vitamina C și cei care au primit mai puțin, din punct de vedere al aparenței exterioare și a greutății, păreau la fel. Și nici unii dintre ei nu au pierdut pofta de mîncare. Concentrația de vitamine C în ficat era însă, evident, mai mică la cei care au primit mai puțin de 10 miligrame zilnic. Și, la aceștia — subvitaminați — concentrația totală de colesterol în ficat și în sînge, era mult superioară față de cei ce primeau doza normală. În ce privește metabolismul colesterolului, dr. Ginter a constatat că există o relație directă cu concentrația vitaminei C în ficat. Prevenind obiecțiile ce i s-ar aduce, dr. Ginter insistă asupra faptului că rezultatele sale au fost obținute nu prin avitaminoze grave și că nu a privat complet organismele de vitamina C, astfel ca să provoace și alte simptome. S-a observat apoi că adăugarea vitaminei C în regimul cobailor, a celor care au obținut insuficient, se manifesta prin stimularea oxidării colesterolului.

Ne îngăduim să citâm în continuare, avînd în vedere atît importanța acestei descoperiri, cît și a faptului că — dacă concluziile dr. Ginter vor fi confirmate — aceasta înseamnă o contribuție de primă însemnătate în prevenirea maladiilor coronare.

Se știe că, colesterolul este sintetizat în principal de ficat și metabolizat de el. Colesterolul este necesar vieții, în calitatea lui de vehicul obișnuit al grăsimilor din organism. Dar excesul lui în sînge intervine, se pare, în mecanismul complex al depozitelor și îngroșărilor pereților arteriali. Vasele sanguine își pierd din elasticitate, prin îngroșarea pereților, drumul sîngelui se îngustează și, ca urmare tensiunea crește și debitul sanguin scade. Colesterolul ce se găsește în sînge este în parte de origină alimentară — „exogenă" și în parte sintetizat de ficat sau „endogenă". Prezența lui în sînge este normală la o cantitate de 1,50 — 2,80 de grame pe litru. O creștere, putînd să depășească 5 grame pe litru de sînge, este periculoasă. Este adevărat că alimentația bogată în grăsimi animale contribuie la mărirea procentului de colesterol în sînge. Dar colesterolul este, de asemenea, sintetizat de ficat și, de asemenea este mai mult sau mai puțin rapid degradat de acesta. Iată prin urmare, că și alți factori în afara cantității de grăsimi animale absorbite intervin. Unul dintre acești factori este consumul caloric total. Se știe că unele populații consumă mari cantități de grăsimi animale, și cu toate acestea procentul de colesterol nu crește. Ca exemplu, sînt date unele triburi — Samburu — din Kenya, care beau în timpul sezonului de ploi, cam 8 pînă la 10 litri de lapte zilnic și păstorii somalieni, care consumă cam tot atît lapte de cămilă. Colesterolul lor însă, rămîne cantitativ același și inferior mediei observate la europeni, care consumă mai puține grăsimi animale saturate. În schimb, aceștia consumă alimente bogate, proteine și zaharuri care se soldează printr-o absorbție de calorii — și un procent de colesterol — mult ridicat.

După cele mai noi teorii, colesterolul circulant nu formează depozite decît pe leziunile celulare, existînd pe pereții arteriali. Aceste leziuni ar fi provocate de zaharuri, prea rafinate, folosite în țările dezvoltate. Celulele ard aceste zaharuri prea repede, provocînd leziuni celulare pe care colesterolul s-ar fixa pentru a forma depozite de grăsime.

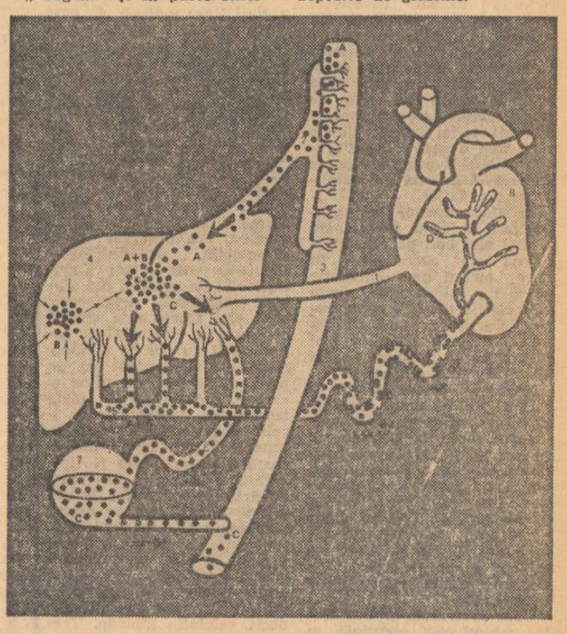

Vasele sanguine își pierd din elasticitate, prin îngroșarea pereților, drumul sîngelui se îngustează și, ca urmare, tensiunea crește și debitul sanguin scade.

O întrebare firească : ce s-a făcut ? Majoritatea specialiștilor sînt de acord în a pleda pentru modificarea obișnuințelor dietetice și pentru adoptarea unor activități fizice ce permit a se „arde" caloriile. Deci, cea mai bună metodă pentru a preveni excesul de colesterol în sînge este un regim care ar trebui să comporte o reducere a consumului de grăsimi animale „saturate", față de grăsimile vegetale „nesaturate", un echilibru între absorbția de grăsimi, zaharuri și proteine și o reducere a numărului total de calorii absorbite.

Să amintim în final că lucrările dr. Ginter confirmă cu excelență, cercetările efectuate în ultimii cincisprezece ani în Anglia, U.R.S.S. și Statele Unite, asupra colesterolului.

GEOLOGIE

CUTREMURELE DE PĂMÎNT POT FI PREVĂZUTE CU MULȚI ANI ÎNAINTE DE A SE PRODUCE!

O nouă teorie asupra prognozei cutremurelor. Trei cercetători din New York, profesori la Universitatea din Columbia, atrag atenția asupra nenumăratelor „semnale de alarmă" ce preced marile seisme.

Sînt nenumărate semnalele de alarmă care se declanșează cu mult înainte de a se produce un cutremur, numai că, ele apar la prima vedere fără nici o legătură între ele. De pildă, manifestările seismice naturale, accelerarea manifestărilor seismice naturale emise în permanență de pămînt, mișcările crustei terestre ce înclină suprafața ei, schimbările produse în presiunile hidraulice, creșterea conductivității electrice în stînci, modificările din emisiile gazului radioactiv, frecvența descrescîndă a micilor cutremure de pămînt locale și schimbările notabile privind frecvența relativă a cutremurelor de mai mare sau mai mică intensitate pe întinderi mai mari. E ceea ce susțin părinții noii teorii, prof. Christopher Scholz, prof. Lynn Sykes și prof. Yash Aggarwell de la Universitatea Columbia, din New York. Ei au ajuns la concluzia că aceste semnale de alarmă au o origine comună, indiscutabil datorată dilatației rocilor. Ele nu-și măresc elasticitatea cînd volumul crește, de aceea „plesnesc", lăsînd ca prin crăpăturile formate, apa să pătrundă în interior. Presiunea hidraulică în acea regiune coboară, stabilizînd astfel terenul și întîrziind cutremurul de pămînt. Cu timpul însă, apa provenind din regiunile învecinate se infiltrează progresiv, mărind prin aceasta presiunea, înainte de a se declanșa un cutremur. Această perioadă de dilatare a rocilor poate varia de la cîteva luni la cîțiva ani. Or, cu cît această perioadă este mai lungă, cu atît însă și intensitatea cutremurului de pămînt va fi mai puternică. Partea bună a acestei situații, după părerea celor trei cercetători americani, este că se oferă astfel suficient răgaz specialiștilor pentru a putea prevedea cu precizie și cu mult timp înainte data cutremurului, prevenindu-i pe locuitorii regiunii amenințate.

Conform noii teorii, cutremurele vor putea fi prevăzute cu luni și uneori cu ani și ani înainte de a se produce, eliminîndu-se orice „surpriză". Și poate și aici, ca de atîtea ori cînd ne aflăm în fața acelor „legi ale firii", vom spune împreună cu un mare savant, pe nume Weizsäcker : „E adevărat, natura a precedat omul, dar omul a precedat științele naturii".

Iată ce rămîne după un puternic cutremur

POLUAREA ȘI... AUTOMOBILIȘTII

● **LA SCHIMBAREA ULEIULUI**, nu aruncați uleiul uzat pe pămînt deoarece suferă vegetația și prin infiltrarea uleiului în pămînt se poluează pînzele de apă freatică, din care... ne alimentăm; de asemenea nu aruncați uleiul la canal deoarece se poluează riurile; uleiul trebuie strîns în vase și predat unităților care se ocupă cu regenerarea acestuia.

● **UN CARBURATOR REGLAT INCORECT** emite atît oxid de carbon la staționări în fața semafoarelor încît în două minute, conducătorul auto al vehiculului din spate pierde, prin intoxicare, 30 la sută din reflexele sale de conducere.

● **PRIN REGLAREA CORECTĂ** a carburației, și a aprinderii și prin întreținerea bună a motorului se poate realiza o economie de benzină de pînă la 1 litru/100 km pentru un autoturism circulînd în oraș, contribuind totodată la reducerea poluării mediului.

● **CONDUCĂTORII AUTO** de pe autocamioanele grele prevăzute cu motoare Diesel pot contribui la reducerea poluării evitînd accelerările bruște și pînă la maximum. Este o datorie cetățenească.

„INOVA '73"

Între 2 și 8 iunie va fi deschis la Paris, Salonul Inovației, sub patronajul Fundației pentru inovație și care va cuprinde două secții. Un tîrg de licențe, brevete, know how, procedee și tehnologii și un tîrg de materiale, elemente noi, interesînd ingineria de cercetare și de concepție. Aceasta a doua secție corespunde Salonului organizat în fiecare an în Statele Unite : „Design Engineering Show". Motivele care au condus la deschiderea lui „Inova 73" ? Pentru a se informa în profunzime și a se ține la curent cu actualitatea tehnicienilor și produselor. Criteriul : noutatea.

ZAHĂRUL, BOLILE DE NUTRIȚIE ȘI METABOLISM

de prof. dr. docent Iulian MINCU

Șeful Catedrei de Nutriție și Boli Metabolice I.M.F. București

Alimentația este o condiție esențială pentru existența vieții. Menținerea și promovarea sănătății impune o concordanță între nevoile nutritive și consumul de hrană.

Progresul tehnic și industrial a dus însă la creșterea în țările cu economie dezvoltată, a unui surplus alimentar, mai ales produse alimentare rafinate care, folosite fără discernămînt duc la apariția unor boli de nutriție și metabolism deosebit de grave.

Astfel obezitatea se întîlnește după datele O.M.S. la 25—40 la sută din populație iar bolile cardio-vasculare sînt la originea a peste 55 la sută din totalul deceselor. Mai mult de jumătate din acestea se datoresc unor forme degenerative (infarct miocardic, hemoragie cerebrală, arteriopatii etc.) care apar la vîrste din ce în ce mai tinere. Ateroscleroza a devenit astfel „unul dintre cele mai dezastruoase flagele". Diabetul zaharat apare între 2—6 la sută din totalitatea populației.

În afara acestor boli grave, este cazul să menționăm aici și alte boli pe care civilizația le-a accentuat și în care modul de alimentație joacă un rol esențial, cum sînt cariile dentare și nevrozele. Cariile dentare au devenit o boală generală mai ales la copii, întîlnindu-se la 90—95 la sută din cazuri.

Asistăm astăzi la noi în țară la un fenomen semnificativ ca reducerea spectaculoasă a unor boli frecvente în trecut (malaria, difteria, febra tifoidă, poliomielita, boli respiratorii etc). Mortalitatea prin boli infecțioase a scăzut față de 1938 cu peste 92 la sută, prin tuberculoză cu peste 88 la sută etc. În schimb a crescut mortalitatea prin bolile degenerative menționate.

Cum contribuie alimentația la schimbarea esențială a structurii morbidității din țara noastră precum și din lumea întreagă?

În primul rînd, prin aceea că progresul tehnic a scăzut solicitarea organismului în ceea ce privește activitatea musculară. La aceasta au contribuit mecanizarea în toate ramurile de producție, inclusiv în agricultură — dezvoltarea mijloacelor de transport etc. Aceasta a micșorat trebuințele energetice de la 4 500—6 000 calorii la circa 3 000—3 500 calorii. Sub influența deprinderilor însă, omul continuă să îngere cantități tot așa de mari de alimente.

În al doilea rînd, prin consumul de grăsimi animale într-o cantitate mare.

În al treilea rînd, și poate cel mai grav, prin consumul exagerat de zahăr, dulciuri și alte produse rafinate.

Că este așa, o atestă cercetările științifice din ultimele decenii făcute atît în lumea întreagă cît și la noi în țară.

Studii de epidemiologie nutrițională făcute în Anglia arată că în ultimul secol, consumul de zahăr a crescut de la 2 kg pe cap de locuitor și pe an la peste 55 kg pe cap de locuitor și pe an. Concomitent, a crescut în mod impresionant și frecvența aterosclerozei și dislipemiei. Marea creștere a accidentelor coronariene din S.U.A. în ultimii 70 ani a coincis cu creșterea de 100 la sută a consumului de zahăr, în timp ce consumul de grăsime a fost numai de 12 la sută.

În țara noastră, consumul de zahăr pe cap de locuitor a crescut cu 400 la sută în raport cu 1938.

Efectul nefast al zahărului și preparatelor ce-l conțin în cantitate mare se manifestă prin mai multe căi:

a) Preparatele ce conțin zahăr, fiind deobicei produse concentrate în calorii (prăjituri, torturi, fursecuri, ciocolată, bomboane, dulcețuri, etc) datorită zahărului și altor produse conținute (grăsimi, făină fină etc.) și în același timp plăcute la gust sînt mîncate în cantitate mare, nu pentru a potoli senzația de foame ci pentru senzația agreabilă pe care o generează. În acest chip, sub aparența unei cantități mici de produse se introduce în organism un surplus mare de calorii, fapt ce generează obezitate, diabet și alte tulburări metabolice.

b) Deși organismul transformă în grăsimi orice fel de glucide, s-a observat prin cercetările epidemiologice făcute în peste 16 țări că modificările de grăsimi din sînge (colesterol, trigliceride etc.) sînt într-o mai strînsă corelație cu consumul de zahăr decît cu cel de amidon. Astfel s-a demonstrat că pe cînd consumul de pîine și cartofi, bineînțeles la diete izocalorice, izoproteice și izolipidice (în cadrul unei alimentații raționale) micșorează colesterolemia și lipidemia, produsele zaharoase au acțiune contrarie. Se cunoaște astăzi legătura dintre dislipemie și ateroscleroză. Restricția de zahăr la coronarieni și alte vasculopatii este obligatorie.

c) Zahărul se resoarbe mult mai ușor tîn intestin decît celelalte glucide. Trecînd rapid în sînge, crește brusc glicemia stimulînd astfel intens secreția de insulină. Hiperinsulinismul pe lîngă că epuizează pancreasul crește și mai mult transformarea zahărului în grăsimi. Pe de altă parte, transformarea metabolică a zahărului necesită o concentrație rapidă a altor enzime fapt ce poate produce perturbări ale metabolismului intermediar.

d) Consumul de zahăr și alte produse rafinate provoacă desechilibrări nutriționale. Se ajunge astfel la o sărăcire a organismului în vitamine din grupul B, în special în vitamina B1. Scăderea vitaminei B1 și dezechilibrul glucido-vitaminic la care se ajunge micșorează capacitatea creierului de a se adapta la solicitările vieții moderne și contribuie la apariția unei irascibilități crescute și a nevrozelor.

e) Local, zaharurile, mai ales sub forma preparatelor moi, lipicioase, au rol indubitabil în producerea cariei dentare.

Nu este greu de ajuns la concluzia că schimbarea bruscă a alimentației omului poate provoca desechilibre cu consecințe atît de grave.

Cunoscînd acest lucru, există posibilitatea ca prin educație să realizăm o concordanță între piața alimentară și piața metabolică, făcînd consumatorii să evite predispoziția spre o astfel de alimentație, apetisantă, plăcută, dar dăunătoare. Astfel **s-a stabilit că din punct de vedere nutrițional consumul de zahăr zilnic pentru un om sănătos, trebuie să fie într-un anumit raport cu caloriile totale consumate.**

La un consum de 1500, 2000, 2500, 3000, 3500 calorii, cantitatea totală de zaharoase pe care le poate mînca zilnic, un adult (inclusiv cea din cafea, ceai, produse răcoritoare, citronade, lichior etc.) este respectiv de 35 g, 46 g, 58 g, 70 g și 75 g. Pentru copii, cantitatea de zahăr și produse zaharoase admisă este variabilă cu vîrsta: 25 g între 1—3 ani; 30 g între 4—6 ani; 40 g între 7—9 ani; 50 g între 10—12 ani; 60 g la băieți de 13—15 ani și 70 g la cei între 13—20 ani. (Jumătate din cantitatea admisă poate fi mîncată ca atare iar restul provine din dulcețuri, siropuri, prăjituri, fructe conservate, cozonac și alte dulciuri, băuturi răcoritoare etc.).

Respectînd aceste principii de alimentație rațională, zahărul nu mai devine periculos, ci contribuie la menținerea unei alimentații echilibrate.

IDEI ALE CITITORILOR PENTRU... CITITORI

Soluții simple și ingenioase

O lampă de masă, o scrumieră, un ghiveci de flori toate decorate în același stil. Dacă vă plac le puteți ușor confectiona. Lampa e de fapt o sticlă bombată (poate avea și altă formă), scrumiera, o farfurioară desperechiată, ghiveciul, un simplu vas de pămînt ars.

S-au metamorfozat în aceste obiecte decorative printr-o tehnică simplă. Obiectul se spală, se curăță de grăsime, de etichete. Se pregătește un mortar bine omogenizat și se întinde în strat

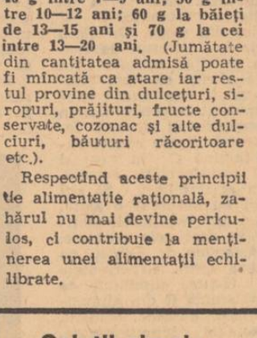

uniform de gros — cam o jumătate cm — pe toată suprafața obiectului de decorat. Deasupra se aplică bucățele de ceramică multicoloră, lăsînd între ele un mic interval care, spre a egaliza suprafața, se umple cu mortar subțire. Ceramică se găsește de vînzare la magazinele de specialitate. **(ȘTEFAN OLINESCU, București).**

Cînd preparăm peștele

● Dacă vrem să curățăm un pește și dorim să evităm răspîndirea solzilor, e bine să-l introducem o clipă în apă clocotită. Opăriți, solzii se înmoaie și se rad ușor cu cuțitul.

● Ca să nu se lipească de grătar, peștele trebuie uns cu untdelemn iar grătarul trebuie să fie bine încins.

● Mirosul de pește de pe tacîmuri dispare dacă sînt frecate cu un rest de lămîie și apoi apălate cu apă caldă. **(ȘTEFANIA TUDOSE, București).**

Pe o masă rustică

În expozițiile și în magazinele noastre de specialitate se găsesc tot felul de mobile de tip rustic. E moda zilei. Dacă v-ați cumpărat și dv. o astfel de mobilă vă sugerăm pentru masa din sufragerie seturi și șervețele care i se potrivesc.

Cu puțină îndeminare — mai ales dacă vă pricepeți la desen, puteți desena singuri acest motiv simplu. Pe o pînză groasă crem, brodați în punct cu codiță cu bumbăcel cafeniu contururile „opturilor". Umpleți-le cu broderie plină albă. Punctele mărunte, brodați-le ici-colo cu bumbăcel bej. Faceți sau nu pe margini, un rînd de găurele — după cum vă îngăduie pînza. Seturile dv. precum și șervețelele care le însoțesc vor avea o garnitură de franjuri. **(SANDA OLAH, București).**

Dintr-o față de masă veche

Nu aruncați fața de masă din plastic pătată, arsă de mucuri, sfîșiată... Tăiați din ea (bineînțeles dintr-un loc unde mai e întreagă) o bucată rotundă cărei îi petreceți de jur-împrejur un elastic sau un șnur. Veți avea o drăguță bonetă de baie sau de... robotit prin casă fără a vă murdări părul de praf. **(TANȚA DAVIDESCU, București).**

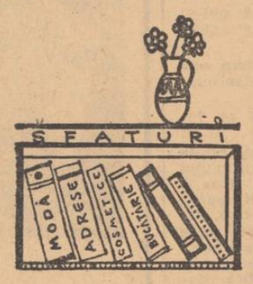

Mica bibliotecă

...cu sfaturi de bucătărie, adrese, modele de rochii, cărți sau articole de cosmetică și, bineînțeles una sau chiar două „condici" de lucruri împrumutate sau cu „ce e de făcut", își are locul cel mai potrivit în oficiu sau într-un colț (mai uscat) din bucătărie. În fond, este un raft simplu, cu sau fără perdeluță de creton. **(FLORICA PĂUNESCU, București).**

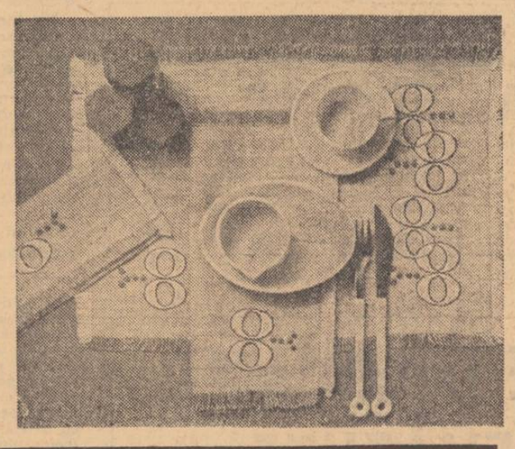

RĂSPUNDEM LA ÎNTREBĂRILE DUMNEAVOASTRĂ

Sfaturi pentru horticultorii amatori

IOAN VANCEA — Dej, V. POPESCU — Galați, ION IONESCU și M. METCU București. Pentru combaterea melcilor fără cochilie, care produc pagube în grădina de legume, prăfuiți terenul respectiv cu una din următoarele substanțe: superfosfat, calaican pisat mărunt, piatră vînătă pisată, praf de var nestins. Se folosește o cantitate de 15 grame la metru pătrat.

Există și un produs special pentru combaterea melcilor, denumit Escartox, care se poate procura numai de la un centru de protecția plantelor. Se folosește în doze de 3 grame la metru pătrat.

VLAD KOPĂCESCU — Găești, jud. Dîmbovița. Într-o plantație de căpșuni, este necesar să se suprime stolonii (filamentele lungi de 30—60 cm, ce cresc de la baza plantei și pe care se formează noi plăntuțe).

Dacă nu se îndepărtează, stolonii debilitează planta mamă și produc îndesirea excesivă a plantației. Ca urmare, fructele sînt mici și puține. Este bine ca stolonii să fie suprimați atunci cînd aceștia ating lungimea de 10—15 cm, urmînd ca operațiunea să se repete în cursul verii (tot la două săptămîni).

GHEORGHE CRAIȚĂ — Breaza, jud. Prahova. Mușcata crește sub formă de tufă sau ca pomișor înalt de 80—100 cm.

Cînd se urmărește forma de tufă, se ciupește (se scurtează) tulpina principală la înălțimea dorită. Exemplarele bătrîne se scurtează puternic toamna, pentru a forma tufe frumoase în primăvara următoare.

Ing. Ștefan BĂLĂNESCU

profesor la Liceul agricol „Ion Ionescu de la Brad" Roman, jud. Neamț

ROCHII POTRIVITE PENTRU TOATE VÎRSTELE

Se poartă mult rochiile stil chemisier, potrivite pentru toate vîrstele, cu fustă amplă în cute, plisată solei sau în bie, din materiale uni sau cu desene. Rochiile în acest stil se combină cu jachete și veste, avînd mînecă scurtă sau lungă, prinsă în manșetă.

1) Rochie elegantă din material în dungi, *tăiată puțin mai jos de talie, de unde pornesc cute de jur împrejur. Platca formează jocul de dungi al rochiei.*

2) Rochie din voal sau mătase imprimată cu buline, *cu fustă lagră, plisată solei și cordon lat în talie. Deasupra o jachetă largă, din același material.*

3) *O altă* rochie cu joc de dungi *avînd fusta în cute late de jur împrejur. Partea de sus are o platcă ușor bluzată.*

4) Din material în buline mari combinat cu buline mici o rochie tinerească *pentru după-amiază.*

5) Rochie chemisier cu mînecă scurtă *din material în carouri mari puse în bie.*

6) Din mătase naturală, imprimată cu desene geometrice rochie cu mînecă lungă *și cordon în talie. La manșete și tiv material în dungi în culorile rochiei.*

Doina LEVINȚA

ÎNGRIJIȚI-VĂ SĂNĂTATEA

ANA SUCIU — Iași. *Simptomele descrise de dv. justifică ipoteza unei toxiinfecții alimentare.*

C. IOAN — Cîmpulung, jud. Suceava. *Simptomele descrise — creșterea exagerată a taliei și a extremităților — ne obligă să suspectăm un gigantism. Este obligatoriu să vă internați în clinica de endocrinologie din Iași.*

RALUCA DUMITRACHE — București. *În prezent există posibilități terapeutice pentru a vă ajuta în rezolvarea unor varice. Vă adresați specialiștilor clinicii de chirurgie a Spitalului Brîncovenesc.*

Politețea în lumea adolescenților

CUM STĂM LA MASĂ, CUM MÎNCĂM

Rezumînd cele ce spuneam într-un articol anterior, a avea o ținută corectă la masă nu înseamnă să fii rigid, să stai țeapăn și plin de importanță, dimpotrivă atitudinea ta trebuie să fie simplă, firească. Dar dacă nu eviți gesturile lipsite de decență cînd ești acasă, fără să bagi de seamă, te vei comporta ca atare și în alte părți.

● Să ne deprindem deci, să stăm drept, cu coatele apropiate de trup, rezemînd de masă numai mîinile și o parte din antebraț.

● La masă trebuie să eviți să gesticulezi. Riști să dai mamei peste polonic cînd îți pune supa în farfurie, să răstorni paharul sau sticla, să lovești vecinul din dreapta sau cînd își duce lingura plină la gură. Acasă ți se mai trece cu vederea, nu însă și printre străini.

● Nu te întinzi peste masă ca să iei sarea, piinea sau altceva, aflat în capătul opus. Rogi pe comeseni să te ajute.

● Șervețelul folosit nu se face „cocoloș", ci se pune simplu, alături de farfurie.

● Nu te legeni pe scaun. Poți să te răstorni și să stîrnești risul celorlalți. De ce să roșești și să te simți ridicol, cînd e așa de simplu să eviți o situație neplăcută, mai ales dacă te gîndești că s-ar putea să te accidentezi.

● Știm cu toții că furculița se ține în mîna stîngă și cuțitul în dreapta. Ceea ce uităm uneori, e că lama cuțitului nu se șterge pe pîine și mai ales că nu se bagă niciodată în gură.

● Cînd mănînci legume, poți ține furculița și în mîna dreaptă, dar e de preferat s-o ții totuși în stînga și să te ajuți de cuțit ca s-o încarci.

● Lingura de supă se ține totdeauna în dreapta și fie că o duci la gură cu latura sau cu virful, supa nu se soarbe ci se toarnă în gură. Nu sufli în supă, căci riști să-i împroști pe ceilalți cu stropi fierbinți și grași.

● După ce ai terminat de mîncat, furculița și cuțitul se pun paralel pe farfurie și în nici un caz alături pe fața de masă. Lingura, de asemenea, se lasă pe farfurie.

● Înainte de a bea, te ștergi întotdeauna pe gură, așa ca să nu lași pe pahar urme grase, neapetisante. Paharul nu se golește dintr-o sorbitură. Se bea în înghițituri mici.

● Dacă ești invitat, e de preferat să nu lași mîncarea neterminată în farfurie și nici vinul în pahar. E jignitor pentru o gazdă.

Știți cum se mănîncă un ou fiert în coajă? Dar peștele, macaroanele, sosurile, fructele? Piinea vă face probleme? Vom revedea toate acestea împreună, într-un număr viitor.

SUGESTII PENTRU MENIURILE SĂPTĂMÎNII

Cine face un raid prin piețele Capitalei are prilejul să observe că în afara verdețurilor specifice sezonului: salată verde, ceapă verde, ridichi de lună, spanac, știevie etc., amatorii de trufandale pot găsi ardei gras, vinete, sparanghel, roșii. Nu lipsesc nici ciupercile. Gospodinele au deci o posibilitate mai largă de alegere. Vă sugerăm unele posibilități de preparare a verdețurilor și legumelor existente.

Supă cu găluște verzi

Spălați, fierbeți și pasați 500 g de spanac. Topiți o lingură de unt. Amestecați-o cu pireul de spanac. Sărați, piperați. Adăugați două linguri de pesmet fin, proaspăt, 2 linguri de făină, o lingură de cașcaval ras. Amestecați. Încorporați două ouă. Înfierbîntați 2 litri de supă limpede de pasăre sau vită. Cînd dă în clocot puneți cîte o linguriță din amestecul preparat, întocmai cum procedați la găluștele de griș Lăsați să fiarbă 10 minute pe foc domol și serviți.

Sparanghel fiert

Se socotesc cam 8—10 fire frumoase de sparanghel de persoană (circa 300 g). Se taie capătul fibros. Se leagă mănunchi cîte 8—10 fire. Se pune la fiert în apă clocotită cu sare. Se lasă pe foc potrivit 20 de minute. Apa trebuie să cuprindă bine firele de sparanghel. Se scurg, se taie ațele, se așează pe un platou. Se servesc cu maioneză sau un sos cald: **sos alb cu cașcaval** (30 g unt + 40 g făină, circa 1/2 l lapte. După ce sosul e omogenizat se încorporează 100 g de cașcaval ras). Se poate, de asemenea, servi cu pesmet fin rumenit în unt.

Celor cărora le plac sosurile picante, pot servi sparanghelul cu un sos alb în care au încorporat două gălbenușuri și o lingură bună de muștar iute.

Sparanghel gratinat

Se taie în bucăți de 5—6 cm partea fragedă din firele de sparanghel. Se pun, cu puțin unt, într-o formă de sticlă rezistentă la foc. Se lasă cam 25 de minute pe foc potrivit să se înăbușe. Se toarnă apoi deasupra sos alb cu cașcaval (vezi rețeta de mai sus). Se presară totul cu pesmet amestecat cu cașcaval ras, se stropește cu unt topit și se dă forma la cuptor să se rumenească. Se ține circa 10 minute în cuptor fierbinte și încălzit din timp.

Drob de ciuperci

Aluat de tăiețel: 1 ou, apă cît cuprinde o jumătate de coajă, un praf de sare și făina cît se cere ca să se poată frămînta un aluat mai tare. Se lasă la odihnit și între timp se pregătesc ciupercile. Se spală bine fără să se curețe de pieliță, cam 1 kg de ciuperci. Se scurg. Se curăță și se taie mărunt o legătură de ceapă verde. Se topește în puțin ulei. Se adaugă ciupercile tocate cu cuțitul. Se țin pe foc amestecînd din timp în timp pînă ce scad. Se adaugă o lingură bună de mărar verde tocat, una de pătrunjel verde, se sărează, se piperează după gust. Se amestecă totul cu 1—2 ouă. Se întinde foaia de tăiețel atît de mare încît să poată acoperi fundul unei tăvi rotunde iar marginile să poată fi aduse peste umplutura de ciuperci, care se așază în strat egal în tavă. Tava se unge înainte cu unt sau ulei. Se coace la cuptor cu foc potrivit și încălzit din timp. Se servește cu salată verde.

● Drobul de ciuperci poate fi copt și într-o tavă de chec bine unsă cu unt și presărată cu făină. Tocătura nu se mai învelește în aluat, dar e de preferat ca în compoziție să se pună 4—5 ouă bătute ca pentru omletă.

● Foaia de tăiețel se poate tăia în fîșii subțiri ca pentru supă. Se fierbe în apa clocotită cu sare. Se scurge, se oprește cu unt. Se amestecă cu o tocătură de ciuperci înăbușite în unt și cu 4—5 ouă crude. Se coace în cuptor într-o formă unsă cu unt și presărată cu făină.

Musaca de ciuperci

1 kg de ciuperci, 1 kg de carne de tocat, ceapă, verdețuri, sare, piper, 2—3 ouă, 100—200 g smîntînă.

Se taie mărunt ceapa și se topește în puțin ulei. Se adaugă carnea tocată și codițele ciupercilor mărunt tăiate. Se sărează, se piperează după gust. După ce carnea și-a schimbat culoarea și zeama lăsată de ciuperci a mai scăzut, se dă vasul deoparte. Cînd s-a răcorit se amestecă cu ouăle bătute și cu verdeața tocată.

Păliăriile ciupercilor, spălate și scurse se frig pe o tablă (de copt ardei). Pe măsură ce se frig se așează pe o farfurie și se presară cu puțină sare. Se alternează apoi într-o cratiță rînduri de ciuperci și de tocătură. Se începe și se termină cu ciuperci. Se toarnă deasupra zeama lăsată de ciuperci și smîntîna. Se dă circa o oră la cuptor cu foc potrivit.

Olimpia ȘTEFĂNESCU

C.E.C. VĂ OFERĂ. DUMNEAVOASTRĂ ALEGEȚI!

Vă amintiți zicala „mult cîștigi, mult cheltuiești"? Au folosit-o și o folosesc, adesea, pentru a se justifica „plastic", cei cărora banii le fug printre degete. Lor le-a răspuns, acum mai bine de o jumătate de secol, George Coșbuc: „cine cheltuiește tocmai pe tocmai cît cîștigă, nu e nici nebun, tiar nici cuminte". Aspre cuvinte! Astăzi, cei cărora le pot fi adresate sînt din ce în ce mai puțini, dar, pentru că există și un „dar", cei care „banii din mînă îi scapă ca ciurul cum ține apa" sînt o realitate. De cîte ori nu ni s-a întîmplat să cheltuim niște bani numai pentru că îi aveam în buzunar fără o destinație precisă?

V-ați întrebat cum pot fi prevenite asemenea situații?

Ne îngăduim să afirmăm că prevenirea lor depinde nemijlocit de dezvoltarea spiritului de economie, o deprindere care se transformă cu timpul, pentru că, se știe, „e mai greu a păstra decît a cîștiga".

Căile pentru formarea deprinderii de a economisi sînt multiple. Un mijloc simplu și eficace e să vă impuneți ca, lunar, o parte cît de mică din salariu, să o depuneți la C.E.C. În funcție de preferințele dv., puteți alege unul dintre instrumentele de economisire pe care vi le punem la dispoziție C.E.C. Noi vă vom prezenta pe rînd, cîte un astfel de virtual prieten din familia instrumentelor de economisire. Înainte de a face cunoștință însă, permiteți-ne să vă dăm cîteva amănunte despre felul depunerilor și emiterea libretelor de economii.

Operațiunile de primire a depunerilor se efectuează de unitățile Casei de Economii și Consemnațiuni și unitățile mandatare, cu respectarea strictă a liberului consimțămînt al depunătorilor.

Depunerile se pot efectua, după dorința depunătorilor, pe **librete de economii „nominale"** (librete în care se înscrie numele titularilor) sau pe **librete de economii „la purtător"** (librete în care nu se înscrie numele titularilor). Se emit „nominal" toate libretele de economii (contul curent personal este, de asemenea, nominal), iar „la purtător" numai libretele de economii cu dobîndă, cu cîștiguri, cu dobîndă și cîștiguri și cu dobîndă și cîștiguri în autoturisme. Obligațiunile C.E.C. se emit numai „la purtător".

Depunerile pe libretele de economii se pot efectua „la vedere" sau „pe termen". Depunerile „la vedere" sînt acele depuneri pentru care depunătorul nu stabilește nici un termen de păstrare la C.E.C. Cele „pe termen" sînt depuneri pentru care depunătorul stabilește, la data efectuării, să le păstreze la C.E.C. cel puțin un an.

Depunerile „la vedere" se efectuează pe oricare dintre libretele de economii nominale sau la purtător, iar cele „pe termen" se efectuează numai pe libretele de economii cu dobîndă nominale sau la purtător.

Pentru sumele depuse spre păstrare, tuturor depunătorilor le sînt asigurate prin lege o serie de avantaje și drepturi: garanția statului asupra sumelor depuse, depunerile putînd fi retrase oricînd; păstrarea secretului privind numele depunătorilor și operațiunile efectuate; scutirea de impozite și taxe a depunerilor, cîștigurilor și dobînzilor, precum și imprescriptibilitatea lor; dreptul de condiționare a depunerilor; dreptul de împuternici și alte persoane, să dispună de sumele păstrate la C.E.C; dreptul de a lăsa moștenire sumele depuse. Și acum, vă propunem să faceți cunoștință cu:

Libretul de economii cu dobîndă

Avantajul specific al acestui libret este dobînda. Mărimea ei depinde de felul depunerilor. Astfel, pentru depunerile „la vedere", dobînda este de 3,5 la sută pe an, iar pentru depunerile „pe termen", tie 5 la sută. În cazul în care depunătorul nu poate respecta termenul de un an pentru care a optat inițial, la restituirea sumelor, acesta va primi o dobîndă de 3 la sută pe an.

Dobînda anuală cuvenită pentru depunerile păstrate la C.E.C. se înscrie în librete în prima lună a anului următor și poate fi încasată oricînd. În cazul lichidării libretelor dobînda se achită odată cu lichidarea soldului libretului.

Libretele de economii cu dobîndă, nominale, pe care se efectuează depuneri „la vedere" se emit de către toate unitățile C.E.C. proprii și mandatare din țară (sucursale, agenții C.E.C., unități P.T.T.R., ghișee C.E.C. din instituții, întreprinderi, organizații, mandatari C.E.C. comunali).

Depunerea inițială și soldul efectiv pe libretele de economii nominale nu pot fi mai mici de 25 lei. Depunerile ulterioare și restituirile se pot efectua la oricare unitate C.E.C. proprie sau mandatară.

Libretele de economii cu dobîndă, nominale, pe care se efectuează depuneri „pe termen" se emit de către toate sucursalele, filialele și agențiile C.E.C. proprii. Depunerea inițială și fiecare depunere ulterioară minimă este de 500 lei, iar soldul de cel puțin 25 lei.

Depunerile ulterioare „pe termen", ca și restituirile se pot efectua atît la unitatea C.E.C. care a emis libretul, la celelalte unități C.E.C. proprii din aceeași localitate cu unitatea emitentă, cît și la sucursala sau filiala care ține evidența contabilă a unității emitente.

Libretele de economii cu dobîndă, la purtător, cu sau fără parolă, pe care se efectuează depuneri „la vedere" sau „pe termen", se emit de către sucursalele, filialele și agențiile C.E.C. autorizate.

Depunerea inițială minimă este de 200 lei la depunerile „la vedere" și de 500 lei la depunerile „pe termen". Soldul, la ambele feluri de depuneri, este tie cel puțin 25 lei.

Depunerile ulterioare și restituirile pe libretele de economii **la purtător** se efectuează numai la unitatea C.E.C. care a emis libretul.